ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

Μεταδιδακτορική έρευνα του

Δρ. Χ. Α. Βασιλειάδη

με τίτλο:

«Η διαδικασία ανάπτυξης κοινής Τουριστικής Συνείδησης και Εικόνας σε περιφερειακούς προορισμούς – Πιλοτική περιοχή διερεύνησης : Τα Πομακοχώρια του Νομού Ξάνθης»

Η παρούσα έρευνα ολοκληρώθηκε στα πλαίσια του προγράμματος μεταδιδακτορικών υποτροφιών του ΙΚΥ (Μεταδιδακτορική Έρευνα - Τομέας Επιστήμης 14: Κοινωνικές Επιστήμες, Υποτομέας Επιστήμης 14.4.: Επιστήμες Συμπεριφοράς)
και με επιβλέποντα καθηγητή τον Κ. Βάϊο Αχ. Λάζο

Θεσσαλονίκη/ Ξάνθη

2000-2001

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η διερεύνηση όλων εκείνων των παραγόντων που επηρεάζουν την εφαρμογή Διοικητικών πιλοτικών αναπτυξιακών σχεδίων με ή και αντικείμενο τον Τουρισμό, δεν έχει προσεγγιστεί διεξοδικά, στο βαθμό μάλιστα που να καλύπτουν πλήρως τις ανάγκες εφαρμογής τους σε επίπεδο αγροτικών και υπαίθριων ή ορεινών περιοχών. Είναι προφανές ότι αυτό οφείλεται κατά ένα μεγάλο ποσοστό και στην πρόσφατη (μετά την δεκαετία του '80) σύλληψη και ανάπτυξη του αντικειμένου της Διοικητικής και του Μάρκετινγκ βιώσιμων Προορισμών (Sustainable Destination or Place Marketing-Management).

Στο **Α΄ μέρος** της παρούσας μελέτης γίνεται μια διεξοδική ανάλυση της ενδεικτικής βιβλιογραφίας που σχετίζεται με το αντικείμενο έρευνας, δηλαδή την υποστήριξη μιας βιώσιμης τουριστικής προοπτικής σε περιοχές διαμονής απομονωμένων κοινωνικών ομάδων όπως η περιοχή διαμονής των Πομάκων του νομού Ξάνθης. Πιο συγκεκριμένα αναλύονται όλες εκείνες οι πηγές αναφορών που μπορούν να συμβάλλουν στην καλύτερη διεξαγωγή πρακτικών συμπερασμάτων. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στις μελέτες , και τα αναπτυξιακά προγράμματα των φορέων Διοίκησης καθώς επίσης και στην σχετική βιβλιογραφία και διεθνής πρακτικές θεμάτων Διοίκησης Προορισμών ενώ οι αναφορές στα κοινωνικοπολιτιστικά στοιχεία απλά καταγράφονται με σκοπό την δημιουργία μιας ενδεικτικής βάσης χρήσιμων πηγών που θα συνέβαλαν στην καλύτερη προσέγγιση των ιστορικών καταβολών και του τρόπου ζωής των κατοίκων της περιοχής διερεύνησης. Τέλος στην τελευταία ενότητα του Α' μέρους γίνεται μια συνοπτική παρουσίαση της αρθρογραφίας που σχετίζεται με το εμπειρικό μέρος της μελέτης που ακολουθεί. Με άλλα λόγια στις τελευταίες ενότητες παρουσιάζονται σε πινακοποιημένη ανάλυση βασικά πρόσφατα άρθρα Διοίκησης Προορισμών και χρήσιμα συμπεράσματα καθώς και εφαρμογές περιγραφικών και συγκεκριμένων στατιστικών τεχνικών (Factor και Importance Performance Analysis) σε παρόμοια προβλήματα διερεύνησης.

Στο **Β' μέρος** της μελέτης παρουσιάζεται η εμπειρική διερεύνηση της υπάρχουσας κατάστασης στην ορεινή περιοχή διαμονής των Πομάκων του νομού Ξάνθης. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην ανάλυση του θεωρητικού υπο-

δείγματος έρευνας. Το υπόδειγμα υποστηρίζει τον βιώσιμο σχεδιασμό και την εφαρμογή τουριστικών επιχειρησιακών δραστηριοτήτων βάσει των ενδεδειγμένων δράσεων της περιφερειακής ευρωπαϊκής πολιτικής (βάσει της Ε.Ε).

Η μελέτη προσπαθεί να αναδείξει την σημαντικότητα του συντονισμού μεταξύ των εταίρων μιας περιοχής και των συνεργατών προώθησης των τουριστικών δραστηριοτήτων, δίνοντας έμφαση στις αντιλήψεις που διαμορφώνουν οι κάτοικοι και οι εν δυνάμει επισκέπτες και κατά πόσο αυτές οι αντιλήψεις παρουσιάζουν πιθανότητες συνταιριάσματος με τις απόψεις των φορέων Διοίκησης (τοπικών στην περίπτωση της εμπειρικής έρευνας μας) όσο αφορά τα φυσικά, πολιτιστικά, τεχνητά χαρακτηριστικά της περιοχής και τις δραστηριότητες που μπορούν να αξιοποιηθούν και να αναδειχθούν. Με άλλα λόγια από την σκοπιά ανάλυσης του Μάρκετινγκ κάτι τέτοιο θα σήμαινε σχεδιασμός και ανάπτυξη κατάλληλων βιώσιμων προϊόντων σε μια περιοχή, βάσει ωφέλιμων χαρακτηριστικών ή χαρακτηριστικών που προσδίδουν Αξία στο συνολικά προσφερόμενο Προϊόν μιας περιοχής (*βαρύτητα στην ανάλυση της έλξης των τουριστικών πόρων*). Μεγάλη βαρύτητα δόθηκε και στις αντιλήψεις των κατοίκων μια και η βιώσιμη ανάπτυξη απαιτεί μια συμμετοχική διαδικασία καθορισμού στόχων και λήψεων αποφάσεων που δεν αναιρεί την συμμετοχή των κατοίκων.

Στην μελέτη χρησιμοποιούνται για την ανάλυση των αντιλήψεων των κατοίκων, των εν δυνάμει επισκεπτών και επαγγελματιών διαμεσολάβησης (δηλαδή τα τουριστικά γραφεία και τους πράκτορες), περιγραφικές μέθοδοι και στατιστικές τεχνικές που εφαρμόζονται στην εμπειρική ανάλυση δεδομένων του γνωστικού αντικειμένου της ανάλυσης αντιλήψεων και στάσεων επισκεπτών ή κατοίκων (*Factor Analysis* και *Importance Performance Analysis*). Σκοπός της ανάλυσης είναι η διερεύνηση παραγόντων που υποκρύπτονται κάτω από την ανάλυση των 35 χαρακτηριστικών που εξέφρασαν ως παράγοντες τουριστικής ανάδειξης οι τοπικοί φορείς Διοίκησης και η διεξαγωγή τυχόν αποκλίσεων μεταξύ των εταίρων διερεύνησης ενώ χρησιμοποιείται για το λόγο αυτό και βοηθητικό διάγραμμα ανάλυσης των σημαντικότερων διαφορών μεταξύ των εταίρων.

Για την ανάλυση των αντιλήψεων διεξήχθησαν σε διαφορετικές χρονικές φάσεις τέσσερις έρευνες συλλογής πρωτογενών στοιχείων με την χρήση ερωτη-

ματολογίου. Οι έρευνες αυτές διεξήχθησαν την περίοδο 2000-2001 και αφορούν την συλλογή στοιχείων από:

- 6 κάτοικοι (τα 4 μέλη των φορέων της τοπικής Διοίκησης και 2 επαγγελματίες άμεσα συμβεβλημένοι με τα δρώμενα και την λήψη αποφάσεων σχετικά με τοπικά διοικητικά θέματα της περιοχής)
- 198 κατοίκους της ορεινής περιοχής διαμονής των Πομάκων του νομού Ξάνθης και 48 μαθητές δημοτικού σχολείου (Γλαύκης)
- 28 επαγγελματίες - τουριστικά γραφεία, της περιοχής Θεσσαλονίκης
- 200 εν δυνάμει και τυχαία επιλεγμένους ταξιδιώτες που αναχωρούσαν από τον Αερολιμένα ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ της Θεσσαλονίκης για διάφορους προορισμούς του εσωτερικού

Οι έξι κάτοικοι και μέλη της τοπικής Διοίκησης, εξέφρασαν σε έρευνες συνεντεύξεων βάθους (in-depth interviews) ως σημαντικά 35 κύρια χαρακτηριστικά τα οποία κωδικοποιήθηκαν και αξιολογήθηκαν σε ερωτηματολόγιο από τους υπόλοιπους τρεις εταίρους (κατοίκους, εν δυνάμει επαγγελματίες και εν δυνάμει επισκέπτες). Στην περίπτωση των κατοίκων για την διεξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με το μελλοντικό τουριστικό όραμα που διαμόρφωσαν οι νέοι της αγροτικής, παραμεθόριας και ορεινής περιοχής, διεξήχθη συμπληρωματικά έρευνα έντυπης αποτύπωσης του οράματος με την τεχνική της αποπεράτωσης μιας σχετικής με το θέμα ζωγραφιάς (*Visual Images of Tourism*).

Τα αποτελέσματα των σχετικών αναλύσεων, παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον και επισημαίνουν την διαφοροποίηση που επικρατεί μεταξύ των ομάδων – εταίρων σχετικά με την διαμόρφωση μιας κοινής τουριστικής συνείδησης, μεταξύ όλων των μελών. Πιο συγκεκριμένα τα αποτελέσματα δείχνουν ότι η επικράτηση μιας κοινής τουριστικής συνείδησης μεταξύ των φορέων της τοπικής Διοίκησης και των κατοίκων που θα προάγει την βιωσιμότητα των προορισμών, εξαρτάται από την δυνατότητα προσαρμογής των αντιλήψεων στα πρότυπα κατάλληλων ομάδων της Ζήτησης και απαιτήσεων των φορέων προώθησης των τουριστικών προϊόντων (π.χ τα τουριστικά γραφεία των μεγαλουπόλεων). Οι ομάδες αυτές θα πρέπει να διασφαλίζουν και αναδεικνύουν

τους τουριστικούς πόρους της περιοχής και παράλληλα να προσφέρουν την δυνατότητα στήριξης του εισοδήματος των κατοίκων και επαγγελματιών του προορισμού. Παράλληλα ο συντονισμός , η τεχνογνωσία και η συμμετοχική διαδικασία λήψης αποφάσεων δείχνουν να εξασφαλίζουν τις βιώσιμες προοπτικές ενός υπαίθριου προορισμού.

Στην συλλογή και προπαρασκευή ορισμένων στοιχείων εκφράζω ένα θερμό ευχαριστώ στους φοιτητές του τμήματος ΟΔΕ, του Πανεπιστημίου Μακεδονίας καθώς και στον επιβλέποντα της έρευνας κύριο Καθηγητή Βάϊο Λάζο για την ένθερμη ηθική υποστήριξη που παρείχε για την επίλυση διαφόρων διοικητικών λεπτομερειών της έρευνας και την πρόσκαιρη ενημέρωσή μου σε θέματα βιβλιογραφίας με την άμεση παραγγελία των σχετικών εγχειριδίων.

Ιδιαίτερες ευχαριστίες εκφράζω στο ΙΚΥ για την οικονομική και ηθική υποστήριξή του, μια και η έρευνα αυτή καθυστέρησε να ολοκληρωθεί στα πλαίσια του ενδεικτικού χρονοδιαγράμματος λόγω των πολυποίκιλων δεδομένων και της χρονοβόρας στατιστικής επεξεργασίας καθώς και της ακόλουθης συγγραφής της. Επίσης θα ήθελα να εκφράσω τις ευχαριστίες μου στους Φορείς της Τοπικής Διοίκησης και στους κατοίκους της περιοχής διαμονής των Πομάκων του νομού Ξάνθης για το χρόνο που διέθεσαν, συζητώντας μεταξύ άλλων θεμάτων κατά την διάρκεια σερβιρίσματος του παραδοσιακού καφέ και τα σχετικά σημεία διερεύνησης του ερωτηματολογίου. Για την έκκληση παράλειψης του όρου Πομάκος ή Πομακοχώρια (λόγω του ότι δημιουργείται μια αντίληψη κατωτερότητας) θα ήθελα να με συγχωρέσουν, μια και ο όρος έχει ήδη καθιερωθεί στην σχετική διεθνή και εγχώρια αρθρογραφία και βιβλιογραφία και χρησιμοποιείται για να διευκρινίσει τα τοπογραφικά και λαογραφικά χαρακτηριστικά των κατοίκων της περιοχής. Επίσης οφείλω ευχαριστίες στους τοπικούς συνεργάτες, τον κύριο Εργκιούλ Κ. δημοτικό υπάλληλο του Δήμου Μύκης, για την συνεργασία του, στον Αερολιμενάρχη του Αερολιμένα ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ, κύριο Καναβάκη και στα τουριστικά γραφεία της περιοχής Θεσσαλονίκης (*Avanti Travel, Athos Hellas S.A, Α και Γ ΜΑΚΡΗΣ Ο.Ε, ALEXANDERS, ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ και ΣΙΑ Ο.Ε, ARMA TOURS, Α & Δ ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗ Ο.Ε (OASIS), BRITANNIA TOURS, Β. ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΚΑΙ ΣΙΑ Ο.Ε, ΓΚΙΝΗΣ Α.Ε, ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΒΟΓΙΑΣ, CRETE Air Travel, CARAVEL TRAVEL, ΔΙΟΝ TOURS, ERIETI TRAVEL, KOSTINOU TRAVEL 2K, MORN-*

ING STAR, MIBS TRAVEL, OCEANIC WORLD LTD, PLANAIR, ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟ ΤΣΑΛΑΝΤΖΙΑΝ ΕΠΕ, ΣΙΣΜΑΝΙΔΗΣ ΤΑΞΙΔΙΑ Α.Ε, SPLENDID Γ. ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ Α.Ε, ΤΣΙΓΓΕΡΛΙΩΤΗΣ Π. ΓΕΩΡΓΙΟΣ, UTS, VELAS TOURS) για την θερμή υποστήριξη που έδειξαν για την αποπεράτωση της έρευνας. Τέλος θα ήθελα να ευχαριστήσω τα στελέχη της περιφέρειας ΑΜΘ για το πλούσιο υλικό που μου παρείχαν.

Χωρίς όλους τους παραπάνω δεν θα ήταν τεχνικά, επιστημονικά και πρακτικά δυνατό να αποπερατωθεί η έρευνα. Τέλος θα πρέπει να αναφερθεί ότι τυχόν παραλείψεις ή σφάλματα αφορούν αποκλειστικά τον ερευνητή και συντάκτη της μελέτης.

Δρ. Χρ. Α. Βασιλειάδης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σελίδα

Περίληψη 11

Εισαγωγή.....12-13

Μέρος Α΄_____14

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1:

Η ΣΧΕΤΙΚΗ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ_____15

1.1 Ιστορικά στοιχεία και παρατηρήσεις για την Βιβλιογραφία και την περιοχή_____15

1.2 Τα Αναπτυξιακά προγράμματα και οι Οικονομοτεχνικές Μελέτες Τουριστικού Σχεδιασμού σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο
_____24

1.2.1 ΝΟΜΟΣ ΞΑΝΘΗΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ (Συνοπτικό Σχέδιο Δομικών Παρεμβάσεων)_____24

1.2.2 Το Σχέδιο Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος (ΠΕΠ) 1994 – 1999 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗΣ_____26

1.2.3 Τα Προγράμματα Δημοσίων Επενδύσεων_____27

1.2.4 Το πρόγραμμα Οικοανάπτυξης «Ροδόπης - Νέστου» (Β' φάση)_____28

1.2.5 Ο Αναπτυξιακός Νόμος 1892/ 90. Η Αξιολόγηση των Αποτελεσμάτων του_____29

1.2.6 Η πρόταση Σχεδίου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΣΠΑ) 2000-2006 του Υπουργείου Ανάπτυξης_____31

1.2.7 Η πρόταση Σχεδίου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΣΠΑ) 2000-2006 του Υπουργείου Πολιτισμού 33

1.2.8 Η μελέτη για λογαριασμό της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης με τίτλο: Διεθνής Έρευνα Τάσεων Εναλλακτικού Τουρισμού και Οικοτουρισμού 35

1.2.9 Η μελέτη τουριστικής προβολής της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης 36

1.2.10 Το περίγραμμα τουριστικής πολιτικής για την Ανατολική Μακεδονία – Θράκη 37

1.2.11 Η Έκθεση με τίτλο: *Τα μνημεία της Θράκης σε σχέση με τα προγράμματα της Περιφέρειας Α.Μ.Θ* 42

1.2.12 Η μελέτη της ERGOPLAN Α.Ε για λογαριασμό της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης με τίτλο: *ΣΧΕΔΙΟ Ολοκληρωμένης Ανάπτυξης των Ορεινών Περιοχών της Ανατολικής Ροδόπης* 48

1.2.13 Η εκπαιδευτική δράση του προγράμματος ΓΡΑΜΜΟΣ-ΡΟΔΟΠΗ, εφαρμογή διαχειριστικών σχεδίων στις περιοχές Γράμμου και Ροδόπης 53

1.2.14 Ο ιαματικός τουρισμός και η ανάπτυξη του τουρισμού υγείας στην Ελλάδα 53

1.3 Η Ευρωπαϊκή πολιτική 55

1.3.1 Η σύγχρονη τουριστική πραγματικότητα και η Πολιτική της Ε.Ε στα θέματα αειφόρας τουριστικής ανάπτυξης 55

1.3.2 Η Ευρωπαϊκή Πολιτική και οι περιφερειακοί προορισμοί στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.) 58

1.4 Η εξειδικευμένη διεθνής βιβλιογραφία σχετικά θέματα Τουριστικού Σχεδιασμού περιφερειακών προορισμών 59

1.4.1 Οι περιφερειακοί προορισμοί 77

1.4.2 Η Ζήτηση υπαίθριων τουριστικών δραστηριοτήτων και αναψυχής 77

1.4.3 Ο συντονισμός μεταξύ των φορέων και η αναγκαιότητα έκφρασης των απόψεων των διαμενόντων στην λήψη στρατηγικών αποφάσεων 89

1.4.4 Η πρόσφατη αρθρογραφία Διοίκησης Προορισμών και ανάλυσης των Εικόνων και Αντιλήψεων των συμβαλλόμενων μερών 92

Μέρος Β΄ 117

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2:

Η ΕΡΕΥΝΑ ΣΤΗΝ ΟΡΕΙΝΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΩΝ ΠΟΜΑΚΩΝ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΞΑΝΘΗΣ 118

2.1 Η προκαταρκτική έρευνα ανάλυσης των δυνατοτήτων ανάπτυξης Αγροτοτουριστικών δραστηριοτήτων στην ορεινή περιοχή διαμονής των Πομάκων της οροσειράς Ροδόπης στο Νομό Ξάνθης 118

2.2 Η διεξαγωγή της τελικής έρευνας 132

2.2.1 Η έρευνα αξιολόγησης των αντιλήψεων των κατοίκων 132

2.2.2 Η έρευνα ανάλυσης αντιλήψεων των επαγγελματιών – τουριστικών γραφείων 151

2.2.3 Η έρευνα ανάλυσης αντιλήψεων των επισκεπτών 171

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3:

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ , ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΥΠΟΔΕΙΞΕΙΣ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ 192

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 211 -225

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΟΡΩΝ 226

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 228

*

Ευρετήριο πινάκων και γραφημάτων

Σελίδες

Πίνακας ανάλυσης σημαντικών πληροφοριών που αναφέρονται από τον Δ. Καρακούση (1995) 19-23
Κοινότητες στην περιοχή Εχίνου- Μύκης- Μελιβοίων 25-26
Πίνακας των Προγραμμάτων Δημοσίων Επενδύσεων του 2000 27-28
Συνοπτικός πίνακας Δράσεων του 10ετούς Αναπτυξιακού Προγράμματος 1995- 2005 της Περιφέρειας 39-41
Πίνακας ανάλυσης των προτεινόμενων πολιτιστικών έργων για το Γ Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (ΚΠΣ 2000-2006) της Περιφέρειας Α.Μ.Θ , σχετικά με την περιοχή του Νομού Ξάνθης 47
Πίνακας ανάλυσης των σημαντικότερων αναφορών σχετικά με την βιώσιμη προοπτική ανάπτυξης των ορεινών περιοχών της Ροδόπης στην περιοχή του Νομού *Ξάνθης* 49-52
Πίνακας ανάλυσης παρουσίασης των σημαντικότερων πληροφοριών που αφορούν την κατάσταση των ιαματικών πηγών στην Θράκη 54
Γράφημα κίνησης ιαματικής πηγής στον Εχίνο Νομού Ξάνθης 55
Πίνακας παρουσίασης των επιτυχιών και αποτυχιών σε πέντε ευρωπαϊκούς υπαίθριους αγροτικούς προορισμούς (δεκαετία 1990) 58
Συνοπτικός πίνακας ανάλυσης περιπτώσεων:
Οι πρόσφατες προσπάθειες ανάδειξης και διοίκησης ορεινών τουριστικών περιοχών σε διεθνές επίπεδο 61-75
Πίνακας. Βιβλιογραφία Σχεδιασμού Προορισμών (Destination planning)κατά Eccles (1995, p.21) 76
Πίνακας παρουσίασης προτιμήσεων των επισκεπτών για υπαίθριους προορισμούς και δραστηριότητες 79-80
Πίνακας παρουσίασης των ετήσιων αριθμών επισκεπτών και των αντίστοιχων ετήσιων μεταβολών τους, στο Κέντρο Προστασίας της Πρέσπας 84
Γράφημα: Οι κυριότεροι προορισμοί διακοπών ανα κράτος – μέλος προέλευσης 83
Πίνακας ενδεικτικής πρόσφατης αρθρογραφίας του γνωστικού αντικειμένου της Διοίκησης Προορισμών και έρευνας αντιλήψεων 92-110
Γράφημα:
Η περιοχή έρευνας και τα κύρια γεωγραφικά σημεία διερεύνησης 118
Εικόνες από την προκαταρκτική έρευνα 124-126
Γραφήματα ανάλυσης συχνοτήτων των απαντήσεων της προκαταρκτικής έρευνας 127
Πίνακας ανάλυσης των αντιλήψεων που εξέφρασαν οι τοπικοί Φορείς Διοίκησης και οι Επαγγελματίες – κάτοικοι, σχετικά με τους σπουδαιότερους φυσικούς, πολιτιστικούς και τεχνητούς παράγοντες 129-130
Χάρτης προσδιορισμού των σημαντικότερων περιοχών τουριστικών αξιοθέατων 134
Ανάλυση κατοίκων: Χαρακτηριστικά της περιοχής διερεύνησης 134
Πίνακας ανάλυσης των παραγόντων και της εγκυρότητας 137
Συγκριτικός πίνακας σημαντικότητας – απόδοσης 139
Γράφημα *Σημαντικότητας – Απόδοσης* 140, 143, 145
Πίνακας: Απαντήσεις των κατοίκων σχετικά με προβλήματα που επηρεάζουν την τουριστική ανάπτυξη της περιοχής 151
Πίνακας: Απαντήσεις των κατοίκων σχετικά με μια ενδεχόμενη μελλοντική τουριστική ανάπτυξη στην περιοχή 152
Πίνακας: Χαρακτηριστικά στοιχεία των θεμάτων ζωγραφικής και οι συχνότητες εμφάνισής τους 153
Ανάλυση επαγγελματιών: Χαρακτηριστικά διερεύνησης 153
Πίνακας ανάλυσης παραγόντων και εγκυρότητας 156-158
Συγκριτικός πίνακας σημαντικότητας επαγγελματιών – κατοίκων και επαγγελματιών εν δυνάμει επισκεπτών για τους 9 παράγοντες της ανάλυσης επαγγελματιών 158-159
Γράφημα: Φιδόγραμμα ανάλυσης μέσων τιμών – *Σημαντικότητας* 160
Σχήμα ανάλυσης χαρακτηριστικών της *Έρευνας ανάλυσης αντιλήψεων των επαγγελματιών τουριστικών γραφείων* , που διαφοροποιούνται σημαντικά ανά παράγοντα – συνιστώσα, μεταξύ των ομάδων διερεύνησης επαγγελματιών, κατοίκων και εν δυνάμει επισκεπτών 165
Πίνακας παρουσίασης της συχνότητας των απαντήσεων των επαγγελματιών κατά μοναδικούς προορισμούς και μοναδικά χαρακτηριστικά 167-168, 168-170
Ανάλυση επισκεπιών: Χαρακτηριστικά διερεύνησης 174
Πίνακας ανάλυσης παραγόντων και εγκυρότητας 176-179
Συγκριτικός πίνακας σημαντικότητας επαγγελματιών – κατοίκων και επαγγελματιών εν δυνάμει επισκεπτών για τους 10 παράγοντες της ανάλυσης επισκεπτών 180
Γράφημα: Φιδόγραμμα ανάλυσης μέσων τιμών – *Σημαντικότητας* 181
Σχήμα ανάλυσης χαρακτηριστικών της *Έρευνας ανάλυσης αντιλήψεων των εν δυνάμει επισκεπτών*, που διαφοροποιούνται σημαντικά ανά παράγοντα – συνιστώσα, μεταξύ των ομάδων διερεύνησης επαγγελματιών, κατοίκων και εν δυνάμει επισκεπτών 184

Πίνακας παρουσίασης της συχνότητας των απαντήσεων των εν δυνάμει επισκεπτών κατά μοναδικούς προορισμούς και μοναδικά χαρακτηριστικά 186-197
Πίνακας παρουσίασης της συχνότητας των απαντήσεων των εν δυνάμει επισκεπτών κατά τα ιδανικά φυσικά, πολιτιστικά, τεχνητά στοιχεία και δραστηριότητες 188-192
Πίνακας Ανάλυσης SWOT 194-198
Διάγραμμα θεωρητικής σύλληψης 195
Πίνακας παρουσίασης γραφείων εναλλακτικού τουρισμού με εξειδικευμένες δραστηριότητες εναλλακτικού τουρισμού 208

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα έρευνα έχει ως σκοπό την διερεύνηση όλων εκείνων των παραγόντων που προσδιορίζουν την βιώσιμη Οργάνωση , Διοίκηση και Ανάπτυξη των υπαίθριων τουριστικών περιοχών. Ιδιαίτερη έμφαση δίνει σε παρόμοιες διοικητικές πρακτικές άλλων περιοχών της Γης και προσπαθεί να ενισχύσει με χρήσιμα συμπεράσματα τον σχεδιασμό βιώσιμων δραστηριοτήτων σε μια ευαίσθητη ορεινή περιοχή της χώρας μας, τα λεγόμενα Πομακοχώρια. Η μελέτη με άλλα λόγια κάνοντας χρήση των όρων του γνωστικού αντικειμένου της στρατηγικής των επιχειρήσεων, προσπαθεί να διερευνήσει όλα εκείνα τα ανταγωνιστικά χαρακτηριστικά του τουριστικού προϊόντος της περιοχής βάσει των διαφορετικών αντιλήψεων των εταίρων ώστε να σχεδιαστούν τελικά και να αναδειχθούν χρήσιμα για την περιοχή και τους κατοίκους τουριστικά προϊόντα και υπηρεσίες. Παράλληλα διερευνούνται όλοι εκείνοι οι παράγοντες που επηρεάζουν τις αντιλήψεις των εταίρων και την βιωσιμότητα της περιοχής (π.χ πολιτικοί παράγοντες, έργα υποδομής κ.ά). Στο Α' μέρος της μελέτης παρουσιάζεται η σχετική βιβλιογραφία που σχετίζεται με το θέμα και το γνωστικό αντικείμενο της Διοίκησης των προορισμών ενώ στο Β' μέρος παρουσιάζεται η εμπειρική διερεύνηση στην ορεινή περιοχή διαμονής των Πομάκων του νομού Ξάνθης καθώς και τα συμπεράσματα που σχετίζονται με τις αναλύσεις των εν δυνάμει επισκεπτών του Αερολιμένα ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ και τους επαγγελματίες τουριστικών γραφείων.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Συχνά η τουριστική έρευνα δίνει έμφαση σε μεμονωμένες επιχειρησιακές δραστηριότητες που σχετίζονται με ένα μόνο μέρος του συνολικά παραγόμενου τουριστικού προϊόντος μιας περιοχής. Η πολυπλοκότητα του τουριστικού συστήματος και οι διαφορετικές οργανωτικές και διοικητικές δομές που επικρατούν σε κάθε κράτος, δυσκολεύουν ακόμη περισσότερο την διαδικασία τυποποίησης μιας κοινά αποδεκτής θεωρίας που να αντιπροσωπεύει μια συστημική προσέγγιση των τουριστικών δραστηριοτήτων σε μια περιοχή. Για το λόγο αυτό η έρευνα αυτή κάνει μια διεξοδική προσέγγιση των σύγχρονων πρακτικών και της σχετικής επιστημονικής αρθρογραφίας ενώ προσπαθεί να υποστηρίξει τον βιώσιμο σχεδιασμό και ανάπτυξη, της επιλεγμένης περιοχής διερεύνησης.

Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι η παρούσα έρευνα επικεντρώνεται ενδεικτικά στην ανάλυση των αντιλήψεων ομάδων εταίρων για ένα νέο ή ανερχόμενο τουριστικό προϊόν (τουριστική περιοχή) που είναι:

Οι κάτοικοι

Οι επαγγελματίες του τουριστικού κλάδου

Οι εν δυνάμει επισκέπτες

Οι τοπική Διοίκηση

Περιορισμοί θα πρέπει να τεθούν στα συμπεράσματα μια και η εφαρμογή τους σε άλλες περιοχές λόγω της διαφορετικότητας του δείγματος ανάλυσης και των απόψεων των ομάδων που επιλέγονται για διερεύνηση . Το κέντρο εστίασης της έρευνας αναφέρεται στην χρησιμότητα διερεύνησης των αντιλήψεων και στάσεων των διαφόρων εταίρων που συμμετέχουν από κοινού σε μια διαδικασία λήψης αποφάσεων σχετικά με την ανάδειξη νέων ιδιόμορφων προορισμών (π.χ ορεινών παραμεθόριων περιοχών με ιδιαίτερα πολιτιστικά και λαογραφικά χαρακτηριστικά). Η έρευνα στηρίζεται στην υπόθεση ότι οι αντιλήψεις των τοπικών φορέων και κατοίκων θα πρέπει να διερευνώνται ως προς τις δυνατότητες βιώσιμης ανάπτυξης για το λόγω αυτό είναι απαραίτητη μια διαδικασία Έρευνας Μάρκετινγκ. Οι αντιλήψεις των πιο πάνω εταίρων διασταυρώνονται με τις αντιλήψεις των καταναλωτών παρόμοιων τουριστικών προϊόντων και υπηρεσιών καθώς και με τις αντιλήψεις των επαγγελματιών τουριστικών γραφείων (μέλη της διαδικασίας *Διανομής* του τουριστικού προϊόντος), με σκοπό την διεξαγωγή χρήσιμων στρατηγικών συμπερασμάτων. Ε-

πειδή ο άμεσος φορέας άσκησης Διοίκησης είναι η Τοπική Αυτοδιοίκηση, στην παρούσα έρευνα διερευνώνται οι απόψεις των διοικητικών φορέων-μελών των τριών ενοτήτων οικισμών της περιοχής (Σατρών, Θερμών, Κοτύλης- οικισμοί εκτός σχεδίου Καποδίστρια) και του ενός Δήμου (Μύκης- με οικισμούς που εντάσσονται στο σχέδιο Καποδίστρια).

Η μελέτη παρουσιάζεται με την δομή 3 βασικών κεφαλαίων που εντάσσονται σε δύο βασικά μέρη. Το πρώτο μέρος περιλαμβάνει το πρώτο κεφάλαιο και αφορά την σχετική ανασκόπηση θεωρητικών και εμπειρικών ερευνών. Σκοπός του κεφαλαίου είναι η όσο το δυνατό εκτενέστερη προσέγγιση του γνωστικού αντικειμένου και της ερευνητικής μεθοδολογίας που αφορά την Διοίκηση Προορισμών, παράλληλα παρουσιάζονται όλα εκείνα τα θέματα προγραμματισμένων πολιτικών ή ενεργειών που θα επηρέαζαν την ανάπτυξη του προορισμού της εμπειρικής έρευνας. Στο δεύτερο μέρος παρουσιάζονται το δεύτερο και τρίτο κεφάλαιο. Αντίστοιχα, στο δεύτερο κεφάλαιο εφαρμόζονται οι στατιστικές τεχνικές και αναλύεται η μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκε για να διεξαχθούν τα εμπειρικά αποτελέσματα της έρευνας και στο τρίτο κεφάλαιο παρουσιάζονται οι γενικές διαπιστώσεις οι στρατηγικές υποδείξεις και τα συμπεράσματα των αναλύσεων. Τέλος στο παράρτημα εμπεριέχονται τα μέσα και έγγραφα συλλογής δεδομένων με σκοπό την στατιστική επεξεργασία, πίνακας κατοίκων που θα ήθελαν να συμμετάσχουν σε μελλοντικά σεμινάρια τουριστικής κατάρτισης, χρήσιμα διαφημιστικά φυλλάδια και εικόνες που αφορούν συγκεκριμένα σημεία αναφοράς στην περιοχή.

Εν κατά κλείδι θα ήταν ευχής έργο τα συμπεράσματα της έρευνας να χρησιμοποιηθούν κατά τον σχεδιασμό μελλοντικών δράσεων που αφορούν τον προγραμματισμό και την βιώσιμη τουριστική ανάδειξη ορεινών, αγροτικών, παραμεθόριων και ιδιαίτερης φυσιογνωμίας, περιοχών.

Μέρος Α΄

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1:

Η ΣΧΕΤΙΚΗ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ

1.1 Ιστορικά στοιχεία και παρατηρήσεις για την Βιβλιογραφία και την περιοχή.

Η Βιβλιογραφική έρευνα που αφορά κυρίως την ανάδειξη των **ιστορικών και λαογραφικών στοιχείων της περιοχής**, ενδεικτικά μπορεί να ταξινομηθεί σε τρεις κατηγορίες πηγών:

- Οι πηγές που αναφέρονται **στην Θράκη με αναφορές και στην ορεινή περιοχή του Νομού Ξάνθης.** Τέτοιες βιβλιογραφικές πηγές είναι οι παρακάτω:

- Βακαλιός Θ. 1997, «Το πρόβλημα της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης στη Δυτική Θράκη - Έρευνα», Εκδόσεις GUTENBERG, Αθήνα
- Θρακικό Κέντρο και Εταιρία Θρακικών Μελετών, «*ΘΡΑΚΙΚΑ*»
- Κυριακίδου Σ. Π. 1993, «*ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ ΤΗΣ ΘΡΑΚΗΣ*», Β΄ΕΚΔΟΣΗ, Ινστιτούτο Βαλκανικών Σπουδών, Θεσσαλονίκη
- Καρακούσης Δ. Δ. 1995, «Θράκη – Τουριστικός Ιστορικός Αρχαιολογικός Οδηγός Θράκης», ARROWHEAD, Αλεξανδρούπολη, 12
- Μπακιρτζής Χ. και Τριανταφύλλου Δ. 1989, «*ΘΡΑΚΗ*», Εκδ.: ΕΤΒΑ-ΕΟΤ-ΕΟΜΜΕΧ, Αθήνα
- Γενική Γραμματεία Περιφέρειας Αν. Μακεδονίας και Θράκης 1994, «*ΘΡΑΚΗ*», 11
- Γενική Γραμματεία Περιφέρειας Αν. Μακεδονίας και Θράκης 1991, «*ΘΡΑΚΗ – Η ΜΕΓΑΛΗ ΓΗ*», 12
- Δεσύλλας Ν., «*ΘΡΑΚΗ – ΧΡΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΠΟΧΡΩΣΕΙΣ*», Εκδ.: Σύνολο
- Λαδοπούλου Α. , «*Η ΘΡΑΚΗ ΤΟΥ ΧΘΕΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΗΜΕΡΑ*»
- Οικονομικός Ταχυδρόμος, «*Η ΘΡΑΚΗ ΧΘΕΣ, ΣΗΜΕΡΑ ΑΥΡΙΟ*», 2026, 18.03.93

- Σύλλογος Ιμβρίων – Κωνσταντινουπολιτών – Τενεδίων Ανατολικής Θράκης 1994, «*ΘΡΑΚΗ, από τον Όμηρο μέχρι τις μέρες μας*», 5
- Ζεχερλής Σ., «*ΘΡΑΚΗ*»
- Κούκου Μ., «*ΣΤΑ ΒΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΟΡΦΕΑ – Οδοιπορικό της Θράκης*»
- Μουσόπουλου Αθ., «*Η ΓΗ ΤΗΣ ΘΡΑΚΗΣ*»
- Μουσόπουλου Αθ. 1997, «*ΘΡΑΚΗ, ΜΝΗΜΗ ΓΙΑ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ*»,Εκδ.: Φοροτεχνική και Θρακική Προσέγγιση, Ξάνθη
- Otto Walter F. (μετάφραση: Κοντόλις Α.), «*ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΜΥΣΤΗΡΙΑ*»
- «Η Οθωμανική κυριαρχία στη Θράκη και οι αρχικές επιπτώσεις της», στην διεύθυνση: http://orpheus.ee.duth.gr/Istoria/Thrace/Thrace.htm

- Οι πηγές που αναφέρονται στην **ορεινή περιοχή της Οροσειράς της Ροδόπης**, με αναφορές σε συγκεκριμένα γεωγραφικά σημεία και λαογραφικά στοιχεία **που αφορούν τους Ροδοπαίους Πομάκους.**

Οι σημαντικότερες πηγές είναι οι:

- Ανδρεάδης, Κ. 1956, «*Η Μουσουλμανική μειονότητα της Δ. Θράκης*», Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών, Θεσσαλονίκη
- Βαρβούνης, Μ. 1997, «*Η καθημερινή ζωή των Πομάκων – Εθνική συνείδηση και θρησκευτική ταυτότητα*», Οδυσσέας, Αθήνα
- Βαρβούνης Μ.Γ. 1995, «*Συμβολή στη Λαογραφική Μελέτη των Πομάκων και του παραδοσιακού πολιτισμού της Θράκης*», Μορφωτικός Όμιλος Κομοτηνής – Κέντρο Θρακικών Μελετών, Κομοτηνή
- Brunnbauer Ulf 1998, «*Histories and Identities: Nation-state and Minority Discourses – The Case of the Bulgarian Pomaks*», Bulgarian Society for Regional Cultural Studies in cooperation with the Austrian Institute for East and Southeast Europe of University of Graz– Branch Office , Sofia (με δυνατότητα επικοινωνίας στην thrace@armory.com
- Γιαννουλάτος, Αν. 1990, «*Ισλάμ και Αγωγή*», Παιδαγωγική Ψυχολογική Εγκυκλοπαίδεια-Λεξικό, τόμος 5ος, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα
- Γονατάς, Ν. – Κυδωνιάτης Π. 1985, «Η Μουσουλμανική μειονότητα της Θράκης: Μέσα από τα άρθρα του τοπικού τύπου», Κομοτηνή
- Δ' Σώμα Στρατού 1996, «*ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΟ ΣΤΑ ΠΟΜΑΚΟΧΩΡΙΑ*» 12

- Θεοχαρίδη Π. Δ., 1995, «*ΠΟΜΑΚΟΙ, ΟΙ ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΟΙ ΤΗΣ ΡΟΔΟΠΗΣ*», Έκδοση Πολιτιστικού Αναπτυξιακού Κέντρου Θράκης, Ξάνθη
- Κανακίδου, Ε. 1994, «*Η εκπαίδευση στη μουσουλμανική μειονότητα της Δυτικής Θράκης*», Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα
- Κοντάς, Ν. και Κυδωνιάτης, Π. 1985, « *Η Μουσουλμανική μειονότητα της Θράκης*», Κομοτηνή
- Κοππά, Μ. 1997, «Οι μειονότητες στα μετακομμουνιστικά Βαλκάνια – Πολίτες του κέντρου και μειονοτικές απαιτήσεις», Νέα Σύνορα, Αθήνα
- Μαγκριώτης, Γ. 1980-81, «*Πομάκοι ή Ροδοπαίοι*», Θρακική Σειρά 2η, τομ.3, Αθήνα
- Μυλωνά Π., «*ΟΙ ΠΟΜΑΚΟΙ ΤΗΣ ΘΡΑΚΗΣ*»
- Νομαρχία Ξάνθης/ Περιβαλλοντική Ομάδα 1ου Γυμνάσιου Ξάνθης και Κόκας Ν 1999, «*Παραδοσιακοί οικισμοί της ορεινής Ξάνθης*», Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ξάνθης, Ξάνθη
- Παναγιωτίδης, Ν. 1991, «*Οι Πομάκοι και η γλώσσα τους*», Το σχολείο και το σπίτι, τ. 8, Αθήνα
- Παναγιωτίδης, Ν. 1996, «*Το μειονοτικό εκπαιδευτικό σύστημα της Ελλάδας*», Γνώμη, Αλεξανδρούπολη
- Παπαχριστοδούλου, Π. 1948, «*Οι Πομάκοι*», Αρχείο Θρακικού Λαογραφικού και Γλωσσικού Θησαυρού, Αθήνα
- Πασχαλινού Γ. Α., «*ΡΟΔΟΠΑΙΟΙ ΠΟΜΑΚΟΙ*»
- Τρουμπέτα Σ., 2001, «*Κατασκευάζοντας ταυτότητες για τους Μουσουλμάνους της Θράκης – Το παράδειγμα των Πομάκων και των Τσιγγάνων*», Κέντρο Ερευνών Μειονοτικών Ομάδων, Εκδόσεις ΚΡΙΤΙΚΗ, Αθήνα
- ΤΥΠΟΣ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ- ΕΞΤΡΑ, «*Η ΘΡΑΚΗ ΠΟΥ ΧΑΝΕΤΑΙ… ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΟ ΣΤΑ ΠΟΜΑΚΟΧΩΡΙΑ ΤΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΡΟΔΟΠΗΣ*» 5.9.1993
- Φωτέας, Π. 1978, «*Οι Πομάκοι της Δ. Θράκης*», Κομοτηνή
- Χαραλαμπίδης, Α. 1985-86, «*Οι Πομάκοι της Ροδόπης*», Ανάτυπο, Θρακική επετηρίδα, τόμος ΣΤ' , Κομοτηνή
- Χιδίρογλου, Π. 1989, «*Οι Έλληνες Πομάκοι και η σχέση τους με την Τουρκία*», Αθήνα

- Στοιχεία για τους Πομάκους μπορεί να βρει κανείς στις διευθύνσεις: http://www.greekhelsinki.gr/english/reports/pomaks.html
  http://www.armory.com/~thrace/pomaks.htm
  http://philippos.mpa.gr/archive/1997/10/30/eng/n1430.html

- Τα **τουριστικά έντυπα** με αναφορές στους Πομάκους είναι τα παρακάτω:

- Γραφείο Οικοτουρισμού και Περιπέτειας «*Forestland*», φυλλάδιο δραστηριοτήτων, (http://www.forest.otenet.gr)
- Επιμελητήριο Ξάνθης 1990, «*Τουριστικός Πληροφοριακός Χάρτης Νομού Ξάνθης*», Ξάνθη
- Δήμος Ξάνθης 1992, «*ΞΑΝΘΗ- ΘΡΑΚΗ -ΕΛΛΑΣ*», Ξάνθη
- Νομαρχία Ξάνθης 2000, «*Ξάνθη ... ο θησαυρός της Θράκης*», Ξάνθη (http://www.Xanthi.gspa.gr)
- Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης 1992, «*ΕΛΛΑΣ- ΑΝΑΤ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ- ΘΡΑΚΗ*», 11
- Πολιτιστικό Αναπτυξιακό Κέντρο Θράκης και Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης 1992, «*ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΟ ΣΤΗΝ ΘΡΑΚΗ*», (Έκδ.: Ανατύπου του τεύχους Ιανουαρίου 1992 του περιοδικού 4 Τροχοί)

Πληροφορίες από την Περιηγητική Λέσχη Νέστου για την παρανέστια περιοχή και το φυσικό της πλούτο με ζωντανή αναμετάδοση εικόνων, μπορεί κανείς να βρει στην διεύθυνση: http://www.ectc.com.gr/nestos/

Πληροφορίες για την ορεινή Ροδόπη χωρίς όμως να γίνεται αναφορά στις περιοχές διαμονής των Πομάκων μπορεί κανείς να βρει σε οπτικοακουστικό υλικό (έξι Video κασέτες τύπου VHS, μία εκ των οποίων αναφέρεται στον *Ορεινό Τουρισμό,* (2000)) που έχει στην διάθεσή της η Περιφέρεια ΑΜΘ με την συγχρηματοδότηση του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης.

Ο μελετητής μπορεί βάσει των παραπάνω πηγών:

- να συμπεριλάβει στην ανάλυσή του, χρήσιμα στοιχεία για την ύπαρξη αξιοθέατων που αφορούν την περιοχή
- να σκιαγραφήσει με στοιχεία ανθρωπολογίας την ταυτότητα του τόπου βάσει των φυσικών και πολιτιστικών αξιοθέατων και των υφιστάμενων και παραδοσιακών κοινωνικών δομών (θρησκεία, αξίες, ήθη και έθιμα, αντιλήψεις, δημιουργία κοινωνικών ομάδων, τρόπος ζωής)

Από την παραπάνω Βιβλιογραφία ξεχωρίζει κανείς κάποιες σημαντικές πηγές άντλησης χρήσιμων πληροφοριών σχετικά με τα σημαντικότερα αξιοθέατα της περιοχής διερεύνησης. Ο Καρακούσης Δ. (1995, σελ. 50-58) κάνει κάποιες αξιόλογες αναφορές για τα χωριά της ορεινής Ροδόπης που βρίσκονται στο Νομό Ξάνθης. Ταξινομεί δε την περιοχή ονομάζοντάς την ως *περιοχή των Αγριάνων – Σατρών – Βησσών*. Η περιγραφή αυτή της περιοχής στηρίζεται στην ταξινόμηση του ιστορικού Ηροδότου (Καρακούσης Δ. 1995, σελ.11) ο οποίος περιέγραψε κατά την περιήγησή του (περίπου 484-424 π.Χ.), τα θρακικά φύλα αριθμώντας τα σε 22. Τα χρησιμότερα για την ανάλυσή μας σημεία του Οδηγού που συνέγραψε ο συγγραφέας, παραθέτονται στον πίνακα που ακολουθεί.

Πίνακας ανάλυσης σημαντικών πληροφοριών που αναφέρονται από τον Δ. Καρακούση (1995)

Θέμα	Αναφορές και Αξιοθέατα	Περιοχή	Σελίδα αναφοράς
• Δεσποτοβούνι: η παλαιά ονομασία της περιοχής	11 - 16 Αιώνας Μοναστηριακό κέντρο ισάξιο του Αγίου Όρους στον Άθω 1656-1660: Γκρεμίζονται 218 εκκλησίες και 336 παρεκκλήσια από τον πασά Μεχμέτ Κιοπρόγλου	Οροσειρά Ροδόπης: Περιοχή Εχίνος- Θέρμες-Μέδουσα	**50, 52**
• Ροδοπαίοι Πομάκοι: οι μακρινοί πρό-	Ιστορικές πηγές 7000 χρόνων		**50, 51, 52**

γονοί τους οι Αγριάνες	Απόγονοι του Μ. Αλεξάνδρου (Ο βασιλιάς Λάγαρος 430 π.Χ. ήταν φίλος του Μ. Αλεξάνδρου και βάσει του Αρριανού στην *Αλεξάνδρου Ανάβαση*, υπήρξαν γενναίοι πολεμιστές Αγριάνες) Πόμαξ = Πότης λόγω της λατρείας του Διονύσου ή της ύπαρξης της αρχαίας θρακικής πόλης Πόμα		
• Γλαύκη (Κοτύλη, Πάχνη)	Φρούριο με ρωμαϊκό περίβολο. Μούμτσε Κάϊα: Ο βράχος κοριτσιού, το 1650 αυτοκτόνησαν στον γκρεμό κορίτσια από την Κοτύλη και Πάχνη για να μην παραδοθούν σ τους Τούρκους εισβολείς.	Με κατεύθυνση από Ξάνθη προς Εχίνο, η κοινότητα βρίσκεται αριστερά του Εχίνου	**50, 51**
• Εχίνος	Γραφική κωμόπολη, παρέμεινε μέχρι το 600 μ.Χ. η δεύτερη πρωτεύουσα των Αγριάνων Προστατευόμενη περιοχή από το Βασιλιά Φίλιππο τον Β΄ και τον Μέγα Αλέξανδρο Μέχρι το 17 Αιώνα τα ήθη και έθιμα της περιοχής	Περιοχή στις όχθες του ποταμού Κομψάτου	**51, 52**

	διατηρήθηκαν ανέπαφα Ερείπια μεγάλου χριστιανικού ναού Σπίτια από τσατμά, οικισμοί που θυμίζουν φρούρια Οχειρό Μεταξά του 1941		
• Πάχνη (Χλόη και Ρούσσα)	1650: Οι κοπέλες γκρεμίζονται στο βράχο Μούμτσε Κάϊα Χλόη και Ρούσσα : περιοχή κατοικίας του Θεού της Αρχαιότητας, Ορφέα. Στις 15 Αυγούστου αναβιώνει το πανάρχαιο έθιμο της πάλης.		**52**
• Μελίβοια	Ύπαρξη φρουρίου και παλαιοχριστιανικού τάφου Βυζαντινό μοναστήρι Διάσπαρτη περιοχή με αρχαία όπως στον Κένταυρο και τον Κύκνο	Όμορφο γραφικό χωριό	**54**
• Έρανος	Ύπαρξη πύργου με ερειπωμένη εκκλησία		**54**
• Κοτύλη	Κυνήγι Λαγού, Αγριογούρουνου και Φάσας Ορεινό κρασί Περιοχή του Αρχαίου Μαντείου	Επιστρέφοντας από τον Εχίνο με κατεύθυνση το Βορρά	**54**

	του Διονύσου		
• Θέρμες	Ορεινή διαδρομή με όμορφο τοπίο Κυνήγι και υγιεινή ζωή Ανάγλυφη βραχογραφία του Μίθρα ($2^{ος}$ με αρχές $3^{ου}$ Αιώνα) διαστάσεων 1,04 x 2,03 μέτρα Ιαματικά λουτρά	Βορειοανατολικά 15 χμ. από τον Εχίνο	**54 – 56** (βλέπε και Μπακιρτζής Χ. και Τριαντάφυλλος Δ. 1989, σελ. 27-28)
• Σάτραι	Μεγάλο Μαντείο του Διονύσου	Μάλλον η περιοχή με το Μαντείο του Διονύσου. Ανατολικά του Εχίνου σε υψόμετρο 780 μέτρων «*επί της υψίστης κορυφής της Ροδόπης κείμενον μαντείον του Διονύσου*» – (Στράβων IIξ 4 ενστηλ Σάτραι), αναφορές υπάρχουν για το Μαντείο και από τον Ηρόδοτο (Ηροδότου VII, III), τον Ευριπίδη (Εκάβη 1267) και τον Παυσανία (Παυσανίου IX 9). Από το Μαντείο έλαβαν χρησμό ο Μέγας Αλέξανδρος και ο στρατηγός Οκτάβιος, και ήταν ανέπαφο μέχρι τέλη του 4ου μ.Χ. Αιώνα. Οι κάτοικοι κατά το 25 π.Χ., ασχολήθηκαν με την μεταλλουργία, την	**57, 58**

		επεξεργασία χαλκού και σιδήρου.	

Σε ειδική έκδοση του περιοδικού *άρδην* (1998, σελ. 20- 65), υπάρχει μια εκτεταμένη παρουσίαση άρθρων, τα οποία εμβαθύνουν σε κοινωνικά και οικονομικά προβλήματα της Θράκης. Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται και στα κοινωνικά προβλήματα που δημιουργήθηκαν λόγω των διαχρονικών πολιτικών παρεμβάσεων. Αξιόλογα σημεία αναφοράς του ειδικού αφιερώματος είναι τα παρακάτω:

- Το υποπρόγραμμα *Τουρισμός, περιβάλλον και ποιότητα ζωής* 1994-1999 (Ναξάκης Χ.)
- Το *ΤΑΜΙΕΙΟΝ ΘΡΑΚΗΣ.* Ο φορέας αυτός με την ιδιότητα του Ν.Π.Ι.Δ, δραστηριοποιείται για την δημιουργία κατάλληλων συνθηκών, ώστε η Βόρεια Ελλάδα και η Θράκη να αναδειχθούν σε γέφυρα πολιτιστικής και οικονομικής σύζευξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τα Βαλκάνια και την ευρύτερη περιοχή (*άρδην* 1998, σελ. 32).
- Το πομακικό αλφαβητάριο «Πομάτσκου» των Μουμίν Αϊντίν και Ομέρ Χαμδή (Χαμδή Ομέρ)
- Το επίπεδο εκπαίδευσης των κατοίκων (*άρδην* 1998, σελ. 44-47) και τα υλικά και χρηματικά βραβεία του Ομίλου Φίλων Νίκου Ράπτη σε μαθητές που πρώτευσαν (*άρδην* 1998, σελ. 50)
- Οι αξιόλογες προσπάθειες ανάδειξης της πολιτιστικής φυσιογνωμίας του τόπου από ιδιωτικές πρωτοβουλίες επιχειρηματιών (*άρδην* 1998, σελ. 33, 37) και κατοίκων (*άρδην* 1998, σελ. 51)
- Οι πολιτικές παρεμβάσεις και οι αρνητικές συνέπειες τους στην δημιουργία κοινής συνείδησης και στην προσπάθεια ανάδειξης του χώρου (άρδην 1998, σελ. 34-35, 38-39, 46-47, 51)
- Η συνεισφορά των Πομάκων στον ένοπλο αγώνα και στην αντίσταση κατά των Ναζί, (βλέπε επίσης Καρακούση (1995) την αναφορά στο οχυρό του Μεταξά στον Εχίνο), (άρδην 1998, σελ.50, 61)

Θα ήταν παράλειψη επίσης να μην αναφέρουμε τα έργα των Βαρβούνη (1995) και Θεοχαρίδη (1995). Ο πρώτος μελετητής συγκεντρώνει πλούσιο ταξινομημένο υλικό ελληνικής και ξένης βιβλιογραφίας σχετικά με τους Πο-

μάκους ενώ ο Θεοχαρίδης αναλύει με εικόνες και κείμενο τον τρόπο ζωής , τα ήθη και έθιμα καθώς και το ιστορικό της περιοχής διαμονής των Πομάκων. Χαρακτηριστικό των δύο έργων - μελετών είναι επίσης ότι υπάρχει βοηθητικό λεξικό ελληνοπομακικής γλώσσας. Επίσης αξιόλογα στοιχεία σχετικά με τα παραπάνω στοιχεία ανάλυσης μας δίνει μεταξύ άλλων και η μελέτη – διατριβή της Τρουμπέτα (2001). Η μελέτη αυτή περιλαμβάνει και διαφορετικές απόψεις σχετικά με το θέμα της καταγωγής ή προέλευσης των Πομάκων δίνοντας με τον τρόπο αυτό στον αναγνώστη την δυνατότητα της κριτικής αξιολόγησης όλων των διαφορετικών απόψεων που επικρατούν κυρίως εδώ στον βαλκανικό γεωγραφικό χώρο.

1.2 Τα Αναπτυξιακά προγράμματα και οι Οικονομοτεχνικές Μελέτες Τουριστικού Σχεδιασμού σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο

1.2.1 ΝΟΜΟΣ ΞΑΝΘΗΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ (Συνοπτικό Σχέδιο Δομικών Παρεμβάσεων), (Υπουργείο Χωροταξίας Οικισμού και Περιβάλλοντος – Διεύθυνση Χωροταξίας, 1984

Οι προτάσεις του χωροταξικού πενταετούς *προγράμματος σχεδιασμού κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης της χώρας 1983-1987*, που διατυπώνονται στον 72 τόμο του τότε ΥΧΟΠ και σημερινού ΥΠΕΧΩΔΕ, ξεκινούν με τους βασικούς αναπτυξιακούς στόχους για τον Νομό Ξάνθης (σελ. 31). Οι στόχοι αυτοί δίνουν επίσης έμφαση:

- στην στήριξη του πρωτογενή και δευτερογενή τομέα (σελ. 31, § 1.1)
- στην βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων των ορεινών περιοχών (σελ. 31, 47 § 1.2.3)
- στην συγκράτηση του πληθυσμού των ορεινών περιοχών (σελ. 31,44-45 § 1.2.1)
- στην αύξηση του αριθμού των απασχολούμενων (σελ. 31,46- 47 § 1.2.2)
- στην αξιοποίηση και ανάδειξη του ιστορικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος (σελ.31, § 1.2.4).

Ο αναγνώστης παρατηρεί ότι οι αναφορές στο τριτογενή τομέα, είναι περιορισμένες σε σύγκριση με τις αναφορές σε ενέργειες που αφορούν την πραγματοποίηση των στόχων της πρωτογενούς και δευτερογενούς παραγω-

γής (π.χ στις σελ. 46-47, 60 γίνεται απλά μια αναφορά, σχετικά με την αξιοποίηση πολιτιστικών και φυσικών πόρων χωρίς ιδιαίτερους καθορισμούς ζωνών ή τον προσδιορισμό περιοχών, ενώ συχνά γίνεται απλά μια αναφορά για ανάπτυξη ορεινών τουριστικών δραστηριοτήτων, αποκλειστικά στην περιοχή της Χαϊντούς, λόγω της δυνατής ανάπτυξης του χιονοδρομικού κέντρου). Το ίδιο παρατηρεί κανείς και στην περίπτωση των κοινωνικών στόχων που αναφέρονται στην βελτίωση της ποιότητας της ζωής των κατοίκων των ορεινών περιοχών (σελ. 47). Οι αναφορές στην περιοχή των Πομάκων της Ορεινής Ροδόπης είναι σχετικά περιορισμένες. Όσο αφορά το τριτογενή τομέα και την ανάπτυξη των τουριστικών δραστηριοτήτων περιορίζονται στην περιοχή της Χαϊντούς και στο προβλεπόμενο υπό ίδρυση χιονοδρομικό κέντρο (σελ. 60). Η πρώτη αναφορά σχετικά με την περιοχή της **ορεινής περιοχής Εχίνου – Μελίβοιας** γίνεται στην ενότητα που αφορά τις Ειδικές ζώνες ανάπτυξης του Ν. 1262/ 82 (σελ. 60-61), τα οδικά δίκτυα υποδομής (σελ. 65- 66) και στις οικιστικές ενότητες (σελ. 76) ενώ επίσης στις ίδιες ενότητες γίνεται μια πιο λεπτομερή αναφορά για δυνατότητες ανάπτυξης των φυσικών και παραδοσιακών πόρων. Πιο συγκεκριμένα προτείνεται η ανάπτυξη τουριστικών δραστηριοτήτων για ιαματικό τουρισμό στην **περιοχή Θερμών** (σελ. 61, 66, 76).

Στην μελέτη αναλύονται οι οικιστικές ενότητες της περιοχής Εχίνου με συνολικό πληθυσμό (απογραφή 1981) τις 15.865 κατοίκων σε σύνολο Νομού 87.777 κατοίκων (σελ. 76). Σημαντική είναι η αναφορά σχετικά με την δυνατότητα τουριστικής ανάπτυξης του Ιαματισμού και τις επιπτώσεις που θα επιφέρει αυτή στην περιοχή Θερμών, συγκεκριμένα αναφέρεται ότι ..*Δεν αναμένεται μεταβολή στην απασχόληση του πληθυσμού, με την αξιοποίηση των ιαματικών πηγών στις Θέρμες πιθανόν ένας πολύ μικρός αριθμός, να απασχοληθεί συμπληρωματικά με τον τουρισμό*. Οι οικιστικές ενότητες της περιοχής του Εχίνου– Μύκης– Μελιβοίων (με συνολικό πληθυσμό περιοχής κατά την απογραφή του 1981, τις 15.865 κατοίκων), περιλαμβάνουν τις κοινότητες (σελ. 74):

Κοινότητες στην περιοχή Εχίνου- Μύκης- Μελιβοίων (Πηγή: Υπουργείο Χωροταξίας Οικισμού και Περιβάλλοντος – Διεύθυνση Χωροταξίας, ΝΟΜΟΣ ΞΑΝΘΗΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ (Συνοπτικό Σχέδιο Δομικών Παρεμβάσεων), Αθήνα Μάϊος 1984, Τόμος 72, σελ. 74, 89-90). (*) Πληθυσμός απογραφής ΕΣΥΕ 5/4/1981		
• Σάτραι 249(*)	• Ιαματικές Πηγές -	• Σμίνθη 187
• Ακραίος 143	• Κοττάνη 101	• Ράχη 1
• Γιδότοπος 107	• Θέρμες 214	• Σούλα 63

• Δουργούτιο 57	• Α. Θέρμες 381	• Τέμενος 272
• Καλότυχο 116	• Διάσπαρτο 138	• Τσαλαπετεινός 47
• Κούνδουρο 6	• Κίδαρις 131	• Μέδουσα 508
• Λυκότοπος 45	• Κορυφή 37	• Μ. Θέρμες 94
• Πολύσκιο 45	• Κότινο 100	• Μάνταινα 237
• Ποταμοχώρι 178	• Κουτσομύτης 117	• Όασις 115
• Ρεματιά 126	• Κρανιά 27	• Πανέριο 64
• Χρυσόν 167	• Τρίγωνο 49	• Ωραίο 962
• Θεοτόκος 57	• Κοτύλη 490	• Αιμόνιο 180
• Δημάριο 622	• Πάχνη 1024	• Αιώρα 185
• Άλμα 253	• Α. Κίρα 143	• Α. Σμίνθη 66
• Γλαύκη 1058	• Ζουμπούλιο 105	• Καπνόανθος 6
• Κένταυρος 2008	• Κίρρα 40	• Κύκνος 266
• Ρεύμα 189	• Προσήλιο 128	• Σταμάτιο 17
• Μύκη 824	• Βασιλοχώρι -	• Εχίνος 2296
• Μελίβοια 827	• Γοργόνα 172	• Διάφορον 84
• Στήριγμα 86	• Σιρόκον 101	

1.2.2 Το Σχέδιο Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος (ΠΕΠ) 1994 – 1999 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗΣ (Επιτροπή της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, 1994)

Το ΠΕΠ 1994-1999 της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, συμπεριέλαβε μεταξύ άλλων (όπως τα έργα υποδομής σε Αερολιμένες, σελ.38 και Οδικά Δίκτυα σελ. 33) τις παρακάτω προβλεπόμενες ενέργειες ιδιαίτερης σημαντικότητας για την ανάπτυξη των τουριστικών δραστηριοτήτων (σελ. 18, 87-98):

- Πολιτική λήψης μέτρων στήριξης υφιστάμενων προβληματικών επιχειρήσεων
- Παρεμβάσεις για την ανάπτυξη του τουρισμού. Ως κύριος στόχος των παρεμβάσεων αναφέρθηκε η διασπορά της τουριστικής κίνησης και στην ηπειρωτική ενδοχώρα και όχι η αποκλειστική ανάπτυξη της τουριστικής κίνησης στα νησιά Θάσο και Σαμοθράκη

Οι ενέργειες για την επιτυχία των παραπάνω στόχων ακολουθούσαν τους στόχους των προγραμμάτων του Εθνικού Σκέλους και των Κοινοτικών πρωτοβουλιών και προέβλεπαν σε επίπεδο Περιφέρειας (σελ. 18, 87-88):

1. Τον εκσυγχρονισμό των παρεχόμενων τουριστικών υπηρεσιών
2. Την λήψη μέτρων προστασίας του περιβάλλοντος
3. Την καθιέρωση προγραμμάτων εκπαίδευσης στελεχών ξενοδοχειακών και λοιπών τουριστικών επιχειρήσεων
4. Την τουριστική προβολή της Περιφέρειας στην Ελλάδα και στο Εξωτερικό
5. Την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού

1.2.3 Τα Προγράμματα Δημοσίων Επενδύσεων (ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ, 2000).

ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΕΡΓΟΥ	ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΣΕ ΔΡΑΧΜΕΣ	Η ΦΥΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ
ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΜΕΧΡΙ ΣΑΤΡΕΣ Ν. ΞΑΝΘΗΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ ΓΕΦΥΡΑΣ ΜΕ ΠΡΟΣΒΑΣΕΙΣ	340.000.000	ΕΡΓΑ ΥΠΟΔΟΜΗΣ
ΔΙΑΝΟΙΞΗ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΟΔΟΥ ΔΗΜΑΡΙΩΝ – ΕΛΛΗΝΟΒΟΥΛΓΑΡΙΚΩΝ ΣΥΝΟΡΩΝ	300.000.000	ΕΡΓΑ ΥΠΟΔΟΜΗΣ

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΞΑΝΘΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΕΥΡΥΤΕΡΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ	3.000.000.000	ΕΡΓΑ ΥΠΟΔΟΜΗΣ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΔΡΑΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΩΝ ΑΞΙΟΘΕΑΤΩΝ
ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΚΑΤΑ ΤΜΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΕΧΙΝΟ ΜΕΧΡΙ ΔΙΑΣΤ. ΠΡΟΣ ΔΗΜΑΡΙΟ	175.000.000	ΕΡΓΑ ΥΠΟΔΟΜΗΣ
ΟΔΟΣ ΠΑΧΝΗΣ – ΓΛΑΥΚΗΣ ΝΟΜΟΥ ΞΑΝΘΗΣ	200.000.000	ΕΡΓΑ ΥΠΟΔΟΜΗΣ
ΔΑΣΙΚΑ ΕΡΓΑ ΝΟΜΟΥ ΞΑΝΘΗΣ	186.000.000	ΕΡΓΑ ΥΠΟΔΟΜΗΣ
ΔΙΑΝΟΙΞΗ ΑΓΡΟΔΑΣΙΚΩΝ ΔΡΟΜΩΝ Κ. ΣΑΤΡΩΝ Ν. ΞΑΝΘΗΣ	85.215.000	ΕΡΓΑ ΥΠΟΔΟΜΗΣ
ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΜΕΛΕΤΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΑΡΑΛΙΑΚΗΣ ΖΩΝΗΣ ΚΑΙ ΟΡΕΙΝΟΥ ΟΓΚΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗΣ	1.800.000.000	ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΔΡΑΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΩΝ ΟΡΕΙΝΩΝ ΠΡΟΟΡΙΣΜΩΝ
ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ ΟΡΕΙΝΗΣ ΡΟΔΟΠΗΣ	100000.000	ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΔΡΑΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΩΝ ΑΞΙΟΘΕΑΤΩΝ

Η μελέτη των οικονομικών στοιχείων, που περιλαμβάνονται στους πίνακες των Προγραμμάτων Δημοσίων Επενδύσεων του 2000 (ΠΔΕ 2000) και αφορούν τα εγκριμένα έργα των Συλλογικών Αποφάσεων ΕΠ0312 ΤΡΟΠ.0 και ΕΠ0313 ΤΡΟΠ.0 της περιοχής διερεύνησης, αφορούν κυρίως θέματα έργων υποδομής (δημιουργία και βελτίωση οδικών προσβάσεων σε δασικές και κατοικήσιμες περιοχές). Η ολοκληρωμένη μελέτη τουριστικής ανάπτυξης του ορεινού όγκου της Περιφέρειας καθώς και οι δράσεις ανάδειξης των ιστορικών μνημείων της ορεινής Ροδόπης, αναμένουμε να περιλάβουν μεταξύ άλλων περιοχών και συγκεκριμένες δράσεις για την περιοχή διερεύνησης.

1.2.4 Το πρόγραμμα Οικοανάπτυξης «Ροδόπης - Νέστου» (Β' φάση). (ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΧΩΡΟΥ/ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΤΑΜΕΙΟ ΓΙΑ ΤΗ ΦΥΣΗ – ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΜΗΜΑ, 1994)

Μεταξύ άλλων, ενώ στην σελίδα 21 της μελέτης αυτής, αναφέρεται ότι ως αντικείμενο του οικοτουρισμού θεωρείται *η προσέγγιση, κατανόηση και μελέτη ..του τρόπου ζωής και σκέψης ορισμένων πολιτισμών, παραγωγικών και κοινωνικών δομών* τελικά η μελέτη αυτή δίνει ιδιαίτερη βαρύτητα, αποκλειστικά στα έργα υποδομής, και πιο συγκεκριμένα κυρίως στην διάνοιξη δασικών προσβάσεων προς και από τις ορεινές περιοχές και στην προστασία των οικοσυστημάτων που αφορούν μεταξύ άλλων και κάποια από τα Πομακοχώρια του Νομού Ξάνθης (βλέπε Μέρος Γ', σελ. 93-124). Οι ορεινές – ημιορεινές περιοχές αναφοράς στην μελέτη, εντοπίζονται στα βορειοδυτικά του Νομού Ξάνθης και αφορούν κυρίως τις κοινότητες Δυτικά των περιοχών που κατοικούν οι Πομάκοι, δηλαδή τις κοινότητες Σταυρούπολη, Κομνηνά, Καρυόφυτο, Λειβαδίτη και Ερύμανθο (βλέπε Οικιστικό Πυρήνα Δ, σελ. 102-107).

Τέλος θα πρέπει να επισημάνουμε ότι η παραπάνω μελέτη προσκομίζει αξιόλογες πληροφορίες στον αναγνώστη, σχετικά με τις προϋποθέσεις εφαρμογής μιας ήπιας ανάπτυξης στην ευρύτερη περιοχή του Νομού.

1.2.5 Ο Αναπτυξιακός Νόμος 1892/ 90. Η Αξιολόγηση των Αποτελεσμάτων του . (Καμπέλης Σταύρος, 1999)

Η μελέτη της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, σχετικά με την απόδοση των κινήτρων που παρείχε ο Αναπτυξιακός Νόμος 1892/ 90 στις περιοχές αρμοδιότητας της Περιφέρειας, αποτελεί μια ουσιαστική πηγή διερεύνησης της υπάρχουσας κατάστασης σε θέματα εξέλιξης των ιδιωτικών τουριστικών επενδύσεων για τα έτη 1991-97.

Τα σημαντικότερα σημεία στην μελέτη που σχετίζονται με την έρευνα ανάλυσης των τουριστικών δραστηριοτήτων στον νομό Ξάνθης, είναι:

- Το νέο θεσμικό πλαίσιο του νέου Αναπτυξιακού Νόμου 2601/ 98 (σελ. 21-24). Η Θράκη ταξινομείται εξ΄ολοκλήρου στην ζώνη Δ. Στην ζώνη αυτή ισχύουν τα υψηλότερα κίνητρα για ιδιωτικές επενδύσεις στο σύνολο της χώρας. Η επιχορήγηση στην περιοχή αυτή για τις νέες επιχειρήσεις είναι

ίσες με το 40% της συνολικής επένδυσης. Ειδικές ενισχύσεις προβλέπονται μεταξύ άλλων στην περίπτωση των:

- Αγροτικών συνεταιρισμών, καθώς και ομάδων παραγωγών
- Εκμετάλλευσης μέσων μεταφοράς, ανθρώπων και εμπορευμάτων σε απομονωμένες περιοχές
- Ίδρυσης, επέκτασης, εκσυγχρονισμού τουριστικών υποδομών και εγκαταστάσεων
- Ιερών μονών για την ανέγερση και τον εκσυγχρονισμό ξενώνων
- Παραγωγής και τυποποίησης παραδοσιακών προϊόντων

- Η μελλοντική στήριξη και ο προσανατολισμός της επιχειρηματικής δραστηριότητας από την Περιφέρεια. Ιδιαίτερη βαρύτητα δίνεται στην ενεργοποίηση της επιχειρηματικής πρωτοβουλίας σε επενδύσεις σχετικά με την βελτίωση του συστήματος μεταφορών και δημιουργίας σημαντικής ξενοδοχειακής υποδομής (σελ.24)
- Ο αναπτυξιακός Νόμος 1892/ 90. Στον τομέα του Τουρισμού τα ποσοστά των κινήτρων για την Θράκη όσο αφορά τις επιχορηγήσεις του Δημοσίου ήταν 35% επί του συνόλου της επένδυσης και 100% στις αφορολόγητες εκπτώσεις. Στις παροχές κινήτρων ο τομέας του Τουρισμού περιελάμβανε, τις επενδύσεις ξενοδοχειακών επιχειρήσεων σε ΠΟΤΑ ή αυτές που εντάσσονται σε καθορισμένες από τον ΕΟΤ ζώνες , τις ειδικές μορφές τουρισμού (όπως οι μονάδες εξυπηρέτησης- θεραπείας και άθλησης ή χειμερινού τουρισμού), την μετατροπή παραδοσιακών κτιρίων σε ξενοδοχεία.
- Τα χαρακτηριστικά των ιδιωτικών επενδύσεων που έχουν υπαχθεί στα κίνητρα παροχών του ν. 1892/ 90 (σελ. 55 - 65). Στην κατηγορία:
  - των μικρών επενδυτικών σχεδίων με ύψος επένδυσης κάτω των 500 Εκατ. Δρχ. τα **Ξενοδοχεία και Εστιατόρια** (**Κωδικός Γ1**) αποτελούν το 5% του συνολικού ποσού των υπαγωγών του Ν. 1892/ 90 για τα έτη 1991- 1997
  - των μεσαίων επενδυτικών σχεδίων με ύψος επένδυσης από 500 Εκατ. Δρχ. μέχρι 999 Εκατ. Δρχ. ο **Γ1**, αποτελεί το 2% του συνολικού ποσού των υπαγωγών του Ν. 1892/ 90 για τα έτη 1991- 1997
  - των μεγάλων επενδυτικών σχεδίων με ύψος επένδυσης από 1.000 Εκατ. Δρχ. μέχρι 1.999 Εκατ. Δρχ. τα **Ξενοδοχεία και Εστιατόρια** (**Κω-**

δικός Γ1) αποτελούν το 6% του συνολικού ποσού των υπαγωγών του Ν. 1892/ 90 για τα έτη 1991- 1997

Οι παραπάνω υπαγωγές δεν θεωρούνται ιδιαίτερα σημαντικές σε σχέση με το συνολικό κεφάλαιο των επενδύσεων που επενδύθηκαν σε διάφορες κλαδικές δραστηριότητες κατά τα έτη 1991- 1997 (σελ. 64- 65). Οι πιο σημαντικές υπαγωγές των επενδύσεων για δημιουργία σύγχρονης ξενοδοχειακής υποδομής πραγματοποιήθηκαν κυρίως μετά το 1996 (σελ. 78- 79). Οι υπαγωγές αυτές προβλέπεται να επιφέρουν 578 συνολικά νέες θέσεις εργασίας στον κλάδο τον Ξενοδοχειακό και της Εστιατορικής (σελ.98-99). Στο Νομό Ξάνθης προβλέπεται η δημιουργία 228 θέσεων εργασίας δηλαδή το 39,5% του συνόλου των προβλεπόμενων θέσεων στην Ανατολική Μακεδονία και Θράκη (σελ. 104- 105) που οφείλονται κυρίως στην ίδρυση ξενοδοχειακών μονάδων με επενδυμένα κεφάλαια από 1- 1,9 Δισ. Δρχ και σε εκσυγχρονισμούς και επεκτάσεις ξενοδοχειακών μονάδων της πόλεως (σελ. 106- 107, 152).

- Από όλη την ανάλυση των στοιχείων διαφαίνεται μια επενδυτική συμπεριφορά για ανάπτυξη δραστηριοτήτων που σχετίζονται με το τουρισμό πόλεων. Αξιοσημείωτο είναι επίσης το γεγονός ότι καμία από τις υπαγόμενες επενδύσεις δεν εντάσσεται στην κατηγορία προώθησης των ειδικών μορφών τουρισμού (όπως οι μονάδες εξυπηρέτησης- θεραπείας και άθλησης ή χειμερινού τουρισμού), ή στην μετατροπή παραδοσιακών κτιρίων σε ξενοδοχεία. Οι δραστηριότητες αυτές αποτελούν σημαντικό μοχλό προώθησης των δραστηριοτήτων ανάδειξης των ορεινών περιοχών του Νομού.

1.2.6 Η πρόταση Σχεδίου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΣΠΑ) 2000-2006 του Υπουργείου Ανάπτυξης. (Υπουργείο Ανάπτυξης – Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού, 1999)

Σύμφωνα με τους στόχους του Σχεδίου που καθορίζουν το πλαίσιο της ανάπτυξης ειδικών μορφών τουρισμού (βλέπε σελ. 37), *η ανάπτυξη του ορεινού και περιπατητικού τουρισμού αφορά κυρίως τους ορεινούς όγκους της ηπειρωτικής χώρας.. Η ανάπτυξη του αγροτοτουρισμού θα πραγματοποιηθεί κυρίως σε μειονεκτικές αγροτικές περιοχές. Το δίκτυο παραδοσιακών οικισμών*

θα έχει πεδίο εφαρμογής το σύνολο της χώρας, με ιδιαίτερη έμφαση τις μειονεκτικές περιοχές.

Το Σχέδιο ανάπτυξης της ανταγωνιστικότητας των Μ.Μ.Ε δίνει προτεραιότητα στις ολιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες της χώρας βάσει του Ακαθάριστου Συνολικού Προϊόντος και του Επιπέδου Τουριστικής Ανάπτυξής τους.

Στο Σχέδιο (βλέπε σελ. 61) επισημαίνεται η ανάγκη απεξάρτησης του Ελληνικού Τουριστικού Προϊόντος (ΕΤΠ) από τον οργανωμένο, εποχιακό και παραθεριστικό τουρισμό. Η διαφοροποίηση του ΕΤΠ μπορεί να επιτευχθεί με την ενίσχυση δράσεων που αφορούν την ανάπτυξη του θεματικού τουρισμού. Στην ενότητα του θεματικού τουρισμού ανήκουν ο πολιτιστικός τουρισμός, ο θαλάσσιος τουρισμός, ο ορεινός και περιπατητικός τουρισμός, ο οικολογικός τουρισμός, ο αγροτοτουρισμός, ο αθλητικός τουρισμός, ο συνεδριακός τουρισμός, ο θεραπευτικός και ο τουρισμός περιπέτειας.

Επίσης το Σχέδιο περιλαμβάνει τις περιοχές με έντονα προβλήματα ανεργίας ή απομόνωσης με στόχο την διεύρυνση των ευκαιριών απασχόλησης.

Τέλος η βελτίωση της σύνδεσης του τουρισμού με άλλους παραγωγικούς κλάδους θα συμβάλλει βάσει του Σχεδίου (βλέπε σελ. 37) στην ενίσχυση τοπικών οικονομιών και παραγωγικών πρωτοβουλιών, είτε σε μειονεκτικές – απομονωμένες περιοχές είτε σε φθίνουσες αστικές και αγροτικές περιοχές.

Η πρόταση ΣΠΑ του Υπουργείου Ανάπτυξης επισημαίνει επίσης ότι τα χαρακτηριστικά που καθορίζουν την ανταγωνιστικότητα του Ελληνικού Τουριστικού Προϊόντος σήμερα είναι (βλέπε σελ. 59-60):

- Το βασικό κίνητρο έλευσης των επισκεπτών «Ήλιος, παραλία και θάλασσα». Το κίνητρο «Πολιτισμός και άλλα αξιοθέατα» ενισχύει επίσης σε σημαντικό βαθμό την ελκυστικότητα του Ελληνικού Τουριστικού Προϊόντος. Τα βασικό κίνητρο έλευσης παρουσιάζει μία έντονη εξάρτηση από τον οργανωμένο και εποχιακό παραθεριστικό τουρισμό με αποτέλεσμα την χαμηλή απόδοση. Η απόδοση κρίνεται από τις χαμηλές τιμές ανά τουριστικό

πακέτο προσφοράς, την χαμηλή συναλλαγματική απόδοση για τη χώρα και τέλος την συγκέντρωση της ζήτησης σε ορισμένες εποχές του έτους και γεωγραφικές περιοχές.

- Οι σοβαρές ελλείψεις στην γενική υποδομή και τις μεταφορές. Η κατάσταση αναμένεται να βελτιωθεί με την ολοκλήρωση των μεγάλων έργων που υλοποιούνται στα πλαίσια του Β' και Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης

Στην πρόταση επίσης συμπεραίνεται η δυνατότητα διαφοροποίησης του Ελληνικού Τουριστικού Προϊόντος στην Διεθνή Αγορά (βλέπε σελ. 60). Η δυνατότητα αυτή πηγάζει από τους μοναδικούς σε αξία τουριστικούς πόρους της χώρας. Μεταξύ άλλων κυρίως ξεχωρίζουν οι ανεκμετάλλευτοι φυσικοί πόροι, τα τοπία, οι περιοχές οικολογικού ενδιαφέροντος, οι ορεινοί όγκοι, τα ποτάμια και οι λίμνες, ο νησιωτικός της χαρακτήρας.

1.2.7 Η πρόταση Σχεδίου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΣΠΑ) 2000-2006 του Υπουργείου Πολιτισμού. (Υπουργείο Πολιτισμού, 1999)

Στην πρόταση αυτή του Υπουργείου Πολιτισμού, γίνεται αναφορά στους πολιτιστικούς θεσμούς και τις δραστηριότητες που συμβάλλουν στην (βλέπε σελ. 13):

- Ανάπτυξη του δωδεκάμηνου πολιτιστικού τουρισμού

- Δημιουργία νέων θέσεων εργασίας σε σύγχρονα επαγγέλματα στενά συνδεδεμένα με την νέα αντίληψη για τον ελεύθερο χρόνο και με την κοινωνία της πληροφορίας

Το Β' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης, περιελάμβανε δράσεις που περιέχονταν κυρίως (βλέπε σελ. 13-14):

- σε Ευρωπαϊκά Προγράμματα όπως το ολοκληρωμένο πρόγραμμα παρεμβάσεων και έργων «Πολιτισμός». Σκοπός του προγράμματος είναι η ενίσχυση και βελτίωση του Τουριστικού Προϊόντος και η τόνωση της οικονομικής δραστηριότητας με την αξιοποίηση, αναβάθμιση και ορθολογική διαχείριση των πολιτιστικών υποδομών και δραστηριοτήτων

- σε ΠΕΠ και Κοινοτικές Πρωτοβουλίες με σκοπό την προστασία, ορθολογική αξιοποίηση, την προβολή και ανάδειξη επιλεγμένων μνημείων, τα έργα αναβάθμισης αρχαιολογικών χώρων, την ίδρυση, τον εκσυγχρονισμό και την επέκταση των υπαρχόντων Μουσείων Περιφερειακής Εμβέλειας

Οι ειδικοί στόχοι και οι προτεινόμενες κατηγορίες δράσεων προβλέπουν (βλέπε σελ. 16):

- την προστασία και την ανάδειξη της Πολιτιστικής Κληρονομιάς με σημεία δράσεων την αναβάθμιση της υποδομής των Μουσείων και την Βελτίωση των Προσφερόμενων Υπηρεσιών και στα Περιφερειακά Μουσεία καθώς επίσης την προστασία και ανάδειξη μνημείων, συνόλων και αρχαιολογικών χώρων με σημεία δράσεων τις επεμβάσεις σε αρχαιολογικούς χώρους, μνημεία και σύνολα και τέλος την προστασία και ανάδειξη ιδιωτικών μνημείων

- την ανάπτυξη Σύγχρονου Ελληνικού Πολιτισμού που μεταξύ άλλων προβλέπει και την δημιουργία – ενίσχυση θεσμών του σύγχρονου πολιτισμού και ειδικότερα την Πολιτιστική Ολυμπιάδα, τους εθνικούς θεσμούς και εκδηλώσεις και τέλος τα Πολιτιστικά Δίκτυα

- την ανάπτυξη του Πολιτισμού στην Κοινωνία των Πληροφοριών με ειδικότερες δράσεις την ανάπτυξη ενός Ενιαίου Πληροφοριακού Πολιτιστικού Συστήματος (ΕΠΠΟΣ)

- την ενίσχυση της Απασχόλησης στον τομέα του Πολιτισμού με ειδικότερες δράσεις την προώθηση παραδοσιακών επαγγελμάτων με βαρύτητα στην

αποκατάσταση μνημείων, επίσης αποβλέπει στην ενίσχυση της πραγματοποίησης συνεδρίων, σεμιναρίων και εκθέσεων, στην προώθηση σύγχρονων επαγγελμάτων σε σχέση με τον πολιτισμό, τον ελεύθερο χρόνο, την πληροφορική και τις σύγχρονες τεχνολογίες

Σύμφωνα πάντοτε με την πρόταση του Υπουργείου Πολιτισμού, τα παραπάνω θα συμβάλλουν αποφασιστικά (βλέπε σελ.67) στην ανάπτυξη του πολιτιστικού, συνεδριακού, περιβαλλοντικού και αστικού τουρισμού της χώρας.

1.2.8 Η μελέτη για λογαριασμό της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης με τίτλο: Διεθνής Έρευνα Τάσεων Εναλλακτικού Τουρισμού και Οικοτουρισμού (ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ – ΘΡΑΚΗΣ/ INDECO Σύμβουλοι Ανάπτυξης και Επενδύσεων, 1998, (α))

Η μελέτη αυτή αποτελεί μία συνοπτική έκθεση ανάλυσης της υπάρχουσας κατάστασης στα θέματα οικοτουρισμού τόσο στην εγχώρια τουριστική Αγορά όσο και στην διεθνή τουριστική Αγορά. Αξιοπρόσεκτη είναι η αναφορά που γίνεται σχετικά με την επίδραση της δημιουργίας οικοτουριστικών υποδομών και της τουριστικής δραστηριότητας στο περιβάλλον (βλέπε σελ. 7-8). Στην ενότητα αυτή γίνεται μία συνοπτική ανάπτυξη των εφτά αρχών για την επίτευξη ανάπτυξης υποδομών αειφορικού τουρισμού βάσει του καταλόγου αρχών που συνέταξε η Βρετανική Επιτροπή Τουρισμού. Επίσης στην μελέτη διευκρινίζονται όλες οι πιθανές δραστηριότητες ανάπτυξης εναλλακτικών μορφών τουρισμού ανά τύπο μορφολογίας μιας γεωγραφικής περιοχής

Τέλος στην μελέτη αυτή, παρουσιάζονται τα ευρήματα της έρευνας που αφορούσε τις δυνατότητες ανάπτυξης οικοτουριστικών δραστηριοτήτων σε συνεργασία με τις Διευθύνσεις Τουρισμού της χώρας μας στο Εξωτερικό (ΔΙ.Τ.ΕΞ). Αξιοσήμαντη είναι η διαπίστωση ότι προβλέπεται μία αύξηση της Ζήτησης για δραστηριότητες περιηγήσεων (Trekking), φυσιολατρικών ανιχνεύσεων (Naturalist Holidays), ποδηλασίας βουνού (Mountain Biking) και περιηγήσεων με τετρακίνηση (Jeep Safari), κυρίως για προγράμματα επτά ημερών (σελ. 27-

35). Οι χώρες που προτιμούνται σήμερα και από τους διεθνών δραστηριοτήτων τουριστικούς πράκτορες είναι βάσει της έρευνας κυρίως οι χώρες Γαλλία και Αυστρία.

1.2.9 Η μελέτη τουριστικής προβολής της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης (Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης/ Ευρωπαϊκή Αναπτυξιακή, 1996)

Η μελέτη αυτή αποτελεί μια χρήσιμη πηγή άντλησης πληροφοριών σχετικά με τα υπαρκτά προγράμματα που χρηματοδοτούν τις δράσεις των τουριστικών πολιτικών. Στο Γ΄ Κεφάλαιο (σελ. 23- 32) γίνεται μια διεξοδική ανάλυση των Κοινοτικών Πολιτικών και των Χρηματοδοτικών Μέσων στον τομέα του Τουρισμού. Τα σημαντικότερα **Ταμεία** υποστήριξης και των δράσεων υπέρ του Τουρισμού είναι το ΕΤΠΑ (Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης), το ΕΚΤ (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και το ΕΓΤΠΕ (Τμήμα Προσανατολισμού του Γεωργικού Ταμείου). Οι σημαντικότερες **Κοινοτικές Πρωτοβουλίες** για την προώθηση του τουρισμού είναι οι LEADER (1989-1993, 1994- 1999), INTERREG (1989-1993, 1994-1999), REGIS και ENVIREG. Παλαιότερα υπήρξαν και πρωτοβουλίες με την εισαγωγή ειδικών προγραμμάτων για ορισμένες περιοχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης όπως κατά την περίοδο 1986- 1992 τα ΜΟΠ (Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα).

Ως χρήσιμη για την αναλυσή μας, κρίνεται και η παρουσίαση των τουριστικών στοιχείων ανά Νομό (σελ. 55-88), στην ενότητα Κεφάλαιο Ε΄. Στον Νομό Ξάνθης συγκαταλέγονται διάφορα αξιοθέατα φυσικών και πολιτιστικών πόρων χωρίς όμως κάποια ιδιαίτερη αναφορά στην Ορεινή Ροδόπη της Περιοχής των Πομάκων (σελ. 64).

Σύμφωνα πάντοτε με την παραπάνω μελέτη οι Αλλοδαποί επισκέπτες του Νομού είναι κυρίως επισκέπτες από τις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης (37-49% των Αλλοδαπών Επισκεπτών ήταν από Βουλγαρία, Ρωσία και Γιουγκοσλαβία) και λιγότερο από την Ε.Ε. (Γερμανοί, Ιταλοί, Άγγλοι και Γάλλοι). Οι επισκέπτες αυτοί αντιπροσώπευαν κατά το χρονικό διάστημα 1992- 1994 το 34-37% των Αλλοδαπών επισκεπτών του Νομού. Όσον αφορά

τις διανυκτερεύσεις, αυτές παρουσιάζονται υψηλότερες κατά τα έτη 1992 και 1994 στους επισκέπτες από τις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης. Οι Αλλοδαποί αποτελούσαν συνολικά κατά το χρονικό διάστημα 1992-1994 το 7-12% των επισκεπτών του Νομού Ξάνθης.

Η στρατηγική προβολής της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, επικεντρώνεται στις:

- παραδοσιακές αγορές, Γερμανία, Αυστρία, Αγγλία, Ελβετία και Σκανδιναβία
- ευρωπαϊκές αγορές με χαμηλή προέλευση τουριστών δηλαδή Ιταλία, Γαλλία, Βέλγιο, Ολλανδία
- νέες αγορές όπως Ανατολική Ευρώπη (Ουγγαρία, Τσεχία, Σλοβακία, Πολωνία), Ρωσία, Ουκρανία, και τις Βαλκανικές χώρες Σερβία (η μελέτη αναφέρεται στην κατάσταση πρίν τον πόλεμο), Βουλγαρία, Ρουμανία
- αγορές της Ελλάδας, αστικά κέντρα Βορείου Ελλάδος, την Θεσσαλονίκη, τα αστικά κέντρα της Θεσσαλίας, την Αθήνα και τον Πειραιά

1.2.10 Το περίγραμμα τουριστικής πολιτικής για την Ανατολική Μακεδονία – Θράκη (Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης, 1998 ,(β))

Η τουριστική πολιτική της περιφέρειας στοχεύει στην αναμόρφωση της τουριστικής εικόνας της γεωγραφικής περιοχής Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης. Σύμφωνα με τον Γενικό Γραμματέα της περιφέρειας κ. Καμπέλη (σελ. 2), οι κύριοι άξονες δράσεις που θα αποτελέσουν παράλληλα τμήμα της εθνικής πολιτικής για τα έτη 1995-2005, είναι οι παρακάτω:

- Ανάδειξη και προβολή των διεθνώς γνωστών και προστατευόμενων βιοτόπων της περιοχής
- Ανάδειξη, προβολή και αξιοποίηση των ιστορικών και πολιτιστικών στοιχείων της περιοχής
- Βελτίωση και ανάπτυξη των υποδομών στον τουρισμό

- Ανάπτυξη δικτύων μεταφοράς και επικοινωνιών τόσο με την υπόλοιπη χώρα όσο και με τις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης, τις Βαλκανικές και τις Παρευξείνιες χώρες
- Ανάπτυξη σχέσεων συνεργασίας με τις γειτονικές χώρες

Η παραπάνω μελέτη αφορά μια πολιτική που εντάσσεται στα σχέδια της κοινοτικής πολιτικής ή καλύτερα στις κοινοτικές δράσεις υπέρ του τουρισμού μια και μέχρι σήμερα δεν έχει διαμορφωθεί μια οριστική κοινοτική τουριστική πολιτική με συγκεκριμένο νομικό πλαίσιο και χρηματοδοτικό πρόγραμμα υποστήριξης. Σήμερα ισχύει το Κοινοτικό Σχέδιο Δράσεων υπέρ του Τουρισμού που εκδόθηκε το 1992, και δίνει μεταξύ άλλων προτεραιότητα στα παρακάτω σημεία δράσεων (σελ. 4):

- Ποιοτική βελτίωση του τουρισμού, με στόχο την καλύτερη εκμετάλλευση των τάσεων της τουριστικής ζήτησης
- Διαφοροποίηση των τουριστικών δραστηριοτήτων και προϊόντων με στόχο την βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και αποδοτικότητας της κοινοτικής τουριστικής βιομηχανίας
- Ένταξη της έννοιας της ισόρροπης και αειφόρου ανάπτυξης στον τουρισμό με στόχο την τόνωση των πολιτιστικών και περιβαλλοντικών διαστάσεων του τουρισμού

Η τουριστική κίνηση

Η τουριστική κίνηση στο νομό Ξάνθης εξελίχθηκε κατά τα έτη 1992- 1997 μη ικανοποιητικά σε σχέση με τους υπόλοιπους νομούς της Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης. Ενώ μετά το 1995 παρατηρούνται αυξήσεις στις διανυκτερεύσεις των υπόλοιπων νομών της Περιφέρειας, η Ξάνθη κατά το 1997 παρουσιάζει μια φθίνουσα κατάσταση σε αριθμό διανυκτερεύσεων. Ο Νομός Ξάνθης παρουσιάζεται πριν από το Νομό Δράμας, στην προτελευταία θέση σε σχέση με τους υπόλοιπους νομούς της Περιφέρειας όσο αφορά τον Αριθμό των Μονάδων (11), τον Αριθμό Δωματίων (409) και τον Αριθμό Κλινών (788) (σελ. 11).Η Περιφέρεια παρουσιάζει μέση πληρότητα των πάσης φύσεως ξενοδοχειακών καταλυμάτων της από 42- 48% (περίοδος 1992- 1997).

Πιο συγκεκριμένα τα προβλεπόμενα έργα για τον νομό Ξάνθης και την Ορεινή Ροδόπη, ταξινομούνται στον παρακάτω πίνακα παρουσίασης των συγκεκριμένων δράσεων της τουριστικής πολιτικής του αναπτυξιακού προγράμματος της Περιφέρειας, για την δεκαετία 1995 – 2005 (Β΄ Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (Κ.Π.Σ)- Πακέτο Ντελόρ και Γ΄ Κ.Π.Σ- Πακέτο Σαντέρ).

Συνοπτικός πίνακας Δράσεων του 10ετούς Αναπτυξιακού Προγράμματος 1995- 2005 της Περιφέρειας

Σημεία εφαρμογής	Περιγραφή του Έργου	Κωδικοί Υποπρογράμματος και μέτρα δράσεων	Σελίδα αναφοράς
Α. Δράσεις για το χρονικό διάστημα 1994- 1999.			
	ΠΕΠ – ΑΜΘ εφαρμογή μέσω του υποπρογράμματος ΙΙΙ με τίτλο Τουρισμός- Περιβάλλον- Ποιότητα Ζωής	ΙΙΙ, 1,2,4	26
Μακεδονία και Θράκη συμπεριλαμβανομένου και της Ορεινής Ροδόπης, Σύμβαση Ramsar και οι περιοχές με οικολογικό ενδιαφέρον	**ΕΡΓΑ ΑΝΑΠΛΑΣΗΣ – ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΑΡΑΛΙΩΝ** ➢ Ανάπλαση οικισμού Πόρτο Λάγους Ξάνθης **ΕΡΓΑ ΑΝΑΠΛΑΣΗΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΡΧΑΙΟ ΛΟΓΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ** ➢ Ανάπλαση και Ανάδειξη περιοχής Δυτικού Τείχους Αβδήρων Ν. Ξάνθης ➢ Κατασκευή Εστιατορίου Δασικού Χωριού Ερυμάνθου Ξάνθης ➢ Κατασκευή οδού Καρυόφυτο – Δασικό χωριό Ξάνθης ➢ Ασφαλτόστρωση δασόδρομου Γαλάνης- Κρωμνικού (Στενά Νέστου) **ΕΡΓΑ ΔΑΣΙΚΗΣ ΑΝΑΨΥΧΗΣ** ➢ Κατασκευή Δασικών Αναψυχής και μονοπατιών Ερυμάνθου Ξάνθης ➢ Έργα Δασοτουριστικής Ανάπτυξης και αξιοποίηση αισθητικών δασών και διατηρητέων μνημείων της φύσης Ν. Ξάνθης ➢ Ανόρθωση και προστασία Δασών και Φυσικού Περιβάλλοντος Ν. Ξάνθης **ΕΡΓΑ ΑΝΑΠΑΛΑΙΩΣΕΩΝ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΩΝ ΚΤΙΡΙΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΤΡΟΠΗΣ ΤΟΥΣ ΣΕ ΜΟΥΣΕΙΑ Ή ΑΛΛΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ ΚΤΙΡΙΑ** ➢ Αναστήλωση και αξιοποίηση Χώρων Ι. Μ. Παναγίας Αρχαγγελιώτισσας Ξάνθης για την στέγαση Μουσείου Βυζαντινής και Εκκλησιαστικής Τέχνης ➢ Αποκατάσταση Λαογραφικού Μουσείου Ξάνθης **ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΚΩΝ ΚΕΝΤΡΩΝ** ➢ Ανέγερση Συνεδριακού Κέντρου Αβδήρων **ΑΝΑΠΛΑΣΕΙΣ ΟΙΚΙΣΤΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ** ➢ Ανάπλαση Οδού Π. Τσαλδάρη στην Κεντρική πλατεία Ν. Ξάνθης **ΙΑΜΑΤΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ** ➢ Κατασκευή Ιαματικών Λουτρών Ν. Κεσσάνης **ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΠΡΟΒΟΛΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ** ➢ Διανομαρχιακή δράση **ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΙΔΙΩΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΣΤΟΝ ΤΟΥ-**	Μέτρο 1: 14.037 εκ. Δρχ. Δράσεις Ανάπτυξης του Τουρισμού Μέτρο 2: 12.849 εκ.Δρχ. Διατήρηση και Αξιοποίηση του Φυσικού και Ανθρωπογενούς Περιβάλλοντος Μέτρο 4: 320 εκ. Δρχ. για Κατάρτιση	26- 31

	ΡΙΣΜΟ ➢ Παραγωγικές επενδύσεις στον τουρισμό- διανομαρχιακή δράση **ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΥ ΚΑΛΛΟΥΣ ΒΙΟΤΟΠΩΝ ..(ΜΕΛΕΤΕΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ)** ➢ Ολοκληρωμένη μελέτη τουριστικής ανάπτυξης της παραλιακής ζώνης και του ορεινού όγκου της Περιφέρειας – Διανομαρχιακή μελέτη δράσεων ➢ Φυτοκομική και τεχνική διευθέτηση του Χειμάρρου Κοσύνθου		
Μακεδονία και Θράκη συμπεριλαμβανομένου και της Ορεινής Ροδόπης. Φορείς υλοποίησης για το Νομό Ξάνθης:	**ΕΑΠΤΑ – ΑΜΘ 1994- 1999 εφαρμογή μέσω του υποπρογράμματος 5 .Η συνεισφορά του στον Τουρισμό** Τίτλος Μέτρου: Ποιότητα Ζωής. Φορείς Υλοποίησης οι Τεχνικές Υπηρεσίες των Νομαρχιών (ΤΥΔΚ) και των Δήμων Τίτλος Μέτρου: Στήριξη Τοπικής Οικονομίας. Φορείς Υλοποίησης οι Τεχνικές Υπηρεσίες των Νομαρχιών (ΤΥΔΚ) και των Δήμων	5 5.2 5.3	36 37 38
Συμβούλιο Περιοχής 2ης Ε.Π. Ξάνθης	Μελέτες και έργα για την δημιουργία Κέντρου Ενημέρωσης Επισκεπτών και Προβολής Λαογραφικών Αξιών		41
	Τηλεματικό Δίκτυο για την τουριστική Προβολή και ανάπτυξη των Στενών του Νέστου		42
	Μελέτες και έργα για την δημιουργία οικοτουριστικών εγκαταστάσεων στα Κομνηνά, Καλλιθέα και Γαλάνη		41
Δήμος Ξάνθης	Έργα τουριστικής ανάπτυξης της πόλης Ξάνθης		41
	Έργα αναστήλωσης και ανάδειξης παραδοσιακών κτιρίων του Δήμου Ξάνθης		41
Συμβούλιο Περιοχής 5ης Ε.Π. Ξάνθης	Έργα εκσυγχρονισμού των Ιαματικών Λουτρών οικισμού Νέας Κεσσάνης		41
	Λαογραφικό Μουσείο Αβδήρων – Κέντρο Ενημέρωσης		41
	Διαμόρφωση περιβάλλοντος χώρου Μουσείου Αβδήρων		41
	Μελέτες και έργα για την δημιουργία Κέντρου Υποστήριξης Αγροτικών Προϊόντων		41
	Μελέτες και έργα τουριστικής ανάπτυξης παραλιακών κοινοτήτων		42
Συμβούλιο Περιοχής 1ης Ε.Π. Ξάνθης	Ανάπλαση οδού Π. Τσαλδάρη από οδό Μιαούλη		42
Μακεδονία και Θράκη συμπεριλαμβανομένου και της Ορεινής Ροδόπης. Φορείς υλοποίησης για το Νομό Ξάνθης:	**ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ 1994- 1999 . Η συνεισφορά τους στον Τουρισμό** Τίτλος Μέτρου: Κοινοτική πρωτοβουλία Leader II, ΕΠΟΠ 1994- 1999. Φορείς Υλοποίησης οι κάτοικοι ως ιδιώτες ή σε συνεργασία με τοπικούς φορείς.		43-55 43-48
Αναπτυξιακή Ξάνθης ΑΕ	Ενοικιαζόμενα δωμάτια στην Σταυρούπολη		46
	Προμήθεια κατάλληλου εξοπλισμού περιήγησης και άθλησης κατά μήκος των στενών του Νέστου		
	Αποκατάσταση και μεταρρύθμιση υπάρχουσας αίθουσας της Κοινότητας Κομνηνών για την επανάχρησή της ως πολλαπλών χρήσεων		
	Αξιοποίηση καταφυγίου ΕΟΣ Ξάνθης στο Λειβαδίτη		
	Περιπέτεια και τουρισμός στην ορεινή Ξάνθη		
	Αυτοεξυπηρετούμενα δωμάτια στην Σταυρούπολη		
	Ξενοδοχείο τύπου επιπλωμένων διαμερισμάτων Γ΄τάξης στα Κομνηνά		
	Ήπιες μορφές παρέμβασης κατά μήκος της κοιλάδας του Νέστου		
	Αξιοποίηση κτιρίου Παλιού παιδικού σταθμού στο Μαργαρίτη		
Μακεδονία και Θράκη συμπεριλαμβανομένου και της Ορεινής Ροδόπης.	Τίτλος Μέτρου: Κοινοτική πρωτοβουλία INTERREG II, Μέτρο 4.1.		49-52

Φορείς υλοποίησης για το Νομό Ξάνθης:			
Δήμος Ξάνθης και ΥΠ.ΠΟ	Ανάπλαση ιστορικού κέντρου πόλεως Ξάνθης		52
Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση των πέντε νομών	Τουριστική και πολιτιστική προβολή των πέντε νομών		
Μακεδονία και Θράκη συμπεριλαμβανομένου και της Ορεινής Ροδόπης. Φορείς υλοποίησης για το Δήμο Ξάνθης:	Τίτλος Μέτρου: Κοινοτική πρωτοβουλία URBAN		52-55
Δήμος Ξάνθης	**Μέτρο 1: ΑΝΑΖΩΟΓΟΝΗΣΗ ΤΟΠΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ – ΥΠΟΔΟΜΕΣ**		55
	Επανάχρηση παλαιών καπναποθηκών σε συνεδριακό-εκθεσιακό κέντρο		
	Αξιοποίηση αξιόλογων Δημοτικών διατηρητέων κτιρίων Παλιάς πόλης		
	Ενίσχυση τοπικών επενδύσεων για την επανάχρηση κτιρίων παλιάς πόλης		
	Μέτρο 2: ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ- ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ		55
	Προγράμματα κατάρτισης πολιτιστικής ανάπτυξης – παραδοσιακές τέχνες		
	Προγράμματα επαγγελματικής προσαρμογής		
	Πρόγραμμα επιδότηση της απασχόλησης		
	Μέτρο 3: ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ		55
	Προγράμματα Κατάρτισης κοινωνικά αποκλεισμένων ομάδων		
	Υποδομή για την επαγγελματική ένταξη των γυναικών		
	Δράσεις για την κοινωνική προώθηση της Κοινωνικής συνοχής		
	Μέτρο 4: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΜΕΣ		55
	Βελτίωση ένταξης της παλιάς πόλης στο αστικό περιβάλλον		
	Δίκτυο mini-bus		
	Δημιουργία χώρων στάθμευσης		
	Δίκτυο κοινοχρήστων χώρων		
Μακεδονία και Θράκη συμπεριλαμβανομένου και της Ορεινής Ροδόπης. Φορείς υλοποίησης για το Νομό Ξάνθης:	**ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ. ΕΡΓΑ ΓΙΑ ΣΤΗΡΙΞΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ**		56
Υπουργείο Ανάπτυξης και Νομαρχιακές επιτροπές τουρισμού	Κατασκευή εννέα σταθμών Τουριστικής Πληροφόρησης στα σημεία Εισόδου της Περιφέρειας		56
Υπουργείο Ανάπτυξης και Περιφέρεια	Ιαματικά Λουτρά Νέας Κεσσάνης		56
Μακεδονία και Θράκη συμπεριλαμβανομένου και της Ορεινής Ροδόπης. Φορείς υλοποίησης για το Νομό Ξάνθης:	**ΕΡΓΑ ΤΩΝ ΝΟΜΑΡΧΙΩΝ (ΣΑΝΑ 1). ΕΡΓΑ ΓΙΑ ΣΤΗΡΙΞΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ**		57
	Οικολογικό Βιολογικό Κάμπινγκ στο Πόρτο Λάγος Ν. Ξάνθης		57
	Έργα πολιτιστικού ενδιαφέροντος και τουριστικής προβολής		
	Αγορά οικοπέδου και του νεοκλασικής αρχιτεκτονικής κτιρίου του		
	Μελέτες συντήρησης- αναστήλωσης παραδοσιακών γεφυριών και αναπλάσεις πέριξ περιοχών		
	Ανάπλαση παραλίας Αγιου Ιωάννη Αβδήρων		

Μακεδονία και Θράκη συμπεριλαμβανομένου και της Ορεινής Ροδόπης. Φορείς υλοποίησης για το Νομό Ξάνθης:	**ΕΡΓΑ ΤΩΝ ΙΔΙΩΤΩΝ. ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΤΩΝ ΙΔΙΩΤΩΝ – ΥΠΑΓΩΓΕΣ ΣΤΟ Ν. 1892/ 90 ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1991- 1997 ΒΛΕΠΕ ΚΑΙ *Ο Αναπτυξιακός Νόμος 1892/ 90. Η Αξιολόγηση των Αποτελεσμάτων του .*** *(Πηγή: Καμπέλης Σταύρος, «Οι Ιδιωτικές Επενδύσεις στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης – Ο Αναπτυξιακός Νόμος 1892/ 90. Η Αξιολόγηση των Αποτελεσμάτων του», Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, Κομοτηνή Μάρτιος 1999)*		59-63
Ιδιώτες επενδυτές	Ξενοδοχειακή υποδομή στην ΄πόλη της Ξάνθης (12 μονάδες) και στην περιοχή Κομνηνών (1 Μονάδα, 7 θέσεων)		62
Β. Δράσεις για το χρονικό διάστημα 2000- 2006. Έργα για το Γ΄ Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης .			
Μακεδονία και Θράκη συμπεριλαμβανομένου και της Ορεινής Ροδόπης. Φορείς υλοποίησης για το Νομό Ξάνθης:	**Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης (Π.Α.Μ.Θ). Ομάδα παρεμβάσεων με γενικό τίτλο: ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΝΕΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ- ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗ *ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΟΣ ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΣ***		65
ΠΕΠ και ΥΠΕΧΩΔΕ	Διαχείριση και αξιοποίηση Βιοτόπων		65
	Πρόγραμμα ανάπτυξης ορεινού χώρου		
	Πρόγραμμα Νέστου		
ΠΕΠ και ΥΠ ΑΝ	Πρόγραμμα Ιαματικού Τουρισμού (*)		65-69
	ΠΕΠ και Π.Α.Μ.Θ: Κατασκευή ιαματικών Λουτρών Ν. Κεσσάνης. Φορέας Κοινότητα Νέας Κεσσάνης		69
	Leader: Έργα εκσυγχρονισμού Ιαματικών λουτρών Νέας Κεσσάνης		69
	Προβολή: Αξιοποίηση τουρισμού διελεύσεων, παιδικός τουρισμός και εκπαιδευτικός, Θρακική κουζίνα και γλυκά, κυνηγετικός τουρισμός, πρόγραμμα οι πόλεις των Κάστρων Προβολή σε εκθέσεις όπως: ΦΙΛΟΞΕΝΙΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ, ΒΕΡΟΛΙΝΟΥ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ, ΛΟΝΔΙΝΟΥ ΑΓΓΛΙΑΣ, ΜΟΣΧΑΣ ΡΩΣΙΑΣ, ΠΡΑΓΑΣ ΤΣΕΧΙΑΣ, ΒΟΥΔΑΠΕΣΤΗΣ ΟΥΓΓΑΡΙΑΣ, ΓΚΑΙΤΕΜΠΟΡΓΚ ΣΟΥΗΔΙΑΣ, ΒΙΕΝΝΗΣ ΑΥΣΤΡΙΑΣ, ΟΣΛΟ ΝΟΡΒΗΓΙΑΣ, ΑΜΣΤΕΡΝΤΑΜ ΟΛΛΑΝΔΙΑΣ. Προβολή Πολιτιστικών εκδηλώσεων: Το Καρναβάλι της Ξάνθης, Οι Γιορτές της Παλαιάς Πόλης στην Ξάνθη, Αναβίωση Καβείρων στη Σαμοθράκη		71
	Αξιοποίηση Γεωθερμίας και Υδατοπτώσεων		65
	Νέες μορφές Τουρισμού (Θρησκευτικός, Συνεδριακός, Ιαματικός, Ιστορικός, Ορεινός, Trekking) - Επενδύσεις		65
ΠΕΠ και ΥΠΠΟ	Πρόγραμμα Αρχαιολογικών- Περιβαλλοντικών Πάρκων		65
	Πρόγραμμα ανάδειξης ιστορικών κέντρων πόλεων		65
ΠΕΠ και ΥΠΓΕ	Βιολογικές καλλιέργειες		65
	Υδατοκαλλιέργειες		

(*) στην μελέτη (σελ. 67) προφανώς εκ παραδρομής απλά αναφέρονται τα Ιαματικά Λουτρά ΕΧΙΝΟΥ ΞΑΝΘΗΣ χωρίς όμως να διευκρινίζεται εάν πρόκειται για τα Λουτρά Θερμών Νομού Ξάνθης. Τα τελευταία είναι και τα μοναδικά στην περιοχή. Επίσης στην συνέχεια στα σχέδια μελλοντικών δράσεων δεν υπάρχει σε κανένα σημείο της μελέτης, αναφορά για τα Λουτρά της περιοχής Ορεινής Ροδόπης Νομού Ξάνθης.

1.2.11 **Η Έκθεση με τίτλο:** ***Τα μνημεία της Θράκης σε σχέση με τα προγράμματα της Περιφέρειας Α.Μ.Θ.*** (Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, 2000 (α))

Η έκθεση της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης (για συντομία Περιφέρεια Α.Μ.Θ) με τίτλο: *Τα μνημεία της Θράκης σε σχέση με τα προγράμματα της Περιφέρειας Α.Μ.Θ,* δίνει σημαντικές πληροφορίες για τα μοναδικά πολιτιστικά αξιοθέατα που προβλέπεται να διαφοροποιήσουν στο μέλλον το συνολικά παρεχόμενο Τουριστικό προϊόν της περιοχής. Επίσης στην ίδια πάντοτε έκθεση αναδεικνύεται η σημαντικότητα προώθησης του πολιτιστικού τουρισμού στην Α.Μ.Θ για τους παρακάτω πέντε σημαντικούς λόγους:

- Συμβολή στην ενίσχυση της ανάπτυξης προβληματικών και παραμεθόριων περιοχών
- Συμβολή στην διάχυση της τουριστικής κίνησης από καθιερωμένες τουριστικές περιοχές προς νέες, από τις ακτές προς την ενδοχώρα
- Συμβολή στην επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου και την άμβλυνση της εποχικότητας
- Συμβολή στην προσέλκυση επισκεπτών με ειδικά ενδιαφέροντα
- Συμβολή στην καθιέρωση πολιτιστικών διαδρομών που συνδέουν χώρες και μνημεία όλων των εποχών με οδικά δίκτυα, ξενώνες, χώρους εξυπηρέτησης κ.ά,
- Συμβολή στην αναβίωση παραδοσιακών οικισμών με σκοπό την εξυπηρέτηση των σύγχρονων αναγκών

Τα πολιτιστικά μνημεία της Α.Μ.Θ παρουσιάζουν τα παρακάτω χαρακτηριστικά:

- Καλύπτουν διαχρονικά τους Προϊστορικούς, Υστερορωμαϊκούς, Βυζαντινούς, Οθωμανικούς και Νεώτερους χρόνους
- Πολλά από τα μνημεία πολιτιστικής κληρονομιάς καταστράφηκαν από επιδρομές κατακτητών, σφετεριστών καθώς και από φυσικά γεγονότα
- Πολλά από τα μνημεία είναι θαμμένα κάτω από την γη
- Οι αρχαιολογικές έρευνες ανέδειξαν πολλά από τα μνημεία της περιοχής. Οι αρχαιολογικές έρευνες ξεκινούν τέλη του 19ου αιώνα και αρχές του 20ου αιώνα, με κύριο ενδιαφέρον που επικεντρώνεται στις περιοχές Σαμοθράκης, Φιλίππων, Θάσου, Παραδημής, Αβδήρων, Στρύμης, Μεσημβρίας και Μαρώνειας.

- Κύριο πρόβλημα για την ανάδειξη του αρχαιολογικού πλούτου της περιοχής είναι οι περιορισμένοι χρηματικοί πόροι που διαθέτονται για αρχαιολογικές σκαπάνες. Οι κύριοι πόροι χρηματοδότησης για έρευνες, εργασίες συντήρησης, προστασίας και ανάδειξης των μνημείων είναι τα Ευρωπαϊκά Προγράμματα (ΜΟΠ, Ειδικό Πρόγραμμα Θράκης, ΠΕΠ, Leader II, INTERREG II και το Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης). Ο συνολικός προϋπολογισμός χρηματοδοτικής συνεισφοράς στο Β' ΚΠΣ και στο υποβαλλόμενο Γ' ΚΠΣ ήταν αντίστοιχα 6.000.000.000 Δρχ και 9.500.000.000 Δρχ
- Οι φορείς διαχείρισης , έρευνας και ανάδειξης των μνημείων πολιτιστικής κληρονομιάς όσο αφορά:
  - Τα αρχαιολογικά ευρήματα είναι οι αρμόδιες Εφορίες Αρχαιοτήτων της περιφέρειας Α.Μ.Θ. (η διεξαγωγή των εργασιών γίνεται με αυτεπιστασίες)
  - Τα νεώτερα ευρήματα είναι, οι Δήμοι, οι Διευθύνσεις Τεχνικών Υπηρεσιών των Νομαρχιών και οι Μητροπόλεις της Περιφέρειας

Επισημάνσεις στην έκθεση σχετικά με τα θέματα Μάρκετινγκ και Διοίκησης των πόρων πολιτιστικής κληρονομιάς

Αξιοσημείωτο είναι ότι στην έκθεση επισημαίνεται η προσπάθεια ανάδειξης των πολιτιστικών πόρων μέσω της έντυπης ενημέρωσης και της προβολής των πολιτιστικών πόρων. Πιο συγκεκριμένα στην έκθεση αναφέρονται οι κάτωθι ενέργειες:

- Έκδοση τόμου με θέμα την ΘΡΑΚΗ και προβλεπόμενη έκδοση του τόμου ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ
- Έκδοση ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΟΔΗΓΩΝ
- Συμμετοχή σε εκθέσεις Αρχαιολογικής Φωτογραφίας και εκμαγείων
- Διαλέξεις σε ευρωπαϊκές πόλεις (Λουξεμβούργο, Μόναχο, Βερολίνο, Γενεύη, Βασιλεία, Βρυξέλλες και Γρενάδα)

Μείζον διοικητικά προβλήματα για την ταχύτερη ανάδειξη και αξιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς θεωρούνται:

- Η έλλειψη επαρκούς επιστημονικού και τεχνικού προσωπικού του ΥΠ.ΠΟ στην Α.Μ.Θ

- Η έλλειψη Εφορείας Νεωτέρων Μνημείων στην Κομοτηνή
- Η έλλειψη Εφορίας Βυζαντινών Αρχαιοτήτων στην Θράκη
- Η έλλειψη μουσειακού χώρου σύγχρονων απαιτήσεων με εκθέματα και τεχνικές παρουσίασης βάσει της χρήσης πολυμέσων (multimedia)

Η έκθεση αυτή αποτελεί σημαντικό υλικό ενημέρωσης μια και οι αναφορές σχετικά με τα θέματα πολιτιστικής κληρονομιάς στην Θράκη και Ανατολική Μακεδονία, συνδυάζονται με τις προτεινόμενες στρατηγικές ανάδειξης της περιοχής διερεύνησης. Η ορεινή γεωγραφική περιοχή διαμονής των Πομάκων του Νομού Ξάνθης, μπορεί να αποτελέσει μέρος της αλυσιδωτής δικτύωσης των διαφόρων αξιόλογων μνημείων της περιοχής. Τα κοντινά μνημεία των άλλων περιοχών αποτελούν συγγενικούς κρίκους της αλυσίδας πολιτιστικών πόρων.

Η ορεινή περιοχή της Ροδόπης και πιο συγκεκριμένα η περιοχή διαμονής των Πομάκων του Νομού Ξάνθης, μπορεί βάσει των σημείων ανάδειξης της Έκθεσης να συνδυαστεί με τα σημεία:

- **Άβδηρα - Αρχαιολογικός χώρος και Μουσείο**. Στον χώρο αυτό προβλέπεται η συνέχιση εργασιών στο Δυτικό Τείχος, η συνέχιση της έρευνας στην μέση πόλη και στην Ακρόπολη του Πολύστυλου και στην θέση του Αρχαίου Θεάτρου, η συνέχιση των σωστικών εργασιών στα αρχαία νεκροταφεία και συμπληρωματικές εργασίες ενοποίησης του χώρου, η προώθηση των απαλλοτριώσεων, των στραγγιστικών έργων και περιφράξεων, η διαμόρφωση της εισόδου και η δημιουργία εγκαταστάσεων εξυπηρέτησης επισκεπτών. Στο χώρο αυτό ιδρύθηκε το νέο Μουσείο Αβδήρων με χρηματοδότηση από το ΥΠ.ΠΟ
- **Παραποτάμια περιοχή του ποταμού Νέστου – Φρούρια του *Φιλίππου του Β'***. Στην περιοχή αυτή προβλέπεται βάσει της έκθεσης η συνέχιση της έρευνας και η προώθηση των εργασιών διαμόρφωσης του περιβάλλοντος χώρου. Σημαντικά είναι και τα έργα δικτύωσης των Φρουρίων της περιοχής (Φρούρια Καλύβας, Μυρτούσας, Πασχαλιάς, Κομνηνών και Χιονοβουνίου Νομού Ξάνθης) μέσω κατάλληλων προσβάσεων. Επίσης σημαντικές μπορούν να θεωρηθούν και οι προτάσεις και παρεμβάσεις για την ανάδειξη του ημιορεινού Δήμου Σταυρούπολης και των Δήμων Τοπείρου και Βιστωνίδας

- **Παπίκιο Όρος – ορεινή περιοχή του Νομού Ροδόπης**. Στην περιοχή αυτή προβλέπεται η συνέχιση της έρευνας για την ανάδειξη των Βυζαντινών Κέντρων Μοναχισμού
- **Ξάνθη – Λαογραφικό Μουσείο, Μουσείο Εκκλησιαστικής Τέχνης, Συντήρηση δύο μεταβυζαντινών μονών και ανάδειξη παραδοσιακών οικισμών**. Στην περιοχή της Ξάνθης συντηρήθηκαν το Λαογραφικό Μουσείο με σκοπό την στέγαση των νεώτερων μνημείων και δημιουργήθηκε το Μουσείο Εκκλησιαστικής Τέχνης στην Ιερά Μονή της Αρχαγγελιώτισσας Ξάνθης και συντηρήθηκαν δύο μεταβυζαντινές μονές με σκοπό την στέγαση των βυζαντινών μνημείων. Στην έκθεση προτείνεται η δημιουργία Μουσείων και Εκθεσιακών χώρων (Κέντρο Έρευνας Ορεινής Ροδόπης και Ιστορικό Εκπαιδευτικό Μουσείο Ξάνθης) που θα εξυπηρετούν την ανάγκη μιας συνολικής προβολής και ενημέρωσης των επισκεπτών σχετικά με τα μνημεία της περιοχής. Επίσης στην πόλη της Ξάνθης προτείνεται η ανάδειξη των παραδοσιακών οικιστικών συνόλων στα παραδοσιακά κτίρια των καπναποθηκών του Δήμου Ξάνθης
- **Άλλοι νομοί – Μνημεία Οθωμανικής Περιόδου**. Αξιόλογα μνημεία της Οθωμανικής Περιόδου είναι τα μνημεία Ιμαρέτ Καβάλας και Τέμενος Βογιατζή του Διδυμοτείχου

Παρακάτω παρουσιάζεται ο πίνακας ανάλυσης των προτεινόμενων πολιτιστικών έργων για το Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (ΚΠΣ 2000-2006) της Περιφέρειας Α.Μ.Θ , σχετικά με την περιοχή του Νομού Ξάνθης

Πίνακας ανάλυσης των προτεινόμενων πολιτιστικών έργων για το Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (ΚΠΣ 2000-2006) της Περιφέρειας Α.Μ.Θ , σχετικά με την περιοχή του Νομού Ξάνθης

Πηγή χρηματοδότησης	*Περιγραφή του έργου*	*Προτεινόμενος προϋπολογισμός*
• *Γ' ΚΠΣ*		
	Άβδηρα Ξάνθης- Αρχαιολογικές εργασίες ανάπλασης και ανάδειξης αρχαιολογικών χώρων του Νομού Ξάνθης	100.000.000
	Δήμος Ξάνθης – Δημιουργία Μουσείου Ιστορίας της Ξάνθης και ανάδειξης της ευρύτερης περιοχής	3.000.000.000
	Δήμος Ξάνθης – Αποπεράτωση του Μουσείου Βυζαντινής εκκλησιαστικής τέχνης και διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου στην ιερά Μονή Αχαγγελιώτισσας	200.000.000
	Δήμος Σταυρούπολης – Ανάδειξη του ιστορικού οικιστικού κέντρου του Δήμου	150.000.000
	Δήμος Ξάνθης Ξάνθη – Αποκατάσταση του κτιρίου της παλαιάς καπναποθήκης για την δημιουργία κέντρου εφαρμογής και προβολής ενεργειακών συστημάτων	185.000.000
• *ΕΑΠΤΑ*		
	Δήμος Σταυρούπολης – Μελέτες και έργα για την δημιουργία Κέντρου Ενημέρωσης Επισκεπτών και Προβολής Οικολογικών Αξιών καθώς και για την δημιουργία Λαογραφικού Μουσείου	45.000.000
	Δήμος Αβδήρων – Λαογραφικό Μουσείο και Κέντρο Ενημέρωσης, Διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου του Μουσείου	30.298.000
	Δήμος Τοπείρου – Κέντρο Ενημέρωσης Επισκεπτών και Προβολής Οικολογικών Αξιών καθώς και δημιουργία Λαογραφικού Μουσείου στην Γαλάνη	35.000.000
	Δήμος Βιστωνίδας – Ανακαίνιση διατηρητέου κτιρίου και μετατροπή του σε Λαογραφικό Μουσείου (Γενισέα)	60.000.000
• *ΠΕΠ/ ΑΜΘ*		
	Αβδηρα Ξάνθης (ΙΘ, ΕΠΚΑ ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ)- Αρχαιολογικές εργασίες για την ανάδειξη και ανάπλαση της αρχαίας πόλης και εργασίες ανάδειξης ανάπλασης του Δυτικού Τείχους	250.000.000
	Παρανέστια περιοχή (ΙΘ, ΕΠΚΑ ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ)- Αρχαιολογικές εργασίες για την ανάδειξη μνημείων	40.000.000
	Ορεινή περιοχή Ροδόπης (ΙΘ, ΕΠΚΑ ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ)- Αρχαιολογικές εργασίες ανάδειξης μνημείων και χώρων της οροσειράς	15.000.000
	Άβδηρα Ξάνθης (12η ΕΒΑ ΚΑΒΑΛΑΣ)- Ανάδειξη βυζαντινών μνημείων	36.000.000
	Παπίκιο Όρος και Μαξιμιανούπολη (12η ΕΒΑ ΚΑΒΑΛΑΣ)- Ανάδειξη μνημείων	30.000.000
	Ξάνθη (ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΗ ΞΑΝΘΗΣ)- Αναστήλωση και αξιοποίηση Ι. Μ. Παναγίας Αρχαγγελιώτισσας για την στέγαση Μουσείου Βυζαντινής και Εκκλησιαστικής Τέχνης. Δημιουργία Κέντρου Προβολής και Πολιτισμικής Παράδοσης της Θράκης στην Μονή Παναγίας Καλαμού	324.000.000
	Ξάνθη (ΔΗΜΟΣ ΞΑΝΘΗΣ)- Αποκατάσταση Λαογραφικού Μουσείου	172.000.000

1.2.12 **Η μελέτη της ERGOPLAN Α.Ε για λογαριασμό της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης με τίτλο: *ΣΧΕΔΙΟ Ολοκληρωμένης Ανάπτυξης των Ορεινών Περιοχών της Ανατολικής Ροδόπης*** (Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης ,Διεύθυνση Σχεδιασμού και Ανάπτυξης, / ERGOPLAN Α.Ε Σύμβουλοι Οργάνωσης Προγραμματισμού και Ανάπτυξης, 2000 (β))

Η μελέτη παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον λόγω της συνάφειάς της με το θέμα διερεύνησης. Στην μελέτη παρουσιάζονται με σαφήνεια όλες οι δυνατότητες για μια αειφόρα ανάπτυξη στους τρεις νομούς της Θράκης με ιδιαίτερη έμφαση στην περιοχή του ορεινού όγκου της Ανατολικής Ροδόπης. Στην μελέτη περιγράφονται η φυσιογνωμία, τα προγράμματα ανάπτυξης των ορεινών όγκων ανά οικονομικό τομέα ανάπτυξης, τα δημογραφικά και κοινωνικοοικονομικά χαρακτηριστικά με ιδιαίτερα εκτεταμένη αναφορά στις αγροτικές δραστηριότητες, οι φυσικοί πόροι, οι τουριστικές υποδομές και οι πολιτιστικοί πόροι του Ορεινού Όγκου της Ροδόπης και παρουσιάζονται ενδεικτικές προτάσεις και παρεμβάσεις καθώς και ένας κατάλογος δράσεων ανά Νομό της Θράκης.

Ιδιαίτερα σημαντικά σημεία αναφοράς για τους σκοπούς της παρούσας έρευνας αποτελούν μεταξύ άλλων, οι ενότητες με αναφορές στις τουριστικές υποδομές και τους πολιτιστικούς πόρους της περιοχής.

Στον παρακάτω πίνακα γίνεται μια προσπάθεια *ανάλυσης των σημαντικότερων αναφορών σχετικά με την βιώσιμη προοπτική ανάπτυξης των ορεινών περιοχών της οροσειράς της Ροδόπης στην περιοχή του Νομού Ξάνθης*, επίσης παρουσιάζονται ανά περιοχή τα σημαντικότερα θέματα που αφορούν τον σχεδιασμό και την ανάδειξη των ορεινών όγκων διαμονής των Πομάκων του Νομού Ξάνθης.

Πίνακας ανάλυσης των σημαντικότερων αναφορών σχετικά με την βιώσιμη προοπτική ανάπτυξης των ορεινών περιοχών της Ροδόπης στην περιοχή του Νομού *Ξάνθης*

Πηγή: ΣΧΕΔΙΟ Ολοκληρωμένης Ανάπτυξης των Ορεινών Περιοχών της Ανατολικής Ροδόπης, *Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης ,Διεύθυνση Σχεδιασμού και Ανάπτυξης, / ERGOPLAN A.E Σύμβουλοι Οργάνωσης Προγραμματισμού και Ανάπτυξης, Κομοτηνή, Ιούλιος 2000*

Θεματική	Περιοχές	Σχετικές αναφορές
ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ		
	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗΣ- Καταλύματα (σελ. 149-51)	30.000 καταγεγραμμένες κλίνες των οποίων η κατανομή ανά νομό, είναι: • Καβάλα - Θάσος (78%) • Έβρος (κυρίως περιοχή Νέας Χιλής) (12%) • Δράμα, Ξάνθη και Ροδόπη (κυρίως στις πρωτεύουσες των νομών) (10%) (Πηγή: ΕΟΤ, στοιχεία 1992) και αριθμός καταλυμάτων και μονάδων παραμονής στην Θράκη (ξενοδοχεία, ενοικιαζόμενα δωμάτια και κατασκηνώσεις) : 2% της χώρας με κατανομή για την Ξάνθη: Ξάνθη 18 κλίνες ενοικιαζόμενων δωματίων στον Εχίνο, 258 στον Δήμο Ξάνθης, 610 κλίνες ξενοδοχείων στον Δήμο Ξάνθης και 22 στα Κιμμέρια Ξάνθης
	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗΣ- Καταλύματα (σελ. 149-150)	Οι ιδιωτικές επενδύσεις βάσει των νόμων 1262/82 και 1892/90, παρακίνησαν τους ιδιώτες για επενδύσεις σε παραθαλάσσια θέρετρα κυρίως της Καβάλας και της Θάσου
	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗΣ- Καταλύματα (σελ. 150)	Οι νομοί της Θράκης διαθέτουν πλούσιους φυσικούς και πολιτιστικούς πόρους οι οποίοι έχουν υποστεί μικρότερη εκμετάλλευση και φθορά
	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗΣ- Επισκέπτες ορεινών προορισμών (σελ. 153-54)	Αξιοσημείωτο είναι ότι στην μελέτη περιγράφεται το προφίλ του μέσου επισκέπτη ορεινών προορισμών. Βέβαια δεν αναφέρεται η πηγή διεξαγωγής των περιγραφών (π.χ από πρωτογενή ή δευτερογενή πηγή). Ο μέσος επισκέπτης ορεινών προορισμών έχει τα παρακάτω χαρακτηριστικά: • **Ηλικία** 30-45 ετών • **Επίπεδο εκπαίδευσης** που ξεπερνά τα 12 έτη • Καλή **οικονομική κατάσταση** • **Επάγγελμα** που σχετίζεται με θετικές ή κοινωνικές επιστήμες • **Κίνητρα έλευσης**: Η γνωριμία με την φύση, το περιβάλλον και τις δραστηριότητες που αναπτύσσονται σ΄αυτό • **Βαθμός επανέλευσης**: Επισκέπτες που έρχονται για πρώτη φορά • **Ενημέρωση**: Από άλλους επισκέπτες – προφορικά, ανυπαρξία διαφήμισης • **Προτεινόμενη στρατηγική**: Η προώθηση επισκεπτών προς τους ορεινούς όγκους από τα νησιά Θάσος και Σαμοθράκη με την προώθηση προγραμμάτων εκδρομών
	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗΣ- Τουριστική Πολιτική και Σχεδιασμός (σελ. 154-156)	Η τουριστική ανάπτυξη ποιοτικών μορφών που δεν σχετίζονται άμεσα με τον μαζικό τουρισμό διακοπών, προτείνεται να στηριχθεί στα στοιχεία: • Πολυμορφία και ποικιλότητα στην ιστορία και φύση κάθε περιοχής. Ο αγροτικός χώρος των ορεινών περιοχών διαθέτει κατά κανόνα το *φυσικό αντικείμενο του τουριστικού ενδιαφέροντος και αποτελεί πόλο* έλξης για ανάπτυξη ήπιων με το περιβάλλον δραστηριοτήτων • Διασύνδεση ορεινών – πεδινών περιοχών • Έργα υποδομής • Πολιτικές συνεργασίας: Άνοιγμα νέων μεθοριακών σταθμών και ανάπτυξη διασυνοριακών σχέσεων • Εθνικό δίκτυο παραδοσιακών καταλυμάτων • Ειδικές μορφές τουρισμού: Πολιτιστικό , ορεινό, περιπατητικό, οικολογικό, αγροτοτουρισμό

Θεματική	Περιοχές	Σχετικές αναφορές
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ		
	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗΣ- Τουριστική Κατάταξη μνημείων περιοχής (σελ. 157-170)	Τα μνημεία της περιοχής (κυρίως εκκλησιαστικά μνημεία και οχυρωματικοί περίβολοι) μπορούν να ταξινομηθούν σε τρεις ενότητες: Α) Μνημεία στο Παπίκιο Όρος του νομού Ροδόπης (περιοχή μεταξύ χωριών Πολύανθου, Κερασιάς και Νυμφαίου με μνημεία τις μοναστικές κοινότητες της περιόδου 11ου -13ου αιών., μ.Χ) **Β) Μνημεία της ΒΑ πλευράς του νομού Ροδόπης και του ΒΔ άκρου του νομού Έβρου (περιοχή μεταξύ Σαρακινής και Κέχρου και Ρούσας)** Γ) Μνημεία στη Βόρεια πλευρά του νομού Ξάνθης Όπως επισημαίνει κανείς ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την παρούσα μελέτη παρουσιάζει η **" Γ" ενότητα. Πιο συγκεκριμένα η ενότητα αυτή περιλαμβάνει την περιοχή μεταξύ των χωριών Ωραίου, Εχίνου, Θερμών και μια σειρά από μνημεία στα νότια της περιοχής** (περιοχή υπώρειας του ορεινού όγκου της Ροδόπης). Στην περιοχή αυτή πρόκειται να περάσει κάθετη όδευση της Εγνατίας Οδού και οι εργασίες ανάδειξης θα εξασφαλίσουν εργασία στους κατοίκους της περιοχής
	ΟΡΕΙΝΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΒΟΡΕΙΑ ΤΟΥ **ΝΟΜΟΥ ΞΑΝΘΗΣ** – Κατάταξη μνημείων περιοχής (σελ. 161-163)	**Τα υπό ανάδειξη μνημεία της περιοχής του ορεινού όγκου του νομού Ξάνθης μπορούν να ταξινομηθούν για την καλύτερη προσέγγιση του θέματος στις παρακάτω ενότητες:** • **Ορεινές κοινότητες διαμονής των Πομάκων του νομού Ξάνθης.** *Χωριό Πάχνη*- περιοχή Γερίβα Μπαρτσνίκη και Κοιλιά: Πληροφορίες ύπαρξης αρχαίων τάφων και επιφανειακής κεραμικής και νομισμάτων (ευρήματα άγνωστης περιόδου). *Χωριό Γλαύκη*- περιοχή λόφου 2χλμ ΝΔ του χωριού: Τμήματα φρουριακού περιβόλου με καταχύτρα και αμυντικούς πύργους, θεμέλια κτισμάτων και τάφους (βυζαντινής περιόδου). *Χωριό Ωραίο*- περιοχή δυτικά του χωριού: Τμήματα οχυρωματικού περιβόλου (εικάζεται ότι πρόκειται για μνημεία της ρωμαϊκής περιόδου). *Χωριό Εχίνος*- περιοχές: Νότια περιοχή στο 4ο χλμ Εχίνου – Μελιβοίων, ΒΔ του Εχίνου το Ύψωμα Ελένκα στο 6ο χλμ, Ανατολικά του Εχίνου στο Ύψωμα Ιγκρίμτικ, αντίστοιχα ανά περιοχή βρέθηκαν : Ντόπια θρακική χονδρόκοκκη κεραμική, τμήμα τείχους και θεμέλια κυκλικού κτίσματος καθώς και χονδρόκοκκη κεραμική και τμήματα τετράπλευρου περιβόλου (ευρήματα άγνωστης περιόδου). *Χωριό Θέρμες*- Νοτιοανατολικά του πρώτου συνοικισμού σε βραχώδες ύψωμα: Ανάγλυφη βραχογραφία του Μίθρα Ταυροκτόνου (περίοδος μεταξύ τέλη 2ου ή αρχές 3ου αιών μ.Χ) και ΒΑ του πρώτου συνοικισμού στο 2ο χλμ περιοχή του υψώματος Γκραντίτσε: εντοπίστηκαν ερείπια φρουρίου (ευρήματα άγνωστης περιόδου). *Χωριό Μέδουσα*- ΝΑ του νέου χωριού στο 4ο χλμ και Ανατολικά σώζονται ακέραια δύο γεφύρια το πρώτο απ΄αυτά με τρίτοξο άνοιγμα (νεότερη περίοδος) και Δυτικά του χωριού στην περιοχή Κιολσέ εντοπίστηκε κτίσμα μάλλον ναός της βυζαντινής περιόδου (βυζαντινή περίοδος) • **Υπόλοιπες περιοχές του νομού Ξάνθης.** *Πόλη της Ξάνθης* – περιοχή αρχαίας Ξάνθειας στα Βόρεια της σύγχρονης πόλης:ερείπια οικισμού, τμήματα τειχών και καθολικό μονής Παμμεγίστων Ταξιαρχών (βυζαντινή περίοδος). *Περιοχή Λιβάδι*: Εντοπίστηκαν υπαίθριοι ληνοί και κεραμική (υστερορωμαϊκής εποχής). *Χωριό Μακάριο* (ακατοίκητο)- Εντοπίστηκαν τμήματα φρουριακού περιβόλου με δύο αμυντικούς πύργους (ρωμαϊκή – υστερορωμαϊκή περίοδος). *Χωριό Λευκόπετρα (βόρεια και βορειοδυτικά)*- Εντοπίστηκαν ερείπια περιβόλου και τάφοι (εικάζεται ότι πρόκειται για μνημεία της ρωμαϊκής περιόδου). *Χωριό Φίλλια* (περιοχές Ερέκ Ταρλά και Ύψωμα Καλές) εντοπίστηκαν στοιχεία επιφανειακής κεραμικής και θεμέλια κτίσματος καθώς και τμήματα φρουριακού περιβόλου (εικάζεται ότι πρόκειται ως επί το πλείστον, για μνημεία Ρωμαϊκής περιόδου). *Χωριό Κιμμέρια* (μέσα στο χωριό και γύρω από το χωριό καθώς και ΒΔ στο ύψωμα Καλές)- Εντοπίστηκαν οικοδομικά λείψανα και κεραμική καθώς και φρουριακός εξαγωνικός περίβολος (ρωμαϊκή και βυζαντινή περίοδος). *Χωριό Ρύμη* (ΒΔ περιοχή του Υψώματος Κους Καγιά)- Εντοπίστηκαν λείψανα φρουρίου με διπλό περίβολο και στοιχεία κεραμικής (ευρήματα άγνωστης περιόδου). Τα μνημεία αυτά μπορούν να συνδυαστούν με τα άλλα αξιόλογα μνημεία των ορεινών σημείων της Θράκης (π.χ με ένα δίκτυο πολιτιστικών διαδρομών) τα οποία ανήκουν στην διοικητική ενότητα των κοντινών νομών Ροδόπης και Έβρου.

Θεματική	Περιοχές	Σχετικές αναφορές
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ		
	ΟΡΕΙΝΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΒΟΡΕΙΑ ΤΟΥ **ΝΟΜΟΥ ΞΑΝΘΗΣ** – Εργασίες ανάδειξης των μνημείων της περιοχής (σελ. 161-163)	Οι εργασίες που προτείνονται στην μελέτη της περιφέρειας ΑΜΘ/ERGOPLAN Α.Ε. και αποβλέπουν μεταξύ άλλων στην ανάδειξη των εντοπισμένων πολιτισμικών πόρων μπορούν να παρουσιαστούν ανά περιοχή ενδιαφέροντος βάσει της παρακάτω κατάταξης: **Ορεινές κοινότητες διαμονής των Πομάκων του νομού Ξάνθης** • *Γλαύκη:* Καθαρισμοί – περιορισμένες ανασκαφές και αναστηλώσεις • *Θέρμες και Μέδουσα*: Σήμανση **Υπόλοιπες περιοχές του νομού Ξάνθης** • *Πόλη Ξάνθης -περιοχή Ξάνθεια και χωριά Λευκόπετρα, Κιμμέρια και Ρύμη*: Καθαρισμοί– περιορισμένες ανασκαφές και αναστηλώσεις
ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ		
	ΟΡΕΙΝΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΒΟΡΕΙΑ ΤΟΥ **ΝΟΜΟΥ ΞΑΝΘΗΣ** – Στρατηγικές και γενικότερες προτάσεις αξιοποίησης και ανάδειξης των μνημείων της περιοχής (σελ. 169-174)	**Η προτάσεις για την ανάπτυξη κατάλληλων στρατηγικών ανάδειξης των μνημείων και τουριστικής αξιοποίησης των ορεινών περιοχών της περιφέρειας και ειδικότερα των ορεινών σημείων του νομού Ξάνθης, μπορούν να ταξινομηθούν ως εξής:** • Ένταξη των μνημείων σε ένα πολυποίκιλο πρόγραμμα επισκέψεων των εν δυνάμει επισκεπτών, που θα μπορούσε να περιλαμβάνει: Δικτύωση και αξιοποίηση ορεινών μονοπατιών (π.χ στα πλαίσια του διεθνούς μονοπατού Ε6), προώθηση της εκτροφής αλόγων με σκοπό την υποστήριξη πραγματοποίησης ππευπκών διαδρομών, προώθηση της εκτροφής μουλαριών για την διοργάνωση ημερήσιων εκδρομών με ντόπιους οδηγούς, ενδυνάμωση και προώθηση της προβολής των μνημείων σε ομάδες επισκεπτών (ορειβατικοί σύνδεσμοι, οικολογικές οργανώσεις στην Ελλάδα και το Εξωτερικό κ.ά) με την χρήση απλών ενημερωτικών εντύπων, δημιουργία σταθμών ενημέρωσης σε πλατείες χωριών ή σε κιόσκια και οδοσημάνσεις σε κεντρικές οδούς και πινακίδες κατά τόπους, καθαρισμοί και καθαριότητα στο περιβάλλον , τα οδικά δίκτυα, μνημεία και περίφραξη- συντήρηση της περίφραξης και φύλαξη των μνημείων, διαμόρφωση και συντήρηση των προσβάσεων των μνημείων, καταγραφή και ανάδειξη παλιών μονοπατιών που χρησιμοποιούνταν παλιότερα από τους κατοίκους και επισκευή και συντήρηση των λιθόστρωτων μονοπατιών και των τοξοτών γεφυριών της περιοχής. Επίσης η ανάδειξη των μνημείων εκτός του Παπίκιου όρους, απαιτεί έργα υποδομής όπως η ολοκλήρωση των κάθετων αξόνων της Εγνατίας Οδού, με σκοπό να λειτουργήσουν συμπληρωματικά στις αναπτυξιακές προοπτικές των περιοχών • Προτάσεις παρεμβάσεων και κατάλογος δράσεων ανά περιοχή του νομού Ξάνθης: **Δράσεις βασικών υποδομών**. *Δήμος Μύκης* – έργα ανάπλασης κεντρικού χώρου και πλατείας του Δήμου, βελτίωση του Δημοτικού οδικού δικτύου εντός του Δήμου. *Οικισμός Γλαύκης*-έργα ανάπλασης κεντρικού χώρου και πλατείας του οικισμού, ανέγερση παιδικού σταθμού, κατασκευή υποδομών κοινωνικής και πολιτισμικής δραστηριότητας (αίθουσα πολλαπλών χρήσεων). *Οικασμός Κενταύρου*- έργα ανάπλασης κεντρικού χώρου και πλατείας του οικισμού, κατασκευή υποδομών κοινωνικής και πολιτισμικής δραστηριότητας (αίθουσα πολλαπλών χρήσεων), βελτίωση κοινοτικής οδοποιίας. *Οικισμός Εχίνου*- έργα ανάπλασης κοινόχρηστων χώρων του οικισμού που υπέστησαν καταστροφές από φαινόμενα πλημμύρων, κατασκευή γέφυρας που συνδέει τον οικισμό με τον χώρο αθλητικών δραστηριοτήτων. *Οικισμοί Γοργόνας /Αιώρας*-βελτίωση οδικού δικτύου μεταξύ των οικισμών. **Δράσεις οδικών δικτύων**. Βελτιώσεις του χωμάτινου οδικού δικτύου που συνδέει τους οικισμούς. **Δράσεις κατασκευής ξενώνων και καταφυγίων**. *Οικισμός Ωραίου*- ολοκλήρωση και αξιοποίηση τριών ξενώνων και ανάπλαση του περιβάλλοντος χώρου. *Οικισμός Δημαρίου* και κατάληξη στον όγκο Κούλας-κατασκευή καταφυγίου στον όγκο της Κούλας και αξιοποίηση μη χαρτογραφημένου μονοπατού στο Δημάριο. *Οικισμός Μελιβοίων και Κοτύλης*- κατασκευή ξενώνων και ανάπλαση του περιβάλλοντος χώρου. *Μη κατοικήσιμοι οικισμοί Άνω και Κάτω Σταματίου*- αξιοποίηση εγκαταλειμμένων αγροικιών σε περιοχή ιδιαίτερου φυσικού κάλους στο μέσον της διαδρομής σε φαράγγι με παραπόταμο που συνδέει τους οικισμούς Ωραίου και Σμίνθης. **Δράσεις ανάπτυξης περιπατητικών – οικοτουριστικών διαδρομών**. *Περιοχή μεταξύ οικισμών Ωραίου και Σμίνθης*- διαμόρφωση περιπατητικού μονο-

		παπού σε μήκος του παραποτάμου όπου υπάρχουν δύο νερόμυλοι και ένα τρίτοξο γεφύρι, επίσης υπάρχει ιδιωτικό εκτροφείο πέστροφας με εστιατόριο που λειτουργεί άνοιξη και καλοκαίρι. Είναι κατάλληλο για ορεινή ποδηλασία και ιππασία. Περιοχή Δημαρίου- διαμόρφωση μονοπατιού μέτριας δυσκολίας και κατάληξη στον ορεινό όγκο της Κούλας (στο προτεινόμενο καταφύγιο). Διαμόρφωση και ανάδειξη του μονοπατιού καπνού. **Δράσεις διαμόρφωσης χώρων και σημείων ανάπαυσης-** *Περιοχή ορεινών σημείων του νομού Ξάνθης* (εκτός της διαδρομής Ξάνθης - Σταυρούπολης): Παντελής έλλειψη σήμανσης για τους επισκέπτες, σταθμών και χώρων ανάπαυσης. *Περιοχές της διαδρομής Γλαύκης-Πάχνης-Ωραίου:* Διαμόρφωση χώρων στάσης και ανάπαυσης, καθώς και στις διαδρομές: *Εχίνου-Θερμών, Εχίνου-Μελιβοίων-Κοτύλης-Δημαρίου, Θερμών-Μέδουσας-Κοτάνης, Ωραίου – Σμίνθης*. **Δράσεις διερεύνησης δυνατότητας δημιουργίας εκτροφείου πέστροφας και διαχείρισης θηραματοπανίδας-** *Περιοχή μεταξύ του Τριγώνου Γυφτοκάστρου-Δημαρίου:* Η περιοχή βάσει των κατοίκων έχει καφέ αρκούδες, ζαρκάδια, αγριογούρουνα και αγριοκάτσικα. *Περιοχή Μελιβοίων-Κοτύλης-Δημαρίου:* Δυνατότητα δημιουργίας εκτροφείου πέστροφας. Εφαρμογή του προγράμματος «Άρτεμις» και στην περιοχή με σκοπό την ανάλυση των προτιμήσεων των κυνηγών και της ανάλυσης των δημογραφικών χαρακτηριστικών τους. **Δράσεις Προβολής-** Το πρόγραμμα ήπιας ανάπτυξης απαιτεί ενημέρωση τόσο των επισκεπτών όσο και των κατοίκων της περιοχής. *Για τους επισκέπτες* προτείνεται η δημιουργία Κέντρου Πληροφόρησης (με οπτικοακουστική υποστήριξη , εκθέματα και ενημερωτικό υλικό) κατά την είσοδο των επισκεπτών στην περιοχή. Επίσης προτείνονται ενέργειες έκδοσης έντυπου υλικού με στοιχεία υποδομών, εκδηλώσεων και διαδρομών, ξεναγήσεις επιλεγμένων ομάδων επισκεπτών και ενδιάμεσων συνεργατών (όπως κυνηγών, επισκεπτών ιαματικών δραστηριοτήτων, νέων, μαθητών και ξενοδόχων). *Για τους πολίτες* προτείνεται η δημιουργία ημερίδων, ειδικών εκδόσεων και προγραμμάτων ευαισθητοποίησης
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΥ ΝΕΩΝ ΟΤΑ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ		
	ΟΡΕΙΝΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΒΟΡΕΙΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΞΑΝΘΗΣ – Άμεσες πολιτικές και προτάσεις υποδομών, των ΟΤΑ της περιοχής (σελ. 181-183)	Έργα υποδομής με άμεση προτεραιότητα προβλέπονται για τις περιοχές: *Δήμου Μύκης*- Οδικό δίκτυο (βελτιώσεις στα Δυτικά του Δήμου), Γέφυρα στον οικισμό *Σμίνθης* (κατασκευή), Δίκτυα ύδρευσης για επάρκεια σε πόσιμο νερό (κατασκευή), Δημαρχείο *Μύκης* (κατασκευή), Κοινωνικές δομές (βελτιώσεις), Αθλητικές εγκαταστάσεις στο *Ωραίο* και την *Σμίνθη* (κατασκευή), Ανάπλαση περιοχών στον οικισμό της *Σμίνθης*, Αποχετεύσεις όμβριων υδάτων στους οικισμούς *Μελίβοια, Εχίνο* και *Σμίνθη* *Οικισμού Κοτύλης*- Οδικό δίκτυο (ασφαλτόστρωση), Δίκτυο ύδρευσης (επισκευή και συντήρηση), Αντιπλημμυρικά έργα, Ανακαίνιση κοινωνικού καταστήματος Κοτύλης, Αθλητικός χώρος και χώρος αναψυχής στο *Δημάριο*, Ανάπλαση κεντρικού χώρου στον οικισμό *Κοτύλης* *Οικισμού Θερμών*- Οδικό δίκτυο (βελτίωση και διάνοιξη), Αντικατάσταση εξωτερικού δικτύου ύδρευσης και κατασκευή υδατοδεξαμενής, Αντιπλημμυρικά έργα στον οικισμό *Άνω Θερμών*, Αθλητικές εγκαταστάσεις (Αγ. Γιάννη Θερμών), *Ιαματικές πηγές Θερμών* (έργα ανάπλασης οικισμού) *Οικισμού Σατρών*- Κοινοτικό κατάστημα (επισκευές), Οδοποιία (βελτιώσεις), Αθλητικό κέντρο (κατασκευή), Ανάπλαση στους οικισμούς *Σάτρες* και *Τέμενος*

1.2.13 **Η εκπαιδευτική δράση του προγράμματος ΓΡΑΜΜΟΣ-ΡΟΔΟΠΗ, εφαρμογή διαχειριστικών σχεδίων στις περιοχές Γράμμου και Ροδόπης** (Αραβίδης Η., «Προγράμματα Life και ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ», 2000)

Τα προγράμματα *Life* και *ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ* προβλέπουν μεταξύ άλλων για την περιοχή διερεύνησης, την χρήση πρωτογενών δεδομένων με σκοπό την εφαρμογή διαχειριστικών σχεδίων, αποτελούν δε για το λόγο αυτό σημαντική πηγή άντλησης πληροφοριών σχετικά με τις απόψεις των ορεινών κατοίκων για το τόπο τους και την μελλοντική ανάπτυξη του τόπου. Κατά την διάρκεια διεξαγωγής της μελέτης δεν ήταν δυνατό να αντληθούν πληροφορίες σχετικά με τα συμπεράσματα της μελέτης, μια και αυτή βρισκόταν στην φάση διεξαγωγής της (βλέπε Παράρτημα: *Έντυπο συλλογής πρωτογενών στοιχείων έρευνας των προγραμμάτων Life και ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ, για την περιοχή των ορεινών σημείων της ΡΟΔΟΠΗΣ*).

1.2.14 **Ο ιαματικός τουρισμός και η ανάπτυξη του τουρισμού υγείας στην Ελλάδα** (Σπαθής, 2000)

Η παραπάνω μελέτη παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον κυρίως για την παρουσίαση σημαντικών και πρόσφατων στοιχείων σχετικά με την κατάσταση των ιαματικών πηγών. Οι σημαντικότερες πληροφορίες της μελέτης σχετικά με τις ιαματικές πηγές στην Θράκη και την ορεινή περιοχή της Ροδόπης στον Νομό Θράκης, παρουσιάζονται παρακάτω σ΄ ένα συνοπτικό πίνακα.

Πίνακας ανάλυσης παρουσίασης των σημαντικότερων πληροφοριών που αφορούν την κατάσταση των ιαματικών πηγών στην Θράκη.

Πηγή: Σ. Κ. Σπαθή, Ο ΙΑΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ Η ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΥΓΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ, Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών (ΚΕΠΕ), Εκθέσεις Αριθ.: 29, Αθήνα 2000

Θράκη	➢ Στην Ελλάδα υπάρχουν 822 καταγραμμένες πηγές. Στην περιοχή της Θράκης αντιστοιχεί το 3% του συνόλου των πηγών (πανελλαδική σύγκριση, στοιχεία του ΕΟΤ, 1966). ➢ Πανελλαδικά το ποσοστό της κίνησης των λουόμενων στην Θράκη, αντιστοιχεί για τα έτη 1991-97 σε 2,8% ➢ Ο ΕΟΤ προχώρησε κατά το διάστημα 1981- 95 στην χρηματοδότηση των ιαματικών πηγών της Τραϊανούπολης και των Ψαροθέρμων της Σαμοθράκης, με 0,2% των συνολικών κεφαλαίων που επενδύθηκαν πανελλαδικά. Οι πηγές αυτές θεωρούνται εκμεταλλεύσιμες μια και μπορούν και εξυπηρετούν από 2000 μέχρι 8000 άτομα. Υπάρχουν όμως παρά πολλές πηγές που δεν προσδιορίστηκαν ακόμη και δεν εξερευνήθηκαν. ➢ Η Θράκη δεν περιλαμβάνεται στις περιοχές των ιαματικών πηγών με ιδιαίτερη τουριστική σημασία. Οι πηγές της Θράκης περιλαμβάνονται στις ιαματικές πηγές τοπικής σημασίας.	41, 42, 45, 68- 78
Ξάνθη	➢ Η περιοχή του Νομού Ξάνθης δεν περιλαμβάνεται στις συνολικές δημόσιες επενδύσεις του ΕΟΤ κατά τα έτη 1981-95	79- 80
Ξάνθη	➢ Υδροθεραπευτήριο με δύο ομαδικούς και τρεις ατομικούς λουτήρες. Ύπαρξη ξενώνων με δυναμικότητα 60 κλινών και ενοικιαζόμενων δωματίων με 30 κλίνες (στοιχεία 1994- 1997) με ποσοστά πληρότητας μεταξύ 59,58% (στοιχεία Ιουν.-Οκτ. 1997) και 91,15% (στοιχεία Σεπτ. 1997). Ύπαρξη οξυπηγής των αλκαλικών γαιών υπέρθερμη (52ο C). Δραστηριότητες: Λουτροθεραπεία με θεραπευτικές ιδιότητες για παθήσεις ρευματικών, αρθριτικών, νευρίτιδας και γυναικολογικών. Προεδρικό διάταγμα ανακήρυξης της πηγής ως ιαματικής: 24.12.27 (ΦΕΚ 5/Α/28) και Νομική διάταξη παραχώρησης της πηγής: 107/ 26.01.81 (ΦΕΚ 36/Α/81) στην κοινότητα Θερμών.	73, 87 115,118

Παρακάτω παρουσιάζονται σε διάγραμμα οι διαχρονικές κινήσεις της ιαματικής πηγής Εχίνου Νομού Ξάνθης (Σπαθή, σελ. 87).

Κίνηση ιαματικής πηγής τοπικής σημασίας Εχίνου Νομού Ξάνθης (Περιοχή Ορεινής Ροδόπης, Πομακοχώρια)

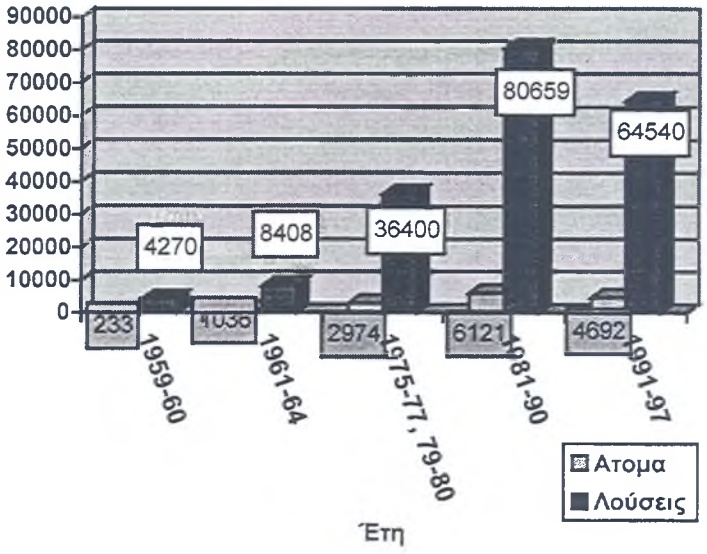

Σύμφωνα με το διάγραμμα κατά την δεκαετία 1981-1990 παρουσιάζονται αριθμητικά οι περισσότερες λούσεις και επισκέψεις επισκεπτών.

1.3 Η Ευρωπαϊκή πολιτική

1.3.1 Η σύγχρονη τουριστική πραγματικότητα και η Πολιτική της Ε.Ε στα θέματα αειφόρας τουριστικής ανάπτυξης

Η συνειδητοποίηση της ανάγκης για προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς με στόχο την βιώσιμη ανάπτυξη και την βελτίωση της ποιότητας ζωής στα γεωγραφικά πλαίσια της Ε.Ε., αποτέλεσε ενεργό αντικείμενο των πολιτικών στόχων που σχεδιάστηκαν στα τέλη της δεκαετίας του `70 και αρχές της δεκαετίας του `80. Η Ευρωπαϊκή Πολιτική στα πλαίσια της Ε.Ε, έχει ως στόχο την δημιουργία συναγωνίσιμων οικονομικά περιφερειών. Οι βασικές παραδεκτές αρχές για τον επιτυχή πλέον Σχεδιασμό των τουριστικών δραστηριοτήτων σε πανευρωπαϊκό επίπεδο είναι οι παρακάτω (Wanhill, 1995, pp.188-189):

1. Η χρήση του πλάνου ή σχεδίου ανάπτυξης θα πρέπει να προσφέρει οφέλη και κατά πενήντα τοις εκατό σε μη τοπικούς χρήστες

2. Το πλάνο ή σχέδιο ανάπτυξης θα πρέπει να συμβάλλει στην επαύξηση των διανυκτερεύσεων

3. Το πλάνο ή σχέδιο ανάπτυξης θα πρέπει να συμβάλλει στην επαύξηση των δυνατοτήτων απασχόλησης και στην αντιμετώπιση της ανεργίας

4. Το πλάνο ή σχέδιο ανάπτυξης θα πρέπει να συμβάλλει στην οικονομική ανάπτυξη της τοπικής κοινωνίας

5. Το πλάνο ή σχέδιο ανάπτυξης θα πρέπει να διαμορφώνει και να αποτελεί βασικό μέρος της τουριστικής στρατηγικής που αφορά την ανάπτυξη των προορισμών της τοπικής κοινωνίας

6. Η υποστήριξη από τους φορείς τουριστικης διοίκησης ενισχύει τις δυνατότητες εφαρμογών που προτείνονται σ΄ένα σχέδιο ανάπτυξης

Τα παραπάνω πρέπει να σχεδιάζονται λαμβάνοντας υπ όψη τις κοινές στρατηγικές ανάπτυξης και άλλων γειτονικών περιφερειών, καθώς και τις επιπτώσεις των ενεργειών στους φυσικούς πόρους και στην οικονομική υποδομή των περιοχών διερεύνησης.

Ένας σημαντικός φορέας που εκπροσωπεί την προσπάθεια εδραίωσης των βιώσιμων στρατηγικών ανάπτυξης σε πανευρωπαϊκό επίπεδο είναι:

- Η Πανευρωπαϊκή Στρατηγική Διαφοροποιημένης Βιολογίας και Τοπίου (Pan-European Biological and Landscape Diversity Strategy- βλέπε και Βιβλιογραφία «*Άλλες πηγές ανεύρεσης βιβλιογραφίας*»)

Η πανευρωπαϊκή αυτή στρατηγική, εκφράζει την νέα αντίληψη για διατήρηση και βιώσιμη ανάπτυξη της διαφοροποίησης στο τοπίο και στην βιολογία των γεωγραφικών προορισμών της Ευρώπης. Η στρατηγική προτάθηκε το 1993 και περιλήφθηκε στην Διακήρυξη του Μάαστριχ, σχετικά με την πολιτική *Διατήρησης της Ευρωπαϊκής Φυσικής Κληρονομιάς*. Οι δράσεις για την επιτυχία της στρατηγικής περικλείουν την καθιέρωση της, στους παρακάτω κοινωνικοοικονομικούς τομείς δραστηριοποίησης, την Αγροτική , Δασική, Αλιευτική, Ενεργειακή, Βιομηχανική, Τουριστική, πολιτική και δραστηριότητα.

Η επιτυχία των στρατηγικών Σχεδιασμού ελκυστικών τουριστικών προϊόντων που λαμβάνουν υπ΄όψη τους την διαθεσιμότητα των φυσικών και πολιτιστικών πόρων, με άλλα λόγια η αειφορία τους εξαρτάται άμεσα και από την συνεργασία μεταξύ των Δημόσιων και Ιδιωτικών φορέων Διοίκησης (Klemm, 1992, pp. 169-80).

Η Ισπανία φαίνεται να προσπαθεί να υιοθετήσει την πολιτική της υπαίθριας τουριστικής ανάπτυξης των αγροτικών περιοχών. Σκοπός των πολιτικών αυτών είναι η ανάπτυξη δραστηριοτήτων που θα συμβάλλουν στην δημιουργία κατάλληλων υποδομών και κινήτρων έλευσης. Σύμφωνα με τον Garcia-Ramon (1995, pp.267-82), η Ισπανία προσπαθεί τα τελευταία έτη να υποστηρίξει τουριστικά προϊόντα που ενισχύουν τις τοπικές κοινωνίες της υπαίθρου. Παράλληλα η ανάπτυξή τους συμβάλλει στο να παροτρυνθούν οι επισκέπτες να διανυκτερεύσουν στις γεωγραφικές περιοχές των τοπικά διαμενόντων.

Γενικότερα οι αειφόρες πολιτικές ανάπτυξης των τουριστικών δραστηριοτήτων απαιτούν τέσσερις βασικές ενέργειες εφαρμογών και δραστηριοποίησης. Οι ενέργειες αυτές φαίνεται να είναι (Eccles and Costa, 1996, pp.44-51):

- η εφαρμογή των κατάλληλων εκπαιδευτικών προγραμμάτων
- οι ενέργειες χορηγούμενες από πλευράς κυβερνήσεων και επιχειρηματιών

- η ανάπτυξη υπαίθριων και οικολογικών τουριστικών δραστηριοτήτων
- η ανάπτυξη προϊόντων που υποστηρίζουν τις τοπικές κοινωνίες

1.3.2 Η Ευρωπαϊκή Πολιτική και οι περιφερειακοί προορισμοί στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.)

Η υποστήριξη της βιώσιμης ανάπτυξης των παραμεθόριων και υπαίθριων αγροτικών περιοχών της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποτελεί σημαντικό στόχο των προτεραιοτήτων της Ε.Ε. Η θέσπιση προγραμμάτων υποστήριξης της Ευρωπαϊκής υπαίθρου σχετίζεται συχνά με συγκεκριμένα προγράμματα χρηματοδότησης επενδύσεων, διατήρησης των πόρων και υποστήριξης δημιουργίας υποδομών.

Ένα σημαντικό πρόγραμμα που υποστηρίζει την ανάπτυξη στις αγροτικές και παραμεθόριες περιοχές της Ε.Ε. είναι το *Leader*.

Το *Leader* αποσκοπεί:

- Στην οικονομική διαφοροποίηση των υπαίθριων, αγροτικών και παραμεθόριων περιοχών
- Στην προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος
- Στην προστασία της ποιότητας ζωής της υπαίθρου

Μια προσέγγιση των εξελίξεων των τουριστικών επενδύσεων της ευρωπαϊκής υπαίθρου μπορεί να διεξαχθεί βάσει του μεγέθους των επενδύσεων που διεξήχθησαν πανευρωπαϊκά στα πλαίσια του προγράμματος *Leader* της Ε.Ε.

Τα ποσοστά των επενδύσεων σε τουριστικές δραστηριότητες της υπαίθρου, φαίνεται να αυξάνονται πανευρωπαϊκά στις περιοχές της Δυτικής Μεσογείου και της Βόρειας Ευρώπης. Πιο συγκεκριμένα τα ποσοστά παρουσιάζονται ιδιαίτερα αυξημένα στην Ισπανία (60% min.-100% max.), στην Πορτογαλία (60% min.-80% max.), στην Γερμανία (60% min.-100% max.) και το Βέλγιο (60% min.-80% max.).

Σύμφωνα με τον Carminda (1995, p.146), η παρούσα κατάσταση στην Ευρωπαϊκή Ένωση έχει να παρουσιάσει τόσο προορισμούς με επιτυχημένη εξέλιξη στις οικονομικές δραστηριότητες όσο και προορισμούς που παρουσίασαν προβλήματα στην αναπτυξιακή τους εξέλιξη. Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται μερικοί ευρωπαϊκοί προορισμοί με επιτυχημένη και αποτυχημένη πορεία καθώς και τα αίτια αυτής της πορείας ανά προορισμό.

Πίνακας παρουσίασης των επιτυχιών και αποτυχιών σε πέντε ευρωπαϊκούς υπαίθριους αγροτικούς προορισμούς (δεκαετία 1990)

ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΙ	ΑΙΤΙΟ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΙ	ΑΙΤΙΟ ΑΠΟΤΥΧΙΑΣ
Ponte de lima στο Minho της Πορτογαλίας	Υπηρεσίες υψηλής ποιότητας σε καταλύματα με μορφή βίλας και φάρμας.	Creuse στην Γαλλία	Προβλήματα υιοθέτησης της αναπτυξιακής προσπάθειας από τους κατοίκους και την τοπική κοινωνία. Προβλήματα ερήμωσης της υπαίθρου λόγω έντονης αστυφιλίας.
Alentejo στην Πορτογαλία	Δραστηριότητες κυνηγιού.		
Salamanca-Estremadura στην Ισπανία	Δραστηριότητες κυνηγιού.		
Αμοργός στις Κυκλάδες της Ελλάδας	Έργα υποδομής στο νησί και παλιννόστηση.		

1.4 Η εξειδικευμένη διεθνής βιβλιογραφία σχετικά θέματα Τουριστικού Σχεδιασμού περιφερειακών προορισμών

Επειδή η ελληνική βιβλιογραφία σχετικά με τα θέματα ανάπτυξης των τουριστικών δραστηριοτήτων επικεντρώνεται κυρίως στην οργάνωση και διοίκηση τουριστικών μονάδων καθώς και στην Μακροοικονομική προσέγγιση των τουριστικών δραστηριοτήτων, η παρούσα ανάλυση θα στηριχθεί στην διερεύνηση της διεθνούς βιβλιογραφίας με ιδιαίτερες επισημάνσεις στις διερευνήσεις περιπτώσεων που έχουν εφαρμογή σε ημιορεινές και ορεινές περιοχές.

Οι σύγχρονες διεθνείς πρακτικές για την τουριστική ανάδειξη των ορεινών γεωγραφικών περιοχών παραθέτονται παρακάτω σ΄ ένα συνοπτικό πίνα-

κα ανάλυσης και διερεύνησης περιπτώσεων. Ο πίνακας παραθέτει πληροφορίες σχετικά με τις παρακάτω τρεις κατηγορίες ενοτήτων ανάλυσης:

- Στοιχεία σχετικά με τον **χαρακτήρα του προγράμματος εφαρμογής** ή των δραστηριοτήτων που επιτελούνται
- Στοιχεία σχετικά με τον επιδιωκόμενο **στόχο του προγράμματος εφαρμογής**
- Στοιχεία σχετικά με τον **τρόπο εφαρμογής του στόχου**

Τα στοιχεία αυτά αναλύουν την κατάσταση όσο αφορά τις διαδικασίες Σχεδιασμού και Ελέγχου, την Χρηματοοικονομική επάρκεια των μελών και των φορέων δραστηριοποίησης, την δημιουργία Υποδομής και Δυναμικότητας στις περιοχές διερεύνησης, τις πολιτικές Καθορισμού Ζωνών και Παρεμβάσεων και τέλος την Προβολή των Τουριστικών Προϊόντων και Προορισμών. Σε κάθε ένα από τα παραδείγματα του πίνακα (βλέπε μεσαία στήλη του πίνακα) υπάρχει η αντίστοιχη πηγή βιβλιογραφικής αναφοράς.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ: ΟΙ ΠΡΟΣΦΑΤΕΣ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΕΣ ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΟΡΕΙΝΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΣΕ ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΠΙΠΕΔΟ.

Βιβλιογραφία	**Γεωγραφικό σημείο αναφοράς** (διεθνείς ορεινοί προορισμοί)	**Ιδιαίτερες επισημάνσεις σχετικά με την εφαρμογή της κάθε μελέτης ή του πιλοτικού προγράμματος**
• Η μελέτη του Sovis W. Die Entwicklung von Leitbildern als strategische Analyse – und Planungsmethode des touristischen Managements, στο: Zins A. (Hrsg.), Strategisches Management im Tourismus, Springer Verlag, 1993, ss. 31-65.	• Ο τοπικός **οικισμός *Buchschachen*** της κοινότητας Markt Allhau, στην περιοχή Sudburgenland **της Αυστρίας** Μελέτη Σεπτέμβριος-Οκτώβριος 1991.	**Σχεδιασμός και Έλεγχος** 1. Χαρακτήρας του προγράμματος εφαρμογής: Προώθηση της κοινής τουριστικής Εικόνας που διαμορφώθηκε από την μικτή ομάδα εργασίας με διάφορα μέλη επαγγελματιών δηλαδή τον Δήμαρχο, επαγγελματίες εμπόρους, τεχνίτες και αγρότες, ιδιοκτήτες ενοικιαζόμενων δωματίων, Διευθυντή Σχολείου, εστιάτορες και οπωροκηπουργούς, καταστηματάρχες, υπεύθυνους ανάπλασης του χωριού, και υπάλληλο της κοινότητας 2. Στόχος: Η επιτυχέστερη ανάδειξη του προορισμού μέσα από κοινά αποδεκτές ενέργειες. 3. Τρόπος εφαρμογής: Η προώθηση λαμβάνει υπόψη της τα βασικά σημεία που συμφωνήθηκαν από τα μέλη της μικτής ομάδας εργασίας. Τα σημεία προώθησης περιλαμβάνουν εκθέσεις πορισμάτων για την δημιουργία κοινής εσωτερικής (interne Version) και εξωτερικής Εικόνας (externe Version). Η τυποποιημένη Λίστα διαμόρφωσης κοινής τουριστικής Εικόνας με την ακολουθία 38 βημάτων (Die Leitbildererstellungschekliste) αποτελεί βοηθητικό εργαλείο ελέγχου της διαδικασίας εφαρμογής του προγράμματος. Η μικτή ομάδα έρχεται σε επικοινωνία τουλάχιστον κάθε τρίμηνο και ασχολείται με την εξέλιξη και απόδοση των ενεργειών και δράσεων που έχουν αναληφθεί
• Langoya C. D. and Long C., *Local Communities and Ecotourism Devel-*	• Budongo Forest στην **Uganda Αφρικής**. 1997 Budongo Forest Ecotour-	**Σχεδιασμός και Έλεγχος**. 1. Χαρακτήρας του προγράμματος εφαρμογής: Εφαρμογή τοπικού Στρατηγικού Πλάνου Τουριστικής Ανάπτυξης 2. Στόχος: Ο συντονισμός των δρα-

opment in Budongo Forest Reserve, Uganda Overseas Development Institute (ODI),Network paper 22e, Winter 1997/98, Portland House, Stag place London SWIE 5DP, ISSN: 0968-2627, p.1-8 mfsupport@mtnforum.org	ism Project (BFEP)	στηριοτήτων μεταξύ των μελών της κοινότητας έτσι ώστε να επιτευχθεί η Αειφορία (διαιώνιση) της Ανάπτυξης 3. Τρόπος εφαρμογής: Το Σχέδιο στηρίζεται σε Μακροχρόνιους στόχους και περιλαμβάνει δράσεις της τοπικής κοινωνίας, δράσεις σε πολιτιστικές δραστηριότητες και δράσεις σχετικά με το περιβάλλον **Χρηματοοικονομική επάρκεια** 1. Χαρακτήρας του προγράμματος εφαρμογής: Η συλλογή των εσόδων και η κατανομή τους κατά κατηγορία 2. Στόχος: Η διαφάνεια της επένδυσης των εσόδων στην κοινότητα 3. Τρόπος εφαρμογής: οι κατηγορίες που ταξινομήθηκαν κατά την είσπραξη ισχύουν και κατά την διανομή
• Valaoras G., *Alternative Development and Biodiversity Conservation: Two Case Studies from Greece*, Mountain Forum On-Line Library Document, p.1-11 mfsupport@mtnforum.org	• **Ελλάδα:** Πρέσπες και Δαδιά 1993-97	**Διαμόρφωση Υποδομής και Δυναμικότητας** 1. Χαρακτήρας του προγράμματος εφαρμογής: Γυναικείοι συνεταιρισμοί 2. Στόχος: Η απόκτηση εσόδων, η διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς, δημιουργία συνείδησης 3. Τρόπος εφαρμογής: Οι γυναίκες εργάζονται από κοινού για την παραγωγή τροφίμων και προώθηση των καταλυμάτων **Χρηματοοικονομική επάρκεια** 4. Χαρακτήρας του προγράμματος εφαρμογής: Δανειοδοτήσεις 5. Στόχος: Προσφορά απαραίτητου κεφαλαίου για την έναρξη των επιχειρησιακών δραστηριοτήτων 6. Τρόπος εφαρμογής: Δανειοδοτήσεις χαμηλού ενδιαφέροντος για να προωθηθούν συνεργασίες με ποιοτικό χαρακτήρα
• Valaoras G. , Pistola N. A. και Pistola A. K., *The Role of Women in*	• **Ελλάδα**: Δαδιά 1994-98	**Διαμόρφωση Υποδομής και Δυναμικότητας** 1. Χαρακτήρας του προγράμματος εφαρμογής: Γυναικείοι συνεταιρισμοί

the Conservation and Development of the Dadia Forest Reserve, Mountain Forum On-Line Library Document, p.1-10 mfsupport@mtnforum.org		2. Στόχος: Η απόκτηση εσόδων, η διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς, δημιουργία συνείδησης 3. Τρόπος εφαρμογής: Οι γυναίκες εργάζονται από κοινού για την παραγωγή τροφίμων και προώθηση των καταλυμάτων
• Pitamber Sharma 1998[α] , 1998c στο: *Mountain Forum, electronic conference on Community Based Mountain Tourism*, p. 1-34 mfsupport@mtnforum.org	• **Νεπάλ, περιοχή του Ghale Kharka Siklis και στην Hindu Kush των Ιμαλαΐων**	Περιοχή του Ghale Kharka Siklis. **Σχεδιασμός και Έλεγχος**. 1. Χαρακτήρας του προγράμματος εφαρμογής: Εφαρμογή τοπικού Στρατηγικού Πλάνου Τουριστικής Ανάπτυξης και έλεγχος της απόδοσης των ενεργειών με δείκτες ελέγχου 2. Στόχος: Ο συντονισμός των δραστηριοτήτων μεταξύ των μελών της κοινότητας έτσι ώστε να επιτευχθεί η Αειφορία της Ανάπτυξης καθώς και ο καθορισμός της επιτυχίας των ενεργειών βάσει μετρήσεων (Tourism Indicators) 3. Τρόπος εφαρμογής: Το Σχέδιο στηρίζεται σε Μακροχρόνιους στόχους και περιλαμβάνει δράσεις της τοπικής κοινωνίας, δράσεις σε πολιτιστικές δραστηριότητες και δράσεις σχετικά με το περιβάλλον. Οι παράμετροι μετρήσεων καθορίζονται βάσει του Τουριστικού Σχεδίου Ανάπτυξης, των συμπερασμάτων της μελέτης και των εμπειριών που αποκομίζουν τα μέλη της κοινότητας και οι φιλοξενούμενοι εμπειρογνώμονες **Διαμόρφωση Υποδομής και Δυναμικότητας** 1. Χαρακτήρας του προγράμματος εφαρμογής: Επιτροπές 2. Στόχος: Η διαμόρφωση μιας βάσης για ανάπτυξη της συνεργατικότητας και για διαμόρφωση μικρών ομάδων επικοινωνίας και δράσης

		3. Τρόπος εφαρμογής: Οι ενδιαφερόμενες ομάδες συζητούν και ακολουθούν συνεργατικές δραστηριότητες και κοινή συμμετοχή στις διαδικασίες λήψεων αποφάσεων
• Miriam Torres 1998 στο: *Mountain Forum, electronic conference on Community Based Mountain Tourism*, p. 1-34 mfsupport@mtnforum.org	• **Περού**, περιοχή Huascaran National Park	**Καθορισμός Ζωνών και Παρεμβάσεων** 1. Χαρακτήρας του προγράμματος εφαρμογής: Κωδικοί ηθικής 2. Στόχος: Δεοντολογία για υιοθέτηση από τους επισκέπτες 3. Τρόπος εφαρμογής: Ομάδες καθορίζουν τον τρόπο συμπεριφοράς των ίδιων καθώς και των επισκεπτών
• Laurence Moss 1998 στο: *Mountain Forum, electronic conference on Community Based Mountain Tourism*, p. 1-34 mfsupport@mtnforum.org • Feick J. 1998, στο: *Mountain Forum, electronic conference on Community Based Mountain Tourism*, p. 1-34 mfsupport@mtnforum.org	▪ **Τσεχία** ▪ **Καναδάς** περιοχή Alberta, ▪ **Καναδάς**, περιοχή Ανατολικά του Εθνικού Πάρκου Glacier	Περιοχή Alberta του Καναδά και Τσεχία. **Σχεδιασμός και Έλεγχος.** 1. Χαρακτήρας του προγράμματος εφαρμογής: Εφαρμογή Περιφερειακού Σχεδίου Ανάπτυξης 2. Στόχος: Η αύξηση των διαθέσιμων πόρων για τις κοινότητες που συνεργάστηκαν από κοινού 3. Τρόπος εφαρμογής: Το Κράτος υποστηρίζει τις κοινότητες στο να προχωρούν σε συνεργατικές διαδικασίες Σχεδιασμού **Διαμόρφωση Υποδομής και Δυναμικότητας** (περιοχή Τσεχίας) 1. Χαρακτήρας του προγράμματος εφαρμογής: Ενώσεις Κοινοτήτων 2. Στόχος: Αύξηση της συνεργατικότητας, της ισχύος, και των απόψεων των απομονωμένων κοινοτήτων 3. Τρόπος εφαρμογής: Οι κοινότητες προωθούν την συνεχή συνεργασία και προώθηση των αιτημάτων τους
• Pam Godde 1998[a,b] στο: *Mountain Forum, electronic conference on*	• **Νησιά Fiji** περιοχή: Το Όρος Koroyanitu	Περιοχή Fiji. **Σχεδιασμός και Έλεγχος.** 1. Χαρακτήρας του προγράμματος εφαρμογής: Εφαρμογή Εθνικού Σχεδίου Στρατηγικής Ανάπτυξης 2. Στόχος: Ύπαρξη ενός Οδηγού Α-

Community Based Mountain Tourism, p. 1-34 mfsupport@mtnforum.org		ανάπτυξης και μιας κατευθυντήριας πολιτικής 3. Τρόπος εφαρμογής: Το Κράτος καθορίζει πολιτικές σχετικά με τα πολιτιστικά, οικονομικά και περιβαλλοντικά θέματα **Διαμόρφωση Υποδομής και Δυναμικότητας** 4. Χαρακτήρας του προγράμματος εφαρμογής: Δρόμοι 5. Στόχος: Η δυνατότητα δημιουργίας κατάλληλων προσβάσεων προς τους τουριστικούς προορισμούς 6. Τρόπος εφαρμογής: Η ανάπτυξη των υποδομών γίνεται βάσει της υπαρκτής δυναμικότητας, της διαφοροποίησης, των τουριστικών αναγκών, του περιβάλλοντος χώρου και των αναγκών των διαμενόντων
• Kim Yates 1998, στο: *Mountain Forum, electronic conference on Community Based Mountain Tourism*, p. 1-34 mfsupport@mtnforum.org	• **Η.Π.Α περιοχή : North Carolina**	Περιοχή North Carolina. **Σχεδιασμός και Έλεγχος.** 1. Χαρακτήρας του προγράμματος εφαρμογής: Εφαρμογή προγράμματος για την διερεύνηση του βαθμού οικονομικής επίδρασης της χειροτεχνίας και των επιχειρησιακών δραστηριοτήτων της 2. Στόχος: Διερεύνηση της οικονομικής επίδρασης και δυνατής ωφέλειας από την εφαρμογή 3. Τρόπος εφαρμογής: Έρευνα Αγοράς με την χρήση ερωτηματολογίων και χρήση τεχνικών χρηματοοικονομικής ανάλυσης **Διαμόρφωση Υποδομής και Δυναμικότητας** 1. Χαρακτήρας του προγράμματος εφαρμογής: Δρόμοι 2. Στόχος: Η δυνατότητα δημιουργίας κατάλληλων προσβάσεων προς τους τουριστικούς προορισμούς 3. Τρόπος εφαρμογής: Η ανάπτυξη των υποδομών γίνεται βάσει της υπαρκτής δυναμικότητας, της διαφοροποίησης, των τουριστικών αναγκών, του περιβάλλοντος χώρου και των αναγκών των διαμενόντων

		Καθορισμός Ζωνών και Παρεμβάσεων 1. Χαρακτήρας του προγράμματος εφαρμογής: Προστασία πολιτιστικής κληρονομιάς 2. Στόχος: Η προστασία των περιοχών με μοναδική πολιτιστική αξία 3. Τρόπος εφαρμογής: Θεσμικοί ή δεοντολογικοί κανόνες προωθούν την πρακτική συμπεριφορά των επισκεπτών και διαμενόντων έτσι ώστε να μην αλλοιωθεί πολιτιστικά η περιοχή
• Frolich L., Guevara E. και Fry M. 1998, στο: *Mountain Forum, electronic conference on Community Based Mountain Tourism*, p. 1-34 mfsupport@mtnforum.org	• **Εκουαδόρ** περιοχή: Δάσος Guandera στο Carchi	Περιοχή Guandera στο Carchi. **Σχεδιασμός και Έλεγχος.** 1. Χαρακτήρας του προγράμματος εφαρμογής: Κατάρτιση των τοπικών κοινοτήτων 2. Στόχος: Η δυνατότητα ενίσχυσης των κοινοτήτων με πληροφορίες που δίνουν την δυνατότητα στα άτομα αυτά για ενεργή και αποδοτική συμμετοχή στην λήψη αποφάσεων 3. Τρόπος εφαρμογής: Εξωτερική ενίσχυση ή ενημερωμένα μέλη της κοινότητας εργάζονται μέσα από ομάδες εργασίας, παρακολούθηση εισηγήσεων και σεμιναρίων με σκοπό την ενημέρωση των μελών της κοινότητας για τις θετικές και αρνητικές επιδράσεις του Τουρισμού καθώς και τις δυνατές εναλλακτικές λύσεις
• Munic J. 1998, στο: *Mountain Forum, electronic conference on Community Based Mountain Tourism*, p. 1-34 mfsupport@mtnforum.org	• **Κροατία**, περιοχή Οροσειράς Velebit	Περιοχή Οροσειράς Velebit. **Σχεδιασμός και Έλεγχος.** 1. Χαρακτήρας του προγράμματος εφαρμογής: Έρευνα σε τοπικό επίπεδο και συλλογή σύγχρονου φωτογραφικού υλικού 2. Στόχος: Η αξιολόγηση των μακροχρόνιων επιπτώσεων 3. Τρόπος εφαρμογής: η λήψη συνεντεύξεων, η έρευνα βιβλιογραφίας, η παρατήρηση και το αντίστοιχο φωτογραφικό υλικό σχετικά με τις διάφορες φάσεις της τουριστικής ανάπτυξης
• Gaspoz M. 1998, στο:	• **Ελβετία**, περιοχή St- Mar-	Περιοχή του St- Martin. **Σχεδιασμός και Έλεγχος.**

1998, στο: *Mountain Forum, electronic conference on Community Based Mountain Tourism*, p. 1-34 mfsupport@mtnforum.org	ριοχή St- Martin	1. Χαρακτήρας του προγράμματος εφαρμογής: Εφαρμογή τοπικού Στρατηγικού Πλάνου Τουριστικής Ανάπτυξης 2. Στόχος: Ο συντονισμός των δραστηριοτήτων μεταξύ των μελών της κοινότητας έτσι ώστε να επιτευχθεί η Αειφορία της Ανάπτυξης 3. Τρόπος εφαρμογής: Το Σχέδιο στηρίζεται σε στόχους μακροχρόνιας προοπτικής και περιλαμβάνει δράσεις για την τοπική κοινωνία, δράσεις σε πολιτιστικές δραστηριότητες και δράσεις σχετικά με το περιβάλλον **Διαμόρφωση Υποδομής και Δυναμικότητας** 1. Χαρακτήρας του προγράμματος εφαρμογής: Δρόμοι 2. Στόχος: Η δυνατότητα δημιουργίας κατάλληλων προσβάσεων προς τους τουριστικούς προορισμούς 3. Τρόπος εφαρμογής: Η ανάπτυξη των υποδομών γίνεται βάσει της υπαρκτής δυναμικότητας, της διαφοροποίησης, των τουριστικών αναγκών, του περιβάλλοντος χώρου και των αναγκών των διαμενόντων **Διαμόρφωση Υποδομής και Δυναμικότητας** 1. Χαρακτήρας του προγράμματος εφαρμογής: Ανανέωση και αναπαλαίωση των αυθεντικών φυσικών πόρων 2. Στόχος: Η προώθηση νέων τουριστικών προϊόντων και η ανανέωση με άλλους τρόπους οικονομικής και πολιτιστικής δραστηριότητας 4. Τρόπος εφαρμογής: Η χρήση της παραδοσιακής αρχιτεκτονικής και του σχεδιασμού για την ανανέωση και την αναπαλαίωση των ιστορικών κτιρίων και υποδομών **Διαμόρφωση Υποδομής και Δυναμικότητας** 1. Χαρακτήρας του προγράμματος εφαρμογής: Ενώσεις Κοινοτήτων 2. Στόχος: Αύξηση της συνεργατικότητας, της ισχύος, και των απόψε-

		ων των απομονωμένων κοινοτήτων 3. Τρόπος εφαρμογής: Οι κοινότητες προωθούν την συνεχή συνεργασία και προώθηση των αιτημάτων τους
• Gurung G. 1998, στο: *Mountain Forum, electronic conference on Community Based Mountain Tourism*, p. 1-34 mfsupport@mtnforum.org	• **Νεπάλ**, περιοχή: Annapurna Sanctuary	**Διαμόρφωση Υποδομής και Δυναμικότητας** 1. Χαρακτήρας του προγράμματος εφαρμογής: Εναλλακτικό πρόγραμμα ενέργειας 2. Στόχος: Η μείωση της ανάγκης για κατανάλωση αμιγούς σε σύσταση ξύλου και μείωση των δέντρων που κόβονται 3. Τρόπος εφαρμογής: Η δημιουργία υποδομής σε σταθμούς Κεροζίνης από υλικά ανανεώσιμα και η λειτουργία της διαδικασίας από άτομα της κοινότητας **Καθορισμός Ζωνών και Παρεμβάσεων** 1. Χαρακτήρας του προγράμματος εφαρμογής: Καθορισμός ζωνών για ορθολογική Διοίκηση 2. Στόχος: Προώθηση της διαφοροποίησης και της περιορισμένης χρήσης 3. Τρόπος εφαρμογής: Οι ζώνες προσδιορίζονται βάσει της συχνότητας χρήσης και των προκαθορισμένων στόχων της Διοίκησης **Καθορισμός Ζωνών και Παρεμβάσεων** 1. Χαρακτήρας του προγράμματος εφαρμογής: Διατάξεις για το μέγεθος των καταλυμάτων 2. Στόχος: Ίση κατανομή εσόδων μεταξύ των ιδιοκτητών και διατήρηση της δυναμικότητας των καταλυμάτων στα πλαίσια των χαρακτηριστικών του περιβάλλοντος 3. Τρόπος εφαρμογής: Ο αριθμός των επισκεπτών ελέγχεται βάσει της καθορισμένης δυναμικότητας των καταλυμάτων **Καθορισμός Ζωνών και Παρεμβάσεων** 1. Χαρακτήρας του προγράμματος εφαρμογής: Στρατηγική τοποθέτη-

		ση των υπηρεσιών 2. Στόχος: Η αύξηση της διαμονής επισκεπτών, μείωση αρνητικών επιδράσεων, διαφοροποίηση του προϊόντος 3. Τρόπος εφαρμογής: οι τουριστικές υπηρεσίες και τα καταλύματα συγκεντρώνονται σε κέντρα διανομής απ όπου οι επισκέπτες μπορούν να λαμβάνουν μέρος σε ένα ευρύ σύνολο από εξωτικές δραστηριότητες **Καθορισμός Ζωνών και Παρεμβάσεων** 1. Χαρακτήρας του προγράμματος εφαρμογής: Τιμολόγηση και Ποιοτικός έλεγχος 2. Στόχος: Μεγαλύτερη σε βαθμό ικανοποίηση των επισκεπτών, ηρεμία, άριστη υγιεινή και υγεία των επισκεπτών 3. Τρόπος εφαρμογής: Οι ρόλοι προωθούνται από την κοινότητα, υπάρχει τυποποίηση των εξυπηρετήσεων και προωθούνται χαμηλοί φόροι καθώς και ο έλεγχος της ποιότητας **Χρηματοοικονομική επάρκεια** 1. Χαρακτήρας του προγράμματος εφαρμογής: Δανειοδοτήσεις 2. Στόχος: Προσφορά απαραίτητου κεφαλαίου για την έναρξη των επιχειρησιακών δραστηριοτήτων 3. Τρόπος εφαρμογής: Δανειοδοτήσεις χαμηλού ενδιαφέροντος για να προωθηθούν συνεργασίες με ποιοτικό χαρακτήρα **Χρηματοοικονομική επάρκεια** 1. Χαρακτήρας του προγράμματος εφαρμογής: Κεφάλαια εμπιστοσύνης 2. Στόχος: Προώθηση της μακροχρόνιας χρηματοδότησης και κάποιας ανεξαρτησίας από μερικές ομάδες δανειοδότησης 3. Τρόπος εφαρμογής: Γραφεία παροχής δωρεών δημιουργούν κληροδοτήματα που διοικούνται από επιτροπές διαχείρησης

• Carlsson U. 1998, στο: *Mountain Forum, electronic conference on Community Based Mountain Tourism*, p. 1-34 mfsupport@mtnforum.org	• **Κένυα**, περιοχή Όρους Κένυα	**Διαμόρφωση Υποδομής και Δυναμικότητας** 1. Χαρακτήρας του προγράμματος εφαρμογής: Διοίκηση απορριμμάτων 2. Στόχος: Η προστασία του περιβάλλοντος και η βελτίωση της οπτικής αισθητικής των χώρων 3. Τρόπος εφαρμογής: Τοπικές δράσεις καθαριότητας και η χρήση τουαλέτας με δυνατότητες αποσύνθεσης απορριμμάτων ή σηπτικής ιδιότητας **Διαμόρφωση Υποδομής και Δυναμικότητας** 4. Χαρακτήρας του προγράμματος εφαρμογής: Συνεργασίες Τουριστικών Πρακτόρων 5. Στόχος: Συνεργασία και αναδιάρθρωση 6. Τρόπος εφαρμογής: Οι τουριστικοί πράκτορες αναλαμβάνουν την οργάνωση της προστασίας και προβολής του κοινού αξιοθέατου πόρου
• Kelly J. 1998, στο: *Mountain Forum, electronic conference on Community Based Mountain Tourism*, p. 1-34 mfsupport@mtnforum.org	• **Αυστραλία**, περιοχή Εθνικού Πάρκου του Uluru Kata Tjuta	**Διαμόρφωση Υποδομής και Δυναμικότητας** 1. Χαρακτήρας του προγράμματος εφαρμογής: Κέντρα ενημέρωσης επισκεπτών 2. Στόχος: Ελέγχει την εμπειρία των επισκεπτών και ενημερώνει τους επισκέπτες για τα πολιτιστικά αξιοθέατα και το ορεινό οικοσύστημα 3. Τρόπος εφαρμογής: Ανάρτηση και διανομή στις στάσεις και τα σημεία εισόδου προς το πάρκο, με ενημερωτικές μπροσούρες και έντυπα. **Προβολή** 1. Χαρακτήρας του προγράμματος εφαρμογής: Προβολή με χαρακτήρα υπευθυνότητας 2. Στόχος: η προστασία των τοπικών πολιτισμών και επισκεπτών από διαστρεβλώσεις 3. Τρόπος εφαρμογής: Η παρουσίαση σε προωθητικό υλικό της

		πραγματικής κατάστασης με αναφορά σε τοπικού χαρακτήρα επιχειρήσεις
• Quessar M. and Belhedi H. 1998, στο: *Mountain Forum, electronic conference on Community Based Mountain Tourism*, p. 1-34 mfsupport@mtnforum.org	• **Τυνησία**, περιοχή παραδοσιακού οικισμού του Douiret στην Οροσειρά Matmata	**Διαμόρφωση Υποδομής και Δυναμικότητας** 1. Χαρακτήρας του προγράμματος εφαρμογής: Ανανέωση και αναπαλαίωση των αυθεντικών φυσικών πόρων 2. Στόχος: Η προώθηση νέων τουριστικών προϊόντων και η επαναεισαγωγή άλλων τρόπων οικονομικής και πολιτιστικής δραστηριότητας 3. Τρόπος εφαρμογής: Η χρήση της παραδοσιακής αρχιτεκτονικής και του σχεδιασμού για την ανανέωση και την αναπαλαίωση των ιστορικών κτιρίων και υποδομών **Χρηματοοικονομική επάρκεια** 7. Χαρακτήρας του προγράμματος εφαρμογής: Παροχές 8. Στόχος: Προσφορά κεφαλαίου και άλλων αναγκαίων πόρων 9. Τρόπος εφαρμογής: Η παροχή χρηματοοικονομικών και τεχνικών πόρων υποστήριξης για πιλοτικές ενέργειες που καλύπτουν τα κριτήρια παροχών από δωρεές
• Banskota K. 1998b, Lama W. 1998, στο: *Mountain Forum, electronic conference on Community Based Mountain Tourism*, p. 1-34 mfsupport@mtnforum.org	• **Νεπάλ**, περιοχή Εθνικού Πάρκου Langtang	**Διαμόρφωση Υποδομής και Δυναμικότητας** 1. Χαρακτήρας του προγράμματος εφαρμογής: Προετοιμασία και υποστήριξη με κατάλληλο δυναμικό 2. Στόχος: Η διάχυση της κατάλληλης γνώσης σε θέματα λειτουργίας και διοίκησης τουριστικών δραστηριοτήτων 3. Τρόπος εφαρμογής: Η εκπαίδευση υποστηρίζεται από μη Κυβερνητικούς Οργανισμούς, με διδασκαλία, δημιουργία ομάδων εργασίας και εκδρομές παρατήρησης σε μονάδες εξυπηρέτησης που είναι ήδη σε λειτουργία. **Διαμόρφωση Υποδομής και Δυναμικότητας** 1. Χαρακτήρας του προγράμματος εφαρμογής: Εκπαίδευση και εξά-

		σκηση γυναικών 2. Στόχος: Αυξάνει την ικανότητα των γυναικών για συμμετοχή στην λήψη αποφάσεων και στον έλεγχο των πόρων 3. Τρόπος εφαρμογής: Εκπαίδευση των μελών της κοινότητας, εξάσκηση και δημιουργία ομάδων εργασίας και διοίκησης
• Morales T. 1998, στο: *Mountain Forum, electronic conference on Community Based Mountain Tourism*, p. 1-34 mfsupport@mtnforum.org	• **Μεξικό**, περιοχή Oaxaca	**Διαμόρφωση Υποδομής και Δυναμικότητας** 1. Χαρακτήρας του προγράμματος εφαρμογής: Κέντρα ενημέρωσης επισκεπτών 2. Στόχος: Ελέγχει την εμπειρία των επισκεπτών και ενημερώνει τους επισκέπτες για τα πολιτιστικά αξιοθέατα και το ορεινό οικοσύστημα 3. Τρόπος εφαρμογής: Ανάρτηση και διανομή στις στάσεις και τα σημεία εισόδου προς το πάρκο, με ενημερωτικές μπροσούρες και έντυπα **Διαμόρφωση Υποδομής και Δυναμικότητας** 1. Χαρακτήρας του προγράμματος εφαρμογής: Επιτροπές 2. Στόχος: Η διαμόρφωση μιας βάσης για ανάπτυξη της συνεργατικότητας και για διαμόρφωση μικρών ομάδων επικοινωνίας και δράσης 3. Τρόπος εφαρμογής: Οι ενδιαφερόμενες ομάδες συζητούν και ακολουθούν συνεργατικές δραστηριότητες και κοινή συμμετοχή στις διαδικασίες λήψεων αποφάσεων
• Koeman A. 1998, στο: *Mountain Forum, electronic conference on Community Based Mountain Tourism*, p. 1-34 mfsup-	• **Βιετνάμ**, περιοχή Sa Pa	**Διαμόρφωση Υποδομής και Δυναμικότητας** 1. Χαρακτήρας του προγράμματος εφαρμογής: Δίκτυα 2. Στόχος: Προώθηση μιας κοινής Αγοράς για διαμοιρασμό πληροφοριών 3. Τρόπος εφαρμογής: Οι ομάδες κοινού ενδιαφέροντος καθορίζουν στόχους και καλούν τις παρόμοιες ομάδες κοινού ενδιαφέροντος σε

port@mtnforum.org		συνεργασία **Χρηματοοικονομική επάρκεια** 1. Χαρακτήρας του προγράμματος εφαρμογής: Παροχές 2. Στόχος: Προσφορά κεφαλαίου και άλλων αναγκαίων πόρων 3. Τρόπος εφαρμογής: Η παροχή χρηματοοικονομικών και τεχνικών πόρων υποστήριξης για πιλοτικές ενέργειες που καλύπτουν τα κριτήρια παροχών από δωρεές
• Sole T. και Woods K. 1998, στο: *Mountain Forum, electronic conference on Community Based Mountain Tourism*, p. 1-34 mfsupport@mtnforum.org	• **Νέα Ζηλανδία**	**Καθορισμός Ζωνών και Παρεμβάσεων** (περιοχή Maori Rahui) 1. Χαρακτήρας του προγράμματος εφαρμογής: Απαγορεύσεις σε προσπελάσεις ευαίσθητων και μοναδικών χώρων 2. Στόχος: Η προστασία και η δυνατότητα αυτοανάπλασης του χώρου 3. Τρόπος εφαρμογής: Περιορισμοί στους τρόπους χρήσης των χώρων ή και κλείσιμο – απαγόρευση εισόδου στους χώρους αυτούς **Καθορισμός Ζωνών και Παρεμβάσεων** 1. Χαρακτήρας του προγράμματος εφαρμογής: Προστασία πολιτιστικής κληρονομιάς 2. Στόχος: Η προστασία των περιοχών με μοναδική πολιτιστική αξία 3. Τρόπος εφαρμογής: Θεσμικοί ή δεοντολογικοί κανόνες προωθούν την πρακτική συμπεριφορά των επισκεπτών και διαμενόντων έτσι ώστε να μην αλλοιωθεί πολιτιστικά η περιοχή
• Gaspoz M. 1998, στο: *Mountain Forum, electronic conference on Community Based Mountain Tourism*, p. 1-34 mfsupport@mtnforum.org	• **Αυστραλία, περιοχή Yuendumu**	**Χρηματοοικονομική επάρκεια** 1. Χαρακτήρας του προγράμματος εφαρμογής: Ενδοσυνεργασία 2. Στόχος: Ο διαμοιρασμός των εσόδων και η προώθηση της αίσθησης της κοινότητας με διαμοιρασμό της κοινής πολιτιστικής ταυτότητας 3. Τρόπος εφαρμογής: Τα πετυχημένα μέλη ενός συνεταιρισμού επιδοτούν την εργασία των λιγότερο αποδοτικών μελών του ίδιου συνεταιρισμού

• Cochrane J. 1998, στο: *Mountain Forum, electronic conference on Community Based Mountain Tourism*, p. 1-34 mfsupport@mtnforum.org	• **Ινδονησία,** περιοχή Εθνικού Πάρκου του Bromo Tengger Semeru	**Χρηματοοικονομική επάρκεια** 1. Χαρακτήρας του προγράμματος εφαρμογής: Εισαγωγή και έλεγχος των αμοιβών 2. Στόχος: Η δημιουργία εσόδων για να καλυφθεί το κόστος συντήρησης και προστασίας των πόρων 3. Τρόπος εφαρμογής: Επιπρόσθετες αμοιβές καθορίζονται για τους τουρίστες ή τουριστικούς πράκτορες για την είσοδό τους στο πάρκο ή την χρήση των πόρων
• Saffery A. 1998, στο: *Mountain Forum, electronic conference on Community Based Mountain Tourism*, p. 1-34 mfsupport@mtnforum.org	• **Μογγολία,** ορεινή στεππώδης περιοχή Gobi	**Χρηματοοικονομική επάρκεια** 1. Χαρακτήρας του προγράμματος εφαρμογής: Κατανομή των εσόδων με κοινή ομοφωνία των μελών των ομάδων 2. Στόχος: Η δίκαια επένδυση των εσόδων στην κοινότητα 3. Τρόπος εφαρμογής: η ομάδα εργασίας ή τα μέλη τοπικών ενώσεων διοχετεύουν τα έσοδα σε δραστηριότητες συντήρησης και ανάπτυξης της κοινότητας
• McGee C. 1998, στο: *Mountain Forum, electronic conference on Community Based Mountain Tourism*, p. 1-34 mfsupport@mtnforum.org	• **Μεξικό**	Περιοχή Μεξικού. **Σχεδιασμός και Έλεγχος.** 1. Χαρακτήρας του προγράμματος εφαρμογής: Εφαρμογή Εθνικού Σχεδίου Στρατηγικής Ανάπτυξης 2. Στόχος: Ύπαρξη ενός Οδηγού Ανάπτυξης και μιας κατευθυντήριας πολιτικής 3. Τρόπος εφαρμογής: Το Κράτος καθορίζει πολιτικές σχετικά με τα πολιτιστικά, οικονομικά και περιβαλλοντικά θέματα **Διαμόρφωση Υποδομής και Δυναμικότητας** (περιοχή El Cielo Μεξικού) 1. Χαρακτήρας του προγράμματος εφαρμογής: Γυναικείοι συνεταιρισμοί 2. Στόχος: Η απόκτηση εσόδων, η διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς, δημιουργία συνείδησης 3. Τρόπος εφαρμογής: Οι γυναίκες εργάζονται από κοινού για την παραγωγή τροφίμων και προώθηση των καταλυμάτων

		Προβολή περιοχής Huichol, Μεξικού 1. Χαρακτήρας του προγράμματος εφαρμογής: Η προβολή με την χρήση του Διαδίκτυου 2. Στόχος: Η με χαμηλό κόστος παγκόσμια προώθηση μιας περιοχής 3. Τρόπος εφαρμογής: η δημιουργία ιστοσελίδων για την προβολή πληροφοριών σχετικά με τα παρεχόμενα τουριστικά προϊόντα και τους προορισμούς
• Harron A. I.. 1998, στο: *Mountain Forum, electronic conference on Community Based Mountain Tourism*, p. 1-34 mfsupport@mtnforum.org	• **Πακιστάν,** Murree Hills περιοχή Punjab και Naran Valley περιοχή N.W.F.P	**Σχεδιασμός και Έλεγχος. Οι τοπικές κοινωνίες και ο Οικοτουρισμός** 1. Χαρακτήρας του προγράμματος εφαρμογής: Η συμπεριφορά των ατόμων μεταβάλλεται ανά κοινότητα διερεύνησης άλλες θα ήθελαν μια μαζική τουριστική ανάπτυξη και άλλες όχι 2. Στόχος: Η διατήρηση μιας καλής συνεργασίας μεταξύ των μη κυβερνητικών οργανισμών και των τοπικών κοινωνιών για προώθηση των οικοτουριστικών δραστηριοτήτων 3. Τρόπος εφαρμογής: Η άσκηση βέτο από ομάδες πίεσης στην περίπτωση που οι εξωγενείς συνεργάτες εκμεταλλεύονται την κατάσταση παρά ευνοούν την ανάπτυξη μιας βιώσιμης για την τοπική κοινωνία, πολιτικής. Η κατανόηση από τα μέλη της τοπικής κοινωνίας, της αδιαπραγμάτευτης και μοναδικής σε αξία πολιτιστικής κουλτούρας τους

Μία ανάλυση των πρόσφατων προσπαθειών ανάδειξης των τουριστικών προορισμών βάσει διαφόρων τύπων Σχεδίων Τουριστικής Ανάπτυξης, δίνεται ενδεικτικά στον παρακάτω πίνακα από τον Eccles (1995, p.21).

Πίνακας. Βιβλιογραφία Σχεδιασμού Προορισμών (Destination planning)κατά Eccles (1995, p.21)

Συγγραφείς	Βαρύτητα	Υποθεματικές
Chon	Η ανάπτυξη του τουριστικού προϊόντος στην σημαντική περιοχή της Virginia των ΗΠΑ	Οικονομικά οφέλη
Olokesusi	Η ανάπτυξη του δυναμικού παιγνίων στην Νιγηρία με σκοπό την βελτίωση της κατάστασης απασχόλησης στην χώρα	Τουρισμός και δυναμικό απασχόλησης
Hinch	Η ανάπτυξη της τουριστικής βιομηχανίας της Κούβας με την υιοθέτηση αυστηρών ελέγχου κατά τον Σχεδιασμό	Ντόπιοι και τουρίστες
Barucci and Becheri	Η χρήση του τουρισμού ως αναπτυξιακό εργαλείο της Νότιας Ιταλίας	Βελτιώσεις στην δημόσια υποδομή
Schluter	Η τουριστική ανάπτυξη στην Λατινική Αμερική δεν λαμβάνει υπ όψη τους ιθαγενείς της Νότιας Αμερικής	Τοπικός τουρισμός
Holder	Ο τουρισμός της Καραϊβικής θα πρέπει να παρακολουθεί και τις δύο περιβαλλοντικές τάσεις τόσο στο Μίκρο- όσο και στο Μάκρο-περιβάλλον	Ενδυνάμωση των προοπτικών τουριστικής ανάπτυξης
Buckley	Η Βόρεια Ιρλανδία χρειάζεται να εξετάσει τις τουριστικές στρατηγικές που εφαρμόστηκαν από την Ιρλανδία κατά την ανάπτυξη των τουριστικών ελκυστικοτήτων	Δυναμικό για τουριστική ανάπτυξη

Σύμφωνα με τον Eccles η ανάπτυξη του τουριστικού προϊόντος εξαρτάται από τον προσεκτικό Σχεδιασμό των τουριστικών δραστηριοτήτων. Η διαδικασία Σχεδιασμού συντελεί στην βιώσιμη και αειφόρα ανάπτυξη του τουριστικού προϊόντος. Σύμφωνα με τον Schluter (1991, p. 221-8) οι χώρες της Λατινικής Αμερικής έχασαν ένα μεγάλο μέρος από επισκέπτες κατά την διάρκεια δραστηριοποίησης τους στην προσέλκυση υπερατλαντικών επισκεπτών. Οι προσοδοφόρες Αγορές φάνηκε τελικά σχετίζονται με τοπικές και περιφερειακές αγορές των χωρών της Λατινικής Αμερικής παρά με υπερατλαντικές και

γενικότερα μακρινών αποστάσεων Αγορές διοχέτευσης επισκεπτών (Eccles, 1995, pp. 20-26).

1.4.1 Οι περιφερειακοί προορισμοί

Ο Carminda (1995, pp.127-150) ταξινομεί τις αγροτικές υπαίθριες περιοχές (rural areas) στις παρακάτω κατηγορίες:

- Περιοχές με λόφους στο εσωτερικό της χώρας. Οι περιοχές αυτές αποτελούνται από διάφορους τύπους τοπίων καθώς και από τοπικές κοινωνίες-οικονομίες (χωριά) που παρουσιάζουν μια ιδιαίτερη επάρκεια σε πολιτιστικές και ιστορικές παραδόσεις.
- Περιοχές φυσικών πάρκων και πόρων. Οι περιοχές αυτές αποτελούνται από ορεινά αγροκτήματα στα οποία παρουσιάζεται μια αύξηση σε βοσκότοπους και δραστηριότητες κτηνοτροφίας, κυνηγιού. Επίσης οι περιοχές αυτές συμπεριλαμβάνουν συχνά δασικές εκτάσεις με εξειδίκευση στην παραγωγή παραδοσιακών φρούτων.

1.4.2 Η Ζήτηση υπαίθριων τουριστικών δραστηριοτήτων και αναψυχής

Ένα σχετικό παράδειγμα συνταιριάσματος των χαρακτηριστικών του προϊόντος των all-season resorts του Καναδά με τα χαρακτηριστικά ευρωπαϊκών τμημάτων αγοράς είναι το παρακάτω. Σύμφωνα με την Owens (1994. p. 41), οι τουριστικές ελκυστικότητες του Καναδά προσαρμόζουν στις επιθυμίες των Ευρωπαίων για τα παρακάτω στοιχεία: σκι , γκολφ, αυθεντική κουλτούρα, και πολιτιστικές δραστηριότητες, υψηλό επίπεδο υγιεινής, θερμή υποδοχή επισκεπτών, και διαμένοντες φιλικοί κάτοικοι με ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Ιδιαίτερα οι ελκυστικότητες του Καναδά συνδέονται με δύο βασικά τμήματα αγοράς στην Ευρώπη:

- τους αθλητικούς - υπαίθριους (sports-and-outdoors) και
- τους πολιτιστικούς - φυσιολάτρες (culture-and-nature groups),

τύπους επισκεπτών.

Το πρώτο τμήμα οκτώ εκατομμυρίων περίπου ατόμων αποτελείται κυρίως από νεαρά άτομα, μεμονωμένων ανδρών, που αναζητούν προϊόντα περιπέ-

τειας. Ενώ το δεύτερο τμήμα έξι περίπου εκατομμυρίων ατόμων αποτελείται κυρίως από άτομα διαφόρων δημογραφικών χαρακτηριστικών ανά ευρωπαϊκή χώρα εξέτασης. Έτσι στην Αγγλία ο πολιτιστικός - φυσιολατρικός τύπος αποτελείται από γυναίκες 45 με 54 ετών, ενώ στην Γερμανία αποτελείται από άτομα 25 μέχρι 34 ετών. Τα κύρια ενδιαφέροντα τους σχετίζονται με ταξίδια που οργανώνονται από πριν βάσει πληροφοριακού υλικού, με την αναζήτηση διαφόρων πολιτιστικών εμπειριών, και με την αναζήτηση εντυπωσιακών τοπίων.

Οι υπαίθριοι προορισμοί και οι προτιμήσεις των επισκεπτών

Ο στρατηγικός σχεδιασμός των δραστηριοτήτων Marketing Management στηρίζεται στην ανάλυση συγκεκριμένων τμημάτων από υποψήφιους καταναλωτές. Η διαδικασία ανάλυσης, επιλογής τμημάτων και η ακόλουθη ανάπτυξη στρατηγικών ενδυναμώνει την ξεκάθαρη τοποθέτηση των επιχειρησιακών δραστηριοτήτων στην Αγορά (Market Positioning).

Παρακάτω παρουσιάζεται ένας πίνακας ανάλυσης τμημάτων αγοράς από υποψήφιες ομάδες επισκεπτών. Οι αναφορές σε ποιοτικά και ποσοτικά στοιχεία (βλέπε πίνακα «*ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ ΠΡΟΤΙΜΗΣΕΩΝ ΤΩΝ ΕΠΙΣΚΕΠΤΩΝ ΓΙΑ ΥΠΑΙΘΡΙΟΥΣ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΥΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ*») στηρίζονται στα αποτελέσματα σχετικών πρωτογενών ερευνών.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ ΠΡΟΤΙΜΗΣΕΩΝ ΤΩΝ ΕΠΙΣΚΕΠΤΩΝ ΓΙΑ ΥΠΑΙΘΡΙΟΥΣ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΥΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Επισκέπτες κατά Εθνικότητα	*Χαρακτηριστικά των επισκεπτών*	*Κίνητρα, δραστηριότητες και προτιμήσεις*	*Πηγές των αναφορών*
Γερμανοί	• 1970-1985: Το 1% των Γερμανών προτιμούν την ύπαιθρο κατά την διάρκεια της εαρινής περιόδου των διακοπών τους. • Καταλύματα: Κατά την διάρκεια των διακοπών τους επιλέγουν κυρίως αγροικίες και παραδοσιακά καταλύματα στην περιοχή της Βαυαρίας. • Περιγραφή επισκεπτών: Νεαροί παντρεμένοι με μικρά παιδιά καθώς και ενήλικες πάνω από 50 ετών. Διαμένουν σε μεγάλες και μεσαίου μεγέθους πόλεις και δείχνουν ιδιαίτερη προτίμηση στα προάστια. Εκπαιδευτικό και κοινωνικοοικονομικό επίπεδο μεσαίο και υψηλό.	• Κίνητρα: Η αίσθηση έλλειψης επαφής με την φύση. Ανάγκη για αλλαγή από το περιβάλλον της καθημερινής ρουτίνας. • Προτιμήσεις: Προτιμούν να επισκέπτονται τους προορισμούς με την οικογένειά τους. Επιθυμούν κατάλληλες τιμές στα αγαθά. • Δραστηριότητες: Ύπνος, ξεκούραση, περίπατος, συνομιλίες με άλλους ανθρώπους, φροντίδα των παιδιών, κολύμβηση, ηλιοθεραπεία και μπάνιο, ιππασία, επισκέψεις σε φυσικά πάρκα, και βοήθεια στις καθημερινές εργασίες της αγροικίας.	Grolleau, 1987
Ιταλοί	• Δεκαετία ΄80: Το 38% των Ιταλών ηλικίας 30-40 ετών και το 23% των Ιταλών ηλικίας 40-50 ετών, προτιμούν το ύπαιθρο.	• Κίνητρα: Η αίσθηση έλλειψης επαφής με την φύση. Η ήσυχη ζωή. Οι πολιτιστικές εκδηλώσεις. • Προτιμήσεις: Προτιμούν να επισκέπτονται τους προορισμούς με την οικογένειά τους και τους φίλους τους. Επιθυμούν μέτριου επιπέδου τιμές στα αγαθά.	Cannata in: Grolleau, 1987 pp.125-127
Ισπανοί	Το 24,9% των επισκεπτών παραμένουν σε ξενοδοχείο Το 9% προτιμάει την κατασκήνωση Το 2% παραμένει σε δημόσια κοινωνικής φύσεως καταλύματα Το 44% προτιμάει το ύπαιθρο Το 51% είναι ηλικίας 30-50 ετών Το 52% κατέχει το βασικό απολυτήριο Το 35% είναι απόφοιτη συμπληρωματικής εκπαίδευσης Οι περισσότεροι ανήκουν στην μεσαία και χαμηλή κοινωνική τάξη Το 31% είναι εξειδικευμένοι εργάτες Το 16,6% είναι συνταξιούχοι Το 10,5% είναι μικρομεσαίοι επιχειρηματίες Το 9% είναι τεχνικοί μικρομεσαίας διοικητικής ιεραρχίας Το 9,6% είναι ανειδίκευτοι μισθωτοί	▪ Κίνητρα: Ξεκούραση , περιηγήσεις	Bote, 1993
Καναδοί Τουρίστες και Οικο- τουρίστες	Οι Καναδοί οικο- τουρίστες ενδιαφέρονται λιγότερο για ελκυστικότητες όπως παίγνια, πάρκα αναψυχής και διασκέδασης, νυχτερινή ζωή, μεγαλουπόλεις, θέαση αθλημάτων, απραξία, δραστηριότητες εσωτερικών χώρων, αγορές και οργανωμένες περιοχές διακοπών	Τα κύρια κίνητρα έλευσης των Καναδών **τουριστών** (όχι οικοτουρίστες), κατά σειρά προτεραιότητας είναι: ▪ Επισκέψεις σε φίλους και συγγενείς ▪ Αγορές ▪ Νυχτερινή ζωή και διασκέδαση ▪ Πάρκα αναψυχής και δια-	Eagles, 1992, p.3-7

		σκέδασης ▪ Περιοχές με οργανωμένες εγκαταστάσεις ▪ Οικογενειακή ατμόσφαιρα ▪ Να μην κάνουμε τίποτα ▪ Μεγαλουπόλεις ▪ Να αισθάνομαι σαν το σπίτι μου μακριά από το σπίτι μου ▪ Άλλες εσωτερικές δραστηριότητες (indoor activities) Τα κύρια κίνητρα έλευσης των Καναδών οικο- τουριστών, κατά σειρά προτεραιότητας είναι: ▪ Άγρια και παρθένα φύση Λίμνες και ποτάμια ▪ Φυσική δραστηριότητα ▪ Βουνά ▪ Εθνικά και περιφερειακά πάρκα ▪ Εμπειρίες από νέους τρόπους ζωής ▪ Υπαίθριες περιοχές ▪ Ωκεανοί και θαλάσσιες περιοχές ▪ Να συναντήσω ανθρώπους με παρόμοια ενδιαφέροντα ▪ Απλούστερος τρόπος ζωής ▪ Οι επισκέψεις σε αρχαιολογικούς χώρους ▪ Αναψυχή σε υπαίθριους χώρους ▪ Η περιπέτεια και η δράση ▪ Πολιτιστικές δραστηριότητες ▪ Να βλέπω όσο το δυνατό περισσότερα πράγματα ▪ Η αυτογνωσία ▪ Αλλαγή διαφυγή από μια πολυάσχολη εργασία ▪ Τοπικά προϊόντα ▪ Ιστορικά σημεία και πάρκα ▪ Οικονομικά εισιτήρια ▪ Μουσεία , και γκαλερί τεχνών ▪ Χρήματα για το κατάλυμα ▪ Διαφυγή από την καθημερινότητα ▪ Συμμετοχή σε σπορ ▪ Δοκιμή νέων εδεσμάτων ▪ Να έχω ευχαρίστηση και να είμαι ψυχαγωγημένος ▪ Μικρότερες πόλεις και χωριά ▪ Τοπικά φεστιβάλ και εκδηλώσεις ▪ Να πάω σε μέρη που άλλοι φίλοι δεν έχουν πάει ▪ Οικονομικά εδέσματα ▪ Συζήτηση σχετικά με το ταξίδι μετά την επιστροφή ▪ Ζωντανό θέατρο και μουσικές παραστάσεις	

Η Ζήτηση υπαίθριων δραστηριοτήτων αναψυχής στην περιοχή Πρεσπών

Βάσει στοιχείων του Κέντρου Προστασίας της Πρέσπας, η εξέλιξη της ετήσιας Ζήτησης μεταξύ των ετών 1993-1996 στις **κατηγορίες επισκεπτών «φοιτητές» και «τουρίστες»** παρουσιάζει διαχρονικά αυξητική άνοδο (Βλέπε παρακάτω σχετικό πίνακα).

Πίνακας παρουσίασης των ετήσιων αριθμών επισκεπτών και των αντίστοιχων ετήσιων μεταβολών τους, στο Κέντρο Προστασίας της Πρέσπας

	1993	1994	ΕΤΗΣΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	1995	ΕΤΗΣΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	1996	ΕΤΗΣΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
Φοιτητές	2,300	4,000	73,9%	5,500	37,5	8,400	52,7
Τουρίστες	3,027	7,328	142	7,649	4,4	12,123	58,5
Σύνολα	5,327	11,328	112	13,149	16,1	20,523	56,1

Πηγή: Valaoras G. 2000, "*Conservation and Development in Greek Mountain Areas*" in: Godde P.M, Price M.F and Zimmermann F.M (edit.) TOURISM AND DEVELOPMENT IN MOUNTAIN REGIONS, CABI Publishing, UK 2000, pp. 69-83

Όπως παρατηρεί κανείς η κατηγορία των «φοιτητών» αποτελεί σημαντική πελατεία του Κέντρου Προστασίας και γενικότερα της περιοχής επίσκεψης μια και στην άλλη κατηγορία συγκαταλέγονται όλοι οι υπόλοιποι επισκέπτες χωρίς βέβαια να είναι δυνατή μια αναλυτικότερη προσέγγιση π.χ μέσω άλλων δημογραφικών κριτηρίων κατάταξης.

Αντίστοιχη έρευνα που πραγματοποιήθηκε σε **1.000 άτομα φοιτητών των ΑΕΙ και ΤΕΙ**, δείχνει μια υψηλή προτίμηση για ταξίδια στις ηλικίες 18-29 ετών (97%) (Τουρισμός & Οικονομία, 2001, σελ. 38-41). Οι φοιτητές προτιμούν κατά 36,8% να ταξιδεύουν έστω και μία φορά ανά τρίμηνο και κατά 30,4% μία φορά το μήνα (34,9%), συνήθως για εκδρομές Σαββατοκύριακου (79,9%). Οι περισσότεροι ταξιδεύουν με Ι.Χ (51,2%). Την επιλογή του μέσου την καθορίζει αρχικά ο οικονομικός παράγοντας (44,5%) αλλά και η άνεση. Ο χειμώνας αναλογεί στο 19,4% των ταξιδιών που πραγματοποιούν κατά την διάρκεια του έτους. Η κατηγορία αυτή των επισκεπτών ξοδεύει αντίστοιχα:

- για μία εβδομάδα διακοπών έως και 200.000 Δρχ (σε ποσοστό 32,5%)
  για μία εβδομάδα διακοπών έως 100.000 Δρχ (σε ποσοστό 54,1%).

Οι περισσότεροι φοιτητές ταξιδεύουν για αναψυχή (58%).

Η έρευνα της *Kapa Research* που παρουσιάστηκε στην έκθεση *Τουριστικό Πανόραμα 2001*, παρουσιάζει επίσης χρήσιμα συμπεράσματα για τις **ταξιδιωτικές συνήθειες των ελληνικών οικογενειών της μεγαλούπολης** των Αθηνών. Η έρευνα διεξήχθη σε δείγμα 801 νοικοκυριών (σε άνδρες και γυναίκες 18 ετών και άνω) για λογαριασμό του περιοδικού *Τουρισμός & Οικονομία*. Ποσοστό 49,9 % των ελληνικών νοικοκυριών, ξοδεύει από 100.000 Δρχ μέχρι 300.000 Δρχ κατά την διάρκεια των διακοπών.

Χρήσιμα συμπεράσματα για τους **επισκέπτες Αρχαιολογικών μουσείων** μπορεί κανείς να βρει στην έρευνα της Βιδάλη Μ που πραγματοποιήθηκε σε δείγμα 748 επισκεπτών κατά την χειμερινή περίοδο 1996-98,(Μπαστέα Νατάσα, Πάμε Μουσείο; - Έρευνα, *Πρόσωπα 21ος Αιώνας*, στο: *Symbol*, σ. 19-21) όπου ο τυπικός επισκέπτης είναι απόφοιτος ΑΕΙ (68,3%). Οι συμπεριφορές και οι στάσεις των επισκεπτών σε σχέση με τα προβαλλόμενα έργα και εκθέματα, συνδέονται άμεσα σχεδόν αποκλειστικά με την εκπαίδευσή τους. Στις μεσαίες και ανώτερες τάξεις οι συγγενείς και οι γονείς συμμετέχουν στις επισκέψεις κατά 40% ενώ στις κατώτερες οικονομικά τάξεις το ποσοστό αυτό είναι μόλις 20,7%.

Οι γενικότερες προτιμήσεις των αλλοδαπών επισκεπτών και η συνολική τουριστική Εικόνα των κρατών μελών της Ε.Ε

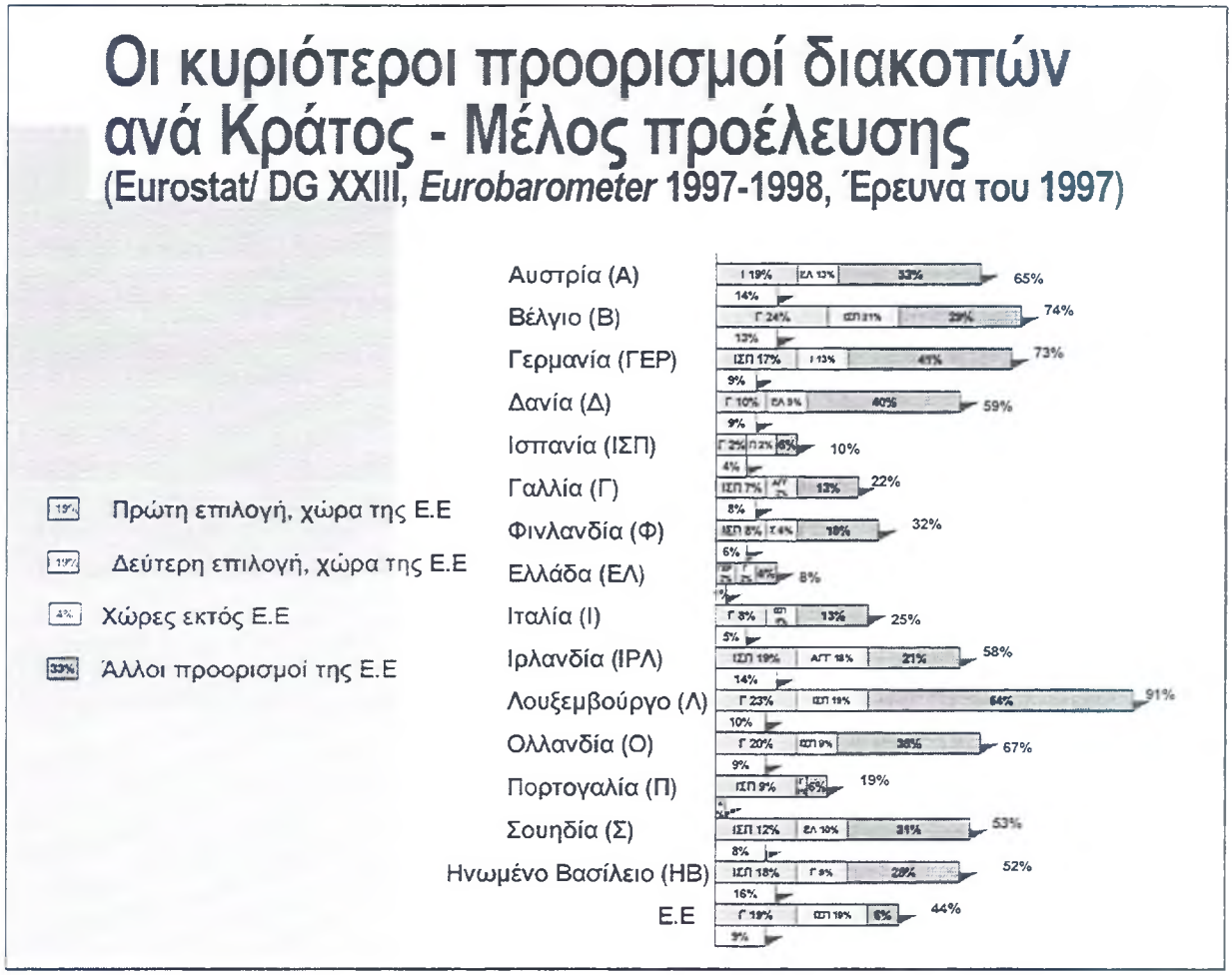

Βάσει της παραπάνω έρευνας η Ελλάδα παρουσιάζει ως προς τα τμήματα αγοράς της Ευρώπης μια ιδιαίτερη προτίμηση από Αγορές όπως η Αυστρία 19%, η Δανία 9% και Σουηδία 10%. Οι Αγορές της Αγγλίας και Γερμανίας που αθροιστικά αποτελούν για την Ελλάδα την κύρια κατηγορία αλλοδαπών επισκεπτών μετά την δεκαετία του ΄80, δείχνουν να προτιμούν πρώτιστα την Ισπανία, ως προορισμό των διακοπών τους. Η Ισπανία και η Ιταλία μετά το 1989 φαίνεται να παρουσιάζουν υψηλές ελεύσεις κατά κύριο από την Γερμανική και Αγγλική Αγορά. Μάλιστα το 1991, που χαρακτηρίστηκε ως μια δύσκολη τουριστική χρονιά διεθνώς, το 61,8% του συνόλου των διανυκτερεύσεων της χώρας μας οφειλόταν στους Γερμανούς και Άγγλους επισκέπτες (Eurostat , Tourism, 7c).

Σχετικά με τα τμήματα αυτά των επισκεπτών της Αγγλικής και Γερμανικής Αγοράς παρατηρούμε ότι (Ψωϊνός, 1994/ Smeral, 1994/ Πετρέας, 1992/ Σταύρου – ΕΟΤ, 1986):

Οι Άγγλοι προτιμούν τα ταξίδια αναψυχής και διακοπών στο Εξωτερικό, κυρίως για Ισπανία, Γαλλία και ΗΠΑ. Στο εξωτερικό ταξιδεύουν κυρίως άτομα νεαρής ηλικίας, κάτοικοι μεγάλων αστικών κέντρων, που η επαγγελματική τους ενασχόληση σχετίζεται με διευθυντικές και ανώτατες διοικητικά θέσεις. Τα άτομα αυτά οργανώνουν τα ταξίδια τους σε ταξιδιωτικά γραφεία , επίσης πληροφορούνται από φίλους και συγγενείς, από εφημερίδες και περιοδικά (ειδικά για άτομα ηλικίας 26-65 ετών), ενώ κύριο μέσο μεταφοράς τους, αποτελεί το αεροπλάνο. Η Ελλάδα ως προορισμός, αποτελεί για τους ίδιους μια χώρα διακοπών για τουρίστες νεαρής ηλικίας (κυρίως για φοιτητές και σπουδαστές). Αρνητική εντύπωση διαμορφώνουν τα άτομα 41-65 ετών για τις υψηλές θερμοκρασίες, για τις συνθήκες υγιεινής, τη μόλυνση του περιβάλλοντος και την πολυκοσμία, που επικρατούν σύμφωνα με τους ίδιους στην Ελλάδα.

Οι «μέσοι» **Γερμανοί** προτιμούν τα ταξίδια του Εξωτερικού και ιδιαίτερα τα ταξίδια προς την Ισπανία, την Ιταλία, την Αυστρία, την Γαλλία και τέλος την Ελλάδα. Τα κύρια κίνητρα έλευσης για την επιλογή των προορισμών μιας χώρας, είναι η ξεκούραση (16,6 εκ. δυνητικοί επισκέπτες), η αλλαγή περιβάλλοντος, η ανανέωση των δυνάμεων και η καλοπέραση (15 εκ. δυνητικοί επισκέπτες), τα μπάνια (13,4 εκ. επισκέπτες), η επισκέψεις σε συγγενικά πρόσωπα (6,9 εκ. δυνητικοί επισκέπτες), η περιήγηση (5,7 εκ. δυνητικοί επισκέπτες), η υγεία (4,6 εκ. δυνητικοί επισκέπτες). Τα άτομα αυτά είναι κυρίως ηλικίας 40-49 ετών και 30-39 ετών. Το μορφωτικό τους επίπεδο είναι υψηλό, ενώ πραγματοποιούν τα συχνότερα ταξίδια κατά το γ΄ και β΄ τρίμηνο κάθε έτους. Προτιμούν κατά κύριο λόγο τον Οδικό Τουρισμό, για ταξίδια στο εσωτερικό και εξωτερικό και προτιμούν να οργανώνουν τα ταξίδια από μόνοι τους. Η χώρα μας θεωρείται από τους ίδιους πάντοτε, ως οικονομικός προορισμός διακοπών. Οι πηγές ενημέρωσης των Γερμανών είναι κυρίως οι εφημερίδες και τα περιοδικά. Τα περιοδικά προτιμούνται κυρίως από εμπόρους και διευθυντικά στελέχη, ενώ το βασικό κίνητρό τους παραμένει το φυσικό τοπίο στους ελληνικούς προορισμούς επίσκεψης. Οι Γερμανοί προγραμματίζουν τα ταξίδια

τους μέχρι τον Φεβρουάριο κάθε νέου έτους διακοπών. Άλλος σημαντικός προορισμός διακοπών των Γερμανών είναι η Αυστρία. *Η Αυστρία θεωρείται ως προορισμός διακοπών για όλο το έτος*. Στην Αυστρία παρατηρούνται κυρίως Γερμανοί επισκέπτες μεγάλης ηλικίας και μεσήλικες υπάλληλοι 40-59 ετών. Οι αποφάσεις λαμβάνονται ύστερα από πληροφορίες που συλλέγονται από τους ίδιους προσωπικά. Κυρίως οι δυνητικοί Γερμανοί επισκέπτες της Αυστρίας, προέρχονται από τις περιοχές Nordheim και Bayern.

Σύμφωνα με την ετήσια Έρευνα ανάλυσης των Γερμανών επισκεπτών του 1997 σε δείγμα 7500 ατόμων, **οι Γερμανοί ταξιδιώτες** ταξινομούνται κατά κατηγορία ηλικίας (*Reiseanalyse, Germany 1997* της Ένωσης Ερευνών για Διακοπές και Ταξίδια με έδρα το Αμβούργο) (Lohman M. and Merzbach G., 3/1997, p.4-12) προτιμούμενο προορισμό διακοπών, ως εξής:

- *Όλοι οι ταξιδιώτες*. Διακοπές στο εσωτερικό το 29%. Διακοπές στο εξωτερικό κυρίως στην Ισπανία 15%, Ιταλία 10% και Αυστρία 6%. Το 1990 κύριος προορισμός σ΄ αυτήν την κατηγορία ήταν η Ισπανία (13%) ενώ το 1975 κύριος προορισμός ήταν η Αυστρία (15%).

- *Ταξιδιώτες 30-49 ετών (το 1975: 30 ετών η κύρια ηλικία της κατηγορίας, 1990: 45, 1994: 49)*. Διακοπές στο εσωτερικό το 28%. Οι Διακοπές στο εξωτερικό κατανέμονται κατά προτιμούμενο προορισμό όπως και στο σύνολο των ταξιδιωτών. Το 1990 κύριος προορισμός σ΄ αυτήν την κατηγορία ήταν η Ισπανία (14%) ενώ το 1975 κύριος προορισμός ήταν η Αυστρία (14%) και Ισπανία (13%).

- *Ταξιδιώτες 55-74 ετών (το 1975: 55 ετών η κύρια ηλικία της κατηγορίας, 1990: 70, 1994: 74)*. Διακοπές στο εσωτερικό το 62%. Διακοπές στο εξωτερικό κυρίως στην Ισπανία 12%, Ιταλία 4% και Αυστρία 7%. Το 1990 κύριος προορισμός σ΄ αυτήν την κατηγορία ήταν η Ιταλία (10%) ενώ το 1975 κύριος προορισμός ήταν η Αυστρία (18%).

Το 2000 και το 2010, ***οι επισκέπτες 65-75 ετών*** προβλέπεται να εξελιχθούν ως εξής: Διακοπές στο εσωτερικό το 39% (2000) και 28% (2010). Διακοπές στο εξωτερικό κυρίως στην Ισπανία 10%, Ιταλία 10% και Αυστρία 10% για το **2000**. Το **2010** οι κύριοι προορισμοί σ΄ αυτήν την κατηγορία προβλέπεται να είναι η Ισπανία (13%), η Ιταλία (11%) και η Αυστρία (10%). Τα ταξίδια θα οργανώνονται από την κατηγορία αυτή κυρίως από τους ίδιους κατά 63% ή από τουριστικούς πράκτορες κατά 37% (τα ποσοστά ισχύουν τόσο για το 2000 όσο και για το 2010) (Lohman M. and Merzbach G., 3/1997, p.4-12).

Στην **Ευρώπη μελλοντικά 2010 – 2030** θα επικρατήσουν οι παρακάτω τάσεις κατά εύρος ηλικίας επισκεπτών:

Τα **άτομα ηλικίας 45 ετών και άνω**. Τα άτομα αυτά μπορούν να διαχωριστούν στις παρακάτω διακριτές κατηγορίες:

- **Άτομα ηλικίας 45-59 ετών**, με ελάχιστο καθαρό μηνιαίο εισόδημα 3500 Γερμανικά Μάρκα και άνω, σε τιμές 1985. Το 2025 αναμένεται να υπάρξει ένα δυναμικό κατανάλωσης ίσο με 9,1 εκ. άτομα. Τα σημαντικότερα κριτήρια επιλογής ενός προορισμού, είναι τα παρακάτω:

- Οι γνωριμίες
- Οι επαφές
- Η ασφάλεια
- Η υγεία
- Η κατανάλωση

- **Άτομα ηλικίας 55-64 ετών**, με ελάχιστο καθαρό μηνιαίο εισόδημα 2500 Γερμανικά Μάρκα και άνω, σε τιμές 1985. Το 2025 αναμένεται να υπάρξει ένα δυναμικό κατανάλωσης ίσο με 6 εκ. άτομα. Τα σημαντικότερα κριτήρια επιλογής ενός προορισμού, είναι τα παρακάτω:

- Ο ελεύθερος χρόνος
- Η άθληση
- Η υγεία
- Η αλλαγή των παραστάσεων

- **Άτομα ηλικίας 60-69 ετών**, με ελάχιστο καθαρό μηνιαίο εισόδημα 2500 Γερμανικά Μάρκα και άνω, σε τιμές 1985. Το 2025 αναμένεται να υπάρξει ένα δυναμικό κατανάλωσης ίσο με 7,8 εκ. άτομα. Τα σημαντικότερα κριτήρια επιλογής ενός προορισμού, είναι τα παρακάτω:

- Ο ελεύθερος χρόνος
- Η άθληση
- Η υγεία
- Τα ταξίδια
- Η νεανικότητα στις δραστηριότητες
- Η διατροφή

- **Άτομα ηλικίας 70 ετών και άνω**, με ελάχιστο καθαρό μηνιαίο εισόδημα 3000 Γερμανικά Μάρκα και άνω, σε τιμές 1985. Το 2025 αναμένεται να υπάρξει ένα δυναμικό κατανάλωσης ίσο με 4,8 εκ. άτομα. Τα σημαντικότερα κριτήρια επιλογής ενός προορισμού, είναι τα παρακάτω:

- Οι επαφές
- Τα πολλαπλά ενδιαφέροντα
- Η υγιεινή ζωή
- Η χωρίς κόπο διαβίωση
- Τα ταξίδια
- Οι εμπειρίες που συνδυάζονται με υγιεινή διατροφή

Τα **νεαρά άτομα κάτω των 39 ετών**. Στην (Δυτική) Γερμανία το 2010 μόνο το 39% του συνολικού πληθυσμού της χώρας θα αποτελείται από άτομα ηλικίας κάτω των 39 ετών. Το 47,6% των ατόμων θα είναι το 2030 ηλικίας 60 ετών και άνω. Λόγω του μικρότερου ποσοστού των ατόμων μικρής ηλικίας στο σύνολο των δυνητικών επισκεπτών από την Γερμανία, μελλοντικά προβλέπεται μια αύξηση της ανταγωνιστικής πίεσης στην νεανική Αγορά. Ενώ προβλέπονται ευκαιρίες για εκμετάλλευση στην ώριμη Αγορά (από 45 ετών και άνω) με το μεγάλο πληθυσμιακό δυναμικό. Επίσης σημαντικό στοιχείο αποτελεί και η αυξανόμενη συμμετοχή των γυναικών στα ταξίδια κουλτούρας, περιήγησης και εκπαίδευσης.

Οι **Οικογένειες Γερμανών με παιδιά**, προτιμούν όλο και περισσότερο τον προορισμό κυρίως της Ιταλίας (προτιμήσεις από το 1977-87), καθώς και τον προορισμό της Ισπανίας. Επίσης προτιμούν την περιοχή της Βαυαρίας και την Αυστρία. Ως κύριο μέσο μεταφοράς επιλέγουν το Ι.Χ (61, 5%) με μια αισθητή μείωση (- 6,4%) σε σύγκριση με τις προτιμήσεις που παρουσίαζαν κατά το 1977. Ως δεύτερο σημαντικότερο μέσο επιλέγουν το αεροπλάνο (16,7%) με μια αισθητή αύξηση στις προτιμήσεις σε σχέση με το 1977 (+5,4%). Αρνητική εξέλιξη παρουσιάζει ο σιδηρόδρομος και θετική εξέλιξη παρουσιάζει το τροχόσπιτο και το Λεωφορείο, ως μέσα μετακινήσεων για διακοπές. Στα καταλύματα παρουσιάζεται μια ιδιαίτερη προτίμηση για εξοχικά σπίτια και κατοικίες διαμονής (25,2% με θετική εξέλιξη κατά +12,8% σε σχέση με το 1977). Τα ξενοδοχεία, οι Πανσιόν και οι ξενώνες προτιμούνται επίσης σε σημαντικό επίπεδο (18,4% και 14,2% αντίστοιχα) αλλά παρουσιάζουν μια πτώση στις προτιμήσεις σε σχέση με το 1977. Τα Πανδοχεία παρουσιάζουν στις οικογένειες με παιδιά, μια προτίμηση κατά 2,2%, και ένα αυξητικό ρυθμό κατά 7,3% σε σχέση με το 1977.

Οικογένειες Γερμανών χωρίς παιδιά, προτιμούν όλο και περισσότερο τον προορισμό κυρίως της Ισπανίας (προτιμήσεις από το 1977-87), καθώς και τον προορισμό της Ιταλίας. Επίσης προτιμούν την Αυστρία και την περιοχή της Βαυαρίας. Ως κύριο μέσο μεταφοράς επιλέγουν το Ι.Χ (46, 5%) με μια αισθητή μείωση (- 4,4%) σε σύγκριση με τις προτιμήσεις που παρουσίαζαν κατά το 1977. Ως δεύτερο σημαντικότερο μέσο επιλέγουν το αεροπλάνο (24,5%) με μια αισθητή αύξηση στις προτιμήσεις σε σχέση με το 1977 (10,1%). Αρνητική εξέλιξη παρουσιάζει ο σιδηρόδρομος και θετική εξέλιξη παρουσιάζει το τροχόσπιτο και το Λεωφορείο, ως μέσα μετακινήσεων για διακοπές. Στα καταλύματα παρουσιάζεται μια ιδιαίτερη προτίμηση για εξοχικά σπίτια και κατοικίες διαμονής (13,4% με θετική εξέλιξη κατά +12,8% σε σχέση με το 1977). Τα ξενοδοχεία, οι Πανσιόν και οι ξενώνες προτιμούνται επίσης σε σημαντικό επίπεδο (25,4% και 0,2% αντίστοιχα) αλλά παρουσιάζουν μια χαμηλή αύξηση στις προτιμήσεις σε σχέση με το 1977. Τα Πανδοχεία παρουσιάζουν στις οικογένειες χωρίς παιδιά, μια προτίμηση κατά 11,8%, και ένα αυξητικό ρυθμό κατά 5,1% σε σχέση με το 1977.

Οι έλληνες κάτοικοι και οι απόψεις τους για τους ελληνικούς προορισμούς

Σύμφωνα με έρευνα της εταιρείας Καπα – Research – Γ. Δ. Καλοφωλιάς που δημοσιεύθηκε το 1993, (Καπα – Research – Γ. Δ. Καλοφωλιάς και Κ. Σ. Ρουζούνης, 1993), οι κάτοικοι της χώρας μας φαίνονται γενικά ικανοποιημένοι από την υπάρχουσα υποδομή, το έμψυχο δυναμικό και τις παρεχόμενες υπηρεσίες. Παρουσιάζουν όμως αρνητική εικόνα για τις προσπάθειες αξιοποίησης του τουριστικού πλούτου της χώρας μας.

Οι παράγοντες αρνητικής επιρροής και το Ελληνικό Τουριστικό Προϊόν από πλευράς Ζήτησης

Ένας καλός τρόπος για να εντοπιστούν οι πιθανές αδυναμίες του ελληνικού τουριστικού προϊόντος είναι να ανατρέξουμε στα εκφρασμένα παράπονα των επισκεπτών. Τα παράπονα των επισκεπτών κατά την δεκαετία 1980-90 περιελάμβαναν τα παρακάτω θέματα (Υπηρεσία προστασίας τουριστών της Ένωσης Πολιτών Ελλάδας, 1994/ Σταύρου – ΕΟΤ, 1986):

- Τιμές
- Ποικιλία
- Οδική υποδομή
- Ποιότητα των καταλυμάτων
- Συνθήκες υγιεινής
- Ελλείψεις στην ενοικίαση Ι.Χ επιβατικών αυτοκινήτων

1.4.3 Ο συντονισμός μεταξύ των φορέων και η αναγκαιότητα έκφρασης των απόψεων των διαμενόντων στην λήψη στρατηγικών αποφάσεων

Αναλύοντας όλη την προηγούμενη αρθρογραφία διεξάγονται αρκετά σημαντικά συμπεράσματα για τον τρόπο συντονισμού των διαφόρων εταίρων καθώς και την αναγκαιότητα υποστήριξης των συμμετοχικών διαδικασιών στην λήψη αποφάσεων. Συνοπτικά εδώ παρουσιάζονται τα βασικότερα σημεία και επιβεβαιώνονται με σχετικές πηγές αναφορών.

Πριν ακόμη αναλυθούν τα τμήματα αγοράς και τεθούν οι στρατηγικές που αφορούν το συνολικά παρεχόμενο τουριστικό προϊόν μιας γεωγραφικής περιοχής θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη βαρύτητα στον συντονισμό των φορέων (Pearce 1995, pp.229-243). Έτσι π.χ ο συντονισμός μεταξύ κοινοτήτων, δήμων, νομών, περιφερειών, εθνικών , διεθνών και επαγγελματικών φορέων θεωρείται αναγκαίος για την αποπεράτωση των στόχων της στρατηγικής που θα ακολουθηθεί (βλέπε επίσης Kotler, Heider, Rein, 1993, p.34).

Ο συντονισμός απλοποιείται με την ενδυνάμωση των πληροφοριακών δικτύων επικοινωνίας μεταξύ των φορέων συνεργασίας και του φορέα υλοποίησης των στρατηγικών σχεδίων (βλέπε επίσης Shertler, Schmid, Tjoa, Werthner, 1994). Στην ενότητα των ενεργειών για συντονισμό των φορέων περικλείεται και ο συντονισμός φορέων και τοπικής κοινωνίας (Jurowski, Uysal, Williams 1997, p.3-11).

Η δημιουργία αειφόρας τουριστικής συνείδησης από τους διαμένοντες συμβάλλει στην δημιουργία κατάλληλου κλίματος συνεργασίας μεταξύ της τοπικής κοινωνίας και των φορέων διοίκησης. Στην πράξη η έκφραση αυτής της αναγκαίας προϋπόθεσης συναντάτε με την μορφή αειφόρων τοπικών σχεδίων ανάπτυξης γνωστών και ως SAM (Special Area Management planns) (White, Barker, Tantrigama, 1997 pp. 335-344). Η ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών εξαρτάται σημαντικά από το ανθρώπινο δυναμικό που απασχολείται στην τουριστική βιομηχανία ή κατοικεί στην τοπική κοινωνία και πιο συγκεκριμένα η ποιότητα εξαρτάται από την κατεχόμενη τεχνογνωσία και την ικανότητά του (Keane, 1996 p.1545).

Η επιτυχία των κατοίκων της κοινότητας Kuzaki στην Ιαπωνία οφείλεται όσο αφορά την αναλλοίωτη διατήρηση των παραδόσεων τους και την παράλληλη ανάπτυξη των τουριστικών δραστηριοτήτων, στην συντονισμένη δραστηριοποίηση των μελών της κοινότητας και των φορέων προώθησης (δημόσιοι οργανισμοί και καταστήματα λιανικής) που βρίσκονται στο αστικό κέντρο προέλευσης των επισκεπτών, το Tokyo (Creighton 1997, pp. 239-254).

Γενικότερα η συμμετοχή των κατοίκων στο Σχεδιασμό συμβάλλει στην δημιουργία εικόνας προορισμού με εσωτερική και εξωτερική συνάφεια (Simpson, 1993/ Sovis, 1993, ss. 31-66).

Συχνά παραβλέπουμε την συμμετοχή των κατοίκων στην λήψη αποφάσεων. Επίσης συχνά δεν λαμβάνουμε υπ όψη ως φορείς της Προσφοράς την επιθυμητή ποιότητα ζωής του μέσου διαμένοντα κατοίκου και προσωρινού επισκέπτη. Οι φορείς δεν θα πρέπει εδώ να θέτουν σε εφαρμογή τεχνικές έρευνας που αναλύουν απλά τα δεδομένα μιάς τυποποιημένης συλλογής από αντικείμενα παρατήρησης. Η βίωση της καθημερινότητας, η έρευνα σε βάθος και η υπόδηση ρόλου διαμένοντα από πλευράς των ερευνητών-φορέων διοίκησης για να γίνουν κατανοητές οι τοπικές ανάγκες των μικρών κοινωνιών συχνά παραβλέπεται ως μεθοδολογία έρευνας.

Οι έρευνες ανάλυσης των αντιλήψεων των διαμενόντων, συμπληρώνουν τα ποσοτικά μεγέθη και δίνουν πληροφορίες για το κατάλληλο προς τον χρήστη σχεδιασμό της υποδομής, τον βαθμό αποδοχής της εφαρμογή στρατηγικών τουριστικού μάρκετινγκ, και τις ιδιαιτερότητες μιας ενεργής διοικητικής συμμετοχής των κατοίκων της τοπικής κοινωνίας (Sandiford and Ap, 1998 p.3-11, βλέπε επίσης Fetterman, 1998 pp.479-488).

Τα τοπικά και κοινωνικά συμβόλαια ανάπτυξης περιέχουν αναφορές για την δημιουργία κοινής τουριστικής συνείδησης από τους συμμετέχοντες. Η δημιουργία ανταγωνιστικής πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, η ενδυνάμωση της παιδείας σε θέματα τοπικών αναπτυξιακών αναγκών, η διεύρυνση της τεχνογνωσίας σε ευρύτερες ομάδες των τοπικών κοινωνιών μέσω της κατάρτισης, καθώς και η συνεπακόλουθη δυνατότητα αξιοποίησης σε θέματα χρηματοδο-

τήσεων αποτελούν στοιχεία μίας προσπάθειας για βιώσιμη στρατηγική ανάπτυξη.

1.4.4 Η πρόσφατη αρθρογραφία Διοίκησης Προορισμών και ανάλυσης των Εικόνων και Αντιλήψεων των συμβαλλόμενων μερών

Η αρθρογραφία σχετικά με την επιστημονική προσέγγιση του γνωστικού αντικειμένου της Διοίκησης Προορισμών, και της σχετικής με αυτήν έρευνας αντιλήψεων μπορεί να ταξινομηθεί βάσει των παρακάτω πηγών αναφοράς σε κατηγορίες ή θεωρητικές ενότητες (βλέπε παρακάτω πίνακα)

Πίνακας ενδεικτικής πρόσφατης αρθρογραφίας του γνωστικού αντικειμένου της Διοίκησης Προορισμών και έρευνας αντιλήψεων		
Πηγή αναφοράς	**Αντικείμενο έρευνας**	**Θεματική ενότητα διερεύνησης**
Chen J. S. (2001)	Εικόνες επισκεπτών (κορεάτες ταξιδιώτες) σχετικά με προορισμούς της Ευρώπης, Βόρειας Αμερικής και Ασίας / Ειρηνικού. **Μεθοδολογία έρευνας:** Correspondence analysis	Εικόνες – αντιλήψεις επισκεπτών. **Χρησιμότητα της έρευνας**: Δυνατότητα ανάπτυξης στρατηγικών τοποθέτησης (product positioning) των προορισμών.
Tosun C. (2000)	Ανάλυση και ερμηνεία των περιορισμών που υφίστανται στην περίπτωση της συμμετοχικής τουριστικής διαδικασίας ανάπτυξης **Μεθοδολογία έρευνας:** Θεωρητική ανάλυση σχετικής βιβλιογραφίας και αρθρογραφίας	Περιορισμοί στην συμμετοχή των τοπικών κοινωνιών στην διαδικασία τουριστικής ανάπτυξης των προορισμών **Χρησιμότητα της έρευνας**: Στην περίπτωση των αναπτυσσόμενων οικονομιών, η τουριστική ανάπτυξη βάσει της συμμετοχικότητας έχει να αντιμετωπίσει προβλήματα λειτουργικά, δομών και πολιτιστικά. Μεγάλη προσοχή πρέπει να δοθεί σε σημαντικές και απαραίτητες αλλαγές σχετικά με θεσμικά, κοινωνικοπολιτικά, διοικητικά, περιβαλλοντικά και οικονομικά θέματα και διαδικασίες καθώς επίσης και στην ανάπτυξη διεθνών συνεργασιών μεταξύ Διεθνών πρακτορείων, Εθνικών Οργανισμών Τουρισμού, τουριστικών πρακτόρων και πολυεθνικών εταιρειών.
Garrod B. & Fyall A. (2000)	Σχολιασμός των αποτελεσμάτων έρευνας συνεντεύξεων η οποία πραγματοποιήθηκε	Τεχνητά διαμορφωμένα πολιτιστικά αξιοθέατα και στρατηγικές βιωσιμότητας βάσει των αντιλήψεων που διαμόρφω-

	στην Αγγλία και περιελάμβανε ιδιοκτήτες , διευθυντικά στελέχη ιστορικών αξιοθεάτων, ανώτατα διευθυντικά στελέχη οργανισμών πολιτιστικής κληρονομιάς, συμβούλους επιχειρήσεων και ακαδημαϊκούς. Σκοπός της έρευνας η διερεύνηση των κύριων περιορισμών και επιταγών για μια μακροχρόνια προοπτική και βιωσιμότητα των τεχνητών πολιτιστικών αξιοθέατων **Μεθοδολογία έρευνας:** Έρευνα με την μέθοδο Delphi	σαν οι διάφοροι φορείς διαχείρισης των αξιοθέατων. **Χρησιμότητα της έρευνας**: Τα ιδρύματα διαχείρισης της πολιτιστικής κληρονομιάς φαίνεται να δίνουν περισσότερη έμφαση στην διατήρηση και στην εκπαίδευση και λιγότερο στην σύγχρονη χρήση και την τοπική κοινωνία
Tomljenovic R. & Faulkner B. (1999)	Η δυνατότητα ενσωμάτωσης των ηλικιωμένων κατοίκων που ζουν σε ανεπτυγμένες τουριστικά παράλιες περιοχές, σε τουριστικές αναπτυξιακές στρατηγικές. **Μεθοδολογία έρευνας:** Χρήση ερωτηματολογίου με ερωτήσεις 5-βαθμης κλίμακας τύπου Λίκερτ και Παραγοντική ανάλυση των δεδομένων της έρευνας με την μέθοδο Principal components analysis with Varimax rotation καθώς και έλεγχοι διαφορών μεταξύ των ηλικιών σε κάθε factor με την διαδικασία T-test analysis	Διερεύνηση αντιλήψεων των ηλικιωμένων κατοίκων στην περιοχή Gold Coast της Αυστραλίας και σύγκριση των αποτελεσμάτων με τις απόψεις των νέων επισκεπτών. **Χρησιμότητα της έρευνας**: Βάσει της ιεραρχίας των αναγκών στην πυραμίδα του Maslow και των αποτελεσμάτων της έρευνας, οι ηλικιωμένοι φαίνεται να έχουν αρνητικές αντιλήψεις σχετικά με αναγκαιότητα της τουριστικής ανάπτυξης λόγω των επιπτώσεων υπερκορεσμού που αντιλαμβάνονται στις τοπικές υπηρεσίες και τα κέντρα υγείας (Ανάγκη Υγείας) επίσης σημαντικές για την ανάπτυξη κατάλληλων στρατηγικών φιλικών προς τους ηλικιωμένους διαμένοντες είναι και οι απαιτήσεις τους για βελτίωση των υπηρεσιών αστυνόμευσης (Ανάγκη Ασφάλειας)
Litvin S. W. & Ling S Ng S (2001)	Η δυνατότητα ανάπτυξης ενός χρήσιμου υποδείγματος ανάλυσης των αντιλήψεων των επισκεπτών λαμβάνοντας υ΄ όψη τις εμπειρίες και αναμονές των επισκεπτών **Μεθοδολογία έρευνας:** Gap analysis	Μέτρηση των ταξιδιωτικών αναμονών και εμπειριών πριν και μετά την έλευση σ' ένα προορισμό **Χρησιμότητα της έρευνας**: Η δυνατότητα κατανόησης των παραγόντων που επηρεάζουν την ταξιδιωτική εμπειρία και η δυνατότητα ανίχνευσης όλων εκείνων των παραγόντων που επηρεάζουν την αγοραστική απόφαση των ταξιδιωτών σ΄ όλα τα στάδια της αγοραστικής διαδικασίας, με την χρήση του υποδείγματος Διοί-

		κησης των χαρακτηριστικών ενός προορισμού (Destination Attribute Management Model).
Upchurch R. S. & Teivane U. (2000)	Διερεύνηση του επιπέδου ανάπτυξης του τουρισμού στην Riga της Latvia και εκτίμηση της θετικής και αρνητικής επίδρασης της τουριστικής ανάπτυξης στην περιοχή. **Μεθοδολογία έρευνας:** Χρήση του υποδείγματος του Butler (Tourist Area Life Cycle Theory) σχετικά με τον Τουριστικό Κύκλο Ζωής των Περιοχών και η χρήση του θεωρητικού υποδείγματος της τουριστικής ανάπτυξης μιας περιοχής των Ap και Crompton (tourism development model). Η συλλογή των δεδομένων έγινε με την χρήση τυποποιημένου ερωτηματολογίου	Η διερεύνηση των αντιλήψεων των διαμενόντων της περιοχής Riga της Latvia, σχετικά με την φάση τουριστικής ανάπτυξης που αντιλαμβάνονται ότι βρίσκεται η περιοχή τους. **Χρησιμότητα της έρευνας:** Η δυνατότητα εντοπισμού της φάσης τουριστικής εξέλιξης μιας περιοχής π.χ στον Τουριστικό Κύκλο Ζωής των Περιοχών, με την χρήση συνεντεύξεων που έχουν ως σκοπό να αναλύσουν τις αντιλήψεις των διαμενόντων της περιοχής
Kusluvan S. & Kusluvan Z. (2000)	Μέτρηση της τουριστικής συνείδησης και των αντιλήψεων των φοιτητών σχετικά με τις στάσεις τους για τα τουριστικά επαγγέλματα. **Μεθοδολογία ανάλυσης:** Χρήση μιας νέας πολυδιάστατης και πολυσημειακής κλίμακας ανάλυσης στάσεων με την χρήση 5- βαθμης κλίμακας τύπου Likert	Στάσεις των φοιτητών σχετικά με τα τουριστικά επαγγέλματα **Χρησιμότητα της έρευνας:** Βελτίωση της ποιότητας προσφερόμενων τουριστικών υπηρεσιών , της εμπιστοσύνης και την ικανοποίηση των πελατών με την απασχόληση κατάλληλου ανθρώπινου δυναμικού που συμβάλλει στην δημιουργία ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων. Έλεγχος του βαθμού δυσαρέσκειας των φοιτητών από τυχόν πρακτική απασχόληση και πρόληψη αρνητικών συνεπειών από ακόλουθες αρνητικές για το μέλλον του τουριστικού κλάδου, επιπτώσεις
Williams P.W. ,Penrose R. W. & Hawkes S. (1998)	Συμμετοχικά συστήματα διοίκησης με σκοπό την βιώσιμη μελλοντική χρήση του εδάφους για τις τουριστικές δραστηριότητες	Διοίκηση προορισμών – κριτήρια για την ανάπτυξη συμμετοχικών μορφών λήψης αποφάσεων σχετικά με την τουριστική χρήση του εδάφους **Χρησιμότητα της έρευνας:**

	Μεθοδολογία ανάλυσης: Ένα θεωρητικό και πρακτικό πλαίσιο ανάλυσης (ονομάστηκε ως CORE process από την αρμόδια επιτροπή Commission on Resources and Environment) και αξιολόγησης των κριτηρίων που θεωρούνται απαραίτητα για την ανάπτυξη ενός συμμετοχικού συστήματος λήψης αποφάσεων. Η διαπίστωση της δυνατότητας πρακτικής εφαρμογής του υποδείγματος CORE οφείλετε στην επιτυχία που παρουσίασε κατά την εφαρμογή του στην επαρχία της British Columbia του Καναδά	Η δυνατότητα να λαμβάνονται υπ' όψη όλες οι απόψεις των ενδιαφερόμενων μερών υιοθετώντας την τεχνική της CORE διαδικασίας σχετικά με το σχεδιασμό και την χρήση του εδάφους για την ανάπτυξη μελλοντικών τουριστικών δραστηριοτήτων
Kneafsey M. (2001)	Διερεύνηση των παραγόντων που επιδρούν στην απόδοση της συμμετοχής των κατοίκων σχετικά με τα θέματα εμπορευματοποίησης της τοπικής οικονομίας **Μεθοδολογία ανάλυσης:** Case study (Διερεύνηση – ανάλυση περίπτωσης). Ποιοτική έρευνα με χρήση τεχνικών παρατήρησης και συνεντεύξεων	Διοίκηση τουριστικών προορισμών και διασύνδεση της υπαίθριας τοπικής οικονομίας με εξωτερικούς φορείς **Χρησιμότητα της έρευνας:** Διερεύνηση της δυνατότητας ανάπτυξης της τουριστικής οικονομίας βάσει της διασύνδεσης της τοπικής κουλτούρας (δηλαδή τις κοινωνικές και ιστορικές σχέσεις) ενός προορισμού και των οργανισμών και ατόμων που βρίσκονται εκτός της τοπικής κοινωνίας
Saveriades A. (2000)	Διερεύνηση της υπάρχουσας δυναμικότητας σ΄ένα προορισμό και η σχέση της με το κατώφλι της κοινωνικής δυναμικότητας (social capacity threshold) **Μεθοδολογία ανάλυσης:** Ανάλυση του Θεωρητικού υποδείγματος με την υποστήριξη της συλλο-	Σχεδιασμός τουριστικών προορισμών βάσει της ανάλυσης των στάσεων που διαμόρφωσαν οι διαμένοντες **Χρησιμότητα της έρευνας:** Η δυνατότητα προσδιορισμού ενός κατωφλιού κοινωνικής αποδοχής των διαμενόντων σχετικά με τον αριθμό (την μάζα) έλευσης επισκεπτών

	γής πρωτογενών στοιχείων (χρήση τυποποιημένου ερωτηματολογίου για τους διαμένοντες) σχετικά με τα θέματα κοινωνικής δυναμικότη-	
Toh R. S , Khan H. & Koh A. J. (2001)	Η διερεύνηση του Τουριστικού Κύκλου Ζωής (Tourist Area Life Cycle) με την χρήση δεικτών ανάλυσης της διακύμανσης των ταξιδιών (Travel Balance Approach). Η ανάλυση του κύκλου ζωής ενός προορισμού στηρίζεται όπως αποδεικνύεται στην περίπτωση της Σιγκαπούρης, στην ανάλυση της ελαστικότητας εισοδήματος και τιμών που αφορούν την Ζήτηση καθώς επίσης και στο επίπεδο οικονομικής ανάπτυξης **Μεθοδολογία ανάλυσης:** Προσδιορισμός των σταδίων του Τουριστικού Κύκλου Ζωής ενός προορισμού με την χρήση δεικτών ελαστικότητας της Ζήτησης και ανάλυσης του επιπέδου οικονομικής ανάπτυξης	Σχεδιασμός τουριστικών προορισμών βάσει της ανάλυσης του Τουριστικού Κύκλου Ζωής (Tourist Area Life Cycle) **Χρησιμότητα της έρευνας:** Ο στρατηγικός σχεδιασμός των δραστηριοτήτων σε ένα προορισμό βάσει του εντοπισμού του Κύκλου Ζωής που διανύει ένας προορισμός
Crompton J. L. & Ap J. (1998)	Η μέτρηση των στάσεων των κατοίκων μιας περιοχής σχετικά με τις επιπτώσεις των τουριστικών δραστηριοτήτων στην περιοχή **Μεθοδολογία ανάλυσης:** Ανάπτυξη μιας τυποποιημένης κλίμακας μέτρησης με σκοπό την γενικότερη χρήση της σε έρευνες ανάλυσης στάσεων των κατοίκων. Η	Σχεδιασμός και Μάρκετινγκ Προορισμών βάσει των στάσεων των κατοίκων **Χρησιμότητα της έρευνας:** Η προσαρμογή των στρατηγικών ανάπτυξης ενός προορισμού και στα ενδιαφέροντα των διαμενόντων. Εντοπισμός αδυναμιών στις στρατηγικές, με την χρήση 7 τυποποιημένων προτάσεων – σημείων διερεύνησης, των τουριστικών επιδράσεων σε μια τοπική κοινωνία.

	κλίμακα μέτρησης αναπτύχθηκε μετά από έρευνα βιβλιογραφίας και προσωπικές συνεντεύξεις. Τελικά επιλέχθηκαν 82 προτάσεις διερεύνησης οι οποίες αξιολογήθηκαν συνολικά από 958 κατοίκους και επαγγελματίες τριών κοινοτήτων στο Texas των ΗΠΑ. Στην συνέχεια ακολούθησε παραγοντική ανάλυση με την τεχνική Varimax Rotation. Οι τρεις κοινότητες επισήμαναν σταθερά τους ίδιους παράγοντες επιρροής ανά κατηγορία των 7 κύριων παραγόντων-συνιστωσών (Factors).	
Uysal M. & Formica S. (1996)	Η διερεύνηση μιας χώρας ως προορισμού έλευσης επισκεπτών με την χρήση της τεχνικής του Προϊοντικού Κύκλου Ζωής (Product Life Cycle concept) **Μεθοδολογία ανάλυσης:** Product Life Cycle concept για την περίπτωση της Ιταλίας	Διοίκηση προορισμών. Ανάπτυξη στρατηγικών για μια χώρα βάσει του ΚΖΠ (Κύκλου Ζωής Προϊόντος) **Χρησιμότητα της έρευνας:** Η δυνατότητα ανάπτυξης διοικητικών στρατηγικών και υποδείξεων σχετικά με χωροταξικά, χρονικά ζητήματα και θέματα Ζήτησης
Baloglu S. & McCleary K. W. (1999)	Η κατασκευή υποδείγματος που ενισχύει την διαδικασία ανάλυσης των σημαντικότερων παραγόντων που επηρεάζουν την Εικόνα ενός προορισμού. **Μεθοδολογία ανάλυσης:** Θεωρητικό υπόδειγμα ανάλυσης της διαμορφωμένης Εικόνας για ένα προορισμό με την συνεκτίμηση προσωπικών παραγόντων (Ψυχολογικοί και Κοινωνικοί) και παραγόντων δημιουργί-	Διοίκηση Εικόνας προορισμού (Destination Image Management). **Χρησιμότητα της έρευνας:** Η δυνατότητα εφαρμογής του υποδείγματος σε προβλήματα διοίκησης Εικόνων και εφαρμογής προγραμμάτων Μάρκετινγκ σχετικά με την δημιουργία και ενίσχυση της Εικόνας ενός προορισμού διερεύνησης.Οι διαφορετικές πηγές ενημέρωσης, ο τύπος των πηγών ενημέρωσης, η ηλικία και το επίπεδο εκπαίδευσης των ατόμων επηρεάζουν την αντιληπτική αξιολόγηση των προορισμών.

	ας ερεθίσματος (Πηγές πληροφόρησης, προηγούμενη εμπειρία και φορείς Διανομής). Το υπόδειγμα δοκιμάσθηκε αρχικά σε 60 φοιτητές και αναλύθηκε σε δείγμα 448 ατόμων, βάσει έρευνας ανάλυσης δεδομένων που συλλέχθηκαν με διαδικασία ταχυδρόμησης ερωτηματολογίων και αφορούσαν την Εικόνα τεσσάρων προορισμών (Ελλάδα, Τουρκία, Ιταλία και Αίγυπτο). Τα στοιχεία αναλύθηκαν βάσει Παραγοντικής ανάλυσης και οι υποθέσεις αναλύθηκαν βάσει της Path Analysis.	
Dahles H. (1998)	Η διαμόρφωση μιας ξεκάθαρης Εικόνας για την πόλη Amsterdam της Ολλανδίας, με την προσέγγιση κατάλληλων τμημάτων αγοράς που σχετίζονται και με την Ζήτηση πολιτιστικών αγαθών – αξιοθέατων και ειδικότερα την προβολή της κουλτούρας της τοπικής κοινωνίας. Η βελτίωση της υπάρχουσας κατάστασης θα υποστηρίξει την υγιή εικόνα του προορισμού και θα αποδυναμώσει την Εικόνα ενός προορισμού για σεξ, ναρκωτικά και εγκλήματα. **Μεθοδολογία ανάλυσης:** Διερεύνηση αρθρογραφίας και σύζευξη των πηγών με στοιχεία του τουριστικού οργανισμού του Άμστερνταμ	Διοίκηση Εικόνας ενός προορισμού **Χρησιμότητα της έρευνας:** Η υποστήριξη της άποψης ότι η ανάπτυξη συγκεχυμένων Εικόνων για ένα προορισμό περιορίζει την βιώσιμη ανάπτυξή του στα πλαίσια της μοναδικότητας και εύκολης αναγνώρισης των τοπικών ιδιαιτεροτήτων του
Carey S. , Gountas Y. & Gilbert	Η συμβολή των Τουριστικών Πρακτορείων	Βιώσιμη ανάπτυξη και διοίκηση προορισμών και η συμβολή ση-

D. (1997)	στην βιωσιμότητα των προορισμών **Μεθοδολογία ανάλυσης:** Η επιλογή δείγματος των τριάντα πρώτων σε μέγεθος πωλήσεων τουριστικών πρακτόρων αποστολής επισκεπτών στο εξωτερικό, της Αγγλίας. Διεξαγωγή τυποποιημένων συνεντεύξεων με δείγμα από τουριστικά πρακτορεία μαζικού και εξειδικευμένου τουρισμού	μαντικών τουριστικών πρακτόρων του εξωτερικού **Χρησιμότητα της έρευνας:** Η διαπίστωση ότι η επιρροή των τουριστικών πρακτόρων μαζικού τουρισμού είναι μεγαλύτερη στην Ζήτηση απ΄ότι η στρατηγικές Μάρκετινγκ που ακολουθούν οι τουριστικοί προορισμοί από μόνοι τους.
Murphy P, Pritchard M. P. & Smith B (2000)	Ανάλυση αρθρογραφίας και εμπειρική προσέγγιση του θέματος της αποσαφήνισης του όρου *Προϊόν Προορισμού* (Destination Product) **Μεθοδολογία ανάλυσης:** Θεωρητικό υπόδειγμα ανάλυσης του προϊόντος ενός προορισμού βάσει τριών επιπέδων (βάσει της εμπειρίας των τουριστών, της υποδομής σε υπηρεσίες και του περιβάλλοντος ενός προορισμού). Το θεωρητικό υπόδειγμα ελέγχθηκε βάσει επτά υποθέσεων κάνοντας χρήση της Partial Least Squares analysis (PLS)	Διοίκηση Προορισμού και Διοίκηση Προϊόντος ενός Προορισμού **Χρησιμότητα της έρευνας:** Η δυνατότητα μέτρησης της ικανότητας ενός προορισμού για επαύξηση της Αξίας , της ποιότητας και της επιθυμίας για επανέλευση των επισκεπτών και ο συγκερασμός των συμπερασμάτων με τον έλεγχο της υποδομής και του περιβάλλοντος ενός προορισμού
Selby M & Morgan N. J. (1996)	Η διερεύνηση της σημαντικότητας ύπαρξης ερευνών αγοράς σχετικά με την δημιουργία Εικόνων Προορισμού **Μεθοδολογία ανάλυσης:** Εμπειρική εφαρμογή με την τεχνική των case study στην περιοχή Barry Island στο South	Διοίκηση προορισμών και έρευνα ανάλυσης Εικόνων Προορισμού (place or destination image studies) **Χρησιμότητα της έρευνας:** Οι τεχνικές δημιουργίας και διοίκησης εικόνας για ένα χώρο (place image techniques), μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως εργαλεία ανάλυσης πολιτικών και πιο συγκεκριμένα στην ανάλυση

	Wales της Αγγλίας. Η τεχνική υποστηρίχθηκε από το αρμόδιο τουριστικό γραφείο της περιοχής (Wales Tourist Board). Πρωτογενή στοιχεία σχετικά με το βαθμό ικανοποίησης των επισκεπτών και τα χαρακτηριστικά των επισκεπτών στον προορισμό, έχουν συλλεχθεί από την συμπλήρωση 850 ερωτηματολογίων με την τεχνική των συνεντεύξεων. Ακολούθως η έρευνα στηρίχθηκε στην διεξαγωγή συμπερασμάτων βάσει της ανάλυσης συχνοτήτων.	δυνάμεων και αδυναμιών ενός προϊόντος καθώς και στην αξιολόγηση της σχετικής μ΄αυτό Εικόνας.
Mihalic T. (2000)	Μια τεχνική αξιολόγησης και ελέγχου της ανταγωνιστικότητας ενός προορισμού βάσει βιώσιμων κριτηρίων του περιβάλλοντος. Η τεχνική στηρίζεται στα κριτήρια αξιολόγησης που τέθηκαν στο Calgary model και εμπλουτίζεται από τις μεταβλητές *περιβαλλοντικές επιρροές* και την *περιβαλλοντική ποιότητα* **Μεθοδολογία ανάλυσης:** Βελτίωση και προσαρμογή του υποδείγματος Calgary με την θεωρητική υποστήριξη των κριτηρίων ελέγχου περιβαλλοντικών επιρροών και ποιότητας. Η αρθρογράφος προτείνει ένα τυποποιημένο πίνακα αξιολόγησης της περιβαλλοντικής ανταγωνιστικότητας ενός προορισμού και γενικότερα υποστήριξης της Διοίκησης Περιβάλλοντος και	Διοίκηση Προορισμών – Διασφάλιση και έλεγχος της περιβαλλοντικής ποιότητας των προορισμών **Χρησιμότητα της έρευνας:** Δυνατότητα καθιέρωσης του πίνακα κριτηρίων περιβαλλοντικής ανταγωνιστικότητας ενός προορισμού ως εργαλείο για μια πανευρωπαϊκή πολιτική διασφάλισης και ελέγχου της φιλικής προς το περιβάλλον και τους επισκέπτες, ποιότητας.

	Προορισμών.	
Baloglu S. & Mangaloglu M. (2001)	Διερεύνηση της Εικόνας των προορισμών Τουρκίας, Αιγύπτου, Ελλάδας και Ιταλίας όπως γίνονται αντιληπτές από τους τουριστικούς πράκτορες και τα γραφεία των ΗΠΑ. **Μεθοδολογία ανάλυσης:** Στάλθηκαν ταχυδρομικά 313 ερωτηματολόγια σε πράκτορες και γραφεία των ΗΠΑ, που προωθούν επισκέπτες σε ένα από τους τέσσερις προορισμούς του εξωτερικού. Τελικά απαντήθηκαν 46 ερωτηματολόγια (14,9%) με 14 χαρακτηριστικά αξιολόγησης. Τα χαρακτηριστικά αξιολογήθηκαν σε 5- βαθμη κλίμακα. Επίσης τέθηκαν ερωτήσεις ανοικτού τύπου για να διερευνηθούν και άλλα χαρακτηριστικά επιρροής π.χ με την βοήθεια της καταγραφής των τριών πρώτων ουσιαστικών ή επιθέτων που έρχονται στο μυαλό του ερωτώμενου για κάθε ένα από τους προορισμούς διερεύνησης.	Διοίκηση προορισμών και η χρησιμότητα διερεύνησης της Εικόνας των μελών των Καναλιών Διανομής **Χρησιμότητα της έρευνας:** Η διεξαγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων για τη στρατηγική Διανομής των τουριστικών προορισμών (χωρών ή περιοχών)
Hollier R. (1997)	Η ανάγκη για μια πανευρωπαϊκή στρατηγική Μάρκετινγκ **Μεθοδολογία ανάλυσης:** Θεωρητική προσέγγιση βάσει της εμπειρίας του πρώην Διευθυντή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Ταξιδιών	Διοίκηση προορισμών – Ευρωπαϊκή πολιτική **Χρησιμότητα του άρθρου:** Η κατανόηση της υπάρχουσας κατάστασης και των τάσεων στην Ε.Ε
Waitt G. (1996)	Η δυνατότητα προώθησης της Κορέας ως ένα διεθνή τουριστικό προορισμό. Η προσπάθεια του υπουργείου μεταφο-	Διοίκηση προορισμών – Η διεθνής τοποθέτηση νέων τουριστικών προορισμών **Χρησιμότητα του άρθρου:** Η διαπίστωση ότι οι αναγκαίες με-

	ρών και άλλων συναφών υπουργείων για δημιουργία κατάλληλων υποδομών και ανάδειξη της φυσικής ομορφιάς, των αγορών καταναλωτικών αγαθών, των αθλητικών δραστηριοτήτων και της πολιτιστικής κληρονομιάς της Κορέας, μετά το 1992. **Μεθοδολογία ανάλυσης:** Διερεύνηση της σχετικής βιβλιογραφίας και χρήση ιστορικών στοιχείων που αφορούν την εξέλιξη της τουριστικής πολιτικής στην χώρα.	ταρρυθμίσεις που συμβαίνουν στην Οικονομία μιας χώρας δεν διασφαλίζουν και την βιωσιμότητα ενός προορισμού. Η τοποθέτηση (market positioning) ενός προορισμού σε διεθνές επίπεδο απαιτεί σύγχρονες στρατηγικές Μάρκετινγκ (σλόγκαν, διαφημιστικές καμπάνιες και σύμβολα) οι οποίες στηρίζονται σε δεδομένα ερευνών αγοράς (π.χ εν δυνάμει τμήματα καταναλωτών).
Palmer A. & Bejou D (1995)	Η πολυπλοκότητα του τουριστικού συστήματος και η πλειάδα μελών και φορέων επιρροής, οδηγεί στην προσφορά σύνθετων προϊόντων. **Μεθοδολογία ανάλυσης:** Διερεύνηση της υπάρχουσας κατάστασης στις ΗΠΑ και Αγγλία. Σύγκριση μεταξύ 24 Tourism Development Companies της Αγγλίας και 67 Visitor and Convention Bureaus των ΗΠΑ, βάσει ερωτηματολογίου και έρευνας ανάλυσης συχνοτήτων.	Διοίκηση προορισμών – Διοικητικά σχήματα συνασπισμένων επιχειρήσεων με σκοπό την προώθηση των δραστηριοτήτων Μάρκετινγκ **Χρησιμότητα του άρθρου:** Η χρηματοδότηση των προσπαθειών καθώς και η επιτυχία των προγραμμάτων Μάρκετινγκ, διαφοροποιείται ανά χώρα διερεύνησης και επιχειρησιακό περιβάλλον
Buhalis D. (2000)	Η διερεύνηση τεχνικών Μάρκετινγκ που επαυξάνουν την ανταγωνιστικότητα των προορισμών **Μεθοδολογία ανάλυσης:** Παραδείγματα από πρακτικές τεχνικών Διοίκησης και Μάρκετινγκ προορισμών ανά το κόσμο και η διερεύνηση σχετικών πηγών και α-	Διοίκηση προορισμών – Το Μάρκετινγκ Προορισμών και ο ρόλος της διαμεσολάβησης μεταξύ Ζήτησης και Προσφοράς **Χρησιμότητα του άρθρου:** Η διαπίστωση ότι τα στελέχη του Μάρκετινγκ που ασχολούνται με θέματα διοίκησης προορισμών, θα πρέπει να πετυχαίνουν τους στρατηγικούς στόχους με την χρήση αναλυτικών εργαλείων που αποσαφηνίζουν τις επιδιώξεις των

	ναφορών αρθρογραφίας	αμφότερων μελών και να συνταιριάζουν κάνοντας χρήση των νέων επικοινωνιακών τεχνικών, την συγκεκριμένη Ζήτηση τουριστικών προϊόντων με την Προσφορά.
Chaudhary M. (2000)	Η διερεύνηση της Εικόνας ενός προορισμού σε δείγμα Αλλοδαπών επισκεπτών – Η περίπτωση της Ινδίας και οι αντιλήψεις των επισκεπτών πριν και μετά το πέρας του ταξιδιού **Μεθοδολογία ανάλυσης:** Gap analysis μεταξύ των επιπέδων ικανοποίησης μετά το ταξίδι και αναμονών πριν το ταξίδι. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε σε δείγμα 152 αλλοδαπών και χρησιμοποιήθηκαν έλεγχοι t-student's και στατιστική Ανάλυσης Διακυμάνσεων [ANOVA (F-statistic)]	Διοίκηση προορισμών – Προσδιορισμός Δυνάμεων και Αδυναμιών στην Εικόνα του προορισμού **Χρησιμότητα του άρθρου:** Η δυνατότητα προσδιορισμού Αδυναμιών και Δυνάμεων στην Εικόνα ενός προορισμού με σκοπό την ικανοποίηση των αναμονών των επισκεπτών
Klenosky D. B. & Gitelson R. E. (1998)	Οι συστάσεις των τουριστικών πρακτόρων και η προσπάθεια ανάπτυξης ενός θεωρητικού υποδείγματος το οποίο θα αναλύει την διαδικασία παροχής συστάσεων **Μεθοδολογία ανάλυσης:** Εμπειρική προσέγγιση του υποδείγματος σε 260 εν δυνάμει πράκτορες των ΗΠΑ, με σκοπό την διερεύνηση της επιρροής που ασκούν στις παρεχόμενες συστάσεις των πρακτόρων οι παράγοντες: *τύπος του ταξιδιού* (ταξίδια μέλιτος, Ιστορικά και πολιτιστικά ταξίδια, φθινοπωρινά ταξίδια, ταξίδια αναψυχής, ταξίδια – εκδρομές τριημέρου) και ο *τόπος προέλευσης* του	Διοίκηση προορισμών και συστάσεις τουριστικών πρακτόρων **Χρησιμότητα του άρθρου:** Η ανάλυση της σημαντικότητας της επιρροής του *τύπου ταξιδιού* και του *τόπου προέλευσης* του ταξιδιού στις συστάσεις προορισμών των τουριστικών πρακτόρων. Ο τύπος του ταξιδιού επηρεάζει περισσότερο τις συστάσεις προτεινόμενων προορισμών των τουριστικών πρακτόρων. Προορισμοί με μοναδικά χαρακτηριστικά σχετίζονται κυρίως με ταξίδια μέλιτος, φθινοπώρου και ιστορικών πολιτιστικών ταξιδιών. Τα ταξίδια αυτά επηρεάζονται ελάχιστα από το τόπο προέλευσης του ταξιδιού. Στην περίπτωση προορισμών με παρόμοια χαρακτηριστικά ο τόπος προέλευσης του ταξιδιού επηρεάζει σημαντικά τις συστάσεις των πρακτόρων και τα ταξίδια

	ταξιδιού. Τα αποτελέσματα της έρευνας στηρίζονται στην ανάλυση συχνοτήτων	που σχετίζονται συνήθως με τους προορισμούς αυτούς είναι ταξίδια αναψυχής, τριημέρου κ.ά
Dredge D. (1999)	Προσπάθεια παρουσίασης ενός θεωρητικού υποδείγματος τυποποίησης του χωροταξικού σχεδιασμού των προορισμών **Μεθοδολογία ανάλυσης:** Χρήση βιβλιογραφικών πηγών για την ανάλυση και παρουσίαση όλων των τεχνικών χωροταξικού σχεδιασμού και παρουσίαση σχεδίων ανάλυσης της διαδικασίας σχεδιασμού στην περίπτωση των: • Μεμονωμένων – απλών κόμβων (single node destination regions) • Πολλαπλών κόμβων (multiple node destination regions) και των προτεινόμενων από τον αρθρογράφο, ως αποτέλεσμα του συγκερασμού των δύο παραπάνω, • Αλυσιδωτών προορισμών (chained destination regions)	Διοίκηση προορισμών – τυποποιημένες τεχνικές χωροταξικού σχεδιασμού των προορισμών **Χρησιμότητα του άρθρου:** Η δυνατότητα υποστήριξης των υπευθύνων χωροταξικού σχεδιασμού με ένα υπόδειγμα – εργαλείο ανάλυσης των λειτουργιών στο χώρο το οποίο παράλληλα δίνει βαρύτητα σε ταξιδιωτικά μοτίβα, συστήματα αξιοθέατων και κομβικών δομών.
King B., McVey M. & Simmons D. (2000)	Ο τουριστικός σχεδιασμός στην περιοχή του Νότιου Ειρηνικού και η ανάπτυξη ενός υποδείγματος σχεδιασμού τουριστικών δραστηριοτήτων που λαμβάνει υπ' όψη του τις φιλοδοξίες των τοπικών κοινωνιών. **Μεθοδολογία ανάλυσης:** Ανάλυση σχετικής αρθρογραφίας και ανάλυση εμπειριών των αρθρο-	Διοίκηση προορισμών βάσει συμμετοχικών συστημάτων Τουριστικού Σχεδιασμού **Χρησιμότητα του άρθρου:** Αναδεικνύει την ανάγκη για μια κοινωνική συμμετοχική διαδικασία σχεδιασμού βάσει ενός πρακτικά δοκιμασμένου θεωρητικού υποδείγματος έτσι ώστε η οικονομική και περιβαλλοντική πολιτική να γίνει αποδεκτή και να υιοθετηθεί μια ισόρροπη ανάπτυξη των αναπτυσσόμενων οικονομιών.

	γράφων οι οποίοι συμμετείχαν σε διαδικασίες Σχεδιασμού. Αναφορά σε δύο πρακτικές περιπτώσεων Σχεδιασμού, στις περιοχές *Niue* και *Vanuatu* του Νότιου Ειρηνικού.	
Prideaux B. (1999)	Ένα υπόδειγμα ανάλυσης του μεταφορικού κόστους και των επιπτώσεων που αυτό έχει στην ανάπτυξη των προορισμών και στην διαδικασία επιλογής των εναλλακτικών προορισμών από πλευράς επισκεπτών **Μεθοδολογία ανάλυσης:** Ανάπτυξη ενός θεωρητικού υποδείγματος και διερεύνηση της εφαρμογής του στην περίπτωση του νέου διεθνή προορισμού Cairns της Αυστραλίας	Διοίκηση προορισμών - Συστήματα μεταφορών και ανάπτυξη προορισμών **Χρησιμότητα του άρθρου:** Η ανάπτυξη ενός προορισμού λαμβάνει υπ' όψη της το μεταφορικό κόστος και πιο συγκεκριμένα: • την απόσταση από το σημείο προέλευσης μια και το μεταφορικό μέσο επιλέγεται βάσει του κόστους. • τους ναύλους, τον χρόνο και την απόσταση του ταξιδιού στον προορισμό • την πρόσβαση σε διεθνή αεροδρόμια στην περίπτωση των μακρινών αποστάσεων από την χώρα προέλευσης των επισκεπτών ή στην περίπτωση της ύπαρξης θαλάσσιων περιοχών που παρεμβάλλονται μεταξύ σημείου προέλευσης και άφιξης Η εφαρμογή του προτεινόμενου υποδείγματος βοηθά την ανάλυση των διαφόρων μεταβλητών κόστους σε σχέση με το διαθέσιμο προϋπολογισμό για ταξίδια διακοπών και τις ταξιδιωτικές προτιμήσεις των μεμονωμένων επισκεπτών
MacKay K. J., Fesenmaier D. R. (1997)	Οι προβαλλόμενες εικόνες και πως επηρεάζουν την γενικότερη διαμόρφωση μιας Εικόνας προορισμού **Μεθοδολογία ανάλυσης:** • Ταξινόμηση των οπτικών θεμάτων (διαφανειών) σε πέντε κατηγορίες χαρακτηριστικών φυσικό τοπίο, άγρια ζωή, άνθρωποι, αναψυχή και ανθρωπογενές ορόσημα με σκοπό την διεξαγωγή της ακόλουθης έρευνας προσέγγισης ομάδων (Focus group analysis). • Έρευνα Focus group 1-4: (Επισκέπτες πάρκου, προσωπικού του πάρκου, μη επισκέπτες, μέλη της επιτροπής τουρισμού). Ερωτηματολόγια μιας σελίδας και χρήση οπτικού υλικού, προβολή 20 διαφανειών και τήρηση σημειώσεων • Προετοιμασία υλικού έρευνας. Μέγεθος εικόνων και τρόπος προβολής των εικόνων και της κλίμακας μέτρησής τους • Δοκιμαστική έρευνα για καθορισμό του χρόνου συμπλήρωσης και το βαθμό κατανόησης των	Διοίκηση προορισμών και Τουριστικό Μάρκετινγκ Προορισμών – διαμόρφωση της Εικόνας ενός προορισμού **Χρησιμότητα του άρθρου:** Η διευκρίνηση χρήσιμων παραγόντων που επηρεάζουν την διαμόρφωση της εικόνας ενός προορισμού. Η διαπίστωση ότι η εικόνα ενός προορισμού διαμορφώνεται από στοιχεία εισαγωγής που αφορούν το ίδιο το άτομο και στοιχεία που αφορούν το Μάρκετινγκ. Η οικειότητα, το γένος και το εισόδημα (ατομικά στοιχεία) καθώς και τα στοιχεία σύστασης, ελκυστικότητας και μοναδικότητας των οπτικών θεμάτων (στοιχεία εισαγωγής Μάρκετινγκ), διαμορφώνουν κύρια την Εικόνα για ένα προορισμό και υποστηρίζουν την διεξαγωγή μιας γενικότερης παρουσίασης του προορισμού. Τα στοιχεία Μάρκετινγκ συμβάλλουν περισσότερο απ ότι τα ατομικά στην διαμόρφωση μιας εικόνας για ένα προορισμό (εκτός της περίπτωσης των ταξιδιών διακοπών)

	οδηγιών ή το τρόπο τοποθέτησης των εικόνων στο ερωτηματολόγιο • Έρευνα στο Πάρκο • Έρευνα στο Πανεπιστήμιο (119 φοιτητές non users) Χρήση της παραγοντικής ανάλυσης για την διεξαγωγή σημαντικών συνιστωσών διαμόρφωσης της εικόνας ενός προορισμού (Correspondence analysis with Varimax rotation)	
Kozak M. & Rimmington M (1999)	Μέθοδος για την δημιουργία ανταγωνιστικών στοιχείων που υποστηρίζουν την διεθνή παρουσία ενός προορισμού **Μεθοδολογία ανάλυσης:** Ποιοτική και ποσοτική μέθοδος ανάλυσης. Διεξαγωγή έρευνας πεδίου σε δείγμα 294 Βρετανών τουριστών της Τουρκίας σχετικά με το επίπεδο ανταγωνιστικής κατάστασης της Τουρκίας συγκρίνοντάς την με άλλους προορισμούς της Μεσογείου και χρήση δευτερογενών στοιχείων έρευνας	Διοίκηση προορισμών και ανταγωνιστικότητα - εντοπισμός Δυνάμεων και Αδυναμιών **Χρησιμότητα του άρθρου:** Η ανάλυση της ανταγωνιστικότητας ενός προορισμού κάνοντας χρήση πρωτογενών και δευτερογενών στοιχείων έρευνας (προηγούμενες επισκέψεις επισκεπτών και παράπονα επισκεπτών)
Palmer A. (1998)	Ανάλυση της δυνατότητας ανάπτυξης σχέσεων συνεργασίας μεταξύ των πολυποίκιλων μελών προώθησης των δραστηριοτήτων Μάρκετινγκ σ΄ένα προορισμό. **Μεθοδολογία ανάλυσης:** Διερεύνηση δείγματος από μέλη τουριστικών ενώσεων της Αγγλίας. Χρήση της Παραγοντικής ανάλυσης και κατασκευή υποδείγματος παλινδρόμησης.	Διοικητική Μάρκετινγκ των προορισμών – δυνατότητα συντονισμού των μελών προώθησης δραστηριοτήτων Μάρκετινγκ **Χρησιμότητα του άρθρου:** Τα αποτελέσματα της έρευνας ενισχύουν την υπόθεση ότι υπάρχει ισχυρή θετική σχέση μεταξύ «σφικτής» διακυβέρνησης και αντιληπτικής απόδοσης και μια ισχυρή αρνητική σχέση μεταξύ απόδοσης και του επιπέδου συμφωνίας των μελών. Τα μέλη των ενώσεων αντιλαμβάνονται ως ιδιαίτερα αποδοτική την σφικτή διακυβέρνηση. Η σφικτή διακυβέρνηση απαιτεί γραμματειακή υποστήριξη που εποπτεύει την απόδοση των πολιτικών. Επίσης μέλη που έχουν διαφορετικές αναμονές και δεν δείχνουν να συμβιβάζονται για την επίτευξη κοινών στόχων θα πρέπει να απο-

		μακρύνονται.
Perdue R. R., Long P. T. & Kang Y. S (1999)	Η σύγκριση μεταξύ της θεωρίας του Τουριστικού Κύκλου Ανάπτυξης (Tourism Development Cycle) και των Θεωριών Κοινωνικής Εξάρθρωσης (social disruption theories) με σκοπό την αξιολόγηση του βαθμού επίδρασης που ασκεί ο τουρισμός παιγνίων στην ποιότητα ζωής των κατοίκων της τοπικής κοινωνίας. **Μεθοδολογία ανάλυσης:** Διεξοδική ανάλυση και παρουσίαση της σχετικής με την ανάλυση των επιδράσεων του τουρισμού βιβλιογραφίας. Συλλογή δεδομένων από προορισμούς: που δεν χαρακτηρίζονται ως προορισμοί παιγνίων (Grand Lake community), που χαρακτηρίζονται ως προορισμοί εισαγωγής στο στάδιο ανάπτυξης των παιγνίων (early stage communities like Central City, Blackhawk and Cripple Creek), που χαρακτηρίζονται ως προορισμοί ωριμότητας (later stage communities like Deadwood community). Τα τελικά αποτελέσματα της έρευνας υποστηρίζουν την θεωρία της Κοινωνικής Εξάρθρωσης. Ανάλυση παλινδρόμησης και μέσων για την διεξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με τα χαρακτηριστικά μιας κοινωνίας και της ποιότητας ζωής των κατοίκων της.	Διοίκηση προορισμών – Μάρκετινγκ, Τουριστικές δραστηριότητες των επιχειρήσεων και Ποιότητα Ζωής των κατοίκων **Χρησιμότητα του άρθρου:** Εφαρμογή από τα αρμόδια στελέχη των Casino's, κατάλληλων στρατηγικών Δημοσίων Σχέσεων βάσει των αποτελεσμάτων της έρευνας. Υποστήριξη της άποψης ότι απαιτείται εκτός από τους εργαζόμενους, την επιχείρηση και τους πελάτες και η υποστήριξη των κατοίκων. Μια επιχείρηση δραστηριοποιείται επιτυχέστερα εφ΄όσον έχει μια ξεκάθαρη υποστήριξη από τους τοπικούς φορείς Διοίκησης και άσκησης πολιτικής και τους κατοίκους της περιοχής

Lawson R. W, Williams J, Young T. & Cossens J (1998)	Διερεύνηση των αντιλήψεων των κατοίκων της Νέα Ζηλανδίας (New Zealand resident's) σχετικά με τον τουρισμό. **Μεθοδολογία ανάλυσης:** Ταχυδρόμηση ερωτηματολογίων σε δέκα πόλεις, με διαφορετική διάρθρωση ή επίπεδο συμβολής σε θέματα τουριστικών δραστηριοτήτων. Τα αποτελέσματα της ανάλυσης παρουσιάζονται σε σύστημα πολυδιάστατης ταξινόμησης στο χώρο (multidimensional scaling approach). Τέλος προτείνονται για κάθε προορισμό μελλοντικές πολιτικές υποστήριξης διοικητικών θεμάτων βάσει των αντιλήψεων των κατοίκων.	Διοίκηση Προορισμών – Στρατηγικές Διοίκησης Προορισμών βάσει των αντιλήψεων των κατοίκων. **Χρησιμότητα του άρθρου:** Η διοίκηση προορισμών βάσει τουριστικών δραστηριοτήτων απαιτεί ιδιαίτερα στο στάδιο της ωριμότητας μια διεξοδική διερεύνηση των αντιλήψεων των κατοίκων από πλευράς συμβούλων ή υπευθύνων σχεδιασμού.
Brunt P. & Courtney P (1999)	Ανάλυση των αντιλήψεων των κατοίκων σχετικά με τις κοινωνικοπολιτιστικές επιδράσεις του τουρισμού. **Μεθοδολογία ανάλυσης:** Case study με 12 *in depth* interviews. Διερεύνηση των αντιλήψεων σε τέσσερις κατηγορίες κατοίκων. Η πρώτη περιλαμβάνει κατοίκους που έρχονται σε άμεση επαφή με επισκέπτες και εξαρτώνται από τον τουρισμό ως επάγγελμα-απασχόληση (π.χ καταστηματάρχες, ιδιοκτήτες ταβέρνας), η δεύτερη περιλαμβάνει κατοίκους που λόγω των δραστηριοτήτων τους έρχονται έμμεσα σε επικοινωνία	Διοίκηση προορισμών – ποιοτικές μέθοδοι ανάλυσης για την ανάλυση των αντιλήψεων των κατοίκων **Χρησιμότητα του άρθρου:** Η δυνατότητα γρήγορης διεξαγωγής συμπερασμάτων με την χρήση in-depth συνεντεύξεων

	με επισκέπτες (π.χ Μηχανικούς, Κτηματομεσίτες) , η τρίτη περιλαμβάνει κατοίκους που έχουν μεταξύ άλλων ένα εισόδημα από τουριστικές δραστηριότητες και έρχονται σε άμεση επαφή με τους επισκέπτες (π.χ Ναυαγοσώστες, ιδιοκτήτες τοπικών πάρκων αναψυχής – ζωολογικών κήπων) και η τέταρτη περιλαμβάνει άτομα χωρίς επαφή με τους επισκέπτες (π.χ Συνταξιούχοι). Στην συνέχεια σχεδιάστηκαν 12 ανοικτού τύπου ερωτήσεις και απαντήθηκαν από τρία άτομα που ανήκαν σε κάθε μια από τις παραπάνω τέσσερις κατηγορίες κατοίκων.	
Madrigal R. (1995)	Διερεύνηση των αντιλήψεων των κατοίκων σχετικά με την τοπική κυβέρνηση ή διοίκηση. **Μεθοδολογία ανάλυσης:** Διερεύνηση περιπτώσεων από δύο διαφορετικές περιοχές διαφορετικών κρατών. Έρευνα στις περιοχές Sedona των ΗΠΑ (επαρχία – υπαίθριος προορισμός) και York της Αγγλίας (αστική πόλη – αστικός προορισμός). Χρήση τυποποιημένου ερωτηματολογίου. Διεξαγωγή Factor και Cluster analysis για χαρακτηρισμό ομάδων από κατοίκους και χρήση MANCOVA για προσδιορισμό της σχέσης μεταξύ πόλης διαμονής κατοίκου και ομάδων της	Διοίκηση Προορισμών – Διοίκηση βάσει της έκφρασης αντιλήψεων των κατοίκων **Χρησιμότητα του άρθρου:** Η ανάγκη διερεύνησης των αντιλήψεων των διαφορετικών ομάδων κατοίκων (segments). Τα αποτελέσματα εκφράζουν τον διαφορετικό ρόλο της τοπικής κυβέρνησης σχετικά με την τουριστική ανάπτυξη μιας περιοχής, έτσι όπως τον αντιλαμβάνονται οι διάφορες ομάδες κατοίκων

	Cluster Analysis και επιρροής αυτών στις στάσεις των κατοίκων σχετικά με τις τοπικές κυβερνήσεις	
Charlton C. & Essex S (1996)	Η διερεύνηση της διαμεσολάβησης των περιφερειακών επιτροπών (τοπικών φορέων) στα θέματα τουρισμού **Μεθοδολογία ανάλυσης:** Διερεύνηση της Αγοράς των τοπικών φορέων – επιτροπών της Αγγλίας και της περιοχής του Wales καθώς και του έργου τους όσο αφορά την συμβολή τους στην ανάπτυξη του τουρισμού. Η συμβολή διερευνήθηκε με έρευνα ταχυδρόμησης ερωτηματολογίων και αφορούσε διάφορες επιτροπές από διάφορα γεωγραφικά σημεία. Επίσης όσο αφορά την συμβολή στην ανάπτυξη διερευνήθηκε η συμμετοχή του κάθε φορέα σε θέματα ανάπτυξης που αφορούν τον τουρισμό μακράς διαμονής (τον τουρισμό διακοπών), τα ημερήσια ταξίδια ή τις εκδρομές, τα σύντομης διάρκειας ταξίδια (τα τριημέρου) και τον επαγγελματικό τουρισμό.	Διοίκηση Προορισμών – Τοπικά συμβούλια – γραφεία ανάπτυξης τουριστικών δραστηριοτήτων **Χρησιμότητα του άρθρου:** Σημαντικότητα της συμβολής των τοπικών φορέων Διοίκησης στα θέματα ανάπτυξης των τουριστικών δραστηριοτήτων
Moreno J. & Littrell M. A (2001)	Η συμβολή των μεσαζόντων (Λιανέμπορων) στην τουριστική προώθηση προϊόντων παραδοσιακής χειρονακτικής εργασίας **Μεθοδολογία ανάλυσης:** Ποιοτικές μέθοδοι διερεύνησης των αντιλήψεων των τοπικών Λια-	Διοίκηση προορισμών – Η προώθηση παραδοσιακών προϊόντων και η συμβολή των Λιανέμπορων **Χρησιμότητα του άρθρου:** Η δυνατότητα γρήγορης διεξαγωγής συμπερασμάτων με την χρήση in-depth συνεντεύξεων

	νέμπορων στην Γουατεμάλα. Χρησιμοποιήθηκε η τεχνική των Συνεντεύξεων Βάθους (In depth interviews). Για τους σκοπούς της έρευνας ακολουθήθηκε μια διαδικασία ανάλυσης συχνοτήτων των απαντήσεων σε 15 αντιπροσωπευτικούς Λιανέμπορους και συλλέχθηκαν πληροφορίες σχετικά με τα χαρακτηριστικά των παραδοσιακών προϊόντων	
Gbadegesin A. and Ayileka O. (2000)	Η ανάλυση του βαθμού συμμετοχής των κατοίκων σε θέματα διοίκησης και η δυνατότητα ανάπτυξης μιας διοικητικής στρατηγικής βάσει της συμμετοχής των τοπικών κοινωνιών (Η περίπτωση του Εθνικού Πάρκου της Abuja στην Νιγηρία) **Μεθοδολογία ανάλυσης:** Κοινωνικο – οικονομική έρευνα στις κοινότητες της περιοχής διερεύνησης	Διοίκηση προορισμών - Η Διοίκηση Εθνικών Πάρκων και γενικότερα των φυσικών πόρων με την συμμετοχή της τοπικής κοινωνίας **Χρησιμότητα του άρθρου:** Η διαπίστωση ότι η βιωσιμότητα των εθνικών πάρκων εξαρτάται άμεσα από την συμμετοχή των κατοίκων στις διοικητικές αποφάσεις που αφορούν την προστασία των φυσικών πόρων
Agrawal A. and Gibson C. C. (1999)	Ο ρόλος της τοπικής κοινωνίας και η προστασία των φυσικών πόρων **Μεθοδολογία ανάλυσης:** Ιστορική ανασκόπηση στην εξέλιξη της έννοιας *κοινωνία*. Πρόταση για μια κοινωνία δυναμική με διάφορα μέλη που επιδρούν διαφορετικά λόγω των διαφόρων ιδιοτήτων τους και με φορείς που επηρεάζουν τα αποτελέματα των πολιτικών διαδικασιών. Οι τοπικοί φορείς μέσω ενώσεων , ιδρυμάτων θα πρέπει να αποκτούν περισσότερη	Διοίκηση προορισμών – Διοίκηση φυσικών πόρων και συμμετοχή των μελών της τοπικής κοινωνίας **Χρησιμότητα του άρθρου:** Πρόταση για ανάπτυξη κατάλληλων διοικητικών δομών με σκοπό την δυνατότητα συμμετοχής των μελών των τοπικών κοινωνιών σε θέματα λήψης αποφάσεων

	εξουσία για να μπορούν να ελέγχουν τυχόν ατασθαλίες από κυβερνητικές ή άλλες παρεμβάσεις του εξωτερικού περιβάλλοντος , να ελέγχουν τους πόρους και να προβλέπουν την Ζήτηση καθώς και να αναπτύσσουν διασυμμετοχικά συστήματα λήψης αποφάσεων	
Baker J. E (1997)	Το κυνήγι άθλησης και οι μετακινήσεις περιπέτειας, ως προσοδοφόροι τουριστικοί πόροι των τοπικών κοινωνιών **Μεθοδολογία ανάλυσης:** Η περιγραφή της τουριστικής βιομηχανίας κυνηγιού σε έξι περιοχές της Ανατολικής και Νότιας Αφρικής. Στο άρθρο γίνεται μια διεξοδική μελέτη και ανάλυση των τρόπων παραγωγής εσόδων καθώς και των ωφελειών που συμφωνούν παράλληλα με τις απόψεις της τοπικής κοινωνίας και τα προγράμματα προστασίας της *Άγριας Ζωής* στις έξι περιοχές διερεύνησης. Τέλος από τα παραπάνω Cases προτείνεται ένα ικανό σύστημα παραγωγής εσόδων.	Διοίκηση προορισμών – Διοίκηση νέων τάσεων τουριστικής δραστηριοποίησης στην φύση (Κυνήγι και εκδρομές περιπέτειας) **Χρησιμότητα του άρθρου:** Η δυνατότητα προσαρμογής των επιχειρησιακών οικονομικών δραστηριοτήτων στις αναμονές της τοπικής κοινωνίας και τα προγράμματα προστασίας της χλωρίδας και πανίδας των περιοχών. Η δυνατότητα εφαρμογής του προτεινόμενου συστήματος ανάπτυξης προσοδοφόρων επιχειρησιακών δραστηριοτήτων για όλα τα μέλη της και για το μέλλον των κοινωνιών που σχετίζονται με δραστηριότητες κυνηγιού και διαδρομών περιπέτειας
Alavalapati J. R.R and Adamowicz W. L. (2000)	Η ανάπτυξη ενός υποδείγματος ανάλυσης των αλληλοεπιδράσεων μεταξύ του τουρισμού , άλλων οικονομικών κλάδων - δραστηριοτήτων και του φυσικού περιβάλλοντος **Μεθοδολογία ανάλυσης:** Ανάπτυξη ενός υποδείγ-	Διοίκηση προορισμών – Διοίκηση και υπολογισμός των τουριστικών επιδράσεων **Χρησιμότητα του άρθρου:** Η δυνατότητα υπολογισμού των επιδράσεων του τουρισμού σε θέματα τιμολογιακής διάρθρωσης και επάρκειας φυσικών πόρων, με την χρήση ενός απλού μαθηματικού υποδείγματος προσομείωσης

	ματος προσομείωσης	
Kousis M. (2000)	Η διερεύνηση, των κοινωνικών κινητοποιήσεων στις Νότιες Μεσογειακές χώρες (Ελλάδα, Ισπανία και Πορτογαλία), σχετικά με θέματα τουριστικών επιδράσεων που έχουν αρνητικό αντίκτυπο στα μέλη μιας τοπικής κοινωνίας, κατά την περίοδο των δεκαετιών ' 70 μέχρι μέσα '90. **Μεθοδολογία ανάλυσης:** Καταγραφή γεγονότων από τον ημερήσιο τύπο και στατιστική ανάλυση των συχνοτήτων βάσει των κινητοποιήσεων ομάδων ατόμων από 5 και άνω μέλη, σχετικά με θέματα επιδράσεων των τουριστικών δραστηριοτήτων	**Διοίκηση προορισμών** – Κοινωνικές επιδράσεις των τουριστικών δραστηριοτήτων στις μεσογειακές χώρες **Χρησιμότητα του άρθρου:** Η συμμετοχή των κατοίκων στην Λήψη αποφάσεων εδώ και είκοσι χρόνια στις μεσογειακές χώρες θεωρείται χαμηλή. Η Βιομηχανία, οι κυβερνητικοί φορείς και οι φορείς τοπικής διοίκησης προσδιορίζουν τις πολιτικές και στο μέλλον ο βαθμός συμμετοχής των κατοίκων θα εξαρτηθεί από τη θέληση των τριών φορέων για αποδοχή των κατοίκων στα θέματα σχεδιασμού βιώσιμων τουριστικών δραστηριοτήτων
Haralambopoulos & N. Pizam A. (1996)	Οι αντιλήψεις 85 νοικοκυριών του Πυθαγορείου στην Σάμο σχετικά με τις επιδράσεις των τουριστικών δραστηριοτήτων (υψηλές τιμές, χρήση ναρκωτικών, βανδαλισμούς, εγκλήματα κ.ά) **Μεθοδολογία ανάλυσης:** Έρευνα πεδίου. Συνεντεύξεις με επικεφαλείς νοικοκυριών σχετικά με τις αντιλήψεις που διαμόρφωσαν σχετικά με την ανάπτυξη των τουριστικών δραστηριοτήτων. Η αξιολόγηση των επιδράσεων έγινε βάσει 5-βαθμης κλίμακας	Διοίκηση προορισμών – Ανάλυση αντιλήψεων των κατοίκων μιας περιοχής σχετικά με τις επιπτώσεις των τουριστικών δραστηριοτήτων **Χρησιμότητα του άρθρου:** Μεθοδολογία συλλογής δεδομένων και επεξεργασίας τους, σχετικά με τις αντιλήψεις των κατοίκων μιας περιοχής
Mason P. & Cheyne J. (2000)	Διερεύνηση των αντιλήψεων των κατοίκων σχετικά με την προβλεπόμενη τουριστική ανάπτυξη **Μεθοδολογία ανάλυ-**	Διοίκηση προορισμών – Διερεύνηση αποδοχής των τουριστικών προγραμμάτων από τους κατοίκους **Χρησιμότητα του άρθρου:**

	σης: Έρευνα ερωτηματολογίου σχετικά με τις αντιλήψεις των κατοίκων όσο αφορά την εφαρμογή προγράμματος τουριστικής ανάπτυξης σε υπαίθρια περιοχή της Νέας Ζηλανδίας. Το τελικό δείγμα περιελάμβανε 120 χρήσιμα ερωτηματολόγια. Η αξιολόγηση του προγράμματος έγινε βάσει 5-βαθμης κλίμακας τύπου Likert.	Η δυνατότητα αξιολόγησης και βελτίωσης των προγραμμάτων τουριστικής ανάπτυξης.
Jamal T. B. & Getz D. (1995)	Ο τουριστικός σχεδιασμός βάσει της συμμετοχής των κατοίκων **Μεθοδολογία ανάλυσης:** Θεωρητική προσέγγιση της σχετικής βιβλιογραφίας. Ακολουθεί η έρευνα ανάλυσης περιπτώσεων με περιοχές που πέτυχαν να αναδειχθούν δημιουργώντας προγράμματα σχεδιασμού βάσει της συμμετοχής των τοπικών κοινωνιών.Στο άρθρο γίνεται αναφορά στο υπόδειγμα συμμετοχής τριών φάσεων του Gray (**Collaboration process**)	Διοίκηση προορισμών – Τουριστικός σχεδιασμός και κάτοικοι **Χρησιμότητα του άρθρου:** Στρατηγικός σχεδιασμός τουριστικών προορισμών με την ανάδειξη των τοπικών ενδιαφερόντων της κοινωνίας. Πρόταση για δημιουργία κατάλληλων οργανισμών που θα συμβάλλουν στην βιώσιμη ανάπτυξη διαμεσολαβώντας μεταξύ κοινότητας και περιφέρειας ή των αρχών της περιοχής. Η ανάπτυξη στηρίζεται στην υιοθέτηση κοινών αποδεκτών οραμάτων, απ όλα τα μέλη ή τους αντιπροσώπους της τοπικής κοινωνίας

Ενδεικτική βιβλιογραφία με εφαρμογές της ανάλυσης Σημαντικότητας Απόδοσης (Importance Performance Analysis (IPA))

Η επιστημονική προσέγγιση των αντιλήψεων των εταίρων που συμμετέχουν στην παρούσα έρευνα γίνεται βάσει της *Importance Performance Analysis*. Στην ενότητα αυτή γίνεται μια συνοπτική αναφορά σε αντίστοιχες εφαρμογές που παρουσιάζονται στην σχετική επιστημονική αρθρογραφία.

Στο γνωστικό αντικείμενο του Μάρκετινγκ η τεχνική ανάλυσης γνωστή ως Importance Performance προτάθηκε αρχικά από τους *Martilla και James* (1977). Η εφαρμογή αφορούσε την διερεύνηση και ταξινόμηση των χαρακτηριστικών των υπηρεσιών στην Αυτοκινητοβιομηχανία, βάσει δύο κριτηρίων, της πελατειακής *σημαντικότητας* ("customer importance") και της εταιρικής *απόδοσης* ("company performance"). Τόσο η *σημαντικότητα* όσο και η *εμπειρία* αξιολογούνται σε τετράβαθμη κλίμακα (ιδιαίτερα σημαντικό χαρακτηριστικό, σημαντικό, κάπως σημαντικό και καθόλου σημαντικό χαρακτηριστικό και αντίστοιχα για την εμπειρία, *Απόλυτα καλά*, *καλώς*, *κάπως καλά* και *κακώς*). Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται στην συνέχεια σε πίνακα δύο διαστάσεων, με τέσσερα τεταρτημόρια που επισημαίνουν γραφικά με την βοήθεια της κλίμακας μέτρησης και των δύο διαστάσεων στο χώρο, το βαθμό σημαντικότητας του κάθε χαρακτηριστικού.

Επίσης στην τεχνική αυτή αναφέρθηκαν οι Chase και Hayes (1991) χωρίς όμως να παρουσιάζουν παράλληλα τους τρόπους χρήσεις ενός τέτοιου πίνακα ανάλυσης χαρακτηριστικών. Οι Easingwood και Arnott (1991) την ίδια χρονιά αναφέρθηκαν και έκαναν χρήση της τεχνικής σε εφαρμογές του γνωστικού αντικειμένου Μάρκετινγκ Υπηρεσιών. Οι τελευταίοι μάλιστα καινοτόμησαν παραλλάσσοντας τις ονομασίες των διαστάσεων και επομένως τα κριτήρια ταξινόμησης των χαρακτηριστικών στο χώρο (αντί της έννοιας «σημαντικότητα» παρουσιάζετε στην εργασία τους η έκφραση «τωρινή επίδραση στην απόδοση» και αντί της έννοιας «απόδοση» εμφανίζεται η έννοια «όρια της βελτίωσης»). Τελικά συμπεραίνουμε ότι η τεχνική χρησιμοποιείται για να επιφέρει αποτελέσματα σε βελτιώσεις των χαρακτηριστικών ενός προϊόντος ή υπηρεσίας ή γενικότερα για να συμβάλλει στην ανάπτυξη αποδοτικών προϊοντικών χαρακτηριστικών (Slack, 1994/ Vazquez, Del Bosque, Diaz and Ruiz, 2001).

Η χρήση αυτής της τεχνικής είναι διαδεδομένη και στην τουριστική έρευνα.

Η τεχνική χρησιμοποιήθηκε σε:

- αναλύσεις αντιλήψεων διοργανωτών συναντήσεων/ συνεδρίων (Weber, 2000/ Go και Zhang, 1997/ Oppermann, 1996)
- αναλύσεις Εικόνων που σχετίζονται με συγκεκριμένους τουριστικούς προορισμούς (Joppe, Martin και Waalen 2001/ Kozak και Nield, 1998/ Hudson και Shephard, 1998 / Chon, Waever και Kim, 1991) και στην περίπτωση της έρευνας των *Joppe, Martin και Waalen*, τα κριτήρια ταξινόμησης διαμορφώθηκαν κατάλληλα αντί για το κριτήριο της *απόδοσης* («performance») των *Martilla και James,* στην μελέτη αυτή χρησιμοποιείται το κριτήριο του βαθμού *ικανοποίησης* τμημάτων επισκεπτών (*satisfaction* levels of visitor segments)
- αναλύσεις χαρακτηριστικών-παραγόντων που επιδρούν στην επιλογή καταλυμάτων βάσει των αντιλήψεων τμημάτων επισκεπτών (Chu και Choi, 2000)
- αναλύσεις διαμόρφωσης και αξιολόγησης τουριστικών πολιτικών (Evans και Chon, 1989)
- αναλύσεις προϊοντικής τοποθέτησης επιλεγμένων εστιατορίων (Lewis, 1985)

Οι παραπάνω εφαρμογές συχνά χρησιμοποιούν σε συνδυασμό και την στατιστική της Παραγοντικής Ανάλυσης (Factor Analysis, βλέπε επίσης, Oppermann, 1996/ Go και Zhang, 1997/ Chu και Choi, 2000). Η αναγκαιότητα αυτή απορρέει από την πληθώρα των διερευνούμενων χαρακτηριστικών, τα οποία με την χρήση της στατιστικής τεχνικής μειώνονται, αντιπροσωπευόμενα πλέον από ολιγάριθμους Παράγοντες (Factors).

Μέρος Β΄

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2:

Η ΕΡΕΥΝΑ ΣΤΗΝ ΟΡΕΙΝΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΩΝ ΠΟΜΑΚΩΝ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΞΑΝΘΗΣ – ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ 2006

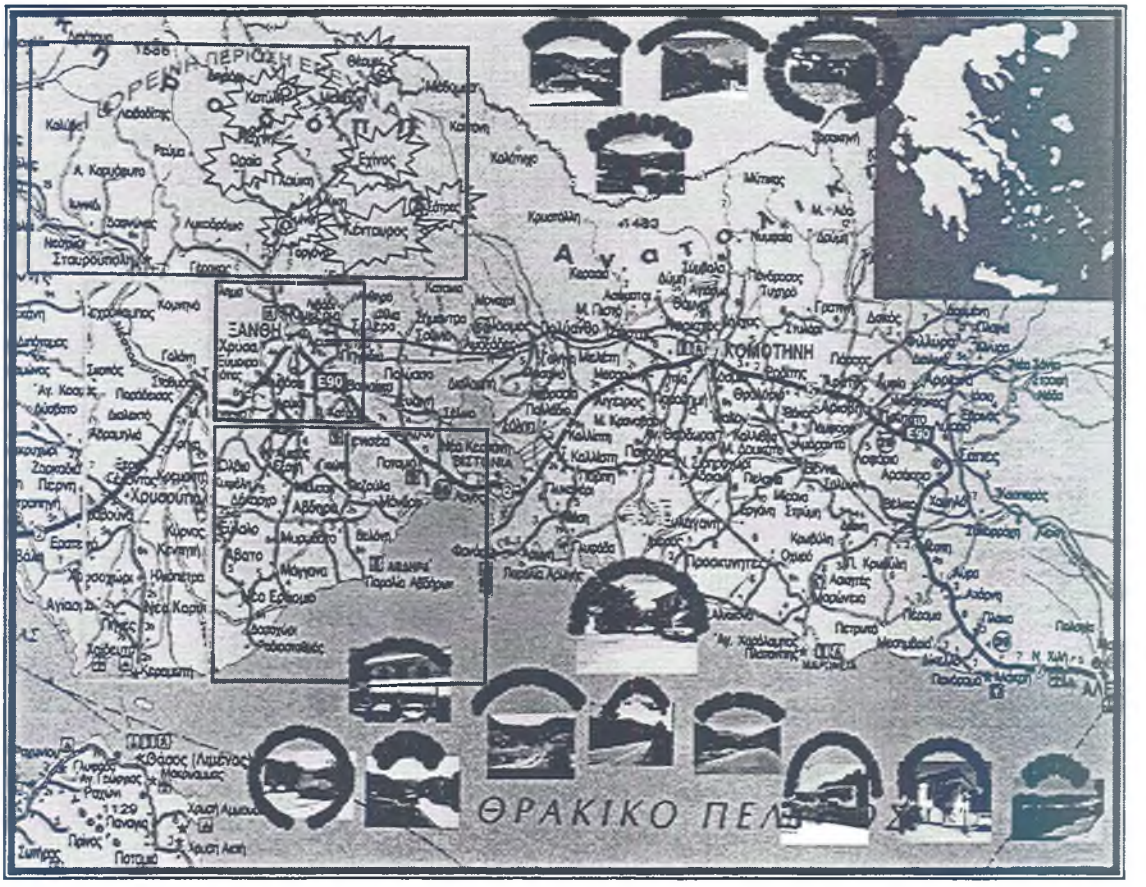

ΣΧΗΜΑ: Η περιοχή έρευνας και τα κύρια γεωγραφικά σημεία διερεύνησης

2.1 Η προκαταρκτική έρευνα ανάλυσης των δυνατοτήτων ανάπτυξης Αγροτοτουριστικών δραστηριοτήτων στην ορεινή περιοχή διαμονής των Πομάκων της οροσειράς Ροδόπης στο Νομό Ξάνθης

2.1.1 Ο στόχος της έρευνας

Η προκαταρκτική αυτή έρευνα έχει ως στόχο της να προσδιορίσει και να εκτιμήσει τα χαρακτηριστικά που επηρεάζουν την τουριστική ανάπτυξη της ιδιόμορφης παραμεθόριας ορεινής περιοχής των Πομάκων του Νομού Ξάν-

θης. Τα αποτελέσματα της έρευνας φιλοδοξούν να χρησιμοποιηθούν για τον κατάλληλο αναπτυξιακό σχεδιασμό της περιοχής.

Η έρευνα ξεκινά με την υπόθεση ότι κάθε μια περιοχή μπορεί να αναδειχθεί κάνοντας χρήση των ελκυστικών φυσικών και πολιτιστικών της χαρακτηριστικών σε συνδυασμό με την κατάλληλη συμπληρωματική αναδομή και υποδομή (προκαταρκτική κατάρτιση κατοίκων και επαγγελματιών, ενημέρωση και προσέλκυση της Ζήτησης, ύπαρξη υποδομής σε καταλύματα, οδικά δίκτυα και σύγχρονες εξυπηρετήσεις). Σύμφωνα με τον Gunn (1988, p.15) λειτουργικά η ανάπτυξη του τουριστικού συστήματος και επομένως ο Σχεδιασμός επηρεάζεται από πέντε παράγοντες. Οι παράγοντες αυτοί είναι:

- Ο πληθυσμός (Ανθρώπινοι πόροι και Ζήτηση)
- Οι παρεχόμενες υπηρεσίες σε καταλύματα, φαγητό και προϊόντα
- Οι ελκυστικότητες
- Οι μεταφορές
- Η προβολή και η πληροφόρηση

Η παρούσα έρευνα αναφέρεται ευρύτερα στην διερεύνηση των αναπτυξιακών προοπτικών μιας υπαίθριας αγροτικής και ορεινής περιοχής κάνοντας χρήση δεδομένων που συλλέχθηκαν από πρωτογενή έρευνα. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στις αντιλήψεις που διαμόρφωσαν οι «εταίροι απόδοσης των δραστηριοτήτων ανάδειξης της περιοχής», σχετικά με τα ανταγωνιστικά στοιχεία ελκυστικοτήτων που διαθέτει ο προορισμός διερεύνησης.

2.1.2 Οι φάσεις διεκπεραίωσης της προκαταρκτικής έρευνας

Η αναγκαιότητα διερεύνησης της Ζήτησης και Προσφοράς

Όπως ήδη έχει τονισθεί, στο κεφάλαιο 1, η άντληση πληροφοριών σχετικά με τις απόψεις των διαμενόντων (κατοίκων, μελών των τοπικών φορέων διοίκησης, επαγγελματιών) αποτελεί μια σημαντική διαδικασία για την επιτυχή εξέλιξη των ενεργειών σχεδιασμού και ανάδειξης ενός τουριστικού προορισμού. Η αξιόπιστη διάγνωση της υπάρχουσας κατάστασης βάσει των αντιλή-

ψεων και προτιμήσεων των ίδιων των διαμενόντων χαρακτηρίζεται ως μια σημαντική πρόκληση για τον ερευνητή και τον υπεύθυνο σχεδιασμού της τουριστικής ανάπτυξης. Οι σύγχρονες στρατηγικές σχεδιασμού και αειφόρας ανάπτυξης, και ιδιαίτερα οι πρόσφατες εφαρμογές σε ορεινές ευαίσθητες περιβαλλοντικά περιοχές προδιαγράφουν την αναγκαιότητα εφαρμογής μιας προμελετημένης στρατηγικής ανάπτυξης των τουριστικών προϊόντων και υπηρεσιών βάσει της παρακολούθησης και αξιολόγησης των απόψεων της Ζήτησης και της Προσφοράς.

Η μεθοδολογία και τα αποτελέσματα της ανεπίσημης έρευνας

Παρακάτω παρουσιάζονται οι συλλεγμένες πληροφορίες της έρευνας συνεντεύξεων βάθους (in-depth interviews). Οι πληροφορίες αντλήθηκαν από τα δεδομένα της διαδικασίας συλλογής ερωτηματολογίων. Οι πληροφορίες αυτές αναφέρονται στις αντιλήψεις που εξέφρασαν τα μέλη της τοπικής διοίκησης και οι επαγγελματίες – κάτοικοι της περιοχής. Για την καλύτερη προσέγγιση του θέματος έγινε χρήση και τυποποιημένων ερωτήσεων που περιλήφθησαν σε ερωτηματολόγια. Οι τυποποιημένες ερωτήσεις χρησιμοποιήθηκαν στην συνέχεια για την αξιολόγηση κάποιων βασικών χαρακτηριστικών ή παραγόντων, που επηρεάζουν σύμφωνα πάντοτε με τις αντιλήψεις των ερωτηθέντων, την τουριστική ανάπτυξη.

Η συλλογή των δεδομένων

Η συλλογή των δεδομένων ανάλυσης έγινε βάσει έντυπων ερωτηματολογίων, τα οποία συμπληρώνονταν από τον ερευνητή κατά την διάρκεια της συνέντευξης. Με τον τρόπο αυτό συλλέγονταν και άλλες πληροφορίες, μια και συχνά οι ομιλητές έκαναν αναφορές και σε άλλα σχετικά θέματα. Οι παρατηρήσεις αυτές αρχειοθετήθηκαν και παρουσιάζονται επίσης στην συνέχεια της ανάλυσης. Εικόνες από την διαδικασία της έρευνας παρουσιάζονται στο Παράρτημα (βλέπε Παράρτημα: *Εικόνες*).

2.1.3 Ποιες αντιλήψεις εξέφρασαν οι επαγγελματίες-κάτοικοι και οι φορείς διοίκησης, σχετικά με την τουριστική ανάπτυξη και την αναγκαιότητα του τουριστικού σχεδιασμού;

- **2.1.3.1 Ποια άποψη εξέφρασαν οι αντιπρόσωποι των τοπικών φορέων Διοίκησης (Δημαρχείο Μύκης, Κοινότητα Σατρών, Κοινότητα Θερμών, Κοινότητα Κοτύλης) και οι επαγγελματίες- κάτοικοι, σχετικά με τους παράγοντες που επηρεάζουν την τουριστική ανάπτυξη μιας γεωγραφικής περιοχής;**

Παρατήρηση 1: **Μ. Μ., Επαγγελματίας – Κάτοικος, Επάγγελμα ιδιοκτήτης Καφενείου, ετώ 29, Κάτοικος Κοτύλης**

Εικόνα 1: Κοτύλι, Αύγουστος 2000,
Καφενείο Μ.Μ.,
Το σημείο συνέντευξης

Ερώτηση 1: Ποιοι παράγοντες συμβάλλουν περισσότερο στο να αναδειχθεί μελλοντικά ένας γεωγραφικός χώρος που είναι αγροτική περιοχή ή γενικότερα ύπαιθρο. Κατά πόσο συμβάλλει ο κάθε παράγοντας;

Μ.Μ.: Βάσει της εμπειρίας μου εδώ στην Κοτύλι.
Οι φυσικοί ελάχιστα
Οι πολιτιστικοί ελάχιστα
Οι τεχνητοί ελάχιστα
.. Γενικότερα είμαι απαισιόδοξος

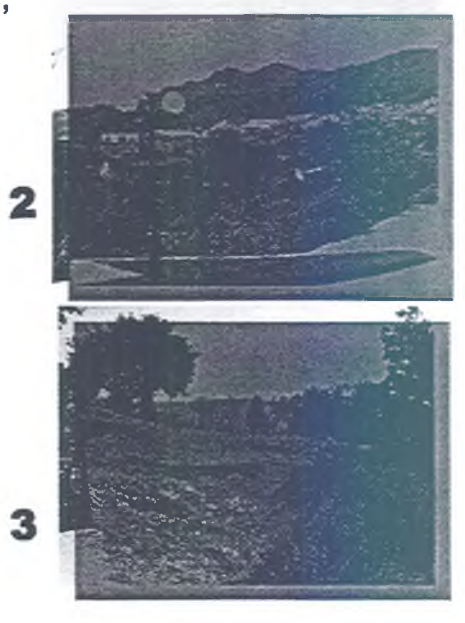

Εικόνες 2,3: Κοτύλι

Παρατήρηση 2: ΟΥ. Ζ., Επαγγελματίας – Κάτοικος, Επάγγελμα ιδιοκτήτης Καφεπαντοπωλείου, Κάτοικος Σμίνθης

4

Εικόνα 4: Σμίνθη, Αύγουστος 2000,
Καφενείο ΟΥ.Ζ.,
Το σημείο συνέντευξης

Ερώτηση 1: Ποιοι παράγοντες συμβάλλουν περισσότερο στο να αναδειχθεί μελλοντικά ένας γεωγραφικός χώρος που είναι αγροτική περιοχή ή γενικότερα ύπαιθρο. Κατά πόσο συμβάλλει ο κάθε παράγοντας;

ΟΥ.Ζ.: Εάν αναφερόμαστε γενικότερα ..

Οι φυσικοί κατά πολύ

Οι πολιτιστικοί κατά πολύ

Οι τεχνητοί κατά πολύ

Παρατήρηση 3: Τ. Κ., , Επάγγελμα/ ιδιότητ Πρόεδρος της Κοινότητας και ιδιοκτήτης Καφε νείου, Κάτοικος Σατρών

5

Εικόνα 5: Σάτρες, Ιούλιος 2000,
Καφενείο του Προέδρου.Τ.Κ,
Το σημείο συνέντευξης

Ερώτηση 1: Ποιοι παράγοντες συμβάλλουν περισσότερο στο να αναδειχθεί μελλοντικά ένας γεωγραφικός χώρος που είναι αγροτική περιοχή ή γενικότερα ύπαιθρο. Κατά πόσο συμβάλλει ο κάθε παράγοντας;

Τ.Κ.: Οι φυσικοί κατά πολύ
Οι πολιτιστικοί ελάχιστα
Οι τεχνητοί πάρα πολύ

Παρατήρηση 4: Μ. Σ, , Επάγγελμα/ ιδιότητα: Αντιδήμαρχος Δήμου Μύκης, ηλικία 68 ετών, Κάτοικος Εχίνου

6

Εικόνα 6: Το Δημαρχείο Μύκης στην Σμίνθη, Ιούλιος 2000, Το σημείο συνέντευξης

Ερώτηση 1: Ποιοι παράγοντες συμβάλλουν περισσότερο στο να αναδειχθεί μελλοντικά ένας γεωγραφικός χώρος που είναι αγροτική περιοχή ή γενικότερα ύπαιθρο. Κατά πόσο συμβάλλει ο κάθε παράγοντας;

Μ.Σ.: Οι φυσικοί πάρα πολύ
Οι πολιτιστικοί πάρα πολύ
Οι τεχνητοί πάρα πολύ

Παρατήρηση 5: Ν.Ν. , Επάγγελμα/ ιδιότητα: Γραμματέας, ηλικία 30-45.

7

Εικόνα 7: Η κοινότητα Θερμών, Ιούλιος 2000,
Το σημείο συνέντευξης

Ερώτηση 1: Ποιοι παράγοντες συμβάλλουν περισσότερο στο να αναδειχθεί μελλοντικά ένας γεωγραφικός χώρος που είναι αγροτική περιοχή ή γενικότερα ύπαιθρο. Κατά πόσο συμβάλλει ο κάθε παράγοντας;

Ν.Ν.: Με βάσει την εμπειρία μου..
Οι φυσικοί κατά πολύ
Οι πολιτιστικοί κατά πολύ
Οι τεχνητοί πάρα πολύ

Παρατήρηση 6: Μ.Χ. , Επάγγελμα/ ιδιότητα: Πρόεδρος της κοινότητας, ηλικία 30-45.

8

Εικόνα 8: Η κοινότητα Κοτύλης, Ιούλιος 2000,
Το σημείο συνέντευξης

Ερώτηση 1: Ποιοι παράγοντες συμβάλλουν περισσότερο στο να αναδειχθεί μελλοντικά ένας γεωγραφικός χώρος που είναι αγροτική περιοχή ή γενικότερα ύπαιθρο. Κατά πόσο συμβάλλει ο κάθε παράγοντας;

Μ.Χ.: Θα έλεγα..

Οι φυσικοί κατά πολύ

Οι πολιτιστικοί κατά πολύ

Οι τεχνητοί κατά πολύ

Συμπέρασμα από την ανάλυση των παρατηρήσεων 1-6. Οι απόψεις της Τοπικής Διοίκησης.

Bar Chart

Η ανάλυση των τριών παραπάνω Ραβδογραμμάτων δίνει μια σαφή εικόνα των αντιλήψεων που εξέφρασε η μικτή ομάδα διερεύνησης των έξι παρατηρήσεων.

Συμπέρασμα της ανεπίσημης έρευνας σχετικά με την σημαντικότητα των παραγόντων φυσικοί, πολιτιστικοί και τεχνητοί πόροι.

Οι παράγοντες που φαίνεται να επηρεάζουν την τουριστική ανάπτυξη μιας περιοχής για τα μέλη και εκπροσώπους της Τοπικής Διοίκησης είναι κυρίως:

- οι φυσικοί και πολιτιστικοί κατά πολύ,
- οι τεχνητοί κατά πάρα πολύ

Αξιοσημείωτο είναι ότι στους παράγοντες που επηρεάζουν ελάχιστα την τουριστική ανάπτυξη μιας περιοχής, παρουσιάζεται μια τάση μη αποδοχής της σημαντικότητας των πολιτιστικών παραγόντων, ως παράγοντες επηρεασμού της τουριστικής ανάπτυξης.

2.1.3.2 Ποια άποψη εξέφρασαν οι αντιπρόσωποι των τοπικών φορέων Διοίκησης (Δημαρχείο Μύκης, Κοινότητα Σατρών, Κοινότητα Θερμών, Κοινότητα Κοτύλης) και οι επαγγελματίες- κάτοικοι, σχετικά με τους πολιτιστικούς, φυσικούς και τεχνητούς πόρους της περιοχής τους, που μπορούν να υποστηρίξουν την τουριστική ανάπτυξη της γεωγραφικής ενότητας στα Πομακοχώρια;

Παρακάτω παρουσιάζεται ένας συγκεντρωτικός πίνακας ανάλυσης των απόψεων που εξέφρασαν οι αντιπρόσωποι των τοπικών φορέων Διοίκησης (Δημαρχείο Μύκης, Κοινότητα Σατρών, Κοινότητα Θερμών, Κοινότητα Κοτύλης) και οι επαγγελματίες- κάτοικοι, σχετικά με τους παράγοντες που μπορούν να υποστηρίξουν την τουριστική ανάπτυξη της γεωγραφικής ενότητας στα Πομακοχώρια.

Πίνακας ανάλυσης των αντιλήψεων που εξέφρασαν οι τοπικοί Φορείς Διοίκησης και οι Επαγγελματίες – κάτοικοι, σχετικά με τους σπουδαιότερους φυσικούς, πολιτιστικούς και τεχνητούς παράγοντες

Παράγοντες	Παράγοντες που θα επηρεάσουν κατά **πολύ**	Παράγοντες που **ίσως** να επηρεάσουν	Παρατήρηση που εξέφρασε την άποψη (κατά πολύ / ίσως)
Φυσικοί	▪ Το **τσάι βουνού** στην Κοτύλι		1/ 3
	▪ Τα **ιαματικά λουτρά** στις Θέρμες	▪ Τα **ιαματικά λουτρά** στις Θέρμες	1, 2, 4, 5 / 3
	▪ Στο Γκιούλιτζικ Σατρών **το σπήλαιο**		3
	▪ Στις κάτω Σάτρες, η **πανίδα της περιοχής** ενδείκνυται για δραστηριότητες Κυνηγιού	▪ **Η χλωρίδα**, και η πανίδα στο Πολύσκιο, στο Ντουρκούτι, στον Τσαλαπετεινό στην περιοχή Σατρών	3
	▪ Στην περιοχή Θερμών, η **πανίδα της περιοχής** ενδείκνυται για δραστηριότητες Κυνηγιού (κυνήγι Αγριόχοιρου και Λαγών)		5
	▪ Η **πηγή** στον Εχίνο (Μάλοκ Βρύς)		4
	▪ Το **Δασήλειο** στον Εχίνο		4
	▪ Το **τοπίο και το ποταμάκι** στην περιοχή του Νερόμυλου στο Ωραίον		4
	▪ Τα **μικρά αγροκτήματα** καπνών στις Σάτρες		4
	▪ Το **τοπίο** στο Αρκουδόρεμα στην περιοχή Ωραίον		4
	▪ Στην Ραϊβίτσα **το σπήλαιο**		6
	▪ Τα **μικρά αγροκτήματα** καπνών στην Κοτύλι		6
	▪ Το **τοπίο** στις πλαγιές του όρους Κούλα στην περιοχή Κοτύλι		6
	▪ **Τα βράχια – φωλιές γερακιών** στην Κοτύλι		6
	▪ Τα **αγριοκάτσικα και οι αρκούδες** στο φαράγγι του όρους Κούλα		6
Πολιτιστικοί	▪ Ο παραδοσακός **νερόμυλος** στο ρέμα της περιοχής **Ωραίου**	▪ Ο παραδοσακός **νερόμυλος** στο ρέμα της περιοχής **Ωραίου**	3, 4 /2
	▪ Παραδοσιακά **πέτρινα μονοπάτια** στην ορεινή περιοχή Σατρών, τα οποία καταλήγουν στην πεδινή περιοχή του Σουνίου	▪ **Παραδοσιακά γεφύρια** στην περιοχή Σατρών	3 /3
	▪ Το παραδοσιακό **τζαμί** στο Πολύσκιο		3
		▪ Η περιοχή στο Τσέρεβο έχει πλούσιο **ιστορικό από την περίοδο της κατοχής των Βουλγάρων**	/3
	▪ Τα τρία παραδοσιακά **τζαμιά** στον Εχίνο		4
	▪ **Παραδοσιακά κτίρια** στον Εχίνο		4
	▪ Ο **φούρνος** στον Εχίνο		4
	▪ **Βιβλιοθήκη** υπό ίδρυση στον Εχίνο		4
	▪ **Βραχογραφία με παράσταση του θεού Μίθρα** στις Θέρμες		5
	▪ Ο **Μύλος** στο Δημάρι		6
	▪ Οι **παραδοσιακές ενδυμασίες** στην περιοχή Κοτύλι		6

	▪ Τα τέσσερα παραδοσιακά **τζαμιά** στην Κοτύλι, Αιμόνιο, Πάχνη και Διμάριο		**6**
Τεχνητοί	▪ **Ταβέρνες** στις Θέρμες		**1**
	▪ **Ξενώνες** για Κυνηγούς στην περιοχή Κοτύλης και Ωραίου		**1, 6**
	▪ **Σύγχρονο γήπεδο ποδοσφαίρου** στην Κοτύλι		**1**
	▪ **Κέντρο Υγείας, ΟΤΕ, και Ταχυδρομείο** στον Εχίνο ως έργα υποδομής		**4**
	▪ **Η ψαροταβέρνα με σταθμό ιχθυοκαλλιέργειας σε Πέστροφες** στην περιοχή του Ωραίου		**4**
	▪ **Το εστιατόριο στην Μύκη**		**4**
	▪ **Οι Ξενώνες και τα τέσσερα ενοικιαζόμενα καταλύματα** στις Θέρμες – Λουτρά, δυναμικότητας περίπου 42 δωματίων		**5, 6**

Σημείωση:

- Παρατήρηση 1: **Μ. Μ., Επαγγελματίας – Κάτοικος, Επάγγελμα ιδιοκτήτης Καφενείου, ετών 29, Κάτοικος Κοτύλης, σύμφωνες απόψεις με των Πατίνγκο Χιλμί και Μουσταφά, και Ιντζέ Σαμπρί (κατοίκων- πελατών του Καφενείου στην Κοτύλι)**
- Παρατήρηση 2: **ΟΥ. Ζ., Επαγγελματίας – Κάτοικος, Επάγγελμα ιδιοκτήτης Καφεπαντοπωλείου, Κάτοικος Σμίνθης**
- Παρατήρηση 3: **Τ. Κ., , Επάγγελμα/ ιδιότητα Πρόεδρος της Κοινότητας και ιδιοκτήτης Καφενείου, Κάτοικος Σατρών**
- Παρατήρηση 4: **Μ. Σ, , Επάγγελμα/ ιδιότητα: Αντιδήμαρχος Δήμου Μύκης, ηλικία 68 ετών, Κάτοικος Εχίνου**
- Παρατήρηση 5: **Ν.Ν. , Επάγγελμα/ ιδιότητα: Γραμματέας, ηλικία 30-45.**
- Παρατήρηση 6: **Μ.Χ. , Επάγγελμα/ ιδιότητα: Πρόεδρος της κοινότητας, ηλικία 30-45.**

Στην συνέχεια ακολουθεί ένας χάρτης προσδιορισμού των σημαντικότερων περιοχών τουριστικών αξιοθέατων. Οι περιοχές προσδιορίστηκαν βάσει των τοπικών Φορέων Διοίκησης και Επαγγελματιών – κατοίκων της ομάδας διερεύνησης.

Χάρτης προσδιορισμού των σημαντικότερων περιοχών τουριστικών αξιοθέατων

Οι σημαντικότερες περιοχές βάσει του παραπάνω σχήματος ανάλυσης των τουριστικών περιοχών προς ανάδειξη, είναι οι **ορεινές περιοχές Κοτύλης** και **Θερμών** και ακολουθούν οι **περιοχές Πάχνης, Σμίνθης, Κενταύρου, και Μέδουσας**. Οι περιοχές προσδιορίστηκαν γραπτώς από την ομάδα διερεύνησης, βάσει σχετικών ερωτήσεων που περιέχονταν στο έντυπο του ερωτηματολογίου (βλέπε Παράρτημα: "Ερωτηματολόγιο προκαταρκτικής έρευνας για τον προσδιορισμό των τουριστικών παραγόντων ανάλυσης"). Ο κάθε αριθμός αντιστοιχεί στον κωδικό αριθμό της παρατήρησης και μέλος της ομάδας διερεύνησης (βλέπε κωδικούς στον παραπάνω "*Πίνακα ανάλυσης των*

αντιλήψεων που εξέφρασαν οι τοπικοί Φορείς Διοίκησης και οι Επαγγελματίες – κάτοικοι, σχετικά με τους σπουδαιότερους φυσικούς, πολιτιστικούς και τεχνητούς παράγοντες").

Συμπεράσματα σχετικά με την σημαντικότητα των Ελκυστικοτήτων της περιοχής βάσει της Αντίληψης που εξέφρασαν τα μέλη της τοπικής διοίκησης και επαγγελματίες της περιοχής.

Οι απόψεις συγκλίνουν κυρίως στους παράγοντες (φυσικούς, πολιτιστικούς και τεχνητούς για συντομία αντίστοιχα Φ, Π και Τ) που θα επηρεάσουν κατά πολύ την τουριστική ανάπτυξη της περιοχής και αυτοί είναι κατά σημαντικότητα οι:

- **Ιαματικά Λουτρά** (Θερμών, Φ). Τέσσερις στους έξι εκπροσώπους συμφωνούν με την υψηλή σημαντικότητα του παράγοντα (4/6).
- **Νερόμυλος παραδοσιακός** (στο ρέμα της περιοχής Ωραίου, Π), με βαρύτητα 2/6
- **Ξενώνες** (Ξενώνες κατάλυσης του Δασαρχείου και της Κοινότητας στην Κοτύλι και Ωραίου για Κυνηγούς και Παραθεριστές, Τ) και καταλύματα (Ενοικιαζόμενα στις Θέρμες, Τ) με βαρύτητα 2/6 αντίστοιχα

2.2 Η διεξαγωγή της τελικής έρευνας

2.2.1 Η έρευνα αξιολόγησης των αντιλήψεων των κατοίκων

Η έρευνα, επιλογή , διευκρίνιση, μέτρηση, συλλογή δεδομένων και περιγραφή των μεταβλητών.

Η έρευνα στηρίχθηκε στην διανομή τυποποιημένων ερωτηματολογίων που απαντήθηκαν στις οικίες των μωαμεθανών κατοίκων ή στα καφενεία, της περιοχής Σμίνθης, Ωραίου και Γλαύκης, στην βόρεια ορεινή περιοχή του νομού Ξάνθης. Ομάδα από δύο ερευνητές - μωαμεθανούς υπαλλήλους του Δήμου Μύκης με καθοδήγηση του επιβλέποντα της έρευνας, πραγματοποίησε συνεντεύξεις στις κατοικίες και στα καφενεία των παραπάνω κοινοτήτων. Τελικά

συγκεντρώθηκαν 198 πλήρως απαντημένα ερωτηματολόγια, τα οποία στην συνέχεια κωδικοποιήθηκαν και αρχειοθετήθηκαν σε στατιστικό πακέτο επεξεργασίας των δεδομένων (SPSS/WIN 10.0).

Όλες οι μεταβλητές παρουσίασαν λοξότητα στην κατανομή των τιμών τους μεταξύ 2 και -2. Για το λόγο αυτό θεωρήθηκαν όλες οι μεταβλητές ικανές για περαιτέρω διερεύνηση.

Οι μεταβλητές αξιολόγησης του ερωτηματολογίου

Παρακάτω παρουσιάζονται σε πίνακα όλα τα χαρακτηριστικά αξιολόγησης που εξέφρασαν ως σημαντικά για την τουριστική ανάπτυξη μιας ορεινής περιοχής οι φορείς της τοπικής Διοίκησης (Κοινοτάρχες και μέλη των κοινοτήτων Κοτύλης, Μύκης, Σατρών και Θερμών). Τα χαρακτηριστικά αυτά αποτέλεσαν τις τυποποιημένες προτάσεις οι οποίες αξιολογήθηκαν από τους κατοίκους σε ένα τυποποιημένο ερωτηματολόγιο. Στην συνέχεια το ερωτηματολόγιο (βλέπε Παράρτημα: *Ερωτηματολόγια και ερευνητικό υλικό κατά την φάση διεξαγωγής της τελικής έρευνας*) σχεδιάστηκε έτσι ώστε να συγκεντρωθούν πληροφορίες από τους κατοίκους σχετικά με:

- ❖ την σημαντικότητα των χαρακτηριστικών της περιοχής που εξέφρασαν οι φορείς διοίκησης (Importance Analysis) για τους κατοίκους
- ❖ την απόδοση των χαρακτηριστικών αυτών στην περιοχή διαμονής των κατοίκων (Performance Analysis)
- ❖ τα δημογραφικά χαρακτηριστικά του δείγματος
- ❖ τους πιθανούς παράγοντες που πιθανόν να επηρεάζουν την τουριστική ανάδειξη ορεινών υπαίθριων τουριστικών περιοχών και που δεν είχαν περιληφθεί στο ερωτηματολόγιο

Χαρακτηριστικά της περιοχής **(τα χαρακτηριστικά εκφράστηκαν από μέλη των φορέων της τοπικής αυτοδιοίκησης και αξιολογήθηκαν από τους κατοίκους ως προς την σημαντικότητά τους και την καταλληλότητά τους για μια τουριστική ανάδειξη της περιοχής διαμονής των κατοίκων)**
❖ Φυσικά
Φυσική ομορφιά
Το κλίμα
Τα σπήλαια
Τα βράχια με εντυπωσιακά σχήματα και φωλιές πτηνών
Τα άγρια κατσίκια και οι αρκούδες
Το πόσιμο νερό
Οι δασικές εκτάσεις
Οι καπνοκαλλιέργειες και τα μικρά αγροκτήματα
Τα ποτάμια και οι φυσικές παραποτάμιες εκτάσεις
❖ Πολιτιστικά
Οι παραδοσιακοί μύλοι και τα παραδοσιακά κτίρια
Τα παραδοσιακά γεφύρια
Οι ιστορικοί, θρησκευτικοί ναοί
Οι βραχογραφίες (αρχαιολογικά ευρήματα)
Οι παραδοσιακοί φούρνοι
Τα ιστορικά σημεία
Βιβλιοθήκες και έντυπα ενημέρωσης για τον πολιτισμό μιας περιοχής
Τα λαογραφικά στοιχεία
❖ Τεχνητά
Οι ταβέρνες και τα εστιατόρια
Οι ξενώνες, τα ενοικιαζόμενα και τα ξενοδοχεία
Τα γήπεδα άθλησης
Τα κέντρα υγείας
Οι τηλεπικοινωνίες
Το ταχυδρομείο
Οι χώροι στάθμευσης
Τα ιαματικά λουτρά και οι εγκαταστάσεις
❖ Δραστηριότητες
Μάζεμα βοτάνων
Λούσεις σε ιαματικά λουτρά
Το κυνήγι
Η παρατήρηση της φύσης, του τοπίου και των ζώων
Ο περίπατος σε παραδοσιακά δρομάκια και ορεινά μονοπάτια
Οι επισκέψεις σε θρησκευτικούς ναούς- τζαμιά
Η μελέτη και διερεύνηση της ιστορίας ενός τόπου και οι επισκέψεις αρχαιολογικών χώρων
Η άθληση και γυμναστική
Οι επισκέψεις σε χωράφια και καλλιέργειες
Συμμετοχή σε γεύματα με καλό φαγητό και ποτό
Ανοικτές ερωτήσεις για εντοπισμό πιθανών προβλημάτων
❖ Προβλήματα σχετικά με την τουριστική ανάπτυξη της περιοχής
❖ Αντίληψη των κατοίκων για μια μελλοντική πιθανή τουριστική ανάπτυξη στην περιοχή
Δημογραφικά χαρακτηριστικά
❖ Φύλο
❖ Τόπος διαμονής
❖ Ηλικία
❖ Επάγγελμα
❖ Μόνιμος κάτοικος περιοχής

Για τους 198 κατοίκους της περιοχής τα ιδιαίτερα σημαντικά χαρακτηριστικά ενός ορεινού υπαίθριου τουριστικού προορισμού, εκφράζονται από τα παρακάτω φυσικά, πολιτιστικά, τεχνητά χαρακτηριστικά και τις επιθυμητές δραστηριότητες:

❖ Φυσική ομορφιά (με μέση τιμή 3,282)

- Το κλίμα (με μέση τιμή 3,056)
- Το πόσιμο νερό (με μέση τιμή 3,154)
- Οι δασικές εκτάσεις (με μέση τιμή 3,067)
- Τα ποτάμια και οι παραποτάμιες φυσικές εκτάσεις (με μέση τιμή 3,041)
- Τα κέντρα υγείας (με μέση τιμή 3,359)
- Οι τηλεπικοινωνίες (με μέση τιμή 3,118)
- Οι επισκέψεις σε θρησκευτικούς ναούς και τζαμιά (με μέση τιμή 3,010)

Στα παραπάνω χαρακτηριστικά, οι κάτοικοι εξέφρασαν μια *μέση σημαντικότητα* πάνω από 3 . Η αξιολόγηση των χαρακτηριστικών έγινε βάσει μιας κοινής για όλα τα χαρακτηριστικά και τυποποιημένης κλίμακας αξιολόγησης. Πιο συγκεκριμένα η αξιολόγηση της σημαντικότητας των χαρακτηριστικών έγινε σε 5-βαθμη κλίμακα, με τιμές: 0=ιδιαίτερα ασήμαντο, 1=ασήμαντο, 2=έτσι και έτσι, 3=σημαντικό και 4=ιδιαίτερα σημαντικό.

Χαμηλή αξιολόγηση (κάτω από 2) στην σημαντικότητα των χαρακτηριστικών παρατηρήθηκε στην μέση σημαντικότητα που εκφράσθηκε για το χαρακτηριστικό «κυνήγι» (με μέση τιμή 1,716)

Επίσης στην συνέχεια οι κάτοικοι εξέφρασαν τις απόψεις τους σχετικά με την απόδοση του κάθε χαρακτηριστικού, όσον αφορά την συγκεκριμένη περιοχή διαμονής τους. Η 5-βαθμη κλίμακα αξιολόγησης των χαρακτηριστικών της περιοχής, είχε τιμές: 0=απόλυτα ακατάλληλο, 1=ακατάλληλο, 2=έτσι και έτσι, 3=κατάλληλο και 4=απόλυτα κατάλληλο. Αξιοσημείωτο είναι ότι, μέση απόδοση πάνω από 3 δεν παρουσιάστηκε σε κανένα από τα χαρακτηριστικά διερεύνησης.

Μεταξύ των τιμών 2 και 3 κυμάνθηκαν τα παρακάτω χαρακτηριστικά:

- Τα αγριοκάτσικα και οι αρκούδες (με μέση τιμή 2,195)
- Οι βιβλιοθήκες και τα έντυπα (με μέση τιμή 2,088)
- Οι ταβέρνες και τα εστιατόρια (με μέση τιμή 2,159)
- Ξενώνες, ενοικιαζόμενα δωμάτια και ξενοδοχεία (με μέση τιμή 2,441)
- Γήπεδα άθλησης (με μέση τιμή 2,378)

- ❖ Ιαματικά λουτρά και εγκαταστάσεις (με μέση τιμή 2,374)
- ❖ Επισκέψεις σε χωράφια και καλλιέργειες (με μέση τιμή 2,036)

Χαμηλή αξιολόγηση (κάτω από 1) παρατηρήθηκε επίσης στην μέση απόδοση που εκφράσθηκε για τα δύο χαρακτηριστικά της περιοχής, την φυσική ομορφιά (με μέση τιμή 0,790) και το κλίμα (με μέση τιμή 0,979).

Η ανάλυση των δεδομένων

Η ανάλυση των δεδομένων ακολουθεί τρία βασικά βήματα:

1. Την ανάλυση των ερωτήσεων που αφορούν τα 35 χαρακτηριστικά που εξέφρασαν ως σημαντικά οι φορείς Διοίκησης (βλέπε παραπάνω πίνακα χαρακτηριστικών)
2. Την ανάλυση *Importance-Performance* για την διεξαγωγή στρατηγικών συμπερασμάτων σχετικά με τα χαρακτηριστικά αυτά
3. Την ανάλυση των *ανοικτού τύπου* ερωτήσεων

Η ανάλυση των χαρακτηριστικών

Για την ανάλυση των 35 χαρακτηριστικών, επιλέχθηκε η ανάλυση βασικών συνιστωσών (*principal components analysis and varimax rotational techniques*) με την χρήση της τεχνικής εντοπισμού σχέσεων επεξήγησης της μέγιστης διακύμανσης μέσω περιστροφικών κινήσεων. Στόχος της ανάλυσης είναι η μείωση των πολυάριθμων μεταβλητών διερεύνησης και η διευκρίνιση του αριθμού των παραγόντων που υποκρύπτονται στις μεταβλητές. Η επιλογή των σημαντικότερων χαρακτηριστικών έγινε βάσει του κριτηρίου της παραγοντικής βαρύτητας (*factor loadings*). Έτσι χαρακτηριστικά με *factor loadings* μεγαλύτερες του 0,5 περιελήφθησαν σε παράγοντες (*factors*). Τελικά, επιλέχθηκαν 17 παράγοντες με μοναδικές τιμές (*eigenvalues*) πάνω από την μονάδα.

Στην συνέχεια υπολογίστηκε το μέτρο εσωτερικής εγκυρότητας *Cronbach's Alpha*. Για τους 3 πρώτους σημαντικότερους συσχετιζόμενους με τις μεταβλητές, παράγοντες το μέτρο ήταν πάνω από 0,5 (*factor* 1: 0,7233, *factor* 2: 0,8594, *factor* 3: 0,5486). Με άλλα λόγια το χαμηλότερο ποσοστό εγκυ-

ρότητας της έρευνας βάσει των τριών factors είναι περίπου 55% (βλέπε πίνακα ανάλυσης παραγόντων και εγκυρότητας).

Πίνακας ανάλυσης των παραγόντων και της εγκυρότητας

Παράγοντας (Factor)	Κωδικός χαρακτηριστικού	Παραγοντική βαρύτητα (factor loading)	Συντελεστής εγκυρότητας (Reliability Coefficient, Cronbach's Alpha)
1 **Φυσικά, Πολιτιστικά, Τεχνητά και Δραστηριότητες.** Χαρακτηριστικά που οι κάτοικοι θεωρούν σημαντικά για ένα τουριστικό προορισμό επίσκεψης και διαμονής με έμφαση στα ήθη και έθιμα, στην κουλτούρα και τα πολιτιστικά στοιχεία, καθώς και στην ψυχική και σωματική υγιεινή όταν συνδυάζονται με σημαντικές εξυπηρετήσεις σε καταλύματα, ταχυδρομικές υπηρεσίες, κέντρα υγείας, άθλησης, χώρους στάθμευσης και ενημέρωσης και δραστηριότητες περιήγησης	V28 V37 V55 V21 V69 V17 V36 V30 V15 V20 V26 V47 V35 V29 V16 V71 V44 V25 V53 V22 V18 V52 V67 V19	0,631 0,630 -0,590 0,582 -0,579 0,577 0,570 0,562 0,558 0,551 0,550 -0,549 0,542 0,533 0,530 -0,529 -0,529 0,527 -0,526 0,522 0,519 -0,506 -0,504 0,503	0,7233
2 **Πολιτιστικά και τεχνητά.** Χαρακτηριστικά που οι κάτοικοι προσδίδουν στον τόπο διαμονής τους ως ένα τουριστικό προορισμό με σύγχρονες εξυπηρετήσεις σε καταλύματα, κέντρα εστίασης και υγείας, άθλησης, χώρους στάθμευσης και ενημέρωσης	V59 V64 V60 V58 V61 V56	0,684 0,620 0,618 0,584 0,558 0,520	0,8594
3 **Δραστηριότητες.** Χαρακτηριστικά που οι κάτοικοι προσδίδουν στον τόπο διαμονής τους ως ένα τουριστικό προορισμό με αγροτικές δραστηριότητες και μάζεμα βοτάνων	V74 V66	0,579 0,486	0,5486

Η ανάλυση της μήτρας *σημαντικότητας - απόδοσης*

Η ανάλυση της μήτρας σημαντικότητας - απόδοσης, στηρίζεται στην τεχνική ανάλυσης "Importance - Performance" (Martilla J.A. and James J.C., 1977, p.729). Η μήτρα βοηθάει στον εντοπισμό της υπάρχουσας κατάστασης σχετι-

κά με την απόδοση από πλευράς κατοίκων, των χαρακτηριστικών που προσδιόρισαν οι τοπικοί φορείς διοίκησης για την περιοχή διαμονής των κατοίκων και παρέχει προς τους φορείς διοίκησης την απαραίτητες πληροφορίες για να προσεχθούν ιδιαίτερα εκείνα τα φυσικά, πολιτιστικά, τεχνητά στοιχεία και δραστηριότητες που οι κάτοικοι εκφράζουν ότι είναι οι σημαντικότεροι συνδυασμοί για την τουριστική ανάδειξη ενός προορισμού.

Για την διαμόρφωση της μήτρας (σημείο τομής των αξόνων) λάβαμε υπ΄ όψη τις υψηλές σημαντικότητες και τις καταλληλότητες που παρουσιάσαμε παραπάνω (βλέπε ενότητα μεταβλητές αξιολόγησης, μέσες τιμές πάνω από 3 και 2 αντίστοιχα).

Στην συνέχεια κατασκευάστηκε ο παρακάτω συγκριτικός πίνακας σημαντικότητας - απόδοσης, με σκοπό την κατασκευή της μήτρας σημαντικότητας απόδοσης για κάθε ένα από τους τρεις παράγοντες (factors).

Συγκριτικός πίνακας σημαντικότητας - απόδοσης			
Παράγοντας (Factor)	Κωδικός χαρακτηριστικού	Μέση σημαντικότητα (Mean of importance)	Μέση απόδοση (Mean of performance)
1 Φυσικά, Πολιτιστικά, Τεχνητά και Δραστηριότητες	V28	2,892	1,472
	V37	2,713	1,649
	V55	2,815	1,644
	V21	2,795	2,088
	V69	2,653	1,523
	V17	2,949	1,995
	V36	3,010	1,119
	V30	2,779	1,918
	V15	2,720	1,763
	V20	2,815	1,644
	V26	3,359	1,521
	V47	3,067	1,277
	V35	2,851	1,262
	V29	2,785	2,374
	V16	2,814	1,711
	V71	3,010	1,119
	V44	2,456	1,985
	V25	2,804	2,378
	V53	2,559	1,195
	V22	2,805	1,889
	V18	2,559	1,995
	V52	2,949	1,294
	V67	2,467	1,646
	V19	2,295	1,407
2 Πολιτιστικά και Τεχνητά	V59	2,815	2,441
	V64	2,785	2,374
	V60	2,804	2,378
	V58	2,703	2,159
	V61	3,359	1,521
	V56	2,795	2,088
3 Δραστηριότητες	V74	2,133	1,477
	V66	2,402	1,323

Στρατηγική τουριστικής ανάπτυξης βάσει της διαποίκιλσης σε φυσικά, πολιτιστικά, τεχνητά στοιχεία και δραστηριότητες (Factor 1)

Ο παράγοντας 1, (δηλαδή ο παράγοντας που περικλείει ένα συνδυασμό από Φυσικά, Πολιτιστικά, Τεχνητά στοιχεία και Δραστηριότητες) παρουσιάζει την παρακάτω δομή Μήτρας Σημαντικότητας - Απόδοσης των χαρακτηριστικών (βλέπε ακόλουθο σχήμα ανάλυσης της Μέσης Σημαντικότητας – Απόδοσης σχετικά με τον Παράγοντα 1).

IMPORTANCE PERFORMANCE ANALYSIS

Residents, Means of importance and performance in Factor 1

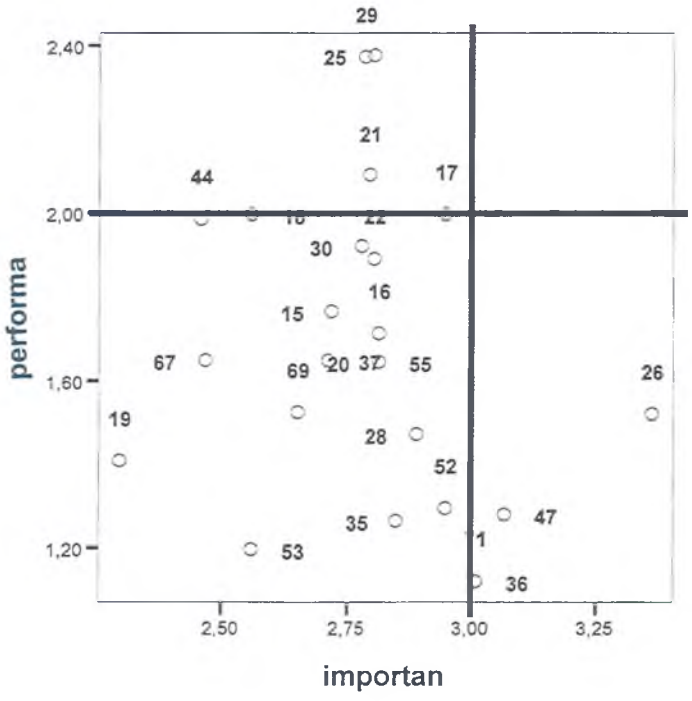

Η ταξινόμηση των χαρακτηριστικών στην μήτρα σημαντικότητας – Απόδοσης, υποστηρίζει την διεξαγωγή στρατηγικών συμπερασμάτων σχετικά με την σημαντικότητα των χαρακτηριστικών και την απόδοση (δηλαδή την υπαρκτή κατάσταση) των χαρακτηριστικών αυτών, στον προορισμό διαμονής των κατοίκων.

Χαρακτηριστικά χωρίς προοπτική

Βάσει της παραπάνω μήτρας, τα περισσότερα από τα αλληλοσχετιζόμενα χαρακτηριστικά του Παράγοντα 1 (Factor 1) καταμερίζονται βάσει της μέσης σημαντικότητας και Απόδοσης του κάθε χαρακτηριστικού, στο κάτω αριστερό τεταρτημόριο της μήτρας. Στο τεταρτημόριο αυτό, συγκαταλέγονται όλα εκείνα τα χαρακτηριστικά που δεν παρουσιάζουν, σύμφωνα με τους διαμένοντες, ιδιαίτερα σημαντική προοπτική (δηλαδή πάνω από 3) για την τουριστική ανάδειξη κάποιου ορεινού - υπαίθριου προορισμού. Παράλληλα τα χαρακτηριστικά αυτά δεν παρουσιάζουν σημαντική ή ιδιαίτερα σημαντική απόδοση (δηλαδή πάνω από 2), για να υποστηρίξουν την τουριστική ανάδειξη του

ορεινού προορισμού που διαμένουν οι μωαμεθανοί Έλληνες. Οι μεταβλητές 19 (παραδοσιακοί φούρνοι), 67 (λούσεις σε ιαματικά λουτρά) και 53 (βραχογραφίες – αρχαιολογικά ευρήματα) παρουσιάζουν βάσει της μήτρας μια αδυναμία ενίσχυσης της τουριστικής ανάδειξης των ορεινών υπαίθριων περιοχών αλλά και παράλληλα ενίσχυσης της συγκεκριμένης ορεινής υπαίθριας περιοχής. Τα χαρακτηριστικά 16 (παραδοσιακά γεφύρια), 17 (ιστορικοί θρησκευτικοί ναοί), 22 (λαογραφικά στοιχεία), 55 (ιστορικά σημεία) και η δραστηριότητα 37 (μελέτη και διερεύνηση της ιστορίας του τόπου), παρουσιάζουν μια προοπτική για βελτίωση, μια και θεωρούνται αρκετά σημαντικά χαρακτηριστικά (3>importance>2,75) για την ανάδειξη του προορισμού.

Σημαντικά χαρακτηριστικά προς βελτίωση

Στο κάτω δεξί τεταρτημόριο της μήτρας ανάλυσης των χαρακτηριστικών του παράγοντα 1, παρουσιάζονται εκείνα τα χαρακτηριστικά που ενώ θεωρούνται από τους κατοίκους ιδιαίτερα σημαντικά (με μέση αξιολόγηση πάνω από 3), στον προορισμό διαμονής τους φαίνεται (λόγω της κατάστασης που βρίσκονται), να μην αξιολογούνται ως κατάλληλα για μια πιθανή τουριστική ανάδειξη του προορισμού. Στο τεταρτημόριο αυτό τοποθετούνται οι μεταβλητές 26 (κέντρα υγείας) και 47 (δασικές εκτάσεις). Στην περίπτωση αυτή οι φορείς διοίκησης θα πρέπει να επανεξετάσουν τα στοιχεία αυτά και να βελτιώσουν τις τυχόν αδυναμίες τους, μια και συμφωνούν οι αξιολογήσεις σημαντικότητας των κατοίκων ως προς τις απόψεις των φορέων, αλλά κρίνονται ως αδύναμα να υποστηρίξουν μια ενδεχόμενη τουριστική ανάδειξη του συγκεκριμένου προορισμού.

Τα χαρακτηριστικά εκμετάλλευσης, χαρακτηριστικά με χαμηλή σημαντικότητα αλλά υψηλή απόδοση για μια τουριστική ανάδειξη του προορισμού

Στο πάνω αριστερό τεταρτημόριο της μήτρας, τοποθετούνται όλα εκείνα τα χαρακτηριστικά που παρουσιάζουν υψηλή απόδοση για την ανάδειξη του προορισμού διαμονής, αλλά χαμηλότερη σημαντικότητα επίδρασης για μια τουριστική ανάδειξη ενός ορεινού υπαίθριου προορισμού. Ιδιαίτερα σημαντικές μεταβλητές για μια ενδεχόμενη τουριστική ανάδειξη είναι οι μεταβλητές 17 (ιστορικοί θρησκευτικοί ναοί), 25 (γήπεδα άθλησης), 29 (χώροι στάθμευσης) και 21 (βιβλιοθήκες και έντυπο υλικό ενημέρωσης).

Στρατηγική τουριστικής ανάπτυξης βάσει της διαποίκιλσης σε πολιτιστικά, και τεχνητά στοιχεία (Factor 2)

Ο παράγοντας 2, (δηλαδή ο παράγοντας που περικλείει ένα συνδυασμό από Πολιτιστικά, Τεχνητά στοιχεία) παρουσιάζει την παρακάτω δομή Μήτρας Σημαντικότητας - Απόδοσης των χαρακτηριστικών (βλέπε ακόλουθο σχήμα ανάλυσης της Μέσης Σημαντικότητας – Απόδοσης σχετικά με τον Παράγοντα 2).

IMPORTANCE PERFORMANCE ANALYSIS

Residents, Means of importance and performance in Factor 2

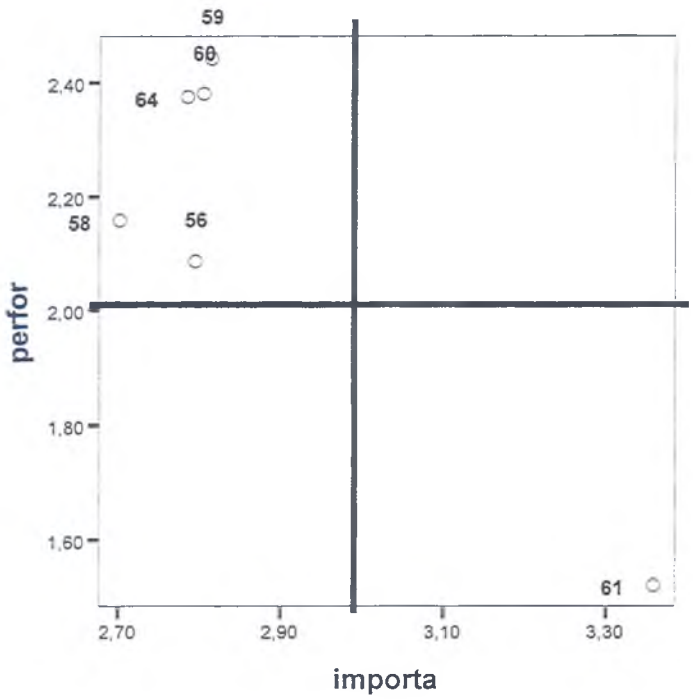

Σημαντικά χαρακτηριστικά προς βελτίωση

Στο κάτω δεξί τεταρτημόριο της μήτρας ανάλυσης των χαρακτηριστικών του παράγοντα 2, παρουσιάζονται εκείνα τα χαρακτηριστικά που ενώ θεωρούνται από τους κατοίκους ιδιαίτερα σημαντικά (με μέση αξιολόγηση πάνω από 3) στον προορισμό διαμονής τους, φαίνεται (λόγω της κατάστασης που βρίσκονται) να μην αξιολογούνται ως κατάλληλα για μια πιθανή τουριστική ανάδειξη του προορισμού. Στο τεταρτημόριο αυτό τοποθετείται η μεταβλητή 61 (κέντρα υγείας). Στην περίπτωση αυτή οι φορείς διοίκησης θα πρέπει να επανεξετάσουν το στοιχείο αυτό και να βελτιώσουν τις τυχόν αδυναμίες του, μια και οι αξιολογήσεις σημαντικότητας των κατοίκων συμφωνούν ως προς τις απόψεις των φορέων, αλλά κρίνεται ως αδύναμο να υποστηρίξει μια ενδεχόμενη τουριστική ανάδειξη του συγκεκριμένου προορισμού βάσει ενός συνδυασμού από πολιτιστικά και τεχνητά στοιχεία.

Τα χαρακτηριστικά εκμετάλλευσης, χαρακτηριστικά με χαμηλή σημαντικότητα αλλά υψηλή απόδοση για μια τουριστική ανάδειξη του προορισμού

Στο πάνω αριστερό τεταρτημόριο της μήτρας, τοποθετούνται όλα εκείνα τα χαρακτηριστικά που παρουσιάζουν υψηλή απόδοση για την ανάδειξη του προορισμού διαμονής, αλλά αρκετά χαμηλή σημαντικότητα επίδρασης για μια τουριστική ανάδειξη ενός ορεινού υπαίθριου προορισμού. Ιδιαίτερα σημαντικές μεταβλητές για μια ενδεχόμενη τουριστική ανάδειξη είναι οι μεταβλητές 59 (ξενώνες, ενοικιαζόμενα καταλύματα, ξενοδοχεία), 60 (γήπεδα άθλησης) και 64 (χώροι στάθμευσης). Οι μεταβλητές αυτές συνεισφέρουν στην τοπική τουριστική ανάδειξη και θα πρέπει να συνεχίσουν να αναδεικνύονται και στο μέλλον.

Στρατηγική τουριστικής ανάπτυξης βάσει των δραστηριοτήτων (Factor 3)

Ο παράγοντας 3, (δηλαδή ο παράγοντας που περικλείει μόνο δραστηριότητες) παρουσιάζει την παρακάτω δομή Μήτρας Σημαντικότητας - Απόδοσης των χαρακτηριστικών (βλέπε ακόλουθο σχήμα ανάλυσης της Μέσης Σημαντικότητας – Απόδοσης σχετικά με τον Παράγοντα 3).

IMPORTANCE PERFORMANCE ANALYSIS

Residents, Means of importance and performance in Factor 3

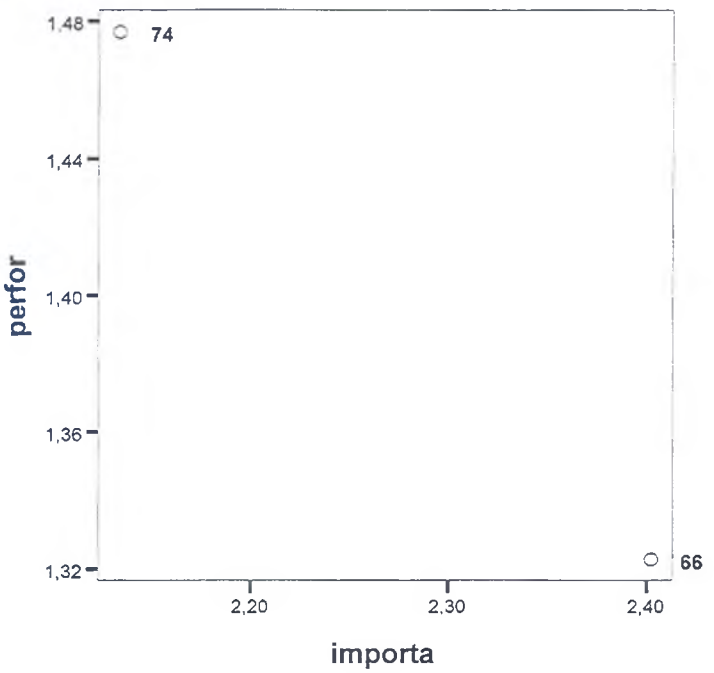

Η παραπάνω μήτρα σημαντικότητας – Απόδοσης των δραστηριοτήτων, δεν παρουσιάζει σημαντικές (πάνω από 3) ή κατάλληλες (πάνω από 2) μεταβλητές για μια τουριστική ανάδειξη υπαίθριων ορεινών προορισμών. Μπορούμε απλά να επισημάνουμε ότι η μεταβλητή 66 (δραστηριότητα μαζέματος βοτάνων) παρουσιάζει σημαντικότητα πάνω από 2 αλλά ιδιαίτερα χαμηλή μέση απόδοση (1,32) για την ανάδειξη του συγκεκριμένου προορισμού. Η δραστηριότητα αυτή σε στρατηγικό επίπεδο λήψης αποφάσεων θα πρέπει να αποτελέσει από τους τοπικούς φορείς διοίκησης αντικείμενο διερεύνησης και σωστής διοργάνωσης. Η δραστηριότητα αυτή αναγνωρίζεται ως αρκετά σημαντική και μπορεί συνεισφέρει στον σχεδιασμό κατάλληλων δραστηριοτήτων που βρίσκουν σύμφωνη την αντίληψη των κατοίκων.

Η ανάλυση των ανοιχτού τύπου ερωτήσ

Οι δύο ανοιχτού τύπου ερωτήσεις που προτάθηκαν στους κατοίκους προς απάντηση, ήταν: «Ποια είναι τα σημαντικότερα προβλήματα που συνάντησες και συναντάς και που επηρεάζουν την τοπική τουριστική και οικονομική ανάπτυξη της περιοχής;» και «Πιστεύεις ότι στο μέλλον θα υπάρξει τουριστική ανάπτυξη στην περιοχή σου;».

Τα κύρια προβλήματα που επηρεάζουν την τουριστική ανάπτυξη της περιοχής βάσει της συχνότητας αναφοράς των προβλημάτων από τους κατοίκους (σε σύνολο αναφορών N=183), σχετίζονται με:

- Την κατάσταση και οργάνωση των οδικών δικτύων στην περιοχή (38% του συνολικού αριθμού των αναφορών, βλέπε σημείο 8 στο Πίνακα: Απαντήσεις των κατοίκων σχετικά με προβλήματα που επηρεάζουν την τουριστική ανάπτυξη της περιοχής)
- Την έλλειψη διαφόρων υποδομών (24,8% των αναφορών, βλέπε σημείο 19 στο Πίνακα: Απαντήσεις των κατοίκων σχετικά με προβλήματα που επηρεάζουν την τουριστική ανάπτυξη της περιοχής)
- Την γενικότερη πολιτική του Ελληνικού Κράτους (23,1% των αναφορών, βλέπε σημείο 10 στο Πίνακα: Απαντήσεις των κατοίκων σχετικά με προβλήματα που επηρεάζουν την τουριστική ανάπτυξη της περιοχής)
- Την έλλειψη καταλυμάτων (14% των αναφορών, βλέπε σημείο 4 στο Πίνακα: Απαντήσεις των κατοίκων σχετικά με προβλήματα που επηρεάζουν την τουριστική ανάπτυξη της περιοχής)
- Την αδιάφορη πολιτική που εφαρμόζεται λόγω της ιδιότητάς τους ως θρησκευτική μειονότητα (8,7% των αναφορών, βλέπε σημείο 17 στο Πίνακα: Απαντήσεις των κατοίκων σχετικά με προβλήματα που επηρεάζουν την τουριστική ανάπτυξη της περιοχής)
- Την έλλειψη κατάλληλης εκπαίδευσης και την παιδεία των κατοίκων (8,2 % των αναφορών, βλέπε σημείο 13 στο Πίνακα: Απαντήσεις των κατοίκων σχετικά με προβλήματα που επηρεάζουν την τουριστική ανάπτυξη της περιοχής)

Πίνακας: Απαντήσεις των κατοίκων σχετικά με προβλήματα που επηρεάζουν την τουριστική ανάπτυξη της περιοχής (N=183)	
Κύρια προβλήματα που εκφράστηκαν και συχνότητα αναφοράς των προβλημάτων	
1.	Δεν έχει τίποτα που να είναι σημαντικό για τουριστική ανάπτυξη, Έλλειψη σημαντικών σημείων επίσκεψης (14%), έλλειψη πολιτιστικών στοιχείων , δεν υπάρχουν ιστορικά μέρη (1,6%), οι σπηλιές ανεκμετάλλευτες (1,1%). (Σ=16,7~17%%)
2.	Εγκαταστάσεις σε Luna Park, ζωολογικούς κήπους (2,1%) με ζώα της περιοχής, παιδικές χαρές (2,1%). (Σ=4,2)
3.	Ναι υπάρχουν πολλά προβλήματα (14%)
4.	Η έλλειψη ξενοδοχείων, ξενώνων (14%)
5.	Χωριάτικο φαγητό , εστιατόρια , ταβέρνες (2,1%)
6.	Όχι, δεν πιστεύω να υπάρχουν προβλήματα σχετικά με μια τουριστική ή οικονομική ανάπτυξη (1,1%)
7.	Τα πολλά οδικά δίκτυα καταστρέφουν τις περιοχές (0,5%)
8.	Η έλλειψη κατάλληλων οδικών δικτύων (προς Βουλγαρία) , δύσβατοι οδικοί άξονες (διαπλάτυνση και βελτιώσεις οδοστρώματος) (38%)
9.	Ανυπαρξία κατάλληλων χώρων για τους επισκέπτες, ενημέρωση για επισκέπτες (πολιτιστικά κ.ά) (1,1%)
10.	Το κράτος και η πολιτική του, η αδιαφορία του κράτους, η ανύπαρκτη κρατική υποστήριξη , οι διαφορές μεταξύ κρατών και οι πολιτικές τους (21%) ,Οικονομική υπανάπτυξη, εξάρτηση από την οικονομική εκμετάλλευση των καπνών, έλλειψη άλλων κλαδικών δραστηριοτήτων που θα αξιοποιήσουν το εργατικό δυναμικό (2,1%). (Σ=23,1%)
11.	Ανεκμετάλλευτοι πόροι και πολιτιστικοί χώροι μη αξιοποιημένοι, ανυπαρξία οικονομικής ανάπτυξης (0,5%)
12.	Η μετανάστευση λόγω ανεργίας, οι κάτοικοι φεύγουν στο εξωτερικό (0,5%), πολύ μεγάλη ανεργία και η σχετική οικονομική κατάσταση των κατοίκων (6%). (Σ=6,5%)
13.	Η κατάλληλη εκπαίδευση και παιδεία, εκπαίδευση σε θέματα υγιεινής και συμμετοχή σε κοινωνικές δραστηριότητες (8,2%)
14.	Ανυπαρξία ενδιαφέροντος από φορείς και ενδιαφερόμενους για επενδύσεις, πολλά χρήματα επενδύθηκαν λόγο της λανθάνουσας πολιτικής του ελληνικού κράτους στην Τουρκία (ούτε αγορά ούτε χτίσιμο σπιτιών) (2,2%)
15.	Άγονη περιοχή, η περιοχή γενικότερα , περιορισμένοι πόροι (3,3%)
16.	Οι αρμόδιοι και τα στελέχη του Δήμου (1,1%)
17.	Το ότι είμαστε μειονότητα, μας εκμεταλλεύονται, ήμαστε παρατημένοι , αποκλεισμός (8,7%)
18.	Η καθαριότητα (0,5%)
19.	Έλλειψη υποδομών (υπόνομοι , υποδομές συγκέντρωσης και ποιότητα πόσιμου νερού κ. α) (9,8%), έλλειψη αθλητικών εγκαταστάσεων (γήπεδα και εγκαταστάσεις άθλησης) (5,0%) τράπεζες (1,1%), Λουτρά, Σούπερ Μάρκετ, κέντρα υγείας-νοσοκομεία, φαρμακεία (1,6%), σχολεία, γυμνάσια και λύκεια (3,2%), φροντιστήρια ξένων γλωσσών, Μουσεία (1,6%), Βιβλιοπωλεία (0,5%), Πάρκινγκ (2%). (Σ=24,8%)
20.	Η κτηνοτροφία, μελισσοκομία (0,5%)

Οι κύριες αντιλήψεις των κατοίκων σχετικά με μια ενδεχόμενη τουριστική ανάπτυξη της περιοχής διαμονής τους, ήταν:

- Αρνητική αντίληψη (το 34% των αναφορών, βλέπε σημείο 1 στο Πίνακα: Απαντήσεις των κατοίκων σχετικά με μια ενδεχόμενη μελλοντική τουριστική ανάπτυξη στην περιοχή)
- Θετική αντίληψη (28,4% των αναφορών, βλέπε σημείο 5 στο Πίνακα: Απαντήσεις των κατοίκων σχετικά με μια ενδεχόμενη μελλοντική τουριστική ανάπτυξη στην περιοχή)
- Συγκεχυμένη αντίληψη (20% των αναφορών, βλέπε σημείο 2 στο Πίνακα: Απαντήσεις των κατοίκων σχετικά με μια ενδεχόμενη μελλοντική τουριστική ανάπτυξη στην περιοχή)
- Θετική αντίληψη με προϋποθέσεις (11,9% των αναφορών, βλέπε σημείο 3 στο Πίνακα: Απαντήσεις των κατοίκων σχετικά με μια ενδεχόμενη μελλοντική τουριστική ανάπτυξη στην περιοχή)

Πίνακας: Απαντήσεις των κατοίκων σχετικά με μια ενδεχόμενη μελλοντική τουριστική ανάπτυξη στην περιοχή (N=183)	
Κύριες απόψεις των κατοίκων σχετικά με την μελλοντική τουριστική αναπτυξιακή προοπτική της γεωγραφικής ενότητας και συχνότητα αναφοράς των απόψεων	
1.	Δεν το νομίζω , δεν θα υπάρξει, ποτέ, ουδέποτε, καθόλου (8,2%). Όχι (24%), Όχι καθόλου, επειδή είμαστε μειονότητα (1,1%) όχι τα προβλήματα είναι πολλά (0,5%), Όχι, λόγω πιθανής έλευσης Αλβανών και Γύφτων και της σχετικής ανασφάλειας (0,5%). (Σ=34%)
2.	Ίσως, το ελπίζω , μπορεί, μακάρι, και *ναι και όχι* (13%) , Ίσως, αλλά δεν το πιστεύω και πολύ γιατί ο χώρος μας δεν είναι κατάλληλος για μια ενδεχόμενη τουριστική ανάπτυξη (0,5%). Μπορεί να υπάρξει στο μέλλον αλλά όχι τώρα, δεν το πιστεύω μπορεί και να υπάρξει, έτσι και έτσι (4,9%), Κάτι τέτοιο θα γίνει πολύ δύσκολα (1,6%). (Σ=20%)
3.	Ναι, εφ΄ όσον το επιθυμεί το κράτος με ανάλογη ευαισθησία από τους αρμόδιους φορείς, Ναι εάν θέλει η πολιτεία και πιέσει η Ευρωπαϊκή Ένωση (2,7%), Ναι με τις κατάλληλες υποδομές (0,5%), Πιστεύω ότι μπορεί να γίνει (5,5%) εξαρτάται από το κράτος ή και από το κράτος (1,1%), Ναι, θα έρθουν ξένοι-αλλοδαποί (0,5%), Ναι, αλλά μόνο με προγράμματα που θα αναλύουν τα θέματα πραγματικά (0,5%). Ναι, εφ΄ όσον υπάρξει ενδιαφέρον από τους κατοίκους και εφ΄ όσον βοηθήσουν και αξιόλογοι αναπτυξιακοί φορείς (1,1%). (Σ=11,9%)
4.	Δεν γνωρίζω (1,1%)
5.	Ναι (27,9%), Ναι, μια και ήδη υπάρχουν επισκέπτες, περιηγητές από διάφορα μέρη (0,5%). (Σ=28,4%)

Η έρευνα ανάλυσης οραμάτων των παιδιών σχολικής ηλικίας

Για την καλύτερη κατανόηση των οραμάτων που έχουν τα παιδιά μικρής ηλικίας σχετικά με μια ενδεχόμενη τουριστική ανάπτυξη και ανάδειξη της

περιοχής διαμονής τους, η έρευνα επικεντρώθηκε στον τρόπο αποτύπωσης του οράματος σε χαρτί με την παρουσίαση μιας Εικόνας-Ζωγραφιάς (βλέπε επίσης Pearce, Moscardo και Ross, 1996, pp.76). Για να επιτευχθεί πρακτικά η έρευνα θα έπρεπε να αφιερωθεί κατάλληλος χρόνος από το πρόγραμμα διδασκαλίας του Μειονοτικού Δημοτικού. Τελικά η έρευνα πραγματοποιήθηκε τον Ιούνιο του 2001 στο Δημοτικό Σχολείο Γλαύκης κατόπιν άδειας από την αρμόδια διεύθυνση πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης μειονοτικών σχολείων. Ενώ αναμένονταν μια ανταπόκριση 100 μαθητών- τριών τελικά ανταποκρίθηκαν 48 μαθητές -τριες.

Τα στοιχεία των θεμάτων ζωγραφικής που απεικόνισαν οι 48 μαθητές, ταξινομήθηκαν ονομαστικά και μετρήθηκαν οι συχνότητες εμφάνισής τους.

Τα σημαντικότερα στοιχεία που ολοκληρώνουν ένα κοινό όραμα των παιδιών σχολικής ηλικίας για μια ενδεχόμενη τουριστική ανάπτυξη της περιοχής τους, ήταν κατά κατηγορία
(βλέπε Πίνακα: *Χαρακτηριστικά στοιχεία των θεμάτων ζωγραφικής και οι συχνότητες εμφάνισής τους*):

Φυσικά χαρακτηριστικά του προορισμού

- Ο ήλιος (72,9%)
- Τα δένδρα (62,5%)
- Τα λουλούδια (37,5%)
- Οι λόφοι και τα όρη (31,2%)
- Τα πουλιά (25,0%)

Τεχνητά χαρακτηριστικά του τουριστικού προορισμού

- Τα σπίτια – οι μονοκατοικίες (58,3%)
- Εναέρια μέσα μεταφοράς (18,7%)
- Τα ξενοδοχεία (14,6%)
- Τα μέσα μετακίνησης και μεταφοράς (14,6%)
- Το οδικό δίκτυο (10,4)

Βάσει των χαρακτηριστικών (βλέπε Πίνακα: *Χαρακτηριστικά στοιχεία των θεμάτων ζωγραφικής και οι συχνότητες εμφάνισής τους*) διαφαίνεται ότι τα

παιδιά σχολικής ηλικίας του συγκεκριμένου μειονοτικού σχολείου, οραματίζονται κυρίως θέματα που περιέχουν φυσικά και ακολούθως τεχνητά στοιχεία. Επίσης σημειώνουμε ότι είναι σχεδόν ανύπαρκτη η παρουσία στοιχείων πολιτιστικής κληρονομιάς (όπως μουσείων, αρχαιολογικών χώρων, βιβλιοθηκών, παραδοσιακών εκδηλώσεων κ.ά). Θα μπορούσαμε ίσως εδώ να επισημάνουμε παρά την χαμηλή συχνότητα εμφάνισής τους την παρουσία δύο πολιτιστικών στοιχείων που είναι οι Ναοί (4,1%) και οι Πύργοι (4,1%).

Πίνακας: *Χαρακτηριστικά στοιχεία των θεμάτων ζωγραφικής και οι συχνότητες εμφάνισής τους* (N=48)	
Ήλιος	72,9 % (*)
Βροχή	4,1
Νύχτα με άστρα και φεγγάρι	2,0
Χόρτο	4,1
Ζώα (πουλιά, παπαγάλος, λύκος και λαγός)	25,0
Ποτάμι	8,3
Λόφοι και όρη	31,2
Δένδρα	62,5
Λουλούδια	37,5
Φοινικόδενδρο	2,0
Θάλασσα	4,1
Άνθρωπος με μαγιό	6,2
Ανεμόμυλος	2,0
Πύργοι	4,1
Πρατήριο καυσίμων	6,2
Ξενοδοχεία	14,6
Πολυώροφα κτίρια	6,2
Οικίες, μονοκατοικίες	58,3
Δημαρχείο	6,2
Σινεμά	4,1
Μέσα μετακίνησης και μεταφοράς	14,6
Σηματοδότες, οδικός φωτισμός	8,2
Ναοί	4,1
Τραίνο	2,0
Εναέρια μέσα μεταφοράς (Αεροπλάνο, ελικόπτερο)	18,7
Οδικό δίκτυο	10,4
Καράβια	4,1
Εξυπηρετήσεις και εξοπλισμός παράκτιος (μπαράκι στην παραλία, ομπρέλες στην παραλία, κασετόφωνο)	6,2
Ατμόσφαιρα συναισθηματισμού - καρδούλες	2,0
Νυχτερινά κέντρα (Bar), Τηλεπικοινωνίες (ΟΤΕ), Τράπεζες, Υπέρ – Αγορές (Super Market)	8,3
(*) Η σκουρόχρωμη απόχρωση πλαισιώνει ποσοστά μεγαλύτερα του 10%	

2.2.2 Η έρευνα ανάλυσης αντιλήψεων των επαγγελματιών - τουριστικών γραφείων

Οι μεταβλητές διερεύνησης και η έρευνα ανάλυσης των αντιλήψεων.

Η έρευνα όπως και στην περίπτωση των κατοίκων και εν δυνάμει επισκεπτών στηρίχθηκε στην διανομή τυποποιημένων ερωτηματολογίων που απαντήθηκαν από τα υπεύθυνα διοικητικά στελέχη τουριστικών γραφείων της Θεσσαλονίκης. Ομάδες από δύο ερευνητές - φοιτητές του Πανεπιστημίου Μακεδονίας υπό την καθοδήγηση του επιβλέποντα της έρευνας, πραγματοποίησαν συνεντεύξεις σε τουριστικά γραφεία της Θεσσαλονίκης. Τα τουριστικά γραφεία προσεγγίστηκαν βάσει πληροφοριών που περικλείονταν σε πρόσφατη έκδοση τουριστικού οδηγού και διασταυρώθηκαν με σχετικό ενημερωτικό έντυπο της Διεύθυνσης ΕΟΤ Θεσ/ νίκης. Μετά από ημερολογιακό προγραμματισμό της κατανομής των επισκέψεων και των συναντήσεων ανά ομάδα έρευνας, ακολούθησε η φάση εκτέλεσης των συνεντεύξεων. Τελικά συγκεντρώθηκαν 28 πλήρως απαντημένα ερωτηματολόγια[1], τα οποία στην συνέχεια κωδικοποιήθηκαν και αρχειοθετήθηκαν σε στατιστικό πακέτο επεξεργασίας των δεδομένων (SPSS/WIN 10.0).

Οι περισσότερες μεταβλητές παρουσίασαν λοξότητα στην κατανομή των τιμών τους μεταξύ 2 και -2. Για το λόγο αυτό θεωρήθηκαν ικανές για περαιτέρω διερεύνηση. Οι μεταβλητές που παρουσίασαν λοξότητα εκτός του παραπάνω διαστήματος ήταν οι: το είδος του τουριστικού γραφείου [V2 (*Skewness* 3,258)], τα τουριστικά προγράμματα του γραφείου στην Βόρεια Ελλάδα [V4 (2,828)], η σημαντικότητα των φυσικών στοιχείων: δασικών εκτάσεων [V12 (-2, 071)], ο πρώτος προτιμούμενος προορισμός [V42 (2,894)], ο δεύτερος

[1] Στην έρευνα ανταποκρίθηκαν επώνυμα τα παρακάτω 26 τουριστικά γραφεία:
Avanti Travel, Athos Hellas S.A., Α και Γ. ΜΑΚΡΗΣ Ο.Ε, ALEXANDERS, ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ και ΣΙΑ Ο.Ε, ARMA TOURS, α & Δ Χριστοφίδη Ο.Ε (OASIS), BRITANNIA TOURS, Β. ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΚΑΙ ΣΙΑ Ο.Ε, ΓΚΙΝΗΣ Α.Ε, ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΩΡΟΘΕΟΥ ΒΟΓΙΑΣ,CRETE Air Travel, CARAVEL TRAVEL, ΔΙΟΝ TOURS, ERIETI TRAVEL, KOSTINOY TRAVEL 2K, MORNING STAR, MIBS TRAVEL, OCEANIC WORLD LTD, PLANAIR, ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟ ΤΣΑΛΑΝΤΖΙΑΝ Ε.Π.Ε, ΣΙΣΜΑΝΙΔΗΣ ΤΑΞΙΔΙΑ Α.Ε, SPLENDID Γ. ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ Α.Ε, ΤΣΙΓΓΕΡΛΙΩΤΗΣ Π. ΓΕΩΡΓΙΟΣ, UTS, VELAS TOURS.

προτιμούμενος προορισμός [v43 (2,978)], ο τέταρτος προτιμούμενος προορισμός [v45 (3,085)], ο πέμπτος προτιμούμενος προορισμός [v46 (2,390)]

Οι μεταβλητές αξιολόγησης του ερωτηματολογίου

Παρακάτω παρουσιάζονται σε πίνακα όλα τα χαρακτηριστικά αξιολόγησης που εξέφρασαν ως σημαντικά για την τουριστική ανάπτυξη μιας ορεινής περιοχής οι φορείς της τοπικής Διοίκησης (Κοινοτάρχες και μέλη των κοινοτήτων Κοτύλης, Μύκης, Σατρών και Θερμών). Τα χαρακτηριστικά αυτά αποτέλεσαν τις τυποποιημένες προτάσεις οι οποίες αξιολογήθηκαν από τους επαγγελματίες σε ένα τυποποιημένο ερωτηματολόγιο. Στην συνέχεια το ερωτηματολόγιο (βλέπε Παράρτημα*: Ερωτηματολόγια και ερευνητικό υλικό κατά την φάση διεξαγωγής της τελικής έρευνας*) σχεδιάστηκε έτσι ώστε να συγκεντρωθούν πληροφορίες από τους επαγγελματίες σχετικά με:

- την μέση σημαντικότητα του κάθε χαρακτηριστικού που εξέφρασαν οι φορείς διοίκησης (Importance Analysis) (για την περιγραφή των χαρακτηριστικών βλέπε τον παρακάτω πίνακα τυποποιημένων ερωτήσεων)
- τις γενικές σημαντικότητες των φυσικών, πολιτιστικών, τεχνητών χαρακτηριστικών και των δραστηριοτήτων για την τουριστική ανάδειξη ενός προορισμού
- τα χαρακτηριστικά των επιχειρήσεων του δείγματος
- τους προορισμούς που προτιμούν οι υπεύθυνοι των τουριστικών γραφείων
- τα μοναδικά χαρακτηριστικά που αναδεικνύουν τους προορισμούς αυτούς
- τα χαρακτηριστικά που θα πρέπει να έχει ένα ιδεατός ορεινός – υπαίθριος τουριστικός προορισμός

Τυποποιημένες ερωτήσεις

Χαρακτηριστικά της περιοχής

❖ Φυσικά
Φυσική ομορφιά
Το κλίμα
Τα σπήλαια
Τα βράχια με εντυπωσιακά σχήματα και φωλιές πτηνών
Τα άγρια κατσίκια και οι αρκούδες
Το πόσιμο νερό
Οι δασικές εκτάσεις
Οι καπνοκαλλιέργειες και τα μικρά αγροκτήματα
Τα ποτάμια και οι φυσικές παραποτάμιες εκτάσεις
❖ Πολιτιστικά
Οι παραδοσιακοί μύλοι και τα παραδοσιακά κτίρια
Τα παραδοσιακά γεφύρια
Οι ιστορικοί, θρησκευτικοί ναοί
Οι βραχογραφίες (αρχαιολογικά ευρήματα)
Οι παραδοσιακοί φούρνοι
Τα ιστορικά σημεία
Βιβλιοθήκες και έντυπα ενημέρωσης για τον πολιτισμό μιας περιοχής
Τα λαογραφικά στοιχεία
❖ Τεχνητά
Οι ταβέρνες και τα εστιατόρια
Οι ξενώνες, τα ενοικιαζόμενα και τα ξενοδοχεία
Τα γήπεδα άθλησης
Τα κέντρα υγείας
Οι τηλεπικοινωνίες
Το ταχυδρομείο
Οι χώροι στάθμευσης
Τα ιαματικά λουτρά και οι εγκαταστάσεις
❖ Δραστηριότητες
Μάζεμα βοτάνων
Λούσεις σε ιαματικά λουτρά
Το κυνήγι
Η παρατήρηση της φύσης, του τοπίου και των ζώων
Ο περίπατος σε παραδοσιακά δρομάκια και ορεινά μονοπάτια
Οι επισκέψεις σε θρησκευτικούς ναούς- τζαμιά
Η μελέτη και διερεύνηση της ιστορίας ενός τόπου και οι επισκέψεις αρχαιολογικών χώρων
Η άθληση και γυμναστική
Οι επισκέψεις σε χωράφια και καλλιέργειες
Συμμετοχή σε γεύματα με καλό φαγητό και ποτό

Σημαντικότητα των γενικών κατηγοριών

❖ Φυσικά
❖ Πολιτιστικά
❖ Τεχνητά
❖ Δραστηριότητες

Ανοικτές ερωτήσεις για εντοπισμό προτιμήσεων

❖ Προτιμούμενοι προορισμοί – προορισμοί που επισκέφθηκαν οι ερωτώμενοι
❖ Μοναδικά χαρακτηριστικά των προτιμούμενων προορισμών
❖ Ιδεατοί ορεινοί προορισμοί για επίσκεψη κατά την διάρκεια όλου του έτους
❖ Ιδεατά χαρακτηριστικά των ιδεατών ορεινών προορισμών επίσκεψης

Χαρακτηριστικά του τουριστικού γραφείου

❖ Επωνυμία εταιρείας
❖ Είδος τουριστικού γραφείου
❖ Ομάδα των πελατών
❖ Ύπαρξη τουριστικών προγραμμάτων για την Βόρεια Ελλάδα

Για τους 28 επαγγελματίες τουριστικών γραφείων της Θεσσαλονίκης τα ιδιαίτερα σημαντικά χαρακτηριστικά ενός ορεινού υπαίθριου τουριστικού προορισμού, εκφράζονται από τα παρακάτω φυσικά, πολιτιστικά, τεχνητά χαρακτηριστικά και τις επιθυμητές δραστηριότητες:

- Φυσική ομορφιά (με μέση τιμή 3,79)
- Οι ξενώνες, τα ενοικιαζόμενα δωμάτια και τα ξενοδοχεία (με μέση τιμή 3,5)
- Οι δασικές εκτάσεις (με μέση τιμή 3,4)
- Οι τηλεπικοινωνίες (με μέση τιμή 3,39)
- Τα ιστορικά σημεία (με μέση τιμή 3,36)
- Τα ποτάμια και οι παραποτάμιες φυσικές εκτάσεις (με μέση τιμή 3,3)
- Γεύμα με καλό φαγητό και ποτό (με μέση τιμή 3,3)
- Οι χώροι στάθμευσης (με μέση τιμή 3,3)
- Ο περίπατος σε παραδοσιακά και ορεινά μονοπάτια (με μέση τιμή 3,29)
- Οι ιστορικοί θρησκευτικοί ναοί (με μέση τιμή 3,25)
- Η μελέτη και διερεύνηση της ιστορίας ενός τόπου και οι επισκέψεις σε αρχαιολογικούς χώρους (με μέση τιμή 3,21)
- Οι παραδοσιακοί μύλοι και τα παραδοσιακά κτίρια (με μέση τιμή 3,2)
- Τα λαογραφικά στοιχεία (με μέση τιμή 3,18)
- Το κλίμα (με μέση τιμή 3,0)
- Τα παραδοσιακά γεφύρια (με μέση τιμή 3,0)
- Τα κέντρα υγείας (με μέση τιμή 3,0)
- Τα ιαματικά λουτρά και οι εγκαταστάσεις (με μέση τιμή 3,0)

Στα παραπάνω χαρακτηριστικά, οι επαγγελματίες εξέφρασαν μια *μέση σημαντικότητα* πάνω από 3 . Η αξιολόγηση των χαρακτηριστικών έγινε βάσει μιας κοινής και τυποποιημένης κλίμακας αξιολόγησης. Πιο συγκεκριμένα η αξιολόγηση της σημαντικότητας των χαρακτηριστικών έγινε σε 5-βαθμη κλίμακα, με διάρθρωση κλίμακας τιμών: 0=ιδιαίτερα ασήμαντο, 1=ασήμαντο, 2=έτσι και έτσι, 3=σημαντικό και 4=ιδιαίτερα σημαντικό.

Χαμηλή αξιολόγηση (κάτω από 2) στην σημαντικότητα των χαρακτηριστικών παρατηρήθηκε στην μέση σημαντικότητα που εκφράσθηκε για τα χαρακτηριστικά, «εκτάσεις με καπνοκαλλιέργειες και μικρά αγροκτήματα» (με μέση τιμή 1,7), «το μάζεμα βοτάνων» (με μέση τιμή 1,9), «το κυνήγι» (με μέση τιμή 1,1), «οι επισκέψεις σε χωράφια και καλλιέργειες» (με μέση τιμή 1,5). Παρατηρούμε ότι το χαρακτηριστικό της δραστηριότητας «κυνήγι» παρουσιάζει και στην περίπτωση των επαγγελματιών μια χαμηλή μέση αξιολόγηση.

Η αξιολόγηση της σημαντικότητας ανά ενότητα-κατηγορία χαρακτηριστικού

Η αξιολόγηση των κατηγοριών «φυσικά, πολιτιστικά, τεχνητά χαρακτηριστικά και δραστηριότητες» έγινε σε δεκάβαθμη κλίμακα από 0% (καθόλου σημαντικά) μέχρι 100% (ιδιαίτερα σημαντικά).

Η μέση σημαντικότητα ανά ενότητα χαρακτηριστικών, παρουσίασε βάσει του δείγματος ανάλυσης, την παρακάτω διάρθρωση:
0,94 για τα φυσικά στοιχεία
0,85 για τα πολιτιστικά
0,83 για τις δραστηριότητες
0,80 για τα τεχνητά

Βάσει των παραπάνω ποσοστών σημαντικότητας, τα φυσικά χαρακτηριστικά ενός προορισμού φαίνεται να αποτελούν για τους επαγγελματίες την σημαντικότερη ενότητα χαρακτηριστικών τουριστικής ανάδειξης και ανάπτυξης ενός υπαίθριου και ορεινού προορισμού.

Η διαδικασία ανάλυσης των δεδομένων

Η ανάλυση των δεδομένων του ερωτηματολογίου, ακολουθεί τέσσερα βήματα:

- Την ανάλυση των ερωτήσεων που αφορούν τα 35 χαρακτηριστικά που εξέφρασαν ως σημαντικά οι φορείς της τοπικής Διοίκησης (βλέπε σχετικό πίνακα χαρακτηριστικών)
- Την συγκριτική ανάλυση μέσης τιμής, για την διεξαγωγή στρατηγικών συμπερασμάτων σχετικά με τα χαρακτηριστικά αυτά. Η σύγκριση γίνεται μεταξύ μέσων τιμών που εξέφρασαν ανά χαρακτηριστικό οι κάτοικοι και οι επαγγελματίες, οι επαγγελματίες και οι επισκέπτες
- Την ανάλυση των *ανοικτού τύπου* ερωτήσεων
- Την περιγραφή των τουριστικών γραφείων του δείγματος

Η ανάλυση των χαρακτηριστικών

Για την ανάλυση των 35 χαρακτηριστικών, επιλέχθηκε η ανάλυση βασικών συνιστωσών (*principal components analysis and varimax rotational techniques*) με την χρήση της τεχνικής εντοπισμού σχέσεων επεξήγησης της μέγιστης διακύμανσης μέσω περιστροφικών κινήσεων. Στόχος της ανάλυσης είναι η μείωση των πολυάριθμων μεταβλητών διερεύνησης και η διευκρίνιση του αριθμού των παραγόντων που υποκρύπτονται στις μεταβλητές. Η επιλογή των σημαντικότερων χαρακτηριστικών έγινε βάσει του κριτηρίου της παραγοντικής βαρύτητας (*factor loadings*). Στην παρούσα έρευνα, τα χαρακτηριστικά με *factor loadings* μεγαλύτερα του 0,5 επιλέχθηκαν για να χαρακτηρίσουν τους παράγοντες (*factors*). Τελικά 11 factors παρουσίασαν μοναδιαίες τιμές (*eigenvalues*) πάνω από την μονάδα. Οι πρώτοι εννέα από τους έντεκα παράγοντες δικαιολογούν το 77,9% της συνολικής διακύμανσης που παρατηρείται στο δείγμα ανάλυσης.

Στην συνέχεια υπολογίστηκε το μέτρο εσωτερικής εγκυρότητας *Cronbach's Alpha*. Για τους εννέα σημαντικότερους factors ο χαμηλότερος συντελεστής εγκυρότητας είναι περίπου 85% (βλέπε πίνακα ανάλυσης παραγόντων και εγκυρότητας).

Πίνακας ανάλυσης παραγόντων και εγκυρότητας

Παράγοντας (Factor)	Κωδικός σημαντικά συσχετιζόμενων μεταβλητών	Παραγοντική βαρύτητα (factor loading)	Συντελεστής εγκυρότητας (Reliability Coefficient, Alpha if item deleted in 35 variables)
1	V21	0,834	0,8506
	V11	0,675	0,8538

Πολιτιστικά, Φυσικά , Δραστηριότητες και τεχνητά. Χαρακτηριστικά που οι κάτοικοι θεωρούν σημαντικά για ένα τουριστικό προορισμό επίσκεψης και διαμονής με έμφαση στις βιβλιοθήκες, το πόσιμο νερό , τα ποτάμια και τις παραποτάμιες φυσικές εκτάσεις, τους παραδοσιακούς φούρνους, τις δραστηριότητες μελέτης και διερεύνησης της ιστορίας ενός τόπου και οι επισκέψεις αρχαιολογικών χώρων.	V14 V19 V37 V27 V26 V12 V9 V13 V30 V16 V10	0,660 0,649 0,637 0,586 0,585 0,577 0,565 0,547 0,534 0,528 0,516	0,8542 0,8568 0,8567 0,8587 0,8617 0,8560 0,8575 0,8581 0,8549 0,8584 0,8588
2 **Δραστηριάτητες, Φυσικά και Πολιτιστικά** Χαρακτηριστικά που οι επαγγελματίες προσδίδουν στον τόπο επίσκεψης ως ένα τουριστικό προορισμό που δεν περικλείει επισκέψεις σε χωράφια και καλλιέργειες, λούσεις σε ιαματικά λουτρά, το μάζεμα βοτάνων, με εκτάσεις από καπνοκαλλιέργειες και μικρά αγροκτήματα και περικλείει ιστορικά και λαογραφικά σημεία	V39 V32 V31 V13 V22 V20	-0,673 -0,621 -0,540 -0,523 0,524 0,500	0,8610 0,8590 0,8620 0,8581 0,8610 0,8609
3 **Φυσικά και Πολιτιστικά** Χαρακτηριστικά που οι επαγγελματίες προσδίδουν στον τόπο επίσκεψης ως ένα τουριστικό προορισμό με κατάλληλο κλίμα και αδιαφορία σχετικά με την ύπαρξη παραδοσιακών γεφυριών	V7 V16	0,694 -0,511	0,8660 0,8584
4 **Φυσικά και Δραστηριότητες** Χαρακτηριστικά που οι επαγγελματίες προσδίδουν στον τόπο επίσκεψης ως ένα τουριστικό προορισμό με αδιαφορία όσο αφορά τα σπήλαια αλλά με δυνατότητες παρατήρησης της φύσης, του τοπίου και των ζώων Σημαντικούς θεωρούν επίσης τους περίπατους σε παραδοσιακά δρομάκια και ορεινά μονοπάτια	V8 V34 V35	-0,644 0,596 0,658	0,8639 0,8628 0,8616
5 **Φυσικά, Πολιτιστικά και Τεχνητά** Χαρακτηριστικά που οι επαγγελματίες προσδίδουν στον τόπο επίσκεψης ως ένα τουριστικό προορισμό με ιστορικούς θρησκευτικούς ναούς και εκφράζουν αδιαφορία όσο αφορά την φυσική ομορφιά και τους ξενώνες και τα καταλύματα	V6 V17 V24	-0,516 0,519 -0,511	0,8628 0,8603 0,8626
6 **Φυσικά και Τεχνητά** Χαρακτηριστικά που οι επαγγελματίες προσδίδουν στον τόπο επίσκεψης ως ένα του-	V10 V23	-0,627 0,547	0,8588 0,8680

ριστικό προορισμό με ταβέρνες και χώρους εστίασης ενώ εκφράζουν την αδιαφορία τους για την ύπαρξη πανίδας (αγριοκάτσικα κ.ά)			
7 **Δραστηριότητες** Χαρακτηριστικά που οι επαγγελματίες προσδίδουν στον τόπο επίσκεψης ως ένα τουριστικό προορισμό με δυνατότητες κυνηγιού και επισκέψεις σε θρησκευτικούς ναούς	V33 V36	0,467 0,435	0,8672 0,8623
8 **Τεχνητά** Χαρακτηριστικά που οι επαγγελματίες προσδίδουν στον τόπο επίσκεψης ως ένα τουριστικό προορισμό με ταβέρνες και κέντρα εστίασης	V23	0,542	0,8680
9 **Τεχνητά** Χαρακτηριστικά που οι επαγγελματίες προσδίδουν στον τόπο επίσκεψης ως ένα τουριστικό προορισμό με χώρους στάθμευσης	V29	0,542	0,8594

Η συγκριτική ανάλυση μέσων τιμών

Στην συνέχεια κατασκευάστηκε ο παρακάτω συγκριτικός πίνακας σημαντικότητας, με σκοπό την κατασκευή της μήτρας σημαντικότητας επαγγελματιών – κατοίκων και επαγγελματιών – εν δυνάμει επισκεπτών για κάθε ένα από τους εννέα παράγοντες (factors).

Συγκριτικός πίνακας σημαντικότητας επαγγελματιών – κατοίκων και επαγγελματιών εν δυνάμει επισκεπτών για τους 9 παράγοντες της ανάλυσης επαγγελματιών

Παράγοντας (Factor)	Χαρακτηριστικό	Μέση σημαντικότητα εν δυνάμει επισκεπτών (Mean of importance)	Μέση σημαντικότητα επαγγελματιών	Μέση σημαντικότητα κατοίκων
1 **Πολιτιστικά, Φυσικά , Δραστηριότητες και τεχνητά.**	Βιβλιοθήκες και έντυπα ενημέρωσης για τον πολιτισμό της περιοχής	3,14	2,93	2,79
	Πόσιμο νερό	3,38	2,89	3,15
	Ποτάμια και παραποτάμιες φυσικές εκτάσεις	3,40	3,32	3,04
	Παραδοσιακοί φούρνοι	2,36	2,07	2,30
	Μελέτη της ιστορίας του τόπου και επισκέψεις σε αρχαιολογικούς χώρους	3,12	3,21	2,71
	Τηλεπικοινωνίες	3,25	3,39	3,12

	Κέντρα υγείας	3,38	2,96	3,35
	Δασικές εκτάσεις	3,57	3,36	3,06
	Βράχια και φωλιές πτηνών	2,69	2,39	2,46
	Εκτάσεις με καπνοκαλλιέργειες και μικρά αγροκτήματα	2,08	1,71	2,05
	Ιαματικά λουτρά και εγκαταστάσεις	2,36	3,00	2,78
	Παραδοσιακά γεφύρια	3,11	2,96	2,81
	Αγριοκάτσικα και αρκούδες	2,51	2,14	2,03
2 **Δραστηριότητες, Φυσικά και Πολιτιστικά**	Επισκέψεις σε χωράφια και καλλιέργειες	1,75	1,46	2,13
	Λούσεις σε ιαματικά λουτρά	1,83	2,36	2,46
	Μάζεμα βοτάνων και τσάι βουνού	1,78	1,86	2,40
	Εκτάσεις με καπνοκαλλιέργειες και μικρά αγροκτήματα	2,08	1,71	2,05
	Λαογραφικά στοιχεία	3,24	3,18	2,81
	Ιστορικά σημεία	3,20	3,36	2,82
3 **Φυσικά και Πολιτιστικά**	Κλίμα της περιοχής	3,07	2,96	3,06
	Παραδοσιακά γεφύρια	3,11	2,96	2,81
4 **Φυσικά και Δραστηριότητες**	Σπήλαια	2,51	2,39	2,40
	Παρατήρηση της φύσης του τοπίου και των ζώων	3,01	2,86	2,65
	Περίπατος σε παραδοσιακά και ορεινά δρομάκια	3,38	3,29	2,85
5 **Φυσικά, Πολιτιστικά και Τεχνητά**	Φυσική ομορφιά	3,70	3,79	3,28
	Ιστορικοί θρησκευτικοί ναοί	2,90	3,25	2,95
	Ξενώνες και καταλύματα	3,12	3,50	2,82
6 **Φυσικά και Τεχνητά**	Αγριοκάτσικα και αρκούδες	2,51	2,14	2,03
	Ταβέρνες και εστιατόρια	2,79	2,93	2,70
7 **Δραστηριότητες**	Κυνήγι	0,97	1,11	1,72
	Επισκέψεις σε θρησκευτικούς ναούς και τζαμιά	2,63	2,89	3,01
8 **Τεχνητά**	Ταβέρνες και εστιατόρια	2,79	2,93	2,70
9 **Τεχνητά**	Χώροι στάθμευσης	2,79	3,25	2,78

Οι παραπάνω μέσες τιμές που εκφράζουν τις σημαντικότητες του κάθε χαρακτηριστικού διερεύνησης, παρουσιάζονται παρακάτω σε διάγραμμα ανάλυσης.

Φιδόγραμμα ανάλυσης: Αποκλίσεις σε μέσες σημαντικότητες

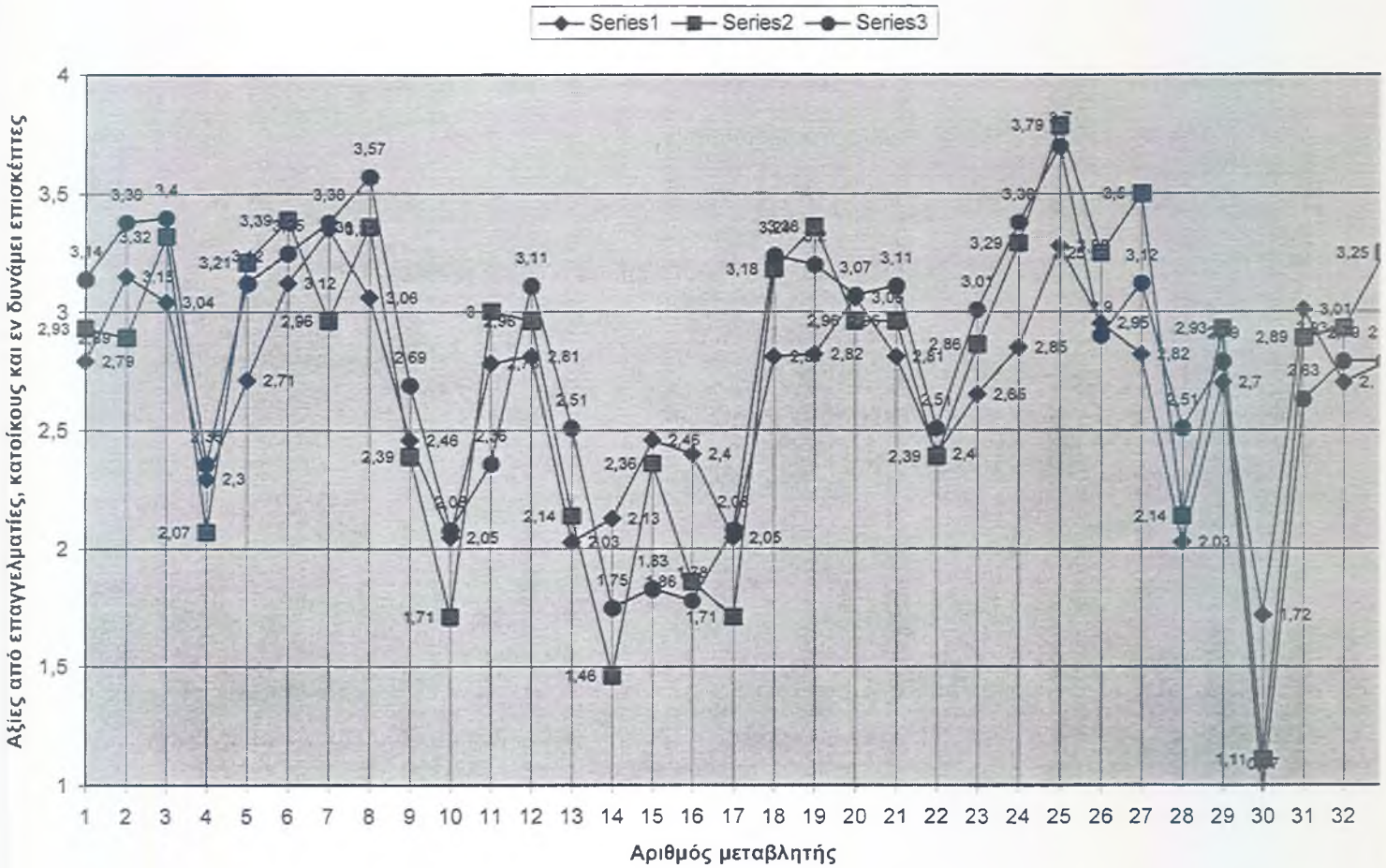

Υπόμνημα ανάλυσης κωδικών των μεταβλητών του διαγράμματος

Series 1	ΚΑΤΟΙΚΟΙ
Series 2	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΕΣ
Series 3	ΕΝ ΔΥΝΑΜΕΙ ΕΠΙΣΚΕΠΤΕΣ
Βιβλιοθήκες και έντυπα ενημέρωσης για τον πολιτισμό της περιοχής	1
Πόσιμο νερό	2
Ποτάμια και παραποτάμιες φυσικές εκτάσεις	3
Παραδοσιακοί φούρνοι	4
Μελέτη της ιστορίας του τόπου και επισκέψεις σε αρχαιολογικούς χώρους	5
Τηλεπικοινωνίες	6
Κέντρα υγείας	7
Δασικές εκτάσεις	8
Βράχια και φωλιές πτηνών	9
Εκτάσεις με καπνοκαλλιέργειες και μικρά αγροκτήματα	10
Ιαματικά λουτρά και εγκαταστάσεις	11
Παραδοσιακά γεφύρια	12
Αγριοκάτσικα και αρκούδες	13
Επισκέψεις σε χωράφια και καλλιέργειες	14
Λούσεις σε ιαματικά λουτρά	15
Μάζεμα βοτάνων και τσάι βουνού	16
Εκτάσεις με καπνοκαλλιέργειες και μικρά αγροκτήματα	17
Λαογραφικά στοιχεία	18
Ιστορικά σημεία	19
Κλίμα της περιοχής	20
Παραδοσιακά γεφύρια	21
Σπήλαια	22
Παρατήρηση της φύσης του τοπίου και των ζώων	23
Περίπατος σε παραδοσιακά και ορεινά δρομάκια	24
Φυσική ομορφιά	25
Ιστορικοί θρησκευτικοί ναοί	26
Ξενώνες και καταλύματα	27
Αγριοκάτσικα και αρκούδες	28
Ταβέρνες και εστιατόρια	29
Κυνήγι	30
Επισκέψεις σε θρησκευτικούς ναούς και τζαμιά	31
Ταβέρνες και εστιατόρια	32
Χώροι στάθμευσης	33

Από το παραπάνω φιδόγραμμα ανάλυσης των αποκλίσεων σημαντικότητας μεταξύ των κατοίκων και επαγγελματιών, παρατηρείται κατά σειρά προτεραιότητας μια απόκλιση πάνω από 0,5 σε βαθμούς σημαντικότητας των χαρακτηριστικών, στα χαρακτηριστικά: «Ξενώνες και καταλύματα»(27) με απόκλιση 0,68, «Επισκέψεις σε χωράφια και καλλιέργειες» (14) με απόκλιση 0,67, «Κυνήγι» (30) με απόκλιση 0,61, «Μάζεμα βοτάνων και τσάι βουνού» και «Ιστορικά σημεία» (16 και 19 αντίστοιχα) με απόκλιση 0,54 αντίστοιχα, «Φυσική ομορφιά» (25) με απόκλιση 0,51 και «Μελέτη της ιστορίας του τόπου και επισκέψεις σε αρχαιολογικούς χώρους» (5) με απόκλιση 0,5.

Στα χαρακτηριστικά που παρουσιάζονται οι υψηλότερες αποκλίσεις μεταξύ των επαγγελματιών και κατοίκων, οι κάτοικοι αξιολόγησαν με υψηλότερη σημαντικότητα απ΄ότι οι επαγγελματίες τα χαρακτηριστικά:

- Επισκέψεις σε χωράφια και καλλιέργειες
- Μάζεμα βοτάνων και τσάι βουνού
- Κυνήγι

Τα στοιχεία αυτά αξιολογήθηκαν σε υψηλότερη αξία από τους κατοίκους και αποτελούν χαρακτηριστικά του 2ου και 7ου παράγοντα (βλέπε ενότητα *Έρευνας ανάλυσης αντιλήψεων των επαγγελματιών τουριστικών γραφείων: Συγκριτικό πίνακα σημαντικότητας και σχετικό πίνακα ανάλυσης των παραγόντων και της εγκυρότητας-αξιοπιστίας*) ανάλυσης των αντιλήψεων των επαγγελματιών τουριστικών γραφείων. Οι παράγοντες αυτοί περιέχουν στοιχεία κυρίως δραστηριοτήτων καθώς και φυσικά και πολιτιστικά στοιχεία. Οι *επισκέψεις σε χωράφια και καλλιέργειες* και η δραστηριότητα *μάζεμα βοτάνων και τσαγιού από ορεινές εκτάσεις* αποτελούν στοιχεία του 2ου παράγοντα- συνιστώσας της παραγοντικής ανάλυσης των αντιλήψεων των επαγγελματιών τουριστικών γραφείων συγκαταλέγεται μεταξύ άλλων πολιτιστικών και φυσικών στοιχείων ενώ το χαρακτηριστικό δραστηριότητας «*κυνήγι*» συγκαταλέγεται στα χαρακτηριστικά δραστηριοτήτων του 7ου παράγοντα.

Οι επαγγελματίες αξιολόγησαν με υψηλότερη σημαντικότητα απ' ότι οι κάτοικοι τα χαρακτηριστικά:

- Μελέτη της ιστορίας του τόπου και επισκέψεις σε αρχαιολογικούς χώρους
- Ιστορικά σημεία
- Φυσική ομορφιά
- Ξενώνες και καταλύματα

Στην περίπτωση της υψηλότερης αξίας σε χαρακτηριστικά που επεσήμαναν οι επαγγελματίες σε σύγκριση με τους κατοίκους, τα παραπάνω στοιχεία αποτελούν χαρακτηριστικά του 1ου , 2ου και 5ου παράγοντα (βλέπε ενότητα *Έρευνας ανάλυσης αντιλήψεων των επαγγελματιών τουριστικών γραφείων: Συγκριτικό πίνακα σημαντικότητας και σχετικό πίνακα ανάλυσης των παραγόντων και της εγκυρότητας-αξιοπιστίας*). Οι παράγοντες αυτοί περιέχουν διάφορες κατηγορίες χαρακτηριστικών. Το χαρακτηριστικό δραστηριότητας *Μελέ-*

τη της ιστορίας του τόπου και επισκέψεις σε αρχαιολογικούς χώρους, αποτελεί στοιχείο του 1ου παράγοντα- συνιστώσας της παραγοντικής ανάλυσης των αντιλήψεων των επαγγελματιών τουριστικών γραφείων και συγκαταλέγεται μεταξύ άλλων πολιτιστικών, φυσικών και τεχνητών στοιχείων ενώ το πολιτιστικό χαρακτηριστικό «*Ιστορικά σημεία*» συγκαταλέγεται στα χαρακτηριστικά δραστηριοτήτων, φυσικών και πολιτιστικών στοιχείων του 2ου παράγοντα. Τέλος τα χαρακτηριστικά *Φυσική ομορφιά* και *Ξενώνες και καταλύματα* συγκαταλέγονται στην κατηγορία των πολιτιστικών, φυσικών και τεχνητών στοιχείων του 5ου παράγοντα.

Βάσει των παραπάνω ενώ οι κάτοικοι συμφωνούν με απόκλιση κάτω από 0,5 βαθμούς σε μέση σημαντικότητα χαρακτηριστικών, με τις μέσες απόψεις των επαγγελματιών, παρ' αυτά σημαντικές διαφορές εντοπίζονται όπως προαναφέρθηκε στην σημαντικότητα επτά χαρακτηριστικών. Οι κάτοικοι διαφοροποιούνται από τους επαγγελματίες στο ότι προσδίδουν έμφαση για την ανάπτυξη ενός ιδεατού ορεινού τουριστικού προορισμού κυρίως σε τρεις δραστηριότητες ενώ υποβαθμίζουν σε σύγκριση με τους επαγγελματίες, την σημαντικότητα ορισμένων πολιτιστικών, φυσικών και τεχνητών πόρων ανάδειξης.

Επίσης από το παραπάνω φιδόγραμμα ανάλυσης των αποκλίσεων σημαντικότητας, μεταξύ των επαγγελματιών και εν δυνάμει επισκεπτών (series 2 και 3 αντίστοιχα) παρατηρείται κατά σειρά προτεραιότητας μια απόκλιση πάνω από 0,5 σε βαθμούς σημαντικότητας, στα χαρακτηριστικά: «Ιαματικά λουτρά και εγκαταστάσεις»(11) με απόκλιση 0,64 και«Λούσεις σε ιαματικά λουτρά»(15) με απόκλιση 0,53. Θα πρέπει επίσης να αναφερθεί ότι οι επαγγελματίες κατά μέσο όρο αξιολόγησαν με υψηλότερη σημαντικότητα απ' ότι οι εν δυνάμει επισκέπτες τα παραπάνω δύο χαρακτηριστικά.

Στην περίπτωση της υψηλότερης αξίας σε χαρακτηριστικά που επεσήμαναν οι επαγγελματίες σε σύγκριση με τους εν δυνάμει επισκέπτες, τα παραπάνω στοιχεία αποτελούν χαρακτηριστικά του 1ου και 2ου παράγοντα (βλέπε ενότητα *Έρευνας ανάλυσης αντιλήψεων των επαγγελματιών τουριστικών γραφείων: Συγκριτικό πίνακα σημαντικότητας και σχετικό πίνακα ανάλυσης των παραγόντων και της εγκυρότητας-αξιοπιστίας*). Οι παράγοντες αυτοί περιέχουν διά-

φορες κατηγορίες χαρακτηριστικών. Το χαρακτηριστικό δραστηριότητας *Λούσεις σε ιαματικά λουτρά,* αποτελεί στοιχείο του 2ου παράγοντα- συνιστώσας της παραγοντικής ανάλυσης των αντιλήψεων των επαγγελματιών τουριστικών γραφείων και συγκαταλέγεται μεταξύ άλλων πολιτιστικών, φυσικών στοιχείων ενώ το τεχνητό χαρακτηριστικό *Ιαματικά λουτρά και εγκαταστάσεις* συγκαταλέγεται στα χαρακτηριστικά δραστηριοτήτων, φυσικών, πολιτιστικών και τεχνητών στοιχείων του 1ου παράγοντα.

Τέλος από το παραπάνω φιδόγραμμα ανάλυσης των αποκλίσεων σημαντικότητας, μεταξύ των κατοίκων και εν δυνάμει επισκεπτών, παρατηρείται κατά σειρά προτεραιότητας μια απόκλιση πάνω από 0,5 σε βαθμούς σημαντικότητας των χαρακτηριστικών, στα πέντε παρακάτω χαρακτηριστικά: «Δραστηριότητες Κυνηγιού»(30) με απόκλιση 0,75, «Λούσεις σε ιαματικά λουτρά»(15) με απόκλιση 0,63, «Μάζεμα βοτάνων και τσάι βουνού »(16) με απόκλιση 0,62, «Περίπατος σε παραδοσιακά δρομάκια και ορεινά μονοπάτια»(24) με απόκλιση 0,53, «Δασικές εκτάσεις» (8) με απόκλιση 0,51.

Στα χαρακτηριστικά που παρουσιάζονται οι υψηλότερες αποκλίσεις μεταξύ των εν δυνάμει επισκεπτών και κατοίκων, οι κάτοικοι αξιολόγησαν με υψηλότερη σημαντικότητα απ΄ότι οι επισκέπτες τα χαρακτηριστικά:

- Λούσεις σε ιαματικά λουτρά
- Μάζεμα βοτάνων και τσάι βουνού
- Κυνήγι

Στην περίπτωση της υψηλότερης αξίας σε χαρακτηριστικά που επεσήμαναν οι κάτοικοι σε σύγκριση με τους εν δυνάμει επισκέπτες, τα παραπάνω στοιχεία αποτελούν χαρακτηριστικά του 2ου και 7ου παράγοντα (βλέπε ενότητα *Έρευνας ανάλυσης αντιλήψεων των επαγγελματιών τουριστικών γραφείων: Συγκριτικό πίνακα σημαντικότητας και σχετικό πίνακα ανάλυσης των παραγόντων και της εγκυρότητας-αξιοπιστίας*). Οι παράγοντες αυτοί περιέχουν κυρίως δραστηριότητες και φυσικά, πολιτιστικά χαρακτηριστικά. Τα χαρακτηριστικά δραστηριότητας *Λούσεις σε ιαματικά λουτρά,* και *Μάζεμα βοτάνων και τσάι βουνού* αποτελούν στοιχεία του 2ου παράγοντα- συνιστώσας της παραγοντι-

κής ανάλυσης των αντιλήψεων των επαγγελματιών τουριστικών γραφείων και συγκαταλέγεται μεταξύ άλλων πολιτιστικών, φυσικών στοιχείων ενώ το χαρακτηριστικό δραστηριότητας «*Κυνήγι*» συγκαταλέγεται στα χαρακτηριστικά δραστηριοτήτων 7ου παράγοντα.

Οι εν δυνάμει επισκέπτες αξιολόγησαν με υψηλότερη σημαντικότητα απ' ότι οι κάτοικοι τα χαρακτηριστικά:

- Δασικές εκτάσεις
- Περίπατος σε παραδοσιακά δρομάκια και ορεινά μονοπάτια

Τέλος στην περίπτωση της υψηλότερης αξίας σε χαρακτηριστικά που επεσήμαναν οι εν δυνάμει επισκέπτες σε σύγκριση με τους κατοίκους, τα παραπάνω στοιχεία αποτελούν χαρακτηριστικά του 1ου και 4ου παράγοντα (βλέπε ενότητα *Έρευνας ανάλυσης αντιλήψεων των επαγγελματιών τουριστικών γραφείων: Συγκριτικό πίνακα σημαντικότητας και σχετικό πίνακα ανάλυσης των παραγόντων και της εγκυρότητας-αξιοπιστίας*). Οι παράγοντες αυτοί περιέχουν κυρίως δραστηριότητες και φυσικά στοιχεία, καθώς και πολιτιστικά και τεχνητά χαρακτηριστικά στον πρώτο παράγοντα. Το φυσικό χαρακτηριστικό *Δασικές εκτάσεις,* αποτελεί στοιχείο του 1ου παράγοντα- συνιστώσας της παραγοντικής ανάλυσης των αντιλήψεων των επαγγελματιών τουριστικών γραφείων και συγκαταλέγεται μεταξύ άλλων πολιτιστικών, φυσικών, τεχνητών στοιχείων και δραστηριοτήτων ενώ το χαρακτηριστικό δραστηριότητας «*Περίπατος σε παραδοσιακά δρομάκια και ορεινά μονοπάτια*» συγκαταλέγεται στα φυσικά χαρακτηριστικά και δραστηριότητες του 4ου παράγοντα.

Σχήμα ανάλυσης χαρακτηριστικών της *Έρευνας ανάλυσης αντιλήψεων των επαγγελματιών τουριστικών γραφείων* , που διαφοροποιούνται σημαντικά ανά παράγοντα – συνιστώσα, μεταξύ των ομάδων διερεύνησης επαγγελματιών, κατοίκων και εν δυνάμει επισκεπτών

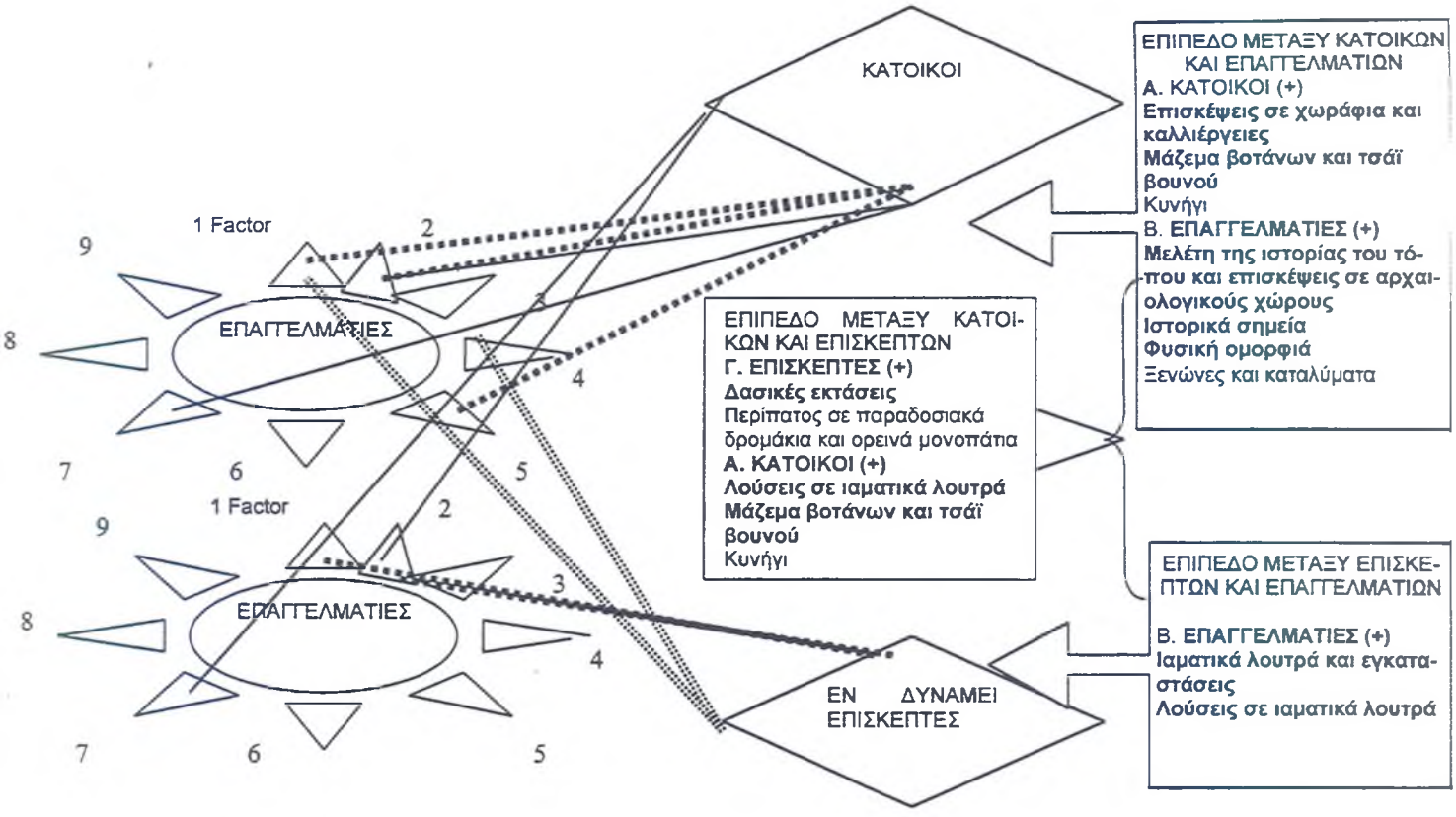

Σημείωση: Όπου (+)=χαρακτηριστικά που αξιολόγησε η εν λόγω ομάδα (ομάδα αναφοράς) με υψηλότερη μέση αξία απ΄ ότι η ομάδα σύγκρισης

Όπου -------- = Β. Επαγγελματίες
Όπου _____= Α. Κάτοικοι
Όπου ===== = Γ. Επισκέπτες

Η ανάλυση των ανοικτού τύπου ερωτήσεων

Στην ερώτηση για το «ποιοι είναι οι σημαντικότεροι τουριστικοί υπαίθριοι προορισμοί στην Ελλάδα και το εξωτερικό που επισκέφθηκε ή σκοπεύει να επισκεφθεί στο μέλλον ο ή η επαγγελματίας καθώς και για το ποια είναι τα μοναδικά εκείνα χαρακτηριστικά του εκάστοτε προορισμού που τον κάνουν και επιθυμητό για διακοπές ή άλλη δραστηριότητα στην περίπτωση της διεξαγωγής προγραμμάτων διακοπών» (βλέπε Παράρτημα: *Ερωτηματολόγια και ερευνητικό υλικό κατά την φάση διεξαγωγής της τελικής έρευνας*), οι συχνότητες των απαντήσεων που δόθηκαν παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα με την ακόλουθη δομή (Βλέπε *Πίνακα παρουσίασης της συχνότητας των απαντήσεων κατά μοναδικούς προορισμούς και μοναδικά χαρακτηριστικά*).

Πίνακας παρουσίασης της συχνότητας των απαντήσεων των επαγγελματιών κατά μοναδικούς προορισμούς και μοναδικά χαρακτηριστικά (N=28)

	ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΙ	ΑΝΑΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΟΥ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ (%)
ΠΡΩΤΟΙ ΚΑΤΑ ΣΕΙΡΑ ΠΡΟΤΙΜΗΣΗΣ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΟΙ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΙ (V42)		
	ΝΥΜΦΑΙΟ	13%
	ΖΑΓΟΡΙΑ, ΖΑΓΟΡΟΧΩΡΙΑ ΚΑΙ ΠΑΠΙΝΓΚΟ	8,7
	ΠΕΡΤΟΥΛΙ ΤΡΙΚΑΛΩΝ	8,7
	ΕΛΒΕΤΙΑ	8,7
ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΑ ΜΟΝΑΔΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΠΡΩΤΩΝ ΚΑΤΑ ΣΕΙΡΑ ΠΡΟΤΙΜΟΥΜΕΝΩΝ ΠΡΟΟΡΙΣΜΩΝ (V421)		
	ΦΥΣΗ, ΦΥΣΙΚΗ ΟΜΟΡΦΙΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	38,9
	ΤΟΠΙΟ ΚΑΙ ΜΟΝΑΔΙΚΗ ΘΕΑ	22,2
ΔΕΥΤΕΡΟΙ ΚΑΤΑ ΣΕΙΡΑ ΠΡΟΤΙΜΗΣΗΣ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΟΙ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΙ (V43)		
	ΜΕΤΣΟΒΟ	14,3
	ΟΛΥΜΠΟΣ	14,3
	ΖΑΓΟΡΙΑ , ΖΑΓΟΡΟΧΩΡΙΑ, ΠΑΠΙΝΓΚΟ	9,5
	ΠΗΛΙΟ	9,5
	ΑΛΠΕΙΣ ΑΥΣΤΡΙΑΣ	9,5
	ΑΥΣΤΡΙΑ	9,5
ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΑ ΜΟΝΑΔΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΔΕΥΤΕΡΩΝ ΚΑΤΑ ΣΕΙΡΑ ΠΡΟΤΙΜΟΥΜΕΝΩΝ ΠΡΟΟΡΙΣΜΩΝ (V431)		
	ΦΥΣΗ, ΦΥΣΙΚΗ ΟΜΟΡΦΙΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	33,3
	ΤΟΠΙΟ ΚΑΙ ΜΟΝΑΔΙΚΗ ΘΕΑ	26,7
	ΧΙΟΝΟΔΡΟΜΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ	20
ΤΡΙΤΟΙ ΚΑΤΑ ΣΕΙΡΑ ΠΡΟΤΙΜΗΣΗΣ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΟΙ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΙ (V44)		
	ΠΗΛΙΟ	22,2
	ΝΥΜΦΑΙΟΝ	11,1
	ΖΑΓΟΡΙΑ , ΖΑΓΟΡΟΧΩΡΙΑ, ΠΑΠΙΝΓΚΟ	11,1
ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΑ ΜΟΝΑΔΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΤΡΙΤΩΝ ΚΑΤΑ ΣΕΙΡΑ ΠΡΟΤΙΜΟΥΜΕΝΩΝ ΠΡΟΟΡΙΣΜΩΝ (V441)		
	ΤΟΠΙΟ ΚΑΙ ΜΟΝΑΔΙΚΗ ΘΕΑ	33,3
	ΦΥΣΗ, ΦΥΣΙΚΗ ΟΜΟΡΦΙΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	16,7
ΤΕΤΑΡΤΟΙ ΚΑΤΑ ΣΕΙΡΑ ΠΡΟΤΙΜΗΣΗΣ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΟΙ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΙ (V45)		
	ΝΑΟΥΣΑ, ΤΡΙΑ ΠΕΝΤΕ ΠΗΓΑΔΙΑ	18,2
ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΑ ΜΟΝΑΔΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΤΕΤΑΡΤΩΝ ΚΑΤΑ ΣΕΙΡΑ ΠΡΟΤΙΜΟΥΜΕΝΩΝ ΠΡΟΟΡΙΣΜΩΝ (V451)		
	ΤΟΠΙΟ ΚΑΙ ΜΟΝΑΔΙΚΗ ΘΕΑ	37,5

	ΦΥΣΗ, ΦΥΣΙΚΗ ΟΜΟΡΦΙΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	25
	ΧΙΟΝΟΔΡΟΜΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ	25
ΠΕΜΠΤΟΙ ΚΑΤΑ ΣΕΙΡΑ ΠΡΟΤΙΜΗΣΗΣ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΟΙ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΙ (V46)		
	ΝΥΜΦΑΙΟΝ	33,3
ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΑ ΜΟΝΑΔΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΠΕΜΤΩΝ ΚΑΤΑ ΣΕΙΡΑ ΠΡΟΤΙΜΟΥΜΕΝΩΝ ΠΡΟΟΡΙΣΜΩΝ (V461)		
	ΤΟΠΙΟ ΚΑΙ ΜΟΝΑΔΙΚΗ ΘΕΑ	33,3
	ΦΥΣΗ, ΦΥΣΙΚΗ ΟΜΟΡΦΙΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	33,3
	ΟΡΓΑΝΟΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ	33,3

Οι επιθυμητοί προορισμοί που φαίνεται να ξεχωρίζουν λόγω της συχνότητας επανάληψης των απαντήσεων στις κατηγορίες σημαντικότερων προορισμών είναι οι *Νυμφαίο, Ζαγόρια- Ζαγοροχώρια – Πάπινγκο και Πήλιο* με κύρια μοναδικά χαρακτηριστικά τα *Φύση, φυσική ομορφιά και περιβάλλον*, *Τοπίο και μοναδική θέα* και σ`11ε σημαντικό βαθμό συχνότητας επανάληψης τα *Χιονοδρομικά κέντρα*.

Αντίστοιχα στην ερώτηση για το «τι φυσικά, πολιτιστικά, τεχνητά στοιχεία και δραστηριότητες θα πρέπει να περικλείει ένας ορεινός ή υπαίθριος προορισμός για να προσελκύει το ενδιαφέρον των επισκεπτών » (βλέπε Παράρτημα: *Ερωτηματολόγια και ερευνητικό υλικό κατά την φάση διεξαγωγής της τελικής έρευνας*) οι συχνότητες των απαντήσεων που δόθηκαν παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα με την ακόλουθη δομή (Βλέπε *Πίνακα παρουσίασης της συχνότητας των απαντήσεων κατά* φυσικά, πολιτιστικά, τεχνητά στοιχεία και δραστηριότητες προσέλκυσης).

Πίνακας παρουσίασης της συχνότητας των απαντήσεων των επαγγελματιών κατά τα ιδανικά φυσικά, πολιτιστικά, τεχνητά στοιχεία και δραστηριότητες (N=28)

	Συχνότερες αναφορές επιθυμητών φυσικών χαρακτηριστικών προσέλκυσης	ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΕΣ ΑΝΑΛΟΓΙΕΣ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΟΥ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ (%)
Πρώτο φυσικό χαρακτηριστικό..		
	• Ποτάμια, λίμνες και κοιλάδες (code Nr. 15)	31,8
	• Δάση, άλση, λιβάδια και δρυμοί (3)	18,2

	• Πλούσια βλάστηση και πολύ πράσινο (11)	9,1
	• Καλό κλίμα (12)	9,1
Δεύτερο φυσικό χαρακτηριστικό..		
	• Φυσική ομορφιά, αναλλοίωτη (7)	15,4
	• Ποτάμια, λίμνες και κοιλάδες (15)	15,4
	• Φυσικές πηγές (19,02)	15,4
Τρίτο φυσικό χαρακτηριστικό..		
	• Ποτάμια, λίμνες και κοιλάδες (15)	28,6
	Συχνότερες αναφορές επιθυμητών πολιτιστικών χαρακτηριστικών προσέλκυσης	**ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΕΣ ΑΝΑΛΟΓΙΕΣ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΟΥ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ (%)**
Πρώτο πολιτιστικό χαρακτηριστικό..		
	• Αρχαιολογικοί τόποι και χώροι (code Nr. 28,01)	23,5
	• Μουσεία (29)	23,5
	• Ναοί ιστορικοί και θρησκευτικοί (23,01)	17,6
Δεύτερο πολιτιστικό χαρακτηριστικό..		
	• Παραδοσιακά κτίρια και οικισμοί (21,01)	20
	• Ναοί ιστορικοί και θρησκευτικοί (23,01)	20
	• Εκκλησίες και ναοί (23,02)	20
	• Φυσικές πηγές (27)	20
	Συχνότερες αναφορές επιθυμητών τεχνητών χαρακτηριστικών προσέλκυσης	**ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΕΣ ΑΝΑΛΟΓΙΕΣ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΟΥ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ (%)**
Πρώτο τεχνητό χαρακτηριστικό..		
	• Άνετοι οικισμοί (code Nr. 38,02)	16,7
	• Τουριστικές εγκαταστάσεις (32,07)	11,1
	• Χώροι διασκέδασης (36,05)	11,1
	• Εστιατόρια (37,03)	11,1
	• Υποδομές σε ξενοδοχεία και καταλύματα (38,01)	11,1
Δεύτερο τεχνητό χαρακτηριστικό..		
	• Υποδομές σε ξενοδοχεία και καταλύματα (38,01)	30
	Συχνότερες αναφορές επιθυμητών δραστηριοτήτων	**ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΕΣ ΑΝΑΛΟΓΙΕΣ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΟΥ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ (%)**
Πρώτο χαρακτηριστικό δραστηριοτήτων..		
	• Σκι (code Nr. 41,02)	27,8
	• Άθληση (41,01)	11,1
	• Ορειβασία (41,05)	11,1
	• Αθλητικές εκδηλώσεις (44)	11,1
Δεύτερο χαρακτηριστικό δραστη-		

ριοτήτων..		
	• Σκι (41,02)	13,3
	• Γυμναστική (41,12)	13,3
	• Πεζοπορία (41,08)	13,3
Τρίτο χαρακτηριστικό δραστηριοτήτων..		
	• Ιππασία (41,07)	33,3
	• Λουτρά (48)	33,3

Όπως παρατηρεί κανείς από την συχνότητα των αναφοράς των φυσικών στοιχείων, τα *Ποτάμια, λίμνες και κοιλάδες (15)* αναφέρονται συχνότερα απ΄ότι τα υπόλοιπα στοιχεία και αποτελούν σημαντικά στοιχεία και στις τρεις κατά σειρά κατάταξης κατηγορίες απαντήσεων, με ελάχιστη αναλογία επί του συνόλου του δείγματος = 15,4% και μέγιστη = 31,8%.

Στην περίπτωση των πολιτιστικών στοιχείων οι *ιστορικοί ναοί και οι εκκλησίες (23,01 και 23,02*), αποτελούν επιθυμητά πολιτιστικά στοιχεία ενός υπαίθριου και ορεινού προορισμού. Τα στοιχεία αυτά παρουσιάζουν επίσης, συχνότητα αναφοράς και στις δύο κατηγορίες απαντήσεων, με ελάχιστη αναλογία επί του συνόλου του δείγματος = 17,6% και μέγιστη = 20%.

Αντίστοιχα στα τεχνητά στοιχεία φαίνεται να επικρατούν ως προς την συχνότητα αναφοράς οι *Υποδομές σε ξενοδοχεία και καταλύματα (38,01)* , με ελάχιστη αναλογία επί του συνόλου του δείγματος = 11,1% και μέγιστη = 30%.

Τέλος στις δραστηριότητες ενασχόλησης κατά την διάρκεια της επίσκεψης στον υπαίθριο και ορεινό προορισμό, επιθυμητό στοιχείο για τους επαγγελματίες φαίνεται να είναι οι δραστηριότητες *Σκι (41,02),* , με ελάχιστη αναλογία επί του συνόλου του δείγματος = 13,3% και μέγιστη = 27,8%.

Η περιγραφή των τουριστικών γραφείων του δείγματος

Το μεγαλύτερο ποσοστό (88,5%)των τουριστικών γραφείων του δείγματος (n=23 επιχειρήσεις) με γραφεία ή έδρα στην Θεσσαλονίκη, ανήκουν στην κατηγορία των επιχειρήσεων άσκησης δραστηριοτήτων *Γενικού Τουρι-*

σμού. Μόνο δύο σε αριθμό επιχειρήσεις παρατηρήθηκαν να παρουσιάζουν δραστηριότητες Εναλλακτικού Τουρισμού.

Οι πελάτες των εταιρειών αυτών χαρακτηρίζονται κατά σειρά κατάταξης σημαντικότητας, ως *μεμονωμένοι ταξιδιώτες* (42,9%), ως *πελάτες – εταιρείες* (35,7%) και ως *ομάδες ταξιδιωτών* (21,4%). Οι περισσότερες δε από τις επιχειρήσεις (87,5%), διοργανώνουν τουριστικά προγράμματα στην περιοχή της Βόρειας Ελλάδας.

2.2.3 Η έρευνα ανάλυσης αντιλήψεων των επισκεπτών

Οι μεταβλητές διερεύνησης και η έρευνα ανάλυσης των αντιλήψεων

Η τρίτη φάση της έρευνας οργανώθηκε με σκοπό την συλλογή πρωτογενών στοιχείων που θα αφορούσαν τους εν δυνάμει επισκέπτες και τις προτιμήσεις τους σχετικά με τα επιθυμητά χαρακτηριστικά ενός υπαίθριου ορεινού προορισμού. Η ανάλυση των δεδομένων υποστηρίζει την διεξαγωγή στρατηγικών συμπερασμάτων σχετικά με τα επιθυμητά χαρακτηριστικά που θα έπρεπε να περικλείει ο ορεινός υπαίθριος προορισμός διαμονής των Ελλήνων Μωαμεθανών (Πομάκων) της Ροδόπης.

Για την επίτευξη του προηγούμενου σκοπού διανεμήθηκε τυποποιημένο ερωτηματολόγιο το οποίο και απαντήθηκε κατά τον Μάιο του 2001, από 200 εν δυνάμει τυχαία επιλεγμένους επισκέπτες στον Αερολιμένα ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ της Θεσσαλονίκης. Η δειγματοληψία έγινε στους χώρους του Αεροδρομίου. Τα ερωτηματολόγια διανεμήθηκαν από ομάδες ερευνητών. Η έρευνα τυχαίας δειγματοληψίας διεξήχθη, βάσει καθορισμένου ημερολογιακού προγράμματος πτήσεων, στην αίθουσα αναχωρήσεων εσωτερικού. Ο χρόνος συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου κρίθηκε ως ιδιαίτερα επαρκής λόγω της χρονικής ευχέρειας που παρουσιάζεται στους επιβάτες κατά την διάρκεια αναμονής των πτήσεών τους.

Το τυχαίο δείγμα ανάλυσης των πλήρως απαντημένων ερωτηματολογίων που συγκεντρώθηκε βάσει μαθηματικού πίνακα τυχαίας κατανομής αριθμών, ανήλθε τελικά για τους σκοπούς της επιστημονικής έρευνας στις 200 παρατηρήσεις (Μακράκης, 1997, σελ. 44-48). Τα ερωτηματολόγια αυτά αρχειοθετήθηκαν σε κωδικοποιημένη μορφή στο στατιστικό πακέτο επεξεργασίας των δεδομένων της έρευνας.

Οι μεταβλητές διερεύνησης των χαρακτηριστικών του προορισμού της έρευνας, παρουσίασαν λοξότητα με εύρος τιμών στα πλαίσια αποδοχής δηλαδή μεταξύ –2 και 2. Οι μεταβλητές που δεν αναφέρονταν στην αξιολόγηση της σημαντικότητας των χαρακτηριστικών, παρουσίασαν λοξότητα εκτός του παραπάνω διαστήματος και ήταν οι: Μοναδικά χαρακτηριστικά του δεύτερου επιθυμητού προορισμού [V431 (Skew ness 2,053)], Μοναδικά χαρακτηριστικά του τρίτου επιθυμητού προορισμού [V441(2,923)], Ο τέταρτος επιθυμητός προορισμός [V45 (2,255)], Ο πέμπτος επιθυμητός προορισμός [V46 (2,002)], Μοναδικά χαρακτηριστικά του πέμπτου επιθυμητού προορισμού [V461 (3,291)], Σημαντικότητα των φυσικών στοιχείων για την ανάδειξη ενός προορισμού [V47 (-2, 476)], Ιδεατός ορεινός προορισμός πρώτο χαρακτηριστικό δραστηριοτήτων [V54 (14,001)], Ιδεατός ορεινός προορισμός δεύτερο χαρακτηριστικό δραστηριοτήτων [V541 (5,809)], Ιδεατός ορεινός προορισμός τρίτο χαρακτηριστικό δραστηριοτήτων [V542 (7,278)]

Οι μεταβλητές διερεύνησης

Όπως και στην περίπτωση της ανάλυσης των αντιλήψεων των επαγγελματιών – υπευθύνων τουριστικών γραφείων, έτσι και στην περίπτωση των εν δυνάμει επισκεπτών το ερωτηματολόγιο σχεδιάστηκε έτσι ώστε να συγκεντρωθούν συγκρίσιμα στοιχεία από πλευράς εν δυνάμει επισκεπτών σχετικά με (βλέπε Παράρτημα: *Ερωτηματολόγια και ερευνητικό υλικό κατά την φάση διεξαγωγής της τελικής έρευνας*):

- Την μέση σημαντικότητα του κάθε χαρακτηριστικού που εξέφρασαν οι φορείς διοίκησης (βλέπε στον παρακάτω πίνακα: Τυποποιημένες ερωτήσεις)

- Τις γενικές σημαντικότητες των φυσικών, πολιτιστικών, τεχνητών στοιχείων και δραστηριοτήτων ενασχόλησης
- Τα χαρακτηριστικά των εν δυνάμει επισκεπτών (Φύλο, Κατοικία διαμονής, Ηλικία, Επάγγελμα)
- Το κύριο λόγο του πραγματοποιημένου ταξιδιού
- Τους προορισμούς που προτιμούν οι εν δυνάμει επισκέπτες
- Τα μοναδικά χαρακτηριστικά που αναδεικνύουν τους επιθυμητούς προορισμούς
- Τα επιθυμητά χαρακτηριστικά που θα πρέπει να έχει ένας επιθυμητός προορισμός

Τυποποιημένες ερωτήσεις

Χαρακτηριστικά της περιοχής

❖ Φυσικά

Φυσική ομορφιά
Το κλίμα
Τα σπήλαια
Τα βράχια με εντυπωσιακά σχήματα και φωλιές πτηνών
Τα άγρια κατσίκια και οι αρκούδες
Το πόσιμο νερό
Οι δασικές εκτάσεις
Οι καπνοκαλλιέργειες και τα μικρά αγροκτήματα
Τα ποτάμια και οι φυσικές παραποτάμιες εκτάσεις

❖ Πολιτιστικά

Οι παραδοσιακοί μύλοι και τα παραδοσιακά κτίρια
Τα παραδοσιακά γεφύρια
Οι ιστορικοί, θρησκευτικοί ναοί
Οι βραχογραφίες (αρχαιολογικά ευρήματα)
Οι παραδοσιακοί φούρνοι
Τα ιστορικά σημεία
Βιβλιοθήκες και έντυπα ενημέρωσης για τον πολιτισμό μιας περιοχής
Τα λαογραφικά στοιχεία

❖ Τεχνητά

Οι ταβέρνες και τα εστιατόρια
Οι ξενώνες, τα ενοικιαζόμενα και τα ξενοδοχεία
Τα γήπεδα άθλησης
Τα κέντρα υγείας
Οι τηλεπικοινωνίες
Το ταχυδρομείο
Οι χώροι στάθμευσης
Τα ιαματικά λουτρά και οι εγκαταστάσεις

❖ Δραστηριότητες

Μάζεμα βοτάνων
Λούσεις σε ιαματικά λουτρά
Το κυνήγι
Η παρατήρηση της φύσης, του τοπίου και των ζώων
Ο περίπατος σε παραδοσιακά δρομάκια και ορεινά μονοπάτια
Οι επισκέψεις σε θρησκευτικούς ναούς- τζαμιά
Η μελέτη και διερεύνηση της ιστορίας ενός τόπου και οι επισκέψεις αρχαιολογικών χώρων
Η άθληση και γυμναστική
Οι επισκέψεις σε χωράφια και καλλιέργειες
Συμμετοχή σε γεύματα με καλό φαγητό και ποτό

Σημαντικότητα των γενικών κατηγοριών

❖ Φυσικά
❖ Πολιτιστικά
❖ Τεχνητά
❖ Δραστηριότητες

Ανοικτές ερωτήσεις για εντοπισμό προτιμήσεων

❖ Προτιμούμενοι προορισμοί – προορισμοί που επισκέφθηκαν οι ερωτώμενοι
❖ Μοναδικά χαρακτηριστικά των προτιμούμενων προορισμών
❖ Ιδεατοί ορεινοί προορισμοί για επίσκεψη κατά την διάρκεια όλου του έτους
❖ Επιθυμητά χαρακτηριστικά των ιδεατών ορεινών προορισμών επίσκεψης

Χαρακτηριστικά των εν δυνάμει επισκεπτών

❖ Φύλο
❖ Κατοικία διαμονής
❖ Ηλικία
❖ Επάγγελμα
❖ Κύριος λόγος του ταξιδιού

Οι 200 εν δυνάμει επισκέπτες εξέφρασαν ως ιδιαίτερα σημαντικά (δηλαδή με σημαντικότητα πάνω από τρία) τα παρακάτω χαρακτηριστικά:

V6 Φυσικά στοιχεία: Φυσική ομορφιά (Mean 3,700)

V7 Φυσικά στοιχεία: Το κλίμα (3,065)

V11 Φυσικά στοιχεία: Το πόσιμο νερό (3,377)

V12 Φυσικά στοιχεία: Οι δασικές εκτάσεις (3,570)

V14 Φυσικά στοιχεία: Ποτάμια και φυσικές παραποτάμιες εκτάσεις (3,402)

V15 Πολιτιστικά στοιχεία: Οι παραδοσιακοί μύλοι και τα παραδοσιακά κτίρια (3,201)

V16 Πολιτιστικά στοιχεία: Τα παραδοσιακά γεφύρια (3,106)

V18 Πολιτιστικά στοιχεία: Οι βραχογραφίες των αρχαίων (3,091)

V20 Πολιτιστικά στοιχεία: Τα ιστορικά σημεία (3,204)

V21 Πολιτιστικά στοιχεία: Βιβλιοθήκες και έντυπα ενημέρωσης για τον πολιτισμό μιας περιοχής (3,141)

V22 Πολιτιστικά στοιχεία: Λαογραφία (3,237)

V24 Τεχνητά στοιχεία: Ξενώνες, ενοικιαζόμενα και ξενοδοχεία (3,121)

V26 Τεχνητά στοιχεία: Τα κέντρα υγείας (3,380)

V27 Τεχνητά στοιχεία: Οι τηλεπικοινωνίες (3,253)

V34 Δραστηριότητες: Παρατήρηση της φύσης του τοπίου και των ζώων (3,005)

V35 Δραστηριότητες: Περίπατος σε παραδοσιακά δρομάκια και ορεινά μονοπάτια (3,380)

V37 Δραστηριότητες: Μελέτη και διερεύνηση της ιστορίας ενός τόπου και οι επισκέψεις αρχαιολογικών χώρων (3,115)

Η αξιολόγηση των παραπάνω χαρακτηριστικών έγινε βάσει μιας κοινής και τυποποιημένης κλίμακας αξιολόγησης. Πιο συγκεκριμένα η αξιολόγηση της σημαντικότητας των χαρακτηριστικών έγινε σε 5-βαθμη κλίμακα, με διάρθρωση κλίμακας τιμών: 0=ιδιαίτερα ασήμαντο, 1=ασήμαντο, 2=έτσι και έτσι, 3=σημαντικό και 4=ιδιαίτερα σημαντικό.

Χαμηλή αξιολόγηση (κάτω από 2) στην σημαντικότητα των χαρακτηριστικών παρατηρήθηκε στην μέση σημαντικότητα που εκφράσθηκε από τους εν δυνάμει επισκέπτες για τα χαρακτηριστικά, « επισκέψεις σε χωράφια και καλλιέργειες» (με μέση τιμή 1,75), «κυνήγι» (0,97), «μάζεμα βοτάνων» (1,78)», «λούσεις σε ιαματικά λουτρά» (1,83). Από τα δεδομένα των αναλύσεων γίνεται αντιληπτό ότι το χαρακτηριστικό της δραστηριότητας «κυνήγι»

παρουσιάζει όπως και στην περίπτωση των κατοίκων και επαγγελματιών, μια χαμηλή μέση αξιολόγηση.

Η αξιολόγηση της σημαντικότητας ανά ενότητα-κατηγορία χαρακτηριστικού

Όπως προαναφέρθηκε ήδη κατά την ανάλυση των επαγγελματιών η κλίμακα ανάλυσης για την αξιολόγηση των κατηγοριών «φυσικά, πολιτιστικά, τεχνητά χαρακτηριστικά και δραστηριότητες» ήταν δεκάβαθμη με κλίμακα μέτρησης στους δύο πόλους 0% (καθόλου σημαντικά) μέχρι 100% (ιδιαίτερα σημαντικά).

Η μέση σημαντικότητα ανά ενότητα χαρακτηριστικών, παρουσίασε βάσει του δείγματος ανάλυσης, την παρακάτω διάρθρωση:
0,89 για τα φυσικά στοιχεία
0,80 για τα πολιτιστικά
0,70 για τις δραστηριότητες
0,64 για τα τεχνητά

Βάσει των παραπάνω ποσοστών σημαντικότητας, τα φυσικά χαρακτηριστικά όπως και στην περίπτωση των επαγγελματιών τουριστικών γραφείων, φαίνεται να αποτελούν την σημαντικότερη ενότητα χαρακτηριστικών τουριστικής ανάδειξης ενός υπαίθριου και ορεινού προορισμού.

Η διαδικασία ανάλυσης των δεδομένων

Η ανάλυση των δεδομένων του ερωτηματολογίου, ακολουθεί τέσσερα βασικά βήματα:

1. Την ανάλυση των ερωτήσεων που αφορούν τα 35 χαρακτηριστικά που εξέφρασαν ως σημαντικά οι φορείς της τοπικής Διοίκησης (βλέπε σχετικό πίνακα χαρακτηριστικών)
2. Την συγκριτική ανάλυση μέσης τιμής, για την διεξαγωγή στρατηγικών συμπερασμάτων σχετικά με τα χαρακτηριστικά αυτά. Η σύγκριση γίνεται με-

ταξύ μέσων τιμών που εξέφρασαν ανά χαρακτηριστικό οι κάτοικοι και οι επαγγελματίες, οι επαγγελματίες και οι επισκέπτες

3. Την ανάλυση των *ανοικτού τύπου* ερωτήσεων
4. Την περιγραφή των επισκεπτών

Η ανάλυση των χαρακτηριστικών

Για την ανάλυση των 35 χαρακτηριστικών, επιλέχθηκε η ανάλυση βασικών συνιστωσών (*principal components analysis and varimax rotational techniques*) με την χρήση της τεχνικής εντοπισμού σχέσεων επεξήγησης της μέγιστης διακύμανσης μέσω περιστροφικών κινήσεων. Στόχος της ανάλυσης είναι η μείωση των πολυάριθμων μεταβλητών διερεύνησης και η διευκρίνιση του αριθμού των παραγόντων που υποκρύπτονται στις μεταβλητές. Η παραγοντική ανάλυση (Π.Α) υποστηρίζει δίνοντας βαρύτητες, την ανάλυση της ισχύουσας δομής μεταξύ των μεταβλητών διερεύνησης. Οι δομές αυτές δεν είναι άμεσα παρατηρήσημες, και για το λόγο αυτό θα μπορούσαν να υποβοηθήσουν δια μέσω της χρήσης της Π.Α την περιγραφή δυσνόητων εννοιών όπως οι αντιλήψεις των επισκεπτών.

Η επιλογή των σημαντικότερων χαρακτηριστικών έγινε βάσει του κριτηρίου της παραγοντικής βαρύτητας (*factor loadings*). Στην παρούσα έρευνα, τα χαρακτηριστικά με *factor loadings* μεγαλύτερα του 0,5 επιλέχθηκαν για να χαρακτηρίσουν τους παράγοντες (*factors*). Τελικά 10 factors παρουσίασαν μοναδιαίες τιμές (*eigenvalues*) πάνω από την μονάδα. Το 69,2% της συνολικής διακύμανσης – μεταβλητότητας που παρατηρείται στις 35 μεταβλητές της ανάλυσης οφείλεται στους πρώτους 10 παράγοντες.

Στην συνέχεια υπολογίστηκε το μέτρο εσωτερικής εγκυρότητας - αξιοπιστίας *Cronbach's Alpha*. Το μέτρο αυτό παρουσιάζει τον ελάχιστο βαθμό αξιοπιστίας της έρευνας. Για τις μεταβλητές που συγκαταλέγονται στους παράγοντες παρουσιάζουν ως χαμηλότερη τιμή αξιοπιστίας Alpha = 0,8865 (βλέπε πίνακα ανάλυσης παραγόντων και εγκυρότητας).

Πίνακας ανάλυσης παραγόντων και εγκυρότητας			
Παράγοντας (Factor)	Κωδικός σημαντικά συσχετιζόμενων μεταβλητών	Παραγοντική βαρύτητα (factor loading) από τον πίνακα «Rotated Component Matrix»	Συντελεστής εγκυρότητας - αξιοπιστίας (Reliability Coefficient, **Alpha if item deleted**)
1 **Δραστηριότητες, Τεχνητά, Φυσικά** Χαρακτηριστικά που οι εν δυνάμει επισκέπτες θεωρούν σημαντικά για ένα τουριστικό προορισμό επίσκεψης και διαμονής με έμφαση κατά σειρά προτεραιότητας στις αθλητικές δραστηριότητες, τα γήπεδα άθλησης, την ύπαρξη εκτάσεων με καπνοκαλλιέργειες και μικρά αγροκτήματα που συνδυάζονται με δυνατότητες επίσκεψης των καλλιεργειών	V38 V25 V13 V39	0,835 0,726 0,726 0,698	0,8911 0,8914 0,8879 0,8882
2 **Τεχνητά** Χαρακτηριστικά που οι εν δυνάμει επισκέπτες θεωρούν σημαντικά για ένα τουριστικό προορισμό που θα πρέπει να περικλείει κέντρα υγείας, τηλεπικοινωνίες, ταχυδρομείο και χώρους στάθμευσης	V26 V27 V28 V29	0,834 0,779 0,596 0,585	0,8916 0,8934 0,8915 0,8919
3 **Δραστηριότητες και Τεχνητά** Χαρακτηριστικά που οι εν δυνάμει επισκέπτες θεωρούν σημαντικά για ένα τουριστικό προορισμό που περικλείει δραστηριότητες που περιλαμβάνουν λούσεις σε ιαματικά λουτρά, κατάλληλες εγκαταστάσεις και δραστηριότητες μαζέματος βοτάνων και ορεινού τσαγιού	V32 V30 V31	0,793 0,751 0,684	0,8878 0,8894 0,8865
4 **Φυσικά** Χαρακτηριστικά που οι εν δυνάμει επισκέπτες θεωρούν σημαντικά για ένα τουριστικό προορισμό που περικλείει φυσικά στοιχεία σε ποτάμια και φυσικές εκτάσεις παραποτάμιες	V14	0,929	0,8913
5 **Πολιτιστικά και Δραστηριότητες** Χαρακτηριστικά που οι εν δυνάμει επισκέπτες θεωρούν σημαντικά για ένα τουριστικό προορισμό που περικλείει δραστηριότητες που σχετίζονται με την δυνατότητα μελέτης της ιστορίας του τόπου επίσκεψης και την δυνατότητα περιήγησης αρχαιολογικών χώρων. Ιδιαίτερα σημαντικά θεωρούνται τα ιστορικά σημεία καθώς και η ύπαρξη λαογραφικών στοιχείων όπως επίσης οι βιβλιοθήκες και τα έντυπα ενημέρωσης για τον πολιτισμό	V37 V21 V22 V20	0,742 0,731 0,711 0,543	0,8922 0,8900 0,8902 0,8904

μιας περιοχής			
6 **Πολιτιστικά** Χαρακτηριστικά που οι εν δυνάμει επισκέπτες θεωρούν σημαντικά για ένα τουριστικό προορισμό που περικλείει παραδοσιακούς μύλους και κτίρια καθώς και με παραδοσιακά γεφύρια	V15 V16	0,827 0,808	0,8915 0,8909
7 **Πολιτιστικά και Δραστηριότητες** Χαρακτηριστικά που οι εν δυνάμει επισκέπτες θεωρούν σημαντικά για ένα τουριστικό προορισμό που περικλείει ύπαρξη ιστορικών θρησκευτικών ναών και με δυνατότητες επίσκεψης των ναών (εκκλησίες και τζαμιά)	V17 V36	0,821 0,803	0,8911 0,8930
8 **Φυσικά** Χαρακτηριστικά που οι εν δυνάμει επισκέπτες θεωρούν σημαντικά για ένα τουριστικό προορισμό που περικλείει φυσική ομορφιά, σπήλαια και βράχια με εντυπωσιακά σχήματα και φωλιές πτηνών	V6 V8 V9	0,683 0,672 0,553	0,8930 0,8892 0,8898
9 **Τεχνητά και δραστηριότητες** Χαρακτηριστικά που οι εν δυνάμει επισκέπτες θεωρούν σημαντικά για ένα τουριστικό προορισμό που περικλείει εγκαταστάσεις εστίασης (ταβέρνες και εστιατόρια) και εγκαταστάσεις καταλυμάτων (ξενώνες, ενοικιαζόμενα δωμάτια και ξενοδοχεία). Ως προς τις δραστηριότητες ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην ποιότητα του γεύματος (καλό φαγητό και ποτό).	V23 V40 V24	0,779 0,750 0,617	0,8941 0,8977 0,8949
10 **Δραστηριότητες** Χαρακτηριστικά που οι εν δυνάμει επισκέπτες θεωρούν σημαντικά για ένα τουριστικό προορισμό που περικλείει δυνατότητες δραστηριοποίησης για παρατήρηση της φύσης, του τοπίου και του ζωικού βασιλείου καθώς και δραστηριότητες κυνηγιού ή περιηγήσεων σε παραδοσιακά και ορεινά μονοπάτια.	V34 V33 V35	0,719 0,538 0,503	0,8914 0,8957 0,8925

Η συγκριτική ανάλυση μέσων τιμών

Στην συνέχεια κατασκευάστηκε ο παρακάτω συγκριτικός πίνακας σημαντικότητας, με σκοπό την κατασκευή των Μήτρων Σημαντικότητας επισκεπτών – κατοίκων και εν δυνάμει επισκεπτών και επαγγελματιών για κάθε ένα από τους δέκα παράγοντες (factors).

Συγκριτικός πίνακας σημαντικότητας επαγγελματιών , κατοίκων και επισκεπτών για τους 10 παράγοντες της ανάλυσης επισκεπτών

Παράγοντας (Factor)	Χαρακτηριστικό	Μέση σημαντικότητα εν δυνάμει επισκεπτών (Mean of importance)	Μέση σημαντικότητα επαγγελματιών	Μέση σημαντικότητα κα κατοίκων
1 **Δραστηριότητες, Τεχνητά, Φυσικά**	Άθληση και γυμναστική	2,327	2,11	2,86
	Γήπεδα άθλησης	2,156	2,07	2,80
	Εκτάσεις με καπνοκαλλιέργειες και μικρά αγροκτήματα	2,075	1,71	2,05
	Επισκέψεις σε χωράφια και καλλιέργειες	1,745	1,46	2,13
2 **Τεχνητά**	Τα κέντρα υγείας	3,380	2,96	3,36
	Τηλεπικοινωνίες	3,253	3,39	3,12
	Ταχυδρομείο	2,635	2,32	2,89
	Χώροι στάθμευσης (πάρκινγκ)	2,794	3,25	2,78
3 **Δραστηριότητες και Τεχνητά**	Λούσεις σε ιαματικά λουτρά	1,825	2,36	2,47
	Ιαματικά λουτρά και κατάλληλες εγκαταστάσεις	2,355	3,00	2,78
	Μάζεμα βοτάνων και τσάι βουνού	1,783	1,86	2,40
4 **Φυσικά**	Ποτάμια και φυσικές εκτάσεις δίπλα από τα ποτάμια	3,402	3,32	3,04
5 **Πολιτιστικά και Δραστηριότητες**	Μελέτη διερεύνησης της ιστορίας ενός τόπου και επισκέψεις αρχαιολογικών χώρων	3,115	3,21	2,71
	Βιβλιοθήκες και έντυπα ενημέρωσης για τον πολιτισμό της περιοχής	3,141	2,93	2,79
	Λαογραφικά στοιχεία	3,237	3,18	2,81
	Ιστορικά σημεία	3,204	3,36	2,82
6 **Πολιτιστικά**	Παραδοσιακοί μύλοι και κτίρια	3,201	3,21	2,72
	Παραδοσιακά γεφύρια	3,106	2,96	2,81
7 **Πολιτιστικά και Δραστηριότητες**	Ιστορικοί θρησκευτικοί ναοί	2,899	3,25	2,95
	Επισκέψεις σε θρησκευτικούς ναούς και τζαμιά	2,625	2,89	3,01
8 **Φυσικά**	Φυσική ομορφιά	3,700	3,79	3,28
	Σπήλαια	2,508	2,39	2,40
	Βράχια με εντυπωσιακά σχήματα και φωλιές πτηνών	2,693	2,39	2,46
9 **Τεχνητά και δραστηριότητες**	Ταβέρνες και εστιατόρια	2,792	2,93	2,70
	Γεύμα με καλό φαγητό και ποτό	2,985	3,25	2,73
	Ξενώνες, ενοικιαζόμενα δωμάτια και ξενοδοχεία	3,121	3,50	2,82
10 **Δραστηριότητες**	Παρατήρηση φύσης, τοπίου και ζώων	3,005	2,86	2,65
	Κυνήγι	0,965	1,11	1,72
	Περίπατος σε παραδοσιακά δρομάκια και ορεινά μονοπάτια	3,380	3,29	2,85

Οι παραπάνω μέσες τιμές που εκφράζουν τις σημαντικότητας του κάθε χαρακτηριστικού διερεύνησης, παρουσιάζονται παρακάτω σε διάγραμμα ανάλυσης.

Υπόμνημα ανάλυσης κωδικών των μεταβλητών του διαγράμματος

Series 1	ΕΠΙΣΚΕΠΤΕΣ
Series 2	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΕΣ
Series 3	ΚΑΤΟΙΚΟΙ
Άθληση και γυμναστική	1
Γήπεδα άθλησης	2
Εκτάσεις με καπνοκαλλιέργειες και μικρά αγροκτήματα	3
Επισκέψεις σε χωράφια και καλλιέργειες	4
Τα κέντρα υγείας	5
Τηλεπικοινωνίες	6
Ταχυδρομείο	7
Χώροι στάθμευσης (πάρκινγκ)	8
Λούσεις σε ιαματικά λουτρά	9
Ιαματικά λουτρά και κατάλληλες εγκαταστάσεις	10
Μάζεμα βοτάνων και τσάι βουνού	11
Ποτάμια και φυσικές εκτάσεις δίπλα από τα ποτάμια	12
Μελέτη διερεύνησης της ιστορίας ενός τόπου και επισκέψεις αρχαιολογικών χώρων	13
Βιβλιοθήκες και έντυπα ενημέρωσης για τον πολιτισμό μιας περιοχής	14
Λαογραφικά στοιχεία	15
Ιστορικά σημεία	16
Παραδοσιακοί μύλοι και κτίρια	17
Παραδοσιακά γεφύρια	18
Ιστορικοί θρησκευτικοί ναοί	19
Επισκέψεις σε θρησκευτικούς ναούς και τζαμιά	20
Φυσική ομορφιά	21
Σπήλαια	22
Βράχια με εντυπωσιακά σχήματα και φωλιές πτηνών	23
Ταβέρνες και εστιατόρια	24
Γεύμα με καλό φαγητό και ποτό	25
Ξενώνες , ενοικιαζόμενα δωμάτια και ξενοδοχεία	26
Παρατήρηση φύσης, τοπίου και ζώων	27
Κυνήγι	28
Περίπατος σε παραδοσιακά δρομάκια και ορεινά μονοπάτια	29

Από το παραπάνω φιδόγραμμα ανάλυσης εντοπισμού των αποκλίσεων μέσης σημαντικότητας μεταξύ των κατοίκων, επαγγελματιών και εν δυνάμει επισκεπτών, παρατηρείται κατά σειρά προτεραιότητας μια απόκλιση πάνω από 0,5 σε βαθμούς σημαντικότητας των χαρακτηριστικών,

Α) Στην περίπτωση της σύγκρισης μεταξύ εν δυνάμει επισκεπτών και επαγγελματιών, στα δύο χαρακτηριστικά:

- «Λούσεις σε ιαματικά λουτρά» (No. 9)
- «Ιαματικά λουτρά και κατάλληλες εγκαταστάσεις» (10)

, με απόκλιση -0,54 και -0,65 αντίστοιχα

Β) Στην περίπτωση της σύγκρισης μεταξύ των εν δυνάμει επισκεπτών και κατοίκων, στα παρακάτω έξι χαρακτηριστικά:

- «Άθληση και γυμναστική» (1)
- «Γήπεδα άθλησης» (2)
- «Λούσεις σε ιαματικά λουτρά» (9)
- «Μάζεμα βοτάνων και τσάι βουνού» (11)
- «Κυνήγι» (28)
- «Περίπατος σε παραδοσιακά δρομάκια και ορεινά μονοπάτια» (29)

, με απόκλιση -0,53, –0,64, -0,65, -0,62 , -0,76 και 0,53 αντίστοιχα.

Όπως διαφαίνεται από τις τιμές απόκλισης μεταξύ των εν δυνάμει επισκεπτών και κατοίκων, οι επισκέπτες αξιολόγησαν με μεγαλύτερη μέση τιμή ένα από τα έξι χαρακτηριστικά με υψηλότερη απόκλιση. Στην περίπτωση του χαρακτηριστικού «Περίπατος σε παραδοσιακά δρομάκια και ορεινά μονοπάτια», παρατηρείται μια αυξημένη απόκλιση, που οφείλεται στην υψηλότερη μέση τιμή που εξέφρασαν οι επισκέπτες

Γ) Στην περίπτωση της σύγκρισης μεταξύ των επαγγελματιών και κατοίκων, στα παρακάτω δέκα χαρακτηριστικά:

- «Άθληση και γυμναστική» (No. 1)
- «Γήπεδα άθλησης» (2)
- «Επισκέψεις σε χωράφια και καλλιέργειες» (4)
- «Ταχυδρομείο» (7)
- «Μάζεμα βοτάνων και τσάι βουνού» (11)
- «Ιστορικά σημεία» (16)
- «Φυσική ομορφιά» (21)
- «Γεύμα με καλό φαγητό και ποτό» (25)
- «Ξενώνες , ενοικιαζόμενα δωμάτια και ξενοδοχεία» (26)
- «Κυνήγι» (28)

, με απόκλιση -0,75, –0,73, -0,67, -0,57 , -0,54, 0,54, 0,51, 0,52, 0,68 και

-0,61 αντίστοιχα.

Σχήμα ανάλυσης χαρακτηριστικών της *Έρευνας ανάλυσης αντιλήψεων των εν δυνάμει επισκεπτών,* που διαφοροποιούνται σημαντικά ανά παράγοντα – συνιστώσα, μεταξύ των ομάδων διερεύνησης επαγγελματιών, κατοίκων και εν δυνάμει επισκεπτών

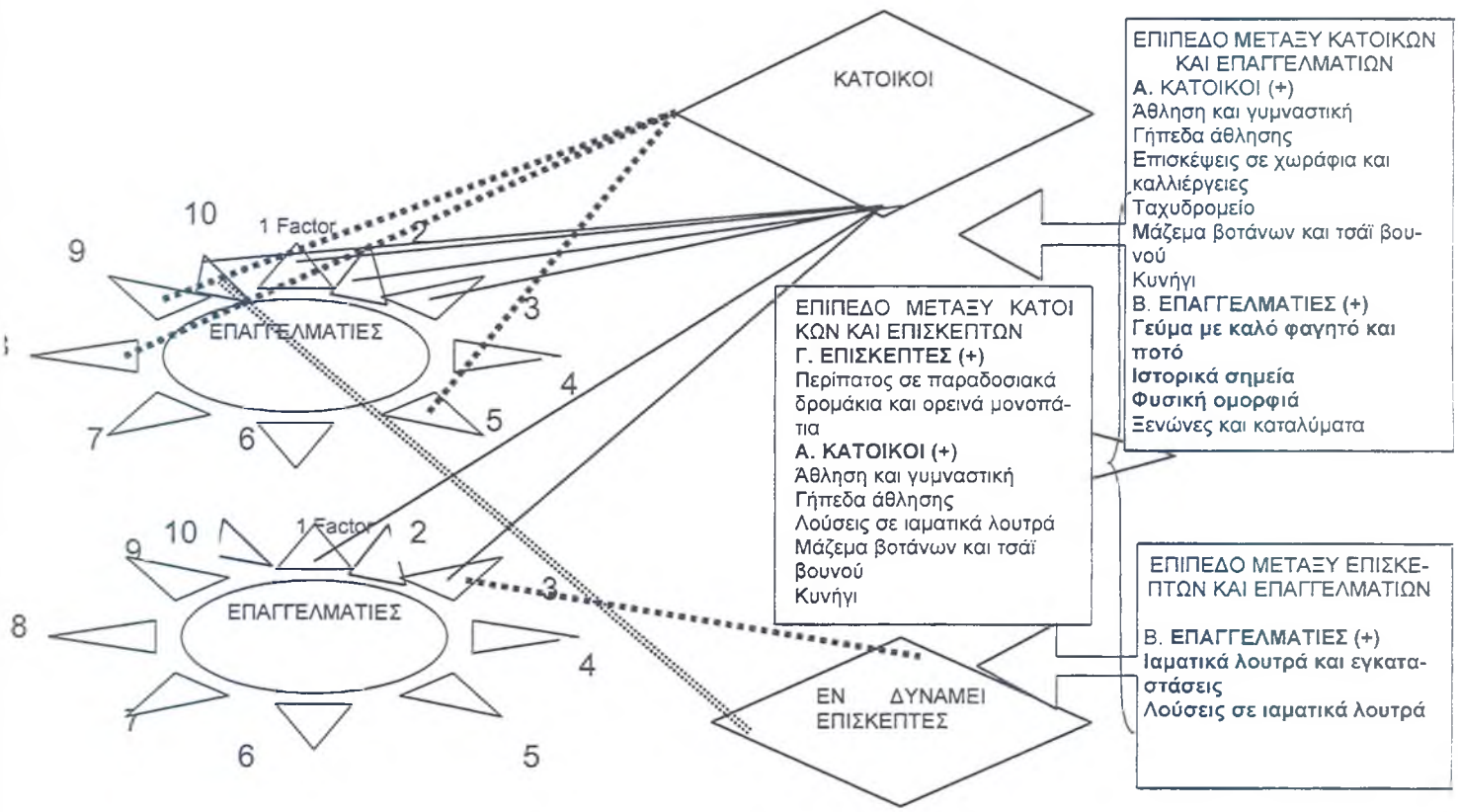

Σημείωση: Όπου (+)=χαρακτηριστικά που αξιολόγησε η εν λόγω ομάδα (ομάδα αναφοράς) με υψηλότερη μέση αξία απ΄ ότι η ομάδα σύγκρισης

Όπου --------- = Β. Επαγγελματίες
Όπου _____= Α. Κάτοικοι
Όπου ===== = Γ. Επισκέπτες

Από το παραπάνω σχεδιάγραμμα της «Ανάλυσης χαρακτηριστικών της *Έρευνας ανάλυσης αντιλήψεων των εν δυνάμει επισκεπτών»*, συμπεραίνουμε ότι οι δέκα παράγοντες factors της ανάλυσης επισκεπτών (συμβολίζονται με ακτίνες του ήλιου), περιέχουν χαρακτηριστικά του προορισμού διερεύνησης με σημαντικές αποκλίσεις στις μέσες τιμές (με τιμές >±0,50) που εξέφρασαν οι κάτοικοι, επαγγελματίες και εν δυνάμει επισκέπτες.

Σημαντικές διαφορές στους δέκα παράγοντες μεταξύ των κατοίκων, επαγγελματιών και εν δυνάμει επισκεπτών μπορούμε να εντοπίσουμε στους παράγοντες:

- 1 , 3 και 10 (επίπεδο κατοίκων - επισκεπτών)
- 1,2,3 , 10 και 9,8 και 5 (επίπεδο κατοίκων - επαγγελματιών)
- 3 (επίπεδο επισκεπτών – επαγγελματιών)

Βάσει των παραπάνω ο παράγοντας 3 της παραγοντικής ανάλυσης επισκεπτών, φαίνεται να περιέχει χαρακτηριστικά που αποκλίνουν και στις τρεις ομάδες σημαντικά. Οι παράγοντες 1 και 10 παρουσιάζουν χαρακτηριστικά με σημαντικές αποκλίσεις μεταξύ των ομάδων δηλαδή (κατοίκων , επαγγελματιών και επισκεπτών).

Η ανάλυση των ανοικτού τύπου ερωτήσεων

Οι εν δυνάμει επισκέπτες του δείγματος ανταποκρίθηκαν επίσης στις απαιτήσεις της έρευνας, απαντώντας στις παρακάτω δύο ανοικτού τύπου, ερωτήσεις:

«*Ποιοι είναι οι σημαντικότεροι τουριστικοί υπαίθριοι προορισμοί στην Ελλάδα και το εξωτερικό που επισκέφθηκε ή σκοπεύει να επισκεφθεί στο μέλλον ο ή η επισκέπτης καθώς και για το ποια είναι τα μοναδικά εκείνα χαρακτηριστικά του εκάστοτε προορισμού που τον κάνουν και επιθυμητό για διακοπές ή άλλη δραστηριότητα στην περίπτωση της διεξαγωγής προγραμμάτων διακοπών*»

και

«*Τι φυσικά, πολιτιστικά, τεχνητά στοιχεία και δραστηριότητες θα πρέπει να περικλείει ένας ορεινός ή υπαίθριος προορισμός για να προσελκύει το ενδιαφέρον των επισκεπτών*» (βλέπε Παράρτημα: *Ερωτηματολόγια και ερευνητικό υλικό κατά την φάση διεξαγωγής της τελικής έρευνας*).

Οι συχνότητες των απαντήσεων που δόθηκαν στην πρώτη ερώτηση παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα (Βλέπε *Πίνακα παρουσίασης της συχνότη-*

τας των απαντήσεων των εν δυνάμει επισκεπτών κατά μοναδικούς προορισμούς και μοναδικά χαρακτηριστικά).

Πίνακας παρουσίασης της συχνότητας των απαντήσεων των εν δυνάμει επισκεπτών κατά μοναδικούς προορισμούς και μοναδικά χαρακτηριστικά (N=200)

	ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΙ	ΑΝΑΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΟΥ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ (%)
ΠΡΩΤΟΙ ΚΑΤΑ ΣΕΙΡΑ ΠΡΟΤΙΜΗΣΗΣ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΟΙ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΙ (V42)		
	ΠΗΛΙΟ	9,6%
	ΟΛΥΜΠΟΣ	8,6
	ΟΛΥΜΠΟΣ-ΛΙΤΟΧΩΡΟ	5,1
	ΖΑΓΟΡΙΑ , ΖΑΓΟΡΟΧΩΡΙΑ, ΠΑΠΙΝΓΚΟ	6,4
	ΗΠΕΙΡΟΣ	4,5
	ΝΥΜΦΑΙΟΝ	3,2
	ΜΕΤΕΩΡΑ	2,6
ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΑ ΜΟΝΑΔΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΠΡΩΤΩΝ ΚΑΤΑ ΣΕΙΡΑ ΠΡΟΤΙΜΟΥΜΕΝΩΝ ΠΡΟΟΡΙΣΜΩΝ (V421)		
	ΦΥΣΗ, ΦΥΣΙΚΗ ΟΜΟΡΦΙΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	25
	ΔΑΣΗ	8,6
	ΦΥΣΙΚΗ ΟΜΟΡΦΙΑ ΜΕ ΕΝΑΛΛΑΓΗ ΠΡΑΣΙΝΟΥ ΚΑΙ ΓΑΛΑΖΙΟΥ	8,6
	ΤΟΠΙΟ ΚΑΙ ΜΟΝΑΔΙΚΗ ΘΕΑ	7,8
	ΧΙΟΝΙ	5,5
	ΓΡΑΦΙΚΟΤΗΤΑ	3,9
	ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΙ ΟΙΚΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΣΠΙΤΙΑ	3,1
	ΣΠΗΛΑΙΑ	3,1
	ΒΛΑΣΤΗΣΗ ΚΑΙ ΠΟΛΥ ΠΡΑΣΙΝΟ	3,1
ΔΕΥΤΕΡΟΙ ΚΑΤΑ ΣΕΙΡΑ ΠΡΟΤΙΜΗΣΗΣ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΟΙ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΙ (V43)		
	ΠΗΛΙΟ	6,7
	ΟΛΥΜΠΟΣ	5,9
	ΟΛΥΜΠΟΣ - ΛΙΤΟΧΩΡΟ	3,4
	ΜΕΤΕΩΡΑ	3,4
	ΛΙΜΝΗ ΠΛΑΣΤΗΡΑ	3,4
	ΑΛΠΕΙΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ	3,4
ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΑ ΜΟΝΑΔΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΔΕΥΤΕΡΩΝ ΚΑΤΑ ΣΕΙΡΑ ΠΡΟΤΙΜΟΥΜΕΝΩΝ ΠΡΟΟΡΙΣΜΩΝ (V431)		
	ΦΥΣΗ, ΦΥΣΙΚΗ ΟΜΟΡΦΙΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	29,5
	ΤΟΠΙΟ ΚΑΙ ΜΟΝΑΔΙΚΗ ΘΕΑ	7,4
	ΒΛΗΣΤΗΣΗ ΚΑΙ ΠΟΛΥ ΠΡΑΣΙΝΟ	6,3
	ΦΥΣΙΚΗ ΟΜΟΡΦΙΑ ΜΕ ΕΝΑΛΛΑΓΗ ΠΡΑΣΙΝΟΥ ΚΑΙ ΓΑΛΑΖΙΟΥ	5,3
	ΑΓΡΙΑ ΦΥΣΗ ΚΑΙ ΑΓΡΙΑ ΟΜΟΡΦΙΑ	3,2
	ΗΡΕΜΙΑ ΚΑΙ ΗΣΥΧΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	3,2
	ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΙ ΟΙΚΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΣΠΙΤΙΑ	3,2
ΤΡΙΤΟΙ ΚΑΤΑ ΣΕΙΡΑ ΠΡΟΤΙΜΗΣΗΣ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΟΙ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΙ (V44)		
	ΖΑΓΟΡΙΑ , ΖΑΓΟΡΟΧΩΡΙΑ, ΠΑΠΙΝΓΚΟ	6,2
	ΓΡΕΒΕΝΑ	4,6
	ΟΛΥΜΠΟΣ – ΛΙΤΟΧΩΡΟ	4,6
	ΧΑΛΚΙΔΙΚΗ	4,6
ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΑ ΜΟΝΑΔΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΤΡΙΤΩΝ ΚΑΤΑ ΣΕΙΡΑ ΠΡΟΤΙΜΟΥΜΕΝΩΝ ΠΡΟΟΡΙΣΜΩΝ (V441)		
	ΦΥΣΗ, ΦΥΣΙΚΗ ΟΜΟΡΦΙΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙ-	28,9

	ΒΑΛΛΟΝ	
	ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΙ ΟΙΚΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΣΠΙΤΙΑ	8,9
	ΘΑΛΑΣΣΙΟ ΤΟΠΙΟ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΑ	6,7
	ΒΛΑΣΤΗΣΗ ΚΑΙ ΠΟΛΥ ΠΡΑΣΙΝΟ	6,7
	ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	6,7
ΤΕΤΑΡΤΟΙ ΚΑΤΑ ΣΕΙΡΑ ΠΡΟΤΙΜΗΣΗΣ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΟΙ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΙ (V45)		
	ΗΠΕΙΡΟΣ	5,6
	ΜΕΤΣΟΒΟ	5,6
	ΑΛΠΕΙΣ ΑΥΣΤΡΙΑΣ	5,6
ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΑ ΜΟΝΑΔΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΤΕΤΑΡΤΩΝ ΚΑΤΑ ΣΕΙΡΑ ΠΡΟΤΙΜΟΥΜΕΝΩΝ ΠΡΟΟΡΙΣΜΩΝ (V451)		
	ΦΥΣΗ, ΦΥΣΙΚΗ ΟΜΟΡΦΙΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	37
	ΧΙΟΝΟΔΡΟΜΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ	7,4
ΠΕΜΠΤΟΙ ΚΑΤΑ ΣΕΙΡΑ ΠΡΟΤΙΜΗΣΗΣ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΟΙ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΙ (V46)		
	ΓΡΕΒΕΝΑ	10
ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΑ ΜΟΝΑΔΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΠΕΜΤΩΝ ΚΑΤΑ ΣΕΙΡΑ ΠΡΟΤΙΜΟΥΜΕΝΩΝ ΠΡΟΟΡΙΣΜΩΝ (V461)		
	ΦΥΣΗ, ΦΥΣΙΚΗ ΟΜΟΡΦΙΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	26,7
	ΦΥΣΙΚΗ ΟΜΟΡΦΙΑ ΜΕ ΕΝΑΛΛΑΓΗ ΠΡΑΣΙΝΟΥ ΚΑΙ ΓΑΛΑΖΙΟΥ	13,3
	ΠΟΤΑΜΙΑ	13,3

Οι επιθυμητοί προορισμοί που φαίνεται να ξεχωρίζουν λόγω της συχνότητας επανάληψης των απαντήσεων στις κατηγορίες σημαντικότερων προορισμών είναι οι *Όλυμπος-Λιτόχωρο, Όλυμπος, Ήπειρος, Ζαγόρια- Ζαγοροχώρια – Πάπιγγκο, Μετέωρα, Πήλιο και Γρεβενά* με κύρια μοναδικά χαρακτηριστικά τα *Φύση, φυσική ομορφιά και περιβάλλον, Φυσική ομορφιά με εναλλαγή πρασίνου και γαλάζιου, Τοπίο και μοναδική θέα , Βλάστηση και πολύ πράσινο* και *Παραδοσιακοί οικισμοί.*

Αντίστοιχα στην ερώτηση για το «τι φυσικά, πολιτιστικά, τεχνητά στοιχεία και δραστηριότητες θα πρέπει να περικλείει ένας ορεινός ή υπαίθριος προορισμός για να προσελκύει το ενδιαφέρον των επισκεπτών» οι συχνότητες των απαντήσεων που δόθηκαν παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα με την ακόλουθη δομή (Βλέπε *Πίνακα παρουσίασης της συχνότητας των απαντήσεων κατά* φυσικά, πολιτιστικά, τεχνητά στοιχεία και δραστηριότητες

Πίνακας παρουσίασης της συχνότητας των απαντήσεων των εν δυνάμει επισκεπτών κατά τα ιδανικά φυσικά, πολιτιστικά, τεχνητά στοιχεία και δραστηριότητες (N=200)

	Συχνότερες αναφορές επιθυμητών φυσικών χαρακτηριστικών προσέλκυσης	ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΕΣ ΑΝΑΛΟΓΙΕΣ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΟΥ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ (%)
Πρώτο φυσικό χαρακτηριστικό..		
	• Ποτάμια, λίμνες και κοιλάδες (code Nr. 15)	15,4
	• Δάση, άλση, λιβάδια και δρυμοί (3) και Δάση , δασικές εκτάσεις (3,06)	31,5
	• Πλούσια βλάστηση και πολύ πράσινο (11)	13,1
	• Αναλλοίωτη φυσική ομορφιά (7)	6,9
	• Ορεινοί όγκοι και βουνά (3,01)	5,4
	• Χλωρίδα και πανίδα, εναλλαγές τοπίου (11,01)	4,6
	• Παρθένα τοπία και θέα μοναδική (7,06)	3,8
Δεύτερο φυσικό χαρακτηριστικό..		
	• Ποτάμια, λίμνες και κοιλάδες (15)	30,4
	• Δάση, άλση, λιβάδια και δρυμοί (3) και Δάση , δασικές εκτάσεις (3,06)	15,6
	• Ύπαρξη νερού, υγρού στοιχείου (15,03)	7,8
	• Πλούσια βλάστηση και πολύ πράσινο (11)	5,9
	• Αναλλοίωτη φυσική ομορφιά (7)	4,9
Τρίτο φυσικό χαρακτηριστικό..		
	• Ποτάμια, λίμνες και κοιλάδες (15)	10,9
	• Χλωρίδα και πανίδα, εναλλαγές τοπίου (11,01)	10,9
	Συχνότερες αναφορές επιθυμητών πολιτιστικών χαρακτηριστικών προσέλκυσης	**ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΕΣ ΑΝΑΛΟΓΙΕΣ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΟΥ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ (%)**
Πρώτο πολιτιστικό χαρακτηριστικό..		
	• Μουσεία (29)	21,2
	• Αρχαιολογικοί τόποι και χώροι (code Nr. 28,01)	11,5
	• Παραδοσιακά κτίρια και οικισμοί (21,01)	9,7
	• Ήθη και έθιμα παραδόσεις (26,04)	8,8
	• Φυσικές πηγές (27)	7,1
	• Ναοί ιστορικοί και θρησκευτικοί (23,01)	6,2
Δεύτερο πολιτιστικό χαρακτηριστικό..		
	• Μουσεία (29)	15

	• Παραδοσιακά κτίρια και οικισμοί (21,01)	11,07
	• Αρχαιολογικοί χώροι και τόποι (28,01)	10
	• Φυσικές πηγές (27)	10
Τρίτο πολιτιστικό χαρακτηριστικό..		
	• Παραδοσιακά κτίρια και οικισμοί (21,01)	22,2
	Συχνότερες αναφορές επιθυμητών τεχνητών χαρακτηριστικών προσέλκυσης	**ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΕΣ ΑΝΑΛΟΓΙΕΣ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΟΥ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ (%)**
Πρώτο τεχνητό χαρακτηριστικό..		
	• Άνετοι οικισμοί (code Nr. 38,02)	14,9
	• Υποδομές σε ξενοδοχεία και καταλύματα (38,01)	11,5
	• Ευκολίες πρόσβασης, δρόμοι και γέφυρες (32,02)	11,5
	• Κέντρα υγείας (32,03)	8
	• Φράγματα (36)	5,7
Δεύτερο τεχνητό χαρακτηριστικό..		
	• Υποδομές σε ξενοδοχεία και καταλύματα (38,01)	11,8
	• Άνετοι οικισμοί (code Nr. 38,02)	9,8
	• Φαγητό και ποτά (37,02)	7,8
	Συχνότερες αναφορές επιθυμητών δραστηριοτήτων	**ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΕΣ ΑΝΑΛΟΓΙΕΣ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΟΥ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ (%)**
Πρώτο χαρακτηριστικό δραστηριοτήτων..		
	• Περίπατος με διαδρομές (code Nr. 43,09)	10,3
	• Ξεναγήσεις (42,01)	9,2
	• Αθλητικές εκδηλώσεις (44)	8
	• Άθληση (41,01)	6,9
	• Σκι (41,02)	6,9
	• Περίπατος στο δάσος (43,03)	6,9
	• Πεζοπορία (43,08)	6,9
Δεύτερο χαρακτηριστικό δραστηριοτήτων..		
	• Περίπατος με διαδρομές (code Nr. 43,09)	14,3
	• Πολιτιστικά προγράμματα και εκδηλώσεις και φιλοξενία και επαφή με παράδοση (42,2)	9,5
	• Επισκέψεις σε ιστορικούς χώρους (42,9)	7,1

Όπως παρατηρεί κανείς από την συχνότητα των αναφοράς των φυσικών στοιχείων, τα *Ποτάμια, λίμνες και κοιλάδες (15)* αναφέρονται συχνότερα απ΄ότι τα υπόλοιπα στοιχεία και αποτελούν σημαντικά στοιχεία και στις τρεις κατά σειρά κατάταξης κατηγορίες απαντήσεων, με ελάχιστη αναλογία επί του συνόλου του δείγματος = 10,9% και μέγιστη = 30,4%.

Στην περίπτωση των πολιτιστικών στοιχείων τα *Παραδοσιακά κτίρια και οικισμοί (21,01)*, αποτελούν επιθυμητά πολιτιστικά στοιχεία ενός υπαίθριου και ορεινού προορισμού. Επίσης τα στοιχεία αυτά, παρουσιάζουν συχνότητα αναφοράς και στις τρεις κατηγορίες απαντήσεων, με ελάχιστη αναλογία επί του συνόλου του δείγματος = 9,7% και μέγιστη = 22,2%.

Αντίστοιχα στα τεχνητά στοιχεία φαίνεται να επικρατούν ως προς την συχνότητα αναφοράς οι *Υποδομές σε ξενοδοχεία και καταλύματα (38,01)* στις δύο κατηγορίες απαντήσεων, με ελάχιστη αναλογία επί του συνόλου του δείγματος = 11,5% και μέγιστη = 11,8% καθώς και οι *Άνετοι οικισμοί (code Nr. 38,02)*, με ελάχιστη αναλογία επί του συνόλου του δείγματος = 9,8% και μέγιστη = 14,9%

Τέλος στις δραστηριότητες ενασχόλησης κατά την διάρκεια της επίσκεψης στον υπαίθριο και ορεινό προορισμό, επιθυμητό στοιχείο για τους επισκέπτες φαίνεται να είναι ο *Περίπατος με διαδρομές (code Nr. 43,09)*, με ελάχιστη αναλογία επί του συνόλου του δείγματος = 10,3% και μέγιστη = 14,3%.

Η περιγραφή των επισκεπτών

Οι επισκέπτες του δείγματος ανάλυσης περιγράφονται από τα παρακάτω δημογραφικά, γεωγραφικά και συμπεριφορικά χαρακτηριστικά.

Ο μέσος εν δυνάμει επισκέπτης του δείγματος ανάλυσης (με N=200 άτομα), ήταν κυρίως ***αρσενικού φύλου*** (59,5%) με ***κατοικία διαμονής*** *την Θεσσαλονίκη* (55,5%)ή *την Αττική* (15,6%).

Η **ηλικία** των ατόμων του δείγματος ήταν κυρίως μεταξύ *20-34 ετών* (57,9%) και *35-49 ετών* (24,6%). Αρκετά ήταν και τα άτομα με ηλικία *άνω των 50 ετών* (14,2%) ενώ ελάχιστα τα άτομα *κάτω των 19 ετών* (3,3%).

Το **επάγγελμα** των εν δυνάμει επισκεπτών χαρακτηρίζεται κύρια από τις κατηγορίες *Ιδιωτικός υπάλληλος* (25,3%), *Φοιτητής, μαθητής ή σπουδαστής* (22,7%), *Δημόσιος υπάλληλος* (11,9%), *Ελεύθερος επαγγελματίας*

(11,9%). Κάτω από 10% παρουσιάστηκε η αναλογία συμμετοχής των Ανωτάτων διοικητικών στελεχών (με 7,7%) στο δείγμα ανάλυσης, όπως επίσης των εμπόρων (6,2%), συνταξιούχων (5,7%),αγροτών (2,1%) και εργατών (1,5%).

Τέλος ως **κύριο λόγο του ταξιδιού τους** οι επισκέπτες δήλωσαν τον :

1. επαγγελματικό (38,9%)
2. διακοπών-τουρισμού (26,5%)
3. προσωπικό (25,9%)
4. εκπαιδευτικό (7,4%)
5. άλλο (1,2%)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3:

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ , ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΥΠΟΛΗΨΕΙΣ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΑΝΑΛΥΣΕΩΝ

Η ανάλυση υπάρχουσας κατάστασης

Η ανάλυση του *Κεφαλαίου 1*, δίνει αξιόλογα συμπεράσματα που υποστηρίζουν την διαδικασία ανάλυσης υπάρχουσας κατάστασης στην περιοχή. Τα στοιχεία που συνθέτουν τις Δυνάμεις, Αδυναμίες της περιοχής και τις Ευκαιρίες και Απειλές του περιβάλλοντος, μπορούν να διεξαχθούν από την ανάλυση των στοιχείων της σχετικής βιβλιογραφίας που παρουσιάστηκε στο σχετικό Κεφάλαιο. Ο παρακάτω πίνακας περιλαμβάνει τις οι γενικές διαπιστώσεις σχετικά με τις Δυνάμεις και Αδυναμίες του προορισμού και οι Ευκαιρίες και Απειλές του ευρύτερου Περιβάλλοντος (SWOT Analysis).

Πίνακας Ανάλυσης SWOT

ΔΥΝΑΜΕΙΣ	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ
• Μοναδικά αξιοθέατα και γενικότερα τουριστικοί πόροι που θα συνέβαλλαν στην ευκολότεροι διαφοροποίηση και ανάδειξη του Τουριστικού Προϊόντος • Μελέτες, προγράμματα και πολιτικές που έχουν υποβληθεί για την προώθηση και ανάπτυξη των ειδικών μορφών τουρισμού και προστασία των οικοσυστημάτων • Συμμετοχή σε προηγούμενα, τωρινά και μελλοντικά χρηματοδοτικά προγράμματα και δράσεις της Ε.Ε • Ύπαρξη Ν.Π.Ι.Δ με τοπικό χαρακτήρα που δραστηριοποιούνται για την ανάδειξη της περιοχής • Διάνοιξη, βελτίωση οδικών δικτύων και προσβάσεων στους προορισμούς, κατασκευή εξυπηρετήσεων σε δασικά χωριά και αισθητική ανάπλαση του ορεινού όγκου • Πρόβλεψη για: ➢ Δημιουργία οικοτουριστικών εγκαταστάσεων σε ορεινά χωριά ➢ Τηλεματικά δίκτυα τουριστικής προβολής αξιόλογων περιοχών ➢ Δημιουργία Κέντρων ενημέρωσης επισκεπτών • Δασικά έργα και αγροδασικοί δρόμοι • Σχέδιο με στρατηγικές που αφορούν την προβολή της Περιφέρειας Α.Μ.Θ σε Αγορές του εσωτερικού και του εξωτερικού. Συμμετοχή σε κλαδικές εκθέσεις. Έμφαση στα στοιχεία τουρίστες διέλευσης, παιδικός και εκπαιδευτικός τουρισμός, ανάδειξη θρακικής κουζίνας και γλυκών της περιοχής, ανάπτυξη κυνηγετικού τουρισμού και ανάδειξη των κάστρων της περιοχής και τέλος ανάδειξη εκδηλώσεων • Ύπαρξη αρμόδιων φορέων με προγράμματα και δράσεις (π.χ Συμβούλια περιοχών, Αναπτυξιακές εταιρείες, ΟΤΑ και Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, Υπουργεία) • Ενοικιαζόμενα δωμάτια, δημιουργία ξενώνων και ξενοδοχείων σε άλλα κοντινά οικιστικά σύνολα της υπαίθρου και προμήθεια κατάλληλου εξοπλισμού περιήγησης και άθλησης, αξιοποίηση καταφυγίων, αποκατάσταση κτιρίων και χώρων για επανάχρηση	• Κοινωνικά και οικονομικά προβλήματα λόγω της έλλειψης εφαρμογής μιας ενιαίας στρατηγικής στα μεταπολεμικά αναπτυξιακά προγράμματα • Αδυναμίες σχετικά με την συγκρότηση ενός συνολικού προγράμματος επισήμανσης και δικτύωσης ολοκληρωμένων φυσικών πολιτιστικών εκθεμάτων • Χαμηλή ποιότητα παρεχόμενων υπηρεσιών και περιορισμένη ποικιλία παροχών στο συνολικά προσφερόμενο τουριστικό προϊόν • Καταλληλότητα του ανθρώπινου δυναμικού • Τουριστική προβολή της περιοχής στα προγράμματα της περιφέρειας και των ιδιωτών, και ανάδειξη των δυνατοτήτων σε δράσεις εναλλακτικών μορφών τουρισμού • Χαμηλό επενδυτικό ενδιαφέρον των ιδιωτών για δραστηριότητες ανάπτυξης ειδικών μορφών τουρισμού (π.χ αναπτυξιακοί νόμοι 1892/ 90, 2601/ 98) • Ελλείψεις στην γενική υποδομή και τις μεταφορές

ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ	ΑΠΕΙΛΕΣ
• Ανάδειξη των νέων ατόμων της περιοχής που παρουσιάζουν επίδοση σε διάφορους τομείς (π.χ με βραβεία) • Στην περίπτωση της ύπαρξης κατάλληλων υποδομών τότε φαίνεται να αποδίδει η προσέγγιση τμημάτων επισκεπτών για ανάπτυξη τουρισμού υγείας – ιαματικού ή θερμαλικού τουρισμού • Ολοκληρωμένη μελέτη τουριστικής ανάπτυξης του ορεινού όγκου της Περιφέρειας και αξιοποίηση σχεδίων ανάπτυξης που αφορούν την δημιουργία Μουσείων και δράσεων για την ανάδειξη της περιοχής • Προγράμματα της ΕΕ για την ανάπτυξη της Κοινωνίας των Πληροφοριών (π.χ το πρόγραμμα ΕΠΠΟΣ για την ανάπτυξη ενιαίου πληροφοριακού συστήματος στον Πολιτισμό)	• Πολιτικές παρεμβάσεις σε λεπτά τοπικά και κοινωνικά θέματα • Η αδυναμία ανταπόκρισης της τουριστικής πελατείας σχετικά με την ηπειρωτική ενδοχώρα λόγω της υφιστάμενης τουριστικής ανάπτυξης στους παραθαλάσσιους προορισμούς δηλαδή ή σε άλλους ανεπτυγμένους και γνωστούς υπαίθριους, ορεινούς και χειμερινούς τουριστικούς προορισμούς • Καταστροφές και αδυναμίες ανάδειξης των τουριστικών πόρων και των αξιοθέατων • Η ευρύτερη αντίληψη ότι η Ελλάδα ως Τουριστικό Προϊόν συνδέεται με κυρίως με τα στοιχεία «Ήλιος, Παραλία και Θάλασσα» • Η καθιέρωση της Γαλλίας και Αυστρίας στην Αγορά της Διεθνούς τουριστικής πρακτόρευσης ως ιδανικούς προορισμούς για ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού

Η ανάλυση πολιτικών και παραγόντων επιτυχίας σε παρόμοιους υπαίθριους ή ορεινούς προορισμούς εμπλουτίζει την ανάλυση SWOT στα σημεία ανάλυσης των Απειλών και Ευκαιριών του ευρύτερου περιβάλλοντος που πλαισιώνει τις τουριστικές δραστηριότητες ενός προορισμού. Πιο συγκεκριμένα , βάσει της βιβλιογραφίας του *κεφαλαίου 1*, οι βασικοί παράγοντες που επηρέασαν και θα μπορούσαν να επηρεάσουν την αναπτυξιακή εξέλιξη των προορισμών την δεκαετία '90 και μετά, είναι κατά κατηγορία Ευκαιριών και Απειλών, οι:

Ευκαιρίες (αίτια επιτυχίας και δράσεις για την επιτυχία)

- Ύπαρξη Ζήτησης από επιλεγμένες ομάδες επισκεπτών
- Υπηρεσίες υψηλής ποιότητας σε καταλύματα υπαίθρια με μορφή βίλας και φάρμας (προορισμοί της Πορτογαλίας)
- Δραστηριότητες Κυνηγιού (προορισμοί της Πορτογαλίας και Ισπανίας)
- Παλιννόστηση σε συνδυασμό με τα έργα υποδομής (προορισμοί της Ελλάδας)
- Τα υψηλά ποσοστά αύξησης των επενδύσεων για δραστηριότητες της υπαίθρου (π.χ πρόγραμμα *Leader*) φαίνεται να σχετίζονται με τα αίτια επιτυχίας σε χώρες όπως η Ισπανία και Πορτογαλία
- Προγράμματα ανάπτυξης υποδομών με σκοπό την δημιουργία κατάλληλων προσβάσεων προς τους προορισμούς και τα τουριστικά αξιοθέατα (προορισμοί των νήσων Fiji, των ΗΠΑ, της Ελβετίας)
- Προγράμματα προστασίας και βελτίωσης των τουριστικών πόρων, προγράμματα πολιτιστικής κληρονομιάς, προγράμματα κωδικών ηθικής, (προορισμοί των ΗΠΑ, των Περού, της Κροατίας, της Ελβετίας, του Νεπάλ, της Κένυα, της Τυνησίας, της Νέας Ζηλανδίας, της Ινδονησίας)

- Προώθηση της κοινής σε επίπεδο εσωτερικής και εξωτερικής συνάφειας τουριστικής Εικόνας των προορισμών, του συντονισμού και της αναδιανομής των εσόδων σε τοπικό επίπεδο, με την δημιουργία:
  - *μικτών ομάδων εργασίας* (προορισμοί της Αυστρίας, της Μογγολίας, του Πακιστάν)
  - *τοπικών στρατηγικών προγραμμάτων (πλάνων) τουριστικής ανάπτυξης* (προορισμοί Αφρικής, Νεπάλ, Ελβετίας) και *ειδικών διοικητικών σχεδίων για περιοχές* (S.A.M plans) (προορισμοί στην Sri Lanka)
  - *συνεταιρισμών ιδιωτών μελών* (προορισμοί της Ελλάδας, του Μεξικού), *ενώσεων κοινοτήτων* (προορισμοί Ελβετίας), *επιτροπών από μικρές ομάδες* (προορισμοί Μεξικού) και *συνεργασιών τουριστικών πρακτόρων* (προορισμοί στην Κένυα)
  - *κέντρων ενημέρωσης επισκεπτών* (προορισμοί Αυστραλίας, Μεξικού, Ιαπωνίας)
  - *περιφερειακών σχεδίων ανάπτυξης που υποστηρίζουν τις συνεργατικές διαδικασίες σχεδιασμού (με σκοπό την υποστήριξη των συνεργαζόμενων κοινοτήτων)* (προορισμοί Τσεχίας, Καναδά)
  - *προγραμμάτων οικονομικής επίδρασης της τοπικής χειροτεχνίας και των επιχειρησιακών δραστηριοτήτων της* (προορισμοί των ΗΠΑ)
  - *Κατάρτισης των τοπικών κοινοτήτων* (προορισμοί του Εκουαδόρ, του Νεπάλ)
  - *Χρήσης του διαδίκτυου, δικτύων ενημέρωσης και συνεργασίας* (προορισμοί του Βιετνάμ, του Μεξικού)
  - *Προγραμμάτων ενδοσυνεργασίας και αλληλοϋποστήριξης μεταξύ των μελών των συνεταιρισμών* (προορισμοί Αυστραλίας)

  Απειλές (αίτια αποτυχίας άλλων προορισμών)
- Προβλήματα υιοθέτησης της αναπτυξιακής προσπάθειας από τους κατοίκους και την τοπική κοινωνία (προορισμοί της Γαλλίας)
- Προβλήματα ερήμωσης της υπαίθρου λόγω έντονης αστυφιλίας (προορισμοί της Γαλλίας)

Από την ανάλυση της υπάρχουσας κατάστασης προκύπτουν χρήσιμα συμπεράσματα για το περιβάλλον στο οποίο πρόκειται να δραστηριοποιηθεί ο προορισμός διερεύνησης καθώς και παρουσιάζονται συνοπτικά οι σημαντικό-

τεροι παράγοντες που θα μπορούσαν να επηρεάσουν τις τουριστικές δραστηριότητες στον προορισμό. Οι Ευκαιρίες και οι Δυνάμεις αποτελούν στρατηγικά χαρακτηριστικά προς εκμετάλλευση, ενώ οι Αδυναμίες και οι Απειλές θα πρέπει να οδηγούν τους υπεύθυνους φορείς λήψης αποφάσεων σε βελτιώσεις και προετοιμασίες προς αποφυγή παρόμοιων συμβάντων, ενεργειών και καταστάσεων.

Στο *κεφάλαιο 2*, η ανάλυση των στατιστικών συμπερασμάτων για την περιοχή διερεύνησης, μας δίνει χρήσιμες ενδείξεις για την χάραξη αποδοτικών στρατηγικών επιχειρησιακών ενεργειών. Πιο συγκεκριμένα οι αναλύσεις που αφορούν τις αντιλήψεις των τουριστικών εταίρων αποτελούν μέρος της επιτυχίας ενός ευρύτερου βιώσιμου προγράμματος ανάπτυξης μιας περιοχής. Η σχέση αυτή μπορεί να παρουσιαστεί στο παρακάτω διάγραμμα θεωρητικής σύλληψης.

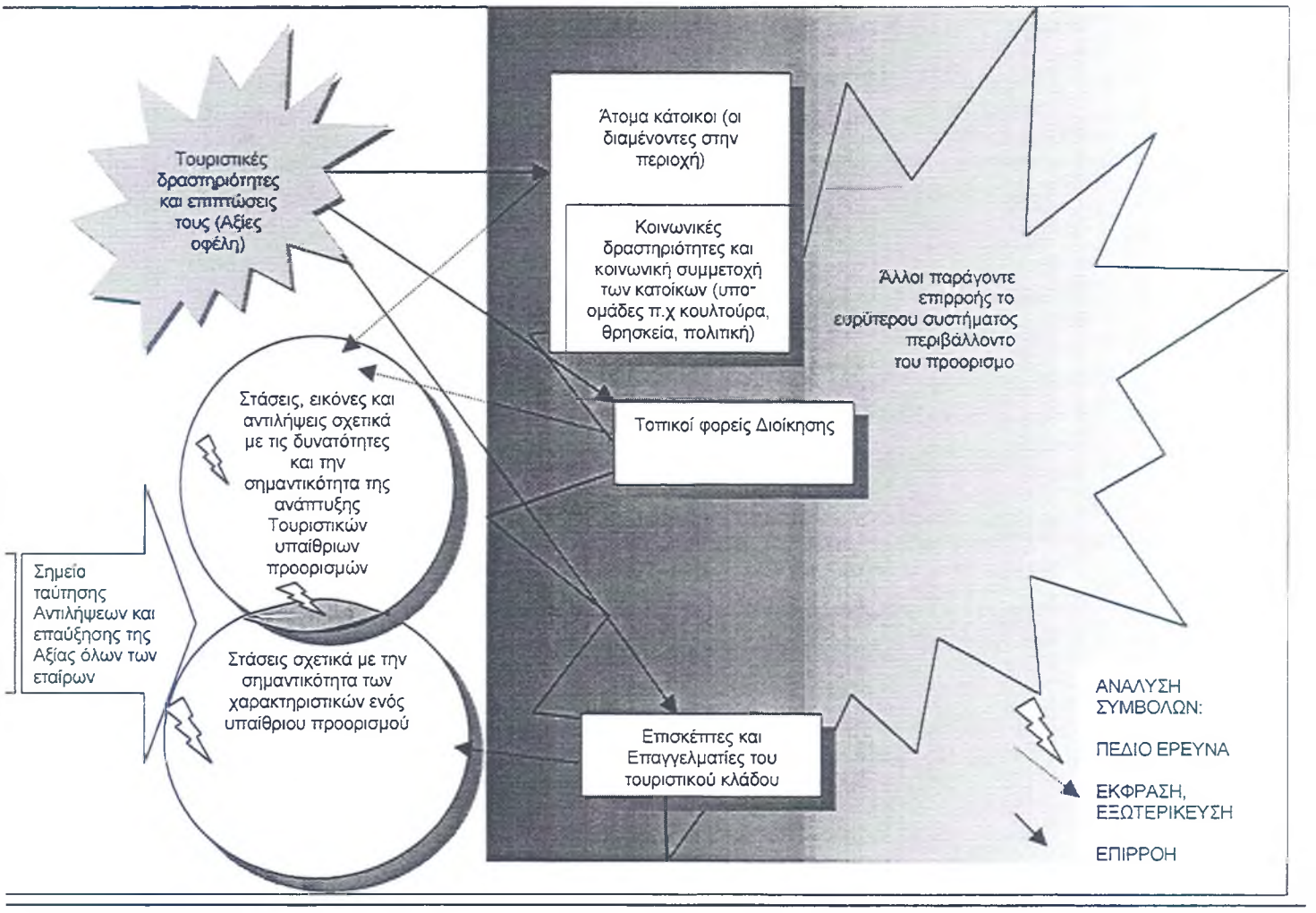

Βάσει του παραπάνω διαγράμματος οι στάσεις, αντιλήψεις και εικόνες των εταίρων μπορούν να αποτελέσουν σημεία διερεύνησης για μια μελλοντική πολιτική υποστήριξης της διαδικασίας ταύτισης των αντιλήψεων σε θέματα κοινής λήψης τουριστικών αποφάσεων. Στο παράδειγμά μας οι αντιλήψεις των εν δυνάμει επισκεπτών και των επαγγελματιών αποτελούν τους δείκτες απόκλισης των αντιλήψεων των κατοίκων και φορέων τοπικής αυτοδιοίκησης. Επίσης στο παράδειγμά μας οι αντιλήψεις των τοπικών φορέων κρίνονται από όλους τους εταίρους. Στόχος της στατιστικής ανάλυσης του Β΄μέρους της έρευνας είναι ο εντοπισμός όλων εκείνων των πιθανόν αποκλίσεων που αφορούν τα χαρακτηριστικά διερεύνησης για μια τουριστική ανάδειξη της υπαίθριας ορεινής περιοχής διερεύνησης.

Διαπιστώσεις από την ανάλυση των φυσικών, πολιτιστικών, τεχνητών χαρακτηριστικών και δραστηριοτήτων της περιοχής.

Η έρευνα ανέδειξε τα παρακάτω χαρακτηριστικά απόκλισης αντιλήψεων μεταξύ των εταίρων όσο αφορά την σημαντικότητα των χαρακτηριστικών που εξέφρασαν οι τουριστικοί φορείς της περιοχής (αποκλίσεις πάνω από 0,5 βαθμούς στο μέσο όρο έκφρασης του χαρακτηριστικού):

Οι Επαγγελματίες

- Δίνουν λιγότερη βαρύτητα απ' ότι οι κάτοικοι σε στοιχεία τουριστικής ανάδειξης που σχετίζονται με την καθημερινότητα των κατοίκων όπως *οι επισκέψεις σε χωράφια και καλλιέργειες*, *το μάζεμα βοτάνων* και *τσαγιού* και το *κυνήγι*. Επίσης δίνουν λιγότερη βαρύτητα σε στοιχεία *όπως η άθληση και γυμναστική*, τα *γήπεδα άθλησης*, η *ύπαρξη ταχυδρομείου*.
- Δίνουν υψηλότερη βαρύτητα απ΄ ότι οι κάτοικοι σε στοιχεία που σχετίζονται με την ανάπτυξη πετυχημένων ή ολοκληρωμένων τουριστικών προγραμμάτων και επομένως στην επιτυχία των επαγγελματικών τους δραστηριοτήτων. Η διαπίστωση αυτή εκφράζεται από τα στοιχεία υψηλότερης αξιολόγησης όπως η *μελέτη της ιστορίας του τόπου* και οι *επισκέψεις σε αρχαιολογικούς χώρους*, τα *ιστορικά σημεία*, η *φυσική ομορφιά* και οι *ξε-*

νώνες και τα καταλύματα. Όπως επίσης δίνουν υψηλότερη βαρύτητα σε στοιχεία όπως το *γεύμα με καλό φαγητό και ποτό.*

Επίσης δίνουν υψηλότερη βαρύτητα σε στοιχεία όπως οι *Λούσεις σε ιαματικά λουτρά* και τα *Ιαματικά λουτρά και εγκαταστάσεις*, σε σύγκριση με τους εν δυνάμει επισκέπτες.

- Προτιμήσεις δείχνουν για ορεινούς προορισμούς όπως το Νυμφαίο, τα Ζαγόρια , τα Ζαγοροχώρια, το Πάπινγκο και το Πήλιο
- Μοναδικά χαρακτηριστικά των προορισμών αυτών είναι τα στοιχεία φύση, φυσική ομορφιά και περιβάλλον, το τοπίο και η μοναδική θέα
- Ένας ιδεατός προορισμός θα πρέπει να περιλαμβάνει τα χαρακτηριστικά:

  Ποτάμια, λίμνες και κοιλάδες, ιστορικούς ναούς και εκκλησίες, υποδομές σε ξενοδοχεία και καταλύματα και δραστηριότητες Σκι

Οι Επισκέπτες

- Δίνουν υψηλότερη βαρύτητα σε στοιχεία όπως οι *δασικές εκτάσεις* και οι *περίπατοι σε παραδοσιακά δρομάκια και ορεινά μονοπάτια*, σε σύγκριση με τους κατοίκους
- Δίνουν χαμηλότερη βαρύτητα σε στοιχεία όπως *οι λούσεις σε ιαματικά λουτρά, το μάζεμα βοτάνων και τσάι βουνού* και *το κυνήγι* , *η άθληση* και *γυμναστική*, τα *γήπεδα άθλησης*, απ ότι οι κάτοικοι
- Προτιμήσεις δείχνουν για ορεινούς προορισμούς όπως ο Όλυμπος-Λιτόχωρο, η Ήπειρος, τα Ζαγόρια , τα Ζαγοροχώρια, το Πάπινγκο, τα Μετέωρα και το Πήλιο και τα Γρεβενά
- Μοναδικά χαρακτηριστικά των προορισμών αυτών είναι τα στοιχεία φύση, φυσική ομορφιά και περιβάλλον, φυσική ομορφιά με εναλλαγή πρασίνου και γαλάζιου, το τοπίο και η μοναδική θέα, η βλάστηση – το πράσινο και οι παραδοσιακοί οικισμοί
- Ένας ιδεατός προορισμός θα πρέπει να περιλαμβάνει τα χαρακτηριστικά:

  Ποτάμια, λίμνες και κοιλάδες, παραδοσιακά κτίρια και οικισμοί, υποδομές σε ξενοδοχεία και καταλύματα και δραστηριότητες, περίπατος με διαδρομές

Στρατηγικές για την τοπική αυτοδιοίκηση και τους αρμόδιους φορείς λήψης αποφάσεων της τοπικής κοινωνίας

Τα στοιχεία της παραπάνω ανάλυσης SWOT καθώς και τα συμπεράσματα της στατιστικής ανάλυσης αποτελούν σημαντικές πηγές ενημέρωσης για τον σχεδιασμό και την ανάπτυξη των τουριστικών δραστηριοτήτων σε μια περιοχή.

Όπως ήδη έχει προαναφερθεί στο κεφάλαιο 1(Eccles and Costa, 1996, pp.44-51), η βιώσιμη ανάπτυξη απαιτεί την ολοκλήρωση τεσσάρων βασικών δράσεων:
Κατάλληλα εκπαιδευτικά προγράμματα, ενέργειες χορηγούμενες από πλευράς κυβερνήσεων και επιχειρηματιών, ανάπτυξη υπαίθριων και οικολογικών δραστηριοτήτων και ανάπτυξη προϊόντων που υποστηρίζουν τις τοπικές κοινωνίες.

Κατάλληλα εκπαιδευτικά προγράμματα

Η ανάλυση της υπάρχουσας κατάστασης βάσει της SWOT, δεν δείχνει μια ιδιαίτερη εμβάθυνση των αναπτυξιακών προγραμμάτων σε θέματα κατάρτισης των εταίρων , ιδιαίτερα δε σε θέματα κατάρτισης κατοίκων που θα ενδιαφέρονταν να δραστηριοποιηθούν τοπικά βάσει του τουρισμού (π.χ οι παλιννοστούντες στην περιοχή, οι νέοι της υπαίθρου, οι επαγγελματίες – επιχειρηματίες - επενδυτές). Η έρευνα παρουσιάζει στο Παράρτημα (βλέπε παράρτημα πίνακα ενδιαφερόμενων για τουριστική κατάρτιση) μερικά από τα ενδιαφερόμενα άτομα της περιοχής, που εξέφρασαν την επιθυμία για συμμετοχή σε σχετικά σεμινάρια κατάρτισης. Αξιοσημείωτο είναι ότι αρκετά από τα άτομα αυτά είναι νεαρές άνεργες γυναίκες.

Οι κάτοικοι αντιλαμβάνονται ως αρνητικούς παράγοντες επιρροής στην περίπτωση της μελλοντικής τουριστικής ανάδειξης τα παρακάτω στοιχεία (βλέπε πριν πίνακα: *Απαντήσεις των κατοίκων σχετικά με μια ενδεχόμενη μελλοντική τουριστική ανάπτυξη στην περιοχή*):

- Κατάσταση και οργάνωση των οδικών δικτύων

- Ελλείψεις σε έργα υποδομής και τουριστικά καταλύματα
- Η γενικότερη πολιτική του Ελληνικού Κράτους και η αδιάφορη πολιτική που πηγάζει κυρίως λόγω της ιδιότητάς τους ως θρησκευτική μειονότητα
- Η έλλειψη κατάλληλης εκπαίδευσης και παιδείας των κατοίκων

Όπως συμπεραίνουμε ένας από τους παράγοντες που επιδρούν αρνητικά βάσει των αντιλήψεων που διαμόρφωσαν οι κάτοικοι είναι και η ανεπάρκεια κατάλληλων τουριστικών γνώσεων και εμπειριών.

Επίσης όπως συμπεραίνετε από την ανάλυση των αντιλήψεων των κατοίκων, οι αντιλήψεις των ατόμων σχολικής ηλικίας δεν ενσωματώνουν σχεδόν καθόλου στοιχεία πολιτιστικής κληρονομιάς, όσο αφορά την μέση *Εικόνα* που αντιλαμβάνονται για τον προορισμό διαμονής τους. Τα θέματα που οραματίζονται οι μαθητές σε ένα ανεπτυγμένο τουριστικό προορισμό της περιοχής τους, σχετίζονται κυρίως με φυσικά και τεχνητά στοιχεία.

Όπως γίνεται εύκολα κατανοητό η τουριστική συνείδηση των μελλοντικών επαγγελματιών και κατοίκων της περιοχής διαπλάθεται και από το σχολικό σύστημα εκπαίδευσης. Στην περίπτωσή μας η σημαντικότητα των πολιτιστικών στοιχείων ή οι επιπτώσεις των τουριστικών δραστηριοτήτων σε μια ορεινή και υπαίθρια περιοχή, μπορούν να αποτελέσουν εκπαιδευτικά αντικείμενα για περισσότερη εμβάθυνση και κατανόηση.

Επίσης μια καλή παρότρυνση για να προσελκυστούν οι νέοι στον κλάδο των τουριστικών δραστηριοτήτων θα ήταν η ανάδειξη νέων ατόμων της περιοχής που παρουσιάζουν επίδοση σε διάφορους τομείς (π.χ με καθιέρωση βραβείων)

Ενέργειες χορηγούμενες από πλευράς κυβερνήσεων και επιχειρηματιών

Η περιοχή λόγω της ιδιαιτερότητας σχετικά με το ανθρωπογενές περιβάλλον (π.χ ιδιαιτερότητες σε πολιτισμικές αξίες, ιστορικά γεγονότα και λαογραφικά στοιχεία), παρουσιάζει μια ιδιαίτερη ευαισθησία ως προς τα αποτελέσματα των εκάστοτε πολιτικών παρεμβάσεων, με αποτέλεσμα τελικά αυτές να μην υιοθετούνται από όλα τα μέλη της κοινότητας και να αντιμετωπίζονται με αδιαφορία ή με αρνητική διάθεση (βλέπε και συμπεράσματα ανάλυσης στην ενότητα της *ανάλυσης αντιλήψεων των κατοίκων*).

Στην περίπτωση αυτή θα πρέπει η πολιτεία να υποστηρίξει βιώσιμες αναπτυξιακές πολιτικές που θα υιοθετούνται πλήρως από τους τοπικούς φορείς διοίκησης και θα είναι το αποτέλεσμα μιας αμοιβαίας συνεργασίας. Τέτοιου είδους μορφές συνεργασιών παρουσιάζονται σε αρκετές άλλες χώρες και υποστηρίζονται μέχρι σήμερα με επιτυχία. Οι παρεμβάσεις θα πρέπει να γίνονται με προσοχή και να στηρίζονται στην κοινή συναίνεση της πλειοψηφίας των διαμενόντων ή των αντιπροσώπων τους. Για το λόγω αυτό η κατάρτιση και η προεργασία καθώς και οι άτυπες συζητήσεις σε επίπεδο μικτών ομάδων, πριν την επιλογή μιας αναπτυξιακής πολιτικής ή πρότασης, είναι φανερό ότι απαιτούνται για την βιωσιμότητα των εφαρμογών μιας πολιτικής ή πρότασης.
(βλέπε πριν ενότητα Ευκαιριών: *Προώθηση της κοινής σε επίπεδο εσωτερικής και εξωτερικής συνάφειας τουριστικής Εικόνας των προορισμών, του συντονισμού και της αναδιανομής των εσόδων σε τοπικό επίπεδο*).

Το παράδειγμα γνωστού επιχειρηματία από άλλη περιοχή της χώρας που υποστήριξε την πολιτιστική ανάπτυξη στην περιοχή δίνοντας έμφαση στα λαογραφικά στοιχεία της, αντιμετωπίστηκε από ορισμένους κατοίκους αλλά ακόμη και από άτομα της τοπικής αυτοδιοίκησης ως πολιτική παρεμβατισμού στα πολιτιστικά αλλά και πολιτικά θέματα της τοπικής κοινωνίας.

Ανάπτυξη υπαίθριων και οικολογικών δραστηριοτήτων και ανάπτυξη προϊόντων που υποστηρίζουν τις τοπικές κοινωνίες

Όπως διαφαίνεται από την Ανάλυση SWOT, η περιοχή παρουσιάζει ιδιαίτερο πολιτιστικό, φυσικό πλούτο και μπορεί να συνδυαστεί με την αξιόλογη ποικιλία τουριστικών πόρων των γύρω περιοχών.

Όπως διαπιστώθηκε παραπάνω από την στατιστική ανάλυση, η αναπτυξιακή προσπάθεια βάσει του τουρισμού κωλύει λόγω των παρακάτω παραγόντων:

- Κατάσταση και οργάνωση των οδικών δικτύων
- Ελλείψεις σε έργα υποδομής και τουριστικά καταλύματα
- Η γενικότερη πολιτική του Ελληνικού Κράτους και η αδιάφορη πολιτική που πηγάζει κυρίως λόγω της ιδιότητάς τους ως θρησκευτική μειονότητα

Τα τρία αυτά στοιχεία- παράγοντες καθώς και ο προηγούμενος παράγοντας της κατάρτισης των κατοίκων, θα πρέπει να βελτιωθούν και θα πρέπει παράλληλα να προσφέρουν ή να συμβάλλουν για νέες δυνατότητες απασχόλησης στους νέους της περιοχής ή θα πρέπει γενικότερα να προσφέρουν Αξίες στην τοπική κοινωνία (π.χ να προσφέρουν συμπληρωματικούς οικονομικούς πόρους στους αγρότες ή τους λιανέμπορους της περιοχής, ή να συμβάλλουν στην αύξηση της απόδοσης των δραστηριοτήτων τους). Η διαπίστωση ότι οι κάτοικοι εκφράζουν σε υψηλότερο ποσοστό μια αρνητική και επιφυλακτική αντίληψη για μια ενδεχόμενη τουριστική ανάπτυξη της περιοχής, αποτελεί σημείο αναφοράς για παρεταίρω κριτική και έλεγχο αξιολόγησης των αιτίων ή αλλιώς των τεσσάρων στοιχείων που μόλις προαναφέρθηκαν. Επίσης μια και η πολιτική της Ε.Ε κατευθύνεται προς την ενδυνάμωση της Περιφερειακής Διοίκησης, οι μελέτες και τα προβλεπόμενα έργα δράσεων θα πρέπει να καλύψουν άμεσα τις ανάγκες της περιοχής, βελτιώνοντας τα παραπάνω στοιχεία, με σκοπό την καθιέρωση μιας αμοιβαίας αντίληψης αλληλοκατανόησης και ενδιαφέροντος που πηγάζει και από την συμμετοχή των κατοίκων στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων. Υπεύθυνοι για τον σχεδιασμό και την σωστή ολοκλήρωση των έργων είναι και οι φορείς της τοπικής διοίκησης καθώς και οι συνεργαζόμενοι μ΄αυτούς φορείς της Νομαρχιακής Διοίκησης.

Ιδιαίτερη έμφαση θα πρέπει να δοθεί και στην δημιουργία κατάλληλων υποδομών (περιοχή Θερμών) έτσι ώστε να αποδώσει η προσέγγιση τμημάτων επισκεπτών για ανάπτυξη τουρισμού υγείας – ιαματικού ή θερμαλικού τουρισμού. Ήδη από την ανάλυση των εν δυνάμει επαγγελματιών τουριστικών γραφείων, παρουσιάζεται μια υψηλή προτίμηση σε στοιχεία όπως οι *Λούσεις σε ιαματικά λουτρά* και τα *Ιαματικά λουτρά και εγκαταστάσεις*. Οι επαγγελματίες θα μπορούσαν να προωθήσουν τουριστικές ροές ομάδων επισκεπτών σε κατάλληλα διαμορφωμένες εγκαταστάσεις της περιοχής.

Επίσης στην Ανάλυση SWOT μεταξύ των *Αδυναμιών* του προορισμού παρουσιάζονται τα στοιχεία:

- Αδυναμίες σχετικά με την συγκρότηση ενός συνολικού προγράμματος επισήμανσης και δικτύωσης ολοκληρωμένων φυσικών πολιτιστικών εκθεμάτων
- Χαμηλή ποιότητα παρεχόμενων υπηρεσιών και περιορισμένη ποικιλία παροχών στο συνολικά προσφερόμενο τουριστικό προϊόν
- Τουριστική προβολή της περιοχής στα προγράμματα της περιφέρειας και των ιδιωτών, και ανάδειξη των δυνατοτήτων σε δράσεις εναλλακτικών μορφών τουρισμού
- Χαμηλό επενδυτικό ενδιαφέρον των ιδιωτών για δραστηριότητες ανάπτυξης ειδικών μορφών τουρισμού (π.χ αναπτυξιακοί νόμοι 1892/ 90, 2601/ 98)
- Ελλείψεις στην γενική υποδομή και τις μεταφορές

Όλα τα παραπάνω στοιχεία αποτελούν παράγοντες μείωσης της απόδοσης ενός ολοκληρωμένου βιώσιμου τουριστικού προγράμματος που θα διασφαλίζει τους τουριστικούς πόρους της περιοχής και τα συμφέροντα των κατοίκων της. Τα προβλήματα σχετίζονται με:

- την προσέλκυση ιδιωτικών επενδύσεων (ίσως αυτό να αντιμετωπιστεί με την διάνοιξη της κάθετης οδικής αρτηρίας που συνδέει την γειτονική Βουλγαρία με το αντίστοιχο Λιμάνι στην Θράκη (Πόρτο - Λάγους))

- την απόδοση της τουριστικής προβολής (στις στρατηγικές προβολής της περιφέρειας δεν συμμετέχουν και δεν γίνεται μια συστηματική αναφορά για τις οικιστικές ενότητες και το Δήμος Μύκης)
- τις ελλείψεις σε προσβάσεις και σε ευκολίες μετακινήσεων προς και από τα αξιοθέατα
- την ενημέρωση και προβολή των επισκεπτών βάσει ενός δικτυωμένου προγράμματος ανάδειξης των φυσικών και πολιτιστικών πόρων της περιοχής.

Καθοριστικός παράγοντας ανάπτυξης βιώσιμων τουριστικών προϊόντων για την περιοχή είναι η ύπαρξη ενός κατευθυντήριου στρατηγικού σχεδίου. Η ανάλυση SWOT, δείχνει την ύπαρξη σχετικών μελετών *που αφορούν την δημιουργία Μουσείων και δράσεων για την ανάδειξη της περιοχής*. Ιδιαίτερα σημαντική θεωρείται για την ήπια ανάδειξη των ορεινών περιοχών, η μελέτη αναπτυξιακού χαρακτήρα που αφορά τον ορεινό όγκο της Ροδόπης. Η μελέτη αυτή μπορεί να αποτελέσει το κατευθυντήριο στρατηγικό σχέδιο ανάπτυξης της περιοχής λαμβάνοντας υπ' όψη διαχρονικά τις εκάστοτε αναγκαίες σε τοπικό επίπεδο αναγκαίες αναπροσαρμογές.

Οι διάφορες μελέτες (βλέπε Α΄μέρος της έρευνας) θα πρέπει συντονισμένα να δώσουν έμφαση στις παραπάνω διαπιστώσεις της έρευνας και να αποτελέσει τον κανόνα προώθησης δράσεων στον ορεινό όγκο διαμονής των Πομάκων. Επίσης σημαντική θεωρείται η δυνατότητα εδραίωσης ενός ολοκληρωμένου δικτύου πληροφοριακής υποστήριξης για ανάπτυξη τουριστικών δραστηριοτήτων, η δυνατότητα αυτή προβλέπεται στα Προγράμματα της ΕΕ για την ανάπτυξη της Κοινωνίας των Πληροφοριών (π.χ όπως το πρόγραμμα ΕΠΠΟΣ για την ανάπτυξη ενιαίου πληροφοριακού συστήματος στον Πολιτισμό).

Στρατηγικές Διοικητικής των δραστηριοτήτων Marketing

Το συνολικά παρεχόμενο Τουριστικό Προϊόν του προορισμού διερεύνησης και η Προβολή

Εφ΄όσον το τουριστικό προϊόν της περιοχής αναπτυχθεί βάσει των παραπάνω χαρακτηριστικών (τεσσάρων δράσεων ή προϋποθέσεων για μια βιώσιμη ανάπτυξη), οι τοπικοί φορείς διοίκησης και οι ομάδες εργασίας (που μπορεί να αποτελούνται από τα ενδιαφερόμενα μέλη που παρακολούθησαν τα προγράμματα κατάρτισης) σε συνεργασία με την περιφέρεια, θα πρέπει να συντονίσουν τις προσπάθειές τους με σκοπό την προώθηση των τουριστικών δραστηριοτήτων στον προορισμό.

Τα χαρακτηριστικά του συνολικά παρεχόμενου τουριστικού προϊόντος της περιοχής θα πρέπει να είναι προσαρμοσμένα στις επιθυμίες των ειδικότερων ομάδων επισκεπτών καθώς και στα πρότυπα των συνεργατών στα δίκτυα διανομής (π.χ τουριστικά γραφεία).

Βάσει των αποτελεσμάτων της στατιστικής έρευνας οι προτιμήσεις των εν δυνάμει επισκεπτών στον Αερολιμένα ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ Θεσσαλονίκης, κυρίως σχετίζονται με στοιχεία φυσικά και πολιτιστικά (πάνω από 80% αντίστοιχα κατά μέσο όρο) όπως, η φυσική ομορφιά και οι δασικές εκτάσεις (με μέσο όρο πάνω από 3,5 βαθμούς αντίστοιχα), τα ποτάμια και οι παραποτάμιες φυσικές εκτάσεις, ο περίπατος σε παραδοσιακά δρομάκια και ορεινά μονοπάτια καθώς και η ύπαρξη πόσιμου νερού (με μέσο όρο πάνω από 3,3 βαθμού αντίστοιχα).

Επίσης η παραγοντική ανάλυση ανέδειξε 10 βασικές τάσεις προτιμήσεων στους επισκέπτες.

Παράγοντας πρώτος, επισκέπτες με προτιμήσεις σε χαρακτηριστικά όπως,
Αθλητικές δράσεις σε κατάλληλα διαμορφωμένους χώρους (γήπεδα)
Αγροτικές καλλιέργειες και δυνατότητες επίσκεψής τους

Παράγοντας δεύτερος, επισκέπτες με προτιμήσεις σε χαρακτηριστικά όπως,
Υποδομές και εξυπηρετήσεις σε κέντρα υγείας, τηλεπικοινωνίες, ταχυδρομεία και χώρους στάθμευσης

Παράγοντας τρίτος, επισκέπτες με προτιμήσεις σε χαρακτηριστικά όπως,
Υγιεινή (Ιαματικές δραστηριότητες και κατάλληλες εγκαταστάσεις

, Δραστηριότητες μαζέματος βοτάνων και ορεινού τσαγιού)

Παράγοντας τέταρτος, επισκέπτες με προτιμήσεις σε χαρακτηριστικά όπως, Φυσικοί πόροι, ποτάμια και φυσικές εκτάσεις παραποτάμιες

Παράγοντας πέμπτος, επισκέπτες με προτιμήσεις σε χαρακτηριστικά όπως, Ιστορία, λαογραφία, έντυπη ενημέρωση, περιηγήσεις και επισκέψεις αρχαιολογικών χώρων

Παράγοντας έκτος, επισκέπτες με προτιμήσεις σε χαρακτηριστικά όπως, Παραδοσιακή αρχιτεκτονική (γεφύρια και μύλοι)

Παράγοντας έβδομος, επισκέπτες με προτιμήσεις σε χαρακτηριστικά όπως, Θρησκευτικά στοιχεία (ναοί και επισκέψεις)

Παράγοντας όγδοος, επισκέπτες με προτιμήσεις σε χαρακτηριστικά όπως, Χαρακτηριστικά ορεινών βράχων και όγκων (Φυσική ομορφιά, βράχια εντυπωσιακά με κατοικίες πουλιών και σπήλαια)

Παράγοντας ένατος, επισκέπτες με προτιμήσεις σε χαρακτηριστικά όπως, Τουριστικές εγκαταστάσεις και εξυπηρετήσεις διαμονής και εστίασης με έμφαση στην καλή ποιότητα φαγητού και ποτού

Παράγοντας δέκατος, επισκέπτες με προτιμήσεις σε χαρακτηριστικά όπως, Παρατήρηση της φύσης και του ζωικού βασιλείου, Κυνήγι και Περιηγήσεις σε παραδοσιακά δρομάκια και ορεινά μονοπάτια

Τα στοιχεία αυτά θα πρέπει να προσεχθούν ιδιαίτερα και να βελτιωθούν ως απαραίτητα χαρακτηριστικά ανάδειξης των ορεινών προορισμών της περιοχής. Στην περίπτωση του Κυνηγιού βλέπουμε ότι η ύπαρξη μονοπατιών και δυνατοτήτων παρατήρησης της φύσης, αποτελούν μέρη του συνολικού τουριστικού προϊόντος αυτής της κατηγορίας επισκεπτών.

Η Περιφέρεια σε συνεργασία με την τοπική αυτοδιοίκηση θα πρέπει να ελέγχει την ποιότητα και διαθεσιμότητα όλων των παραπάνω με σκοπό την ικα-

νοποίηση όσο το δυνατό ενός μεγαλύτερου μέρους από τις προτιμήσεις των επισκεπτών, χωρίς βέβαια αυτό να αποβαίνει εις βάρος της βιωσιμότητας των τουριστικών πόρων.

Τα παραπάνω χαρακτηριστικά των 10 κατηγοριών, αποτελούν και θεματικές για την έκδοση κατάλληλων φυλλαδίων ενημέρωσης των επισκεπτών, μια και η παραπάνω ανάλυση ανέδειξε όλα τα δυνατά στοιχεία προτιμήσεων των επισκεπτών. Επίσης τα θέματα Προβολής μπορούν να προωθηθούν ως στοιχεία προβολής μέσω του Διαδίκτυου. Στο Παράρτημα της παρούσας μελέτης παρουσιάζονται ενδεικτικά μεταξύ άλλων και εικόνες αξιοθεάτων του προορισμού διερεύνησης (βλέπε Παράρτημα: *Εικόνες*).

Ιδέες για ανάπτυξη κατάλληλων στρατηγικών Marketing (π.χ βελτιώσεις προϊοντικών χαρακτηριστικών, τρόποι προβολής και θέματα προβολής, επιλογή δικτύων διανομής και τιμολόγηση τουριστικών προϊόντων και υπηρεσιών) καθώς και συγκρίσεις απόδοσης των δράσεων μπορούν να γίνουν από τους υπεύθυνους Σχεδιασμού και Διοίκησης, βάσει παρόμοιων προορισμών. Στην έρευνά μας οι προορισμοί αυτοί βάσει των επισκεπτών είναι:

- Ο συνδυασμός των στοιχείων Όλυμπος-Λιτόχωρο, η Ήπειρος, τα Ζαγόρια , τα Ζαγοροχώρια, το Πάπιγκο, τα Μετέωρα και το Πήλιο και τα Γρεβενά

Μοναδικά χαρακτηριστικά των προορισμών αυτών είναι τα στοιχεία φύση, φυσική ομορφιά και περιβάλλον, φυσική ομορφιά με εναλλαγή πρασίνου και γαλάζιου, το τοπίο και η μοναδική θέα, η βλάστηση – το πράσινο και οι παραδοσιακοί οικισμοί. Ένας ιδεατός ορεινός υπαίθριος προορισμός θα πρέπει να περιλαμβάνει για τους επισκέπτες τα χαρακτηριστικά:

> Ποτάμια, λίμνες και κοιλάδες, παραδοσιακά κτίρια και οικισμοί, υποδομές σε ξενοδοχεία και καταλύματα και δραστηριότητες, δραστηριότητες για περίπατο σε σχεδιασμένες διαδρομές

Πιθανά τμήματα για διεύρυνση των επιχειρησιακών δραστηριοτήτων και σε άλλες ομάδες επισκεπτών είναι όλα τα τμήματα που αναλύθηκαν στο τμήμα Α΄της έρευνας (βλέπε §1.4.2).

Ιδιαίτερη έμφαση πριν την οργανωμένη τουριστική ανάδειξη της περιοχής (δηλαδή μετά την φάση κατασκευής της υποδομής και οργάνωσης των ανοδομών), μπορεί να δοθεί σε παραδοσιακά τμήματα επισκεπτών της περιοχής (visitor segments), όπως οι επισκέπτες ιαματικών λουτρών, οι φοιτητές, οι μαθητές και οι κυνηγοί. Τα τμήματα αυτά επισκέπτονται την περιοχή ήδη, ιδιαίτερα δε κατά την άνοιξη και την περίοδο του κυνηγιού αντίστοιχα. Στην περίπτωση του κυνηγιού θα πρέπει να ληφθούν μέτρα προστασίας των φυσικών τουριστικών πόρων της περιοχής. Σημαντικός είναι και ο τουρισμός Υγείας (κυρίως μεγαλύτερης ηλικίας άτομα) στην περιοχή, λόγω των ιαματικών λουτρών. Αρκετοί είναι επίσης και οι "εκδρομείς τριημέρου" από τα μακρινά αστικά κέντρα της Θεσσαλονίκης και των Αθηνών, που επισκέπτονται με Ι.Χ την περιοχή. Παρά την ύπαρξη κάποιων επισκεπτών που συγκαταλέγονται στις παραπάνω ομάδες, η προβολή για την περιοχή διαμονής των Πομάκων παραμένει ελάχιστη έως και ανύπαρκτη. Ακόμη και τα φυλλάδια που δίνουν έμφαση στην ευρύτερη περιοχή του νομού ή της Θράκης αναφέρουν ελάχιστα για την περιοχή αυτή (βλέπε Παράρτημα Διαφημιστικά φυλλάδια άλλων κοντινών περιοχών και ενότητα 1.1 σχετικά σχόλια για την τουριστική προβολή).

Η διανομή και τιμολόγηση

Η προώθηση του συνολικού τουριστικού προϊόντος μιας περιοχής απαιτεί την προσεκτική επιλογή συνεργατών που σχετίζονται με τις εναλλακτικές δραστηριότητες τουρισμού. Η παρουσία του προορισμού στο Διαδίκτυο αποτελεί μια σχετικά εύκολη και γρήγορη διαδικασία που επιφέρει θετικά αποτελέσματα στην προσέγγιση των κατάλληλων δικτύων διανομής και κατάλληλων ομάδων επισκεπτών. Όπως προαναφέρθηκε πληροφορίες για την περιοχή του Νέστου μπορεί κανείς να βρει στην διεύθυνση: http://www.ectc.com.gr/nestos/. Μεταξύ άλλων η προώθηση της περιοχής θα μπορούσε να γίνει και μέσω της ιστοσελίδας αυτής, που οργανώθηκε από την

Περιηγητική Λέσχη Νέστου για την παρανέστια περιοχή και το φυσικό της πλούτο με ζωντανή αναμετάδοση εικόνων.

Ενδεικτικά παρακάτω παρουσιάζονται μερικά από τα τουριστικά γραφεία προώθησης εναλλακτικών δραστηριοτήτων με εθνική εμβέλεια δράσεων (ΠΗ-ΓΗ: gtp, SEPT, 2000 p.29/ www.gtpnet.com).

Πίνακας παρουσίασης γραφείων εναλλακτικού τουρισμού με εξειδικευμένες δραστηριότητες εναλλακτικού τουρισμού

ΤΙΤΛΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ
ADRENALINE Team (Αθήνα)	• Οικοτουρισμός • Δραστηριότητες περιπέτειας στο Ύπαιθρο	www.adrenaline.gr
ALPINE TRAVEL (Χανιά)	• Τουρισμός περιπέτειας με παγκόσμια εμβέλεια	www.multimedia-sa.gr/alpine
ARISTOTLE TRAVEL (Γλυφάδα)	• Κλασσικά ταξίδια θρησκευτικού τουρισμού – στα βήματα του Απόστολου Παύλου	
BLUE AEGEAN (Ηράκλειο)	• Οικοτουρισμός • Ποτάμιος αθλητικός τουρισμός καταβάσεων • Τουρισμός περιπέτειας με τετρακίνηση • Αγροτουρισμός - Τουρισμός τρίτης ηλικίας	
TREKKING HELLAS S.A (Αθήνα)	• Ποτάμιος αθλητικός τουρισμός καταβάσεων • Τουρισμός περιπέτειας με τετρακίνηση • Καταδύσεις • Σκι	
ΕΥΖΗΝ (Αθήνα)	• Ειδικές τάσεις • Ταξίδια περιπέτειας • Οικοτουρισμός	www.f-zein.gr
INTERNATIONAL TOURS (Κέρκυρα)	• Περίπατοι και περιηγήσεις, ποδηλασία/ ορεινή ποδηλασία • Γκολφ • Ζωγραφική • Αγροτουρισμός • Θαλασσοθεραπεία • Προσκυνήματα	

Βάσει των αποτελεσμάτων της έρευνας τα τουριστικά γραφεία γενικού τουρισμού στην περιοχή της Θεσσαλονίκης δίνουν ιδιαίτερη έμφαση σε ορεινούς προορισμούς που ενσωματώνουν τα παρακάτω χαρακτηριστικά:

- Ποτάμια, λίμνες και κοιλάδες
- Ιστορικοί ναοί και εκκλησίες
- Ξενοδοχεία και Καταλύματα
- Δραστηριότητες Σκι

Οι προτιμούμενοι προορισμοί φαίνεται να είναι:

- Το Νυμφαίο
- Τα Ζαγόρια
- Τα Ζαγοροχώρια
- Το Πάπιγκο
- Το Πήλιο

Και τα κύρια χαρακτηριστικά ανάδειξης τους είναι:

- Η φύση, η φυσική ομορφιά και το περιβάλλον
- Το τοπίο και η μοναδική θέα
- Τα χιονοδρομικά κέντρα

Τα στοιχεία αυτά θα πρέπει να προσεχθούν ιδιαίτερα και να βελτιωθούν ως απαραίτητα χαρακτηριστικά ανάδειξης των ορεινών προορισμών της περιοχής, με απώτερο σκοπό την βελτίωση της ικανότητας του προορισμού για προσέλκυση συνεργατών στα δίκτυα διανομής.

Όσο αφορά την τιμολογιακή πολιτική των τουριστικών προϊόντων και υπηρεσιών θα πρέπει να ακολουθηθεί η πολιτική διείσδυσης με χαμηλότερες τιμές απ' ότι οι γνωστοί ορεινοί υπαίθριοι προορισμοί που αναφέρθηκαν μόλις πριν. Στόχος της τιμολογιακής πολιτικής στα καταλύματα, στην εστίαση και τις τουριστικές υπηρεσίες (π.χ Μουσεία, αρχαιολογικούς χώρους, τουριστικά καταστήματα ειδών δώρου κ.ά) θα πρέπει να είναι η προσέλκυση επισκεπτών και η ενδυνάμωση απομνημόνευσης θετικών εμπειριών κατά την παραμονή των επισκεπτών. Για την καλύτερη προσέγγιση χρηματοδοτικών συστημάτων και διαχείρισης χρηματικών πόρων σε επίπεδο τοπικής διαχείρισης παραθέ-

τονται ενδεικτικά παραδείγματα χωρών και προορισμών στο Α΄μέρος της έρευνας.

Γενικά συμπεράσματα

Τα αποτελέσματα και οι διαπιστώσεις καθώς και οι ενδεικτικές στρατηγικές της έρευνας συμβάλλουν στην καλύτερη κατανόηση της δομής ανάλυσης ενός προγράμματος ανάπτυξης βιώσιμων τουριστικών δραστηριοτήτων σε μια υπαίθρια ορεινή περιοχή. Ειδικότερα, τα αποτελέσματα των αναλύσεων μπορεί να έχουν ιδιαίτερη σημασία και επίπτωση στον προβλεπόμενο αναπτυξιακό σχεδιασμό της περιοχής βάσει και των σχεδίων ανάπτυξης της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης. Παράλληλα όμως η μεθοδολογία ανάλυσης των αντιλήψεων των συμβαλλόμενων εταίρων (Τοπική Διοίκηση, Κάτοικοι, Τουριστικά Γραφεία και εν δυνάμει επισκέπτες) αποτελεί χρήσιμο εργαλείο για εφαρμογή σε παρόμοιες περιπτώσεις ανάλυσης στρατηγικών και προγραμμάτων σε ορεινούς και υπαίθριους προορισμούς.Η μεθοδολογία ανάλυσης των αντιλήψεων για τον εντοπισμό ύπαρξης κοινής τουριστικής συνείδησης μεταξύ των εταίρων, και η ακόλουθη χρήση των συμπερασμάτων σε στρατηγικές Διοίκησης και Marketing, μπορούν να αποτελέσουν ένα κανόνα για ακόλουθες εφαρμογές σε παρόμοια προβλήματα διερεύνησης.

Α

Ανδρεάδης, Κ. 1956, «*Η Μουσουλμανική μειονότητα της Δ. Θράκης*», Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών, Θεσσαλονίκη

Αραβίδης, Η. 2000, «*Η εκπαιδευτική δράση του προγράμματος ΓΡΑΜΜΟΣ-ΡΟΔΟΠΗ, εφαρμογή διαχειριστικών σχεδίων στις περιοχές Γράμμου και Ροδόπης*», Προγράμματα Life και ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ,

Άρδην, 1998, «*Θράκη σταυροδρόμι του ελληνισμού*», Φεβρουάριος – Μάρτιος 12,

Agrawal A. and Gibson C. C. 1999, "*Enchantment and Disenchantment: The Role of Community in Natural Resource Conservation*", World Development 27, No. 4, pp. 629-649

Alavalapati J. R. R. and Adamowicz W. L. 2000, "*Tourism impact modeling for resource extraction regions*", Annals of Tourism Research 27, No.1, pp.188-202

Β

Βακαλιός Θ. 1997, «*Το πρόβλημα της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης στη Δυτική Θράκη - Έρευνα*», Εκδόσεις GUTENBERG, Αθήνα

Banskota K. 1998, Lama W. 1998, στο: *Mountain Forum, electronic conference on Community Based Mountain Tourism*, p. 1-34 (βλέπε παρακάτω: *Άλλες πηγές ανεύρεσης βιβλιογραφίας*)

Βαρβούνης, Μ. 1997, «*Η καθημερινή ζωή των Πομάκων – Εθνική συνείδηση και θρησκευτική ταυτότητα*», Οδυσσέας, Αθήνα

Βαρβούνης Μ.Γ. 1995, «*Συμβολή στη Λαογραφική Μελέτη των Πομάκων και του παραδοσιακού πολιτισμού της Θράκης*», Μορφωτικός Όμιλος Κομοτηνής – Κέντρο Θρακικών Μελετών, Κομοτηνή

Baker J. E. 1997, "*Development of a model system for touristic hunting revenue collection and allocation*", Tourism Management 18, No.5, pp.273-286

Baloglu S. and McCleary K. W. 1999, "*A model of Destination Image Formation*", Annals of Tourism Research 26, No.4, pp.868-897

Baloglu S. and Mangaloglu M. 2001, "*Tourism destination images of Turkey, Egypt, Greece, and Italy as perceived by US-based tour operators and travel agents*", Tourism Management 22, pp.1-9

Brunt P. and Courtney P. 1999, "*Host perceptions of sociocultural impacts",* Annals of Tourism Research 26, No. 3, pp.493-515

Brunnbauer Ulf 1998, «*Histories and Identities: Nation-state and Minority Discourses – The Case of the Bulgarian Pomaks*», Bulgarian Soci-

ety for Regional Cultural Studies in cooperation with the Austrian Institute for East and Southeast Europe of University of Graz– Branch Office, Sofia (με δυνατότητα επικοινωνίας στην thrace@armory.com

Buhalis D. 2000, "*Marketing the competitive destination of the future*", Tourism Management 21, pp.97-116

Γ,C

Γενική Γραμματεία Περιφέρειας Αν. Μακεδονίας και Θράκης 1991, «*ΘΡΑΚΗ – Η ΜΕΓΑΛΗ ΓΗ*», 12

Γενική Γραμματεία Περιφέρειας Αν. Μακεδονίας και Θράκης 1994, «*ΘΡΑΚΗ*», 11

Γιαννουλάτος, Αν. 1990, «*Ισλάμ και Αγωγή*», Παιδαγωγική Ψυχολογική Εγκυκλοπαίδεια-Λεξικό, τόμος 5ος, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα

Γονατάς, Ν. – Κυδωνιάτης Π. 1985, «*Η Μουσουλμανική μειονότητα της Θράκης: Μέσα από τα άρθρα του τοπικού τύπου*», Κομοτηνή

Γραφείο Οικοτουρισμού και Περιπέτειας «*Forestland*», φυλλάδιο δραστηριοτήτων, (http://www.forest.otenet.gr)

Carlsson U. 1998, στο: *Mountain Forum, electronic conference on Community Based Mountain Tourism*, p. 1-34 (βλέπε παρακάτω: *Άλλες πηγές ανεύρεσης βιβλιογραφίας*)

Carminda C. 1995, στο: Montanari A. and Williams M.A. (Edit.), "*European Tourism: Regions, Spaces and Restructuring*", John Wiley & Sons Ltd., England 1995

Carey S., Gountas Y. and Gilbert D. 1997, "*Tour operators and destination sustainability*", Tourism Management 18, No. 7, pp. 425-431

Charlton C. and Essex S. 1996, "*The Involvement of District Councils in Tourism in England and Wales*", Geoforum 27, No. 2, pp. 175-192

Chase, R. & Hayes, R.H. 1991, "*Briefing up Operations in Service Firms*", *Sloan Management Review*, Autumn

Chaudhary M. 2000, "*Indias' image as a tourist destination-a perspective of foreign tourists*", Tourism Management 21, pp. 293-297

Chen J. S. 2001, "*A case study of Korean outbound travelers' destination images by using correspondence analysis*", Tourism Management 22, pp.345-350

Chon, K.-S. and Weaver, P. A. and Kim Ch. Y. 1991, "*Marketing Your Community: Image Analysis in Norfolk*", *The Cornell H.R.A. Quarterly*, February, pp.31-37

Chu R. K. S. and Choi T. 2000, "*An importance-performance analysis of hotel selection factors in the Hong Kong hotel industry: a comparison of business and leisure travellers*", Tourism Management, vol.21, pp.363-377

Cochrane J. 1998, στο: *Mountain Forum, electronic conference on Community Based Mountain Tourism*, p. 1-34 (βλέπε παρακάτω: *Άλλες πηγές ανεύρεσης βιβλιογραφίας*)

Creighton M. (1997), *Consuming Rural Japan: The Marketing of Tradition and Nostalgia in the Japanese Travel Industry,* Ethnology, Vol. 36 no 3, Summer, pp.239-254

Crompton J. L. and Ap J. 1998, "*Developing and testing a Tourism Impact Scale*", Journal of Travel Research 37, No.2, pp.120-130

Δ, D

Δ' Σώμα Στρατού 1996, «*ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΟ ΣΤΑ ΠΟΜΑΚΟΧΩΡΙΑ*» 12

Δεσύλλας Ν., «*ΘΡΑΚΗ – ΧΡΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΠΟΧΡΩΣΕΙΣ*», Εκδ.: Σύνολο, χωρίς αναφορά έτους έκδοσης

Δήμος Ξάνθης 1992, «*ΞΑΝΘΗ- ΘΡΑΚΗ -ΕΛΛΑΣ*», Ξάνθη

Dahles H. 1998, "*Redefining Amsterdam as a Tourist Destination*", Annals of Tourism Research 25, No.1, pp.55-69

Dredge D. 1999, "*Destination place planning and design*", Annals of Tourism Research 26, No.4, pp.772-791

E

Eagles P. F. J. 1992, "*The Travel Motivations of Canadian Ecotourists*, Journal of Travel Research", Fall

Easingwood, C. J. and Arnott, D.C. 1991, "*Priorities in Services Marketing*", International Journal of Service Industry Management, Vol.2 No.2

Eccles G. 1995, "*Marketing, sustainable development and international tourism*", *International Journal of Contemporary Hospitality Management,* Vol. 7

Eccles G. and Costa J. 1996, "*Prespectives on tourism development*", *International Journal of Contemporary Hospitality Management,* Vol. 8, No.7

Evans M. R. and Chon, K. S. 1989, "*Formulating and evaluating tourism policy using importance-performance analysis*", Hospitality Education and Research Journal, vol.13, pp. 203-213

Επιμελητήριο Ξάνθης 1990, «*Τουριστικός Πληροφοριακός Χάρτης Νομού Ξάνθης*», Ξάνθη

Επιτροπή της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης 1994, «*Το Σχέδιο Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος (ΠΕΠ) 1994 – 1999*», Κομοτηνή, Ιούνιος

Eurostat , «Tourism», 7c

Z

Ζεχερλής Σ., «*ΘΡΑΚΗ*», χωρίς αναφορά έτους και έκδοσης

F

Feick J. 1998, στο: *Mountain Forum, electronic conference on Community Based Mountain Tourism*, p. 1-34 (βλέπε παρακάτω: *Άλλες πηγές ανεύρεσης βιβλιογραφίας*)

Fetterman D. M. 1998, *Ethnography* in: Bickman L. and Rog D. J. (edits), *Handbook of Applied Social Research Methods,* SAGE Public., USA, pp. 473-504

Frolich L., Guevara E. και Fry M. 1998, στο: *Mountain Forum, electronic conference on Community Based Mountain Tourism*, p. 1-34 (βλέπε παρακάτω: *Άλλες πηγές ανεύρεσης βιβλιογραφίας*)

G

Garcia-Ramon, M.D., "Farm Tourism, gender and the environment in Spain", *Annals of Tourism Research*, Vol. 22 No.1, 1995, pp. 267-82

Garrod B. and Fyall A. 2000, "*Managing Heritage Tourism*", Annals of Tourism Research 27, No.3, pp.682-708

Gaspoz M. 1998, στο: *Mountain Forum, electronic conference on Community Based Mountain Tourism*, p. 1-34 (βλέπε παρακάτω: *Άλλες πηγές ανεύρεσης βιβλιογραφίας*)

Gbadegesin A. and Ayileka O. 2000, "*Avoiding the mistakes of the past: towards a community oriented management strategy for the proposed National Park in Abuja-Nigeria*", Land Use Policy 17, pp. 89-100

Go F. and Zhang W. 1997, "*Applying Importance-Performance Analysis to Beijing as an International Meeting Destination*", *Journal of Travel Research* vol. 35, Spring, pp. 42-49

Grolleau, H. 1987, "Le Tourisme Rural dansles", 12 Etats Members dela Communaute' Economique Europeene, Brussels : EEC, D-G des Transports

Gunn C.A. 1988, "*Vacationscape- Designing Tourist Regions (Second edition)*", VNR Company, New York

Gurung G. 1998, στο: *Mountain Forum, electronic conference on Community Based Mountain Tourism*, p. 1-34 (βλέπε παρακάτω: *Άλλες πηγές ανεύρεσης βιβλιογραφίας*)

H

Haralambopoulos N. and Pizam A. 1996, "*Perceived impacts of Tourism – The Case of Samos*", Annals of Tourism Research 23, No.3, pp.503-526

Harron A. I.. 1998, στο: *Mountain Forum, electronic conference on Community Based Mountain Tourism*, p. 1-34 (βλέπε παρακάτω: *Άλλες πηγές ανεύρεσης βιβλιογραφίας*)

Hollier R. 1997, "*Marketing Europe as a Tourist Destination – Trends and achievements*", Tourism Management 18, No.4, pp.195-198

Hudson S. and Shephard G. W. H. 1998, "*Measuring Service Quality at Tourist Destinations: An Application of Importance-Performance Analysis to an Alpine Ski Resort*", Journal of Travel and Tourism Marketing, vol. 7 No.3, pp.61-77

Θ

Θεοχαρίδη Π. Δ., 1995, «*ΠΟΜΑΚΟΙ, ΟΙ ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΟΙ ΤΗΣ ΡΟΔΟΠΗΣ*», Έκδοση Πολιτιστικού Αναπτυξιακού Κέντρου Θράκης, Ξάνθη

Θρακικό Κέντρο και Εταιρία Θρακικών Μελετών, «*ΘΡΑΚΙΚΑ*», χωρίς αναφορά έτους και έκδοσης

J

Jamal T. B. and Getz D. 1995, "*Collaboration theory and community tourism planning*", Annals of Tourism Research 22, No.1, pp.186-204

Joppe M., Martin D. W. and Waalen J. 2001, "*Toronto's Image As a Destination: A Comparative Importance-Satisfaction Analysis by Origin of Visitor*", Journal of Travel Research, vol. 39, No. 3, February

Jurowski C., Uysal M., and Williams D. R. (1997), *A Theoretical Analysis of Host Community Resident Reactions to Tourism,* Journal of Travel Research, Fall, pp.3-11

K

Καμπέλης Σταύρος, «*Οι Ιδιωτικές Επενδύσεις στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης – Ο Αναπτυξιακός Νόμος 1892/ 90. Η Α-*

ξιολόγηση των Αποτελεσμάτων του», Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, Κομοτηνή Μάρτιος 1999

Κανακίδου, Ε. 1994, «*Η εκπαίδευση στη μουσουλμανική μειονότητα της Δυτικής Θράκης*», Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα

Καπα – Research – Γ. Δ. Καλοφωλιάς και Κ. Σ. Ρουζούνης, 1993

Καρακούσης Δ. Δ. 1995, «Θράκη – Τουριστικός Ιστορικός Αρχαιολογικός Οδηγός Θράκης», ARROWHEAD, Αλεξανδρούπολη, 12

ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΧΩΡΟΥ/ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΤΑΜΕΙΟ ΓΙΑ ΤΗ ΦΥΣΗ – ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΜΗΜΑ, «*ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΟΙΚΟΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΡΟΔΟΠΗΣ - ΝΕΣΤΟΥ (Β' ΦΑΣΗ)*», ΞΑΝΘΗ 1994

Κοντάς, Ν. και Κυδωνιάτης, Π. 1985, « *Η Μουσουλμανική μειονότητα της Θράκης*», Κομοτηνή

Κοππά, Μ. 1997, «Οι μειονότητες στα μετακομμουνιστικά Βαλκάνια – Πολίτες του κέντρου και μειονοτικές απαιτήσεις», Νέα Σύνορα, Αθήνα

Κούκου Μ., «*ΣΤΑ ΒΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΟΡΦΕΑ – Οδοιπορικό της Θράκης*» , χωρίς αναφορά έτους και έκδοσης

Κυριακίδου Σ. Π. 1993, «*ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ ΤΗΣ ΘΡΑΚΗΣ*», Β΄ΕΚΔΟΣΗ, Ινστιτούτο Βαλκανικών Σπουδών, Θεσσαλονίκη

Keane M. J. (1996), *Sustaining quality in tourism destinations: an economic model with an application,* Applied Economics, Vol. 28 pp.1545-1553

Kelly J. 1998, στο: *Mountain Forum, electronic conference on Community Based Mountain Tourism*, p. 1-34 (βλέπε παρακάτω: *Άλλες πηγές ανεύρεσης βιβλιογραφίας*)

Kim Yates 1998, στο: *Mountain Forum, electronic conference on Community Based Mountain Tourism*, p. 1-34 (βλέπε παρακάτω: *Άλλες πηγές ανεύρεσης βιβλιογραφίας*)

King B., McVey M. and Simmons D. 2000, "*A societal marketing approach to national tourism planning: evidence from the South Pacific*", Tourism Management 21, pp.407-416

Klemm, M., "Sustainable tourism development. Languedoc-Roussillon thirty years on", *Tourism Management*, Vol. 13 No.2, 1992, pp. 169-80

Klenosky D. B. and Gitelson R. E. 1998, "*Travel agents' destination recommendations*", Annals of Tourism Research 25, No.3, pp.661-674

Kneafsey M. 2001, "*Rural cultural economy-Tourism and social relations*", Annals of Tourism Research 28, No.3, pp.762-783

Koeman A. 1998, στο: *Mountain Forum, electronic conference on Community Based Mountain Tourism*, p. 1-34 (βλέπε παρακάτω: *Άλλες πηγές ανεύρεσης βιβλιογραφίας*)

Korca P. 1996, "*Resident Attitudes toward Tourism Impacts*", Annals of Tourism Research 23, No.3, pp.695-726

Kotler P., Heider D. H., and Rein I. (1993) *Marketing Places,* The Free Press, USA

Kousis M. 2000, "*Tourism and the environment – A social movements perspective*", Annals of Tourism Research 27, No.2, pp.468-489

Kozak , M. and Nield, K. 1998, "*Importance-performance analysis and cultural perspectives in Romanian Black Sea resorts*", *Anatolia*, vol.9 No.2 pp.99-116

Kozak M. and Rimmington M. 1999, "*Measuring tourist destination competitiveness: conceptual considerations and empirical findings*", International Journal of Hospitality Management 18, pp. 273-283

Kusluvan S. and Kusluvan Z. 2000, "Perceptions and attitudes of undergraduate tourism students towards working in the tourism industry in Turkey", Tourism Management 21, pp.251-269

Λ, L

Λαδοπούλου Α. , «*Η ΘΡΑΚΗ ΤΟΥ ΧΘΕΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΗΜΕΡΑ*», χωρίς αναφορά έτους και έκδοσης

Langoya C. D. and Long C., *Local Communities and Ecotourism Development in Budongo Forest Reserve, Uganda* Overseas Development Institute (ODI),Network paper 22e, Winter 1997/98, Portland House, Stag place London SWIE 5DP, ISSN: 0968-2627, p.1-8

Laurence Moss 1998 στο: *Mountain Forum, electronic conference on Community Based Mountain Tourism*, p. 1-34 (βλέπε παρακάτω: *Άλλες πηγές ανεύρεσης βιβλιογραφίας*)

Lawson R W, Williams J., Young T. and Cossens J. 1998, "*A comparison of residents' attitudes towards tourism in 10 New Zealand destinations*", Tourism Management 19, No. 3, pp. 247-256

Lewis, R. C. 1985, "*Getting the most from marketing research-Part V: Predicting hotel choice: The factors underlying perception*", The Cornell Hotel and Restaurant Administration Quarterly, vol. 26 No.3, pp.82-96

Litvin S. W. and Ling Sh. Ng S. 2001, "*The destination attribute management model: an empirical application to Bintan, Indonesia*", Tourism Management 22, pp. 481-492

Lohman M. and Merzbach G. 1997, "*Senior citizens' tourism: a simple approach to determine their future travel behaviour*", Tourist Review 3

M

Μαγκριώτης, Γ. 1980-81, «*Πομάκοι ή Ροδοπαίοι*», Θρακική Σειρά 2η, τομ.3, Αθήνα

Μακράκης Β. 1997 , «*Ανάλυση Δεδομένων στην Επιστημονική Έρευνα με τη χρήση του SPSS – Από την θεωρία στην πράξη*», εκδόσεις GUTENBERG, Αθήνα

Μουσόπουλου Αθ., «*Η ΓΗ ΤΗΣ ΘΡΑΚΗΣ*», χωρίς αναφορά έτους και έκδοσης

Μπακιρτζής Χ. και Τριανταφύλλου Δ. 1989, «*ΘΡΑΚΗ*», Εκδ.: ΕΤΒΑ-ΕΟΤ-ΕΟΜΜΕΧ, Αθήνα

Μυλωνά Π., «*Οι ΠΟΜΑΚΟΙ ΤΗΣ ΘΡΑΚΗΣ*», χωρίς αναφορά έτους και έκδοσης

MacKay K. J. and Fesenmaier D. R. 1997, "*Pictorial element of destination image formation*", Annals of Tourism Research 24, No.3, pp.537-565

Madrigal R. 1995, "*Residents' perceptions the role of Government*", Annals of Tourism Research 22, No.1, pp.86-102

Martilla J.A & James J.C. 1977, *"Importance- Performance Analysis", Journal of Marketing*, vol. 41, No.1,January, pp.77-79

Mason P. and Cheyne J. 2000, "*Residents' attitudes to proposed tourism development*", Annals of Tourism Research 27, No.2, pp.391-411

McGee C. 1998, στο: *Mountain Forum, electronic conference on Community Based Mountain Tourism*, p. 1-34 (βλέπε παρακάτω: *Άλλες πηγές ανεύρεσης βιβλιογραφίας*)

Mihalic T. 2000, "*Environmental management of a tourist destination – A factor of tourism competitiveness*", Tourism Management 21, pp. 65-78

Miriam Torres 1998, στο: *Mountain Forum, electronic conference on Community Based Mountain Tourism*, p. 1-34 (βλέπε παρακάτω: *Άλλες πηγές ανεύρεσης βιβλιογραφίας*)

Morales T. 1998, στο: *Mountain Forum, electronic conference on Community Based Mountain Tourism*, p. 1-34 (βλέπε παρακάτω: *Άλλες πηγές ανεύρεσης βιβλιογραφίας*)

Moreno J. and Littrell M. A. 2001, "*Negotiating tradition – Tourism Retailers in Guatemala*", Annals of Tourism Research 28, No.3, pp.658-685

Munic J. 1998, στο: *Mountain Forum, electronic conference on Community Based Mountain Tourism*, p. 1-34 (βλέπε παρακάτω: *Άλλες πηγές ανεύρεσης βιβλιογραφίας*)

Murphy P., Pritchard M. P. and Smith B. 2000, "*The destination product and its impact on traveller perceptions*", Tourism Management 21, pp. 43-52

Ν

Ναξάκης Χ., «Θράκη και Κοινοτικά κονδύλια», σελ. 30- 31, στο: Άρδην, «*Θράκη σταυροδρόμι του ελληνισμού*», Φεβρουάριος – Μάρτιος 12, 1998

Νομαρχία Ξάνθης/ Περιβαλλοντική Ομάδα 1ου Γυμνάσιου Ξάνθης και Κόκας Ν 1999, «*Παραδοσιακοί οικισμοί της ορεινής Ξάνθης*», Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ξάνθης, Ξάνθη

Νομαρχία Ξάνθης 2000, «*Ξάνθη ... ο θησαυρός της Θράκης*», Ξάνθη (http://www.Xanthi.gspa.gr)

Ο

Οικονομικός Ταχυδρόμος, «*Η ΘΡΑΚΗ ΧΘΕΣ, ΣΗΜΕΡΑ ΑΥΡΙΟ*», 2026, 18.03.93

Opperman M. 1996, "*Convention destination images: analysis of association meeting planners' perceptions*", Tourism Management, vol.17, No.3, pp. 175-182

Otto Walter F. (μετάφραση: Κοντόλις Α.), «*ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΜΥΣΤΗΡΙΑ*», χωρίς αναφορά έτους και έκδοσης

Owens D. J. 1994, *The All-Season Opportunity for Canada`s Resorts*, The Cornell H.R.A. Quarterly, October, pp.28-41

Π,Ρ

Παναγιωτίδης, Ν. 1991, «*Οι Πομάκοι και η γλώσσα τους*», Το σχολείο και το σπίτι, τ. 8, Αθήνα

Παναγιωτίδης, Ν. 1996, «*Το μειονοτικό εκπαιδευτικό σύστημα της Ελλάδας*», Γνώμη, Αλεξανδρούπολη

Παπαχριστοδούλου, Π. 1948, «*Οι Πομάκοι*», Αρχείο Θρακικού Λαογραφικού και Γλωσσικού Θησαυρού, Αθήνα

Πασχαλινού Γ. Α., «*ΡΟΔΟΠΑΙΟΙ ΠΟΜΑΚΟΙ*», χωρίς αναφορά έτους και έκδοσης

Πετρέας Π. 1992, «Η τουριστική εκμετάλλευση του τουριστικού περιβάλλοντος στην Ελλάδα», στο: ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΤΗΤΑΣ, εκδ. ΕΛΚΕΠΑ, Ιούλιος- Αύγουστος, Αρ. Τ.: 12, σελ. 2-4

Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης 1992, «*ΕΛΛΑΣ- ΑΝΑΤ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ- ΘΡΑΚΗ*», 11

Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης/ Ευρωπαϊκή Αναπτυξιακή, «*ΜΕΛΕΤΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ – ΘΡΑΚΗΣ*», ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 1996

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ – ΘΡΑΚΗΣ/ INDECO Σύμβουλοι Ανάπτυξης και Επενδύσεων, «*ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΡΕΥΝΑ ΤΑΣΕΩΝ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΟΙΚΟΤΟΥΡΙΣΜΟΥ/ ΕΡΓΟ: ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΝΑΤ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ – ΘΡΑΚΗΣ*» , ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 1998, (α)

Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης, «*ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ – ΘΡΑΚΗ*», ΚΟΜΟΤΗΝΗ 1998, (β)

Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης - Διεύθυνση Σχεδιασμού και Ανάπτυξης, «*Τα μνημεία της Θράκης σε σχέση με τα προγράμματα της Περιφέρειας Α.Μ.Θ.»,* Κομοτηνή 2000, (α)

Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης - Διεύθυνση Σχεδιασμού και Ανάπτυξης, / ERGOPLAN Α.Ε Σύμβουλοι Οργάνωσης Προγραμματισμού και Ανάπτυξης, «*ΣΧΕΔΙΟ Ολοκληρωμένης Ανάπτυξης των Ορεινών Περιοχών της Ανατολικής Ροδόπης*», Κομοτηνή, Ιούλιος 2000, (β)

Πολιτιστικό Αναπτυξιακό Κέντρο Θράκης και Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης 1992, «*ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΟ ΣΤΗΝ ΘΡΑΚΗ*», (Έκδ.: Ανάτυπο του τεύχους Ιανουαρίου 1992 του περιοδικού 4 Τροχοί)

Palmer A. and Bejou D. 1995, "*Tourism destination marketing alliances*", Annals of Tourism Research 22, No.3, pp.616-629

Palmer A. 1998, "*Evaluating the governance style of marketing groups*", Annals of Tourism Research 25, No.1, pp.185-201

Pam Godde 1998[a,b] στο: *Mountain Forum, electronic conference on Community Based Mountain Tourism*, p. 1-34 (βλέπε παρακάτω: *Άλλες πηγές ανεύρεσης βιβλιογραφίας*)

Pearce D. (1995), *Planning for tourism in the 1990s* in: Butler R. and Pearce D, Routledge, London, pp.229-244

Pearce P. L., Moscardo G. and Ross G. F. 1996, "*Tourism Community Relationships*", Pergamon, UK

Perdue R.R., Long P.T and Kang Y. S., 1999, "*Boomtown Tourism and Resident Quality of Life: The Marketing of Gaming to Host Community Residents*", Journal of Business Research 44, p. 165-177

Pitamber Sharma 1998[α] , 1998c στο: *Mountain Forum, electronic conference on Community Based Mountain Tourism*, p. 1-34 (βλέπε παρακάτω: *Άλλες πηγές ανεύρεσης βιβλιογραφίας*)

Prideaux B. 2000, "*The role of the transport system in destination development*", Tourism Management 21, pp. 53-63

Q

Quessar M. and Belhedi H. 1998, στο: *Mountain Forum, electronic conference on Community Based Mountain Tourism*, p. 1-34 (βλέπε παρακάτω: *Άλλες πηγές ανεύρεσης βιβλιογραφίας*)

Σ,S

Σπαθής Σ. Κ. 2000, «*Ο ΙΑΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ Η ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΥΓΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ*», Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών (ΚΕΠΕ), Εκθέσεις Αριθ.: 29, Αθήνα

Σταύρου Σ. Λ. – ΕΟΤ, 1986, «*Ειδική έρευνα για τα χαρακτηριστικά της ζήτησης αλλοδαπών τουριστών στην Ελλάδα την περίοδο 1984-1985*», εκδ. ΕΟΤ, Αθήνα Μάϊος

Σύλλογος Ιμβρίων – Κωνσταντινουπολιτών – Τενεδίων Ανατολικής Θράκης 1994, «*ΘΡΑΚΗ, από τον Όμηρο μέχρι τις μέρες μας*», 5

Saffery A. 1998, στο: *Mountain Forum, electronic conference on Community Based Mountain Tourism*, p. 1-34 (βλέπε παρακάτω: *Άλλες πηγές ανεύρεσης βιβλιογραφίας*)

Sandiford P. J. and Ap J., (1998), *The Role of Ethnographic Techniques in Tourism Planning,* Journal of Travel Research, Vol. 37, August, pp.3-11

Saveriades A. 2000, "*Establishing the social carrying capacity for the tourist resorts of the east coast of the Republic of Cyprus*", Tourism Management 21, pp. 147-156

Schluter R., "Latin American tourism supply. Facing the extra-regional market", *Tourism Management,* Vol. 12 No. 3, 1991, pp.221-8

Selby M. and Morgan N. 1996, "*Reconstruing place image – A case study of its role in destination market research*", Tourism Management 17, No.4, pp. 287-294

Shertler W., Schmid B., Tjoa A M., and Werthner H. (eds) (1994), *Information and Communications Technologies in Tourism-Proceedings of the International Conference in Innsbruck*, Austria, Springer-Verlag Wien New York

Simpson R. (1993), *Sustainable Tourism for Europe`s Protected Areas - Guidelines and ways forward,* Revue de Tourisme, 3/1993, p.3-7
Smeral E.1994, "*Tourismus 2005 – Entwicklungsaspekte und Szenarien fur die Tourismus und Freizeitwirtschaft*", Ueberreuter, Wien

Slack N. 1994, "*The Importance-Performance Matrix as a Determinant of Improvement Priority*", International Journal of Operations & Production Management, vol. 14 Issue 5

Sole T. και Woods K. 1998, στο: *Mountain Forum, electronic conference on Community Based Mountain Tourism*, p. 1-34 (βλέπε παρακάτω: *Άλλες πηγές ανεύρεσης βιβλιογραφίας*)

Sovis W. «*Die Entwicklung von Leitbildern als strategische Analyse – und Planungsmethode des touristischen Managements*», στο: Zins A. (Hrsg.), Strategisches Management im Tourismus, Springer Verlag, 1993, ss. 31-65.

Τ

Τουρισμός & Οικονομία (χωρίς αναφορά συγγραφέα), 2001, «*Οι ταξιδιωτικές προτιμήσεις – έρευνα των σπουδαστών του ΤΕΙ Αθήνας*», Τεύχος 262 – Απρίλιος

Τρουμπέτα Σ., 2001, «*Κατασκευάζοντας ταυτότητες για τους Μουσουλμάνους της Θράκης – Το παράδειγμα των Πομάκων και των Τσιγγάνων*», Κέντρο Ερευνών Μειονοτικών Ομάδων, Εκδόσεις ΚΡΙΤΙΚΗ, Αθήνα

ΤΥΠΟΣ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ- ΕΞΤΡΑ, «*Η ΘΡΑΚΗ ΠΟΥ ΧΑΝΕΤΑΙ... Ο ΔΟΙΠΟΡΙΚΟ ΣΤΑ ΠΟΜΑΚΟΧΩΡΙΑ ΤΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΡΟΔΟΠΗΣ*» 5.9.1993

Toh R. S., Khan H. and Koh A. J. 2001, "*A travel balance approach for examining tourism area life cycles: the case of Singapore*", Journal of Travel Research 39, No.4, pp.426-432

Tomljenovic R. and Faulkner B. 2000, "*Tourism and older residents in a Sunbelt resort*", Annals of Tourism Research 27, No.1, pp.93-114

Tosun C. 2000, "*Limits to community participation in the tourism development process in developing countries*", Tourism Management 21, pp. 613-633

U

Upchurch R. S. and Teivane U. 2000, "*Resident perceptions of tourism development in Riga, Latvia*", Tourism Management 21, pp. 499-507

Uysal M. and Formica S. 1996, "*The revitalization of Italy as a tourist destination*", Tourism Management 17, No. 5, pp. 323-331

Υ

Υπηρεσία προστασίας τουριστών της Ένωσης Πολιτών Ελλάδας, 1994/ Σταύρου – ΕΟΤ, 1986

Υπουργείο Ανάπτυξης – Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού, «*ΠΡΟΤΑΣΗ ΣΧΕΔΙΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ 2000-2006*» , ΤΟΜΕΑΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ, Μάρτιος 1999

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ, «*Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων 2000, Συλλογική απόφαση ΕΠ0313 ΤΡΟΠ.0*», 4/4/2000 και ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ, «*Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων 2000, Συλλογική απόφαση ΕΠ0312 ΤΡΟΠ.0*», 28/3/2000

Υπουργείο Πολιτισμού, «*ΠΡΟΤΑΣΗ ΣΧΕΔΙΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ 2000-2006 , ΤΟΜΕΑΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ*», Μάϊος 1999

Υπουργείο Χωροταξίας Οικισμού και Περιβάλλοντος – Διεύθυνση Χωροταξίας, Αθήνα Μάϊος 1984, Τόμος 72

Φ

Φωτέας, Π. 1978, «*Οι Πομάκοι της Δ. Θράκης*», Κομοτηνή

V

Valaoras G., *Alternative Development and Biodiversity Conservation: Two Case Studies from Greece*, Mountain Forum On-Line Library Document, p.1-11 (βλέπε παρακάτω: *Άλλες πηγές ανεύρεσης βιβλιογραφίας*)

Valaoras G. , Pistola N. A. και Pistola A. K., *The Role of Women in the Conservation and Development of the Dadia Forest Reserve*, Mountain Forum On-Line Library Document, p.1-10 (βλέπε παρακάτω: *Άλλες πηγές ανεύρεσης βιβλιογραφίας*)

Valaoras G. 2000, "*Conservation and Development in Greek Mountain Areas*" in: Godde P.M, Price M.F and Zimmermann F.M (edit.) TOURISM AND DEVELOPMENT IN MOUNTAIN REGIONS, CABI Publishing, UK 2000, pp. 69-83

Vazquez R., Del Bosque- Ignacio A. Rodriguez, Diaz Ana Ma and Ruiz Agustin V. 2001, "*Service quality in supermarket retailing: identifying critical service experiences*", Journal of Retailing and Consumer Services, vol. 8, Issue 1, pp. 1-14, January

W

Wanhill S., 1995 "*The economic evaluation of publicity assisted tourism projects*", στο: Butler R. and Pearce D., Change in Tourism People, Places Processes, Routledge, London 1995

Waitt G. 1996, "*Marketing Korea as an international tourist destination*", Tourism Management 17, No.2, pp.113-121

Weber K. 2000, "Meeting Planner's Perceptions of Hotel-chain Practices and Benefits – An Importance-Performance Analysis", *CORNELL HOTEL AND RESTAURANT ADMINISTRATION QUARTERLY*, August, pp.32-38

White A. T., Barker V., and Tantrigama G. 1997, "*Using Integrated Coastal Management and Economics to Conserve Coastal Tourism Resources in Sri Lanka",* Ambio Vol. 26 No.6, Sept., Royal Swedish Academy of Sciences, pp.335-344

Williams P. W., Penrose R. W. and Hawkes S. 1998, "*Shared decision-making in tourism land use planning*", Annals of Tourism Research 25, No.4, pp.860-889

X

Χαμδή Ομέρ, 1998 «*Πόσο δύσκολο να΄σαι Πομάκος σήμερα...*», σελ. 36- 37, στο:Άρδην, «*Θράκη σταυροδρόμι του ελληνισμού*», Φεβρουάριος – Μάρτιος 12,

Χαραλαμπίδης, Α. 1985-86, «*Οι Πομάκοι της Ροδόπης*», Ανάτυπο, Θρακική επετηρίδα, τόμος ΣΤ' , Κομοτηνή

Χιδίρογλου, Π. 1989, «*Οι Έλληνες Πομάκοι και η σχέση τους με την Τουρκία*», Αθήνα

Ψ

Ψωϊνός, Δ. Π. 1994, «*Έρευνα για τον προσδιορισμό των χαρακτηριστικών των Αλλοδαπών Τουριστών*», ΑΠΘ, Θεσσαλονίκη

ΑΛΛΕΣ ΠΗΓΕΣ ΑΝΕΥΡΕΣΗΣ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ

- Στοιχεία για τους Πομάκους μπορεί να βρει κανείς στις διευθύνσεις: http://www.greekhelsinki.gr/english/reports/pomaks.html
http://www.armory.com/~thrace/pomaks.htm
http://philippos.mpa.gr/archive/1997/10/30/eng/n1430.html

- «*Η Οθωμανική κυριαρχία στη Θράκη και οι αρχικές επιπτώσεις της*», στην διεύθυνση:
http://orpheus.ee.duth.gr/Istoria/Thrace/Thrace.htm

- Πληροφορίες από την Περιηγητική Λέσχη Νέστου για την *παρανέστια περιοχή και το φυσικό της πλούτο με ζωντανή αναμετάδοση εικόνων*, μπορεί κανείς να βρει στην διεύθυνση:
http://www.ectc.com.gr/nestos/

- *Mountain Forum On-Line Library Documents*:
mfsupport@mtnforum.org

- Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την *Πανευρωπαϊκή Στρατηγική Διαφοροποιημένης Βιολογίας και Τοπίου*, μπορείτε να απευθυνθείτε στην ηλεκτρονική Ιστοσελίδα του Διαδίκτυου και στην Διεύθυνση:
http://www.ecnc.nl/doc/europe/legislat/strafull.html με τίτλο: *Pan-European Biological and Landscape Diversity Strategy* . Η στρατηγική αυτή, περικλείει άμεσες ενέργειες και δράσεις με χρονικό ορίζοντα την εικοσαετία 1996-2016.

- Πληροφορίες σχετικά με τουριστικές δραστηριότητες ελληνικών επιχειρήσεων μπορεί κανείς να βρει στην διεύθυνση: gtp, SEPT, 2000 p.29/ www.gtpnet.com)

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΟΡΩΝ

B

Buchschachen της κοινότητας Markt Allhau, στην περιοχή Sudburgenland **της Αυστρίας** · 60
Budongo Forest στην **Uganda Αφρικής** · 60

E

ENVIREG · 36

I

INTERREG · 36, 40, 44

L

Leader · 40, 41, 43, 58, 193
LEADER · 36

R

REGIS · 36

A

Α.Μ.Θ · 42, 43, 44, 45, 46, 82
Αναπτυξιακά προγράμματα · 24
Αναπτυξιακός Νόμος 1892/ 90 · 29, 42

B

Β' και Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης · 33

Δ

Δαδιά · 62, 81

Διαμόρφωση Υποδομής και Δυναμικότητας · 61, 62, 63, 64, 65, 67, 68, 69, 70-75
δυνατότητες ανάπτυξης οικοτουριστικών δραστηριοτήτων · 35

E

Ε.Ε · 2, 8, 35, 55, 58, 188, 201, 101
ΕΓΤΠΕ · 35
Έκθεση · 41
εκπαίδευσης των κατοίκων · 21
ΕΚΤ · 35
εξειδικευμένη διεθνής βιβλιογραφία · 59
ΕΠΠΟΣ · 34, 193, 195, 203
ΕΤΠΑ · 35
Ευρωπαϊκή πολιτική · 55, 101
Ευρωπαϊκή Πολιτική · 55, 58

Θ

θέματα αειφόρας τουριστικής ανάπτυξης · 57
· 17, 19, 23, 49, 118, 119, 121
Θράκη · 13, 15, 28, 28, 29, 30, 37, 39, 40, 41, 42, 45, 48, 52, 59, 202, 207, 210

I

ιαματικός τουρισμός · 25, 53, 207

K

ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΧΩΡΟΥ · 28
Κοινοτικές Πρωτοβουλίες · 33, 36

M

μελέτη της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης · 29
μελέτη τουριστικής προβολής · 36, 42

N

Ν. 1892/ 90 για τα έτη 1991- 1997 · 29, 30
Νεπάλ, περιοχή του Ghale Kharka Siklis και στην Hindu Kush των Ιμαλαΐων · 63

O

ορεινή περιοχή της Οροσειράς της Ροδόπης, · 16
ορεινή περιοχή της Ροδόπης · 45, 53

Π

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΤΑΜΕΙΟ ΓΙΑ ΤΗ ΦΥΣΗ · 28

Πανευρωπαϊκή Στρατηγική Διαφοροποιημένης Βιολογίας και Τοπίου · 57
ΠΕΠ · 26, 32, 39, 42, 43, 47
ΠΕΠ 1994-1999 · 24
περίγραμμα τουριστικής πολιτικής · 37
Περού, περιοχή Huascaran National Park · 64
ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ · 60
πίνακας Δράσεων του 10ετούς Αναπτυξιακού Προγράμματος 1995-2005 της Περιφέρειας · 37
Πίνακας παρουσίασης των επιτυχιών και αποτυχιών σε πέντε ευρωπαϊκούς υπαίθριους αγροτικούς προορισμούς · 59
Πρέσπες και Δαδιά · 61
πρόγραμμα · 27, 32, 37, 42, 50, 57, 66,

Προγράμματα Life και ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ · 53

Προγράμματα Δημοσίων Επενδύσεων · 26
ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ · 22, 24

Σ

ΣΠΑ · 30, 33
Σχέδιο · 22, 24, 25, 30, 37, 60, 62, 65,

ΣΧΕΔΙΟ Ολοκληρωμένης Ανάπτυξης των Ορεινών Περιοχών · 48, 49,

Τ

ΤΑΜΕΙΕΙΟΝ ΘΡΑΚΗΣ · 29
τουριστικά έντυπα · 18
τουριστική κίνηση · 38
Τουριστικό προϊόν · 43
Τσεχία · 37, 62

Υ

ΥΠ.ΠΟ · 44, 45
υποπρόγραμμα *Τουρισμός, περιβάλλον και ποιότητα ζωής* · 29
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ · 26

Χ

Χρηματοοικονομική επάρκεια · 61-75,

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Περιεχόμενα Παραρτήματος

- **Ερωτηματολόγιο προκαταρκτικής έρευνας** («*Ερωτηματολόγιο προκαταρκτικής έρευνας για τον προσδιορισμό των τουριστικών παραγόντων ανάλυσης*»)
- **Ερωτηματολόγια και ερευνητικό υλικό κατά την φάση διεξαγωγής της τελικής έρευνας**

  1. Ερωτηματολόγιο για τους κατοίκους
  2. Ερωτηματολόγιο για τους επαγγελματίες και επισκέπτες
  3. Πρόταση έρευνας για τα δημοτικά σχολεία της περιοχής
  4. Πίνακας κατοίκων – οι ενδιαφερόμενοι για τα μελλοντικά σεμινάρια κατάρτισης

- **Έντυπο συλλογής πρωτογενών στοιχείων έρευνας των προγραμμάτων Life και ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ, για την περιοχή των ορεινών σημείων της ΡΟΔΟΠΗΣ**
- **Εικόνες**
- **Διαφημιστικά φυλλάδια άλλων κοντινών περιοχών**

- Ερωτηματολόγιο προκαταρκτικής έρευνας

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΟΔΕ
ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ:
ΒΑΪΟΣ ΑΧ. ΛΑΖΟΣ
☎ 031-891582

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΤΟΥ ΙΚΥ ΜΕ ΤΙΤΛΟ

«Η Διαδικασία ανάπτυξης κοινής τουριστικής Συνείδησης και Εικόνας σε περιφερειακούς προορισμούς- Πιλοτική περιοχή διερεύνησης: Τα Πομακοχώρια του Νομού Ξάνθης».

ΧΡΟΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΕΡΕΥΝΑΣ **2000-2001**

ΕΡΕΥΝΗΤΗΣ:
Δρ. Χ. Α. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ
☎ 0541-21164, 093-2246196, ✉chris@uom.gr

(*) ΣΥΜΠΛΗΡΩΝΕΤΕ ΑΠΟ ΤΟΝ ΕΡΕΥΝΗΤΗ:
- **ΣΤΕΛΕΧΟΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ❑**
- **ΚΑΤΟΙΚΟΣ ❑**
- **ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΑΣ ❑**
- **ΕΠΙΣΚΕΠΤΗΣ ❑**
- **ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ ❑**
- **ΤΟΠΟΣ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ ❑**
- **ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ ❑**
- **ΩΡΑ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ ❑**
- **ΤΗΛΕΦΩΝΟ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ❑**
- **ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ❑**

Εάν θέλετε συμπληρώνετε
Ονοματεπώνυμο.....

Επάγγελμα.....

Ηλικία.....

.....

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ.

Σκοπός του ερωτηματολογίου είναι η συλλογή δεδομένων που θα διευκολύνουν την διερεύνηση των παραγόντων επηρεασμού της τουριστικής ανάπτυξης στην γεωγραφική περιοχή των *Πομακοχωρίων* του νομού Ξάνθης, καθώς επίσης την αποσαφήνιση της υπαρκτής κατάστασης στις περιοχές αυτές.

Παρακαλούμε απαντήστε σ΄ όλες τις παρακάτω ερωτήσεις. Σας ευχαριστούμε εκ των προτέρων για την συνεργασία σας.

1. **Ποιοι από τους παρακάτω παράγοντες νομίζετε ότι συμβάλλουν περισσότερο στο να αναπτυχθεί τουριστικά μια αγροτική περιοχή και γενικότερα το ύπαιθρο; (προσδιορίστε και το κατά πόσο);**

1.1 Οι φυσικοί (π.χ οι Λίμνες, οι Καταρράκτες, τα Δάση, τα Σπήλαια κ.ά);
ναι ❑ όχι ❑ Εάν ναι.. ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ❑ ΠΟΛΥ❑ 5, ΕΛΑΧΙΣΤΑ❑

1.2 Οι πολιτιστικοί (π.χ οι παραδοσιακοί οικισμοί, τα ήθη και έθιμα, η Λαογραφία, , η Μουσική, η ένδυση, η παραδοσιακή αρχιτεκτονική, τα αξιοθέατα και έργα τέχνης κ.ά.);
ναι ❑ όχι ❑ Εάν ναι.. ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ❑ ΠΟΛΥ❑ 5, ΕΛΑΧΙΣΤΑ❑

1.3 Οι τεχνητοί και άλλοι πόροι που δεν κληρονομήθηκαν από τις προηγούμενες γενεές (π.χ τα οδικά δίκτυα, οι αποχετεύσεις, η καθαριότητα, η υγιεινή, οι εξυπηρετήσεις : όπως κέντρα πληροφόρησης, ασφαλής μεταφορές, τουριστικές υπηρεσίες διοργάνωσης, ενοικιάσεις μεταφορικών μέσων, υγειονομική περίθαλψη, τράπεζες , συνάλλαγμα κ.ά);
ναι ❑ όχι ❑ Εάν ναι.. ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ❑ ΠΟΛΥ❑ 5, ΕΛΑΧΙΣΤΑ❑

2. Ποιοι από τους πολιτιστικούς και φυσικούς πόρους πιστεύετε ότι μπορούν να υποστηρίξουν την τουριστική ανάπτυξη της γεωγραφικής ενότητας στα *Πομακοχώρια;* (αναφέρατε και δηλώστε το κατά πόσο σημειώνοντας την μία από τις επιλογές: *πολύ, ίσως, καθόλου*)

2.1 Όσον αφορά τους **φυσικούς** οι:

..... ❑πολύ 2 ❑σως 0 ❑καθόλου -2
..... ❑πολύ 2 ❑σως 0 ❑καθόλου -2
..... ❑πολύ 2 ❑σως 0 ❑καθόλου -2
..... ❑πολύ 2 ❑σως 0 ❑καθόλου -2
..... ❑πολύ 2 ❑σως 0 ❑καθόλου -2
..... ❑πολύ 2 ❑σως 0 ❑καθόλου -2
..... ❑πολύ 2 ❑σως 0 ❑καθόλου -2
..... ❑πολύ 2 ❑σως 0 ❑καθόλου -2
..... ❑πολύ 2 ❑σως 0 ❑καθόλου -2
..... ❑πολύ 2 ❑σως 0 ❑καθόλου -2

2.2 Όσον αφορά τους **πολιτιστικούς** οι:

..... ❑πολύ 2 ❑σως 0 ❑καθόλου -2
..... ❑πολύ 2 ❑σως 0 ❑καθόλου -2
..... ❑πολύ 2 ❑σως 0 ❑καθόλου -2
..... ❑πολύ 2 ❑σως 0 ❑καθόλου -2
..... ❑πολύ 2 ❑σως 0 ❑καθόλου -2
..... ❑πολύ 2 ❑σως 0 ❑καθόλου -2
..... ❑πολύ 2 ❑σως 0 ❑καθόλου -2
..... ❑πολύ 2 ❑σως 0 ❑καθόλου -2
..... ❑πολύ 2 ❑σως 0 ❑καθόλου -2
..... ❑πολύ 2 ❑σως 0 ❑καθόλου -2

2.3 Όσον αφορά τους **τεχνητούς** οι:

..... ❑πολύ 2 ❑σως 0 ❑καθόλου -2
..... ❑πολύ 2 ❑σως 0 ❑καθόλου -2
..... ❑πολύ 2 ❑σως 0 ❑καθόλου -2
..... ❑πολύ 2 ❑σως 0 ❑καθόλου -2
..... ❑πολύ 2 ❑σως 0 ❑καθόλου -2
..... ❑πολύ 2 ❑σως 0 ❑καθόλου -2
..... ❑πολύ 2 ❑σως 0 ❑καθόλου -2
..... ❑πολύ 2 ❑σως 0 ❑καθόλου -2
..... ❑πολύ 2 ❑σως 0 ❑καθόλου -2
..... ❑πολύ 2 ❑σως 0 ❑καθόλου -2

3. Ποιοι πολιτιστικοί και φυσικοί πόροι στα *Πομακοχώρια* πιστεύετε ότι μπορούν να αποτελέσουν μοναδικά αξιοθέατα <u>διεθνούς</u> ενδιαφέροντος;

3.1 Όσον αφορά τους **φυσικούς** οι:

.....
.....

3.2 Όσον αφορά τους **πολιτιστικούς** οι:

.....
.....

3.3 Όσον αφορά τους **τεχνητούς** οι:

.....
.....

4. Ποια αντίληψη διαμορφώσατε όσο αφορά την τουριστική ανάδειξη των Αξιοθέατων της περιοχής;

4.1 Συμβάλλει στην καταπολέμηση της ανεργίας❑

4.2 Δημιουργεί νέες θέσεις εργασίας❑

4.3 Συνεισφέρει στο εισόδημα του τοπικού επαγγελματία καθώς και του αγρότη❑

4.4 Διευρύνει την Παιδεία, προβάλλοντας τα τοπικά ήθη και έθιμα τόσο σε εθνικό όσο και διεθνές επίπεδο ❑

4.5 Φέρνει σε επαφή τις κοινωνίες, τα άτομα και τους πολιτισμούς και συμβάλλει στην ανάδειξη και διατήρηση των πολιτισμών❑

4.6 Είναι αναγκαία μία ευρωπαϊκή πολιτική ενίσχυσης των προσπαθειών, χρηματοδότησης και ανάδειξης των φυσικών και πολιτιστικών πόρων❑

4.7 Άλλα.....

5. Ποια είναι η αντίληψή σας για το Σχεδιασμό και την οργάνωση που απαιτούνται για μια κοινή προσπάθεια ανάδειξης της τουριστικής συνείδησης σχετικά με τα *Πομακοχώρια* (απαντήστε με ένα ναι ή όχι).

5.1 ..**αυτή τη στιγμή υπάρχει** ένα σαφέστατο σχέδιο τουριστικής ανάπτυξης της περιοχής και αυτό έχει τεθεί σε εφαρμογή ΝΑΙ ❑ΟΧΙ ❑

5.2 ..**νομίζω ότι θα πρέπει να υπάρξει** ένα σαφέστατο σχέδιο τουριστικής ανάπτυξης της περιοχής και αυτό να τεθεί σε εφαρμογή ΝΑΙ ❑ΟΧΙ ❑

5.3 .. **αυτή τη στιγμή** υπάρχει μία διάχυτη αντίληψη ότι **είναι απαραίτητη** η τουριστική ανάπτυξη λόγω πολλαπλών ωφελειών ΝΑΙ ❑ΟΧΙ ❑

5.4 ..**νομίζω ότι πρέπει να υπάρξει** μία διάχυτη αντίληψη ότι **είναι απαραίτητη** η τουριστική ανάπτυξη λόγω πολλαπλών ωφελειών και στους αρμόδιους φορείς (ιδιωτικούς και δημόσιους) ΝΑΙ ❑ΟΧΙ ❑

5.5 .. οι κάτοικοι **συμμετέχουν** εδώ ενεργά στην λήψη διοικητικών αποφάσεων (π.χ με αντιπροσώπους πολιτιστικούς συλλόγους κ,ά) ΝΑΙ ❑ΟΧΙ ❑

5.6 .. οι κάτοικοι **θα πρέπει να συμμετέχουν** ενεργά στην λήψη διοικητικών αποφάσεων (π.χ με αντιπροσώπους πολιτιστικούς συλλόγους κ,ά) ΝΑΙ ❑ΟΧΙ ❑

5.7 ..οι κάτοικοι εδώ **συμφωνούν συνήθως** μεταξύ τους και επικρατεί συνήθως ένα κλίμα συνεργασίας ΝΑΙ ❑ΟΧΙ ❑

5.8 ..**θα πρέπει οι κάτοικοι εδώ να συμφωνούν** μεταξύ τους και να επικρατεί ένα κλίμα συνεργασίας ΝΑΙ ❑ΟΧΙ ❑

5.9 .. η τοπική Αυτοδιοίκηση ως θεσμός **είναι ενισχυμένη** και μπορεί να σχεδιάζει και να επηρεάζει την ανάπτυξη του τόπου ΝΑΙ❑ Ο ΧΙ❑

5.10 .. η τοπική Αυτοδιοίκηση ως θεσμός **θα πρέπει να ενισχυθεί** ώστε να μπορεί να σχεδιάζει και να επηρεάζει την ανάπτυξη του τόπου ΝΑΙ ❑ΟΧΙ ❑

5.11 **Άλλο**.....

6. **Ποιοι πιστεύετε ότι μπορεί να είναι οι κατάλληλοι ως προς το ενδιαφέρον και παράλληλα οι αποδοτικότεροι επισκέπτες σχετικά με τα *Πομακοχώρια* (απαντήστε με χαρακτηρισμούς που αφορούν το επάγγελμα, την ηλικία, το εισόδημα και τα ενδιαφέροντα);**

6.1 Οι Αλλοδαποί, κυρίως οι π.χ συνταξιούχοι..

6.2 Οι Ημεδαποί, κυρίως οι

7. **Σήμερα, ποιοι είναι οι επισκέπτες στα *Πομακοχώρια* (απαντήστε με χαρακτηρισμούς που αφορούν το επάγγελμα, την ηλικία, το εισόδημα και τα ενδιαφέροντα). Προσδιορίστε και την συνήθη συχνότητα έλευσης των επισκεπτών;**

7.1 Οι Αλλοδαποί, κυρίως οι

7.2 Οι Ημεδαποί, κυρίως οι

8. **Εάν συμφωνείτε ως προς την γρήγορη μετακίνηση των επισκεπτών προς και από τα *Πομακοχώρια*, ποια πιστεύετε ότι είναι ή θα πρέπει να είναι η κατάλληλη *πύλη* έλευσης των επισκεπτών. Προσδιορίστε και το κατάλληλο μεταφορικό μέσο;**

Η έλευση γίνεται ή θα πρέπει να γίνεται κυρίως :
8.1 Από την Ξάνθη με μεταφορικό μέσο το .....
8.2 Από την Βουλγαρία με μεταφορικό μέσο το .....
8.3 Από την Δράμα με μεταφορικό μέσο το .....
8.4 Άλλες περιοχές , ...με μεταφορικό μέσο το .....

9. **Εάν μελλοντικά επιτευχθεί μια αυξημένη μετακίνηση των επισκεπτών προς και από τα *Πομακοχώρια*, ποια θα είναι η έλευση κατά την γνώμη σας;**

Η έλευση των επισκεπτών θα γίνει κυρίως από .....
..... λόγω .....
.....

10. **Νομίζετε ότι υπάρχουν σήμερα τουριστικά γραφεία που αναπτύσσουν ή που θα μπορούσαν να αναπτύξουν ενδεχομένως τουριστικές δραστηριότητες και στα Πομακοχώρια; (προσδιορίστε τα αξιοθέατα και γενικότερα τα κίνητρα δραστηριοποίησης τους)**

Τα γραφεία αυτά θα είναι μάλλον κυρίως από (τοπικά, Θεσσαλονίκη κ.ά).....
..... επειδή τα ενδιαφέρει η περιοχή για:.....
.....

11. **Ποιες προοπτικές διανοίγονται σήμερα ως προς την χρηματοδότηση των προσπαθειών όλης της περιοχής όσο αφορά την δημιουργία καταλυμάτων και έργων υποδομής (ποια η αντίληψή σας, επιλέξτε αυτό που πιστεύετε ότι ισχύει)**

11.1 **Ευρωπαϊκά Προγράμματα** ...

☐ δεν υπάρχουν, ☐ ίσως να υπάρχουν, ☐ υπάρχουν, ☐ δεν γνωρίζω

11.2 **Αυτοχρηματοδότηση** (ίδια κεφάλαια των επενδυτών) ...

☐ δεν υπάρχουν, ☐ ίσως να υπάρχουν, ☐ υπάρχουν, ☐ δεν γνωρίζω

11.3 **Υποστήριξη από προγράμματα του Εθνικού σκέλους ή άλλα προγράμματα του Ελληνικού Δημοσίου** δηλαδή της χώρας ...

☐ δεν υπάρχουν, ☐ ίσως να υπάρχουν, ☐ υπάρχουν, ☐ δεν γνωρίζω

11.4 **Τράπεζες** ...

☐ δεν υπάρχουν, ☐ ίσως να υπάρχουν, ☐ υπάρχουν, ☐ δεν γνωρίζω

11.5 **Άλλοι δανειοδότες** ...

☐ δεν υπάρχουν, ☐ ίσως να υπάρχουν, ☐ υπάρχουν, ☐ δεν γνωρίζω

12. **Ποια η αντίληψή σας ως προς:**

12.1 Τις οικολογικές και περιβαλλοντικές επιδράσεις που θα έχει η εφαρμογή ενός προγράμματος βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης στην περιοχή;

☐ περισσότερο θετική$_{2}$, ☐ περισσότερο αρνητική επίδραση$_{-2}$, ☐ και τα δύο$_{0}$, γιατί...

12.2 Τις κοινωνικές και πολιτιστικές επιδράσεις που θα έχει η εφαρμογή ενός προγράμματος βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης στην περιοχή;

☐ περισσότερο θετική$_{2}$, ☐ περισσότερο αρνητική επίδραση$_{-2}$, ☐ και τα δύο$_{0}$, γιατί...

13. **Ποια ή ποιές δραστηριότητα /ες πιστεύετε ότι θα είναι ωφέλιμες για την τοπική οικονομία της περιοχής; στηρίξει /ουν μελλοντικά την τοπική οικονομία της περιοχής; (π.χ Αγροτική δραστηριότητα, Τουρισμός, Βιοτεχνία κ.ά. Τοποθετήστε τες κατά προτεραιότητα με αύξοντα αριθμό όπως π.χ 1. Αγροτική δραστηριότητα, 2. Τουρισμός)**

.....

.....

14. **Ποια στοιχεία του τόπου πιστεύετε ότι μελλοντικά θα αναδείξουν γρηγορότερα την περιοχή; (π.χ Ήθη και έθιμα, θρησκεία, Αγροτική παραγωγή, αξιοθέατα κ.ά);**

.....

.....

15. **Πώς φαντάζεστε στο μέλλον εσείς προσωπικά ως ένα ιδεατό προορισμό επισκεπτών για όλο το έτος; (Απαντήστε σύντομα στα παρακάτω)**

15.1 Τον φαντάζομαι με (π.χ πολλές πολιτιστικές εκδηλώσεις , ανεπτυγμένο δίκτυο μετακινήσεων κ.ά).....

.....

.....

15.2 Σημειώστε στο χάρτη τα σημαντικότερα αξιοθέατα που νομίζετε ότι θα προσελκύσουν, και ονομάστε τα εδώ (π.χ Πηγή Νερού στην Σμίνθη πηγή του Ισμαήλ)

.....

.....

15.3 Σημειώστε τα ενεργά ή πιθανά καταλύματα για παραμονή των επισκεπτών και ονομάστε τα εδώ (π.χ Σμίνθη στο χάρτη και σπίτι ή καφενείο του Χασάν Ογλού..)

.....

.....

15.4 Σημειώστε τις δραστηριότητες που θα προσελκύσουν το ενδιαφέρον των επισκεπτών και ονομάστε τα εδώ (π.χ Σμίνθη στο χάρτη και Τοξοβολία ή άρμεγμα αγελάδας για παραγωγή γάλακτος, επίσκεψη στο καφενείο του Σαμπετίν στην Σμίνθη και κατανάλωση καφέ..)

.....

.....

ΣΗΜΕΙΩΣΤΕ ΤΑ ΣΗΜΕΙΑ ΑΝΑΓΡΑΦΟΝΤΑΣ ΤΟ ΤΟΠΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ:

(ΑΚΟΛΟΥΘΕΙ Ο ΧΑΡΤΗΣ)

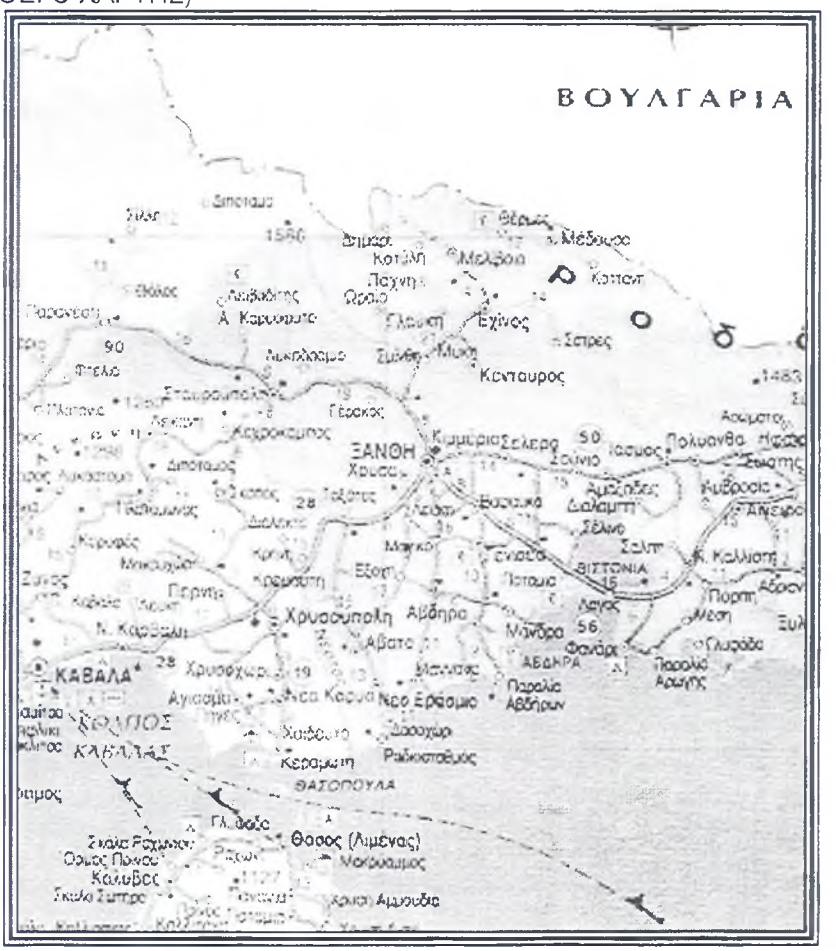

ΣΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΑΣ Η ΟΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ ΠΟΛΥΤΙΜΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΜΑΣ!

- **Ερωτηματολόγια και ερευνητικό υλικό κατά την φάση διεξαγωγής της τελικής έρευνας**

1. Ερωτηματολόγιο για τους κατοίκους
2. Ερωτηματολόγιο για τους επαγγελματίες και επισκέπτες
3. Πρόταση έρευνας για τα δημοτικά σχολεία της περιοχής
4. Πίνακας κατοίκων – οι ενδιαφερόμενοι για τα μελλοντικά σεμινάρια κατάρτισης

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΟΔΕ
ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ:
ΒΑΪΟΣ ΑΧ. ΛΑΖΟΣ
☎ 031 891582
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΗΣ
ΕΡΕΥΝΑΣ ΤΟΥ ΙΚΥ

ΧΡΟΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΕΡΕΥΝΑΣ **2000-2001**

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΗΣ ΤΗΣ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ:
Δρ. Χ. Α. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ
☎ 0541 21164, 0974607893, chris@uom.gr

ΣΥΜΠΛΗΡΩΝΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΑΤΟΙΚΟ,
ΣΗΜΕΙΩΣΤΕ ΣΤΑ ΤΕΤΡΑΓΩΝΑΚΙΑ ☑:

-ΦΥΛΟ: ΑΡΣΕΝΙΚΟ☑, ΘΗΛΥΚΟ ☐
- ΚΑΤΟΙΚΙΑ ΔΙΑΜΟΝΗΣ (ΧΩΡΙΟ/ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ/ ΔΗΜΟΣ)...ΜΥΚΗΣ
-ΗΛΙΚΙΑ ΚΑΤΩ ΑΠΟ 19☐, 20-34☐, 35-49☑, ΠΑΝΩ ΑΠΟ 50☐
- ΑΓΡΟΤΗΣ☑
- ΕΜΠΟΡΑΣ☐
-ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ☐
-ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΤΕΛΕΧΟΣ☐
-ΕΡΓΑΤΗΣ, ΕΜΠΕΙΡΟΤΕΧΝΗΣ☐
-ΑΛΛΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΟΠΩΣ.....
-ΔΙΑΜΕΝΩ ΕΔΩ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΟΛΟ ΤΟΝ ΧΡΟΝΟ; ΝΑΙ☑
ΟΧΙ☐

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ.

Αξιότιμε πολίτη,

Σκοπός του ερωτηματολογίου είναι η συλλογή πληροφοριών που θα υποστηρίξουν την Διοίκηση στον βιώσιμο σχεδιασμό και την τουριστική ανάπτυξη των γεωγραφικών περιοχών. Οι κάτοικοι που θα συμπληρώσουν το ανώνυμο ερωτηματολόγιο και που θα εκφράσουν το ενδιαφέρον τους επώνυμα στην κοινότητα κατά την παράδοση του ερωτηματολογίου, συμμετέχουν λόγω του ενδιαφέροντός τους στα μελλοντικά προγράμματα κατάρτισης των κατοίκων και επαγγελματιών που προβλέπεται να διεξαχθούν από το εκπαιδευτικό ίδρυμα σε συνεργασία με τους φορείς της τοπικής διοίκησης και τους ευρύτερους διοικητικούς φορείς.

Σημείωση: Το ερωτηματολόγιο διανέμεται στους κατοίκους και επαγγελματίες της κάθε κοινότητας. Στην περίπτωση που υπάρξει κάποιο πρόβλημα στην κατανόηση του κειμένου απευθύνσου στην κοινότητά σου. Εφ΄ όσον συμπληρωθεί το ερωτηματολόγιο, άφησέ το στην **κοινότητα** και εξέφρασε στην κοινότητα το ενδιαφέρον σου για τα προβλεπόμενα προγράμματα κατάρτισης.

Αξιότιμε πολίτη, παρακαλώ απάντησε σ΄ όλες τις παρακάτω ερωτήσεις. Σε ευχαριστούμε εκ των προτέρων για την συνεργασία σου.

Έστω ότι εσύ ο ίδιος ή η ίδια θα ήθελες να ταξιδέψεις σε μια άλλη περιοχή. Τι θα εξέταζες από τα παρακάτω για να πάς. Εάν για σένα το στοιχείο (όπως π.χ η φυσική ομορφιά),
είναι **πολύ σημαντικό** τότε κύκλωσε το 4,
είναι **σημαντικό** κύκλωσε το 3,
είναι και **σημαντικό αλλά και ασήμαντο** κύκλωσε το 2,
είναι **ασήμαντο** κύκλωσε το 1 και τέλος
είναι **ιδιαίτερα ασήμαντο** κύκλωσε το 0.

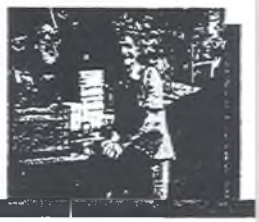

1. ΤΑ ΦΥΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Για μένα , **η φυσική ομορφιά** (το τοπίο) σε ένα μέρος επίσκεψης, είναι:

4	3	2	1	0
Πολύ σημαντική	σημαντική	έτσι και έτσι	ασήμαντη	ιδιαίτερα ασήμαντη

Για μένα, **το κλίμα** (ο καιρός) σε ένα μέρος επίσκεψης, είναι:

4	3	2	1	0
Πολύ σημαντικό	σημαντικό	έτσι και έτσι	ασήμαντο	ιδιαίτερα ασήμαντο

Για μένα, **τα σπήλαια** σε ένα μέρος επίσκεψης, είναι:

4	3	2	1	0
Πολύ σημαντικά	σημαντικά	έτσι και έτσι	ασήμαντα	ιδιαίτερα ασήμαντα

Για μένα, **τα βράχια που έχουν εντυπωσιακά σχήματα και που φιλοξενούν φωλιές πτηνών** σε ένα μέρος επίσκεψης, είναι:

4	3	2	1	0
Πολύ σημαντικά	σημαντικά	έτσι και έτσι	ασήμαντα	ιδιαίτερα ασήμαντα

Για μένα, η **ύπαρξη αγριοκάτσικων και οι αρκούδων** σε ένα μέρος επίσκεψης, είναι:

4	3	2	1	0
Πολύ σημαντικά	σημαντικά	έτσι και έτσι	ασήμαντα	ιδιαίτερα ασήμαντα

Για μένα, **το πόσιμο νερό (φυσικές πηγές)** σε ένα μέρος επίσκεψης, είναι:

4	3	2	1	0
Πολύ σημαντικό	σημαντικό	έτσι και έτσι	ασήμαντο	ιδιαίτερα ασήμαντο

Για μένα, **οι δασικές εκτάσεις (Άλση, Δάση, Δρυμοί)** σε ένα μέρος επίσκεψης, είναι:

4	3	2	1	0
Πολύ σημαντικές	σημαντικές	έτσι και έτσι	ασήμαντες	ιδιαίτερα ασήμαντες

Για μένα, **οι εκτάσεις με καπνοκαλλιέργειες και τα μικρά αγροκτήματα** σε ένα μέρος επίσκεψης, είναι:

4	3	2	1	0
Πολύ σημαντικές	σημαντικές	έτσι και έτσι	ασήμαντες	ιδιαίτερα ασήμαντες

Για μένα, **τα ποτάμια και οι φυσικές εκτάσεις δίπλα από τα ποτάμια** σε ένα μέρος επίσκεψης, είναι:

4	3	2	1	0
Πολύ σημαντικά	σημαντικά	έτσι και έτσι	ασήμαντα	ιδιαίτερα ασήμαντα

2. ΤΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Για μένα, **οι παραδοσιακοί μύλοι και τα παραδοσιακά κτίρια** (το τοπίο) σε ένα μέρος επίσκεψης, είναι:

4	3	2	1	0
Πολύ σημαντικά	σημαντικά	έτσι και έτσι	ασήμαντα	ιδιαίτερα ασήμαντα

Για μένα, **τα παραδοσιακά γεφύρια** σε ένα μέρος επίσκεψης, είναι:

4	3	2	1	0
Πολύ σημαντικά	σημαντικά	έτσι και έτσι	ασήμαντα	ιδιαίτερα ασήμαντα

Για μένα, **οι ιστορικοί θρησκευτικοί ναοί** (π.χ παλιά τζαμιά) σε ένα μέρος επίσκεψης, είναι:

4	3	2	1	0
Πολύ σημαντικοί	σημαντικοί	έτσι και έτσι	ασήμαντοι	ιδιαίτερα ασήμαντοι

Για μένα, **οι βραχογραφίες των αρχαίων** (π.χ ζωγραφιές των αρχαίων ανθρώπων σε βράχο) σε ένας μέρος επίσκεψης είναι:

4	3	2	1	0
Πολύ σημαντικές	σημαντικές	έτσι και έτσι	ασήμαντες	ιδιαίτερα ασήμαντες

Για μένα, **οι παραδοσιακοί φούρνοι** σε ένας μέρος επίσκεψης, είναι:

4	3	2	1	0
Πολύ σημαντικοί	σημαντικοί	έτσι και έτσι	ασήμαντοι	ιδιαίτερα ασήμαντοι

Για μένα, **τα ιστορικά σημεία** σε ένα μέρος επίσκεψης (π.χ τόπος που έζησαν ιστορικά πρόσωπα ή έγιναν ιστορικά γεγονότα), είναι:

4	3	2	1	0
Πολύ σημαντικά	σημαντικά	έτσι και έτσι	ασήμαντα	ιδιαίτερα ασήμαντα

Για μένα, οι **βιβλιοθήκες και τα έντυπα ενημέρωσης για το πολιτισμό μιας περιοχής**, που υπάρχουν σε ένας μέρος επίσκεψης είναι:

4	3	2	1	0
Πολύ σημαντικά	σημαντικά	έτσι και έτσι	ασήμαντα	ιδιαίτερα ασήμαντα

Για μένα, **τα λαογραφικά στοιχεία** (π.χ παραδόσεις, ήθη και έθιμα, χοροί, μουσική, τέχνες, ενδυμασίες) σε ένας μέρος επίσκεψης είναι:

4	3	2	1	0
Πολύ σημαντικά	σημαντικά	έτσι και έτσι	ασήμαντα	ιδιαίτερα ασήμαντα

DUYURU
Yeni 4 Ağustos Cuma günü Rusçuklar Rusya'ya Gönderilecek Bütün Bulgaristan'daki Türkler davetlidir.

3. ΤΑ ΤΕΧΝΗΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Για μένα, **οι ταβέρνες** (εστιατόρια) σε ένα μέρος επίσκεψης, είναι:

4	3	2	1	0
Πολύ σημαντικές	σημαντικές	έτσι και έτσι	ασήμαντες	ιδιαίτερα ασήμαντες

Για μένα, **οι ξενώνες, τα ενοικιαζόμενα δωμάτια και τα ξενοδοχεία** σε ένα μέρος επίσκεψης, είναι:

4	3	2	1	0
Πολύ σημαντικά	σημαντικά	έτσι και έτσι	ασήμαντα	ιδιαίτερα ασήμαντα

Για μένα, **τα γήπεδα άθλησης** (π.χ ποδοσφαίρου) σε ένα μέρος επίσκεψης, είναι:

4	3	2	1	0
Πολύ σημαντικά	σημαντικά	έτσι και έτσι	ασήμαντα	ιδιαίτερα ασήμαντα

Για μένα, **τα κέντρα υγείας** σε ένας μέρος επίσκεψης, είναι:

4	3	2	1	0
Πολύ σημαντικά	σημαντικά	έτσι και έτσι	ασήμαντα	ιδιαίτερα ασήμαντα

Για μένα, **οι τηλεπικοινωνίες (π.χ τηλέφωνα)** σε ένα μέρος επίσκεψης, είναι:

4	3	2	1	0
Πολύ σημαντικές	σημαντικές	έτσι και έτσι	ασήμαντες	ιδιαίτερα ασήμαντες

Για μένα, **το ταχυδρομείο** σε ένας μέρος επίσκεψης είναι:

4	3	2	1	0
Πολύ σημαντικό	σημαντικό	έτσι και έτσι	ασήμαντο	ιδιαίτερα ασήμαντο

Για μένα, **οι χώροι στάθμευσης (πάρκινγκ)** σε ένας μέρος επίσκεψης, είναι:

4	3	2	1	0
Πολύ σημαντικοί	σημαντικοί	έτσι και έτσι	ασήμαντοι	ιδιαίτερα ασήμαντοι

Για μένα, **τα ιαματικά λουτρά και οι κατάλληλες εγκαταστάσεις** σε ένας μέρος επίσκεψης είναι:

4	3	2	1	0
Πολύ σημαντικά	σημαντικά	έτσι και έτσι	ασήμαντα	ιδιαίτερα ασήμαντα

4. ΟΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Για μένα, **το μάζεμα βοτάνων** (π.χ τσάϊ βουνού) σε ένα μέρος επίσκεψης, είναι:

4	3	2	1	0
Πολύ Σημαντική Δραστηριότητα	σημαντική δραστηριότητα	έτσι και έτσι	ασήμαντη δραστηριότητα	ιδιαίτερα ασήμαντη δραστηριότητα

Για μένα, **οι λούσεις στα ιαματικά λουτρά** σε ένα μέρος επίσκεψης, είναι:

4	3	2	1	0
Πολύ Σημαντική Δραστηριότητα	σημαντική δραστηριότητα	έτσι και έτσι	ασήμαντη δραστηριότητα	ιδιαίτερα ασήμαντη δραστηριότητα

Για μένα, **το κυνήγι** θηραμάτων σε ένα μέρος επίσκεψης, είναι:

4	3	2	1	0
Πολύ σημαντικό	σημαντικό	έτσι και έτσι	ασήμαντο	ιδιαίτερα ασήμαντο

Για μένα, **η παρατήρηση της φύσης, του τοπίου και των ζώων** σε ένας μέρος επίσκεψης, είναι:

4	3	2	1	0
Πολύ σημαντικά	σημαντικά	έτσι και έτσι	ασήμαντα	ιδιαίτερα ασήμαντα

Για μένα, **ο περίπατος σε παραδοσιακά δρομάκια και ορεινά μονοπάτια** σε ένα μέρος επίσκεψης, είναι:

4	3	2	1	0
Πολύ Σημαντική Δραστηριότητα	σημαντική δραστηριότητα	έτσι και έτσι	ασήμαντη δραστηριότητα	ιδιαίτερα ασήμαντη δραστηριότητα

Για μένα, **οι επισκέψεις σε θρησκευτικούς ναούς (τζαμιά)** σε ένα μέρος επίσκεψης, είναι:

4	3	2	1	0
Πολύ Σημαντική Δραστηριότητα	σημαντική δραστηριότητα	έτσι και έτσι	ασήμαντη δραστηριότητα	ιδιαίτερα ασήμαντη δραστηριότητα

Για μένα, **η μελέτη και διερεύνηση της ιστορίας ενός τόπου και οι επισκέψεις αρχαιολογικών χώρων** σε ένα μέρος επίσκεψης, είναι:

4	3	2	1	0
Πολύ Σημαντική Δραστηριότητα	σημαντική δραστηριότητα	έτσι και έτσι	ασήμαντη δραστηριότητα	ιδιαίτερα ασήμαντη δραστηριότητα

Για μένα, **η άθληση και γυμναστική** σε ένα μέρος επίσκεψης, είναι:

4	3	2	1	0
Πολύ Σημαντική Δραστηριότητα	σημαντική δραστηριότητα	έτσι και έτσι	ασήμαντη δραστηριότητα	ιδιαίτερα ασήμαντη δραστηριότητα

Για μένα, **οι επισκέψεις στα χωράφια στις καλλιέργειες** σε ένα μέρος επίσκεψης, είναι:

4	3	2	1	0
Πολύ Σημαντική Δραστηριότητα	σημαντική δραστηριότητα	έτσι και έτσι	ασήμαντη δραστηριότητα	ιδιαίτερα ασήμαντη δραστηριότητα

Για μένα, **το να γευματίζεις έχοντας καλό φαγητό και ποτό** σε ένα μέρος επίσκεψης, είναι:

4	3	2	1	0
Πολύ Σημαντική Δραστηριότητα	σημαντική δραστηριότητα	έτσι και έτσι	ασήμαντη δραστηριότητα	ιδιαίτερα ασήμαντη δραστηριότητα

Αξιότιμε πολίτη, *ο Χασάν ως φίλος και νέος δήμαρχος στο επάγγελμα, σου δίνει τα παρακάτω στοιχεία και παρακαλεί να του πεις ως φίλος και κάτοικος της περιοχής, τις σκέψεις σου γα το πώς βλέπεις εσύ* ***την περιοχή αυτή που την ζεις και την κατοικείς κάθε μέρα.***

Έστω ότι εσύ ο ίδιος ή η ίδια, δίνεις πληροφορίες στον Χασάν **για την περιοχή που ζεις**. Τι θα έλεγες στον Χασάν για την περιοχή σου; Εάν αισθάνεσαι ότι το στοιχείο (όπως π.χ η φυσική ομορφιά),

είναι **απόλυτα κατάλληλο** για ένα επισκέπτη, στην περιοχή που ζεις σε σχέση με άλλες κοντινές περιοχές τότε κύκλωσε το (4,)
είναι απλά **κατάλληλο** τότε κύκλωσε το (3,)
είναι **έτσι και έτσι** τότε κύκλωσε το (2,)
είναι **ακατάλληλο** τότε κύκλωσε το (1) και τέλος όπου
είναι **απόλυτα ακατάλληλο**, τότε κύκλωσε το (0.)

1. ΤΑ ΦΥΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Για μένα , **η φυσική ομορφιά** (το τοπίο) εδώ που μένω, αισθάνομαι ότι είναι:

4	3	2	1	0
απόλυτα κατάλληλη	κατάλληλη	έτσι και έτσι	ακατάλληλη	απόλυτα ακατάλληλη

Για μένα, **το κλίμα** (ο καιρός) εδώ που μένω, αισθάνομαι ότι είναι:

4	3	2	1	0
απόλυτα κατάλληλο	κατάλληλο	έτσι και έτσι	ακατάλληλο	απόλυτα ακατάλληλο

Για μένα, **τα σπήλαια** εδώ που μένω, αισθάνομαι ότι είναι:

4	3	2	1	0
απόλυτα κατάλληλα	κατάλληλα	έτσι και έτσι	ακατάλληλα	απόλυτα ακατάλληλα

Για μένα, **τα βράχια που έχουν εντυπωσιακά σχήματα και που φιλοξενούν φωλιές πτηνών** εδώ που μένω, αισθάνομαι ότι είναι:

4	3	2	1	0
απόλυτα κατάλληλα	κατάλληλα	έτσι και έτσι	ακατάλληλα	απόλυτα ακατάλληλα

Για μένα, η **ύπαρξη αγριοκάτσικων και οι αρκούδων** εδώ που μένω, αισθάνομαι ότι είναι:

4	3	2	1	0
απόλυτα κατάλληλη	κατάλληλη	έτσι και έτσι	ακατάλληλη	απόλυτα ακατάλληλη

Για μένα, **το πόσιμο νερό (φυσικές πηγές)** εδώ που μένω, αισθάνομαι ότι είναι:

4	3	2	1	0
απόλυτα κατάλληλο	κατάλληλο	έτσι και έτσι	ακατάλληλο	απόλυτα ακατάλληλο

Για μένα, **οι δασικές εκτάσεις (Άλση, Δάση, Δρυμοί)** εδώ που μένω, αισθάνομαι ότι είναι:

4	3	2	1	0
απόλυτα κατάλληλες	κατάλληλες	έτσι και έτσι	ακατάλληλες	απόλυτα ακατάλληλες

Για μένα, **οι εκτάσεις με καπνοκαλλιέργειες και τα μικρά αγροκτήματα** εδώ που μένω, αισθάνομαι ότι είναι:

4	3	2	1	0
απόλυτα κατάλληλες	κατάλληλες	έτσι και έτσι	ακατάλληλες	απόλυτα ακατάλληλες

Για μένα, **τα ποτάμια και οι φυσικές εκτάσεις δίπλα από τα ποτάμια** εδώ που μένω, αισθάνομαι ότι είναι:

4	3	2	1	0
απόλυτα κατάλληλα	κατάλληλα	έτσι και έτσι	ακατάλληλα	απόλυτα ακατάλληλα

2. ΤΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Για μένα, **οι παραδοσιακοί μύλοι και τα παραδοσιακά κτίρια** (το τοπίο) εδώ που μένω, αισθάνομαι ότι είναι:

4	3	2	1	0
απόλυτα κατάλληλα	κατάλληλα	έτσι και έτσι	ακατάλληλα	απόλυτα ακατάλληλα

Για μένα, τα **παραδοσιακά γεφύρια** εδώ που μένω, αισθάνομαι ότι είναι:

4	3	2	1	0
απόλυτα κατάλληλα	κατάλληλα	έτσι και έτσι	ακατάλληλα	απόλυτα ακατάλληλα

Για μένα, **οι ιστορικοί θρησκευτικοί ναοί** (π.χ παλιά τζαμιά) εδώ που μένω, αισθάνομαι ότι είναι:

4	3	2	1	0
απόλυτα κατάλληλοι	κατάλληλοι	έτσι και έτσι	ακατάλληλοι	απόλυτα ακατάλληλοι

Για μένα, **οι βραχογραφίες των αρχαίων** (π.χ ζωγραφιές των αρχαίων ανθρώπων σε βράχο) εδώ που μένω, αισθάνομαι ότι είναι:

4	3	2	1	0
απόλυτα κατάλληλες	κατάλληλες	έτσι και έτσι	ακατάλληλες	απόλυτα ακατάλληλες

Για μένα, **οι παραδοσιακοί φούρνοι** εδώ που μένω, αισθάνομαι ότι είναι:

4	3	2	1	0
απόλυτα κατάλληλοι	κατάλληλοι	έτσι και έτσι	ακατάλληλοι	απόλυτα ακατάλληλοι

Για μένα, **τα ιστορικά σημεία** (π.χ τόπος που έζησαν ιστορικά πρόσωπα ή έγιναν ιστορικά γεγονότα) εδώ που μένω, αισθάνομαι ότι είναι:

4	3	2	1	0
απόλυτα κατάλληλα	κατάλληλα	έτσι και έτσι	ακατάλληλα	απόλυτα ακατάλληλα

Για μένα, οι **βιβλιοθήκες και τα έντυπα ενημέρωσης για το πολιτισμό μιας περιοχής**, που υπάρχουν εδώ που μένω, αισθάνομαι ότι είναι:

4	3	2	1	0
απόλυτα κατάλληλα	κατάλληλα	έτσι και έτσι	ακατάλληλα	απόλυτα ακατάλληλα

Για μένα, **τα λαογραφικά στοιχεία** (π.χ παραδόσεις, ήθη και έθιμα, χοροί, μουσική, τέχνες, ενδυμασίες) εδώ που μένω, αισθάνομαι ότι είναι:

4	3	2	1	0
απόλυτα κατάλληλα	κατάλληλα	έτσι και έτσι	ακατάλληλα	απόλυτα ακατάλληλα

3. ΤΑ ΤΕΧΝΗΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Για μένα, **οι ταβέρνες** (εστιατόρια) εδώ που μένω, αισθάνομαι ότι είναι:

4	3	2	1	0
απόλυτα κατάλληλες	κατάλληλες	έτσι και έτσι	ακατάλληλες	απόλυτα ακατάλληλες

Για μένα, **οι ξενώνες, τα ενοικιαζόμενα δωμάτια και τα ξενοδοχεία** εδώ που μένω, αισθάνομαι ότι είναι:

4	3	2	1	0
απόλυτα κατάλληλοι	κατάλληλοι	έτσι και έτσι	ακατάλληλοι	απόλυτα ακατάλληλοι

Για μένα, **τα γήπεδα άθλησης** (π.χ ποδοσφαίρου) εδώ που μένω, αισθάνομαι ότι είναι:

4	3	2	1	0
απόλυτα κατάλληλα	κατάλληλα	έτσι και έτσι	ακατάλληλα	απόλυτα ακατάλληλα

Για μένα, **τα κέντρα υγείας** εδώ που μένω, αισθάνομαι ότι είναι:

4	3	2	1	0
απόλυτα κατάλληλα	κατάλληλα	έτσι και έτσι	ακατάλληλα	απόλυτα ακατάλληλα

Για μένα, οι τηλεπικοινωνίες (π.χ τηλέφωνα) εδώ που μένω, αισθάνομαι ότι είναι:

4	3	2	1	0
απόλυτα κατάλληλες	κατάλληλες	έτσι και έτσι	ακατάλληλες	απόλυτα ακατάλληλες

Για μένα, **το ταχυδρομείο** εδώ που μένω, αισθάνομαι ότι είναι:

4	3	2	1	0
απόλυτα κατάλληλο	κατάλληλο	έτσι και έτσι	ακατάλληλο	απόλυτα ακατάλληλο

Για μένα, **οι χώροι στάθμευσης (πάρκινγκ)** εδώ που μένω, αισθάνομαι ότι είναι:

4	3	2	1	0
απόλυτα κατάλληλοι	κατάλληλοι	έτσι και έτσι	ακατάλληλοι	απόλυτα ακατάλληλοι

Για μένα, **τα ιαματικά λουτρά και οι εγκαταστάσεις** εδώ που μένω, αισθάνομαι ότι είναι:

4	3	2	1	0
απόλυτα κατάλληλα	κατάλληλα	έτσι και έτσι	ακατάλληλα	απόλυτα ακατάλληλα

4. ΟΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Για μένα, **το μάζεμα βοτάνων** (π.χ τσάϊ βουνού) εδώ που μένω, αισθάνομαι ότι είναι:

4	3	2	1	0
απόλυτα κατάλληλη δραστηριότητα	κατάλληλη δραστηριότητα	έτσι και έτσι	ακατάλληλη δραστηριότητα	απόλυτα ακατάλληλη δραστηριότητα

Για μένα, **οι λούσεις στα ιαματικά λουτρά** εδώ που μένω, αισθάνομαι ότι είναι:

4	3	2	1	0
απόλυτα κατάλληλη δραστηριότητα	κατάλληλη δραστηριότητα	έτσι και έτσι	ακατάλληλη δραστηριότητα	απόλυτα ακατάλληλη δραστηριότητα

Για μένα, **το κυνήγι** θηραμάτων εδώ που μένω, αισθάνομαι ότι είναι:

4	3	2	1	0
απόλυτα κατάλληλη δραστηριότητα	κατάλληλη δραστηριότητα	έτσι και έτσι	ακατάλληλη δραστηριότητα	απόλυτα ακατάλληλη δραστηριότητα

Για μένα, **η παρατήρηση της φύσης, του τοπίου και των ζώων** εδώ που μένω, αισθάνομαι ότι είναι:

4	3	2	1	0
απόλυτα κατάλληλη δραστηριότητα	κατάλληλη δραστηριότητα	έτσι και έτσι	ακατάλληλη δραστηριότητα	απόλυτα ακατάλληλη δραστηριότητα

Για μένα, **ο περίπατος σε παραδοσιακά δρομάκια και ορεινά μονοπάτια** εδώ που μένω, αισθάνομαι ότι είναι:

4	3	2	1	0
απόλυτα κατάλληλη δραστηριότητα	κατάλληλη δραστηριότητα	έτσι και έτσι	ακατάλληλη δραστηριότητα	απόλυτα ακατάλληλη δραστηριότητα

Για μένα, **οι επισκέψεις σε θρησκευτικούς ναούς** (τζαμιά) εδώ που μένω, αισθάνομαι ότι είναι:

4	3	2	1	0
απόλυτα κατάλληλη δραστηριότητα	κατάλληλη δραστηριότητα	έτσι και έτσι	ακατάλληλη δραστηριότητα	απόλυτα ακατάλληλη δραστηριότητα

Για μένα, **η μελέτη και διερεύνηση της ιστορίας ενός τόπου και οι επισκέψεις αρχαιολογικών χώρων** εδώ που μένω, αισθάνομαι ότι είναι:

4	3	2	1	0
απόλυτα κατάλληλη δραστηριότητα	κατάλληλη δραστηριότητα	έτσι και έτσι	ακατάλληλη δραστηριότητα	απόλυτα ακατάλληλη δραστηριότητα

Για μένα, **η άθληση και γυμναστική** εδώ που μένω, αισθάνομαι ότι είναι:

4	3	2	1	0
απόλυτα κατάλληλη δραστηριότητα	κατάλληλη δραστηριότητα	έτσι και έτσι	ακατάλληλη δραστηριότητα	απόλυτα ακατάλληλη δραστηριότητα

Για μένα, **οι επισκέψεις στα χωράφια στις καλλιέργειες** εδώ που μένω, αισθάνομαι ότι είναι:

4	3	2	1	0
απόλυτα κατάλληλη δραστηριότητα	κατάλληλη δραστηριότητα	έτσι και έτσι	ακατάλληλη δραστηριότητα	απόλυτα ακατάλληλη δραστηριότητα

Για μένα, το **να γευματίζεις έχοντας καλό φαγητό** και ποτό εδώ που μένω, αισθάνομαι ότι είναι:

4	3	2	1	0
απόλυτα κατάλληλη δραστηριότητα	κατάλληλη δραστηριότητα	έτσι και έτσι	ακατάλληλη δραστηριότητα	απόλυτα ακατάλληλη δραστηριότητα

Ποια είναι τα σημαντικότερα προβλήματα που συνάντησες και συναντάς και που επηρεάζουν την τοπική τουριστική και οικονομική ανάπτυξη της περιοχής;

Δεν υπάρχουν οι υποδομές.

Πιστεύεις ότι στο μέλλον θα υπάρξει τουριστική ανάπτυξη στην περιοχή σου;

Με τις κατάλληλες υποδομές ναι.

Σε ευχαριστούμε για τις σημαντικές πληροφορίες που μας έδωσες, μην ξεχάσεις να αναγράψεις στην πρώτη σελίδα κάποια σημαντικά χαρακτηριστικά σου χωρίς να χρειάζεται να αναφέρεις το όνομά σου.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΟΔΕ
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΗΣ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ:

Δρ. Χ. Α. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ
☎ 031 891581

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΤΟΥ ΙΚΥ

ΧΡΟΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΕΡΕΥΝΑΣ 2000-2001
☎ 031 891581, 0974607893, 💻 chris@uom.gr

☞ **ΣΥΜΠΛΗΡΩΝΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΑ ή ΕΠΙΣΚΕΠΤΗ**

ΣΗΜΕΙΩΣΤΕ ΣΤΑ ΤΕΤΡΑΓΩΝΑΚΙΑ ☑:

ΓΙΑ ΤΟΝ *ΕΠΙΣΚΕΠΤΗ* ΠΟΥ ΡΩΤΕΙΤΑΙ:

-ΦΥΛΟ: ΑΡΣΕΝΙΚΟ❑, ΘΗΛΥΚΟ ❑

- ΚΑΤΟΙΚΙΑ ΔΙΑΜΟΝΗΣ (ΝΟΜΟΣ/ ΔΗΜΟΣ).....

-ΗΛΙΚΙΑ ΚΑΤΩ ΑΠΟ 19❑, 20-34❑, 35-49❑, ΠΑΝΩ ΑΠΟ 50❑

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ:

-ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΣ/ ΧΑ ❑

- ΑΓΡΟΤΗΣ/ ΣΑ❑

- ΕΜΠΟΡΑΣ❑

-ΙΔΙΩΤΙΚΟΣ ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ❑

-ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ❑

-ΑΝΩΤΑΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΤΕΛΕΧΟΣ (ΔΗΜΟΣΙΟΥ, ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ)❑

-ΕΡΓΑΤΗΣ, ΕΜΠΕΙΡΟΤΕΧΝΗΣ❑

-ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΑΣ (ΑΛΛΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ)❑

-ΦΟΙΤΗΤΗΣ, ΜΑΘΗΤΗΣ, ΣΠΟΥΔΑΣΤΗΣ❑

- ΑΛΛΟ .....

- ΚΥΡΙΟΣ ΛΟΓΟΣ ΤΑΞΙΔΙΟΥ *(επαγγελματικός, διακοπές –τουρισμός, εκπαιδευτικός, προσωπικός)*.....

ΓΙΑ ΤΟΝ *ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΑ* ΠΟΥ ΡΩΤΕΙΤΑΙ:

ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΕΤΑΙΡΙΑΣ.....

ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΓΕΝΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ❑

ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ❑

ΑΛΛΟ.....

ΚΥΡΙΑ ΟΜΑΔΑ ΠΕΛΑΤΩΝ (ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΠΙΣΚΕΠΤΩΝ)

.....

.....

ΚΥΡΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΠΙΣΚΕΨΗΣ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ:

ΦΥΣΙΚΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ ΣΕ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΤΗΣ ΒΟΡΕΙΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΟΠΩΣ.....

.....

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΤΗΣ ΒΟΡΕΙΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΟΠΩΣ.....

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ.

Αξιότιμε επισκέπτη και επαγγελματία,

Σκοπός του ερωτηματολογίου είναι η συλλογή πληροφοριών που θα υποστηρίξουν μελλοντικά την Διοίκηση στον βιώσιμο σχεδιασμό και την τουριστική ανάπτυξη των ορεινών γεωγραφικών περιοχών της Βόρειας Ελλάδας (ορεινή περιοχή Ροδόπης). Οι επισκέπτες και επαγγελματίες που θα εκφράσουν το ενδιαφέρον τους απαντώντας σε όλες τις σχετικές ερωτήσεις βοηθούν τον ακαδημαϊκό ερευνητικό φορέα, στην ανάλυση των σημαντικών παραγόντων που επηρεάζουν την έλευση σε ορεινούς επί το πλείστον, τουριστικούς προορισμούς.

Σημείωση: Το ερωτηματολόγιο διανέμεται στους επισκέπτες και επαγγελματίες της περιοχής Θεσσαλονίκης. Στην περίπτωση που υπάρξει κάποιο πρόβλημα στην κατανόηση του κειμένου απευθύνσου στον ερευνητή. Εφ΄ όσον συμπληρωθεί το ερωτηματολόγιο, η παραλαβή θα γίνει από τους βοηθούς έρευνας στον χώρο διεξαγωγής της έρευνας. Σας ευχαριστούμε εκ των προτέρων για την συνεργασία σας.

Αξιότιμε επισκέπτη και επαγγελματία,

Έστω ότι εσύ ο ίδιος ή η ίδια θα ήθελες να ταξιδέψεις σε μια άλλη υπαίθρια ορεινή περιοχή. Τι θα εξέταζες από τα παρακάτω για να πάς. Εάν για σένα το στοιχείο (όπως π.χ η φυσική ομορφιά),
είναι **πολύ σημαντικό** τότε κύκλωσε το (4)
είναι **σημαντικό** κύκλωσε το (3)
είναι και **σημαντικό αλλά και ασήμαντο** κύκλωσε το (2)
είναι **ασήμαντο** κύκλωσε το (1) και τέλος
είναι **ιδιαίτερα ασήμαντο** κύκλωσε το (0)

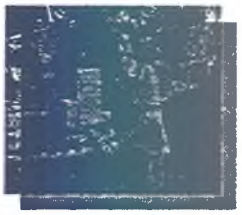

1. ΤΑ ΦΥΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Για μένα , **η φυσική ομορφιά** (το τοπίο) σε ένα μέρος επίσκεψης, είναι:

4	3	2	1	0
Πολύ σημαντική	σημαντική	έτσι και έτσι	ασήμαντη	ιδιαίτερα ασήμαντη

Για μένα, **το κλίμα** (ο καιρός) σε ένα μέρος επίσκεψης, είναι:

4	3	2	1	0
Πολύ σημαντικό	σημαντικό	έτσι και έτσι	ασήμαντο	ιδιαίτερα ασήμαντο

Για μένα, **τα σπήλαια** σε ένα μέρος επίσκεψης, είναι:

4	3	2	1	0
Πολύ σημαντικά	σημαντικά	έτσι και έτσι	ασήμαντα	ιδιαίτερα ασήμαντα

Για μένα, **τα βράχια που έχουν εντυπωσιακά σχήματα και που φιλοξενούν φωλιές πτηνών** σε ένα μέρος επίσκεψης, είναι:

4	3	2	1	0
Πολύ σημαντικά	σημαντικά	έτσι και έτσι	ασήμαντα	ιδιαίτερα ασήμαντα

Για μένα, η **ύπαρξη αγριοκάτσικων και οι αρκούδων** σε ένα μέρος επίσκεψης, είναι:

4	3	2	1	0
Πολύ σημαντικά	σημαντικά	έτσι και έτσι	ασήμαντα	ιδιαίτερα ασήμαντα

Για μένα, **το πόσιμο νερό (φυσικές πηγές)** σε ένα μέρος επίσκεψης, είναι:

4	3	2	1	0
Πολύ σημαντικό	σημαντικό	έτσι και έτσι	ασήμαντο	ιδιαίτερα ασήμαντο

Για μένα, **οι δασικές εκτάσεις (Άλση, Δάση, Δρυμοί)** σε ένα μέρος επίσκεψης, είναι:

4	3	2	1	0
Πολύ σημαντικές	σημαντικές	έτσι και έτσι	ασήμαντες	ιδιαίτερα ασήμαντες

Για μένα, **οι εκτάσεις με καπνοκαλλιέργειες και τα μικρά αγροκτήματα** σε ένα μέρος επίσκεψης, είναι:

4	3	2	1	0
Πολύ σημαντικές	σημαντικές	έτσι και έτσι	ασήμαντες	ιδιαίτερα ασήμαντες

Για μένα, **τα ποτάμια και οι φυσικές εκτάσεις δίπλα από τα ποτάμια** σε ένα μέρος επίσκεψης, είναι:

4	3	2	1	0
Πολύ σημαντικά	σημαντικά	έτσι και έτσι	ασήμαντα	ιδιαίτερα ασήμαντα

2. ΤΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Για μένα, **οι παραδοσιακοί μύλοι και τα παραδοσιακά κτίρια** (το τοπίο) σε ένα μέρος επίσκεψης, είναι:

4	3	2	1	0
Πολύ σημαντικά	σημαντικά	έτσι και έτσι	ασήμαντα	ιδιαίτερα ασήμαντα

Για μένα, τα **παραδοσιακά γεφύρια** σε ένα μέρος επίσκεψης, είναι:

4	3	2	1	0
Πολύ σημαντικά	σημαντικά	έτσι και έτσι	ασήμαντα	ιδιαίτερα ασήμαντα

Για μένα, **οι ιστορικοί θρησκευτικοί ναοί** (π.χ παλιά τζαμιά) σε ένα μέρος επίσκεψης, είναι:

4	3	2	1	0
Πολύ σημαντικοί	σημαντικοί	έτσι και έτσι	ασήμαντοι	ιδιαίτερα ασήμαντοι

Για μένα, **οι βραχογραφίες των αρχαίων** (π.χ ζωγραφιές των αρχαίων ανθρώπων σε βράχο) σε ένας μέρος επίσκεψης. είναι:

4	3	2	1	0
Πολύ σημαντικές	σημαντικές	έτσι και έτσι	ασήμαντες	ιδιαίτερα ασήμαντες

Για μένα, **οι παραδοσιακοί φούρνοι** σε ένας μέρος επίσκεψης, είναι:

4	3	2	1	0
Πολύ σημαντικοί	σημαντικοί	έτσι και έτσι	ασήμαντοι	ιδιαίτερα ασήμαντοι

Για μένα, **τα ιστορικά σημεία** σε ένα μέρος επίσκεψης (π.χ τόπος που έζησαν ιστορικά πρόσωπα ή έγιναν ιστορικά γεγονότα), είναι:

4	3	2	1	0
Πολύ σημαντικά	σημαντικά	έτσι και έτσι	ασήμαντα	ιδιαίτερα ασήμαντα

Για μένα, οι **βιβλιοθήκες και τα έντυπα ενημέρωσης για το πολιτισμό μιας περιοχής**, που υπάρχουν σε ένας μέρος επίσκεψης είναι:

4	3	2	1	0
Πολύ σημαντικά	σημαντικά	έτσι και έτσι	ασήμαντα	ιδιαίτερα ασήμαντα

Για μένα, **τα λαογραφικά στοιχεία** (π.χ παραδόσεις, ήθη και έθιμα, χοροί, μουσική, τέχνες, ενδυμασίες) σε ένας μέρος επίσκεψης. είναι:

4	3	2	1	0
Πολύ σημαντικά	σημαντικά	έτσι και έτσι	ασήμαντα	ιδιαίτερα ασήμαντα

3. ΤΑ ΤΕΧΝΗΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Για μένα, **οι ταβέρνες** (εστιατόρια) σε ένα μέρος επίσκεψης, είναι:

4	3	2	1	0
Πολύ σημαντικές	σημαντικές	έτσι και έτσι	ασήμαντες	ιδιαίτερα ασήμαντες

Για μένα, **οι ξενώνες, τα ενοικιαζόμενα δωμάτια και τα ξενοδοχεία** σε ένα μέρος επίσκεψης, είναι:

4	3	2	1	0
Πολύ σημαντικά	σημαντικά	έτσι και έτσι	ασήμαντα	ιδιαίτερα ασήμαντα

Για μένα, **τα γήπεδα άθλησης** (π.χ ποδοσφαίρου) σε ένα μέρος επίσκεψης, είναι:

4	3	2	1	0
Πολύ σημαντικά	σημαντικά	έτσι και έτσι	ασήμαντα	ιδιαίτερα ασήμαντα

Για μένα, **τα κέντρα υγείας** σε ένας μέρος επίσκεψης, είναι:

4	3	2	1	0
Πολύ σημαντικά	σημαντικά	έτσι και έτσι	ασήμαντα	ιδιαίτερα ασήμαντα

Για μένα, **οι τηλεπικοινωνίες (π.χ τηλέφωνα)** σε ένα μέρος επίσκεψης, είναι:

4	3	2	1	0
Πολύ σημαντικές	σημαντικές	έτσι και έτσι	ασήμαντες	ιδιαίτερα ασήμαντες

Για μένα, **το ταχυδρομείο** σε ένας μέρος επίσκεψης είναι:

4	3	2	1	0
Πολύ σημαντικό	σημαντικό	έτσι και έτσι	ασήμαντο	ιδιαίτερα ασήμαντο

Για μένα, **οι χώροι στάθμευσης (πάρκινγκ)** σε ένας μέρος επίσκεψης, είναι:

4	3	2	1	0
Πολύ σημαντικοί	σημαντικοί	έτσι και έτσι	ασήμαντοι	ιδιαίτερα ασήμαντοι

Για μένα, **τα ιαματικά λουτρά και οι κατάλληλες εγκαταστάσεις** σε ένας μέρος επίσκεψης, είναι:

4	3	2	1	0
Πολύ σημαντικά	σημαντικά	έτσι και έτσι	ασήμαντα	ιδιαίτερα ασήμαντα

4. ΟΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Για μένα, **το μάζεμα βοτάνων** (π.χ τσάϊ βουνού) σε ένα μέρος επίσκεψης, είναι:

4	3	2	1	0
Πολύ Σημαντική Δραστηριότητα	σημαντική δραστηριότητα	έτσι και έτσι	ασήμαντη δραστηριότητα	ιδιαίτερα ασήμαντη δραστηριότητα

Για μένα, **οι λούσεις στα ιαματικά λουτρά** σε ένα μέρος επίσκεψης, είναι:

4	3	2	1	0
Πολύ Σημαντική Δραστηριότητα	σημαντική δραστηριότητα	έτσι και έτσι	ασήμαντη δραστηριότητα	ιδιαίτερα ασήμαντη δραστηριότητα

Για μένα, **το κυνήγι** θηραμάτων σε ένα μέρος επίσκεψης, είναι:

4	3	2	1	0
Πολύ σημαντικό	σημαντικό	έτσι και έτσι	ασήμαντο	ιδιαίτερα ασήμαντο

Για μένα, **η παρατήρηση της φύσης, του τοπίου και των ζώων** σε ένας μέρος επίσκεψης, είναι:

4	3	2	1	0
Πολύ σημαντικά	σημαντικά	έτσι και έτσι	ασήμαντα	ιδιαίτερα ασήμαντα

Για μένα, **ο περίπατος σε παραδοσιακά δρομάκια και ορεινά μονοπάτια** σε ένα μέρος επίσκεψης, είναι:

4	3	2	1	0
Πολύ Σημαντική Δραστηριότητα	σημαντική δραστηριότητα	έτσι και έτσι	ασήμαντη δραστηριότητα	ιδιαίτερα ασήμαντη δραστηριότητα

Για μένα, **οι επισκέψεις σε θρησκευτικούς ναούς (τζαμιά)** σε ένα μέρος επίσκεψης, είναι:

4	3	2	1	0
Πολύ Σημαντική Δραστηριότητα	σημαντική δραστηριότητα	έτσι και έτσι	ασήμαντη δραστηριότητα	ιδιαίτερα ασήμαντη δραστηριότητα

Για μένα, **η μελέτη και διερεύνηση της ιστορίας ενός τόπου και οι επισκέψεις αρχαιολογικών χώρων** σε ένα μέρος επίσκεψης, είναι:

4	3	2	1	0
Πολύ Σημαντική Δραστηριότητα	σημαντική δραστηριότητα	έτσι και έτσι	ασήμαντη δραστηριότητα	ιδιαίτερα ασήμαντη δραστηριότητα

Για μένα, **η άθληση και γυμναστική** σε ένα μέρος επίσκεψης, είναι:

4	3	2	1	0
Πολύ Σημαντική Δραστηριότητα	σημαντική δραστηριότητα	έτσι και έτσι	ασήμαντη δραστηριότητα	ιδιαίτερα ασήμαντη δραστηριότητα

Για μένα, **οι επισκέψεις στα χωράφια στις καλλιέργειες** σε ένα μέρος επίσκεψης, είναι:

4	3	2	1	0
Πολύ Σημαντική Δραστηριότητα	σημαντική δραστηριότητα	έτσι και έτσι	ασήμαντη δραστηριότητα	ιδιαίτερα ασήμαντη δραστηριότητα

Για μένα, **το να γευματίζεις έχοντας καλό φαγητό και ποτό** σε ένα μέρος επίσκεψης, είναι:

4	3	2	1	0
Πολύ Σημαντική Δραστηριότητα	σημαντική δραστηριότητα	έτσι και έτσι	ασήμαντη δραστηριότητα	ιδιαίτερα ασήμαντη δραστηριότητα

5. Ποιοι είναι οι σημαντικότεροι υπαίθριοι ορεινοί προορισμοί (στην Ελλάδα και στο Εξωτερικό) που επισκέφθηκες και θα επισκεφθείς στο μέλλον, ποιο χαρακτηριστικό συναντά κανείς στον προορισμό αυτό που τον κάνει μοναδικό για διακοπές ή άλλη δραστηριότητα και που επηρεάζει την προτίμησή σου (στην περίπτωση του επισκέπτη)/ ή τα προγράμματα διακοπών σου (στην περίπτωση του επαγγελματία);

Προορισμοί	Μοναδικά χαρακτηριστικά
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....

6. Πόσο σημαντικά θεωρείς τα Φυσικά, Πολιτιστικά, Τεχνητά στοιχεία και τις δραστηριότητες για ένα επισκέπτη σχετικά με την ανάπτυξη ενός προορισμού;

Φυσικά	καθόλου σημαντικά	0	0,1	0,2	0,3	0,4	0,5	0,6	0,7	0,8	0,9	1 πολύ σημαντικά
Πολιτιστικά	καθόλου σημαντικά	0	0,1	0,2	0,3	0,4	0,5	0,6	0,7	0,8	0,9	1 πολύ σημαντικά
Τεχνητά	καθόλου σημαντικά	0	0,1	0,2	0,3	0,4	0,5	0,6	0,7	0,8	0,9	1 πολύ σημαντικά
Δραστηριότητες	καθόλου σημαντικά	0	0,1	0,2	0,3	0,4	0,5	0,6	0,7	0,8	0,9	1 πολύ σημαντικά

7. Τι πιστεύεις ότι θα πρέπει να περιλαμβάνει ένας ορεινός ή υπαίθριος τουριστικός προορισμός για να προσελκύει το ενδιαφέρον των επισκεπτών (π.χ Φυσικά στοιχεία....., Πολιτιστικά στοιχεία....., Τεχνητά στοιχεία.....);
Όσον αφορά τους ιδεατούς ορεινούς ή υπαίθριους προορισμούς για επίσκεψη θα πρέπει να περικλείουν, Φυσικά στοιχεία όπως:

.....

Πολιτιστικά στοιχεία όπως:

.....

Τεχνητά στοιχεία όπως:

.....

Δραστηριότητες όπως:

.....

Σε ευχαριστούμε για τις σημαντικές πληροφορίες που μας δώσατε, μην ξεχάσετε να αναγράψετε στην πρώτη σελίδα κάποια σημαντικά χαρακτηριστικά σας χωρίς να χρειάζεται να αναφέρεις το όνομά σας.

05-
22576

Πανεπιστήμιο Μακεδονίας
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

Θέμα: "Έρευνα στάσεων και αντιλήψεων"
Υπεύθυνος έρευνας: Δρ. Χ. Α. Βασιλειάδης
Πανεπιστήμιο Μακεδονίας
Τμήμα ΟΔΕ
E-mail: chris@uom.gr
Τηλ. Επικοινωνίας: 0974607893 ή 031-891566

Θεσσαλονίκη 3/2001

ΓΕΝΙΚΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΤΑΣΗ ΕΡΕΥΝΑΣ

Η παρακάτω πρόταση έρευνας αφορά μεταδιδακτορική έρευνα του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών. Η έρευνα διεξάγεται κατά την εαρινή περίοδο 2001, στα πλαίσια της Ερευνητικής Πρότασης για την ανάδειξη των στάσεων και αντιλήψεων των νέων και παιδιών της περιοχής διαμονής των μωαμεθανών Ελλήνων του ορεινού και ημιορεινού όγκου του Νομού Ξάνθης. Στόχος είναι η διεξοδική ανίχνευση όλων εκείνων των παραγόντων που επιδρούν θετικά ή και αρνητικά στην προοπτική τουριστικής ανάπτυξης των ορεινών παραμεθόριων περιοχών.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

- Τόπος διεξαγωγής: Τα σχολεία και γυμνάσια της περιοχής.
- Τρόπος διεξαγωγής: Θέμα ζωγραφικής με τίτλο "***Πώς φαντάζομαι μελλοντικά τον τόπο μου ως ένα τουριστικό προορισμό***;" . Το θέμα ζωγραφίζεται σε ένα λευκό φύλο Α4 από κάθε πιθανό μαθητή (διαφορετικές τάξεις, ηλικίες, φύλο) στα πλαίσια των ωρών που καθόρισε ο συνεργαζόμενος φορέας πρωτοβάθμιας ή δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Ο υπεύθυνος συνεργάτης - συλλογής (π.χ άτομο από τον Δήμο ή την κοινότητα) των ερωτηματολογίων συγκεντρώνει το κάθε θέμα και ελέγχει εάν αναγράφεται η ηλικία και η τάξη του μαθητή ή της μαθήτριας.
- Χρόνος διεξαγωγής: Εαρινή περίοδος 2001

Για την ολοκλήρωση της έρευνας απαιτείται η συνεργασία με την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

Ευχαριστούμε εκ των προτέρων για το ένθερμο ενδιαφέρον σας και ειδικότερα τον κύριο Εργιόλ για την συνεισφορά του.

Με εκτίμηση:

Δρ. Χρήστος Α. Βασιλειάδης

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΤΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΥΠΟΤΡΟΦΙΩΝ
Ο ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΗΣ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ: Δρ. Χ. Α. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ
Τηλέφωνο: 0974607893, FAX: 031-891282, E-mail: chris@uom.gr
ΧΡΟΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΕΡΕΥΝΑΣ 2000-2001

Όλοι/ ες οι παρακάτω ενδιαφερόμαστε για μια προβλεπόμενη μελλοντική κατάρτιση στα θέματα τουρισμού και υπαίθριας ανάπτυξης.

	ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ και ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ (π.χ. Δήμος, κοινότητα ή τηλέφωνο ή ταχυδρομείο)	ΥΠΟΓΡΑΦΗ
	1. ΜΕΤΣΟ ΧΑΣΑΝ ΣΑΜΗ (ΦΜΥΚΗΣ) 0544-22419	
(ΓΥΝΑΙΚΑ)	2. ΤΣΟΛΑΚ ΓΚΙΟΥΛΣΟΥΜ ΣΑΜΗ 0544-22113	
	3. ΜΠΕΚΗΡ ΝΕΑΤ ΤΖΕΜΑΛΗ 0544-22330	
	4. ΑΜΟΥΤΣΚΑ ΜΟΥΤΖΑΧΗΤ ΣΑΛΗ 0544-23092	
(ΓΥΝΑΙΚΑ)	5. ΚΟΥΣΤΣΗ ΕΜΙΝΕ ΜΠΑΧΡΗ 0544-22330	
	6. ΧΑΤΖΗ ΣΑΛΗ ΣΑΜΠΡΗ ΧΟΥΣΕΪΝ 0544-23117	
	7. ΟΜΕΡ ΚΕΧΑΓΙΑ ΣΑΜΗ ΧΑΣΑΝ 0544-22348	
	8. ΝΙΕΡΜΕΝΤΖΗ ΕΜΒΕΡ ΧΟΥΣΕΪΝ 0544-22736	
	9. ΑΓΚΟΥΣ ΧΑΜΔΗ ΧΟΥΣΕΪΝ 0544-23438	
	10. ΚΟΥΡΑΚ ΜΠΕΔΡΗ ΧΟΥΣΕΪΝ 0544-22257	
	11. ΤΣΟΛΑΚ ΕΚΡΕΜ ΑΧΜΕΤ 0544-22114	
	12. ΚΑΜΠΟΥΡ ΜΙΤΑΤ ΧΑΣΑΝ 0541-20918	
	13. ΚΟΥΣΤΣΗ ΧΑΣΑΝ ΧΙΛΜΗ 0972644500	
	14. ΚΑΜΠΟΥΡ ΜΟΥΣΑ ΤΖΕΜΗΛ 0544-22085	
	15. ΓΙΟΥΣΜΠΑΣΗ ΦΑΥΡΕΔΗΝ ΧΑΣΑΝ 0544-23980	
	16. Χ# ΧΑΣΑΝΟΓΛΟΥ ΧΟΥΣΕΪΝ ΧΑΣΑΝ 0544-24169	
	17. ΜΑΝΑΦΟΓΛΟΥ ΕΡΚΑΝ ΕΝΒΕΡ 0544-22250	
(ΓΥΝΑΙΚΑ)	18. ΚΙΟΥΤΣΟΥΚ ΤΖΕΜΙΛΕ ΜΑΧΜΙΤΗ 0937529409	
(ΓΥΝΑΙΚΑ)	19. ΚΟΥΣ ΝΕΡΓΚΙΣ ΣΑΛΗ 0544-22305	
	20. ΧΑΛΗΛΟΓΛΟΥ ΜΕΧΜΕΤΕΜΗΝ ΧΟΥΣΕΪΝ 0945020692	

Όλοι οι παραπάνω ενδιαφερόμαστε για προβλεπόμενα σεμινάρια κατάρτισης και συμφωνούμε να δημοσιευτούν τα στοιχεία μας έτσι ώστε να εκφραστεί το ενδιαφέρον μας με συγκεκριμένο τρόπο και όχι αόριστα.

Ημερομηνία και τόπος ολοκλήρωσης της καταγραφής:

5/2001

Ο υπεύθυνος της καταγραφής:

Εργιαλ

Εργαλ. FAX: 0541 - 65462
Τηλ.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΤΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΥΠΟΤΡΟΦΙΩΝ
Ο ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΗΣ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ: Δρ. Χ. Α. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ
Τηλέφωνο: 0974607893, FAX: 031-891282, E-mail: chris@uom.gr
ΧΡΟΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΕΡΕΥΝΑΣ 2000-2001

Όλοι/ ες οι παρακάτω ενδιαφερόμαστε για μια προβλεπόμενη μελλοντική κατάρτιση στα θέματα τουρισμού και υπαίθριας ανάπτυξης.

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ και ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ (π.χ Δήμος, κοινότητα ή τηλέφωνο ή ταχυδρομείο)	ΥΠΟΓΡΑΦΗ
1. ΣΑΡ ΤΟΥΡΚΜΕΝ ΧΑΣΑΝ 0544-22113	ή ΣΑΡ ΣΑΛΗ μάλον [illegible]
2. ΚΑΜΠΑΚ ΜΕΧΜΕΤΕΜΗΝ ΜΟΥΣΤΑΦΑ 0544-22934	
3. ΜΕΤΣΟΓΛΟΥ ΧΑΜΔΗ ΧΑΣΑΝ 0544-22398	
4. ΚΑΜΠΟΥΡ ΕΚΡΕΜ ΤΖΕΜΑΛΗ 0544-22862	
5. ΝΤΕΛΗ ΧΟΥΣΕΙΝ ΒΕΝΤΑΤ ΙΧΣΑΝ 0541-74817	
6. ΤΟΥΜΠΑΡ ΜΕΜΕΤΕΜΗΝ ΧΑΣΑΝ 0544-23573	
7. ΧΑΛΗΛ ΣΑΛΗ ΧΟΥΣΕΙΝ 0544-23382	
8. ΚΟΥΣΤΣΗ ΕΡΓΚΙΟΥΛ ΑΧΜΕΤ 0544-23088	
9. ΜΠΑΤΗ ΜΟΥΣΤΑΦΑ ΑΧΜΕΤ 0544-23091	
10. ΜΠΕΗ ΕΚΡΕΜ ΤΖΕΜΑΛΗ 0544-23228	
11. ΟΜΕΡ ΚΕΧΑΓΙΑ ΙΝΠΡΑΧΗΜ ΧΑΣΑΝ	0544-23227
12. ΑΡΝΑΟΥΤ ΤΟΥΡΓΚΑΙ ΜΕΧΜΕΤ 0544-22864	
13. ΣΑΝΤΟΓΛΟΥ ΣΑΜΗ ΤΖΕΜΗΛ ΕΧΙΝΟΣ	
14. ΤΖΑΜΠΑΖ ΧΑΣΑΝ ΣΑΛΗ 0544-22230	Κοινωνείο Ιλαύμη
15.	
16.	
17.	
18.	
19.	
20.	

Όλοι οι παραπάνω ενδιαφερόμαστε για προβλεπόμενα σεμινάρια κατάρτισης και συμφωνούμε να δημοσιευτούν τα στοιχεία μας έτσι ώστε να εκφραστεί το ενδιαφέρον μας με συγκεκριμένο τρόπο και όχι αόριστα.

Ημερομηνία και τόπος ολοκλήρωσης της καταγραφής:

5/2001

Ο υπεύθυνος της καταγραφής:

Εργαλ

- Έντυπο συλλογής πρωτογενών στοιχείων έρευνας των προγραμμάτων Life και ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ, για την περιοχή των ορεινών σημείων της ΡΟΔΟΠΗΣ

Η ΡΟΔΟΠΗ

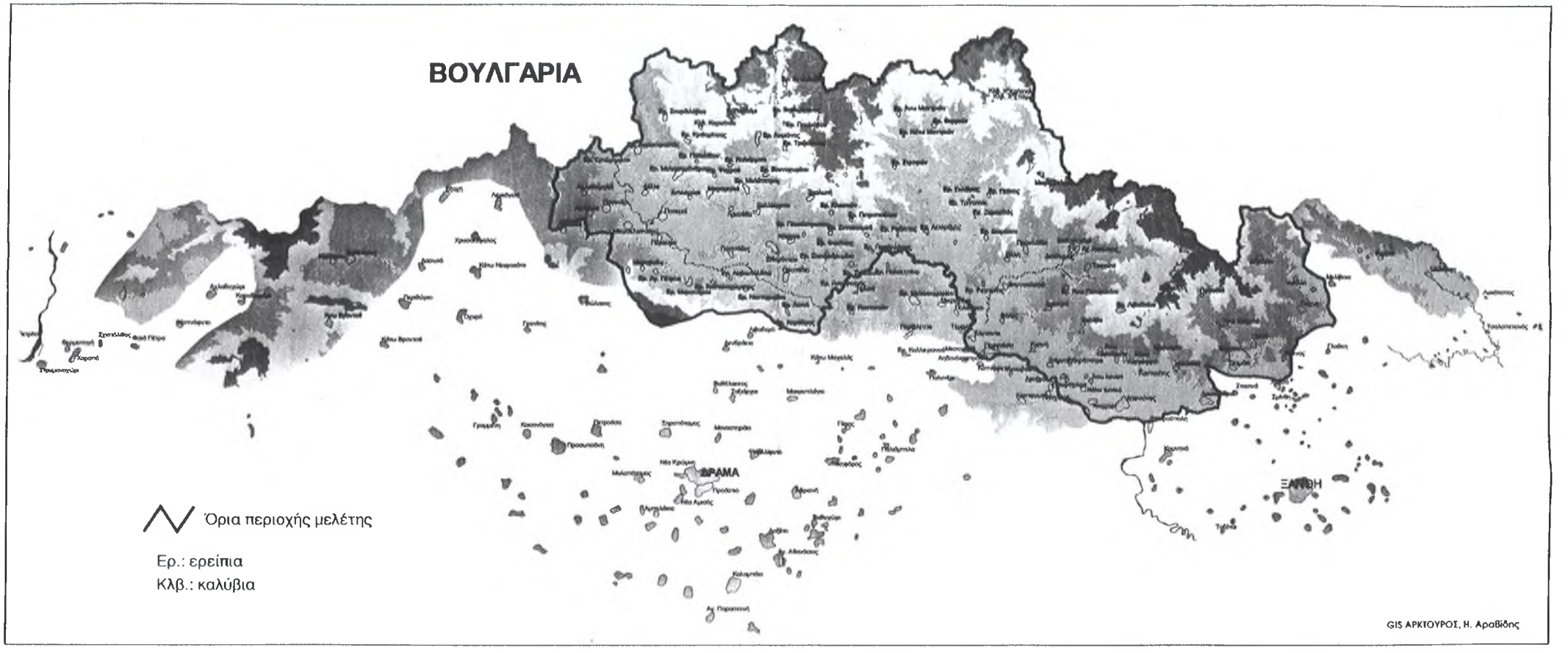

Στο χάρτη απεικονίζεται ολόκληρη η περιοχή της Ροδόπης. Βάλε σε κύκλο το χωριό που μένεις –αν βρίσκεται πάνω στο βουνό- και άλλα χωριά ή μέρη που έχεις επισκεφθεί.

Κορίτσι ☐ **Αγόρι** ☐

Σχολείο: .....

Τάξη: .....

Χωριό/Πόλη: .....

Νομός: .....

ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ

Εκπαιδευτική δράση του προγράμματος ΓΡΑΜΜΟΣ-ΡΟΔΟΠΗ,
εφαρμογή διαχειριστικών σχεδίων στις περιοχές Γράμμου και Ροδόπης

Η ΔΙΚΗ ΜΟΥ ΡΟΔΟΠΗ

Η Ροδόπη είναι το βουνό της περιοχής σου. Εσύ ίσως την γνωρίζεις από τα μέρη που έχεις επισκεφθεί και σου άρεσαν, από βόλτες, από ιστορίες που έχεις ακούσει, από τις ασχολίες των δικών σου στην περιοχή, από τη ζωή στο χωριό ή την πόλη που μένεις.
Για όλα αυτά γράψε μικρές προτάσεις και τοποθέτησέ τες στο περίγραμμα της Ροδόπης που ακολουθεί.

- Εικόνες

Η περιοχή προς Εχίνο

ΚΕΝΤΑΥΡΟΥ - ΠΑΧΝΗΣ
ΓΛΑΥΚΗΣ
ΜΕΛΙΒΟΙΑ
ΚΟΤΥΛΗ
ΠΑΧΝΗ
ΕΧΙΝΟΣ
ΓΛΑΥΚΗ
ΣΑΤΡΑΙ
ΞΑΝΘΗ
ΜΥΚΗ
ΚΕΝΤΑΥΡΟΣ
ΥΠΟΜΝΗΜΑ
20

Η περιοχή του οικισμού Σατρών

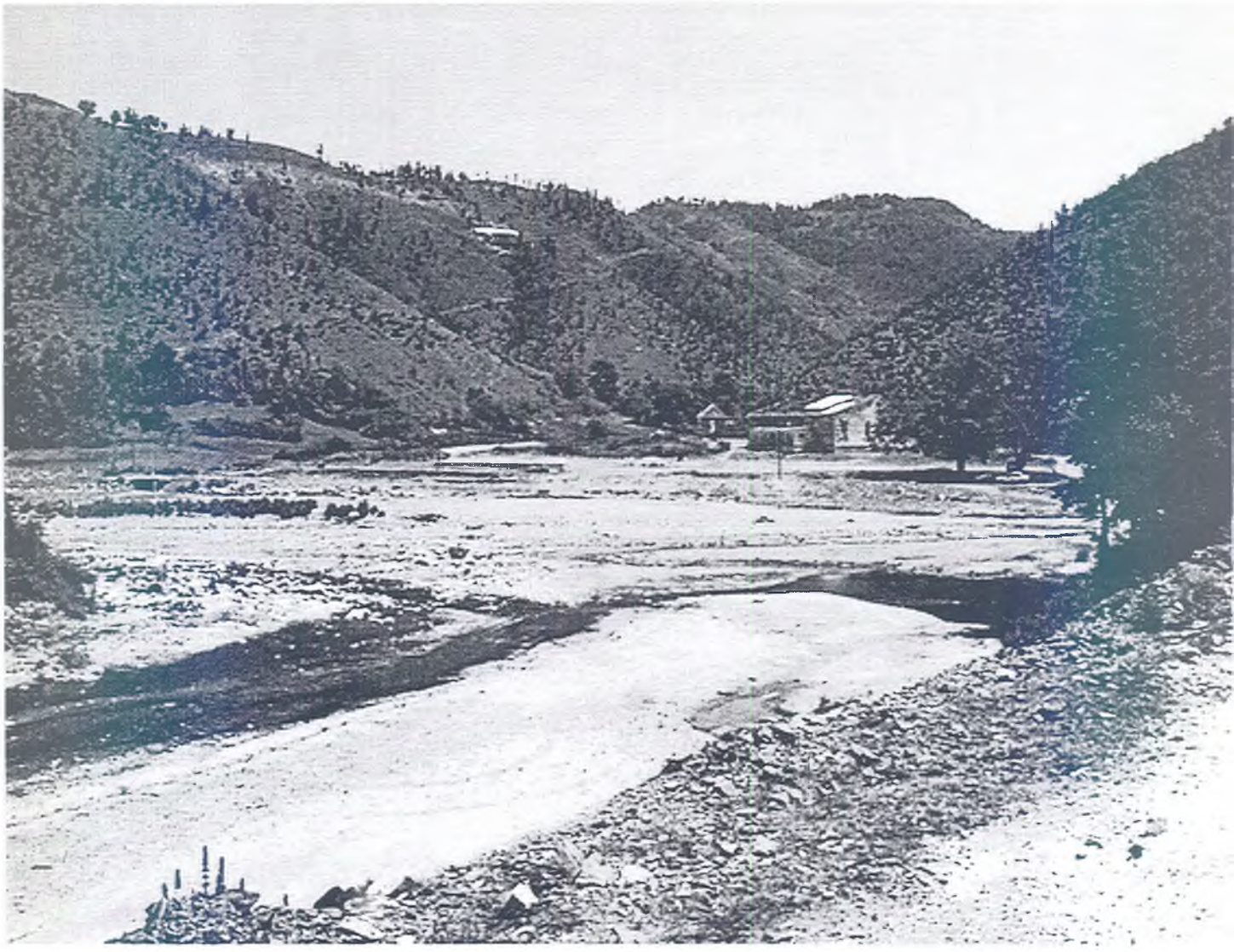

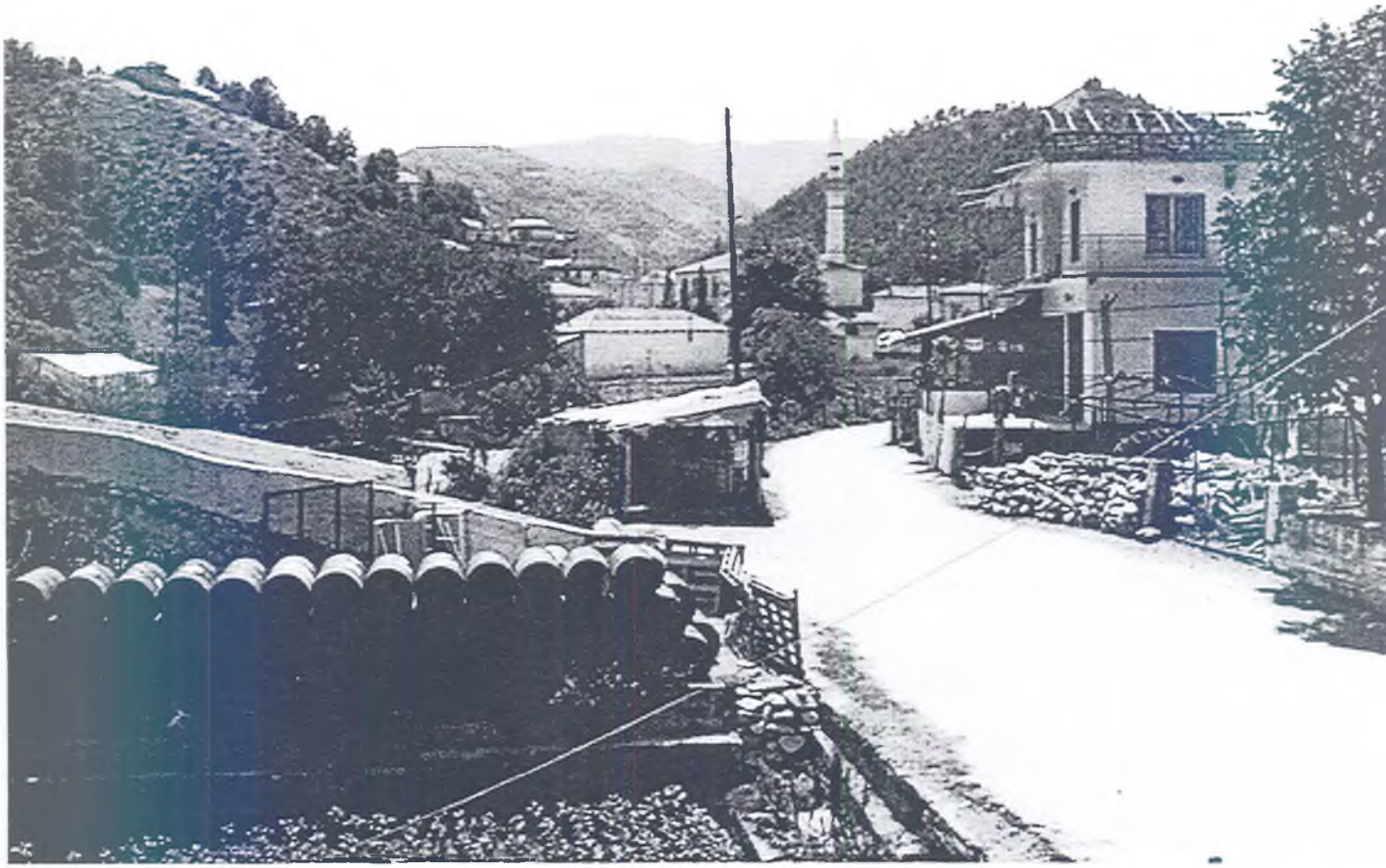

Algida

Η περιοχή του οικισμού Δημαρίου

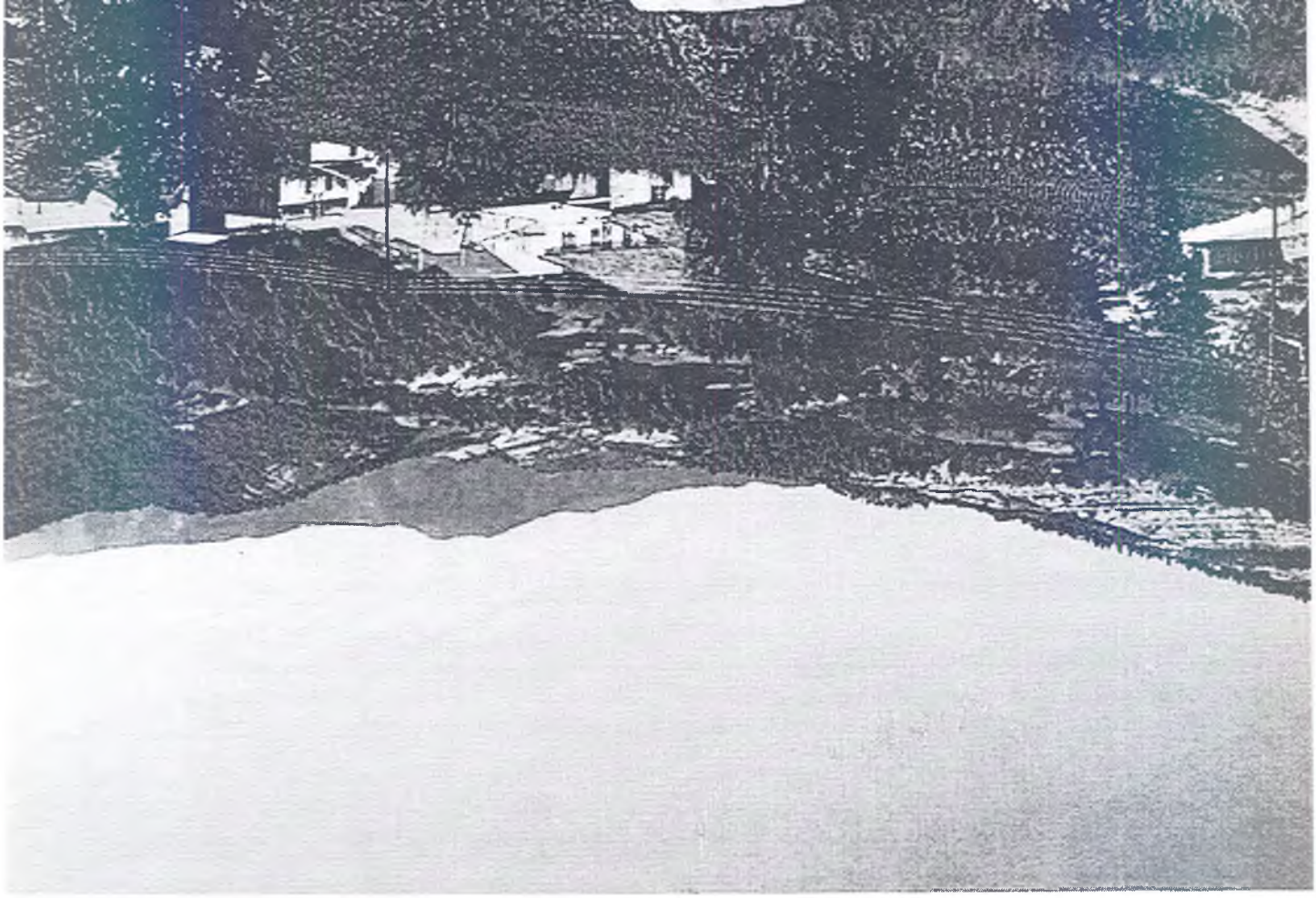

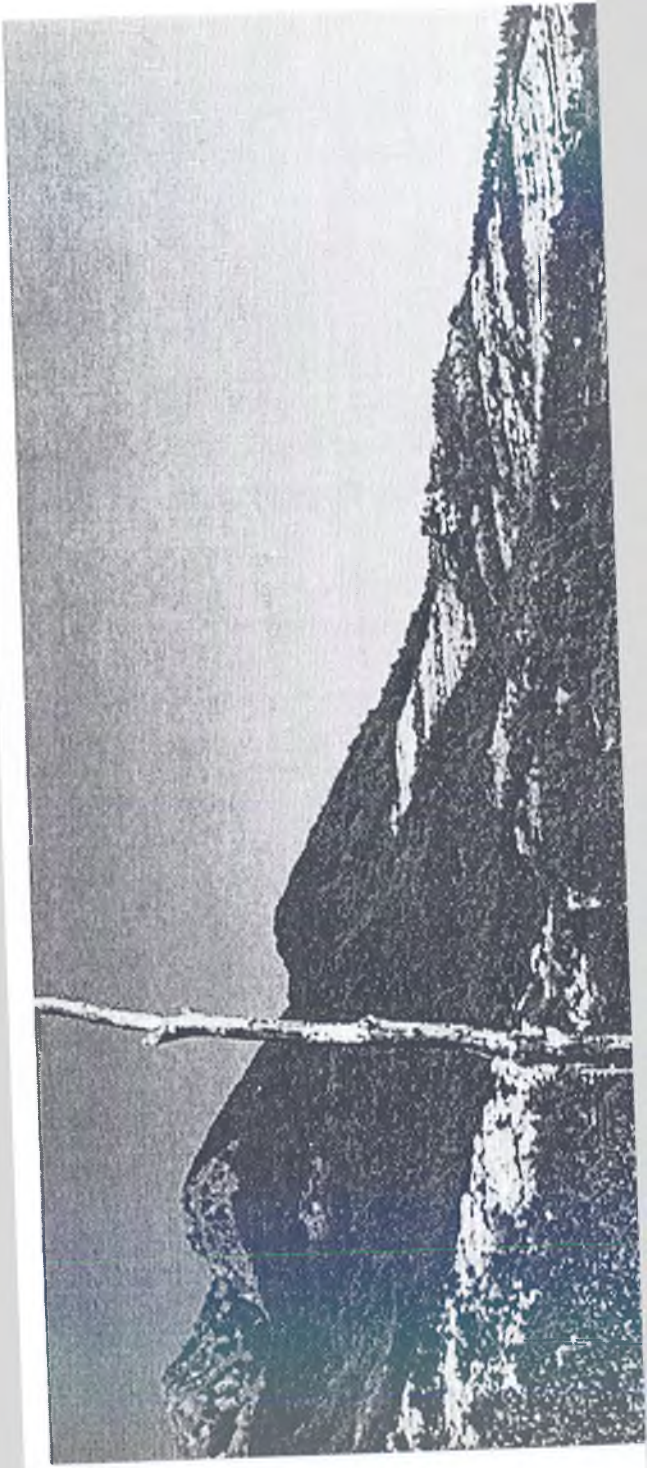

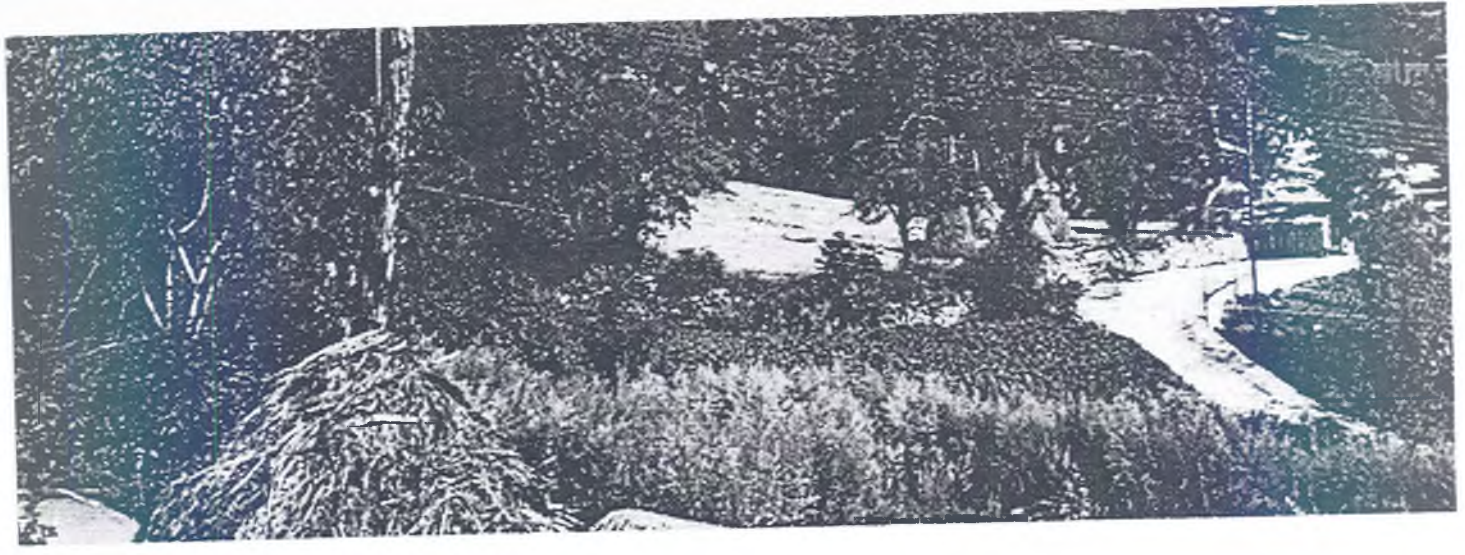

Η περιοχή του οικισμού Κοτύλης

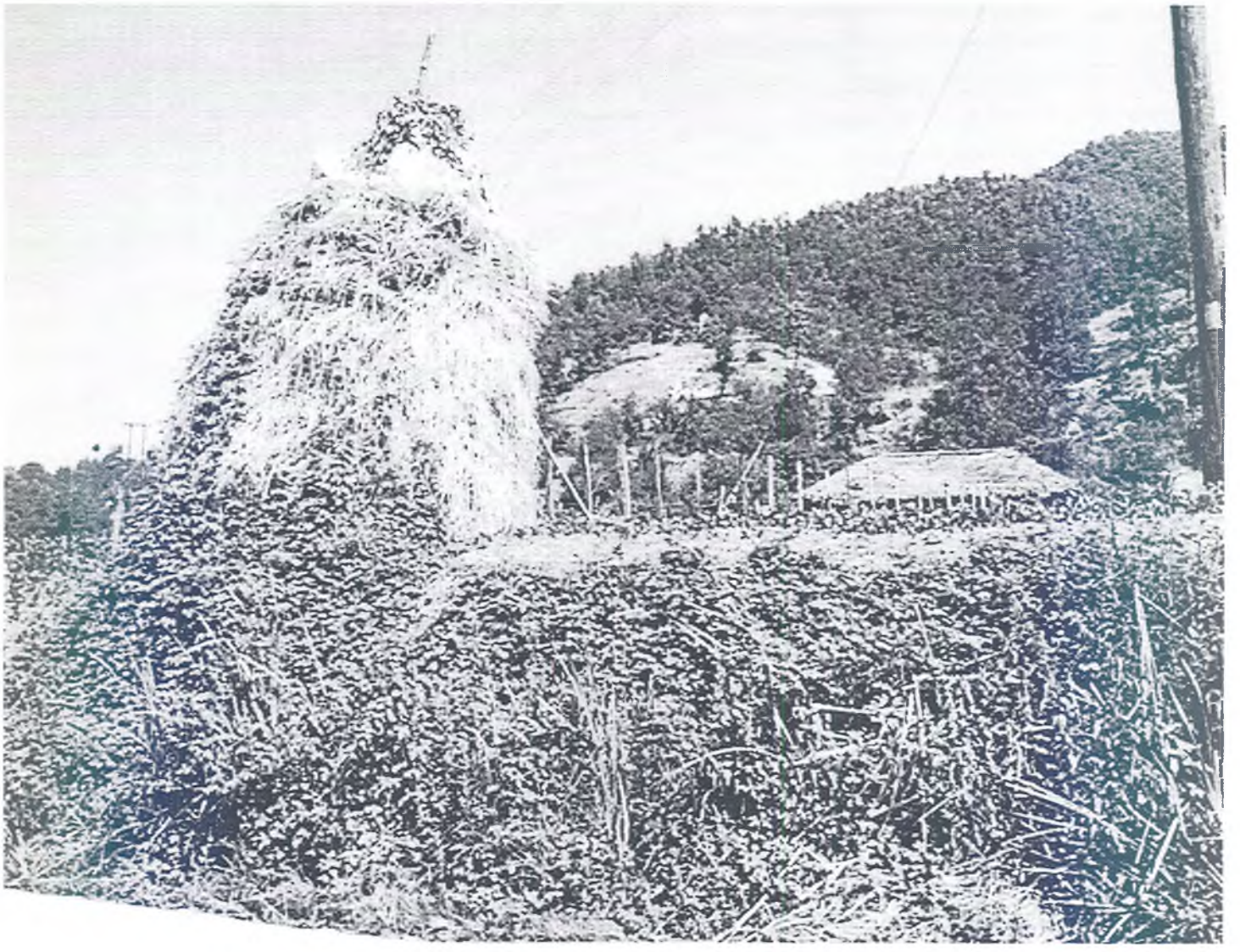

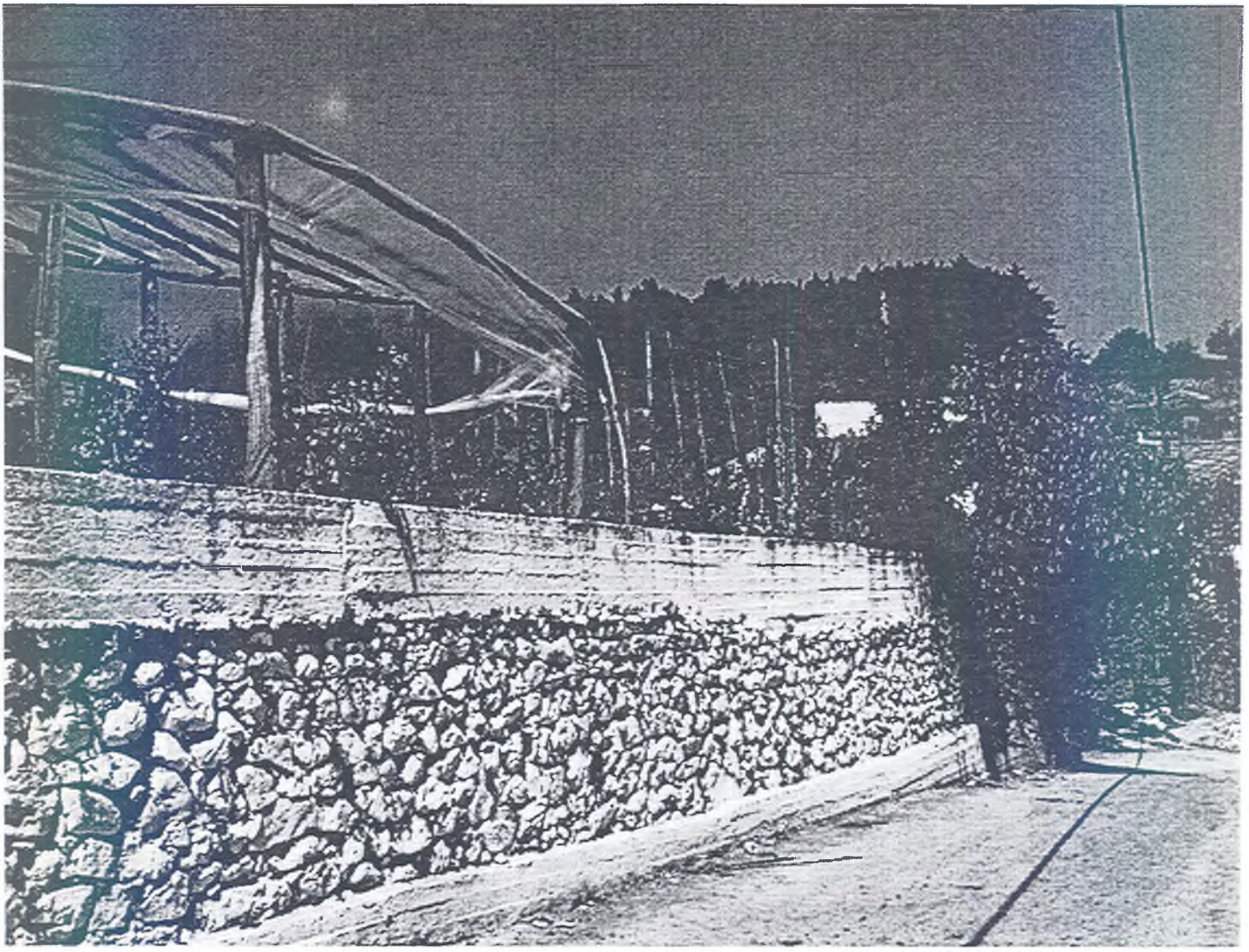

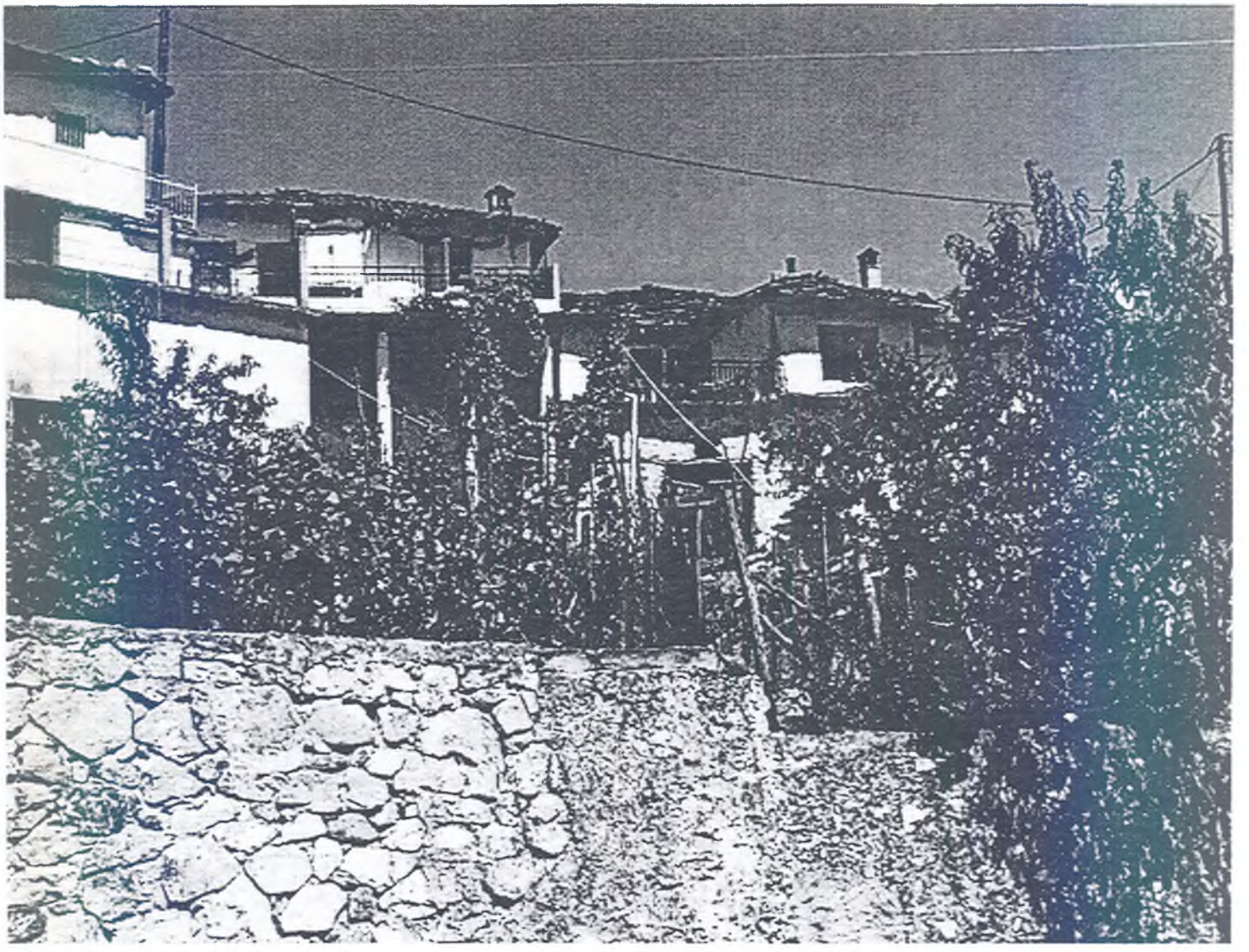

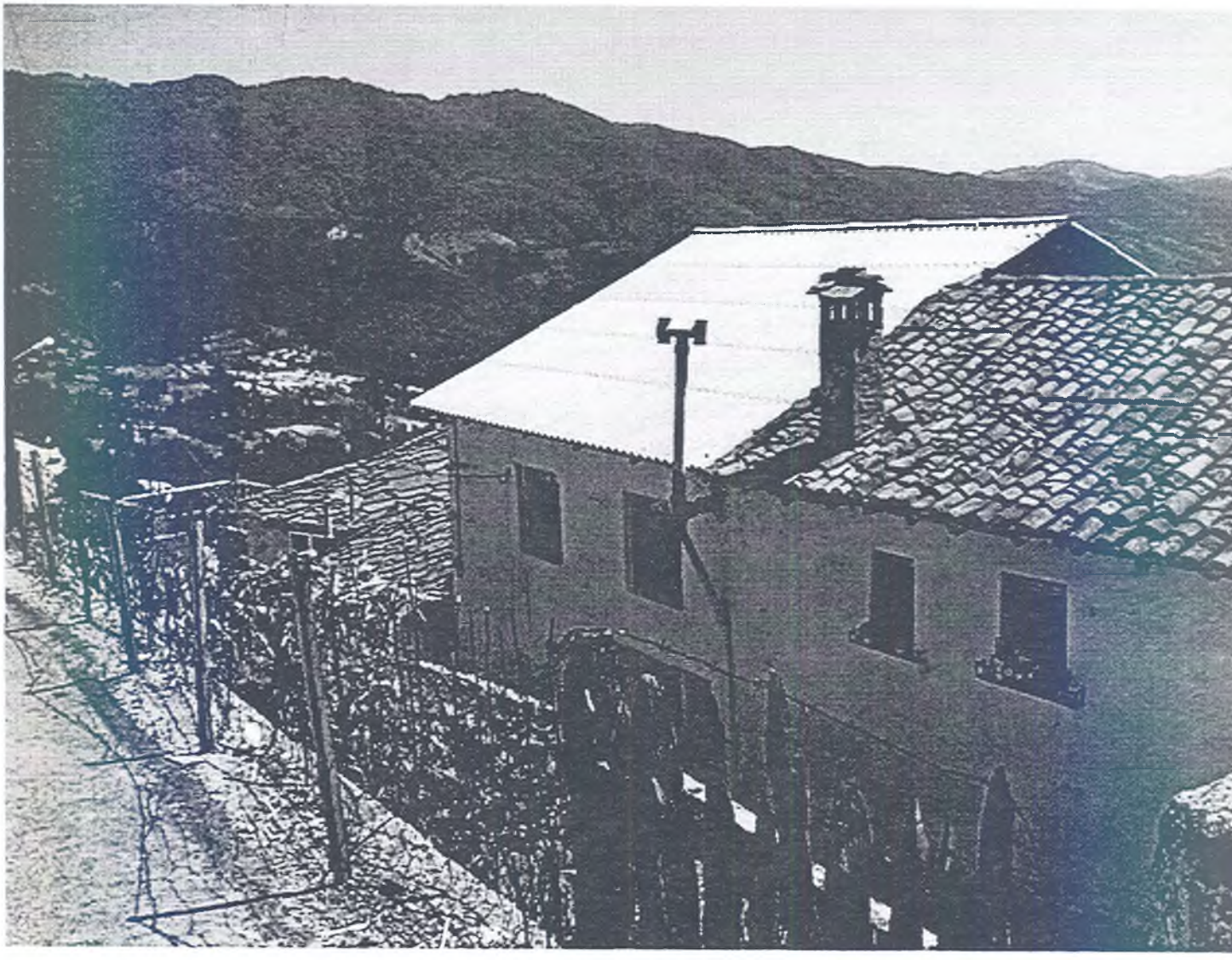

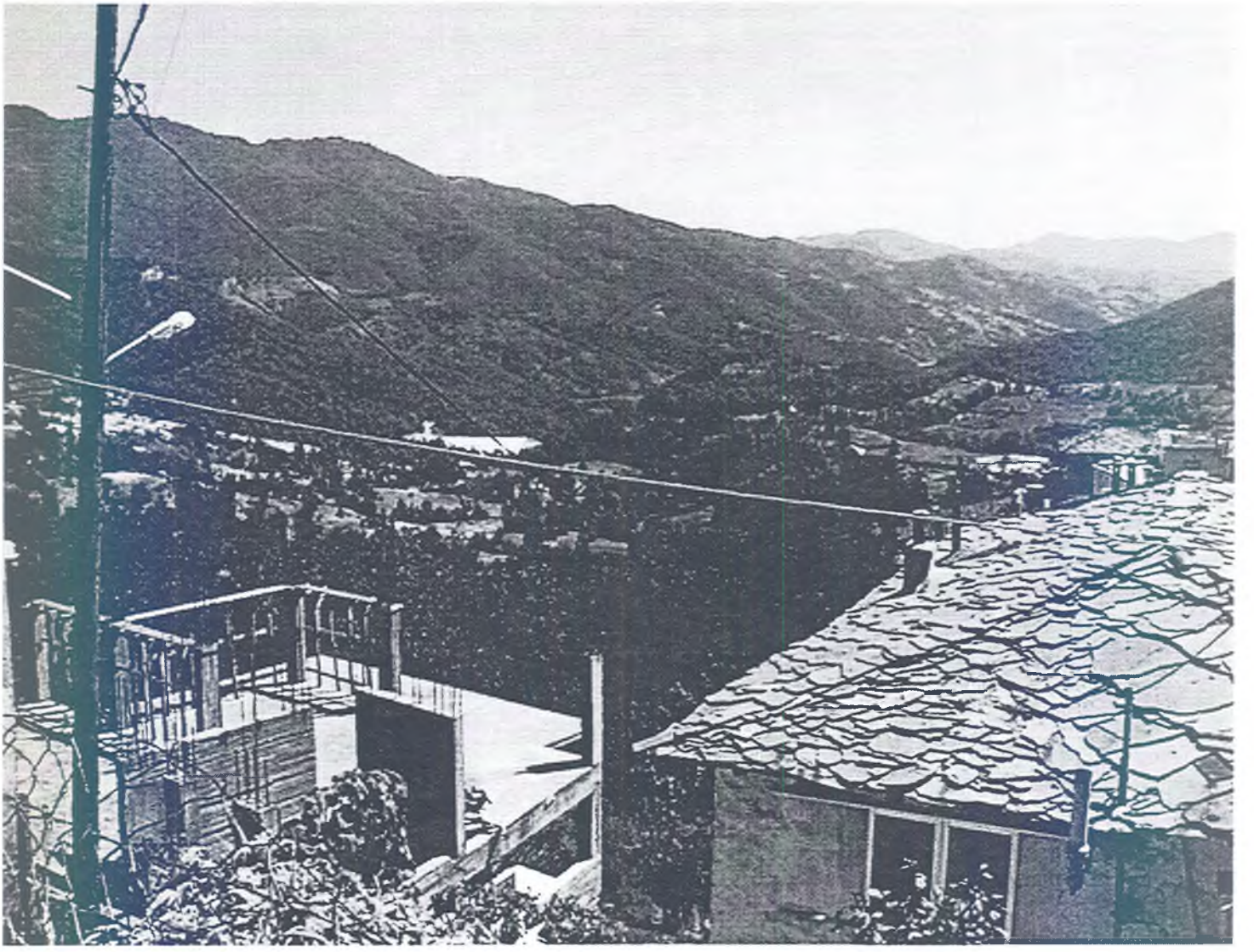

Η περιοχή του οικισμού Σμίνθης

Coca-Cola
Coke
ΚΑΦΕΤΑΝΤΟΠΩΛΕΙΟ
ΟΤΟΥΣΜΠΙΡ ΖΙΓΡΗ
Coke

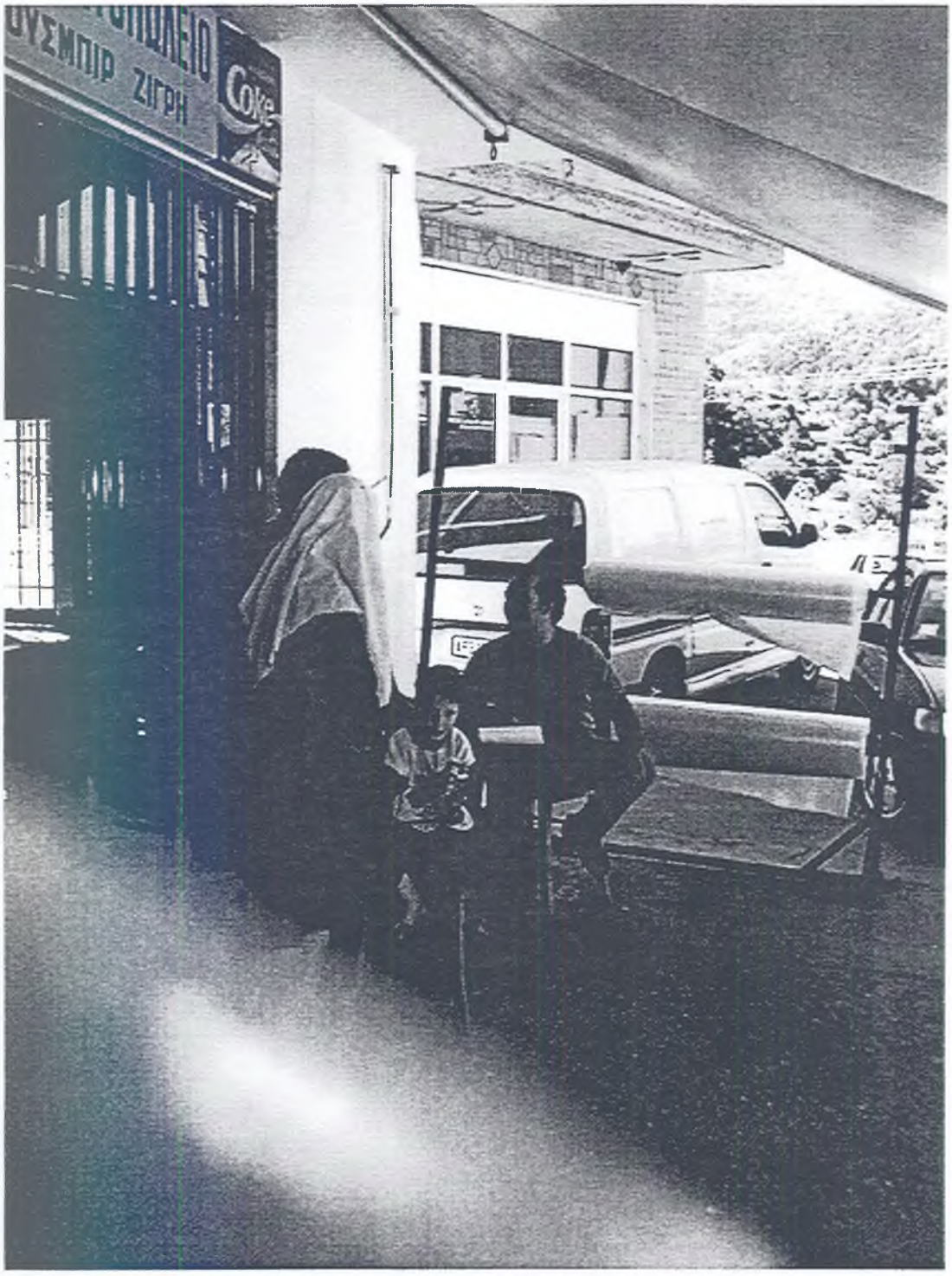
ΣΥΜΠΙΡ ΖΙΓΡΗ
Coke

Η περιοχή του οικισμού Κενταύρου

Tortas

DUYURU

SEÇEK AZINLIK EĞİTİM VE KÜLTÜR DERNEĞİ

[illegible] SEÇEK GÜREŞLERİ

4-5-6 AĞUSTOS 2000

Not: 4 Ağustos Cuma günü Ruşenler (Roussa) köyünde başlayan ve (3) üç gün sürecek olan Seçek Şenliklerine bütün Batı Trakya Türkleri davetlidir.

Το Δημαρχείο και οι Κοινότητες των οικισμών

ΔΗΜΑΡΧΕΙΟ

ΚΟΙΝΟΤΗΣ
ΚΟΤΥΛΗΣ

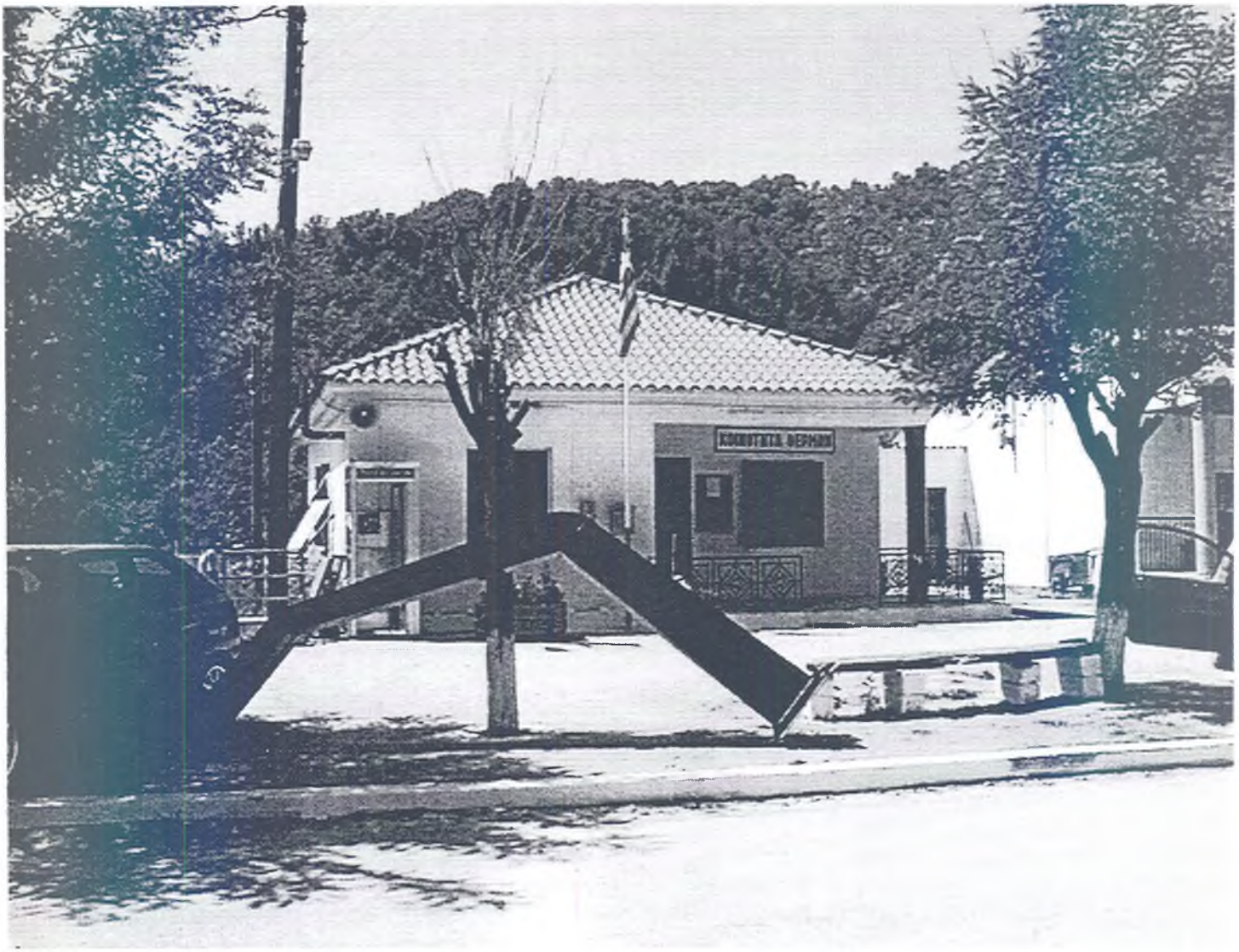
ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΘΕΡΜΗΣ

Το Κέντρο Υγείας Εχίνου

Η ομάδα έρευνας στον Αερολιμένα ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

Η περιοχή του οικισμού Θέρμες

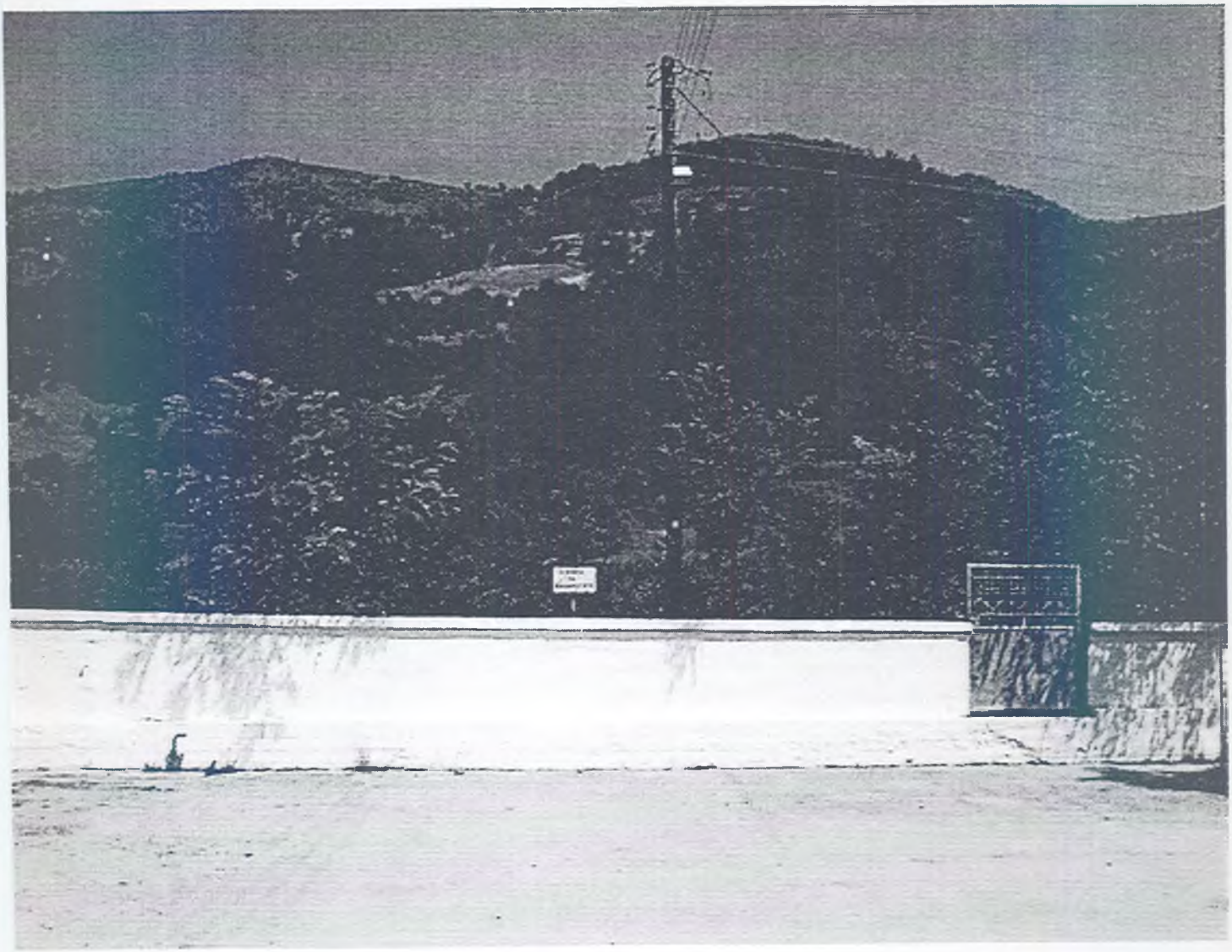

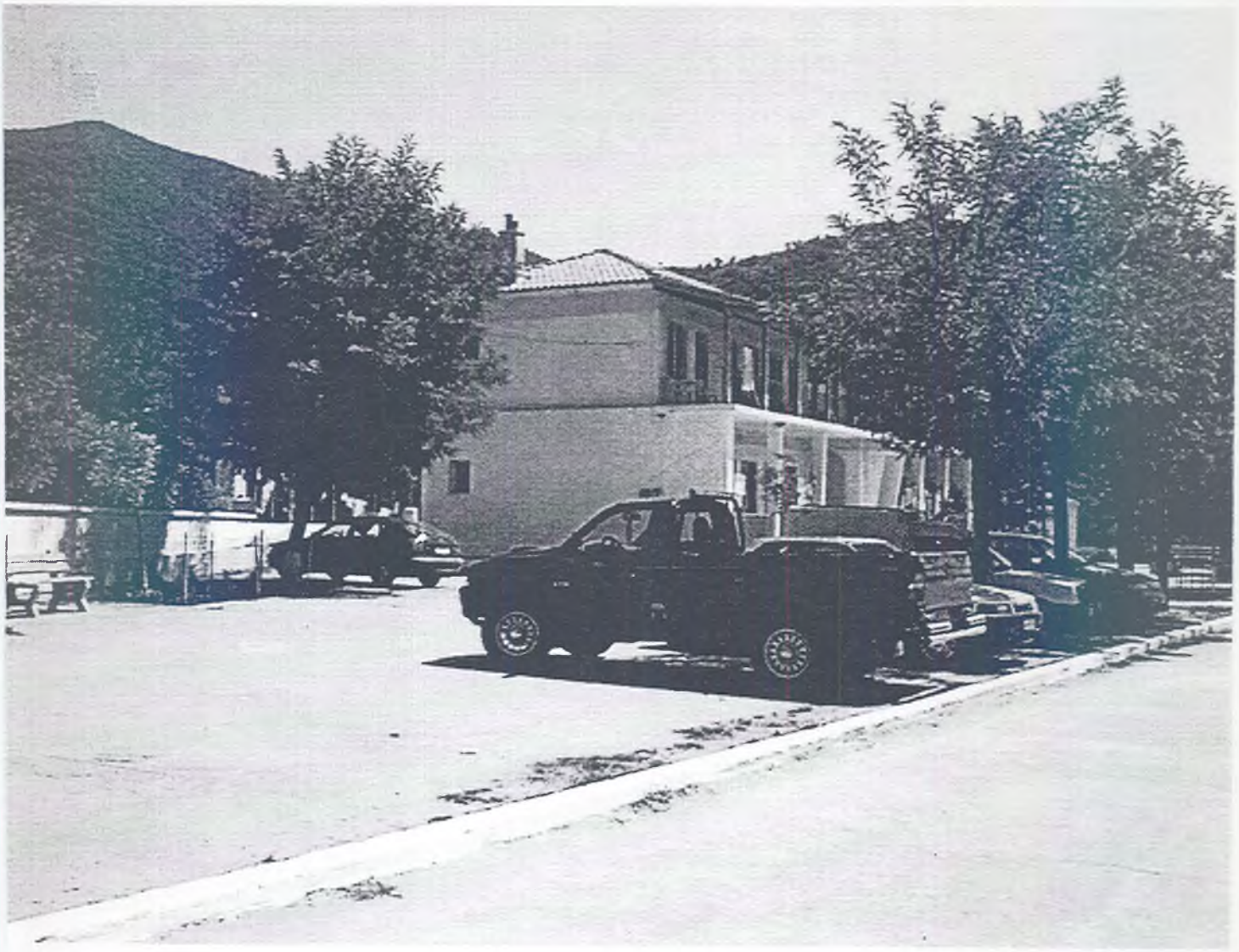

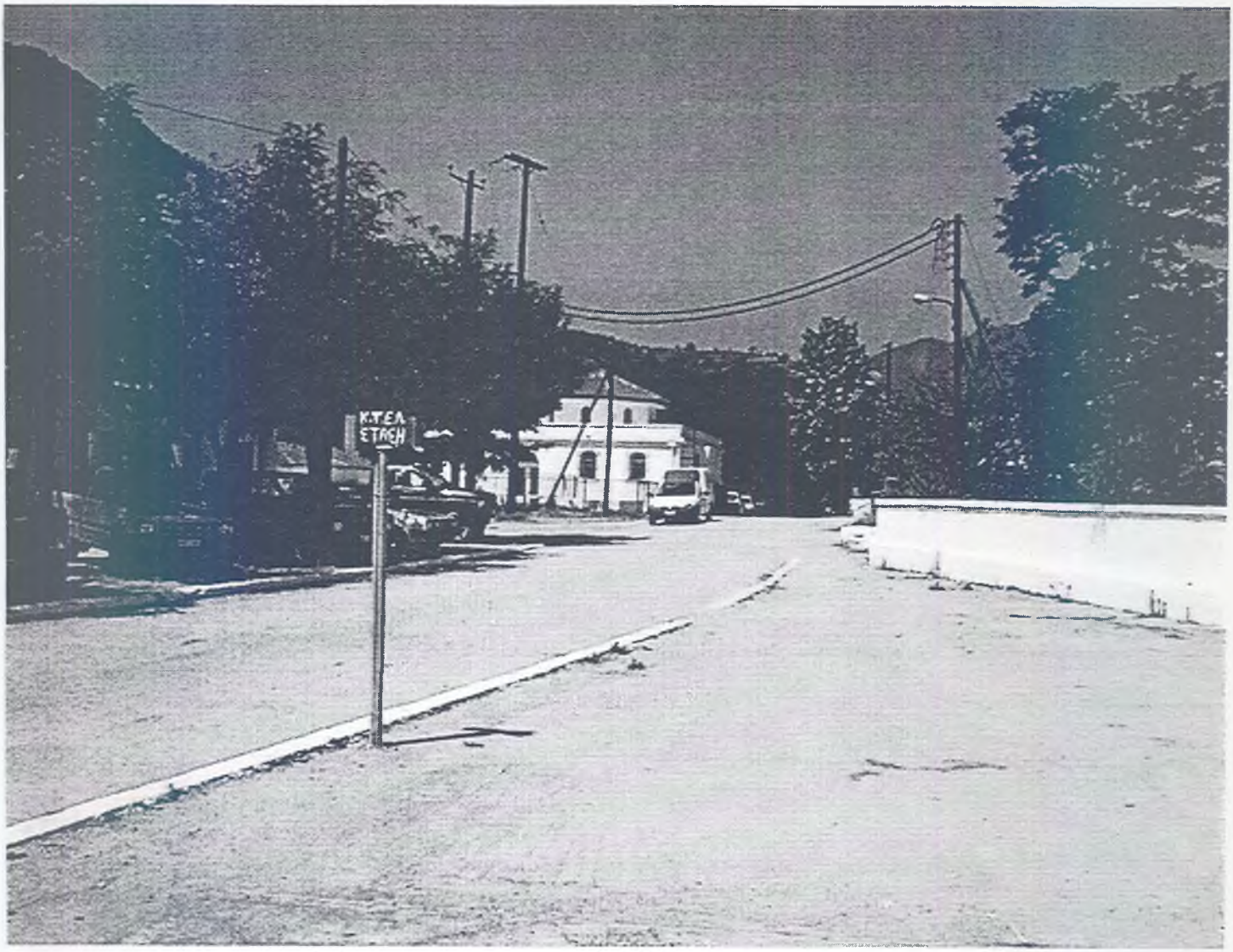
Κ.ΤΕΛ.
ΣΤΑΣΗ

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ

ΕΙΚΟΝΑ	ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ	ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ	ΤΡΟΠΟΣ ΖΩΗΣ	ΥΠΟΔΟΜΗ	ΑΞΙΟΘΕΑΤΑ
1			ΛΙΑΝΕΜΠΟΡΙΟ – ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΣΤΟΝ ΟΙΚΙΣΜΟ ΤΟΥ ΩΡΑΙΟΥ	ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΛΙΑΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΑΦΕΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΠΛΑΤΕΙΑ ΤΟΥ ΟΙΚΙΣΜΟΥ ΩΡΑΙΟΥ	
2		ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟ ΠΕΤΡΙΝΟ ΓΕΦΥΡΙ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΟΥ ΙΧΘΥΟΤΡΟΦΕΙΟΥ			
3			ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΤΗΣ ΓΛΑΥΚΗΣ ΣΕ ΚΑΦΕΝΕΙΟ ΤΟΥ ΟΙΚΙΣΜΟΥ		
4			Η ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑ ΤΟΥ ΥΠΕΥΘΥΝΟΥ ΤΗΣ ΤΑΒΕΡΝΑΣ ΣΤΟ ΙΧΘΥΟΤΡΟΦΕΙΟ ΠΕΣΤΡΟΦΑΣ		
5				ΞΕΝΩΝΕΣ ΤΟΥ ΔΑΣΑΡΧΕΙΟΥ ΣΤΟ ΩΡΑΙΟ ΚΑΙ ΑΝΑΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΜΕΝΗ ΒΡΥΣΗ - ΠΗΓΗ	
6				ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΣΤΕΓΑΣΤΡΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΛΥΨΗ ΤΗΣ ΒΡΥΣΗΣ – ΠΗΓΗΣ ΣΤΟ ΝΕΡΟΜΥΛΟ	Ο ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΣ ΝΕΡΟΜΥΛΟΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΩΡΑΙΟΥ ΚΟΝΤΑ ΣΤΟ ΙΧΘΥΟΤΡΟΦΕΙΟ
7			ΕΞΟΔΟΣ ΤΩΝ ΚΑΤΟΙΚΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΓΙΑ ΦΑΓΗΤΟ ΚΑΤΑ ΤΟ ΣΑΒΒΑΤΟΚΥΡΙΑΚΟ. Η ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΗΣ ΤΑΒΕΡΝΑΣ ΤΟΥ ΙΧΘΥΟΤΡΟΦΕΙΟΥ	Ο ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΧΩΡΟΣ ΤΗΣ ΨΑΡΟΤΑΒΕΡΝΑΣ	
8					ΤΟΠΙΟ- Η ΠΕΡΙΟΧΗ ΠΡΟΣ ΤΟ ΙΧΘΥΟΤΡΟΦΕΙΟ
9			ΑΓΡΟΤΗΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΗΤΗΣ ΚΑΠΝΟΥ		
10					ΤΟΠΙΟ- Η ΠΕΡΙΟΧΗ ΠΡΟΣ ΤΟ ΙΧΘΥΟΤΡΟΦΕΙΟ
11				Η ΠΛΑΤΕΙΑ ΤΟΥ ΟΙΚΙΣΜΟΥ ΩΡΑΙΟΥ	
12	ΑΦΙΣΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΡΟΔΟΠΗ, ΜΕ ΑΝΑΓΡΑΦΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΚΗ				

1

2

3

4

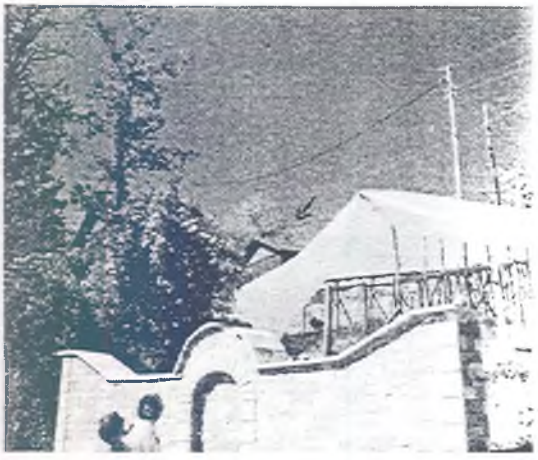

5

6

7

8

9

10

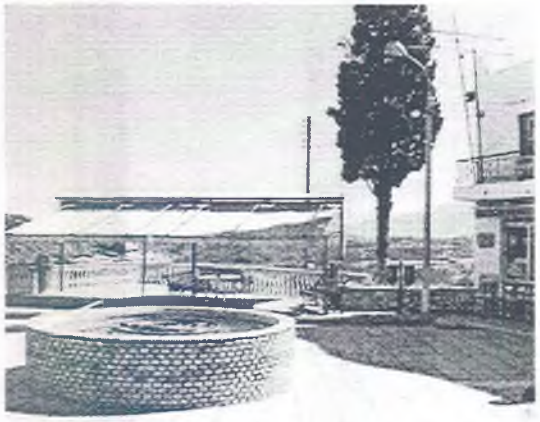

11

12

- Διαφημιστικά φυλλάδια άλλων κοντινών περιοχών

Τουριστικά φυλλάδια

Xanthi

... the Treasure of Thrace

XANTHI, 2000

16. The loom in the modern life of the Pomaki

17. The everlasting beauty of the forest inside an autumn landscape.

18. Mountain Bikes' Race during the festivities called 'Nestos '99'.

19. The traditional architecture of a house in the villages of Pomaki.

20. The inhabitants of the mountainous regions of Xanthi, the ones called Pomaki, managed to preserve their old way of life.

21. The cultivation of tobacco is still the main occupation of the inhabitants of the mountainous regions of Xanthi.

22. The facilities of the Hostel 'Iniochos' in the village of Stavroupolis called Komnina.

23. Hiking in the trails of the area around the River Nestos.

24. Stavroupolis.

25. The festivities called 'Nestos '99'.

26. The old-aged custom of 'the Camel' in Stavroupolis

27. A Macedonian Tomb in the village of Komnina.

28. The Castle of Kaliva.

Photographs:
D. Kouklas: 17
Forestland: 23
Zoom Art Group: 16, 18, 19, 20, 21, 22, 24, 25, 26, 27, 28

16

20

21

νεμορφη ΘΡΑΚΗ.

Η γνώση και η εμπειρία του γραφείου μας με την συνεχή συνεργασία περιβαλλοντικών ομάδων μπορεί να προσφέρει υψηλό επίπεδο πληροφόρησης και εκπαίδευσης για τα φυσικά οικοσυστήματα και πολιτισμικά - ιστορικά στοιχεία της ευρύτερης περιοχής Μακεδονίας - Θράκης.

Σημαντικό θεωρούμε το γεγονός ότι υπάρχει ειδική ομάδα ξεναγών για εκδρομές Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, αποτελούμενη από επιστήμονες (μηχανικούς περιβάλλοντος, παιδαγωγούς, γυμναστές, βιολόγους κ.α.), με ειδικά προγράμματα για μαθητές.

Τους εταίρους, καθώς και όλα τα στελέχη του γραφείου, συνιστούν άτομα με εξειδικευμένες γνώσεις, ιδιαίτερες ευαισθησίες και μακροχρόνια ενασχόληση στο αντικείμενο της οικολογίας και του εναλλακτικού τουρισμού.

Ζητήστε μας πληροφορίες και προγράμματα για την Ξάνθη αλλά και την ευρύτερη περιοχή της Θράκης .

ΥΠΑΙΘΡΙΕΣ ΕΞΟΡΜΗΣΕΙΣ

Οργανώστε την παρέα σας για ξεχωριστές εμπειρίες στην πανέμορφη ΘΡΑΚΗ και τα υπόλοιπα αφήστε τα σ' εμάς.

Διαμονή σε σκηνές, ποδηλασία, πεζοπορία, διήμερα περιπέτειας με μουλάρια, μέσα σε καταπράσινα μονοπάτια και πάντα με την ασφάλεια της Forestland.

Παρέχουμε όλο τον ειδικό εξοπλισμό (αντίσκηνα, στρωματάκια, ορειβατικά σακίδια πλάτης, ποδήλατα, πυξίδες, ακεύη διατροφής, κ.α.) αλλά και τους ειδικούς συνεργάτες μας για να περάσετε μια αξέχαστη εκδρομή στη ΘΡΑΚΗ.

Birdwatching: Στις λιμνοθάλασσες της περιοχής, στο Δέλτα του Νέστου και στην ορεινή Ροδόπη.
Ski: στο Φαλακρό της Δράμας
Mountain Bike: Στα πανέμορφα και καταπράσινα βουνά της Ροδόπης και στο Νέστο.
Ιστιοπλοΐα: ενοικιάσεις σκαφών, οργάνωση σχολών εκμάθησης στο Πόρτο Λάγος
Θαλάσσια Σπορ: Κολύμπι, Θαλάσσιο Ski, Οργάνωση σχολών καταδύσεων στο Πόρτο Λάγος και την Μαρώνεια
Περιβαλλοντική εκπαίδευση: οργάνωση για μαθητές στους ευαισθητους οικολογικά χώρους της περιοχής μας
Παιδικές κατασκηνώσεις: οργάνωση κατασκηνώσεων με εμφαση στην περιβαλλοντική παιδεία.

ΞΕΝΑΓΗΣΕΙΣ

Συνολικά στο χώρο της Θράκης
και ειδικότερα στο νόμο Ξάνθης στα εξής μέρη:
Παλιά Πόλη της Ξάνθης (Αρχιτεκτονικά - Ιστορία)
Αβδηρα (Αρχαιολογικός χώρος - Ιστορία)
Πόρτο Λάγος (Λιμνοθάλασσες - Πουλιά - Φυσικό τοπίο)
Ορεινή περιοχή (Σταυρούπολη - Λειβαδίτης - Καταράκτες)
Ορεινή περιοχή (Πομακοχώρια - Λαογραφία - Παράδοση)
Δέλτα Νέστου (Πουλιά & Φυσικό τοπίο)
Στενά Νέστου (μονοπάτια - Φυσικό τοπίο)

0541 - 62488

Forestland

ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΤΟΥΡΙΣΜΟΥ & ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑΣ
Μ. ΚΑΡΑΟΛΗ 16, 67100 ΞΑΝΘΗ, Τηλ/Fax 0541 - 62488
ΒΑΣΗ ΝΕΣΤΟΥ: ΤΟΞΟΤΕΣ - ΞΑΝΘΗΣ Τηλ.: 0541 - 93088
e - mail: forest@otenet.gr www.forest.otenet.gr

ADVENTURE TRAVEL

Forestland

ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΤΟΥΡΙΣΜΟΥ & ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑΣ
Μ. ΚΑΡΑΟΛΗ 16, 67100 ΞΑΝΘΗ, Τηλ/Fax 0541 - 62488
ΒΑΣΗ ΝΕΣΤΟΥ: ΤΟΞΟΤΕΣ - ΞΑΝΘΗΣ Τηλ.: 0541 - 93088
e - mail: forest@otenet.gr www.forest.otenet.gr

Νέστος

Ο Νέστος το ποτάμι της ζωής, ξεκινά από τη γειτονική Βουλγαρία το ταξίδι του για τη θάλασσα. Πασχίζοντας να διαπεράσει τα βουνά που ορθώνονται μπροστά του, σχηματίζει τα Στενά του, μια διαδοχή από εξαίσιους μαιανδρισμούς σε μήκος είκοσι (20)χλμ..

Συνεχίζοντας να κυλάει ανάμεσα στα βουνά που τον συντροφεύουν αιώνες τώρα, μουρμουρίζει το τραγούδι του και μηλέκει στον ήχο των νερών του, μυστικά αιώνων ακατάληπτα, θρύλους και μύθους για νύμφες και σάτυρους, περνώντας μας δελεαστικά στη Φαντασία και στο Όνειρο.

Συνάμα, ο Νέστος δίνει ζωή σ' ένα σπάνιο παραποτάμιο δάσος με μοναδική οικολογική και αισθητική αξία.

Στο αισθητικό δάσος του Νέστου και στα βουνά που τον περιστοιχίζουν, φωλιάζουν σπάνια αρπακτικά, ενώ οι πληθυσμοί της Βίδρας έχουν βρει το ζωτικό τους χώρο.

Σπάνια αγριολούλουδα μαζί με υδροχαρή φυτά και δέντρα συνθέτουν εξαίσια σπουδή πάνω στη χλωρίδα.

Με βλάστηση, στην καρδιά των Στενών του Νέστου, βρίσκεται ο παλιός Σιδηροδρομικός Σταθμός των Λιβερών.

Ανακαινισμένες καλόγουστα οι εγκαταστάσεις του παλιού σταθμού από τον ΟΣΕ , φιλοδοξούν να εξυπηρετήσουν τις ανάγκες για αναψυχή των επισκεπτών από όλη την Ελλάδα, που συνεχώς πληθαίνουν στην περιοχή. Αναψυκτήριο, εστιατόριο, δύο διαμερίσματα δυναμικότητας 20 ατόμων συνολικά και ο περιβάλλων χώρος του Παλιού Σταθμού, αναπλασμένος με πλακόστρωτα μονοπάτια, υπαίθριες ψηστοριές και πάγκους, καλύπτουν επαρκώς και με σεβασμό το ευαίσθητο οικοσύστημα της περιοχής, δίνοντας τη δυνατότητα στους εραστές της φύσης να ζήσουν αξέχαστες στιγμές γαλήνης σε ένα μαγευτικό χώρο, που όμοιός του δεν υπάρχει αλλού στην Ελλάδα.

Το ανεξερεύνητο σπήλαιο των Λιβερών διεκδικεί ένα κομμάτι από την περιήγησή σας στον τόπο. Εξαίσιο θέαμα προσφέρουν τα ανθισμένα λιβάδια την Άνοιξη με τις ορχιδέες να κλέβουν την ματιά του περιηγητή.

Τα Στενά μπορείτε να προσεγγίσετε είτε με τρένο, είτε κατεβαίνοντας το μονοπάτι των Λιβερών.

Άνη διαδρομή σπάνιας ομορφιάς σας προσφέρει μοναδικές συγκινήσεις και εμπειρίες. Συνήθως το πέρασμα του ποταμού διαρκεί τρείς έως τέσσερες ώρες και αυτό εξαρτάται κυρίως από την ποσότητα των νερών, που διαφέρει από εποχή σε εποχή.

Κρυστάλλινα νερά, από φυσικές πηγές, σε διάφορα σημεία, διαμορφωμένα με τέχνη από το Δασαρχείο Ξάνθης ξεδιψούν τους επισκέπτες, όπως και χώροι αναψυχής με πάγκους, τραπέζια και στέγαστρα, φτιαγμένοι με μεράκι, προσφέρονται για φαγητό και ξεκούραση.

Οδοιπορώντας στα μονοπάτια ο επισκέπτης έχει τη δυνατότητα παρατηρήση την πλούσια βλάστηση με ποικιλία δένδρων και θάμνων που ανάμεσά τους ξεχωρίζουν Πλατάνια, Σκλήθρα, Ιτιές, Αγριοκουμαριές, Κέδροι, Βελανιδιές, Αγριοπασχαλιές και Αγριελιές, σπάνια αγριολούλουδα, όπως Βιολέτες, Ίριδες, Ορχιδέες, ανθισμένα ανάλογα με την εποχή επίσκεψης, ιδιαίτερα σπάνια πουλιά, Ερωδιοί, Αετοί, Γύπες, και ακόμη σπανιότερα θηλαστικά όπως οι Βίδρες και τα ζαρκάδια που εντοπίζονται από έμπειρους παρατηρητές μόνο από τα ίχνη που αφήνουν στις διάφορες δραστηριότητές τους.

Δεν ξεχάσαμε όμως και την άνεσή σας. Ο ξενώνας διαθέτει κεντρική θέρμανση, τηλεόραση και δύο χώρους, όπου μπορείτε τις κρύες μέρες του χειμώνα να απολαύσετε δίπλα στο τζάκι το πρωινό σας, τον καφέ ή το ποτό σας.

Wir haben Ihren Komfort nicht vergessen. Das Gasthaus verfugt uber Zentralheizung, Fernseher und zwei Raume, in denen Sie an den kalten Tagen des Winters Ihr Fruhstück, einen Kaffee oder einen Drink gemütlich am Kamin genießen können.

Παραγωγή εντύπου

Γραφείο Τουριστικής Προβολής
Αναπτυξιακή Εταιρεία
Ν. Ξάνθης

Produktion:
Xanthi Development
S.A.

Παραδοσιακός Ξενώνας

ΞΕΝΙΟΣ ΖΕΥΣ

Traditionelles Gasthaus XENIOS ZEUS

Fax-
0542-
22444

Αφοι Θεοδωρίδη
Σταυρούπολη Ξάνθης
Τηλ. 0542-22444
Κιν. 0945-105327

Brüder Theodorides
Stavroupolis Xanthi
Griechenland
Tel. 0030 542 22444
Mobile 0030 945 105327

Η περιοχή της Σταυρούπολης απέχει 28 χιλιόμετρα από την πόλη της Ξάνθης και είναι ιδανικό μέρος για αναψυχή και τουρισμό στην κοιλάδα του ποταμού Νέστου, ανάμεσα σε λόφους και καταπράσινα βουνά.

Στην καρδιά του μαγευτικού αυτού τοπίου βρίσκεται ο παραδοσιακός ξενώνας "Ξένιος Ζεύς", ο οποίος συνδυάζει αρμονικά το χθές με το σήμερα. Διαθέτει πάνω από 4 δίκλινα δωμάτια και ένα τρίκλινο, όλα με ατομικό λουτρό, τα οποία είναι περιποιημένα και διαμορφωμένα με παραδοσιακό τρόπο.

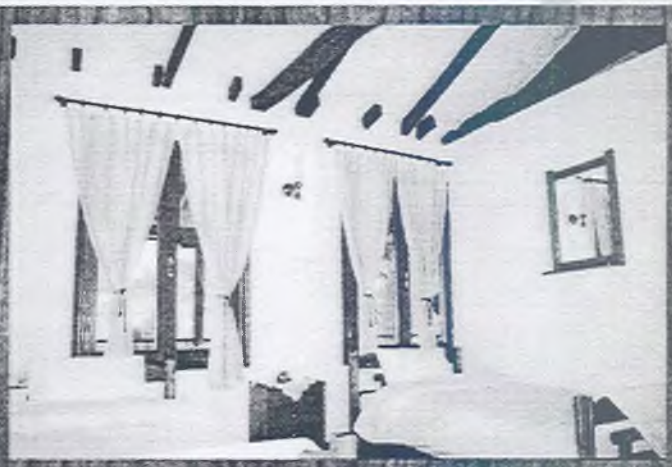

Die Gemeinde von Stavroupolis, 28 km von der Stadt von Xanthi entfernt, ist eine ideale Gegend fur erholung und Turismus am Tal des Flusses Nestos, umgeben von Hügeln und Bergen.

Im Herz der magischen Gemeinde befindet sich das traditionelle Gasthaus "Xenios Zeus", das harmonisch das Gestern mit dem Heute verbindet.

Es verfügt über vier 2-Bett Zimmer und ein 3-Bett Zimmer mit eigenem Badezimmer, die gepflegt in traditionellen Stil eingerichtet sind.

Χαρακτηριστικό του Δήμου Αβδήρων είναι τα καλοδιατηρημένα αρχοντικά και οι παραδοσιακές εκκλησίες των παλαιών Αβδηριτών, που συνιστούν μια ανεπανάληπτη πολιτιστική κληρονομιά για την περιοχή και τους κατοίκους της.

Το Λαογραφικό Μουσείο Αβδήρων διαθέτει αντικείμενα μοναδικής αξίας όπως: πήλινα και μπρούτζινα οικιακά σκεύη, εργαλεία, υφαντά, παραδοσιακές ενδυμασίες, παλιές φωτογραφίες, όπου αποτυπώνονται οι παραδόσεις, τα ήθη και τα έθιμα και άλλα εκθέματα, με σπουδαία ιστορική αξία. (φωτ. δεξιά)

Αυτό που ξεχωρίζει και αποτελεί στολίδι για την περιοχή μας, είναι το Μοναστήρι του Αγίου Νικολάου στο Ιδρίο-Λάγος, όπου συναντάται το τέλειο πάντρεμα της φύσης, του ουρανού και της θάλασσας, σε άριστο συνδυασμό με την ανθρώπινη επέμβαση. (φωτ. αριστερά)

Ο λιμένας στις Λίμνες διαθέτει σε συνάρτηση με τον πλούτο του φυσικού και το σπάνιο δάσος οικολογικό πλούτο υποδεχόμενος πλήθος πουλιών που χειμωνιάζουν εκεί.

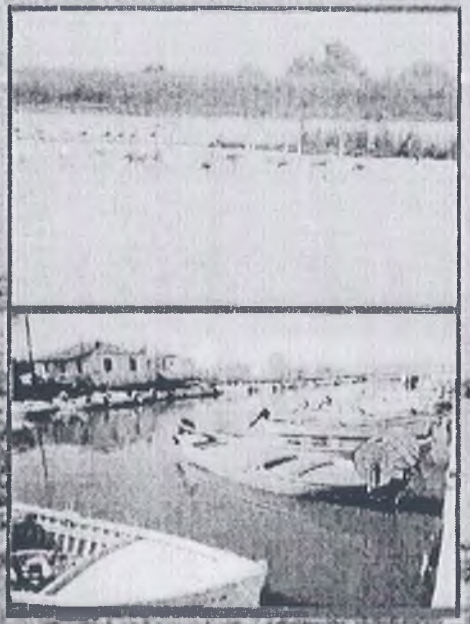

Ξεκινώντας από το Αρχαίο λιμάνι των Αβδήρων, στον λόφο Μπεκιλόδερα, φτάνουμε μέχρι το μικρό λιμάνι των Αβδήρων και το γραφικό λιμάνι του Ιδρίου Λάγους.

Η μαγεία του γαλάζιου και της ιστορίας στο Δήμο Αβδήρων

Ο Αρχαιολογικός χώρος των Αβδήρων καταλαμβάνει την περιοχή ανάμεσα στην παραλιακή οικιστή της παραλίας, τον δρόμο που οδηγεί στο λιμάνι και το οικιστικό του Αη-Γιάννη, όπου επιβλητικά απλώνεται το πολεοδομικό συγκρότημα της Αρχαίας Πόλης με τους δύο οχυρωματικούς περίβολους.

Το Αρχαιολογικό Μουσείο των Αβδήρων εγκαινιάστηκε στις αρχές του 2000 και φιλοξενεί ευρήματα από τις ανασκαφές που έγιναν στον Αρχαιολογικό χώρο των Αβδήρων ήδη το 1950 με τον αποδαίο Αρχαιολόγο Δημήτρη Λαζαρίδη και ανα-πάσσονται στην έκθεση του Μουσείου καταλαμβάνοντας ιδιαίτερες θραυστικές ενότητες: δημόσιος βίος, ιδιωτικός βίος και ταφικά έθιμα.

Οι ανασκαφές των τελευταίων ετών στην περιοχή της Βυζαντινής Ακρόπολης στο Γυμνάσιο, αποκάλυψαν τον επισκοπικό ναό, ένα μονόχωρο ναό, μια καπνιστηριακή βασιλική ήρωα αρτιστρώ, ένα λουτρό και μερικές οικίες.

Οι πραγματικά μαγευτικές παραλίες του Λιμένα Αβδήρων με τις δαντελωτές ακτές, την φελή άμμο και το αλικάθαρο νερό, προσελκύουν με χιλιάδες πινελιές την παραθαλάσσια περιοχή και μαγεύουν κάθε επισκέπτη. Η παραλία των Αβδήρων, του Μαρκόδιου, του Αη-Γιάννη, της Λεπτής Άμμου, της Μάνδρας, του Ηφαιστο-Μόλο ήρωα, δεξιά, του Ηφαιστο-Λάγκα, με σύγχρονες εγκαταστάσεις Κάμπινγκ, με πολλά αναψυκτήρια, καφετέριες, μπαράκια και φαγητοπωλεία, προσφέρουν σε επιβατική κάθε επιστέπτη για να απολαύσουν καλοκαιρινό μεγίνα.

Δήμος Αβδήρων

Διαμονή στο Δήμο Αβδήρων

Porto Vistonis	Τουριστική μονάδα	(0541) 99630 Fax 99640
Οικονομικά Η Η	Επιπλωμένα διαμερίσματα	(0541) 99601
Καμάρι Ιππίνα	Ενοικιαζόμενα δωμάτια	(0541) 99759
Αγνάντι	Ενοικιαζόμενα διαμερίσματα	(0541) 25850
Λεύκιππος	Ενοικιαζόμενα διαμερίσματα	(0541) 97730-71111
Camping Αβδήρων	Βασικό camping	(0541) 51919-51939
Camping Μάνδρας	Δημοτικό camping	(0541) 51807-51959
Camping Μυρσοδάτου	Δημοτικό camping	(0541) 51807-51959

Ημερομηνίες που αξίζει να σημειώσετε...

Καθαρά Δευτέρα: - Πέταγμα και διαγωνισμός χαρταετού στο λιμάνι Αβδήρων.
- Αναπαράσταση θρακικώτικου γάμου και άλλων εθίμων (Μυρσοδάτο).

Η Κυριακή Ιουλίου - Ψυχαδάκη βραδιά Γιορτή σαρδέλας στον οικισμό Ηφαιστο-Λάγκας.

23-27 Ιουλίου: "ΔΙΑΛΟΓΟΙ". Τα Δημοκρίτεια αποτελούν το καταπληκτικό Πολιτισμικό γεγονός για το Δήμο Αβδήρων και έναν εξελιγμένο σε έναν ξεχωριστό θεσμό για την πολιτισμική ανάπτυξη και πρόοδο του κοσμικού τόπου των Αβδήρων.

Αγίου Πνεύματος: Εκδηλώσεις μνήμης για τον ξεριζωμό των προσφύγων κατοίκων του οικισμού Μάνδρας.

Ιαματικά Λουτρά Ποταμιάς

Το πλούσιο ανθρώπινο υλικό της περιοχής μας, ένα να εκφύλιση το δικαίωμα της Ιστορίας των ξενοχτόνων για τις θεραπευτικές του ιδιότητες και μαγικός να προσφέρουν μια ενδιαφέρουσα ταξιδιού συνδυάζοντας τα ιαματικά πανάκεια με την τρέμα και την φύση των εγκαταστάσεων των Λουτρών.

Χρήσιμα Τηλέφωνα

Υπεραστικός Κώδικας (0541)	
Δημαρχείο	51807-51959
Αστυνομικό Τμήμα Αβδήρων	51222
Λιμενικός Αβδήρων	51993
Λιμενικός Ηφαιστο-Λάγκα	99666
Πυροσβεστικός Σταθμός Αβδήρων	51801
Αρχαιολογικό Μουσείο	51783-51803
Κέντρο Πληροφόρησης Λιμένα Βιτωνίδας	99636
Αγροτική Τράπεζα (Υποκατάστημα Αβδήρων)	51911
Ταχυδρομείο Αβδήρων	51931
Ιατρείο Λουτρά	99330

Το Κέντρο Πληροφόρησης της Λιμένας Βιτωνίδας, λειτουργεί από το 1998 στο πλαίσιο της Προγραμματικής Σύμβασης για την Ανάπτυξη και Προώθηση της Λιμένας Βιτωνίδας με κύριο αντικείμενο την προώθηση της προσπάθειας της προσπάθειας στην προσπαθεί από το συνέδριο Καπνού περιοχή της.

ις ενδιάμεσες λύσεις υπάρχουν:

Επισκέψεις στο Μακεδονικό τάφο και στα Βυζαντινά τούνελ υδρομαστεύσης.
Διάβαση των στενών του Νέστου μέσα στην απόλυτη ησυχία ενός τοπίου μοναδικού μέχρι τα Λιβερά, όπου βόσκουν κοπάδια αγριων αλόγων.
Εκδρομή με τρένο στα Λιβερα, οπου υπάρχει αναψυκτηριο και ξενώνας στο παλιό σιδηροδρομικο σταθμό.

Εκδρομες στο Κρωμνικό και τους άλλους εγκαταλειμμένους οικισμους μέσα από παλιούς δρομους και πετροκτιστα μονοπατια στα παλιά πηγαδια και στο ανεξερεύνητο σπηλαιο των Λιβερων.
Παρατηρηση τοπιων. Φωτογραφηση.
Διαδρομες με Mountain Bikes
Τοξοβολια.
Καταβαση στα ήσυχα νερα του Νεστου με καγιακ η φουσκωτα.

ΓΥΝΑΙΚΕΙΟΣ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΚΟΜΝΗΝΩΝ

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
ΝΟΜΟΥ ΞΑΝΘΗΣ Α.Ε.

ΚΟΜΝΗΝΑ
ΝΟΜΟΥ ΞΑΝΘΗΣ

γνωρίζοντας

ΤΟΥΣ ΥΓΡΟΤΟΠΟΥΣ ΑΛΒΟΤΟΠΟΛΣ

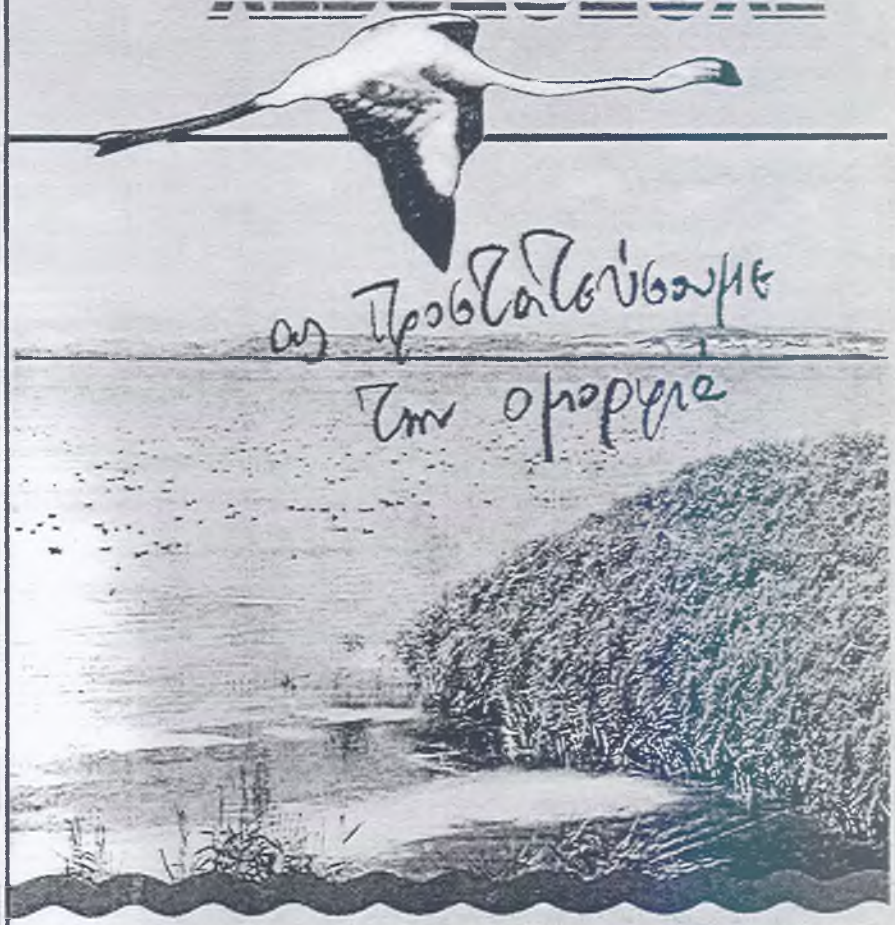

ας προστατεύσουμε
την ομορφιά

ΕΘΝΙΚΟ ΠΑΡΚΟ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗΣ

■ ΛΙΜΝΕΣ ΒΙΣΤΩΝΙΔΑ - ΙΣΜΑΡΙΔΑ ■

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ & ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ

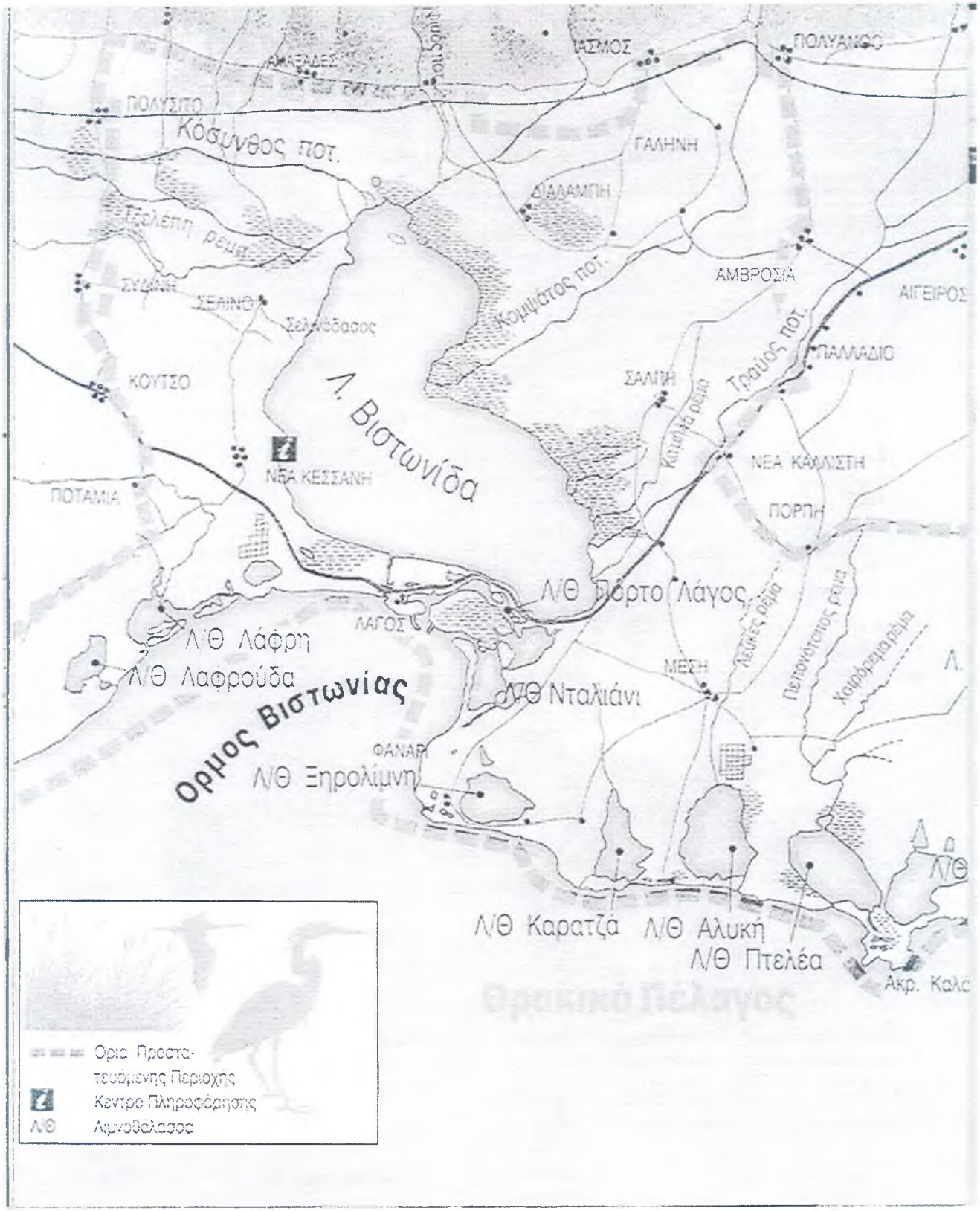
ΠΟΛΥΑΝΘΟ
ΑΣΜΟΣ
ΑΜΑΞΑΔΕΣ
ΠΟΛΥΣΙΤΟ
Κόσμινθος ποτ.
ΓΑΛΗΝΗ
ΔΙΑΛΑΜΠΗ
ΑΜΒΡΟΣΙΑ
ΑΙΓΕΙΡΟΣ
ΣΥΔΗΝΗ
ΣΕΛΙΝΟ
Κομψάτος ποτ.
ΠΑΛΛΑΔΙΟ
ΚΟΥΤΣΟ
Λ. Βιστωνίδα
ΣΑΛΤΗ
Τραύος ποτ.
ΝΕΑ ΚΑΛΛΙΣΤΗ
ΝΕΑ ΚΕΣΣΑΝΗ
ΠΟΤΑΜΙΑ
ΠΟΡΠΗ
Λ/Θ Πόρτο Λάγος
ΛΑΓΟΣ
Λ/Θ Λάφρη
Λ/Θ Λαφρούδα
Όρμος Βιστωνίας
Λ/Θ Νταλιάνι
ΜΕΣΗ
ΦΑΝΑΡ
Λ/Θ Ξηρολίμνη
Λ/Θ Καρατζά
Λ/Θ Αλυκή
Λ/Θ Πτελέα
Ακρ. Καλα
Ορια Προστατευόμενης Περιοχής
Κεντρο Πληροφόρησης
Λ/Θ Λιμνοθάλασσα

γνωρίζοντας

ΤΟΥΣ ΥΓΡΟΤΟΠΟΥΣ ΑΛΒΟΤΟΠΟΛΣ

ΦΩΤΟ Χ. ΠΑΝΤΙΣΟΥΛΟΥ

ΕΘΝΙΚΟ ΠΑΡΚΟ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗΣ

ΛΙΜΝΕΣ ΒΙΣΤΩΝΙΔΑ - ΙΣΜΑΡΙΔΑ

Σαν στολίδι στην άκρη μαντίλας κεντά και ξανακεντά το νερό την επικράτειά του στην άκρια εκείνη της θρακικής γης που βρέχεται από την αρμύρα του Θρακικού πελάγους. Ατελείωτη σειρά κολπίσκοι, λιμνοθάλασσες, βάλτοι, λίμνες και ποταμοί ξεκινούν ανατολικά από το δέλτα του Νέστου και φτάνουν ώς το δέλτα του Λίσσου. Ατελείωτη σειρά τα καταφύγια και τα ενδιαιτήματα της άγρια ζωής...

Η **λίμνη Βιστωνίδα** δεσπόζει με τη μεγάλη της έκταση. Η περιεκτικότητά της σε αλάτι διαφέρει από τόπο σε τόπο. Γι' αυτό και προσφέρει μία ποικιλία από συνθήκες κάτω από τις οποίες μπορούν να ζουν διαφορετικά είδη από υδρόβια πουλιά.

Ακριβώς νότια απλώνεται ο **όρμος της Βιστωνίας**, με τις εκτεταμένες αβαθείς παραλίες του όπου άφθονα πουλιά βρίσκουν τροφή. Ο τόπος είναι σημαντικός για γλάρους και γλαρόνια που σταθμεύουν εδώ κατά τη μετανάστευσή τους.

Λάφρη, Λαφρούδα, Πόρτο Λάγος, Ξηρολίμνη, Αρωγή, Αλυκή, Πτελέα, Ελος: κάποιες από τις **λιμνοθάλασσες**. Η προσφορά τους για τη ζωή χιλιάδων πουλιών είναι πραγματικά μεγάλη. Ακόμα κι οι νησίδες που σχηματίζονται μέσα σ' αυτές αποτελούν τόπους πολύτιμους για το φώλιασμα γλάρων και γλαρονιών. Το πευκοδάσος στο Πόρτο Λάγος έχει εξελιχτεί σ' ένα τόπο καταπληκτικό όπου φωλιάζουν ερωδιοί.

Η **λίμνη Ισμαρίδα** του Ηρόδοτου ή λίμνη Μητρικού, μία μικρή αβαθής λίμνη με γλυκό νερό, είναι ίσως ο πιο σημαντικός σταθμός στη χώρα μας για διάφορα είδη από χήνες. Πάπιες, κύκνοι, κορμοράνοι κι ερωδιοί είναι κάποιοι μόνο από τους φτερωτούς κατοίκους κι επισκέπτες της λίμνης.

Ο ευλογημένος από την Φύση αυτός τόπος έχει αξία και σημασία που ξέφυγαν από τα όρια της χώρας: ανήκει στους **Υγρότοπους της Διεθνούς Σύμβασης Ραμσάρ**, προστατεύεται με βάση την **Κοινοτική Οδηγία 79/409** για την Προστασία της Ορνιθοπανίδας και έχει προταθεί για ένταξη στο Δίκτυο **"ΦΥΣΗ 2000"**. Με το Δέλτα του Νέστου συνθέτουν το Εθνικό Πάρκο Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης.

ΟΙ ΒΙΟΤΟΠΟΙ

Η μεγάλη ποικιλομορφία της βλάστησης οδήγησε στο σχηματισμό και στη συνύπαρξη πολλών διαφορετικών βιοτόπων.
Ας ρίξουμε μια ματιά στους πιο ξεχωριστούς:

Αμμώδεις εκτάσεις

Σε πολλά σημεία, εκεί όπου η θάλασσα αγγίζει τις λιμνοθάλασσες, η άμμος δημιουργεί ένα τελείως ξεχωριστό τόπο όπου ζουν μόνο τα **ειδικά προσαρμοσμένα φυτά**, όπως ο πάλλευκος κρίνος της θάλασσας, καθώς και πουλιά που προτιμούν τις αμμώδεις άγονες τοποθεσίες.

Αλμυρά τέλματα και αλίπεδα

Στις λιμνοθάλασσες διαμορφώθηκαν περιοχές επίπεδες, που κατακλύζονται περιοδικά από υφάλμυρα ή αλμυρά νερά. Εδώ φυτρώνουν **φυτά πολύ ανθεκτικά στο αλάτι**. Οι μικρές λιμνοθάλασσες του Ν. Ροδόπης περικλείονται σ' ένα τέτοιο στεφάνι βλάστησης. **Ιδιαίτερες προσαρμογές** στο αντίξοο περιβάλλον έχουν αναπτύξει και τα ζώα. Χαρακτηριστικά ανάμεσά τους τα πουλιά αγκαθοκαλημάνα, αβοκέτα και καλαμοκανάς.

Λιβάδια με βούρλα

Μεγάλες εκτάσεις σκεπάζονται με βούρλα και κάποια αγρωστώδη. Είναι οι τόποι που επισκέπτονται τα εκτρεφόμενα ζώα για να βοσκήσουν. Την τροφή τους, επίσης, αναζητούν εδώ πελαργοί, αρπακτικά καθώς και κάποια από τα πουλιά που περνούν το χειμώνα τους στον υγρότοπο.

Καλαμώνες

Τα καλάμια, μαζί με τα ψαθιά και τα σάζια, κάνουν αισθητή την παρουσία τους σχεδόν παντού: στις λίμνες, στα έλη, στα κανάλια ώς και μέχρι την ακτή. Οι συστάδες τους είναι **τόπος ιδανικός για το φώλιασμα** μίας αξιοσημείωτης ποικιλίας από είδη πουλιών παρόντα σε μεγάλους αριθμούς. Γλαρόνια, βουτηχτάρια, ερωδιοί, κορμοράνοι, χουλιαρομύτες, χαλκόκοτες... κι ανάμεσά τους ένας δεινός ψαράς, η αλκυόνη.

Θαμνώνες με αρμυρίκια

Μετά τους καλαμώνες εμφανίζονται συνήθως προς την πλευρά της ξηράς τα αρμυρίκια, νότα φρεσκάδας και ομορ-

ΥΓΡΟΤΟΠΟΙ ΚΑΙ ΣΥΜΒΑΣΗ ΡΑΜΣΑΡ

Η τεράστια οικολογική σημασία των υγροτόπων έχει πια παγκόσμια αναγνωριστεί. Αρκετοί απ' αυτούς προστατεύονται με εθνικές νομοθεσίες ή/και με διεθνείς συμβάσεις, όπως είναι η "Σύμβαση για τους Υγρότοπους Διεθνούς Σημασίας ως Ενδιαιτήματος για Υδρόβια Πουλιά", πιο γνωστή ως "Σύμβαση Ραμσάρ" (1971), που έχει συνυπογραφεί και από τη χώρα μας. Χαρακτηρίζει 11 από τους ελληνικούς υγρότοπους ως βιότοπους που χρειάζονται ειδική προστασία.

Η σύμβαση ορίζει τους υγρότοπους ως *"περιοχές που αποτελούνται από έλη/βάλτους, συγκεντρώσεις νερού φυσικές ή τεχνητές, πρόσκαιρες ή μόνιμες, με νερό στάσιμο ή τρεχούμενο, γλυκό ή υφάλμυρο ή αλμυρό, και θαλάσσιες περιοχές που το βάθος τους κατά την άμπωτη δεν ξεπερνά τα έξι μέτρα".*

Η διαχείριση των υγροτόπων χρειάζεται ιδιαίτερη προσοχή εξαιτίας της μεγάλης αξίας και της σημασίας τους, και πρέπει να βασίζεται στην ολόπλευρη γνώση τους.

φιάς την άνοιξη που ανθίζουν. Ο τόπος **προσφέρεται για φώλιασμα πολλών μικρών πουλιών**. Κυρίαρχο με τη μελωδία της φωνής του, το αηδόνι.

Υγρόφιλα δέντρα

Δέντρα που αγαπούν το νερό, πλάτανοι, λεύκες, πιές, φράξοι και φτελιές, στολίζουν όχθες και δέλτα των ποταμών. Ο προφυλαγμένος τους χώρος προσφέρει **συνθήκες κατάλληλες για την αναπαραγωγή πολλών αρπακτικών**: το όρνιο, ο ασπροπάρης, ο φιδαετός, ο χρυσαετός, ο κραυγαετός, ο πετρίτης, μα και άλλα, βρίσκουν άφθονη τροφή στον υγρότοπο.

Λόφοι

Εξαιρετική είναι η σημασία των δύο λόφων βόρεια από τη λιμνοθάλασσα Λάφρη. Σκεπασμένοι με χαρακτηριστικούς μεσογειακούς θάμνους, αποτελούν το **ορμητήριο των αρπακτικών**. Από εδώ τα πουλιά κατοπτεύουν με ευκολία όλες τις περιοχές του κυνηγιού τους.

Καλλιεργημένες εκτάσεις

Οι γεωργικές δραστηριότητες είχαν ως αποτέλεσμα τη δημιουργία του **ιδιόμορφου αυτού βιότοπου**, σχετικά φτωχού, όμως, σε είδη άγριας ζωής, εξαιτίας της έντονης παρουσίας του ανθρώπου. Σταθερός στις επισκέψεις του για αναζήτηση τροφής είναι ο πελαργός μα και αρκετά μικρά πουλιά, κορυδαλοί, σουσουράδες, σπίζες.

ΜΙΑ ΜΑΤΙΑ ΣΤΑ ΖΩΑ ΤΟΥ ΥΓΡΟΤΟΠΟΥ

Ο κόσμος των **πουλιών** είναι χωρίς αμφιβολία αυτός που κυριαρχεί με τους αριθμούς των πληθυσμών και την ποικιλία των ειδών του. Σχεδόν **300** είναι τα είδη που έχουν καταμετρηθεί μέχρι σήμερα. Απ' αυτά άλλα είναι μόνιμοι κάτοικοι, άλλα ξεχειμωνιάζουν, ενώ υπάρχουν και πολλά που μόνο αναπαύονται εδώ κατά το κοπιαστικό ταξίδι της μετανάστευσης.

Στην επικράτεια αυτή του νερού ο πλούτος δεν τελειώνει εδώ:

Τα **ψάρια** παρουσιάζουν μεγάλη ποικιλία. Μόνο 34 είδη, κυρίως θαλασσινά, έχουν παρατηρηθεί στη λιμνοθάλασσα του Πόρτο Λάγος. Υπάρχουν, βέβαια, και είδη του γλυκού νερού.

Ο κόσμος των **αμφιβίων** αντιπροσωπεύεται από τρίτωνες, μπουπίνες, βάτραχους και φρύνους.

Τα **ερπετά** παρουσιάζουν αξιόλογους πληθυσμούς και ποικιλία από είδη: χελώνες και φίδια του νερού και της ξηράς, σαύρες.

Στον υγρότοπο, μα και στην ευρύτερη περιοχή του, βρίσκουν καταφύγιο πολλά **θηλαστικά**, όπως βίδρες, λιγοστοί λύκοι, τσακάλια, αγριόγατες, ζαρκάδια, ασβοί, αλεπούδες κ.ά.

Η ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ

Από τον κύκλο των άθλων του Ηρακλή κι από άλλους μύθους, φαίνεται πως η περιοχή ήταν κατοικημένη από τα πανάρχαια κιολας χρόνια. Αξιόλογες πολιτείες άνθισαν κατά την αρχαιότητα και τη βυζαντική περίοδο.

Η πιο σημαντική παραγωγική δραστηριότητα των κατοίκων είναι η γεωργία, ενώ η κτηνοτροφία αποτελεί τη δεύτερη απασχόληση των περισσοτέρων. Η αλιεία έχει αναπτυχθεί ιδιαίτερα: όλες οι μεγάλες λιμνοθάλασσες αξιοποιούνται ως ιχθυοτροφεία.

Οι βιομηχανικές μονάδες έχουν μικρή δυναμικότητα.

Η καλοκαιριατικη τουριστική κίνηση είναι αρκετά σημαντική.

Τα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο υγρότοπος οφείλονται στη διαταραχή των υδρολογικών συνθηκών (π.χ. αποστραγγίσεις, κατασκευή υδραυλικών έργων), στη μη ορθολογική χρήση των φυσικών πόρων (υπερβοσκηση, υπεραλίευση, λαθροθηρία, λαθροϋλοτομία), στην ελάττωση της υγροτοπικης έκτασης (π.χ. αποξηράνσεις εκτάσεων προς όφελος των καλλιεργειών) και στη ρύπανση (π.χ. από γεωργικες δραστηριότητες).

Λίμνες, λιμνοθάλασσες κι όλες οι άλλες μορφές του υγρότοπου: εδώ έχει "κράτος και εξουσία" το νερό. Φρόντισε και φροντίζει να δίνει ζωή και αξία στον τόπο. Ο άνθρωπος, προσεγγίζοντας τον υγρότοπο, χρέος έχει να φροντίζει κι αυτός να διατηρεί τον φυσικό πλούτο σώο και ακέραιο.

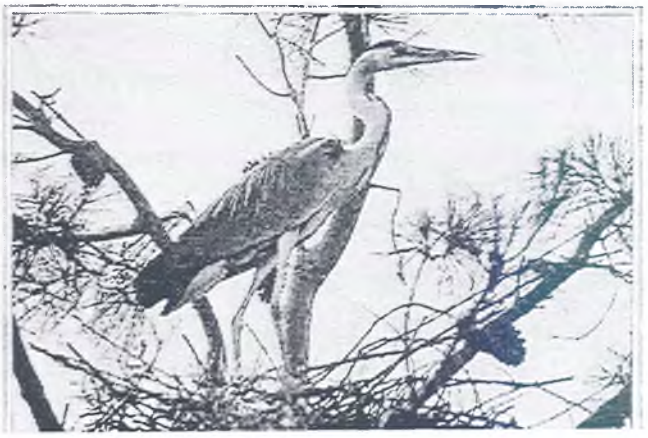

ΦΩΤΟ: Χ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Γυναικείος Αγροτουριστικός Συνεταιρισμός Κομνηνών

Πληροφορίες για τα Κομνηνά

Χώρος μυστηριακός που δεσπόζει στα περίφημα Θρακικά Τέμπη με αδιάψευστα τα στοιχεία της Μακεδονικής και Βυζαντινής παρουσίας. ...μορφο χωριό χτισμένο στο βάθος της Κοιλάδας Νέστου, σε μια τοποθεσία με πανάρχαια ιστορία.

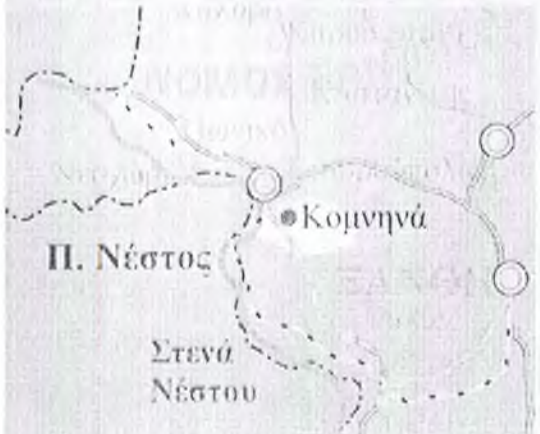

...ρο της Διονυσιακής Λατρείας και των ορφικών μυ...ιων των Θρακικών φύλων αρχικά και όλων των Ελ...ων αργότερα.

Το χωριό απέχει πέντε (5) χιλιόμετρα από την πρωτεύουσα του δήμου, τη Σταυρούπολη, έχει πρόσβαση από την Ξάνθη και τη Δράμα μέσω Παράνεστίου και εξυπηρετείται από το Αεροδρόμιο Καβάλας.

Από το 1923 και μετά κατοικείται από πρόσφυγες των παραλίων του Εύξεινου Πόντου, οι οποίοι μετέφεραν στη νέα πατρίδα την παράδοση και τα έθιμά τους, δίνοντας μια καινούρια ζωή στον τόπο.

Ο Γυναικείος Αγροτουριστικός Συνεταιρισμός αναδεικνύοντας αυτήν την παράδοση και τους ισχυρούς δεσμούς των κατοίκων και αξιοποιώντας κοινοτικούς πόρους (με χρηματοδότηση από το LEADER II) δημιουργεί μια σύγχρονη επιχείρηση μεταποίησης και τυποποίησης λαχανικών με έμφαση στην καθετοποιημένη παρασκευή παραδοσιακού ποντιακού τουρσιού και προϊόντων του δάσους, καλλιεργημένων με τις παλαιές οικολογικές μεθόδους.

Διαμονή

Το χωριό διαθέτει υπερσύγχρονα οικοτουριστικά καταλύματα σε ανεξάρτητα οικήματα δύο (2) και τριών (3)

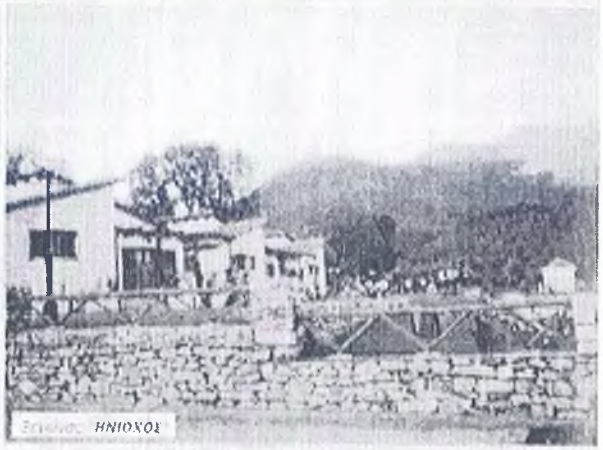
Σχέδιο: ΗΝΙΟΧΟΣ

δωματίων, με ξεχωριστούς χώρους υγιεινής για κα... δωμάτιο και κουζίνα.

Τα καταλύματα βρίσκονται σε περιφραγμένο χώρο πο... διαθέτει υπαίθριο καφέ και πισίνα και λειτουργούν ολ... το χρόνο.

Δραστηριότητες

Οι δυνατότητες που προσφέρονται στον επισκέπτη γι... να έχει μια εύχαριστη διαμονή, να γνωρίσει τον τόπ... και τους ανθρώπους ή να αθληθεί, μπορούν να κλιμ... κωθούν από τα βραδινά γλέντια στις ταβέρνες του χω... ριού με παραδοσιακές ποντιακές γεύσεις μέχρι αερ... πτερισμό.

Με ορμητήριο τα [illegible] και έχοντας στη διάθεση μας [illegible] λεωφορείο και εξοπλισμό περιήγ[illegible] και αθλησης, έχουμε πη δυνατ[illegible] σας γνωρίζουμε τον τόπο [illegible] διοργάνωση περιηγήσεων και [illegible] σεων συγκαταλέγονται στις [illegible] ιότητές μας, μαζί με περπά[illegible] λιθόστρωτα μονοπάτια και π[illegible] διαδρομές. Με ποδήλατα [illegible] μπορείτε να συλλέξετε μονα[illegible] ιπτικές και ακουστικέ[illegible] ρίες. Τα παιχνίδια τ[illegible] συνεχίζονται με κατα[illegible] στο Νέστο και αθλήματα βουγα[illegible] ίς [illegible] έχετε παρά να μας αντιπτήσετε, [illegible] έρθετε μαζί μας, για να [illegible] τροφή στις αισθήσεις, να απο[illegible] παρέα στον κόσμο του Νέστου, [illegible] όπου η ίδια η φύση με [illegible] σκηνοθετική μαεστρία έστησε [illegible] της σκηνικό, εκεί όπου οι ήχ[illegible] τα χρώματα και οι μυρωδιές κρατάνε [illegible] πρώτο ρόλο.

Για περισσότερες πληροφορίες επισκεφθείτε τη σελίδα μας στο Internet:
http://www.ecto.com.gr/nestos/

ΠΕΡΙΗΓΗΤΙΚΗ ΛΕΣΧΗ ΝΕΣΤΟΥ

Ίσως να είναι η παράδοση που αιχμαλωτίζει τη φαντασία του περαστικού. Ίσως να είναι η γοητεία της ώρας. Μα τη Ροδόπη την αισθάνεται κανείς σαν μια πολύ γυναικεία, πολύ ευαίσθητη και πολύ παθητική ύπαρξη, μια γυναίκα που λιώνει, σπαράζει και αναφλογίζεται, καθώς βυθίζεται ανάμεσά της, γεμάτο ύπουλα χάδια, το μεθυστικό κύμα του Νέστου.

Ι.Μ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΡΗΣΙΜΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ

Ξενώνας "Ηνίοχος"	0542-22483, 22678, 22630
Δήμος Σταυρούπολης	0542-22226 0542-22113
Ο.Σ.Ε. Σταυρούπολης	0542-22223
Ο.Σ.Ε. Κομνηνών	0541-93290
Κέντρο Υγείας Σταυρούπολης	0542-22552 FAX 0542-22624
Αστυνομικό Τμήμα	0542-22100
Δασαρχείο Σταυρούπολης	0542-22218

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΝΟΜΟΥ ΞΑΝΘΗΣ Α.Ε.

Τα τ
στις ανταμώνουν με το μεγαλείο κ
συγκίνηση του Νέστου. Εδώ, ανά
στους Νομούς Ξάνθης, Καβάλας και Δρά
μας αντικρύζουν το πολύμορφο πάζλ,
που συνθέτουν ο Νέστος, η Ροδόπη και
τα ορεινά Νεστοχώρια. Ακολουθείστε την
παλιά Εθνική Οδό Δράμας-Ξάνθης, μέσω
Παρανεστίου, και προετοιμάστε τον εαυτό
σας για έναν καταιγισμό από εμπειρίες
και αντιθέσεις εξαιρετικ

Στο ψηφιδωτό της Κοιλάδας του Νέστου
έρχεται να προσθέσει τις ψηφίδες της η
οροσειρά της Ροδόπης. Ορθώνεται στα
όριά της αποτελώντας το φυσικό σύνορο
με την γειτονική Βουλγαρία. Βουνά, λό
πέραστα, κατάφυτα από οξιές και έλ
συνθέτουν ένα τοπίο Άλπικό.

Το Δάσος του Φράκτου είναι ένα από τα
τρία εναπομείναντα παρθένα δάση της
Ευρώπης. Πλούσια σε χυμούς η Ροδόπη
βγάζει από τα σωθικά της αμέτρητα ρυά
κια και σχηματίζει τους επιβλητικούς κα
ταρράκτες του Λεπτοκαρυάς. Στις πιο απρόσιτες
περιοχές εκεί που η παρουσία του ανθρώ
που σπανίως αδύναμη, έχει την κατοικία
της η

Στο σκηνικό αυτό με
μοναδική ευαισθησία και
ουργησε, δεσπόζουν οι
Δίου και τους Βέσσους που κατοίκησαν
σε εποχές πολύ μακρινές κορυφές στην
οποία σήμερα
τον Ολυμπο
τόπο αυτό
Ρωμαίους
ρασαν και κατοίκησαν στην Καλύβα.
Ο Μακεδονικός τάφος το μοναστήρι της
Καλύβας και τα κάστρα του Αερικού της
Μυρτούσας και των Κοινών απομένουν
ακόμη μάρτυρες

Στα Κομνηνά που απλώνονται από
τον όγκο του Ακλαδόβουνου η Τσάλ,
όπως επικράτησε να λέγεται, βρίσκε
ται το οικοτουριστικό συγκρότημα
"Ηνίοχος". Διαθέτει τρία παραδο
σιακά σπίτια με συνολική δυνα
μικότητα 21 κλινών, πισίνα, αναψυ
κτήριο και χώρους άθλησης.
Τον "Ηνίοχο" διαχειρίζεται η Περι
γηπτική Λέσχη Νέστου, το σωματείο
μας που ως κύριο στόχο έχει την
προστασία της περιοχής και την πε
ραιτέρω ανάπτυξη και ανάδειξή της.
Επίσης διαχειρίζεται το "Τηλεματικό
Δίκτυο για την Τουριστική Προβολή
και Ανάπτυξη των Στενών του Νέστου"
το οποίο μεταφέρει ζωντανή εικόνα
από τέσσερα σημεία μέσα στα στενά
του Νέστου, με δυνατότητα τηλεχειρι
σμού της κάμερας, η οποία προβάλ
λεται στην αίθουσα της Λέσχης καθώς
και σε ολόκληρο τον κόσμο μέσω του
Internet.

Τα καταπράσινα βουνά, οι επιβλητικοί καταρράκτες και τα σπάνια είδη άγριων ζώων και φυτών της περιοχής, συνθέτουν ένα ιδανικό τοπίο για κάθε επισκέπτη.

Ο αρχαιολογικός χώρος στην περιοχή της Καλύβας, μας γυρίζει στην εποχή του Φιλίππου (356 π.Χ.) Στο σύγχρονο χωριό των Κομνηνών υπάρχει ένας εντυπωσιακός θολωτός Μακεδονικός τάφος.

Ο ποταμός Νέστος συνδυάζει το τροπικό κλίμα στο Δέλτα του, το αλπικό στην περιοχή Λειβαδίτη, ενώ το κλίμα στην κοιλάδα του είναι εύκρατο. Έτσι καλύπτει τις ανάγκες κάθε επισκέπτη και προσφέρεται για οικολογικές και αθλητικές δραστηριότητες. Η διαδρομή του οδηγεί μέσα από βαθιές κοιλάδες, σχηματίζοντας πανέμορφους μαιάνδρους.

ΚΑΛΩΣΗΡΘΑΤΕ WELCOME

ΔΗΜΟΣ
ΣΤΑΥΡΟΥΠΟΛΗΣ
MUNICIPALITY OF STAVROUPOLIS

Ο Δήμος Σταυρούπολης απέχει μόλις 28 χλμ. από την πόλη της Ξάνθης και αποτελεί ιδανικό τόπο αναψυχής και εναλλακτικού τουρισμού. Η πρόσβαση είναι εύκολη με αυτοκίνητο, λεωφορείο ή με τραίνο μέσα από την κοιλάδα του Νέστου. Πλησιέστερο αεροδρόμιο είναι αυτό της Καβάλας σε απόσταση 40 χλμ.

The municipality of Stavroupolis is 28 km far away from the city of Xanthi and forms an ideal ground of recreation and alternative tourism. It is accessible easily by car, bus or by train through the Nestos valley. The nearest airport is Megas Alexandros (Kavala) 40 km far from Stavroupolis.

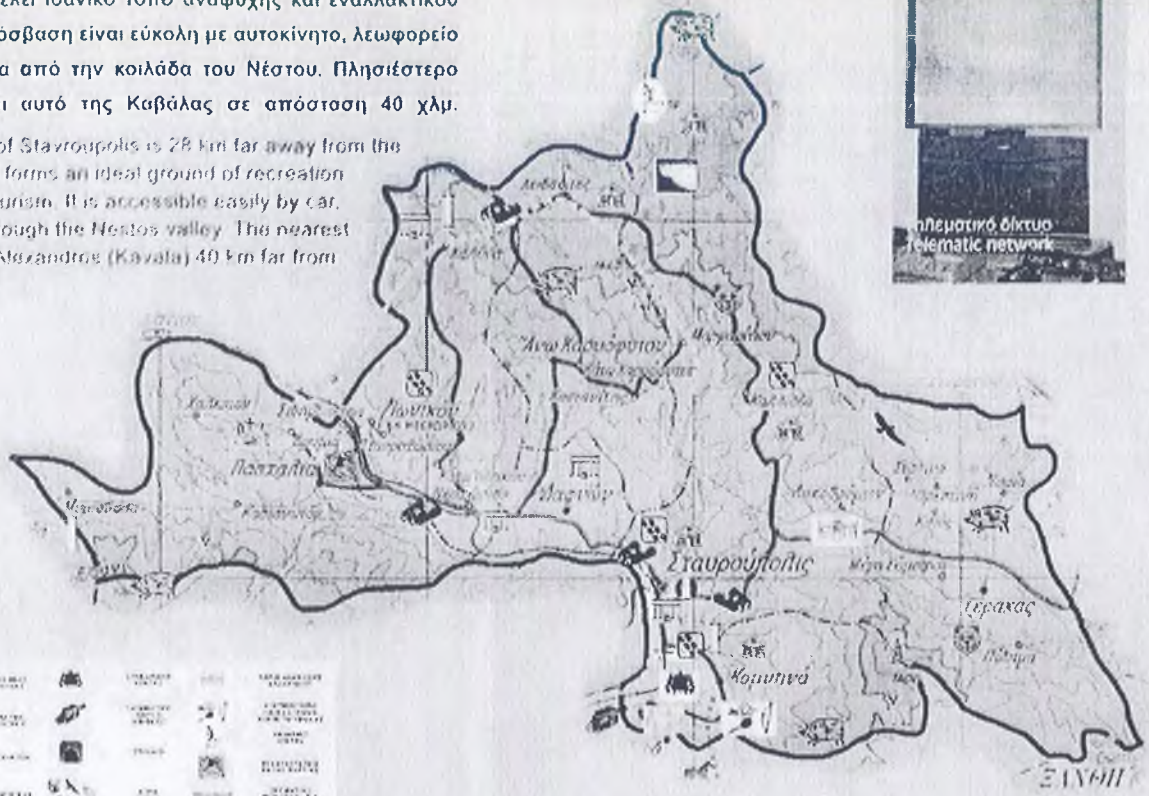

ΔΙΑΜΟΝΗ - RESORTS

ΗΝΙΟΧΟΣ-INIOCHOS
(003) 0542-22483

ΝΟΣΤΟΣ-NOSTOS
(003) 0542-22027

ΣΤΑΘΜΟΣ ΛΙΒΕΡΩΝ
OLD RAILWAY STATION
(003) 0541-93055, 62488

ΞΕΝΙΟΣ ΖΕΥΣ-XENIOS ZEUS
(003) 0541-72122

ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΟ ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ
CLIMBERS REFUGE
(003) 0541-24818

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ OUTDOOR/ACTIVITIES

Κανό-Καγιάκ Canoe-Cayak
Τοξοβολία Archery
Πεζοπορία Trekking
Ποδήλασία Mountain Biking
Καταβάσεις Rafting
Καταρριχήσεις Rappeling

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ & ΓΕΥΜΑΤΑ
TRADITIONAL PRODUCTS & CATERING

Γυναικείος Συνεταιρισμός Σταυρούπολης
Women's Coorporation of Stavroupolis
(003) 0542 22027
Γυναικείος Συνεταιρισμός Κομνηνών
Women's Coorporation of Komnina
(003) 0542 22678

ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΑ TRAVEL AGENCIES

Vistonis Travel
(003) 0541-23047 FAX 21084

Μαίανδρος Meandros
(003) 0542-22690

Περιηγητική Λέσχη Νέστου
Nestos Touring Club
(003) 0542-22485

ΔΗΜΟΣ
ΣΤΑΥΡΟΥΠΟΛΗΣ
MUNICIPALITY OF STAVROUPOLIS

Χρήσιμα Τηλέφωνα - Useful Telephones

Δημαρχείο Σταυρούπολης	Townhall of Stavroupolis	(003) 0542-22226
Κέντρο Υγείας Σταυρούπολης	Health Center	(003) 0542-55555
Σιδηροδρομικός Σταθμός	Railway Station	(003) 0542-22233

Εξυπηρετήσεις στη Σταυρούπολη

- ΟΤΕ
- Ταχυδρομείο
- Κέντρο Υγείας
- Φαρμακείο
- Κτηνιατρείο
- Παντοπωλεία
- Βενζινάδικο
- Υποκατάστημα Αγροτικής Τράπεζας
- Συμβολαιογραφείο
- Ταβέρνες
- Καφενεία
- Μπαράκια

Η Σταυρούπολη Διαθέτει

- Δημοτικό Σχολείο
- Γυμνάσιο
- Λύκειο
- Ειρηνοδικείο
- Δασαρχείο
- Πυροσβεστική

Προϊόντα

- Γλυκά κουταλιού και μαρμελάδες,
- Παραδοσιακά ζυμαρικά,
- Κεντήματα

όλα φτιαγμένα από τις γυναίκες του Συνεταιρισμού.

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
ΝΟΜΟΥ ΞΑΝΘΗΣ Α.Ε.

ΣΤΑΥΡΟΥΠΟΛΗ

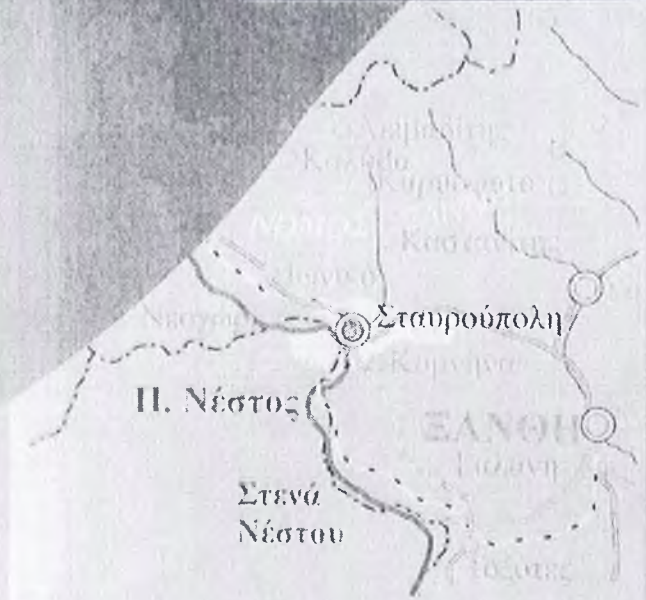

Χρήσιμα Τηλέφωνα

Για κρατήσεις δωματίων
Γυναικείος Συνεταιρισμός Τουρισμού Υπαίθρου
(0542) 22027, 22253, 22054
Ξενώνας "ΗΝΙΟΧΟΣ"
(0542) 22483

Οργανωμένες δραστηριότητες

Περιηγητική Λέσχη Νέστου
Τηλ. (0542) 22483
Forestland - *Γραφείο οικοτουρισμού και περιπέτειας*
Τηλ./fax : (0541) 62488, Βάση Νέστου: 0541 - 93088

ΣΤΑΥΡΟΥΠΟΛΗ

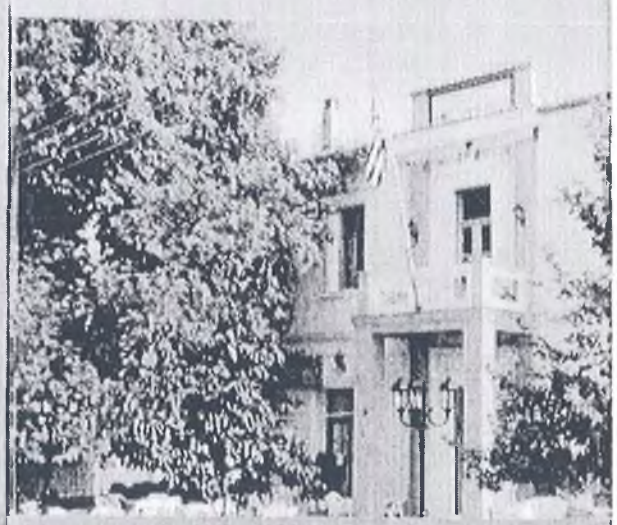

Γυναικείος Συνεταιρισμός
Τουριστών Υπαίθρου
Σταυρούπολης

ταυρούπολη Ξάνθης

ναικείος Συνεταιρισμός Τουρισμού Υπαίθρου Σταυρούπολης

ληροφορίες για τη Σταυρούπολη

ωμόπολη (πρωτεύουσα του ομώνυμου Δήμου), χτισμένη δίπλα στον ποταμό Νέστο, 28 χλμ. από την πόλη της Ξάνθης, στην καρδιά του ου όγκου της Ροδόπης. Κέντρο καλλιέργειας και ργασίας καπνού μέχρι τη δεκαετία του '60, με α τα σημάδια της οικονομικής ευημερίας του πρό- ου παρελθόντος αποτυπωμένα στην παραδοσιακή οδόμηση και στα μακεδονικής και θρακικής αρχιτε- κης σπίτια της.

ο σημείο για διαμονή και ξεκούραση, αφετηρία κρές και μεγάλες εκδρομές στην Κοιλάδα του Νέ- και στα γύρω Βουνά.

βαση υπάρχει από Ξάνθη ή από Δάμα με αυτοκί- λεωφορείο ή τρένο, μέσα από τα πανέμορφα δα- να βουνά της Ροδόπης. Το αεροδρόμιο της Καβα- ρίσκεται σε απόσταση 40 χλμ.

εταιρισμός γυναικών

ιεταιρισμός των γυναικών της Σταυρούπολης απο- την πρώτη έκφραση της συμμετοχής των κατοί- ου χωριού για την τουριστική προβολή του και τη υργία εναλλακτικών δραστηριοτήτων.

ραδοσιακή κουζίνα και η ανάμνηση των κοινών εκ-

Το δημόρκειο

Από την εκδήλωση η γιορτή της Κατίνας

δηλώσεων με την ποικιλία των εδεσμάτων και τη συμμετοχή της κάθε νοικοκυράς στη γιορτή, εξελίχθηκε σε μια κοινή επιχείρηση Catering.

Το πρόγραμμα LEADER II και η Αναπτυξιακή Εταιρεία του Ν. Ξάνθης έρχονται να ενισχύσουν την προσπάθεια, προσφέροντας τη συμβολή τους για την προμήθεια του απαραίτητου εξοπλισμού.

Έτσι, η παράδοση μπορεί να συνδυαστεί με τις σύγχρονες απαιτήσεις της αγοράς ώστε να δημιουργηθούν οι προυποθέσεις για την απασχόληση των γυναικών της Κωμόπολης και την ικανοποίηση των καταναλωτών της περιοχής.

Διαμονή

Επιπλωμένα δωμάτια του Γυναικείου Συνεταιρισμού, τύπου B & B φιλοξενούν επισκέπτες όλο το χρόνο.

Σερβίρεται πρωινό με παραδοσιακές λιχουδιές καθώς επίσης γεύματα και μπρουφέ με τοπικά εδέσματα κατά παραγγελία.

Δραστηριότητες

Από τις γυναικές του Συνεταιρισμού προσφέρεται ξενάγηση και πακέτο δραστηριοτήτων ανάλογα με τις επιθυμίες του επισκέπτη.

- Καφές και ούζο στην πλατεία με τα πλατάνια και επίσκεψη στο λαογραφικό μουσείο.
- Περίπατος στα δρομάκια της κωμόπολης με τα παραδοσιακά σπίτια.
- Εκδρομές στα δέκα (10) παρεκκλησιά που βρίσκονται γύρω από τη Σταυρούπολη.
- Επίσκεψη στο Φράγμα του Νέστου, ένα από τα μεγαλύτερα της Ευρώπης.
- Επίσκεψη στο δασικό χωριό στη Χαιντού.

- Εκδρομή στο αρχαίο κάστρο της Καλύβας, τοποθεσία με καταπληκτική θέα.
- Εκδρομή στο διατηρητέο μνημείο της φύσης και στον καταρρακτή του Λειβαδίτη, είτε με αυτοκίνητο είτε και ακολουθώντας το Διεθνές Ορειβατικό μονοπάτι Ε6.
- Ατελειώτες διαδρομές στα δασωμένα βουνά μέχρι τα βουλγαρικά σύνορα μέσα στη σπάνια χλωρίδα και ορνιθοπανίδα της Ροδόπης, ακολουθώντας το τεράστιο δίκτυο δασικών δρόμων και μονοπατιών.
- Κατάβαση του Νέστου με καγιάκ και φουσκωτά σκάφη, με οδηγό και εξοπλισμό.

Καταλήγεις
στις αρχές του Νομού Ξάνθης, την πύλη της Θράκης,
όπου σε καλοσωρίζει ο

Δήμος Τοπείρου

Ένας τόπος που συνδιάζει ιστορία και πολιτισμό,
τουρισμό και ανάπτυξη, σπορ και γαλήνη.
Μια περιοχή, απλόχερα προικισμένη με φυσικές ομορφιές,
περιβαλλοντολογικά ελεγχόμενη και προστατευόμενη με διεθνής συνθήκες (Ramsar),
όπου το βουνό και η θάλασσα ανταγωνίζονται γιο το ποιος θα μαγέψει περισσότερο τους φίλους του περιβάλλοντος.

Τα **Στενά του Νέστου** ποταμού με τα κρυστάλλινα νερά από φυσικές πηγές, είναι έτοιμα να ξεδιψάσουν
τους λάτρες της ορειβασίας, του ποδηλάτου και του kayak. Η ανθρώπινη παρέμβαση καλύπτει
επαρκώς και με σεβασμό το ευαίσθητο οικοσύστημα της περιοχής, δίνοντας τη δυνατότητα
στους εραστές της φύσης να ζήσουν αξέχαστες στιγμές γαλήνης σε ένα μαγευτικό χώρο.

Οι **μαγευτικές παραλίες**, "βραβευμένες" με την Γαλάζια Σημαία της Ε.Ε.,
με την υπιλή άμμο και τα ολοκάθαρα νερά, δίνουν την αίσθηση ότι ο τόπος αυτός
δεν υπάρχει απλά για να απολαύσει κανείς μόνο ένα καλοκαιριάτικο μπάνιο.

Η **φιλοξενία** και οι συνεχείς πολιτιστικές εκδηλώσεις, που κορυφώνονται τον Ιαύγουστο
με τις εκδηλώσεις "Προσκύνημα στην Παναγιά", θα αφήσουν στον επισκέπτη μια γλυκιά ανάμνηση,
αρκετή για να τον πείσει να επισκευθεί αυτόν τον τόπο μια δεύτερη φορά, ή... και παραπάνω!

και για τους λάτρες του... **internet**
http://www.topeiros.gr

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ:
ΔΗΜΟΣ ΤΟΠΕΙΡΟΥ: (0541) 42 000, 42 016, 41 265 - fax: 42 090
Δ.Ε.Τ.Α. Τοπείρου: (0541) 93 292-3, fax: 93 222, E-mail: deta@otenet.gr

ΔΕΤΑ
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ
ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Χρήσιμα Τηλέφωνα

Δημαρχείο:	(0541) 41834, 41265 Fax: 42090
ΕΛ.ΤΑ.(Εύλαλο):	41230
Αστυνομικοί Σταθμοί:	
Ευλάλου:	41222
Εξοχής:	94207
Τοξοτών:	93333
ΔΕΤΑ (Δημ. Επιχείρηση Τοπικής Ανάπτυξης)	93257, 93292-3
Αγροτική Τράπεζα Αβάτου:	41142
Σιδηροδρομ. Σταθμός Τοξοτών:	93290
Ταξί Ξάνθης:	29977
Κ.Τ.Ε.Λ. Ξάνθης:	22684
Αερολιμένας Χρυσούπολης:	0591/53273
Νοσοκομείο Ξάνθης:	72131
Αγροτικά Ιατρεία:	
Αβάτου:	42032
Εξοχής:	94270
Ερασμίου:	61395
Τοξοτών:	93232
Τουριστικές Πληροφορίες Γραφεία περιπέτειας:	
Λιβερά:	93055 - 0945/803811
Γαλάνη:	093 7013121

Λίγα Λόγια για τον Τόπειρο

Τόπειρος, ονομασία πόλης, της ανατολικά του Νέστου περιοχής, που πρωτοαναφέρεται από τον Στράβωνα. Δημιουργήθηκε επί της Εγνατίας Οδού κατά το 2ο και 3ο μ.Χ αιώνα ακμαζε και είχε δικά της νομίσματα.
Κατά τα χρόνια του Ιουστινιανού (549 μ.Χ.) πολιορκηθηκε και καταληφθηκε από τους Σκλαβηνούς βαρβάρους αλλά ανακατακτηθηκε από τον Ιουστινιανο. Το 812 μ.Χ. ξανακατασταφηκε από τον Βούλγαρο Τσαρο Κρούμο και έκτοτε παύει η μνημόνευση της στην Ιστορία.
Ο Ιστορικός Προκόπιος την περιγράφη ως εξης:
"... Ποταμού μεν ρεύθρα περιβαλλεται ως εκ του επι πλειστον, λοφον δε επανεστηκοτα ορθιου είχε εφ' ου ου πολλω εμπροσθεν εαλω..."

Ο Δήμος Τοπειρου προηλθε από συνένωση των κοινοτητων:
*- **Ευλάλου** που περιλαμβανει τους οικισμούς Ευλαλο, Δέκαχρο, Ηλιόπειρα, Κρεμαστή, Κύρνος, Μικροχώρι, Ορφανό, Παλαιό Ολβιο, Κεντητη.*
*- **Αβατου** με τον οικισμό Άβατο.*
*- **Γαλανης** με τον οικισμους Γαλάνη, Ιμερα, Κρωμνικό, Λιβερά.*
*- **Εξοχής** με τους οικισμους Εξοχή, Βανιανο, Δαφνη, Κοσσος,Κυψέλη, Μέλισσα, Ν. Αμμισό.*
*- **Μαγγάνων** με τον οικισμο Μάγγανα.*
*- **Ερασμιου** με τον οικισμό Ερασμιο.*
*- **Ολβιου** με τους οικισμό Ν. Ολβιο.*
*- **Τοξοτων** με τους οικισμούς Τοξότες, Αγιος Αθανάσιος, Θαλασσιά, Κοσμητη, Μέγα Τυμπανο, Μικρό Τυμπανο, Σεμελη, Αγέλη, Ποιμνη.*

*Ο συνολικός πληθυσμός του Δήμου ανέρχεται σε **13.500** περιπου μόνιμους κατοίκους και η συνολική του έκταση είναι **312.493** στρ.*

Τον Δήμο διασχίζει στην περιοχή Τοξοτων η σιδηροδρομική γραμμή Θεσσαλονίκης - Αλεξανδρούπολης.

Στο Δήμο λειτουργούν 7 παιδικοί σταθμοί, 11 νηπιαγωγία, 27 δημοτικά, 3 γυμνάσια.

*Πρωτος Δήμαρχος Τοπείρου εξελέγει **ο κ. Στυλιανός Χατζηευαγέλλου**, πρώην πρόεδρος της κοινότητας Ν. Ολβίου.*

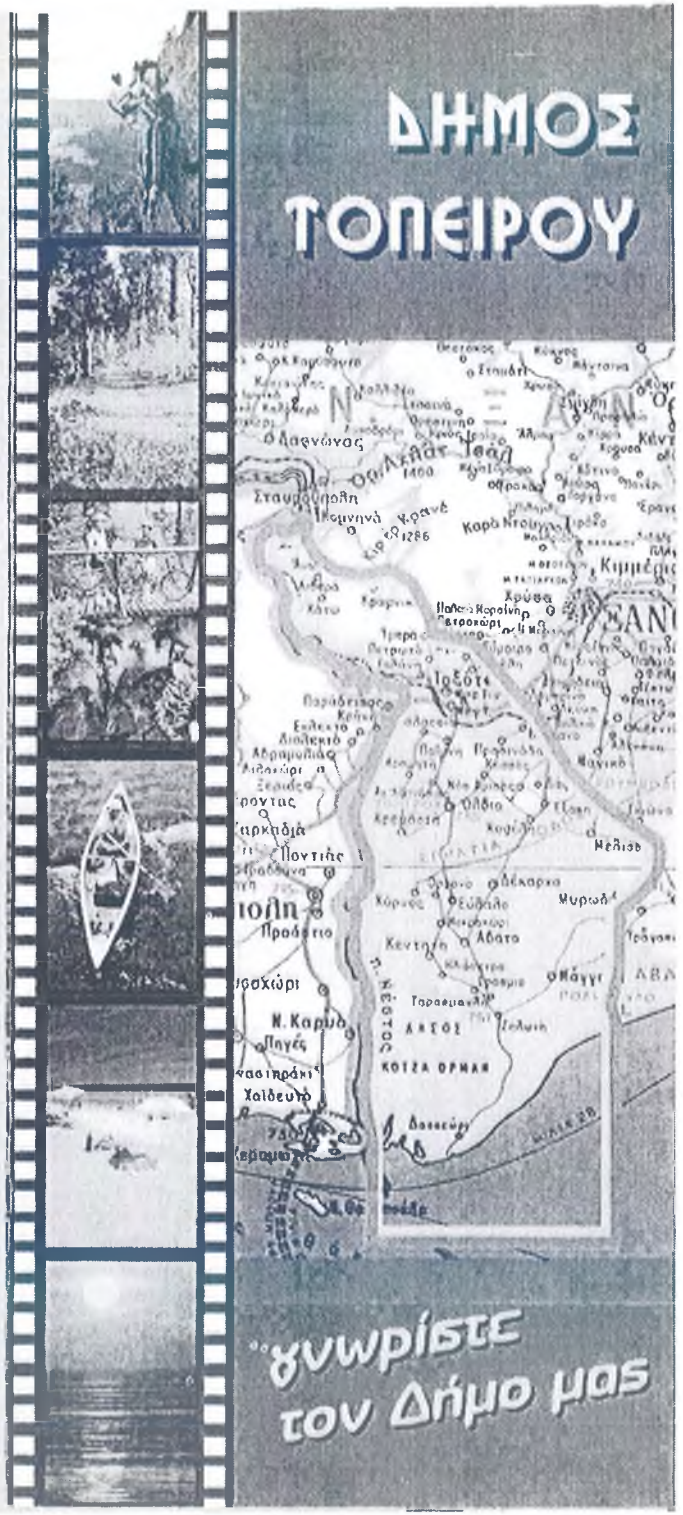

Η πρώτη επαφή με τη Θράκη είναι ο Δήμος Τοπείρου.
Ο ποταμός Νέστος μια οπτική πανδαισία!
Φυσικό σύνορο με το Ν. Καβάλας,
είναι ο γραφικοτερος ποταμός της Ελλάδας
και αξίζει να γνωρίσει κανείς από κοντά
τα κάλλη του.

Μοιάζει με φίδι υγρό, που ξετυλίγεται ανάμεσα
από τις βαθειές χαράδρες με τις βαθύσκιες,
πολύχρωμες ανακλάσεις και ανταύγιες
του πλούσιου φυτικού βασιλείου του.

Δίπλα του περνάει η σιδηροδρομική γραμμή,
διασχίζοντας τις 30 γαλαρίες, προσφέροντας
στον ταξιδιωτη ένα μαγευτικό θέαμα.

Η πρώτη του συνάντηση αποτελεί ένα συμβόλαιο
φιλίας, ο σιδηρόδρομος αδελφωμένα ακολουθεί
βήμα προς βήμα το ποτάμι, θέλοντας να ανακαλύψει
το μυστικό της ομορφιάς του.

Στην περιοχή του Ερασμιου, πριν απο τις εκβολες
σχηματίζεται το Δέλτα του Νεστου.
Εγινε γνωστό από το σπάνιο σε είδος
φτερωτό του κόσμο, που ζει εδώ.

Οι φίλοι της φύσης και των σπορ μπορούν να
απολαυσουν το ποτάμι, περπατώντας δίπλα σ' αυτο,
στη διαδρομή Ευρωπαϊκό μονοπάτι Ε6 ή διασχίζοντας
το με rafting. Το ποτάμι αυτό υπήρξε "κέρας αμαλθείας",
για αυτό απαιτεί προστασία και ευαισθησία από όλους μας..

Στον τόπο αυτό λες
και ανταγωνίζονται
τα βουνά και οι θάλασσες
για το ποιος
θα μαγέψει περισσότερο
τους φίλους της Ξάνθης.
Κι ο κάμπος είναι απλόχερα
προικισμένος και εύφορος.

Εδώ παλευει η μυρωδιά των δασων να νικήσει
τη δροσιά της θάλασσας.

Οι μαγευτικές παραλίες με την ψιλή άμμο, τα ολοκάθαρα νερά,
τα σπανια κρίνα της θάλασσας και η πληθώρα των πουλιών,
δίνουν αμεσως την αίσθηση ότι ο τοπος αυτός δεν ειναι απλά
για να απολαύσει κανείς μόνο ένα καλοκαιριάτικο μπάνιο.

Οι ακτές του Δήμου Τοπείρου έχουν πλούτο μα και απλότητα,
εχουν ζωντάνια και ηρεμία.

Ερασμιο, Μάγγανα, Δασοχώρι, χωριά δίπλα στη θάλασσα, προσφερουν
στον επισκέπτη ό, τι επιθυμεί και ιδιαίτερα πεντανόστιμους θαλασσινούς μεζέδες.

Δήμος Βιστωνίδας
...η φωλιά των πελαργών

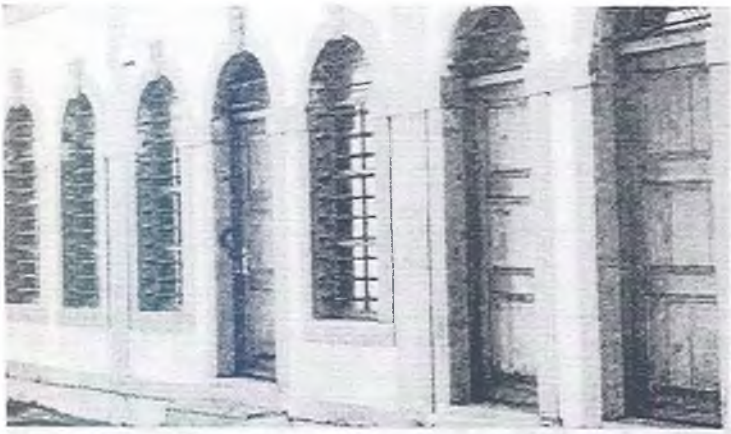

Ο Δήμος Βιστωνίδας καταλαμβάνει το κεντρικό τμήμα της πεδιάδας της Ξάνθης. Συνορεύει βορεια με το Δήμο Ξάνθης, ανατολικά με το νομό Ροδόπης και τη λιμνοθάλασσα Βιστωνίδα, νότια με το Δήμο Αβδήρων και δυτικά με το Δήμο Τοπείρου.

Πρωτεύουσα του Δήμου Βιστωνίδας είναι η Γενισέα, που

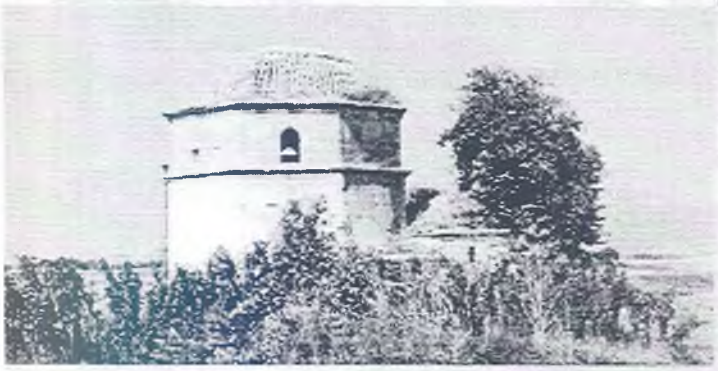

έχει μακραίωνη ιστορία, όντας κέντρο της περιοχής Ξάνθης κατα την Οθωμανική κατοχή. Στα όρια του Δήμου έχουν εντοπιστεί αξιόλογοι αρχαιολογικοί χώροι (Διομήδεια, Μαγικό, Κουτσο, Σελινο, Πολύσιτο, Πηγάδια, Ν. Ζυγό) από τα νεολιθικά ως τα ύστερα βυζαντινά χρονια.

Παραδοσιακοί οικισμοί, σπίτια, εκκλησίες βρίσκονται σε όλους τους οικισμούς του Δήμου, που αναπτύχθηκαν ιδιαίτερα μετα το 1922 και την αφιξη των προσφυγων.

Οι κάτοικοι του Δήμου, χριστιανοί και μουσουλμανοι, ζουν αρμονικά και συμβάλλουν στη γενικότερη ανάπτυξη και προοδο.

Στην αρχαία εποχή την περιοχη κατοικουσαν οι Βιστωνες,

γύρω από τη λίμνη Βιστωνίδα, απ' όπου και το ονομα του Δήμου. Ο Βασιλιάς των Βιστώνων Διομήδης με τα άλογά του, που σκότωσε ο Ηρακλής, εχει αφησει τα αποτυπώματά του σε όλη την περιοχή.

Η περιοχή κατοικούνταν συνεχώς από τα αρχαία κλασικά, ελληνιστικά, ρωμαϊκά, βυζαντινά και μεταβυζαντινά χρόνια, οπως δειχνουν τα αρχαιολογικά ίχνη, ενώ στα βόρεια του Δήμου περνούσε η Εγνατία Οδος.

Ο Δήμος Βιστωνίδας διαπερνάται από την εθνική οδό Ξάνθης - Κομοτηνής μέσω Λάγους. Σ' όλο το εθνικό και επαρχιακό δικτυο, στις κορυφές των στύλων της Δ.Ε.Η., ο επισκεπτης βλέπει φωλιές πελαργών, με τους πελαργούς και τα μικρά τους, να συνδέουν τη φύση με τον ανθρωπο.

Το φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον, λιγότερο ή περισσότερο κοντά στη λίμνη Βιστωνίδα, είναι ένας ονειρικός συνδυασμός χρωμάτων και αποχρώσεων. Κάθε εποχή με το χρώμα, κάθε εποχή με τις μυρουδιές, την πανίδα και χλωρίδα της ευλογημένης τούτης γης. Η παρουσία του ανθρώπου διακριτική και ευγενική.

Πανηγύρια - Πολιτιστικά Δρώμενα

Οι κατοικοι των οικισμών του Δήμου, με τη βοήθεια πολιτιστικών φορέων και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης οργανώνουν πλήθος πολιτιστικων εκδηλώσεων, που συντελούν στη διατήρηση των παραδόσεων και στην αναδειξη του τοπικού πολιτισμού.

Οργανώνονται λαικά Πανηγύρια στον Πετεινό 29 Ιουνίου, «Αλεκτόρεια». Μαγικό 21 Μαΐου, «Κωνσταντίνεια», Σούνιο την Κυριακή του Θωμά, Κουτσο και Διαμπίδεια του Αγίου Γεωργίου, Συδινή 2 Μαΐου του Αγίου Αθανασίου, Πηγαδια 15 Αυγούστου, «Θεοτοκεια», Βαφεικα 20 Οκτωβρίου, «Γερασίμεια», Γενισέα Τσικνοπέμπτη, «Το τσίκνισμα του κόκορα».

Πολιτιστικοί θεσμοί

Πολύσιτος. «Καθαρά Δευτέρα»: Παρέλαση αρμάτων με λαογραφικά και σατιρικά θέματα, παραδοσιακή μουσικη, νηστισιμα εδέσματα.

Φελώνη. «Πατατιαδα», πρώτο σαββατοκύριακο μετα τον δεκαπενταύγουστο: Εδέσματα πατάτας, θεατρικές παραστασεις, μουσικές συναυλίες, ποδοσφαιρικοί αγώνες, ανώμαλος δρόμος, κ.α.

Γενισέα. «Γιορτές Πολιτισμού και Παράδοσης», δεύτερη εβδομάδα Ιουλίου: Συναυλίες, θέατρο, εκθεσεις χορευτικά συγκροτήματα, αθλητικές εκδηλώσεις.

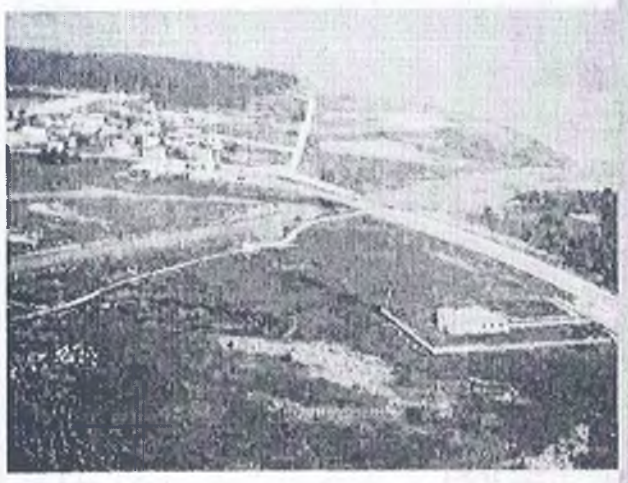

Επιμέλεια Έκδοσης: Δέσποινα Μιχαηλίδου, Γεώργιος Βαλασίδης

Φωτογραφίες: -Αρχείο Κέντρου Πληροφόρησης
-Αλιευτικός Συνεταιρισμός Βιστωνίδος και
και Βιστωνικού κόλπου "Ο Αγ. Νικόλαος"
-Ζαρδαλίδης Θωμάς-Δασαρχείο Ξάνθης

Το φυλλάδιο αυτό εκδόθηκε στο πλαίσιο της Προγραμματικής Σύμβασης για την Ανάδειξη και Προστασία της περιοχής της Λίμνης Βιστωνίδας.

Χρηματοδότηση: Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. - ΕΤΕΡΠΣ

Πόρτο-Λάγος Ξάνθης, Τ.Κ. 670 63 Ξάνθη
Τηλ. & FAX 0541-96646
e-mail: vistonis@xan.forthnet.gr

ΚΕΝΤΡΟ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ
ΛΙΜΝΗΣ
ΒΙΣΤΩΝΙΔΑΣ

ΛΙΜΝΗ ΒΙΣΤΩΝΙΔΑ

Προστασία και ανάδειξη της φυσικής ομορφιάς του τόπου μας !

Στο πλαίσιο της Ζώνης, κοντά στην προστατευόμενη περιοχή της Λίμνης Βιστωνίδας, λειτουργεί από τα μέσα του 1998 το Κέντρο Πληροφόρησης της Λίμνης Βιστωνίδας, στο πλαίσιο της Προγραμματικής Σύμβασης για την Ανάδειξη και Προστασία της Λίμνης Βιστωνίδας.

Συμβαλλόμενοι φορείς:

Η Προγραμματική Σύμβαση υπογράφθηκε στις 6 Μαΐου 1997, με συμβαλλόμενα μέρη το ΥΠΕΧΩΔΕ, το Υπουργείο Γεωργίας, τα Νομαρχιακά Διαμερίσματα Ξάνθης και Ροδόπης, τις Αναπτυξιακές Εταιρείες Ξάνθης και Ροδόπης, καθώς και φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Στόχοι του προγράμματος:

Μέσα από την αξιοποίηση της υποδομής που κατασκευάστηκε από το Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. στο πλαίσιο του Α' Κ.Π.Σ. προβλέπεται ότι θα επιτευχθεί:

- Η προώθηση της προστασίας της φύσης στην προστατευόμενη από τη Συνθήκη RAMSAR περιοχή της Λίμνης Βιστωνίδας.
- Η ανάδειξη της περιοχής με ήπιας μορφής δραστηριότητες.

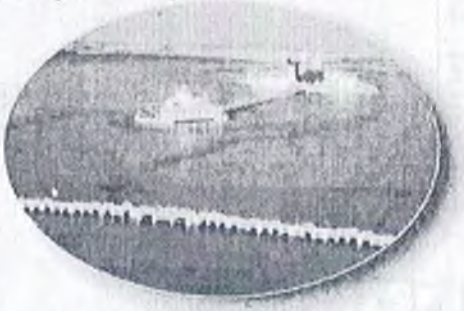

- Η ενίσχυση της ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης αρχών και κοινού στις οικολογικές αξίες και λειτουργίες της περιοχής, καθώς και τις αναγκαίες ενέργειες για τη διαφύλαξή τους.
- Η ενεργός συμμετοχή του τοπικού πληθυσμού στα θέματα προστασίας της φύσης.

Xanthi
"The treasure
of Thrace"

γιατί έτσι σας αρέσει

Επισκεφθείτε μας στο internet: http: www.amstel.gr

AMSTEL

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

7.00 μ.μ. Κεντρική Πλατεία

«1η ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΚΛΑΣΙΚΗΣ ΜΟΤΟΣΙΚΛΕΤΑΣ»

Ο Μοτοσικλετικός Όμιλος Ξάνθης (Explorer Club) διοργανώνει την πρώτη διαδρομή κλασικής μοτοσικλέτας.

7.00 μ.μ. «Παλιό Χαμάμ» (Λαογρ. Μουσείου Φ.Ε.Ξ.)

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΒΙΒΛΙΟΥ

«ΝΙΚΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΕΑ»

Παρουσίαση του βιβλίου της Νίκης Αναστασέα «Αυτή η αργή μέρα προχωρούσε».

9.00 μ.μ. Σπίτι Πολιτισμού Φ.Ε.Ξ.

ΣΥΝΑΥΛΙΑ

«ΒΟΡΕΙΟΙ ΕΤΑΙΡΟΙ»

Σε μια παραδοσιακή βραδιά σας προσκαλεί η Φ.Ε.Ξ.

ΚΥΡΙΑΚΗ *10* ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ

9.00 μ.μ. Πλατεία Μητροπόλεως

ΣΥΝΑΥΛΙΑ

«ΜΑΡΙΟΣ ΤΟΚΑΣ» «ΓΙΩΡΓΟΣ ΧΑΤΖΗΝΑΣΙΟΣ»

Όταν δυο από τους μεγαλύτερους Έλληνες συνθέτες συναντιούνται επί σκηνής, η απόλαυση για το κοινό πρέπει να θεωρείται δεδομένη.

11.00 π.μ. Πάρκο Κολυμβητηρίου (Πισίνα)

«8ο ΥΠΕΡ-ΑΞΙΟΠΕΤΑΝΙΑ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ»

9.00 μ.μ. «Παλιό Χαμάμ» (Λαογρ. Μουσείου Φ.Ε.Ξ.)

«ΤΟ ΜΠΑΡΑΚΙ ΤΗΣ Φ.Ε.Ξ.»

10.00 μ.μ. Τέρμα της οδού Βιζυηνού και Φιλίππου

ΣΥΝΑΥΛΙΑ

«ΟΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΕΣ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΜΑΣ»

Μια βραδιά με έντεχνο ελληνικό τραγούδι.

ΣΚΑΣΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

ΚΑΘ' ΟΛΗ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΩΝ ΓΙΟΡΤΩΝ ΟΙ ΕΠΙΣΚΕΠΤΕΣ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΟΥΝ ΓΚΟΡΤΕΣ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ, ΤΑΥΤΙΚΕΣ, Κ.Α., ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΝΑ ΕΠΙΣΚΕΠΤΟΥΝ ΤΑ ΣΤΕΚΙΑ

Municipality of Xanthi

2000

Γιορτές Παλιάς Πόλης

Old town festival

3 - 10 Σεπτεμβρίου 2000

3 - 10 September 2000

τέχνη

παράδοση

πολιτισμός

9.00 μ.μ. «Παλιό Χαμάμ» (Λαογρ. Μουσείο Φ.Ε.Ξ.)

Λογοτεχνική Βραδια

«Γεώργιος Σεφέρης»

Ένα αφιέρωμα στο Γεώργιο Σεφέρη.

ΤΕΤΑΡΤΗ 6 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ

9.00 μ.μ. Πλατεία Μητροπόλεως

Βραδια Λαογραφιας

«Χορευτικά Συγκροτήματα»

Τα χορευτικά συγκροτήματα του Νομού μας παρουσιάζουν μουσικές και χορούς από διάφορες περιοχές της Ελλάδας.

10.00 π.μ. & 6.00 μ.μ. Εντευκτ. Σκακιστικού Ομίλου

Σκακιστικες Εκδηλωσεις

Αγώνες σκάκι.

9.00 μ.μ. «Παλιό Χαμάμ» (Λαογρ. Μουσείο Φ.Ε.Ξ.)

«Το Μπαράκι της Φ.Ε.Ξ.»

9.00 μ.μ. Σπίτι Πολιτισμού της Φ.Ε.Ξ.

Συναυλια

«Τα Πνευστά της Γουμένισσας»

Ένα πανόραμα παραδοσιακής μακεδονίτικης μουσικής, σε συνδυασμό με αγαπημένους ήχους των Βαλκανίων.

9.00 μ.μ. Υπαίθριο Δημοτικό Αμφιθέατρο

Θεατρικη Παρασταση

«Τ' Αρραβωνιάσματα»

Το Πολιτιστικό Κέντρο Εργαζομένων Ο.Τ.Ε. Ν. Αττικής παρουσιάζει το θεατρικό έργο του Δημήτρη Μπογρη «Τ' αρραβωνιάσματα».

ΠΕΜΠΤΗ 7 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ

9.00 μ.μ. Πλατεία Μητροπόλεως

Συναυλια

«Οξυγόνο»

Το μουσικό σχήμα «Οξυγόνο» παρουσιάζει ένα ποικίλο πρόγραμμα με ελληνικά τραγούδια, σύγχρονες μπαλάντες, όπως και τραγούδια μελών του συγκροτήματος.

10.00 π.μ. & 6.00 μ.μ. Εντευκτ. Σκακιστικού Ομίλου

Σκακιστικες Εκδηλωσεις

9.00 μ.μ. «Παλιό Χαμάμ» (Λαογρ. Μουσείο Φ.Ε.Ξ.)

Συναυλια

«Ξανθιώτες Μουσικοί»

Βραδιά ελληνικής μουσικής.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 8 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ

9.00 μ.μ. Πλατεία Μητροπόλεως

Συναυλια

«Νίκος Παπακώστας»

«Valca»

Πρόκειται για μια μουσική περιήγηση στον άξονα της εγνατίας οδού. Συμμετέχουν οι ερμηνευτές, Ν. Καραγιάννη και ο Αλ. Χατζής.

10.00 π.μ. & 6.00 μ.μ. Εντευκ. Σκακιστικού Ομίλου

Σκακιστικες Εκδηλωσεις

7.00 μ.μ. Αίθουσα Ε.Β.Ε. Ξάνθης

Παρουσιαση Βιβλιου

«Θωμά Ξάρχου»

Παρουσίαση βιβλίου του Θ. Ξάρχου «*Εφτά χρόνια μιας πόλης. Ξάνθη. Ιανουάριος 1933-Δεκέμβριος 1939*».

9.00 μ.μ. «Παλιό Χαμάμ» (Λαογρ. Μουσείο Φ.Ε.Ξ.)

Συναυλια

«Nor Canu»

Μια βραδιά μουσικής τζαζ.

9.00 μ.μ. Στέκι Συλ. Μικρασιατών (οδό Ι.Σγουρού)

Παραδοσιακη Βραδια

9.00 μ.μ. Σπίτι Πολιτισμού Φ.Ε.Ξ.

Ρεμπετικη Βραδια

«Λαϊκά από την Κομοτηνή»

ΣΑΒΒΑΤΟ 9 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ

9.00 μ.μ. Πλατεία Μητροπόλεως

Συναυλια

«Λένα Αλκαίου»

«Κώστας Μάντζιος»

Η Λένα Αλκαίου και ο Κώστας Μάντζιος, υποστηριζόμενοι από μια αυθεντική λαϊκή ορχήστρα, προτείνουν ένα ονειρόγραμμα των δικών μας τραγουδιών.

Δήμος Ξάνθης
Municipality of Xanthi

2000

Γιορτές Παλιάς Πόλης

Old town festival

3 - 10 Σεπτεμβρίου 2000
3 - 10 September 2000

τέχνη
παράδοση
πολιτισμός

Με την ευγενική χορηγία:

Xanthi Kazino Ξανθης · Amstel · BF Bar Filler

Γιορτές Παλιάς Πόλης 2000

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ :

Περίπτερο Ενημέρωσης Πλατείας Αντίκα
Δ.Ε.Α.Ξ., τηλ.: (0541) 73640, 22632
στη σελίδα μας στο Internet: orpheus.ee.duth.gr/ot
Σύστημα Ενημέρωσης Πολιτών Δήμου Ξάνθης,
τηλ.: (0541) 24444

Κατά τη διάρκεια των Γιορτών, ο Δημοκρίτειος Πιστωτικός Συνεταιρισμός θα περιμένει όλους τους Ξανθιώτες, για μια προσωπική γνωριμία και ενημέρωση, στην είσοδο της Παλιάς Πόλης, στο περίπτερο πληροφοριών της υπό ίδρυση Δημοκρίτειας Τράπεζας, Παράλληλα, θα ενημερώνει όλους τους επισκέπτες για τις δραστηριότητες και τα στέκια όλων των Πολ. Συλλόγων που συμμετέχουν στις Γιορτές Παλιάς Πόλης 2000.

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΞΑΝΘΗΣ

ΠΛΑΤΕΙΑ ΜΑΤΣΙΝΗ, 67100 ΞΑΝΘΗ,
ΤΗΛ.: (0541) 22632, 73640

ΚΑΖΙΝΟ ΞΑΝΘΗΣ

Εμπειρίες που αξίζει να ζήσετε !!!

CASINO

ΚΑΖΙΝΟ ΞΑΝΘΗΣ

www.casinoxanthi.gr

ΠΕΡΙΟΧΗ ΛΑΤΟΜΕΙΟΥ, 67100 ΞΑΝΘΗ

Τηλ.: (0541) 70900 - 3, Fax: (0541) 70908

ΔΕΥΤΕΡΑ 4 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ

9.00 μ.μ. Πλατεία Μητροπόλεως

ΣΥΝΑΥΛΙΑ

«ΑΙΟΛΟΣ»

Ο «Αίολος» είναι ένα μουσικό σχήμα που προέκυψε μέσα από μια παρέα παιχνιδιατόρων και λαλητάδων από την Καβάλα και την Ξάνθη.

5.00 μ.μ. & 6.00 μ.μ. Εθνικό Στάδιο Ξάνθης

ΤΟΥΡΝΟΥΑ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ

6.00 μ.μ. Κεντρική Πλατεία

ΣΚΑΚΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

8.30 μ.μ. Λαογραφικό Μουσείο Φ.Ε.Ξ.

ΕΓΚΑΙΝΙΑ ΕΚΘΕΣΗΣ

Εγκαίνια της έκθεσης των μαθητών του εργαστηρίου ζωγραφικής «Κριωνάς Σ.».

9.00 μ.μ. «Παλιό Χαμάμ» (Λαογρ. Μουσείο Φ.Ε.Ξ.)

ΒΡΑΔΙΑ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ

«Στη Μαγεία της 7ης Τέχνης»

9.00 μ.μ. Υπαίθριο Λαμοτικό Αμφιθέατρο

ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ

«Τα Μοσκέτα»

Το ΔΗΠΕΘΕ Καβάλας παρουσιάζει την κωμωδία «Τα Μοσκέτα» σε σκηνοθεσία Γιώργου Ρεμούνδου.

Τιμή Εισιτηρίου: 3.000 δρχ. Φοιτητικό - Μαθητικό: 2.000 δρχ.

ΤΡΙΤΗ 5 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ

9.00 μ.μ. Πλατεία Μητροπόλεως

ΣΥΝΑΥΛΙΑ

«Σαββίνα Γιαννάτου & Primavera en Saloniko»

Η διεθνούς εμβέλειας τραγουδίστρια Σαββίνα Γιαννάτου τραγουδάει και κερδίζει τις καρδιές του κοινού εξ αφόδου. Μαζί της οι «Primavera en Saloniko».

5.00 μ.μ. & 6.00 μ.μ. Εθνικό Στάδιο Ξάνθης

ΤΟΥΡΝΟΥΑ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ

10.00 π.μ. & 6.00 μ.μ. Ενευκτ. Σκακιστικού Ομίλου

ΣΚΑΚΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ